CÍRKEVNÍ ROK.

Kniha naučná

pro každý stav i věk,

obsahující

na každý den několik životopisů světcův a světic Páně, a všecky slavnosti, neděle, svátky i výroční památky církevní dle kalendáře Českého.

Sepsal

BENEŠ METHOD KULDA,

sídelní kanovník Vyšehradský.

Díl první.

MĚSÍC PROSINEC A LEDEN.

V Praze 1880.

Nákladem spisovatelovým. — Tiskem B. Stýbla.

Číslo 2369.

Dílo to schvalujeme, a hojného zdaru při tomto bohumilém podniknutí přejeme.

Z knížecí arcibiskupské konsistoře
v Praze dne 11. dubna 1877.

Küffer, v. r.
generální vikář.

Hora, v. r.
kancléř.

Předmluva.

„Každý učitel umělý v království nebeském podoben jest člověku hospodáři, jenž vynáší z pokladu svého nové i staré věci.“ Mat. 13, 52.

Náboženství křesťansko-katolické jest a vždy zůstane základním pilířem mravnosti. Kdo nemá neb pozbude mravnosti náboženské, stává se nešťastnou, zhusta i nebezpečnou bytostí společnosti lidské. Nábožnost a mravnost vždycky hlavně musí vštěpovati a pěstovati se v rodinách. Za věku našeho více než kdy jindy toho potřebí jest. Vzdělání vědecké, příčí-li se věčným pravdám zjeveného náboženství křesťanského, nikdy nevychová člověka ctnostného, mravného, šťastného. Osvěta lichá, nekřesťanská vychovává nemravníky, tělesníky, labužníky, rozmařilce, lenochy, podvodníky, zloděje, vrahy. To vidíme v národech, kde už déle vévodí nevěra.

U nás bohužel také už před časem zešedivěla hlava nejednomu otci vzdělanci, učenci a čelnému národovci proto, že vyhostil z rodiny své nábožnost, kteráž jej učinila vzdělancem, učencem a čelným národovcem. Syn bez víry vychovaný zničil blaženost rodinnou, a poskvrnil slavné jméno otcovo ničemností svou. Národ důvěrně očekával, že vzdělanci, předáci a vůdcové národní jemu a sobě vypěstují v rodinách svých statečné nástupce a následníky; oni však vyobcovali z rodin svých živel i mrav křesťansko-náboženský, zavedli na jeho místě planou osvětu a pouhé světáctví, a naděje národa zmařena jest. Kdo nevychoval syna svého nábožně a mravně: nevyplnil úlohu svou, prohřešil se proti Bohu, velikou škodu spůsobil národu svému.

Otcové a matky každého stavu, aby se nedočkali zármutku a hanby ze synů a dcer svých, nedávají se klamati osvětou

lichou, ale nábožně je vychovávají od mladosti útlé. Každé slovo jejich zbožné jest; vlastním příkladem dotvrzují a znázorňují řeč svou; čtení hubící víru, nábožnost a mravnost netrpí v domě svém.

Profesor, učitel na střední škole Pražské, posnídav, spěchal za povoláním svým. Choť moudrá zastavila ho a pravila: „Muži, prosím tě, zaopatř mi dobré čtení pro děti!“ — Profesor: „Vždyť máš haldy nejnovějších spisů zábavných!“ — Manželka: „Mám; ale takové knihy přece nemohu dáti dětem do ruky! Přečti si jenom tyto věty!“ — Profesor přečtl stranu naznačenou a zvolal: „Díky, milá choti; nevolím z dítek svých míti nevěrce a nemravníky! Znič knihu tu, aby se jim nedostala na oči. Objednám ti čtení dobré a užitečné. Dříve sama přečti každou knihu; víš, že já k tomu nemám kdy!“

Moudří národovci za našich let žehrají na některé plody novější literatury, a dovolávají se knih národ šlechtících. Dobře mají! Běda národu otravovanému písemnictvím špatným!

Rok církevní má znáti vzdělanec každý. Druhdy tak bývalo; a tím vyhnul se národ náš záhubě. Ze závětů starodávných v národě našem vidno, že otec, umíraje, odkazoval synům a dcerám svým mimo jiné skvosty a statky také knihy důležité: „Život Pána Ježíše,“ „Životy svatých,“ „Postilu“ a jiné knihy náboženské. Doposud tu onde v lidu našem děje se podobně; ale vzdělanec nejeden v příčině té odnárodnil se nám. Neznáť cenu skvostů takových! Rodina jeho mravně i hmotně hyne. Ve věcech náboženských nezřídka potkáváme se s nevědomostí děsnou u vzdělanců našich.

„Životopisům svatých, slavnostem a výročním památkám církevním nerozumíme,“ mluvívají někteří národovci. Toť právě neštěstím jejich, neštěstím rodin a národa, že nerozumějí věcem takovým. Lebiez, Darvinista, posluchač na vysokém učení Pařížském, věcem těm také nerozuměl. Z jara roku 1878. měl přednášku „o Darvinismu a Církvi,“ v nížto pravil: „Křesťanství jest na útěku se svými legendami, bájkami, ostatky a obrazy . . . Učenec může beze strachu vzhledem k bibli zvolati, co řekl Laplace vzhledem k Bohu: „My těchto hypothesí více nepotřebujeme!“ A týž Lebiez, jemuž bájkami byly životy svatých, a jenž ostatků, obrazů svatých a Boha nepo-

třeboval, byl s přítelem svým Barré-em dne 29. července 1878 porotním soudem departementu Sekvanského odsouzen na smrt a pak odpraven pro loupežnou vraždu spáchanou na majetné staré mlékařce, paní Gilletové! Z nevěry rodí se nejvíce loupežníků a vrahů. Ubožák učenec, jemuž hypothesí, domněnkou, jest Bůh, a ubožák každý, jemuž učitelem ve škole nebo za stolkem spisovatelským jest učenec takový! O takových učencích pravil Kristus Pán: „Pilně varujte se proroků lichých, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví.“ Matouš 15, 16. „Povede-li slepý slepého, oba v jámu upadnou.“ Mat. 15, 14. Svatý apoštol Pavel pak volá: „Hleďtež, ať vás žádný neoklame moudrostí světskou!“ Kol. 2, 8.

Co jest moudrosti světské pouhou domněnkou, to jest moudrosti křesťanské neklamnou jistotou ve světle zjevení Božího. Moudrost křesťanská zplodila miliony svatých a světic Božích v Církvi katolické, z nichžto každý a každá jest rádcem, vůdcem a učitelem spolehlivým.

Komu Bůh jest hypothesí jako byl Darvinistovi a vrahu Lebiezovi, ten arciť nerozumí divům a zázrakům, jimiž Bůh oslavil a oslavuje věrné a vzorné služebníky a služebnice Své. Pravý učenec jim rozumí!

Montalembert[1]) v úvodu do svého životopisu svaté Alžběty[2]) píše: „Hleděli jsme vypsati zázraky s touž svědomitou zevrubností, jakouž vynaložili jsme na sepsaní ostatních zpráv z její života ... Za svatokrádež pokládali bychom zahalování toho, co za pravdu uznáváme, abychom se tou měrou zalíbili chudému rozumu našeho věku. Bylať by to neúplnost trestu hodná; neboť tyto zázraky byly nám vypravovány od týchž spisovatelů a potvrzeny touž autoritou jako ostatní události životopisu toho ... Konečně bylo by to pokrytstvím; neboť vyznáváme bez okolků, že pevně věříme všemu, co se kdy zázračného vypravovalo o svatých Božích vůbec a o svaté Alžbětě zvláště.“

„Životy svatých“ bývaly vždy drahocenným pokladem

---

[1]) Hrabě Charles Forbes Montalembert (Montalambér), francouzský politik, spisovatel, žurnalista, člen komory pairův a francouzské akademie, hlava strany katolické ve Francii, nar. 1810, † 13. března 1870.

[2]) Histoire de sainte Elisabeth de Hongrie r. 1836.

v rodinách. „Životy svatých“ jsou a zůstanou nevyvážným pramenem ušlechtilé zábavy, nauky, útěchy a posily duchovní. „Životy svatých“ budou příště tím vítanější a užitečnější v rodinách, čím více jim bude potřebí vzorů cností křesťanských naproti rostoucí nevěře a nemravnosti, kteráž rychle strojí záhubu jednotlivcům, rodinám a celému národu.

Křesťan přijímá jméno světce Božího na křestu svatém a při biřmování, aby se za živobytí svého spravoval příkladem svých obzvláštních patronů; aby se poručena činil jich mocné přímluvě u Boha. Nemusí-li se hanbiti člověk vzdělanější, nezná-li ani život patronů a patronek svých?

Otec a matka, kmotr a kmotra, mají voliti jméno křesťencům a křestěnkám svým; není-liž potřebou nezdatnou, aby znali světce neb světice Boží, jichžto jména přivlastňují novorozencům?

Panic a panna volí sobě jméno světce a světice Boží majíce přijmouti svátost biřmování; netřeba-li jim znáti život těch, jež sobě volí za vzory a ochrance?

Nemohou zajisté kmotři křesťencům a biřmovancům, nemohou rodičové synům a dcerám svým do stavu manželského dáti užitečnějšího daru nad knihu životopisův svatých, kteráž za věku našeho nemá scházeti v rodině vzdělanější.

Že kněz, duchovní správce, výborně poslouží svěřencům, odporoučí-li a objednává-li všechněm, zvláště pak snoubencům, knihy dobré a v popředí životy svatých: o tom hlubokého přesvědčení nabyl jsem z vlastní zkušenosti mnoholeté.

Maje na zřeteli náš věk pokročilejší, přidal jsem u přemnohých životopisův v této knize obsažených potřebné poznámky dějepisné a zeměpisné, nezřídka i zevrubnější obrázky dějinné, čehož nebylo doposud v našich knihách toho druhu.

Životy našich národních patronů a patronek, jimžto, volíce jmena křestná a biřmovací, arciť přednost dávati máme, sepsal jsem obšírněji. Vřadil jsem i ty „ctihodné“ rodáky a rodačky naše, jenž svatě žili a v národě za svaté považují se, ač je Církev ještě slavně neprohlásila za blahoslavence a světce Boží.

Ješto pak i jména jiných svatých a světic začasté s oblibou potkávají se v národě, přidal jsem množství stručnějších životopisův svatých, jichžto do té chvíle marně hledáváme v knihách českých i německých. Vřadil jsem také mnoho těch, jenž za doby novější za svaté a blahoslavené prohlášeni byli Stolicí apoštolskou.

Náš věk z příčin pochopitelných má tu onde chatrnější vědomosti náboženské než věk minulý. Nejeden stařec, nejedna stařenka venkovanka, bedlivá čtenářka a navštěvovatelka chrámu Božího, zahanbuje mnohého tak zvaného vzdělance novověkého, jenž odciziv se národu svému, vypoulenýma očima hledívá na posvátné obřady církevní, a žasna naslouchává věrouce a mravouce křesťanské. Kteraký to manžel, otec, pěstoun, učitel a vychovatel dítek vlastních nebo dítek a jinochů svěřených?! Za tou příčinou shledá se každý v díle tomto s poučným čtením o slavnostech, o svátcích zasvěcených, o výročních památkách církevních a o všech nedělích, pro kteréž zvolil jsem stručný výklad evangelií předepsaných. Kdo pozorně přečte sobě částky ty: ochotněji a s větším prospěchem pro sebe i pro svou rodinu bude obcovati službám Božím.

Z toho průzračno, proč naučné knize této dán název: „Církevní rok.“

Doba k vydání díla toho jest příhodná mimo jiné i proto, že za věku našeho zrůstá počet rodin nově zakládaných bez naučných knih toho druhu, a proto, že kniha ta na zřeteli má i rodiny pokročilejší, rodiče a manžely, jenž nabyli vzdělání svého ve školách rozšířenějších, měšťanských, středních a vysokých; a přece kniha má přístupna jest každému čtenáři v národě.

Užil jsem knih a spisů starých i nových. Hlavně pak čerpal jsem z Písma svatého Starého a Nového Zákona, zvláště z výtečného Sušilova výkladu knih Novozákonných, a z obrovského kritického díla „Acta Sanctorum“, vydávaného během dvoustoletí Janem Bollandem a jeho pokračovateli latině. Milerad nazíral jsem, kde potřeba kázala, do slavných Palackého „Dějin národa Českého,“ do „Pramenů dějin českých“, a do jiných spisův dějepisných a zeměpisných. Vítaným ukazovatelem byl mi též

„Riegrův Slovník naučný“ a církevní lexikon Vetzerův a Velteův. Tu onde udal jsem pomůcky upotřebené. V oboru světcův Slovanských doposud málo známých posloužil mi vydatně Jana Martinova, rodilého Rusa, „Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus,“ — „Rok církevní Řecko-Slovanský.“

Ochotně podrobuji se odůvodněnému soudu dějepisců a místopisců, a přeji sobě, aby se práce má u nich potkala s uznáním podobným tomu, jakéhož dostalo se jí v příčině náboženské úřadem církevním.

Na Vyšehradě na den Přenešení svaté Ludmily, kněžny České, 1879.

B. M. Kulda.

Rok církevní.

Rok občanský, jehož správné počítání od papeže Řehoře XIII. léta Páně 1582. přijali téměř všickni národové, trvá od 1. ledna, od slavnosti Obřezání Páně, do 31. prosince, a řídí se dle oběhu země naší, jiných planet čili oběžnic, a družic čili měsícův kolem slunce, jemuž podřízeny jsou, a od něhož potřebného světla a tepla nabývají. Postupným a točitým pohybem, a větší menší vzdáleností naší země ode slunce, přítažlivého středu celé soustavy slunečné, povstává den a noc, povstává čtvero počasí ročních: zima, jaro, léto a podzim, za kterých člověk seje, sází, žne a vůbec pracuje pro tělesný život svůj.

Rok církevní, rok každému vzdělanému křesťanu svatý, trvá od první neděle adventní do poslední neděle po Svatém Duchu. Dnové jeho nepočítají se, jako dnové roku občanského, od půlnoci do půlnoci, nébrž od večera k večeru. Odtud pochází svatvečer před nedělí neb svátkem, k němuž počítá se již předvečer jejich; odtud pochází vyzvánění čili slavení večerní před nedělí neb svátkem; večerem neděle neb svátek začíná se.

Rok církevní řídí se duchovním sluncem Kristem, kolem Něhož řadí se světcové a světice Boží jako hvězdy oběžnice a družice třpytící se leskem a světlem překrásným, jímžto je osvítil, oživil a posvětil Kristus, „světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět.“ Jan 1, 9.

Oč důležitější jest nesmrtelná duše člověkova nad tělo smrtelné, oč vyšší jest nebe nad zemi naši: o tolik důležitější a vyšší jest rok církevní nad rok občanský. Za roku církevního má křesťan s milostí Božskou rozsévati, sázeti, pracovati a ovoce zásluh shromážďovati sobě pro život věčný.

Každým církevním rokem mohutněti má vniterný život křesťana, aby duch jeho tím živější byl, čím více tělo mu slábne a chřadne pro hrob.

Rok církevní jest viditelné zobrazování a obnovování Zjevení Božího a vykupitelského díla Kristova od počátku až do skonání světa.

Bylať doba, kdy člověk od Boha, zdroje všeho světla a života, odvrátil se hříchem, dobrovolným přestoupením vůle Boží. Tím zabřednul do temnosti a smrti duchovní, což bylo nejbídnějším stavem pro tvora spůsobeného k tomu, aby ve světle pravdy obcoval, a blaženého života věčného požíval. V přežalostném stavu tom bylby člověk věčně zakután a zahrabán zůstal, kdyby láska a smilovnost Boží nebyla překonala spravedlivý zničující hněv Boží. Ale Bůh slitoval se nad člověčenstvem nešťastným, a slíbil mu Vykupitele a Obnovitele. Jak toužebně očekávali nábožní praotcové zaslíbeného Mesiáše a Spasitele světa, o tom svědčí vroucná jejich prosba: „Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové deštěte Spravedlivého; otevři se země, a vypuč Spasitele;“ Isai. 45, 8; o tom svědčí Abraham, arciotec národa Israelského, „který se radoval, aby viděl den zaslíbeného Vykupitele,“ Jan 8, 56; o tom svědčí pohané, jenž byli ztraceného Boha hledali v modlách mrtvých.

Avšak dlouho trvala tato smutná noc, za kteréž člověka ubohého těšila jenom naděje v Krista, kterýž přijíti měl. Onu noc čtyry tisíce roků trvavší, onu dobu tmy, smrtelného spánku, touhy a trudného očekávání představuje nám Církev čtyřmi nedělmi adventními, ježto jsou zimou roku církevního. Jako v čas adventní, v měsíci prosinci, zemi naši tíží a svírají nejdelší noci, a tma takořka přemahá den: tak bylo v člověčenstvu před příchodem Kristovým na náš svět. Noc a tma přemáhala světlo, zkřehlost podobná smrti vítězila nad životem.

Noc a tma vždy více blížila se ku konci. Touha po zaslíbeném Vykupiteli byla pořád vřelejší a vroucnější. Den očekávaný nastával. Tiše a klidně, jako slunce v přírodě na začátku světa, vycházelo nebeské Slunce nového života z moře věčnosti; bez hluku za ticha půlnočního narodil se Ježíš Kristus, jednorozený Syn Boha Otce, ve chlévě Betlémském. Tuto nejdůležitější

událost v dějinách lidských na oči nám staví Církev svatá o slavnosti vánoční, kdy za temné doby půlnoční slavné zvuky zvonův, jako druhdy anjel pastýřům, hlásají nám: „Aj, zvěstujem vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; neboť narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán.“ Luk. 2, 10. Ano, Církev opakuje nám chvalozpěv anjelský: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“ Luk. 2, 14. Církev vodí nás k jesličkám s pastýři a mudrci nábožnými; ukazuje nám Božské Dítě na loktech Simeona jásajícího: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka Svého podle slova Svého v pokoji, neboť jsou viděly oči mé spasení Tvé, kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí.“ Luk. 2, 29—31. Doba vánoční jest jarem roku církevního. Vzešloť světu Slunce nového života, kteréž nezapadne nikdy více.

Za milého jara dnové rostou a světlo vítězí nade tmou. Podobně i Kristus vítězně kráčel ku předu v boji s temností a smrtí. Po třicet rokův skrytě v Nazaretě obcovav s Otcem Svým nebeským, dozrál i dle přirozenosti lidské k boji tomu, a když přišla hodina Jeho, vyšel z klidné chýžky pěstouna Svého tesaře Josefa, a veřejně vystoupil jako nepřítel lži a hříchu, vždy a všude vydávaje se za světlo světa, za smírnou oběť za hříchy člověčenstva, za dárce nového života. Ale lež nechtěla ustoupiti; otec lži a hříchu, ďábel, nechtěl vzdáti se nadvlády své, pokud nebyl dobojován boj těžký utrpením a smrtí Vykupitele světa.

Za čtyřicetidenního postu v roce církevním patříme na ten boj Páně s nepřítelem člověka, s knížetem temnosti. Odebrav se na poušť Karantanii[1]), ihned setkal se s pokušitelem. Bezbožníci spikli se proti Němu, aby Jej zahubili. Na neděli květnou vidíme Ho slavně vjížděti do Jerusaléma, aby dokonal boj Svůj. Ve svatém témdni doprovázíme Jej na horu Olivetskou, a tam odtud před soudnou stolici úhlavních protivníkův Jeho. Konáme s Ním křížovou cestu na Kalvarii, stojíme pod

---

[1]) Quarantanie, poušť Jericha, leží severovýchodně od Jerusaléma, poušť divoká, hrozná, zahrnující v sobě krvavou cestu vedoucí z Jerusaléma do Jericha, a horu Kuruntul, horu čertovou, holou, hrotnatou a spaditou, kde ďábel pokoušel Krista Pána. (Sušilův překlad a výklad Písma svatého.)

Jeho křížem, na němž krvácí a umírá za nás, a pláčeme i modlíme se u Jeho hrobu.

Avšak Jeho utrpení a smrt měla jiné následky, než bylo peklo očekávalo. Tím utrpením a tou smrtí smazán byl starý dluh; nyní teprvé uzamknuta byla propast pekelná, a otevřena brána nebeská. „Jeho smrtí smrt pohlcena byla;“ I. Kor. 15, 45; „Onť smrtí Svou zkazil toho, kterýž měl vládu smrti, to jest ďábla;“ Žid. 2, 14; „a smrti již více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude více, nebo první věci pominuly.“ Zjev. 21, 4. Jen maličko ponechán byl usmrcený ve hrobě; z vlastní Své moci Božské vstalť jest z mrtvých znova živý, a slavil vítězství nad nepřátely Svými.

Za oněch čtyřiceti dnů, jež byl Vzkříšený ztrávil s apoštoly Svými, mluvil k nim o útěšných následcích vítězství Svého, o seslání Ducha Svatého, kteréž utvoří nové pokolení synů a dcer Božích v Jeho říši Církvi. Skutk. apošt. 1, 3. Pak On sám, prvorozenec zemřelých, navrátil se opět k Otci, aby tam připravil příbytky všem účastníkům vykoupení Svého a naplnil zaslíbení Svoje, že vyleje Ducha Svého na všecky; a to stalo se dne desátého po Jeho nanebevstoupení.

Památku všech těchto událostí velikých slaví Církev s námi v církevním roce svém slavným „alleluja“ o svátcích velikonočních, a hlásá nám vítězství Vykupitelovo nad hříchem, nad smrtí a nad peklem. Ukazuje nám Krista laskavě obcujícího s učeníky milými po čtyřicet dnů, a o slavnosti nanebevstoupení Páně obrací srdce naše tam, kamž byl Pán předešel všecky Své věrné. Na Boží hod Svatodušní pak slaví Církev dokonání díla vykupitelského, seslání Ducha Svatého, založení Církve svaté, v nížto osvěcováním, zahříváním a oživováním tvoří výtečné ovoce království Božího až do konce časův. Na památku věčného trvání Církve doba Svatodušní trvá až do konce roku církevního, a doba ta jest létem téhož církevního roku.

Jako za léta v přírodě slunce vítězí nad zimní skřehlostí smrti podobnou, jako za léta v přírodě světlo přemáhá tmu: tak v Církvi po seslání Ducha Svatého pravda vítězně vládne a ve světle pravdy a v milostech svátostních může zráti nejlepší ovoce pro veliký den žní.

Avšak nikoli jen sám pro Sebe volí Pán míti odměnu za vítězství: odměny té účastniti se mají všickni, kdožkoli vítězí pomocnou milostí Jeho. Proto slíbil, že opět přijde pro Své věrné, aby tam byli, kde On jest. „Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré nebo zlé.“ II. Kor. 5, 10. I tento opětný příchod Páně staví se nám na oči v roce církevním. Na den všech svatých a všech věrných dušiček vodí nás Církev ku hrobům zemřelých, a klade nám na mysl konec našeho života vezdejšího, a soukromý soud hned po naší smrti; neboť „uloženo jest lidem jednou umříti, a potom bude soud.“ Žid. 9, 27. A konečně na poslední neděli roku církevního Církev nám připomíná soud všeobecný a konec všech věcí pozemských, kterážto doba jest podzimkem roku církevního, kdy nastává noc, za kteréž člověk již nebude moci pracovati o spáse své, a proto vyzývá nás, bychom bedlivě shromážďovali sobě za živobytí svého zásluhy pro život věčný.[1])

Tenť jest vážný a hluboký význam katolického roku církevního. My pak, pro něž Kristus založil Církev Svou, co učiníme, bychom se neminuli s užitkem nám chystaným?

I v nás jest odvrácenost od Boha, tma a duchovní smrt, pokud hřích panuje v nás. Hříchu však zbaviti se nedovedeme leč Vykupitelem svým, kterýž i v mysli naší jako slunce vzejíti a jako v Betlémě naroditi se musí živou věrou. Víra ta však z milosti Boží pochodí toliko z poznání hříchu, a jest tím živější, čím jasnější jest poznání hříchu a pocit bídy ze hříchu prýštící se. Ku poznání hříšnosti a bídy naší vodí nás Církev svatá za doby adventní. Volíme-li tedy advent náležitě slaviti, musíme chápati se všeho, co probouzí v nás poznání a pocit hříšnosti, lítost a bolest nad hříchy, pokání a polepšení života, jakož i hlubokou a vřelou touhu po Vykupiteli a po novém životě v Něm. K tomu konci v čas adventní dlužno nám chrániti se všeliké roztržitosti mysle, všelikých radovánek světáckých; dlužno nám krotiti v sobě všeliké nekalé chtíče a žádosti člověka smyslného, jakož velí Církev svatá; pak s milostí Boží vánoční hod Boží bude i nám pravým hodem;

---

[1]) M. A. Nickel, „Die evangelischen Perikopen.“

pak budeme moci s nábožnými pastýři v pravdě klaněti se Vykupiteli svému v jesličkách srdce svého, vystlaného věrou pevnou a blaživou. Kdožkoli spůsobem takovým neslavil posvátné vánoce, pro toho ještě žádných vánoc nebylo, pro toho Vykupitel ještě nenarodil se.

Víra, která do srdce přijímá Spasitele, musí vzrůstati, pokud nepřemůže svět. Víra ta netrpí vedle sebe v srdci nic nesvatého, a vypuzuje z něho každou bezbožnost. Tu pak nastává boj pracný, perný a bolestný. Ale bojovati musíme, má li blud a hřích v nás přestati, máme-li pokročiti ze tmy ku světlu, z duchovní smrti k novému životu; řádně bojovati musíme, poněvadž nebývá korunován leč ten, kdo byl řádně bojoval. II. Tim. 2, 5. V boji tom ku pomoci přispívá nám Církev za doby postní, stavíc nám na oči obraz ukřižovaného Vykupitele našeho, jenž první byl bojoval, neštítiv se ani bolestí, ani útrap, ani smrti. Míníme-li tedy opravdu s užitkem prodělati dobu postní, musí nám doba ta býti dobou pokání, musíme se vyhýbati světu a planým i nebezpečným radostem a zábavám jeho; musíme denně na sebe bráti kříž a následovati Spasitele svého, pokud starý hříšný život na něm neusmrtíme. Křesťane, tak-li slavil jsi čtyřicetidenní půst, oplakal's-li u hrobu Božího a v posvátné zpovědnici hříchy svoje: pak o svátcích velikonočních slaviti budeš nejen vzkříšení Spasitele svého, ale také své vlastní vzkříšení a povstání z hrobu hříchův k opravdovému životu novému. Komu pak vzkříšení Páně ještě nestalo se vzkříšením vlastním, ten neví, čím jest slavnost velikonoční v roce církevním; pro toho Kristus ještě neumřel a z mrtvých nevstal.

Znova obživeni jsouce věrou a pokáním, musíme denně vroucněji a úžeji spojovati, sjednocovati se s Kristem, až, majíce svět a hříšnost jeho hluboko pod sebou, povzneseme se k nebesům, kamž byl Kristus předešel Své věrné, a kde sedí na pravici Otce Svého ve věčné slávě Své; pak bude nám Boží hod Svatodušní slavným vítězstvím lásky Boží v našem srdci, v němžto vládnouti bude jenom láska, kterouž na nás vylil Duch Svatý. Láska trpělivě nésti bude břemeno života zemského; láska veškeren život náš zasvětí službě Boží; láska zmírní nám hořkost smrti, a otevře nám bránu nebeskou. Takou měrou vždy prospěšněji prožijeme každý nový církevní rok.

Mimo neděle, Boží hody a slavnosti Páně máme v církevním roce také výroční svátky a památky Marie Panny, blahoslavené Rodičky Boží, svatých anjelů nebeských, svatých apoštolů, evangelistů a učeníků Páně, svatých mučeníků, biskupů a vyznavačů, svatých učitelů církevních, kněží, jahnů, mnichů a poustevníků, svatých panen a vdov, a všech ostatních svatých a světic Božích, jež na nebesích a v katolickém roce církevním jako hvězdy, oběžnice a družice pohybují se kolem Slunce svého, Krista, bychom se rekovnosti jejich obdivovali, jim zaslouženou čest prokazovali, je za mocnou přímluvu u Boha prosili, a jich neohroženě následovali v perném boji s tělem, hříchem a ďáblem. Svatí a světice Boží s výšin nebeských svítí nám jako hvězdy jasné za temných nocí a děsných bouří v našem slzavém údolí. Každého dne volá k nám jiný světec a jiná světice Boží: „Bratře můj, sestro má! Hledej světlo víry! Víra nechať zvítězí v tobě! Staniž se člověkem novým, cnostným, svatým, dokonalým! Obcuj na zemi, jakoby's byl již v nebi! Láskou se povznes nad zemi hříšnou, a dána bude tobě koruna, kterouž my již korunováni jsme!“

Ó nezevlujmež blbě a nečinně uprostřed slavností a svátků roku církevního, ale slyšíce hlasy, a vidouce příklady svých svatých patronů a patronek nebeských, vzpamatujme se a volejme se svatým Augustinem: „Aj, co mohli ti a jiné: proč pak ty ne, Augustine?“

K tomu napomahejž nám s milostí Božskou i tato kniha životů svatých a světic Božích!

Měsíc prosinec.

Neděle I. adventní.

Luk. 21, 25–33.

S Boží pomocí ukončili jsme minulou neděli, poslední po Svatém Duchu, zase jeden církevní rok, a dnešní nedělí první adventní započínáme nový rok církevní, za kteréhož výkupné dílo Božské na oči staví se nám mnohými slavnostmi, svátky a památkami výročními, tak že věrný křesťan ustavičně žíti může

v Kristu a s Kristem, bedlivě-li účastní se těch slavností a svátků roku církevního, a vážně-li přemýšlí o významu a účelu jejich.

Křesťanu vzdělanému a soudnému zajisté známo jest, že na konci roku církevního, v poslední neděli po Svatém Duchu, a na začátku roku církevního, v první neděli adventní, předkládá se nám týž předmět ze svatých evangelií k rozjímání nábožnému. Dnes týden slyšeli jsme proroctví Kristovo o posledním soudu vedle sepsání svatého evangelisty Matouše; a dnes čte se též proroctví Kristovo o posledním soudu vedle sepsání svatého evangelisty Lukáše. Proč představuje se nám týž předmět dvakrát po sobě?

Slyšte podobenství ze života. Nezřídka stává se, že otec na delší dobu musí vzdáliti se z domu svého za obchodem a povoláním svým, a tudíž veškerá péče a starost o rodinu skládá se výhradně toliko na ramena matčina. Matka rozumná, moudrá a svědomitá pečuje za poměrů takových nejen o tělesné potřeby, ale také a hlavně o duchovní potřeby milovaných dítek svých. Starostlivě užívá všech prostředků, aby zachovala dítky v dobrém stavu; napomíná je slovem laskavým a vážným; vybízí je k modlitbám domácím; ale k tomu také je nakloňuje vlastním příkladem svým; vypravuje a vodí je do chrámu Páně, na veřejné služby Boží a do školy, aby se tam vyučovaly nejen svatému náboženství, ale také ostatním pro život vezdejší potřebným předmětům školním. Aby pak slova lásky mateřské nabyla větší váhy a důraznosti, připomíná milým dětem svým návrat a příchod otce drahého řkouc: „Milé dítky, pamatujte na to, že otec přijde a tázati se bude, kterak jste za nebytnosti jeho prospěly netoliko věkem, ale také moudrostí, cností, dokonalostí duchovní? Ó jak se bude radovati z vás, přesvědčí-li se, že jste se staly moudřejšími, poslušnějšími, zvedenějšími, nábožnějšími a cnostnějšími? Budeť pak se otec dobrý nejen radovati z vás, ale také odmění váš pokrok ve všelikém dobru. Kteraká radost bude z toho i vám samým!“ — Není žádné pochybnosti, že takováto moudrá řeč z úst mateřských působí, aby dítky, majíce příchod otcův na zřeteli, utvrzovaly a zdokonalovaly se v krásných cnostech. Znamená-li však matka, že některé dítě nevšímá sobě pěkných slibů a laskavého povzbuzování, že se oddává nespůsobům a necnostem, že zanedbává modlitbu, vyhýbá se chrámu

a škole, vyhledává špatných společníků a zarmucuje matku svou, mluvívá důrazně: „Dítě milé, považ, že dobrotivý otec navrátí se a zrakem přísným pohledávati bude při tobě pokroku ve vědomostech dobrých, ve zbožnosti a ve cnostech; považ, kterak se bude rmoutiti a hněvati, zví-li o tobě, že jsi neposlušné, rozpustilé a nezvedené; avšak nejen rmoutiti a hněvati se bude otec tvůj výborný a spravedlivý, ale jistotně také trestati bude tebe! Jak budeš zahanbeno před svými hodnými bratříčky a sestřičkami!“ — Může-li co napraviti dítě vzdorovité, zajisté napraví ho taková rázná připomínka příchodu a soudu otcova.

A hle, takovou velemoudrou a starostlivou matkou všech křesťanů-katolíků jest svatá Církev, kterou Kristus založil na světě ku blahu a spáse národů všech. Církev užívá všelikých prostředků vnukaných jí Duchem Svatým, aby zachovala věřící syny a dcery na cestě svatých cností, aby je odvrátila od hříchů a nepravostí. Za tou příčinou také dvakráte po sobě, na konci a na začátku roku církevního, oživuje věřícím na paměti proroctví Kristovo o posledním soudu všeobecném řkouc: „Přijde Syn Boží, přijde Otec budoucích věků, přijde Soudce živých i mrtvých, Soudce spravedlivých i hříšníkův, a dá spravedlivým zaslouženou odplatu, nenapravitelným hříšníkům pak dá zasloužený trest. Zdokonalujte se, pokud jest čas, ve svatých cnostech; odvraťte se, pokud máte kdy, od hříchů a nepravostí vedoucích do záhuby!“

K tomu konci dvakráte po sobě čteme a sobě připomínáme poslední veřejný soud při skonání světa. Kdožby, jsa moudrý a povážlivý, neužil příležitosti poskytované Církví svatou! Kdožby nevolil rozjímáním o hrozném posledním soudu na začátku roku církevního upevniti se v dobrých úmyslech a předsevzetích, v bohumilých cnostech a skutcích, jimžto dána bude na veřejném soudu odplata hojná! Kdož-by, zabloudiv s cesty pravdy na cestu lži, klamů a hříchů, nežádal na začátku roku církevního vybřednouti z neblahého stavu svého rozumnou a vážnou úvahou, že zlým skutkům jeho v onen strašný den dostane se veřejného zahanbení a nezměnitelného, nekonečného trestu! I my, křesťané katolíci, věrní synové a věrné dcery matky Církve svaté, dnes opět zřetel svůj obrátíme k poslednímu soudu, jejž nám

Kristus Pán předpověděti ráčil tak jasně a důrazně, že nezbývá o něm pochybnosti ani sebe menší.

Znamení děsná, kteráž na zemi a na nebi předcházeti budou před skonáním světa a před posledním soudem, zevrubně uvažovali jsme dnes týden, v neděli poslední po Svatém Duchu. Na zemi bude veliké soužení národů pro bouři hluku mořského a vlnobití, tak že schnouti budou lidé strachem a očekáváním těch věcí, kteréž přijdou na všechen svět. Na nebi slunce zatmí se, měsíc nevydá světla, hvězdy budou padati, a moci nebeské budou se pohybovati. Na obloze pak objeví se znamení Syna člověka, svatý kříž, který září svou osvěcovati bude veškeren svět. „A tehdáž uzří všecka pokolení země Syna člověka přicházejícího v oblace s velikou mocí a velebností.“ Luk. 21, 27.

Tato znamení udal Pán Ježíš tázajícím se apoštolům za předchůdce posledního soudu. Ale i pořádek soudu samého Kristus zvěstovati ráčil učeníkům, jak nám zřetelně zaznamenal svatý Matouš v 25. kapitole svého evangelia. Pravilť Pán Ježíš: „Když přijde Syn člověka u velebnosti Své, a všickni anjelové s Ním, tehdy posadí se na stolici velebnosti Své, a shromážděni budou před Něho všickni národové. I rozdělí je od sebe, jako pastýř odděluje ovce od kozlů, a postaví spravedlivé na pravici Své, hříšníky pak na levici.“

Hrůzyplný bude výkon oddělování toho svatými anjely Božími! Strašný bude pohled na všecky ty, kteří bez pokání a bez napravení, a tudíž bez milosti Boží odešli ze života časného na věčnost. Mezi pravicí a levicí, mezi spravedlivými a hříšníky, bude propast nepřekročitelná. Mnozí, jenž za živobytí zemského byli sobě blízcí, spatří se navždy rozloučeny. Všickni budou zase v tom těle, ve kterém na zemi živi byli. Ale jaký rozdíl bude mezi těly spravedlivých na pravici, a mezi těly hříšníkův na levici! I těla spravedlivých rozličná budou podle větší nebo menší skvělosti krásných cností, podle větší nebo menší dokonalosti křesťanské. Píšeť svatý apoštol Pavel: „Jiná jest jasnost slunce, jiná jasnost měsíce, a jiná jasnost hvězd; neboť hvězda od hvězdy dělí se jasností. Tak bude i vzkříšení z mrtvých.“ I. Kor. 15, 35—44.

A jakož těla spravedlivých budou více méně jasna a krásna dle zásluhy: tak ovšem těla hříšníkův nenapravených

budou více méně ohyzdna a šeredna dle zásluhy. Již za života zemského nezřídka vidíváme, že vniterné smýšlení člověkovo zrcadlí se v očích a na tvářích jeho. Nezřídka bývá lze v obličeji poznati šlechetnou mysl a laskavé srdce; ale také podlou mysl a ohyzdnou duši. Tím více však objeví se to v den posledního soudu na všech hříšnících, jenž budou státi na levici Soudce Krista Ježíše. Hluboký stud polévati bude tváře jim; bolest nad ztrátou radosti nebeské bude jim rozrývati obličej; děsné zoufalství prozrazovati bude každý pohled, každý pohyb, každé pronešené slovo.

Kteraká změna spatří se u mnohých na pravici a na levici Boha Soudce! Nejeden za života svého zemského obdařen byl od Boha tělem krásným; ale hříšným obcováním stal se nehodným krásy, a proto ohyzdnost dána jest mu za podíl. Mnohá duše dobrá za živobytí zemského v nesličném a churavém těle věrně sloužila Bohu a zdobila se cnostmi; proto skvíti se bude její tělo krásou nebeskou na pravici Soudce nejvýš spravedlivého.

Jeden bude Soudce spravedlivých i hříšníků; ale jak rozdílným zrakem pohlížeti budou spravedliví a hříšníci k Soudci svému, a jak opačným citem očekávati budou výrok Jeho!

„Tehdy dí Král těm, kteří na pravici Jeho budou: Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa. Neboť jsem lačněl, a dali jste mi jísti; žíznil jsem, a dali jste mi píti; hostem jsem byl, a přijali jste mne; nah jsem byl, a přioděli jste mne; v žaláři jsem byl, a přišli jste ke mně.“ — Na výsost oblaženi jsouce láskou Kristovou, řeknou spravedliví: „Pane, kdy jsme Tě viděli lačného, a nakrmili jsme Tě, kdy jsme Tě viděli žíznivého, a dali jsme Tobě nápoje? Kdy jsme Tě viděli hostě, a přijali jsme Tě, kdy jsme Tě viděli nahého, a přioděli jsme Tě? Kdy jsme Tě viděli nemocného nebo v žaláři, a přišli jsme k Tobě?“ — Odpovídaje Král řekne jim: „Zajisté pravím vám, pokud jste to učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili.“ — Radost, která bude spravedlivým z tohoto rozsudku laskavého a milosrdného Pána, Vykupitele a Soudce, nedá se vyjádřiti slovy lidskými.

Bídníci na levici budou míti už sami v sobě předtuchu výroku Soudcova, jenž ihned řekne jim: „Odejděte ode mne, zlořečenci, do ohně věčného, který připraven jest ďáblu a přívržencům

jeho! Neboť jsem lačněl, a nedali jste mi jísti; žíznil jsem, a nedali jste mi píti; hostem jsem byl, a nepřijali jste mne; nah jsem byl, a neoděli jste mne; nemocen a v žaláři jsem byl, a nenavštívili jste mne." — Tedy odpovědí mu i oni: „Pane, kdy jsme Tě viděli lačného, nebo žíznivého, nebo hostě, nebo nahého, nebo nemocného, nebo v žaláři, a neposloužili jsme Tobě?" — I odpoví jim Pán řka: „Zajisté pravím vám: pokud jste toho neučinili jednomu z menších těchto, ani mně jste neučinili!"

Nebudeť pak ani jediného, ani jediné na levici, jenžby v nejhlubším nitru svém nebyli přesvědčeni, že vynešen byl nad nimi soud spravedlivý. Každý o sobě a o všech společnících kletby Boží v hlubinách duše své bude cítiti a věděti, že jim přiřknut jest zasloužený a spravedlivý trest.

Dokládá Pán Ježíš řka: „I půjdou hříšníci do trápení věčného, ale spravedliví do života věčného." Mat. 25, 31—46.

Tenť jest obraz posledního veřejného soudu, jak nám ho nakresliti ráčil Kristus Pán, budoucí Soudce náš. Táži se vás, kdo dovede chladným a nepohnutým zůstati, čta neb slyše tato slova věčné Pravdy? Kdo se nezachvěje v duši své, přemýšleje o hrozném osudu hříšníkův na levici? A kdo nerozhřeje se touhou svatou, uváží-li blaženost spravedlivých, jenž budou státi na pravici Soudcově? Svatí a světice Boží bez ustání pamětlivi byli posledního soudu, aby se ve cnostech utvrzovali a od hříchů odstrašovali. Svatý Jeroným píše: „Nechať jím nebo cokoli činím, bez ustání zaznívá mi v uších hlas anjelský: Vstaňte, mrtví, pojďte k soudu!" Obraz soudu Božího rozhodně působí i na povahu urputnou, na povahu nevěrcovu, jak nám dovodí dějiny člověčenstva, a jmenovitě také dějiny našich národů Slovanských.

Svatí bratří Cyril a Methoděj, apoštolové Slovanských národů, byli učencové a umělcové na slovo vzatí za věku svého. Největší vzácnost jejich však záležela v tom, že oživeni jsouce ryzou láskou k Bohu a bližnímu, všechen život svůj vynaložili na to, aby rozšiřovali světlo a pravdu samospasného učení Kristova v národech, jenž do té doby nebyli ještě vykročili z temností a bludů pohanských. Obrátivše národ Kozarský na víru křesťanskou, působili stejnou měrou u Bulharů po delší čas. Nevydávala však obětavá činnost jejich ovoce žádaného, poněvadž král

Bulharův, Boris, a jeho velmožové doposud libovali sobě v pohanství. Nadarmo podával svatý Methoděj hluboké důvody o pravdě Kristově pohanskému panovníku tomu. Jemu nelíbilo se učení, které se příčilo myšlénkám a názorům jeho. Bylť udatným bojovníkem a milovníkem honby, ale spolu také surovým sužovatelem poddaných, což křesťanstvím přísně zapovídá se; proto, ač sobě vážil učeného a zbožného Methoděje, přece nevolil státi se vyznavačem Kristovým. — Svatý Methoděj, nemoha živým slovem dostihnouti duše Borisovy, užil prostředku jiného. Jsa výtečným malířem, počal malovati obraz posledního soudu, jak ho známe z úst samého Ježíše Krista. Když byl obraz dohotoven, přišel král Boris, aby zhlédl ho. Spatřiv spravedlivé blažence na pravici a zoufalé hříšníky na levice Soudce a Krále Jesu Krista, zachvěl se na svém těle, ač ještě neznal význam obrazu toho. Když pak svatý Methoděj řečí výmluvnou vysvětlil mu obraz posledního soudu, když mu vyložil, že i on bude muset představiti se před soudnou stolicí Kristovou, aby na vlastním těle svém přijal, jak byl za života vezdejšího činil buď dobré nebo zlé; tu již chvěl se netoliko na těle, ale otřásl se i v nitru svém, a prosil svatého Methoděje, aby už vyučil jej zevrubně učení Kristovu, aby přijal jej křestem svatým do Církve Páně, aby snad i on na posledním soudu nebyl postaven na levici mezi nenapravenými hříšníky bídnými.

Obrazem posledního soudu obrácený král Boris učiněn jest křesťanem; s ním i velmožové při dvoře královském přijali víru svatou, a veškeren národ Bulharský brzo stal se šťastným v lůně svaté Církve Kristovy. To stalo se léta Páně 861. Obrácení krále Borisa pohledem na obraz posledního soudu tak vysoko cení se, že svatý Methoděj doposud představuje se nám s obrazem tím. V Augspurku Bavorském, v kostele svatého Oldřicha, v kaple nad sakristií, jest drahocenný obraz svatého Methoděje, patrona Československého, malujícího poslední soud. Malba mistrovská provedena jest na mědi barvami olejovými. [1])

Byloby zajisté s užitkem velikým, kdybychom v příbytku svém obraz posledního soudu chovali a alespoň jednou za den s rozvahou na něj pohledli. Zpomínkou na soudnou stolici

[1]) Obrazy cestopisné v „Čechu“ 1871., číslo 135. od Václava Honejska

Kristovu, před kterouž i my státi budeme, dodávali bychom sobě zmužilosti v boji proti hříchu, a vytrvalosti v konání cností svatých. Avšak i bez obrazu můžeme v mysli své zachovati poslední soud, budeme-li za úmyslem svaté Církve na konci a na začátku roku církevního vážně a opravdově rozjímati o posledním soudu, pamětlivi jsouce soudu toho po celý rok, zvláště pak před každým podnikem důležitým. Spasitelná bázeň před Soudcem vševědoucím a nejvýš spravedlivým odvrátí nás od všelikého přestoupení přikázaní Božích, a povzbudí nás k ochotnému a věrnému konání cností křesťanských, jimiž ozdobeni jsouce za živobytí vezdejšího, beze strachu budeme v ústrety hleděti Soudci milosrdnému, kterýž na pravici Své postaví nás a nám řekne: „Pojďte, požehnaní Otce mého, a vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“

Poznámka. Neděle, latinsky: Dominica, dies Domini, den Páně, u nás jméno své má od nedělání, nepracování. Neděle, od svatých apoštolů místo Starozákonné soboty za den Páně ustanovená na památku vzkříšení Páně, jest dnem radostným, a tudíž není nikdy dnem postním. Slaví se mimo jiné v kostele i v domácnosti tím, že katolíci „Anjel Páně“ ráno, v poledne a večer říkají stojíce, ač jindy při modlitbě té klečí, jak naznačuje slovo klekání. Při modlitbě této křesťané mimo neděli stojí také za celých padesáti dnů od slavnosti Velikonoční až do Božího hodu Svatodušního.

Dne 1. prosince.

I. Svatý Eligius, zlatník, biskup Noyonský ve Francii.

Eligius narodil se okolo roku 588. ve vsi Chatelac (Šatlak) nedaleko města Limoges [1]) z rodičů nejen zámožných, ale také nábožných, kteří syna svého cnostně vychovaného dali na učení zlatníkovi Abbovi v Limoži. V učení tom osvědčoval Eligius takovou pozornost, bedlivost a obratnost, že každý v něm předvídal zlatníka výtečného. Stalo se! Každá jeho práce zlatnická byla vzorna a umělecká.

---

[1]) Limoges (Limož), nyní hlavní město francouzského departementu Horní Vienny, sídlo biskupa, střediště obchodu mezi Paříží, Toulousem, Lyonem a Bordeauxem.

Ve svém třicátém roce přišel Eligius do Paříže,[1]) kde brzo stal se tak pověstným, že královský pokladník jej, umělce vzácného, odporučil králi Klotarovi II.[2]), jenž sobě u něho trůn dle jistého nákresu objednal, a jemu potřebné zlato a drahokamy svěřil. Eligius vykonal práci tak skvěle, že jej král velikými dary odměnil. Obdivoval-li se král mistrovskému dílu, podivil se ještě více mistru Eligiovi, když mu odevzdal druhou práci mistrovskou, kterou ze zbytků zlata a drahokamů zhotovil.

Eligius byl řemeslníkem a umělcem; a v tom stavu svém zůstal také horlivým křesťanem; proto nejenom pracovitostí a snaživostí, ale také poctivostí vyznamenával se, tak že nepřivlastnil sobě, neodcizil zbytky zlata a drahokamů, po kterých by se král nikdy nebyl pídil, ale svědomitě mu je navrátil.

Kováři, zlatníci a příbuzní řemeslníci ve Francii mají svatého Eligia za patrona svého. Také zlatníci, stříbrníci a galanterníci Pražští stojí pod ochranou svatého Eligia, a tudíž každoročně oslavují památku jeho v kostele Salvatorském v semináři, při kteréžto slavnosti vystaveny jsou ostatky a skvosty darované sboru tomu od císaře Karla IV., a jiné věci drahocenné z pozdějších dob.[3])

Jako svatý Eligius, může a má každý řemeslník a umělec v povolání svém cnostně žíti a svatým se státi. Poctivost zlatníka Eligia líbila se nejen Bohu, ale také králi Klotarovi, kterýž jej svým královským zlatníkem učinil, a v paláci jemu obydlí vykázal. Mimo to pro osvědčenou poctivost důvěrně s ním obcoval, a ve věcech státních s ním se radíval.

Eligius, byv tak velice povýšen, nikterak nezhrdnul a nepřestal zhotovovati umělecké práce zlatnické; i nyní pilně pracoval o relikviářích čili schránkách na ostatky svatých, o ozdobách na hroby a o rakvích pro svaté, z nichžto se některé až do našich časů zachovaly. U prostřed bohatství a vážnosti, kteréž při dvoře královském požíval, liboval sobě v modlitbách, v nábožném

---

[1]) Paříž, světové, hlavní město ve Francii, má dva miliony obyvatelů. — [2]) Klotar II., syn Chilpericha a Fredegundy, nar. 584. vládl spravedlivě † 628. [3]) Léta Páně 1876. zlatníci odevzdali památné a umělecké skvosty ty do musea Českého; avšak v den svatého Eligia přece vystavují se v kostele jmenovaném.

rozjímání, v posvátném čtení, v přísném zapírání sebe a v dobrých skutcích, dávaje štědré almužny chudobným a nuzným.

Jako u Klotara II. byl Eligius u veliké vážnosti také u jeho syna krále Dagoberta I, u Dagobertova syna a nástupce svatého Sigberta, krále Austráského, a u Klodvíka II., krále v Neustrii a Burgundu (628—656). Dagobert daroval mu výstavný dům v Paříži, kterýž ale Eligius věnoval na panenský klášter, v němžto za první představenou ustanovil svatou Auru.

Pro svou věrnost a moudrost požíval Eligius takové důvěry u krále Dagoberta I., že jej poslal k odbojným Bretoňanům (Bretagne), aby je upokojil a k poslušnosti přivedl. Poslání to výborně zdařilo se, neboť národ Bretoňský i s knížetem podrobil se ochotně králi Dagobertovi. Působilť pak příklad jeho při dvoře královském tak mocně, že si jej šlechtický panoš Audönus Dado, nápotomní biskup Rouenský [1]), v obcování svém za vzor oblíbil, jako on nábožně působil, a jeho život ve třech knihách sepsal.

Eligius byl bohatým a váženým dvořanem. I v tom vznešeném stavu zůstal horlivým katolíkem, zůstal pokorným, nábožným a dobročinným křesťanem. Podobným spůsobem každý dvořenín, každý ministr královský a císařský, každý vyslanec vládní může a má v povolání svém cnostně žíti a svatým se státi.

Již za vyššího stáří svého vstoupil Eligius do stavu duchovního, k němuž netoliko náklonnost a povolání v sobě cítil, ale k němuž se také dlouho a svědomitě připravoval. Roku 639. zvolen byl za nástupce svatého Acharia na stolici biskupské v Noyonu a v Tournayi [2]), když se byl po mnohém zdráhání konečně podrobil jednomyslné žádosti všeho duchovenstva i lidu. V neděli před křížovými dny roku 640. byl spolu s přítelem svým Audönem za biskupa vysvěcen.

---

[1]) Rouen (Ruan) lat. Rothomagus, hlav. m. franc. dep. Dolnosekvanského na pravém břehu Sekvany. Opatství a gothický chrám vystavěný ke cti svatému Audonovi (St. Ouen) jest slavnou stavbou města toho. — [2]) Noyon (Noajon) město ve francouzském departementu Oise. — Tournay (Turné) okresní město v Belgické provincii Hennegavě.

Flandry, toho času ponejvíce ještě pohanské, vyžadovaly velikou činnost nového biskupa. Svatý Eligius s nebezpečenstvím života mnoho obyvatelů země té na víru křesťanskou obrátil, a tudíž právem nazývá se apoštolem Flanderským. V Noyonu samém vzbudila kázání jeho nespokojenost, tak že biskup Eligius nucena se viděl několik vzdorujících mužů z Církve vyobcovati. Na sněmu Chalons-sur-Saoneském (Šalon-syr-Sónském) v Burgundsku horlivě hájil přísnou kázeň církevní. Devatenáct a půl roku svědomitě zastával úřad biskupský, až pak, předvídaje z vnuknutí Božího blízkou smrt svou, dne 1. prosince 659. ve svém 71. roce svatě v Pánu zesnul. Obyvatelstvo města Noyonu vyžádalo sobě, aby tělo milovaného biskupa u nich odpočívalo.

Královna Bathilda dala hrob jeho skvostně okrášliti. Velká část ostatků jeho doposud v Noyonu nachází se.

Takovou měrou byl svatý Eligius pravým vzorem křesťanské cnosti a spravedlnosti jako řemeslník, jako umělec, jako dvořenín, rádce a vyslanec královský, jako kněz a biskup. Z toho patrně poznáváme, že člověk může v každém stavu a povolání cnostně žíti a svatým státi se.

Žádný a žádná ze všech těch, kteří v den posledního veřejného soudu budou státi na levici Soudce vševědoucího a nejvýš spravedlivého, nebude se moci vymlouvati na svůj stav a na své povolání, jakoby jim bylo závadou a překážkou na cestě křesťanské cnosti a spravedlnosti, na cestě ku věčnému spasení vedoucí; neboť Kristus, Soudce náš, ukáže na svatého Eligia a na nesčíslný počet světců a světic na pravici Své, kteří v nejrozmanitějších stavech na zemi horlivými katolickými křesťany byli, a tudíž svatými stali se. Boháč i chudák, král i žebrák, řemeslník i nádenník, manželové i svobodní, rodičové i dítky mohou v Církvi Kristově cnostně žíti a svatými státi se, zachovají li ve svém smýšlení, mluvení a jednání bez ustání na mysli svatá přikázání Boží a církevní, užívají-li svědomitě všech prostředků Kristem Spasitelem v Církvi svaté k našemu spasení uložených. Bychom pak udrželi se v křesťanské cnosti a spravedlnosti, abychom odstrašili a odvrátili se od všelikého hříchu, připomínejme sobě často a živě poslední soud pro hříšníky hrozný a strašný. Čtvero jest posledních věcí člověka: smrt, soud, peklo a království nebeské, o kterých již moudrý Sirach 7, 40. napsal:

„Ve všech skutcích pamětliv buď na poslední věci své, a na věky nezhřešíš.“ — Cnostným a spravedlivým životem uchystá sobě každý člověk šťastnou smrt, milosrdný soud a nevýslovně bohatou odplatu v království nebeském.

2. Svatá Natalia, vdova po vojevůdci.

Císař Dioklecian přišed do Nikomedie[1]) po roce 303., kázal oběti slavné přinášeti bohům. Placení slídiči lapili dvacet tři křesťany v jeskyni se ukrývající a vedli je do města. Císař poručil jména jejich napsati, je spoutati a do žaláře odvésti. Jeden z vůdcův vojenských, Adrian, slyše, kterak křesťané nadšeně mluví o radostech nebeských, sám také se prohlásil za křesťana, byl spoután a s ostatními do vězení odveden.[2]) Sluha Adrianův běžel k Natalii, manželce jeho, a zvěstoval jí, že manžel pro víru Kristovu do žaláře uvržen jest.

Natalia, od mladosti ve víře křesťanské vychována, radostně běžela do žaláře, líbala okovy manželovy a napomínala ho, aby osvědčil, že jest bojovníkem trpělivým a stálým. Když pak manžela svého odporučila do modliteb ostatních mučeníků vězněných, vesele vrátila se domů. Vědouc, že mučeníci mají na sobě rány se kvasící, Natalia shledala věcí potřebných, vrátila se do žalářů, sedm dní zůstala s nimi, vymývala a obvazovala jim rány železnými okovy spůsobené a všelijak sloužila jim.

Nastal den soudu. Vězňové, pro rány nemohouce jíti, na hovada sedli. Pěšky šel jen Adrian, jenž byl svou choť Natalii prosil, aby byla svědkyní jeho utrpení a smrti. Adrian byl hned k mučidlům veden. Natalia mluvila k němu: „Pane můj, nedej se zastrašiti mukami, neboť utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, která zjeví se na nás.“ Řím. 8, 18.

Adrian, vyznav neohroženě Krista, byl kyji bit. Natalia a ostatní mučeníci modlili se za něj. Císař kázal jej strýzněného i se soudruhy do žaláře odvésti. Natalia podporovala chotě svého, a chválila jej, že statečně trpěl pro Krista, jenž trpěti ráčil za nás. V žaláři pak utírala mu rány krvácející, povolala

---

[1]) Nikomedia, hlavní město v Bithynii, počítalo se k nejskvostnějším městům na světě za císařův Římských, jenž tam i sídlívali. Nyní jest tam Turecké město Ismid čili Isnikmid. [2]) Sv. Adrian, mučeník, dne 8. září.

i jiné ženy nábožné, a s nimi sloužila přebolavým vězňům. Císař nechtěl, aby křesťané na rány zemřeli, proto rozkázal, aby byli usmrceni. Katané objevili se u žaláře. Natalia prosila je, aby nejprvé usmrtili Adriana; bálať se, že by se u víře zviklal, vida hrůznou smrt svých soudruhů. Milovanému choti slovy nábožnými dodávala zmužilosti, až vypustil duši pod sekerou katovou. Po něm i ostatní ochotně přijali rány smrtící. Těla jejich měla býti spálena; ale prudký dešť ulil hranice plápolající. Křesťané těla svatých mučeníků na lodi odvezli do Cařihradu[1]), a tam pochovali je.

Natalia uťatou ruku manžela svého nechala sobě, a v zlatohlav zavinutou v největší uctivosti měla ji.

Brzo po tom žádal vznešený úředník císařský mladou, sličnou a bohatou Natalii, aby s ním zasnoubila se; ona však tajně odešla z Nikomedie, a plavila se do Cařihradu, nesouc s sebou ruku svého manžela mučeníka. Tam na modlitbách trvajíc sloužila Bohu až do blažené smrti své.

3. Svatý Ansan, mučeník Římský.

Svatý Ansan, Říman, dvanáctiletý syn měšťana Trankvilina, tajně, anižby otec o tom věděl, víře křesťanské vyučen a pokřestěn byl od kněze Protasia. Křesťanka Maxima[2]) byla mu kmotrou. Vlastní otec, jak mile se o tom dověděl, udal syna Ansana pohanskému soudu za vlády císařův Diokleciana a Maximiana.[3]) Ansana i Maximu kmotru jeho odvedli do žaláře, v němžto dlouho společně strádali. Cestou do žaláře spatřili člověka slepého, jemuž u Boha vyprosili a navrátili zrak.

Svatá Maxima dne 2. září, svatý Ansan pak teprvé dne 1. prosince podstoupil mučenickou smrt pro Krista Boha, léta Páně 296.

---

[1]) Cařihrad, hlavní a sídelní Turecké město; Konstantinopole sluje po císaři Konstantinu I. Druhdy tam stávalo město Byzancia. — [2]) Svatá Maxima dne 2. září. — [3]) O těchto spolucísařích vícekráte mluviti se bude v díle tomto.

4. Nahum, prorok Starozákonný.

Nahum (Milosrdný), sedmý z dvanácti menších proroků Starého Zákona, byl rodem z Elkoše, městečka Galilejského, na východní straně řeky Jordanu. Nahum předpovídal zkázu Asyrské říše [1]) a její hlavního města Ninivy okolo roku 640. před narozením Kristovým za krále Judského Ezechiáše, a tudíž byl vrstevníkem proroka Isaiáše. Městu Ninivě hrozil Nahum zkázou na trest za ukrutné utiskování národů, za nádherný a prostopášný život, a za všeliké jiné nepravosti. Proroctví to vyplnilo se roku 625. před Kristem, kdy Nabopalasar, král Chaldejský, Ninivy dobyl, ji ze základů vyvrátil, a říši Asyrskou ke království Chaldejskému připojil.

Řeč Nahumova vyznamenává se krásou a uhlazeností. O životě a o smrti Nahumově nemáme určitých zpráv, ale pravost jeho prorocké knihy vždycky a ode všech učenců Starého i Nového Zákona uznávala se.

Dne 2. prosince.

1. Svatá Bibiana a Demetria, sestry, panny a mučenice, a jejich rodičové, svatý Flavian a svatá Dafrosa v Římě.

Za panování prvního křesťanského císaře Římského, Konstantina Velikého (306—337) žil v Římě šlechtic a rytíř křesťanský, jménem Flavian, kterýž pro svou spravedlnost, moudrost a lásku křesťanskou v úřadování svém všeobecné lásky požíval. Jak mile však nehodný syn Konstantina Velkého, Konstancius II. (337—361), vášnivý přívrženec a ochránce Arianův, Církev katolickou a její nejvěrnější biskupy pronásledovati počal, uvalil na sebe císařskou nemilost Flavian, jenž veřejně a statečně Božství Ježíše Krista vyznával, a křesťany pravověrné ve víře té utvrzoval. Za tou příčinou byl s úřadu svého složen.

Nástupcem císaře Konstancia (361—363) stal se jeho

---

[1]) Assyria, jedno z nejstarších království na světě, v Mesopotamii (nyní Irak el Arabi) mezi Armenií a Babylonem, jež byl po zmatku Babylonském založil Nimrod.

bratranec Julian, „Odpadlík“ zvaný, poněvadž na místě křesťanství, které se všude rozprostraňovalo, zase pohanskou modloslužbu učiniti chtěl náboženstvím panujícím v říši své. Účelu toho dosáhnouti nevolil Julian pronásledováním krvavým, jako bývalí císařové pohanští; avšak již roku 362. vydal zákon, jímžto duchovenstvu křesťanskému statky od Konstantina Velikého darované pobral, práva a výsady jeho zrušil, a křesťanské jinochy donucoval, aby vědeckého vzdělání svého nabývali ve školách pohanských. Císařští úřadníci, aby se císaři Odpadlíku zalíbili, ovšem pohanskou modloslužbu horlivě šířili, křesťany věrné utiskovali, pronásledovali a začasté také ukrutně s nimi nakládali.

Flavian se křesťanů ujímal, je ve vězeních navštěvoval, těšil, ku statečnosti povzbuzoval a všemožně podporoval, až pak jakožto horlivý křesťan udán a sám také uvězněn byl. Přednosta a soudce Římský, Apronian, jménem císaře žádal, aby Flavian obětoval bohům. Flavian zmužile prohlásil, že jako křesťan žíti a umříti chce. Apronian dal mu netoliko všeliké odznaky stavu šlechtického odejmouti, ale též znamení otroka na čele vypáliti. Obávaje se lidu tím pobouřeného, vypověděl jej do Lázní Taurinských[1]), zabral jeho statky, a rozkázal žoldnéřům, aby s ním nemilosrdně nakládali. Flavian z lásky k Bohu pokojně, klidně podrobil se nespravedlivému soudu, poručil do ochrany Boží manželku a děti, a rozloučiv se s nimi odveden byl do vyhnanství, kdežto brzo nouzí a hladem zahynul statečný mučeník Boží. Výroční památka jeho světí se dne 22. prosince.

Nyní ovšem i choť jeho Dafrosa a dcery Bibiana a Demetria musely odstraněny býti, aby statky odejmuté pojistily se v rukou loupeživých. Dafrosa nejprvé byla všelijak týrána, konečně pak do žaláře uvržena, a nevolíc zapříti Boha Krista, mečem sťata. Svátek její světí se dne 4. ledna.

Zbývalyť ještě obě dcery těchto svatých rodičů, Bibiana

---

[1]) „Aquae Taurinae“. Lázně Taurinské, v okolí nynějšího Turinu, hlavního města království Sardinského, od roku 1861—1865 království Italského. Turin byl za věku starého hlavním městem Galských Taurinů, kteréž za císařův Římských mělo jméno „Augusta Taurinorum.“

a Demetria, dědičky jejich víry, a svědkyně jejich horlivosti a rekovné smrti. Obě křesťanky trpělivě snášely ztrátu otcovských statků, a mnohem hroznější ztrátu milovaných rodičů. Pro chudobného Ježíše radovaly se z chudoby své. Brzo však i ony a mnoho věrných křesťanů odvedeno bylo do žalářův. Přednosta a vrchní soudce Římský, Apronian, přišel o jedno oko, a připisoval tuto svou nehodu kouzlům křesťanův, kteréž ihned uvězniti a hladem i žízní mučiti dal, aby je od Krista odvrátil k modlám pohanským. Obě dcery Flaviana mučeníka a Dafrosy mučenice útěchou a posilou nebeskou tak byly dařeny, že krása jejich obličejů nikterak se netratila, a blaživá spokojenost z očí jim zářila. Pohan Apronian, vida, že hladem a žízní ničeho nepořídí, zkusil prostředku jiného. Slibovalť oběma sestrám milost a přízeň císařovu, navrácení otcovských statků a slavné manželství. Ale ani tímto spůsobem nedaly se zviklati panny křesťanské. Konečně hrozil jim, že budou mučeny; avšak statečné sestry nelekaly se chystaných útrap, majíce na zřeteli slávu věčnou. Slabounké tělo Demetrie nevydrželo dlouho útrap v žaláři; onať náhle zemřela u nohou sestry své.

Otec, matka a sestra již odešli do radostí nebeských. Bibiana sama z celé rodiny zbyla v žaláři, aby tím více zakoušela lsti a zuřivosti soudcovy. Apronian umínil sobě, že dá statečnou křesťanku svésti k hříchu, a hříchem k zapření Boha Krista; proto odevzdal ji jakési Rufině, ženě hanebné a potměšilé, aby v kvetoucí panně vznítila oheň nečistých žádostí. Bibiana pokorně a vroucně modlila se, aby Bůh milostí Svou zachránil ji, a nedala se ani pochlebováním, ani bitím ku hříchu svésti. Touto statečností zahanbený a rozhněvaný soudce Apronian dal ji pak ze šatů svléci, k sloupu přivázati, a holemi olovem naplněnými tak dlouho bíti, až vypustila duši svou léta Páně 362.

Po dvou dnech pochoval kněz Jan její tělo po boku matky a sestry. Za pátého století nad hrobem jejich zbudován byl chrám, jejž papež Urban VIII. roku 1625. obnoviti a ozdobiti dal. Přede dveřmi chrámu toho stojí onen sloup, na němž svatá Bibiana přivázána a do smrti ubita byla. Ostatky svaté Bibiany Demetrie a Dafrosy uloženy jsou pod hlavním oltářem chrámu toho

2. Svatý Chromác, biskup Voglejský.

Svatý Chromác (Chromacius) byl od roku 388. biskupem v Vogleji.[1]) Vyznamenával se nábožností a učeností velikou, byl přítelem svatých učenců: Jeronýma, Rufina, Ambrože a jiných. Účastnil se živě sporů bohosloveckých toho času vzniklých. Biskup Chromác byl jeden z těch mužů, jenž svatého Jeronýma povzbuzovali k tomu, aby Starý Zákon přeložil nově z původního znění na jazyk latinský; on snažil se, aby jednotu a svornost mezi spolubiskupy zachoval. Zemřel roku 406. Litovati jest, že z jeho učených spisů dochovalo se nám jenom několik neúplných řečí o evangeliu svatého Matouše.

3. Ctihodný Štěpán Uroš, car Srbský.

Za Štěpána Dušana Silného (1336—1355) dosáhlo Srbsko největší moci a slávy. Šťastnými válkami rozmnožil a upevnil Štěpán Dušan říši svou tak, že roku 1346. slavně korunovati se dal za cara (císaře) Srbského, Řeckého i Bulharského, a prohlásil syna svého Uroše (lat. Orosius) za krále. Zároveň oddělila se i církev Srbská úplně od vrchmoci Cařihradského patriarchy, a posavádní metropolita Srbský povýšen za patriarchu Srbského se sídlem v Peći[2]) s přivolením papeže Innocencia VI. (1353—1362). Náš císař a král Karel IV. „Otec vlasti“ (nar. 1316. † 1378.) jevil roku 1355. radost nad zaměrem Dušanovým, že přijme vyznání katolické, i proto, „že oběma jest společný vznešený a ušlechtilý jazyk slovanský.“ Dušan, postrach Turků, štědrý dobrodinec církve a duchovenstva, pečoval o slavný zákonník, rázně potlačoval koukol od rozkolníka Fotia pochodící, a bludy jiné, dal od náměstků svolaných přísahati věrnost Urošovi, svému nástupci, a zemřel roku 1356.

---

[1]) Voglej, Aquileja, městys v Gorickém kraji, v okolí bažinatém, dvě míle od moře Siného, památný starožitnostmi Římskými. Za doby Římských císařův byla Aquileja bohatým městem obchodním, a nazývala se „druhým Římem.“ — [2]) Peć (tur. Ipek), město v severovýchodním koutě Albanie u hranic Staré Serbie, u řeky Bystřice.

Uroš měl za manželku Anku, dceru knížete Valašského Alexandra, a jeho choti kněžny Klára, kterouž papež Urban V. (1362—1370), když už byla vdovou, v listu svém nazýval „netoliko katoličkou, ale o víru tu skvělými zásluhami proslavenou.“ Uroš v městě Skoplji (Skopia, tur. Usbuk) zbudoval chrám Marii Panně, a jeho matka, vdova Helena, vystavěla kostel na Hoře Černé.

Car Uroš mírností a vlídností dobyl sobě lásky všechněch. Pokud spravoval se radou matky své, každý spatřoval v něm vladaře nejlepšího; jak mile však přestal vážiti sobě rady její a zkušených starců, a naslouchal radám mladých, počali náměstníci po samostatnosti toužiti. Vukašin, náměstník ve východní Macedonii, kteréhož Uroš povýšil za krále k veliké nespokojenosti ostatních náměstníkův a velmožův, stal se hlavním zrádcem jeho. Car Uroš, nechtěje býti hříčkou svých náměstníkův, chtěl výpravou válečnou panovnická práva svá obhájiti; avšak upadl v ruce Vukašína, kterýž jej věznil, a když Uroš prchnouti chtěl do Dubrovníka[1]), jemuž byl udělil a potvrdil mnohé výhody, vlastní rukou usmrtil jej na Kosovu poli nedaleko Petriče roku 1367., na kterémž Kosovu poli dne 15. června 1389. nešťastnou bitvou zahubeno bylo carství Srbské, a stalo se odvislým od Turkův. Tělo Urošovo Srbové kvílíce pochovali v Marianském kostele v Petriči. Když pak proslavilo se zázraky hustými, vyzdviženo a k veřejné úctě vystaveno bylo. Srbové světí památku toho svého „mučeníka,“ jenž bez dědice vražednou rukou sešel sesvěta.

Později pro vpády Turkův přeneseny byly ostatky Urošovy do kláštera Srěmského v pohoří zvaném nyní „Fruška Gora.“

Dokázanou věcí jest u dějepiscův, že Uroš a matka jeho Helena víru katolickou vyznávali a poslušnost Stolici Římské slíbili.[2])

---

[1]) Dubrovník, ital. Ragusa, krajské a přístavné město v Dalmacii. — [2]) Jan Martinov, rodem Rus, milovník své vlasti, upřímný Slovan, důkladný znatel starého i nového písemnictví Slovanského, učený kněz Jesuita, vydal k tisícleté památce Cyrillo-Methodějské roku 1863. v Bruselu knihu důležitou pro nás katolíky a Slovany vůbec pod názvem „Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus,“ (Rok církevní Řecko-Slovanský), z nížto většina světcův Slovanských, zejména pak Ruských a Srbských v díle tomto vyňata jest. O světcích Slovanských posud málo vešlo ve známost obecnou, ješto prameny Slovanské v listárnách skrývají se,

4. Svatý Nonus, biskup Balbecký v Syrii.

Svatý Nonus (Nonnus), nejprvé biskup v Edese čili v Orfě, jednom z největších měst Mesopotamie, nápotom biskup v Balbeku v Syrii, kteréž Řekové a Římané jmenovali Heliopolis (město slunce), veliké množství pohanů obrátil na víru křesťanskou. Onť kázaním a modlitbou spůsobil také nápravu divadelní herečky Pelagie [1]), v Antiochii, tak že na pokání se dala a svatě zemřela.

Dne 3. prosince.

1. Svatý František Xaverský, apoštol Indův.

Svatý František narodil se roku 1506. na zámku Xavieru nedaleko města Pampelony [2]), odkud jméno jeho Xaver-

---

jsouce nepřístupny, nesrozumitelny badatelům cizorodým. Kterakéto pole dějin Slovanských ještě ladem leží na škodu národům našim! Kteraký to most pro budoucí přechod rozkolu k jednotě víry katolické! Most ten povstane, až dá Bůh, z plného vzájemného poznání dějin národních a církevních u nás katolíků i u rozkolníků Slovanských. Rusové na víru křesťanskou obrácení byli katolíky. I patriarchové Cařihradští toho věku sjednoceni byli s jedinou Církví Římskou. Rusové i za XI. století katolíky zůstali, což patrno z různých dobře známých biskupů i arcibiskupů jejich. Za století XII. většina arcibiskupů byla katolická, menšina pochybná. Za věku XIII. rozkol v Rusku nabýval převahy, ale katolíků bylo množství veliké, V XIV. století někteří z metropolitů Ruských pokládají se za katolíky. V XV. věku rozštěpila se Rus ve dvě stránky: katolickou a rozkolnickou, což potrvalo až do roku 1520. Od roku toho až do roku 1594. metropolité Kyjevští byli vesměs rozkolníky. Té doby Rusové v zemích Polských žijící sloučili se s papežem Římským, a zůstali katolíky až do nejnovější doby (1839), kdy žalostná nestatečnost pastýřů vyvedla je i stádce jejich z pravého ovčince Církve katolické. Tenť jest všeobecný pohled na církevní dějiny Ruské — částečně i Srbské a Bulharské. Tou měrou stalo se, že rozkolníci z lůna katolického s sebou vzali mnoho svatých, kteréž i nyní za svaté ctí a vzývají. Bůh dá, že na přímluvu jejich poznají rozkolníci pravdu celou a navrátí se do ovčince Kristova, jenž jest jeden. Slované katolíci, modleme se za odštěpené bratry své.

[1]) Svatá Pelagia dne 19. prosince.

[2]) Pampelona, hražené město Španělské, hlavní město provincie Navarry na levém břehu Argy, kde jeden z chrámů zasvěcen jest ke cti svatému Ignáciu z Loyoly, jenž tam při obležení francouzském roku 1521. poraněn byl, a obrátiv se ku věcem nebeským řád Jesuitův založil. —

ský. Otec, Don Jasso byl zasloužilým státníkem a rádcem Jana, krále Navarského, jeho matka, Maria Azpilkueta Xaveria, pocházela z rodu královského v Navaře. Syn František byl těla silného, povahy ohnivé, rozumu bystrého, veselé mysle, podnikavý, neohrožený, šlechetný, cudný a příjemný společník. Studoval v Paříži. Maje dvaadvacet let věku svého byl již profesorem filosofie v Paříži a došel obliby všeobecné.

Toho času přišel Ignát z Loyoly[1]) do Paříže, aby tam konal další studium, a poznal v mladém Františkovi Xaverském muže velikých úkolů schopného. Jak mile oba poznali a spřátelili se, probudil Ignát v Xaverovi touhu po dokonalosti křesťanské a roznítil v něm péči o spásu duše slovy Kristovými: „Co prospěje člověku, byť všecken svět získal, a své duši škodu učinil? Jakou dá člověk výměnu za duši svou?“ Mar. 8, 35—38. František, cvičením duchovním takořka přetvořený, roku 1534. s Ignátem a jeho prvními žáky v Montmartre u Paříže zavázal se sliby nového tovaryšstva Ježíšova. Od té doby v rozličných městech Italských sloužil nemocným, vyučoval dítky a kázal pokání. Přebývaje v nemocnicech byl z almužen živ a podroboval se kázni nejtužší.

Jan III., král Portugalský, uslyšev o mimořádné činnosti nového řádu Jesuitského, vyžádal sobě od papeže dva členy řádu toho za misionáře čili věrověsty pro Indii Portugalskou, a dán mu František Xaver a Rodriguez. František maje na zřeteli výhradně toliko slávu Boží a spásu nesmrtelných, krví Kristovou vykoupených duší, ochotně opravil sobě roucho své, a s breviářem, jediným majetkem, vypravil se dne 15. března 1540. z Říma do Lisabonu, sídelního města krále Portugalského. Na lodi byl všem spolucestujícím rádcem, pomocníkem a sluhou. Kdekoli přistáli za té plavby tříměsíčné, všude horlivě zpovídal. V Lisabonu nepřijal skvostný příbytek mu chystaný, ale ubytoval se v nemocnici mezi chudými a nemocnými, odkud vycházel, aby slovo Boží hlásal, zpovídal, mládež vyučoval, vězny navštěvoval a všelikou práci apoštolskou podnikal. Touto činností svou spůsobil velikou proměnu v obyvatelstvu Lisabonském.

Nežli se svými soudruhy: Pavlem z Kamerina a Fran-

---

[1]) Svatý Ignát z Loyoly dne 31. července.

tiškem Mansillou, dne 7. dubna 1541. vydal se na cestu dalekou, doručil mu král listiny papežské, jimiž ustanoven byl za nuncia čili jednatele apoštolského s plnou mocí, aby po veškerém Východu víru šířil a hájil. K vůli vysoké důstojnosti této nabízel mu král dary a služebnictvo; ale František sotva přijal několik knih a roucho z hrubého sukna; pravilť: „Nečině nic zlého, ani bližního nepohorším, ani důstojnosti své nic nezadám. Snaha po lidské cti, a liché náhledy o slušnosti jsou hlavními příčinami nynějšího (trudného) stavu Církve.“ Za celé plavby mořské žil přepokorně z almužny, a vzácné pokrmy, od náměstka králova, Alfonsa de Sosa, skytané rozdával chudobným lodníkům, kteréž svatému náboženství učil, od surových zvyků a hříšných zábav odvracel a onemocnělé tělesnými i duševními skutky milosrdnými oblažoval, ač sám také nemocí mořskou zachvácen byl.

Teprvé dne 6. května 1542. přistála loď, kterouž horlivost Františkova učinila plovoucím chrámem, v Goe, v hlavním městě Indie Portugalské.

František Xaverský, předvídaje nesmírnou nastávající žeň duchovní, toužebně vystoupil na zem, kteráž ovšem činnosti jeho apoštolské potřebovala, neboť Portugalští přistěhovalci a osadníci, i v samém městě Goe, zabředli v pustotu mravní. Z křesťanství podrželi pouhé toliko jméno, kteréž hanobili pohanským mnohoženstvím a nelidským nakládáním s ubohými tuzemci Indiány, o jichžto obrácení na víru křesťanskou tak málo pečovali, že osady křesťanské dříve založené zanikly, a mimo Gou, kdežto biskup Abuquerque zkáze té nadarmo se opíral, téměř ani žádných kněží neměly. František započal veliké dílo své u Portugalcův v Goe. Zvonečkem svolával děti a otroky na křesťanské cvičení, a vyučoval je s takovým prospěchem, že dítky vyučované požehnaně působily na své rodiče a vůbec na dospělé. Krom toho navštěvoval nemocnice a žaláře, kázal neunavně, zaváděl časté přijímání svatých svátostí, a takovým spůsobem za pět měsícův přivedl nemravné město Gou na cestu křesťanských cností.

František zaslechl, že na poledním břehu Indickém chudý lid rybářský kdysi přijal křest svatý, ale opět k pohanství přilnul. Umínil sobě, že z Goy především k nim odebéře se. Místokrál nabízel mu peníze a všeliké potřeby; ale František přijav jenom nové střevíce, vypravil se k nim v měsíci říjnu 1542., a do

konce roku 1543. přijalo takové množství lidu toho křest svatý, že mnohdykráte již ani mluviti, ani rukama chabnoucíma hýbati nemohl. Příčinami toho hromadného vstupování do Církve Kristovy byly zázraky, jež Bůh svatým Františkem konal; svatý a tuhý život jeho, nepožívalť ničeho mimo rýž a vodu; rychlé přiučení se jazyku zemskému a jeho obrovská činnost; bylať mu také nápomocna mládež, kterouž vycvičil, a jížto upotřebil k poučování a k obrácení na víru dospělých a jmenovitě nemocných, jenž nezřídka se světlem víry nabývali zdraví tělesného, dotknuvše se kříže, růžence a podobných věcí Františkových.

Utvrdiv dostatečně rybářský ten lid ve víře křesťanské, ustanovil jim duchovní správce, vzal několik mladíků jejich do semeniště pro pokřesťanění ludie v Goe zřízeného, Pavlem z Kamerina spravovaného, a odebral se pěšky do pomoří Travankorského severozápadně od oněch břehů rybářských, aby i tam rozvinul prapor Kristův. Tam již během prvního měsíce pokřestil 10.000 modloslužebníků, a brzo musel čtyřicet pět kostelů vystavěti. Ješto však do žádného nemohlo vměstnati se veliké množství posluchačů, kázával se stromů v rovinách pod šírým nebem. Avšak jako v pomoří rybářském, tak i zde brahmanové čili bramínové, bohoslovcové Indův, nepřijali víru Kristovu. Také hrdý a bujný král Travankorský nedal se pokřestiti. Když pak loupežný rod Badakův do země Travankorské vpadl, svatý František s nepatrnou četou křesťanův jim v ústrety vyšel, a maje kříž v ruce k útěku je přinutil pouhými slovy: „Ve jmenu Boha živého poroučím vám, abyste se zastavili a do vlasti své se navrátili“: dal král Travankorský v celé zemi rozhlásiti, že poddaní jeho bez překážky mohou náboženství křesťanské přijmouti a vykonávati; také odevzdal svatému Františkovi mnoho peněz, kteréž on ihned mezi chudé rozdal.

Té doby již po celé Indii roznesla se pověst o Františku, „svatém a velikém otci.“ Z mnohých měst přicházeli vyslanci prosíce, aby jim přišel hlásat evangelium Kristovo. Svatý František, nemaje dostatek dělníkův na vinici Páně, psal do Říma, do Lisabonu a do Paříže, aby mu poslali věrověsty. V listech těch pravil: „Kdybych mohl, navštívil bych všechny akademie v Evropě, zvláště akademii Pařížskou, a řekl bych všechněm těm, kdož mají více vědy než lásky: Oh, kolik to duší pozbude nebe

a svrženo bude do pekla vaší vinou!“ Svatý František nemoha ještě Travankor opustiti a za pozváním jinam odejíti, odeslal aspoň na ostrov Manaar, ležící u Ceylonu, jednoho z oněch věrověstů, jež byl na pomoří rybářském zůstavil, a tomu podařilo se, že brzy množství ostrovanův těch na víru obrátil, z nichžto již za příštích měsícův 700 stalo se obětí Ceylonského krále Jaffnapatama, nepřítele křesťanův. Tito spůsobili mučenickou krví svou nápotomní obrácení obyvatelstva Ceylonského. Svatý František, navštíviv osobně ostrov ten, pokoušel se u místokrále Sosy o to, aby ukrutník Jaffnapatam s královského trůnu svržen byl. Avšak ziskuchtiví Portugalci překazili záměr jeho, a jejich pohoršlivý život, náboženská netečnost a nevšímavost byly hlavní překážkou, pro kterou se nedařilo mezi pohany obrácení na víru křesťanskou. Svatý František psal Portugalskému králi Janovi, a důrazně napomenul jej řka: „Bůh daroval Tobě nový svět (Indii) nejen proto, aby se obohacovala královská komora Tvá, nébrž hlavně k vůli blahu lidí a ke cti Boží. Jest mi, jakobych slyšel hlas Indie k nebesům volati a bědovati, že tak málo vynakládá se na nejpilnější potřeby duchovní z oněch pokladů, jimiž ona obohacuje pokladnu Tvou.“

Vraceje se z města Kambaye, pro nepříznivý vítr nemohl se dostati nazpět ku břehům Travankorským; proto umínil sobě, že hlásati bude evangelium Kristovo na všech ostrovech a ve všech zemích až k východu nejzazšímu. V úmyslu tom utvrdil se poutí do Meliaporu u hrobu svatého apoštola Tomáše. V měsíci září 1545. vydal se na cestu do Malaky [1]), aby tam odtud vnikl na souostroví Indické. [2]) V Malace, nejzkaženějším městě Indickém, svatý František častěji prodléval a působil mezi křesťany, pohany, mahomedány a židy, dávaje zázračné důkazy o svém apoštolském úřadě. Na ostrově Amboině získal Kristu většinu obyvatelstva. Tam spadl mu do moře malý křížek, jejž všude při sobě míval. Druhého dne, když přistál k ostrovu Boranuře, připlul k břehu rak, mající křížek ten v klepetech, a zastavil se před svatým Františkem, kterýž pokleknuv, křížek svůj

---

[1]) Malaka, Malajský poloostrov, s hlavním městem Malakou, nejjižnější výběžek zadní Indie, kteréž Portugalci r. 1508. poprvé navštívili, a jí r. 1511. po odporu tuhém dobyli. — [2]) Indický archipelagus.

přijal. Na ostrově Ulatě a na sousedních ostrovech přijal s velikým množstvím lidu i král křest svatý, a na ostrově Ternatě žehnal Bůh jeho apoštolské práci tou měrou, že obyvatelové nejvýš zkažení až na dva na víru se obrátili.

Nejjasněji zaskvěla se apoštolská činnost svatého Františka na ostrově Mora, jejíž četné obyvatelstvo vyznačovalo se divokostí a ukrutností. Každý mu radil, aby se tam k nim neodvažoval; on však odvětil jim: „Ale, kdož jste vy, že chcete obmezovati všemohoucnost Božskou a milost Spasitele našeho? Kdyby tam lze bylo nalézti sladké dřevo a doly zlatonosné, křesťané by se tam zmužile odvážili; avšak tam lze získati toliko duše! Že mne usmrtí, pravíte? Té milosti není hoden hříšník jako já. Cokoli by mně učinili, všecko, ba tisíckrát více vytrpěti hotov jsem pro jedinou duši.“ Tak smýšleje vystoupil z lodi na ostrov Moru a naklonil sobě srdce ostrovanů nebeskou lahodou a přívětivostí svou; zpívaje zvěstoval jim pravdy křesťanské, a během tří měsícův obrátil na víru mnoho tisíc pohanův.

Podobně působil na ostrově Makasar a jinde. Navrátil se k obcím dřívo založeným, kterým se mezitím nových misionářů dostalo, aby uspořádal potřeby jejich. Potom vypravil se s Kosmem Turrianem, Janem Fernandezem a Angerem, Japoncem od něho pokřtěným, do Japonska, souostroví na východu Asijském ležícího, a přistál v Japonském přístavu Kangoxima dne 13. srpna 1549. Tato podivná říše s obyvatelstvem rozumným, mírným a pro víru Kristovu zralým, do té doby ještě neviděla křesťanského věrověsta, ještě neslyšela o svatém evangeliu. Jak mile svatý František, naučiv se rychle jazyku zemskému, kázati počal, scházeli se k němu odevšad Japonci zvědaví a učeliví, žasnouce, že František nezištně z daleka k nim přišel, aby jim zvěstoval víru Kristovu, kteráž tak mile souhlasila s jejich rozumem. Ješto několik místokrálů, zvláště pak král v Bungu, dovolil poddaným svým, aby novou víru přijali, povstala tam brzo mučenická církev Japonská, jížto se i budoucí věkové budou vždy obdivovati, ač se mu na odpor stavěli bonzové, pohanští kněží Japonští, ježto svatý František zastínil pokorou, sebe zapíráním, mohutností ducha a vědou filosofickou. Jak hluboká byla pokora svatého Františka, zjevno jest na př. z toho, že před-

stavenému svého řádu, svatému Ignáciovi, nepsával listy než kleče na kolenou.

Avšak ani těmi skvělými výsledky nenasytila se svatého Františka touha po duších nesmrtelných, a neuhasila se jeho žízeň po práci a utrpení ke cti Boží a ku blahu bližního. V Japonsku nabyl přesvědčení, že Japonci mnohem rychleji by stali se křesťany, kdyby víru tu přijali Číňané, jenž byli u Japonců v největší vážnosti; proto, ztráviv v Japonsku dva roky a čtyry měsíce, odešel dne 20. listopada 1551. nazpět do Goy, aby před svým odchodem do Číny[1]) misie Indické uspořádal, a od místokrále sobě vyžádal odporuční list k císaři Čínskému. Obé stalo se. Jak mile však svatý František s vyslanci královskými do Malaky přišel, nedovolil náměstek bezbožný, aby dále se odebrali. Nyní poprvé užil svého práva jako nuncius apoštolský, vyobcoval náměstka z Církve a odplul s jediným bratrem řeholníkem na ostrov Sancian, blízko Čínského města Kantonu. Tam odtud mínil do Číny se dostati, a Portugalcům jej z toho zrazujícím pravil: „Bůh-li pro nás, kdož proti nám?“ Avšak úloha jeho byla dokonána. Rozstonav se v chudobné chatce, ode všech opuštěn, dne 2. prosince 1552., maje 46 let věku svého, odevzdal velikého ducha svého Bohu.

Po svatém apoštolu Pavlovi neviděl svět takového učitele národů, jakým byl svatý František Xaverský. K požehnanému dílu apoštolskému obdařil jej Bůh nadpřirozeným darem jazyků a jinými milostinami. Háralť plamennou a nejryzejší láskou k Bohu a k bližnímu, a ozdobil se skvělým věncem cností křesťanských. Což divu, že apoštolská činnost jeho dodělala se výsledkův zázračných?!

Tělo svatého Františka Xaverského přeneseno bylo do Goy, kdežto odpočívá v kostele koleje svatého Pavla. Za blahoslaveného prohlásil jej papež Pavel V. dne 25. října 1619., za svatého papež Řehoř XV. dne 12. března 1622., jehož nástupce papež Urban VIII. příslušnou bulu vypravil a dne 6. srpna 1623. uveřejnil.[2])

---

[1]) Čína jest největší Asijská říše, a po Rusku největší říše na světě; rozsáhlostí svou předčí Evropu o 73 tisíc mil. — [2]) Kirchenlexicon von H. J. Wetzer und B. Welte, Freiburg 1850.

Mezi mnohými zázraky, jimiž Bůh oslavil svatého Františka Xaverského, vynikal dar jazyků. Přísahou svědkův ztvrzeno jest, že světec ten s rychlostí kromobyčejnou cizým jazykům se naučil, ba jimi dokonale a ozdobně mluvil, i když se jim nebyl učil. Začasté lidé rozličných jazyků rozuměli jemu a slyšeli jej mluviti jazykem svým, ač ovšem mluvil jenom jazykem jediným, jako druhdy svatí apoštolové v Jerusalémě. Skut. apošt. 2, 6.

2. Svatý Kasian, soudní písař, mučeník Tingiský.

Svatý Marcel, setník Římský, byl dne 30. října roku 298. v Tingisu, městě Africkém, pro víru v Krista Ježíše na smrt mečem odsouzen. [1]) Při výslechu jeho konal službu svou Kasian, písař vojenského soudu. Vida duchovní vítězství křesťanského setníka nad pohanským soudcem Aureliem Agrikolánem, i zuřivost soudcovu naproti vítěznému vyznavači, a slyše výrok smrti jeho, tak byl dojat, že náčiní písařské a spisy na zem hodil. Odsouzený Marcel odcházeje zaradoval se, neboť předvídal, že Kasian brzo následovati bude za ním. Stalo se! Po několika dnech i Kasian neohroženě podstoupil smrt mučenickou.

Výroční památka svatého Kasiana světí se v Církvi Boží dne 3. prosince. Slavného mučeníka toho opěvá již ve čtvrtém století básník Prudencius ve svém čtvrtém chvalozpěvu, vypočítaje nejznamenitější patrony rozličných zemí.

3. Svatý Lucius, král v Britanii, první biskup Churský, věrověst v Noriku, Vindelicii a Rhaetii, a jeho sestra Emerita, panna a mučenice.

Britania nazýval se za časů Římských veliký ostrov, jenž obsahoval nynější království Anglické a Skotské. Pod Římskou nadvládou spravovali králové různé části ostrova toho. Takovým králem v Britanii za druhého století byl dobromyslný Koilus, po němž zdědil trůn i s výbornými vlastnostmi otcovými jediný syn Lever Maur, to jest: Veliké Světlo, po latinsku Lucius. „Za panování Římského císaře Marka Antonia Vera

[1]) Sv. Marcel, dne 30. října.

a jeho bratra Aurelia Kommoda (180—192), kdy Církev Římskou spravoval svatý Eleuther papež [1]), vypravil Lucius, král Britský, písemnou žádost k papeži jmenovanému, aby mu přístupnu učinil víru křesťanskou.“ [2]) „Divy a zázraky, kteréž činili učeníci Kristovi u národů rozličných, osvítily mu ducha, a hoře láskou k víře pravé, došel úkolu prosby své. Papež Eleuther, znamenaje bohomyslnou touhu královu, poslal mu dva horlivé hlasatele víry: Fugacia a Damiana, jenž mu Slovo tělem učiněné (Syna Božího, jako člověka z Marie Panny narozeného) zvěstovali, jej na víru Kristovu obrátili a pokřestili. Poddaní za příkladem krále svého hrnuli se k nim, aby křestem svatým přivtěleni byli ku království Božímu — k Církvi. Oba učitelové víry svaté nápotom téměř na celém ostrově pohanství vyvrátili a modlářské chrámy v kostely pravého Boha a Jeho svatých posvětili. Na místě dvaceti sedmi flaminů (kněží pohanských) a tří arciflaminů ustanovili dvacet sedm biskupů a tři arcibiskupy, a odebrali se do Říma, aby zařízení to papežem dali schváliti. Z Říma pak opět s mnohými kněžími do Britanie navrátili se, a brzo národ Britův slovem Božím utvrdili ve víře křesťanské.“ [3])

Slavný král Lucius, vida, kterak pravá víra rozprostraňuje se v zemi jeho a oblažuje veškeren národ, statky dříve pohanským chrámům náležité odevzdal kostelům křesťanským a rozmnožil je. Svatý Lucius Britský jest tedy první křesťanský král v Evropě, jenž ovšem o křesťanství již dříve známost míti mohl, ješto světlo Kristovo již za časův apoštolských vniklo do Britanie. Svatý Klément papež píše: „Pavel byl hlasatelem evangelia na východu i na západu, celý svět spravedlnosti (křesťanské) vyučil, a až k mezem západu přišel.“ [4]) Mimo Justina a Irenea svědčí také Tertulian na začátku třetího století řka: „Ježíši Kristu i ty země v Britanii podrobeny byly, jež nepřístupnými zůstaly zbraním Římským.“ [5])

Vedle ústního podání a Churského breviáře [6]) král Britský,

---

[1]) Sv. Eleuther, papež, dne 26. května. — [2]) Beda ve svém dějepisu Anglosaském Sv. I. kap. 4 — [3]) Gaufried de Monmuth ve svých dějinách Starobritských králů. — [4]) Spisy svatých otců apoštolských od Fr. Sušila List I. svatého Klémenta ke Korintským kap. 5. — [5]) Justin in dialogo cum Triphon. — Irenaeus adver. haeres. lib. r. c. 2. — Tertullian lib. contr. Judaeos č. 8. — [6]) Propr. ad diem 3 Decembr.

svatý Lucius, později korunu složil, odebral se na pevninu, proputoval velikou část Evropy, hlásal evangelium v Noriku, ve Vindelicii a zvláště v Augšpurku, kde mnoho měšťanů na víru křesťanskou obrátil. Norikum nazývali staří země v naší říši Rakouské: Korutany, Solnohradsko, cíp Tyrolska, a část Bavorska. Vindelicia, země Vindeliků Keltických, byla jedna ze čtyr podunajských krajin mezi Helvecií, Rhaetií a Norikem. Augšpurk (Augsburg, Augusta Vindelicorum); Římská osada v zemi té roku 12. po Kristu založená od císaře Augusta.

Z Augšpurku byv vypuzen odešel svatý Lucius do Rhaetie, nejzápadnější provincie podunajské v říši Římské, kde nyní jest Švýcarský kanton Grisonsko a Tesinsko, celý Vorarlberg, Tyrolsko bez některých krajů, a některé krajiny Bavorska a Italie. V městě Churu, jež jest nyní hlavním městem Švýcarského kantonu Grisonského, založil biskupství, a rozšířil křesťanství po celé Rhaetii. Pronásledován od pohanů dlouho ukrýval se v jeskyni [1]), až pak jej pohané vyslídili a v pevnosti Churské ukamenovali dne 3. prosince léta Páně 182.

Biskupství Churské ctí svatého Lucia za svého zakladatele, a má v biskupském chrámě část jeho kostí. Přenešení ostatkův svatého Lucia slaví se v Churu dne 9. října. Jinou část těchto ostatků chová v náležité úctě bývalý Jesuitský kostel svatého Františka v Augšpurku.

Se svatým Luciem připutovala z Britanie do Galie a pak do nynějšího Švýcarska jeho sestra, svatá Emerita, a byla mu statečnou pomocnicí v hlásání samospasné víry v Boha Krista. Horlivě modlila se, svítila příkladem panenské cudnosti, a rozmluvami šířila v lidu učení křesťanské, až pak luza pohanská ji ukrutně ztrýznila, do vězení odvlekla a konečně upálila.

4. Sofoniáš, prorok Starozákonný.

Sofoniáš (Bohem ochráněný), devátý z dvanáctera menších proroků Starého Zákona, obyčejně přebýval v Jerusalémě. Prorokoval kolem roku 630. před narozením Páně za panování krále Josiáše, jenž horlivě hubil modloslužbu, která se byla za jeho

[1]) Doposud hlásá zásluhy světcovy „Jeskyně Luciova“ (St. Luciuslöchlin), a o úkrytu jeho svědčí „Pěšinka Luciova“ (St. Luciensteig).

předchůdcův v národě zahnizdila. Ve své prorocké knize kárá Sofoniáš pohanskou modloslužbu provozovanou v Judsku a v Jerusalémě, a předpovídá záhubu celému národu, nepolepší-li se brzo. Dále horlí proti nepřátelům národa vyvoleného, proti Filistinským, Moabitům, Amonitům a Ethiopům (Mouřenínům čili Arabům na pobřeží Rudého moře), a hrozí jim trestem Božím. V druhé řeči znovu brojí proti nemravnosti, nespravedlnosti a modloslužbě, konečně pak těší národ svůj budoucí říší Mesiášovou, ježto se rozšíří ke všem národům. Kniha Sofoniášova, jejíž pravost jest nepopíratelna, má tři kapitoly.

Dne 4. prosince.

I. Svatá Barbora, panna, mučenice Nikomedijská.

Nikomedia jest hlavní město Bithynie, země druhdy samostatné v Malé Asii. Zakladatelem města toho byl Nikomedes I., král Bithynský, roku 264. před Kristem Pánem. Nikomedia počítala se k nejbohatším a nejskvostnějším městům na světě, a byla sídlem několika císařův, když Bithynia přešla v nadvládu Římanův roku 75. před Kristem, kdy ji Nikomedes III. Římanům v dědictví odkázal. Za panování císaře Maximiua Kája Julia 235—239., vypuklo pronásledování křesťanů, kteréž i svatou pannu Barboru učinilo mučenicí.

Barbora byla dcera bohatého a vzácného kupce Dioskura v Nikomedii. Matka jí záhy zemřela, ale otec miloval ji velice. Všemožně pečoval o její vychování a vzdělání, ovšem spůsobem pohanským, neboť byl horlivým modloslužebníkem. Dioskuros obávaje se o svou překrásnou dceru Barboru, dal ve dvoře svém vystavěti věž, do nížto ji uzavřel, opatřiv ji všelikým pohodlím a spolehlivými služebníky i učiteli, aby k ní neměli přístupu lidé, jenž by ji dle jeho náhledu pokaziti mohli. Avšak člověk míní, Pán Bůh mění! Mladistvá panna Barbora, majíc rozum bystrý a srdce šlechetné, právě v samotě své čím dál více poznávala ničemnost bájek pohanských a jsoucnost jediného Boha, Stvořitele a Řiditele světa. Bůh pak smiloval se nad ní, a přivedl ji k poznání pravdy věčné. Veliký toho času učenec Origenes

(nar. 185. v Egyptě, zemřel 254. v Tyru) přiveden byl tajně k panně Barboře, a vyučil ji svatému učení křesťanskému.

Otec již po delší čas pozoroval, že dcera jeho jest nevšímava k bůžkům pohanským; ale přičítal to nezkušenosti její tím ochotněji, čím více zakládal sobě na ostatních neobyčejných přednostech krásné dcery.

Mnoho vzácných mužů ucházelo se u otce o pannu Barboru. Otec se jí o budoucím skvělém manželství zmínil. Avšak dcera prosila jej, aby ji neobtěžoval takovými návrhy. Otec slova její připisoval ostychavosti následkem dlouhé odloučenosti od lidí.

Nastala doba, kdy otec na dalekou cestu vydati se musel, a úmysl svůj zjevil milované dceři. Barbora žádala ho, aby jí ve věži dal zaříditi lázně. Otec hned k tomu svolil, sám místnost lázenskou nakreslil, staviteli odevzdal ku provedení a potom odejel. Svatá panna práci tu dala rychle provésti, ale místo dvou oken otcem nakreslených dala udělati okna tři a na stěně svatý kříž, aby ustavičně na očích měla tajemství nejsvětější Trojice Boží a milost vykoupení Kristova. V lázenském tom pokoji přijala křest svatý, zavázala se Vykupiteli svému slibem ustavičného panenství, a ztrávila všechen čas až do návratu otcova na modlitbách a v rozjímání o nabyté spáse věčné.

Otec, navrátiv se domů, přelaskavě choval se k milé dcerušce, a tázal se jí, míní-li již vstoupiti ve stav manželský? Barbora odpověděla, žeby ráda svobodna ostala, aby byla podporou otci svému ve stáří.

Brzy zpozoroval otec, že v lázni místo dvou oken jsou okna tři, a na stěně kříž; i ptal se dcery po příčině věci té. Dcera odvětila: „Třemi okny naznačena jest víra v Boha trojjediného, a kříž nám připomíná milost vykoupení.“ Nadšeně mluvila o křesťanství, a dovodila, že modloslužba jest bludem. Otec řečí tou ohromený rozpáliv se hněvem chopil se meče, a bylby dceru usmrtil, kdyby se nebyla dala na útěk. Otec běžel za ní, nalezl ji v křoví, ztrýznil a nazpět do věže zavedl ji. Svatá panna zůstala nezviklána, a děkovala Bohu za to, že jí dáno pro víru svatou trpěti.

Že pak svatá Barbora ani hrozbami ani trýzněním ve víře své másti se nedala, naplnilo se, co byl předpověděl Pán Ježíš:

„Budete zrazeni od rodičův a bratří a příbuzných i přátel.“ Luk. 21, 16. Sám otec svázal a odvedl dceru svou k soudci Marciánovi, obžaloval ji a žádal, aby k zapření Krista a k modloslužbě přivedena byla. Soudce zhrozil se ran, kteréž vlastní otec učinil dceři krásné, dal jí pouta rozvázati, a přívětivě domlouval jí, aby svou mladost povážila, na skvělé naděje ve světě pamatovala, a vzácný rod svůj hanbou neposkvrnila. Svatá panna odpověděla mírně, ale vážně: „Všechna naděje má směřuje k neviditelným statkům křesťanským a k dědictví v království nebeském u Krista Ježíše. Jestiť pošetilostí, důvěřuje-li kdo v mrtvé bohy rukou lidskou shotovené, kteří necítí, nemluví a žádnému pomoci nemohou.“ — Soudce, jenž takovou odpověd neočekával, dal přinésti mučidla, aby ji zastrašil. Když to neprospělo, dal ji ze šatů svléci a na celém těle zbičovati. Svatá panna hrozné ty rány snášela rekovně.

Odvedli ji do žaláře, kde svatá trpitelka nepamatovala na bolesti své, nýbrž radovala se z toho, že potupu a trýzeň snášejíc pro Spasitele a Pána svého, stane se účastnou Jeho slávy. A hle vyjasnilo se jí v duši, vyjasnilo se i v žaláři tmavém. Kristus zjevil se jí, dodal jí nové síly na duchu a vyhojil zraněné tělo její.

Druhého dne dal ji soudce k sobě přivésti. Vida ji zdrávu a krásnu, podivil se; pravil jí, že bohové uzdravili ji, a vyzval ji, aby jim z vděčnosti přinesla obět. Svatá panna pravila: „Nebuď slepým, a nepříčítej uzdravení mé věcem mrtvým. Ježíš Kristus, pravý a živý Bůh, uzdravil mne. Zaslepená mysl tvá Jej ani poznati nevolí, aniž toho hodna jest.“

Hrdost soudcova řečí tou uražená přešla v zuřivost. Dal jí tělo železnými nástroji rozsápati, boky pochodněmi páliti, hlavu tlouci a na potupu i prsy uřezati. Svatá Barbora pozdvihla oči k nebi a modlila se: „Pane Ježíši Kriste, přispěj mi ku pomoci a neopouštěj mne!“ — Nápotom nahá vlečena byla ulicemi a vydána veřejnému týrání. Konečně odsoudil ji Marcian na smrt mečem. Svatá panna statně kráčela na popraviště, aby přijala korunu vítěznou.

Na popravišti udál se výjev, jehož se člověk zhroziti musí. Dioskur, vlastní otec, jenž byl očitým svědkem všech těch strašných muk, sám chopil se meče, aby dvacetiletou dceru svou

stal. Pohané zděsili se ukrutnosti otcovy, a nebesa potrestala ji. Brzy potom bleskem usmrcen byl.

Křesťané svatou pannu a mučenici Barboru ctili a vzývali ve všelikých nebezpečenstvích. V Církvi Páně počítá se ke 14 „Pomocníkům.“ Roku 1448. muž jménem Jindřich Stokk v Holandsku na celém těle spálený vzýval svatou Barboru, a zůstal tak dlouho na živě, až přijal nejsvětější Svátost oltářní; proto vzývá se zvláště v nebezpečenství bouřky a ohně, a za šťastné přijmutí velebné Svátosti před smrtí. U Edesy [1]) býval prastarý klášter svaté Barbory. Dělostřelci mají svatou pannu Barboru za patronku. Vyobrazuje se s palmou, korunou a věží. Obraz její bývá vyvěšen na Francouzských i Španělských lodích nad komorou, v nížto se chová prach, a komora sama odtud nazývá se „Barbora.“ V Čechách všeobecně slaví se památka svaté panny Barbory, patronky proti náhlé a nenadálé smrti, dne 4. prosince. Na ten den mají dělostřelci v Maltézském chrámu Páně blahoslavené Panny Marie na Malé Straně v Praze slavné služby Boží. V horním městě Kladně všickni horníci a hutníci v kroji havířském přítomni jsou slavným službám Božím. V Ječovicích u Budyně, v Unhošti, v Neveklově, v Kníně u Dobříše a jinde slaví se výroční den svaté panny a mučenice Barbory, a nábožní křesťané přistupují četně k svaté zpovědi.

2. Čtrnácte svatých „Pomocníků.“

Od časů pradávných v Církvi svaté vůbec, a v národě našem Českém zvlášť katolíci důvěrně vzývají v rozličných potřebách čtrnácte svatých Pomocníků, z nichžto každému přičítá se zvláštní přímluvná moc v jistých nehodách a neduzích. Tito svatí Pomocníci jsou:

1. Svatý Blažej (Blasius), biskup Sebastský, mučeník, vzývá se za přímluvnou pomoc v nemoci hrdelní. Jeho svátek jest dne 3. února

2. Svatý Jiří (Georgius), patron vojínův, mučeník, vzývá se ve válkách. Dne 24. dubna.

3. Svatý Erasim (Erasmus), biskup Formijský, mučeník,

---

[1]) Edessa, veliké město v Mesopotamii, zemi Asijské, nyní Turecké.

jest mocným orodovníkem u Boha v bolestech života vůbec, zvláště roditelek, a v čas nemocí nakažlivých. Dne 2. června.

4. Svatý Vít, patron arcibiskupského velechrámu Pražského a celého království Českého, mučeník, vzývá se v čas bouřky a zemětřesení. Dne 15. června.

5. Svatá Markéta, panna, mučenice Antiochijská, jest patronkou žen čekajících se. Dne 13. července.

6. Svatý Krištof (Christofor), mučeník Lykijský, ctí se jakožto patron proti náhlé a nenadálé smrti. Dne 25. července.

7. Svatý Pantaleon, lékař, mučeník Nikomedijský, mocný orodovník v každé nemoci, patron lékařův. Dne 27. července.

8. Svatý Cyriak, jahen, mučeník Římský, vzývá se v čas nebezpečného pokušení od zlého ducha. Dne 8. srpna.

9. Svatý Jiljí (Aegidius), poustevník, opat Benediktinský ve Francii, vzývá se za přímluvu u Boha v každé nemoci. Dne 1. září.

10. Svatý Eustach (Eustachius), vojevůdce, mučeník Římský, útočiště pocestných a nespravedlivě sužovaných. Dne 20. září.

11. Svatý Diviš (Dionysius), biskup Pařížský, mučeník, vzývá se za pomoc v bolestech hlavy. Dne 9. října.

12. Svatá Kateřina, panna, mučenice Alexandrijská, mocná orodovnice u Boha v potřebách duchovních. Dne 25. listopada.

13. Svatý Achat (Achác, Acatius), „Dobrý anjel," biskup Antiochijský, mocný orodovník v pokušeních proti víře svaté. Dne 31. března.

14. Svatá Barbora, panna, mučenice Nikomedijská, vzývá se ve všelikých nebezpečenstvích tělesných i duchovních, a za šťastné přijetí velebné Svátosti před smrtí. Dne 4. prosince.

V některých zemích křesťanských počítá se patnácte svatých Pomocníků. Tito staví čtrnácti vyjmenovaným Pomocníkům v čelo nejblahoslavenější Marii Pannu, Rodičku Boží.

V Německu jest patnáctým Pomocníkem svatý Magnus, rodem Irčan, věrověst Švábův. Dne 6. září.

Žádají-li nábožní ctitelové ke cti čtrnácti svatým Pomocníkům mši svatou, volí kněz církevně předepsanou „De pluribus martyribus“ ex communi sanctorum, poněvadž téměř všickni svatí Pomocníci jsou mučeníci a mučenice.

3. Svatý Ano II., arcibiskup Kolínský.

Svatý Ano (Anno čili Hanno), člen rodu šlechtického, v polovici jedenáctého století byl při královském dvoře Jindřicha IV. knězem, a vyznamenával se cnostmi křesťanskými, výmluvností a zručností ve věcech úředních. Roku 1056. učiněn jest arcibiskupem v Kolíně nad Rýnem[1]), a byl horlivým strážcem kázně církevní jak v duchovenstvu, tak i v lidu. Stolici biskupskou a chrám obohatil znamenitými stavbami a důchody. Začasté povolávali jej papežové k sobě, aby se poradili s ním ve věcech církevních i světských; neboť jsa poručníkem mladého krále Jindřicha IV. spravoval i říši, a měl veliký vliv v celém Německu a za hranicemi. I král plnoletý svěřil mu opět vládu v říši své, kterouž oblažil moudrými zákony a nestranným konáním spravedlnosti. Zvláště pak vynasnažoval se, aby císaře s papežem a s ostatními protivníky smířil, a jej od rozličných pošetilostí a nespravedlností odvrátil. Ješto pak věc ta začasté nezdařila se mu, vzdal se roku 1073. téměř všech veřejných záležitostí.

Největší i protestantští dějepiscové s úctou o něm mluví. Voigt o něm píše: „Žádný z knížat říšských nevynikal nad něj zkušeností, znalostí ve věcech státních, rozšafností v obcování, vzdělaností ducha a horlivostí pro blaho říše; jen málo kdo mohl se rovnati s ním. Soudobníci nekonečně vychvalují jej, a nazývají ho „nejskvělejším drahokamem, výkvětem a novým světlem v celém Německu.“ I papež Řehoř VII. důvěrně s ním obcoval. Již za dob starých oslavován byl zvláštní písní.[2])

---

[1]) Kolín nad Rýnem (Colonia Agrippina), hlavní město Pruského Porýnska na levém břehu Rýna. V městě tom počala se vyráběti známá „Kolínská voda“, franc. Eau de Cologne. — [2]) Schiller thesaur. antiq. teut. T. I. „Annolied.“

4. Svatý Krispus, biskup Eginský.

Svatý apoštol Pavel v Korintě kázal napřed židům, a nápotom pohanům půl druha léta. Rázným a rozhodným vystoupením svatého Pavla, jenž se ubytoval v domě Justa z pohanův na víru obráceného u samé synagogy čili sbornice židovské, dojat byl Krispus, náčelník sbornice, a uvěřil v Pána Ježíše se vším domem svým. Skutk. apošt 18, 8. Tohoto Krispa svatý Pavel osobně pokřestil; I. Kor. 1, 14., ačkoli posluhování křestem obyčejně jiným zanechával. Krispus, Kájus a Stefan byli prvotinami a základem křesťanské církve v Korintě, hlavním městě Řecka či Achaje. Krispus, náčelník sbornice židovské, byl v čele představenstva sborničného, předsedal ve schůzích, bděl nad pořádkem, byl hlavou sborničné rady, kteráž o přestupech Zákona rozhodovala, tresty, i vyobcování, na přestupníky vynášela, Krispus později byl biskupem na ostrově Eginském[1]) u Athén, jak poznamenáno jest v Konstitucech apoštolských 7, 46. Řekové slaví jeho svátek dne 4. října.

5. Svatý Diviš (Dionys Areopagita), biskup Athénský, mučeník, a jeho choť Damara.

Svatý Diviš (Dionys), rodem Athéňan v Řecku, byl členem a předsedou areopagu, t. j. vrchního soudu Athénského, jenž rozhodoval o zločinech největších a provodil dozorství mravné; proto má příjméno „Areopagita“. Svatý apoštol Pavel přišel na cestách svých do Athén, a hádal se s židy ve škole i na náměstí po všecky dny. Někteří mudrci pohanští, slyšíce jeho řeč a nerozumějíce jí, popadli a vedli svatého Pavla do areopagu, aby učení své vyložil a sebe ospravedlnil. Svatý Pavel, stoje u prostřed areopagu, hlásal celému shromáždění pravého Boha a vzkříšení mrtvých. „Někteří muži přidrželi se ho a uvěřili, mezi kterýmiž i Dionysius Areopagita, a žena jménem Damaris,[2]) a jiní s nimi.“ Skutk. apošt. 17, 34. Učenec křesťanský Hierotheus vyložil mu pak zevrubně tajemství víry křesťanské a dokonal obrácení jeho.

---

[1]) Egina (Aegina, nyní Engina), ostrov v Saronské zátoce, má dobrý přístav a náleží k Řecku. — [2]) Sv. Damara dne 9. října.

Dionys Areopagita, muž vědecky vzdělaný, již jako pohan onoho dne, kdy Kristus na kříži umřel a slunce zatmělo se, zvolal: „Buď trpí Bůh všehomíra, anebo ústrojí světa rozpadává se!“

Pravdon nepopíratelnou jest, že Diviš Areopagita byl učeníkem apoštolským a prvým biskupem Athénským, jakož výslovně dosvědčuje Dionys Korinthský v druhém století křesťanském [1]), a jakož i dříve již o věci té zmínku činí svatý Polykarp ve svém listu k Athéňanům. [2])

O jeho působení a smrti nezachovaly se nám zprávy podrobné. Podstoupilť jako kmet stoletý mučenickou smrt pro Krista. Mučenictví jeho klade se do let pronásledování křesťanův za císaře Domiciána, zemřelého dne 18. září roku 96. Ostatky svatého Diviše Areopagity má klášterní kostel svatého Emerama v Řezně.

Dne 5. prosince.

I. Svatý Petr Chrysolog, arcibiskup Ravenský, učitel církevní.

V Italii, na cestě z Bologny do Faenzy, rozkládá se okresní město Imola u řeky Santerna. Imola má biskupa a 30.000 obyvatelů; vyznamenává se vinařstvím a živým obchodem. [3]) V městě tom narodil se roku 405. z bohabojných a vážených rodičů Petr, arcibiskup Ravenský, pro svou výtečnou výmluvnost Chrysologus, t. j. Zlatořečník nazvaný. Rodičové od mladosti vedli jej k nábožnosti. Ve školách vynikal dobrým chováním a pokrokem vědeckým nade všecky spolužáky své; proto přijal jej Kornelius, biskup Imolský, do počtu duchovníků, a vysvětil jej za diakona čili jahna svaté Církve. V úřadě tom osvědčil Petr velikou moudrost a zručnost, a tudíž svěřovaly se mu nejdůležitější práce církevní.

Roku 433. zemřel Jan, arcibiskup Ravenský. [4]) Duchovenstvo Ravenské zvolilo jeho nástupce, a vypravilo jej s několika

---

[1]) Euseb. hist. eccl. III. 4., et IV. 23. — [2]) Euseb. hist. eccl. lib. V. cap. 20. — [3]) Vinný kámen v Imole vyráběný znám jest v obchodě pod jménem „Tartaro di Bologna.“ — [4]) Ravenna, hlavní město Ravenské provincie království Italského, druhdy země papežské r. 1860. k Italii přivtělené.

vyslanci ze středu svého do Říma, aby mu vyžádali u papeže Sixta III.[1]) potřebného potvrzení. S vyslanci těmi putoval do Říma také Kornelius, biskup Imolský, v záležitostech jiných, a vzal s sebou svého jahna Petra. Téže noci, kdy vyslanci Ravenští do Říma přišli, zjevili se papeži Sixtovi svatý apoštol Petr, a svatý Apolinář, bývalý biskup města Raveny, a napomenuli jej, aby nepotvrdil za arcibiskupa Ravenského toho, jejž mu vyslanci předvedou, nébrž jahna Petra, který s biskupem Imolským k němu přijde. Když pak druhého dne vyslanci Ravenští papeži zvoleného arcibiskupa svého představili a za potvrzení volby té prosili, odpověděl jim papež, že nikoli tomu, nébrž jahnovi Petrovi udělí svěcení kněžské a biskupské; Petr že má býti arcibiskupem jejich. Vyslanci Ravenští projevili svou nevoli nad úmyslem papežovým, ale když jim papež vyložil, že mu tak svatý apoštol Petr a svatý Apolinář přikázali, velebili Boha, a přivedli Petra, nového arcibiskupa svého, slavně do Raveny.[2])

Arcibiskup Petr však neměl radost z povýšení svého. V prvním kázaní svém pravil k duchovenstvu a k lidu shromážděnému: „Ješto mi Bůh proti všemu nadání tak veliké břemeno přisoudil, proto přede vším prosím vás, abyste mi pomáhali nésti je, a to stane se tím, budete-li poslušni přikázaní Božích a mého napomínání.“ On sám pak zavázal se před veškerým shromážděním, že bude vyhledávati výhradně toliko slávy Boží a spásy jejich duší.

Co byl slíbil, také vždy věrně konal. Častokráte kázal lidu slovo Boží tak důrazně, že i tvrdošíjní hříšníci na pokání se dali, a přemnozí vzorně obcovati započali. Horlivě odporoučel hlavní cnosti křesťanské, a přísně káral všeliké zlořády a zlozvyky provozované, na př. o novém roce, kdy obyvatelové z města přestrojení vycházeli, aby se po spůsobu pohanském rozpustilými tanci a hrami bavili. O účastnících této hříšné zábavy pravil ve svém 155. kázaní: „Kdo nyní s ďáblem baviti se chce, nemůže kdysi s Kristem v nebi se radovati.“

Obzvláště svěřencům svým vysvětloval v kázaní Písmo svaté: žalmy a proroky, částky svatých evangelií a epištol svatého apoštola Pavla.

---

[1]) Sixtus III. panoval od r. 432. do 440. — [2]) Tak vypravuje Agnellus, opat Ravenský, ve svých dějinách dřívějších biskupů Ravenských; „Liber pontificalis seu vitae episcoporum Ravennatium,“ sestavených v IX. století.

V úřadě biskupském byl pravým otcem lidu svému; přísný sám na sebe, lahodný a laskavý k podřízencům; cnostem svatým, zvláště pokoře, vyučoval více vlastním příkladem, nežli slovem mocným. (Řeči 57 až 62.) Proti rozličným bludařům toho času: proti Manicheům, Novatianům, Arianům, Pelagianům a Nestorianům, bojoval stručnými ale jádrnými slovy. Bylať pak vážnost jeho tak velika, že Eutyches, archimandrita (arciopat) Cařihradský, hledaje mocné podpory pro bludy své v zemích západných, roku 448. hleděl zvláštním listem získati sobě mimo papeže svatého Lva také proslaveného arcibiskupa Ravenského, Petra Chrysologa. Svatý arcibiskup dal mu písemnou odpověď, přísně pokáral jeho všetečné rýpalství, a napomenul jej, „aby Římského papeže ve všech věcech poslušen byl, poněvadž papežem svatý Petr na Římské stolici ustavičně žije, Církev spravuje a poctivému badateli pravou víru hlásá.“

Při své neunavené horlivosti v hlásání slova Božího byl laskavým pomocníkem, rádcem a těšitelem všech bídných, nuzných, zarmoucených a utiskovaných; vdov a sirotků rozhodně se ujímal, a nevědomé trpělivě vyučoval pravdám každému křesťanu nezdatně potřebným. I mnoho pohanů na víru křesťanskou obrátil poučováním svým. Jeho spisům, jmenovitě listu, jejž psal bludaři Eutychovi, a 176 kázaním [1]), obdivujeme se doposud, a tudíž právem počítá se svatý Petr Chrysolog mezi nejvýtečnější řečníky a učitele církevní.

Roku 448. přišel svatý German, slavný biskup Auxerreský, do Raveny k císařskému dvoru Valentiniana a jeho choti Placidie. Poznav svatého Petra Chrysologa a jeho cnosti, stal se důvěrným přítelem jeho. Brzo však svatý German rozstonal se a v Pánu zesnul. Svatý Petr tělo jeho, jak si byl před smrtí vyžádal, do Auxerre [2]) odeslal, aby tam pochováno bylo, a nechal sobě na památku roucho žíněné, jež svatý German vždy na těle nosil. Roucha toho svatý Petr Chrysolog vážil sobě nad všeliké vzácné skvosty.

---

[1]) Patero řečí sv. Petra Chrysologa „o marnotratném synu“ viz v „Blahověstu“ ročník 1875. číslo 33 a násled. — [2]) Auxerre, staré město v Burgundsku ve Francii, hlavní město departementu Yonneského, má krásný kostel gotický, a opatství sv. Germana (S. Germain).

Svatý Petr Chrysolog spůsobem vznešeným spravoval svěřené arcibiskupství téměř 18 roků ke cti a slávě Boží, k prospěchu Církve svaté a ku blahu lidu svého. Potom ale tušil, že se mu blíží konec života vezdejšího. Ač veškeren život jeho byl svatý a bezvadný, přece, aby se na smrt dokonale připravil, odebral se do Imoly, svého rodiště, kde průvodce své duchovní k horlivosti svaté napomenul a propustil. Po několika dnech šel do kostela svatého mučeníka Kasiána, jehož ctitelem od mladosti byl, obětoval tam zlatou, drahými kameny ozdobenou korunu a drahocenný kalich, vykonal u hrobu svatého mučeníka pobožnost svou, a prosil ho za přímluvu a za přispění v posledním boji; pak svatě zesnul v Pánu léta 450. — Jeho tělo v témž kostele svatého Kasiána v Imole pochováno bylo. Tam ostatky jeho doposud v povinné úctě chovají se.

Výroční památka jeho koná se dle řádu Římského dne 4., v Čechách pak dne 5. prosince.

2. Svatý Sabas, poustevník Palestinský.

Svatý Sabas narodil se v Matule, v Kapadocii [1]), z rodičů zámožných, kteří k vůli obchodu z rodiště svého museli se vzdáliti, a tudíž pětiletého Sabu odevzdali strýci na vychování. Když mu bylo osm let, byl dán do kláštera na učení, kdežto se po deset roků cvičil ve službě Boží. V osmnáctém roce svém odebral se s povolením klášterního přednosty do Jerusaléma, aby navštívil svatá místa a kláštery Palestinské. V Palestině toho času žil slovútný poustevník, svatý Euthymius, který Sabu přijal za učeníka.

Sabas, jenž byl již dříve uvykl přísnému sebe zapírání a jmenovitě tuhým postům, byl nyní mezi mnichy první a poslední při modlitbě, nejpilnější v práci, nejrychlejší v poslušnosti, a nejnábožnější ve všem obcování, tak že učiněn jest všem bratřím vzorem milovaným.

Mimo jiné důkazy přísného zapírání sebe podal Sabas

---

[1]) Kapadocia, krajina v Malé Asii, ve východní části poloostrova proti Armenským hranicím. Římané zvali východní díl Kapadocie „Malou Armenií."

i tento. Jednoho dne zachtělo se mu v zahradě jablka; utrhnuv jablko domníval se, že by to mohlo býti pokušením. Ihned jablko odhodil, a učinil Bohu slib, že od té chvíle žádného ovoce jísti nebude, a skutečně také nejedl.

K rozkazu svého představeného přišel do města Alexandrie, kde se právě zdržovali jeho rodičové, kteříž poznavše jej, žádali, aby od nich neodcházel. Z podávaných dvaceti dukátů přijal tři z úcty k rodičům, ale navrátil se do kláštera, a odevzdal dar ten opatovi Euthymiovi.

Potom ubytoval se v tajné jeskyni, a tam celých pět roků o samotě setrval. Jen každou sobotu na večer přicházel mezi bratry mnichy, odevzdal svou výrobu, každého téhodne patnáct košů, zůstal s nimi až do večera v neděli, přijal nové ratolesti palmové na koše, odešel do své jeskyně, a zase ničeho nejedl až v sobotu ve společnosti soudruhů svých. V té své samotě přemohl mnoho útoků zlého pokušitele postem, modlitbou a prací.

Opat Euthymius velmi si ho vážil, pro veliké cnosti nazýval jej „mladým starcem," a vzal si ho za společníka na poušť, kde se každoročně podroboval velikému postu od polovice ledna do neděle květné.

Po smrti svatého Euthymia odešel Sabas do jiné jeskyně za potokem Cedronem, a tam pokračoval v tuhém živobytí svém. Pověst o jeho svatosti roznesla se po celé zemi a shromáždila kolem něho mnoho učeníků; proto odhodlal se býti jim vůdcem k dokonalosti, a v 45. roce věku svého vystavěl klášter pro 140 mnichů a kostelíček. Stalo-li se, že kněz nějaký putoval cestou tou, prosil jej Sabas, aby jim v kostelíčku mši svatou sloužil, neboť do té doby z veliké pokory nevolil přijmouti svěcení kněžské. Když pak nyní stal se otcem tolika mnichů, zakladatelem několika klášterů a hlavou všech poustevníků v okolí Jerusalémském: vysvětil jej patriarcha Jerusalémský, Salustius, roku 484. na kněžství.

Čím dál tím více množila se svatost a vážnost Sabova u všech lidí. Každý obdivoval se neobyčejné moudrosti v duchovní správě a bezúhonnému životu jeho. Nicméně přece i mezi učeníky jeho byli bratří slaboši, jenž se mu pro zavedenou velikou přísnost protivili, tak že od nich odešel do vzdálené

jeskyně. Ale později opět převzal k žádosti patriarchy Jerusalémského, Eliáše, správu všech poustevníků, a od té doby byl šťastnější ve svých šlechetných snahách.

Sabovi dáno od Boha, aby byl útěchou Církvi pronásledované, i aby vštípil velmožům tohoto světa povinnou úctu k Bohu a Jeho svatým přikázaním. Císařem Byzantským v Konstantinopoli byl od roku 491. do 518. Anastasius, kterýž vládu svou a jméno své pošpinil lakomstvím a bludařstvím. Domnívalť se, že hájením bludařů proti svaté Církvi zjedná sobě a trůnu svému větší neodvislosti a samostatnosti. K tomu konci několik biskupů svatou pravdu neohroženě hlásajících násilně vypudil do vyhnanství. Za takových neblahých poměrů vypravil Eliáš, patriarcha Jerusalémský, Sabu, jejž „světlem celé Palestiny“ nazýval, s několika poustevníky do Konstantinopole (Cařihradu), aby císaře Anastasia Církvi katolické naklonil. Ctihodná postava a důrazná řeč Sabova velice hnula císařem, ale trvalou změnu v jeho smýšlení nespůsobila. Když pak roku 517. císař Anastasius i patriarchu Jerusalémského, Eliáše, vypudil, a bludaře Jana na jeho místo ustanovil, podařilo se Sabovi a několika poustevníkům tohoto patriarchu Jana na lepší cestu přivesti, tak že se od bludařů [1]) odvrátil, nálezy církevního sněmu Chalcedonského uznal, a shromáždiv u sebe veliký zástup mnichů v kostele, se Sabou a poustevníkem Theodosiem, veřejně a slavně bludaře Nestoria, Eutycha, Severa i všecky protivníky sněmu Chalcedonského z Církve svaté vyobcoval, a císaři Anastasiovi rázné vyjádření zaslal. Císař chtěl je ze země vypuditi, ale musil je na pokoji nechati, poněvadž náčelník Gothův, Vitalian, katolíkův se ujal, a v Konstantinopoli nebezpečné povstání spůsobil. Sabas odebral se k zapuzenému patriarchovi Eliáši, jemuž zjevena byla smrt císaře Anastasia r. 518. Aby však záhubné bludy z lidu vykořenil, sřekl se stařičký Sabas milé samoty, a putoval od města k městu, od vesnice k vesnici, všude bludy odkrývaje, pravou nauku křesťanskou hlásaje, a ku věrnému zachovávání svaté víry katolické vybízeje. S milostí Božskou podařilo se mu

---

[1]) Monofysité byli bludaři ti; Xenajas, biskup Hierapolský. a odpadlý mnich Severus té doby nejvíce zuřili proti katolíkům.

tisíce zviklaných křesťanů k uznání církevního sněmu Chalcedonského přivésti a v pravé víře utvrditi.

Rok před svou smrtí Sabas, kmet 93 roků starý, ještě jednou k žádosti biskupů Palestinských vypravil se do Konstantinopole, aby u císaře Justiniana vyprosil zmenšení přílišných daní obyvatelstvu Palestinskému. Císař Justinian, uslyšev o příchodu jeho, poslal mu patriarchu Epifania, několik biskupů a dvořanů s císařskou lodí v ústrety. Jak mile pak svatý stařeček k němu přistoupil, spatřil císař hlavu jeho ozářenu, padl před ním na kolena, a prosil jej za požehnání. Vyslechnuv žádost stařičkého poustevníka, zmírnil daně Palestinským, a nabízel mu veliké peníze pro jeho klášter. Sabas však daru toho nepřijal a pravil: „Moji mniši nepotřebují darův tvých; jejich dědictvím jest Hospodin. Ale Jerusalém ztížen jest velikými daněmi; křesťané sužováni jsou od lupičů, jejich města bludařové boří, kláštery jsou bez ochrany proti zběři Saracenův; v těch věcech, císaři, musíš pomoci!“ A císař ochotně žádanou pomoc slíbil.

Svatý Sabas navrátiv se do Palestiny, všude radostně vítán byl, a již navždy odebral se do poustevny své, aby se připravil na šťastnou smrt. Napomenuv mnichy, aby milovali samotu, aby svědomitě zachovávali řeholu, ustanovil svého nástupce, a zesnul svatě v Pánu dne 5. prosince 532., ve svém 94. roce, ztráviv 76 let ve stavu řeholním, 59 roků v poustevnách.

Svatý Sabas po svatém městě Jerusalémě nazván jest „Svatoměšťan“ (Hagiopolita). V Římě býval znamenitý klášter svatého Sáby obřadu řeckého na Aventině, z něhož papežové měli učence pro jazyk řecký.

3. Svatý Mikuláš I., papež.

Svatý Mikuláš, Říman, od papeže Sergia II. za podjahna, od Lva IV. za jahna vysvěcen byv, od Benedikta III. za důvěrného jednatele ve věcech nejdůležitějších upotřeben jest. Patnáctého dne po smrti papeže Benedikta III., dne 24. dubna 858. za přítomnosti císaře Ludvíka II. jednohlasně na stolici apoštolskou povýšen a v chrámě Svato-Petrském téhož dne slavně vysvěcen a korunován byl. Jak mile císař navrátil se do ležení svého,

navštívil jej tam papež Mikuláš, jemuž císař netoliko v ústrety vyšel, ale za úzdu vedl mu koně za příchodu i odchodu, obdarovav ho bohatě.

Papež Mikuláš byl krásný muž, veleučený, nábožný, bezúhonný, dobročinný, vlídný ke každému, ale spolu také postrachem zločincův. Za jeho správy církevní udály se věci hluboko sahající do života národův, jmenovitě Slovanských. Nežli ještě za papeže zvolen byl, bezprávně sesadil obelhaný císař Michael III. patriarchu Ignacia v Cařihradě, a na jeho místo povýšil dvořana nekněze Fotia roku 858. Císař Michael roku 859. vypravil posly s velikými dary do Říma, aby dosáhl potvrzení Fotia na místě Ignacia, jenž prý dobrovolně důstojnost svou složil. Papež Mikuláš I. nedal se klamati. Z toho povstal neblahý rozkol, který teprv sesazením Fotia roku 867. nový císař Basilius Macedonský uklidil na malou dobu. Avšak spor ten byl zárodkem velikého rozkolu mezi řeckou a latinskou církví, jehož nejvíce nám Slovanům litovati jest. [1])

Druhý důležitý předmět, jímžto se papež Mikuláš I. dlouho a bolestně zabývati musel, byl manželský spor Lothara II., krále Lotrinského, který klamem a násilím domoci chtěl se toho, aby papež jeho manželství s Theutbergou za neplatné prohlásil, a k novému manželství s Valderadou svolil. Papež Mikuláš I. nedal se ani klamati ani zastrašiti, když Lothar Říma válečně dobyl a chrámy oblehl, tak že papež dva dny a dvě noci v chrámě Svato-Petrském o hladě a žízni býti musel. Tu skonal náhle vojín, jenž rouhavě vztáhl ruku po svatých ostatcích, král se rozstonal, a vida v tom trest Boží, s vojskem odtáhl a papeži pokořil se. Když pak král sliby učiněné zrušil, vyobcoval jej papež z Církve [2]), aby nerozlučitelnost křesťanského manželství i naproti králi obhájil.

Podobnou spravedlnost osvědčil papež Mikuláš I. naproti arcibiskupovi Kolínskému, Güntherovi, a arcibiskupovi Trevirskému, Thietgaudovi, jenž krále Lothara II. podporovali,

---

[1]) Viz Adrian II. papež, dne 6. prosince. — [2]) Království Lotrinské zřízeno bylo r. 855. Lotharem I. pro syna Lothara II., podle něhož také nazváno bylo. Rozkládalo se mezi Mosou, Skaldou a Rýnem až k moři. Když ale Lothar II. zemřel bezdětek, rozdělili se o království Lotrinské ujcové jeho, Karel Lysý, a Ludvík Německý.

jakož i naproti učenému, zasloužilému, ale svévolnému arcibiskupovi Remešskému Hinkmarovi, a arcibiskupovi Ravenskému Janu, důstojně zastávaje proti nim práva jiných a pravomocnost svou.

Pro nás však největšími událostmi ze života svatého papeže Mikuláše I. jsou blízké styky s našimi Slovanskými věrověsty, Cyrillem a Methodějem. Svatý Methoděj, složiv důstojnost císařského vladaře, vstoupil do kláštera na hoře Olympské, a tam odtud odebral se kolem roku 860. ke dvoru Bulharského krále Borisa, kterého šťastně na víru křesťanskou obrátil nejprvé jako malíř vyobrazením posledního soudu, potom jako věrověst vyučováním. Král Boris, přijav i s národem Bulharským křest svatý, uchýlil se s prosbou o kněze a učitele víry nejprvé do Cařihradu, pak ale do Říma k papeži Mikuláši I. roku 865.[1]) Zachoval se nám přepamátný list[2]), jímžto papež Mikuláš Bulharům odpovídal na otázky obřadův a práv církevních se týkající. Po smrti papeže toho Bulharsko přičiněním úskočného Fotia přivtěleno bylo k patriarchátu Cařihradskému roku 870., a s ním bohužel brzo zapleteno bylo v rozkol přenešťastný.

Svatí bratří Cyrill a Method po čtyř- a půlletém působení na Moravě v druhé čtvrti roku 867. odebrali se do Říma. Povolalť je papež Mikuláš I., „duchem výtečný," k sobě, aby se zodpovídali z uvedení Slovanského jazyka do Církve, z čehož od německého duchovenstva vášnivě osočováni byli. Do Říma věrní katolíci, svatí bratří, přišli na konci roku 867., a našli na stolici papežské již nikoli Mikuláše I., jenž byl dne 23. listopada téhož roku zemřel, nébrž Adriana II., jenž na stolici svatého Petra dosedl 14. prosince 867.

Papež Mikuláš I. vyznačil se také velikou obětavostí a dobročinností. Bohatě obdaroval kostely a chudé, a pro tyto zásluhy, jakož i pro ostatní rekovné cnosti své za svatého v Církvi prohlášen byl. Výroční památka jeho světí se buď v den jeho úmrtí, dne 23. listopada, buď také dne 5. prosince.

Důležité jeho listy a papežská nařízení již vícekráte tiskem vydána byla.

---

[1]) Sv. Cyrill a Method, dne 5. července. — [2]) Mansi T. XV. p. 401—434.

4. Blahoslavená Alžběta, Dominikánka Pařížská.

Od dítěcích let toužila Alžběta po klášteře. Vzácní rodičové Pařížané bránili ji v tom. Otec vydal se s ní několikráte na cesty, aby jí klášter vyšel z hlavy. Za třetího cestování dceruška nebezpečně rozstonala se Jak mile pak otec jí slíbil, že může do nějakého řádu vstoupiti, nabyla zdraví.

Když jí bylo patnáct let, stala se Dominikánkou. Světu byla už dříve odumřela a žila výhradně toliko Bohu. Hřích měla v takové ošklivosti, že raději volila do pekla jíti, než úmyslně hříchu se dopustiti. Z lásky k Bohu žádala sobě trpěti, čehož se jí dostalo měrou vrchovatou. Pokud nemusela, nemluvívala; žádala-li pak láska k bližnímu, aby mluvila, prosívala Boha, by jí dal mluviti, jak se Jemu líbí. Pro vřelou a něžnou lásku ke Kristu Pánu Pacholátku dáno jí příjmí „Alžběta od Jesulátka.“ Vůli svou dokonale podrobovala vůli Boží. Za největších bolestí nikdy ani slovem neprojevila netrpělivost; ba i když jazyk černal jí v ústech zimničnou palčivostí, nežádala ani za doušek vody na občerstvení. Za věku staršího museli jí lékaři jedno oko nebezpečně zanícené vyloupnouti. Strašné bolesti při tom snášela tak rekovně, že lékař vystříhnuté oko podávaje posluhovačce pravil: „Vizte, oko světice!“

Zapíralať sebe tou měrou, že nikdy o sobě nemluvila, nikdy se neospravedlňovala a mlčela klidně, ať si kdokoli cokoli o ní říkal.

Za ustavičných nemocí a bolestí, jichžto by člověk bez posily nebeské nesnesl, dočkala se blahoslavená Alžběta svého šedesátého čtvrtého roku, a jak v Pánu žila, tak v Pánu zemřela roku 1677.

5. Judita, rekovná vdova z pokolení Zabulonova.

Nabuchodonosor král z Ninivy Asyrské [1]) vypravil svého vojevůdce Holoferna s vojskem velikým, aby mu podrobil země na západ ležící. Holofernes ukrutný vítězně postupoval, až se prodral k národu židovskému. Na hranicích země židovské srazil Holofernes všecky oddíly vojska svého v jednu armádu, vešel do země židovské, a oblehl nejprvé Bethulii [2]). Přede vším

[1]) Assyria, nejstarší království na světě v Mesopotamii, založené po zmatku Babylonském, jehož hlavním městem bylo Ninive. — [2]) Bethulia, starodávné město v Palestině pokolení Zabulonova.

zničil všecky přítoky vody, aby obyvatelstvo města donutil vzdáti se bez boje. Správcové města skutečně se usnesli, že se podrobí vítězným Asyřanům pro nedostatek vody.

Judita, vdova nábožná, dověděla se o tomto úmyslu starostův městských, nabídla se jim, že zachrání město i vlast činem smělým, a napomenula je, aby se modlili doufajíce v Boha. Starostové schválili záměr odvážlivý.

Judita vykonala modlitbu, přistrojila se skvostně a s jedinou služkou vypravila se do ležení Asyrského vojska. Slíbila Holofernovi, že ozbrojencům jeho okáže cestu, kterouž by beze ztráty zmocnili se celé krajiny hornaté. Holofernes ochotně přijal nabídnutí její, a dovolil jí, aby mohla každé noci modlitby své konati mimo ležení vojenské. Čtvrtého dne pozval Holofernes Juditu na hostinu, a k vůli ní pil více vína než kdy jindy za živobytí svého. Po hostině pozvaní rozešli se, a jenom Judita zůstala u velitele Holoferna, jenž ihned tvrdě usnul. Judita chopila se meče Holofernova, srazila mu hlavu, dala ji do mošny své, vyšla s otrokyní svou jako jindy bez překážky z ležení Asyřanův, a šťastně vrátila se do Bethulie.

Ozbrojené obyvatelstvo města náhle přepadlo tábor nepřátelský. Asyřané hledali vůdce svého Holoferna. Jak mile pak spatřili jej sťatého, dali se na útěk a zůstavili bohaté ležení své Israelitům. Judita se všemi ženami zpívala písně vítězné, a odebrala se do Jerusaléma, aby Hospodinu ve chrámě obětovala kořist, kterouž přisoudili jí starostové města Bethulie. Z Jerusaléma vrátila se Judita do rodného města, kde ještě dlouho žila a Bohu věrně sloužila. Dosáhlať sto a pěti let života svého. Ku statečnosti připojila čistotu vdovskou, kterouž věrně zachovala po všecky dny života svého.

Starozákonná kniha „Judith“ zevrubně vypisuje rekovnou událost tu v šestnácti kapitolách.

Dne 6. prosince.

I. Svatý Mikuláš, biskup Myrský,

Svatý Mikuláš narodil se v Pataře v Lykii, zemi Asijské, za druhé polovice třetího století. Hned za dnů mladosti své byl vzorem pobožnosti, střídmosti a cudnosti, tak že jeho životo-

piscové o něm praví: Svatý Mikuláš v těle smrtelném jako nesmrtelný obcoval.“ — Biskup v Myře, [1]) jenž Mikuláše do stavu duchovního přijal, učinil o něm výrok následný: „Mikulášem vzchází Církvi Boží nové světlo. Šťastná osada, ježto jej dostane za duchovního správce!“

Zatím zemřeli mu rodičové. Mikuláš převzal veliké dědictví po nich, avšak nikoli pro sebe, nébrž na útěchu chudobných a nuzných bližních. Aby pomáhal, k tomu měl ruku vždy otevřenou a srdce vždy ochotné, neboť kde jest skutečná láska k Bohu, tamť jest i láska k bližnímu, kterou svatý Mikuláš osvědčil brzo skutkem památným a vůbec známým.

V Pataře, jeho rodném městě, žil šlechtic, který z přílišné chudoby chtěl zaprodati nevinnost svých tří dcer, aby ziskem hříšným rodinu zachránil před smrtí hladnou. Jak mile svatý Mikuláš o hrozném úmyslu jeho zvěděl, za tmy noční nepozorovaně šel k domu jeho, a oknem otevřeným vhodil do pokoje váček se zlatými penězi, kteréž vystačily na věno pro nejstarší dceru utrápeného otce. Podobně učinil i druhé a třetí noci pro druhou a třetí dceru. Třetí noci otec šťastný nespal. Jak mile třetí dar do pokoje vhozen byl, vyběhl za prchajícím dobrodincem, svatým Mikulášem, a dohoniv jej na kolenou děkoval mu za dobrodiní veliké. Svatý Mikuláš dal mu vážné napomenutí, a přikázal mu, aby událost tu nikomu nevyzradil. Všecky tři dcery pak spůsobem počestným provdaly se na věno svatým Mikulášem darované.

Odtud pochodí krásný obyčej v katolických zemích, že ve svatvečer před výročným dnem svatého Mikuláše přichází „svatý Mikuláš“ v rouše biskupském do rodin známých, aby hodné dítky obdaroval a neposlušné pokáral. Proto spolek dobročinných paniček poděluje každoročně chudobné dítky v opatrovně Hrádecké, a „Spolek svatého Mikuláše“ na Poříčí v Praze o svatém Mikuláši rozličnými dary.

Svatý Mikuláš vykonav pouť do Jerusaléma a do země svaté, aby se modlil na posvátných místech narození, života, umučení, smrti, z mrtvých vstání a nanebevstoupení Pána Krista, vstoupil do kláštera Sionského, kde se výhradně toliko Bohu

---

[1]) Myra, hlavní město Lykie, starožitné krajiny na jižním pobřeží Asie.

věnovati chtěl. Avšak puzen jsa vniterným hlasem opět vystoupil z kláštera, a navrátil se do hlavního města Myry, kdežto biskupové a kněží kraje Lykie shromážděni byli, aby zvolili nového biskupa Myrského. Vykonavše modlitby z vnuknutí Božího usjednotili se v tom, že toho za biskupa zvolí, kdož maje jméno Mikuláš příštího dne zjitra první do kostela přijde. Právě toho dne svatý Mikuláš do města přišel, první do kostela vešel, a tudíž proti vůli své za biskupa Myrského slavně prohlášen byl.

Stav se biskupem stal se také vzorem křesťanské lásky k Bohu a k bližnímu.

Z lásky k Bohu tuhý vedl život. Ve středu a v pátek po všechen život svůj se postil a ničeho nejedl; málo a to jen na holé zemi spal; byl pokorný a trpělivý; ve svém biskupském úřadě pak spojoval velikou horlivost s vážnou laskavostí, nevyhledávaje nikdy své vlastní cti, nébrž množe vždy toliko čest a slávu Boží. V čas pronásledování křesťanů za císaře Diokleciana pro víru svatou uvržen byl do žaláře; tam spoluvězňům svým zmužile a neunaveně zvěstoval svaté učení Kristovo, až pak od císaře Konstantina Velkého na svobodu propuštěn znova biskupovati počal.

Z lásky k bližnímu byl pravým otcem všech věřících a pomocníkem všech nuzných a bídných.

Císař Konstantin vypravil tří setníky s vojskem do Frygie, aby tam potlačili povstání vzniklé. V jednom městě nedaleko Myry počali vojáci pleniti a loupiti. Obyvatelstvo chopilo se zbraně na obranu. Jisté krveprolití zabránil svatý Mikuláš, biskup Myrský, a smířil obě strany rozdrážděné. Důstojníci, kteréž u sebe hostil, vypravovali mu, že soudce městský, byv uplacen, tři vážené měšťany nevinně na smrt odsoudil. Bez meškání spěchal svatý Mikuláš na popraviště, kde se výrok smrti již vykonati měl, a vysvobodil nevinné odsouzence. Soudce strachem se třásl, aby pro svou nespravedlnost u císaře obžalován nebyl, a sliboval svatému Mikuláši, že se polepší. Svatý biskup slitovav se odpustil mu.

Ti sami tří setníci, Nepocian, Ursus a Herpilio, byli u císaře v milosti veliké, čehož jim záviděl velitel stráže životní, Ablavius, a z pouhé závisti obžaloval je křivě u císaře

z velezrady. Císař uvěřil křivému žalobníku a odsoudil všecky tři setníky na smrt. Ubozí v žaláři zpomněli si na biskupa Myrského, na jeho činnou lásku k nešťastným, na mocnou přímluvu v případech podobných, a modlili se. A hle, v noci před tím dnem, kdy měli popraveni býti, ve snách viděl císař ctihodného kmeta v rouše biskupském, svatého Mikuláše Myrského, kterýž jej pokáral pro přenáhlený a nespravedlivý soud nad setníky. Císař hned zrána propustil je na svobodu a nařídil jim, aby za život svůj poděkovali biskupovi Myrskému.

Když byl svatý Mikuláš mnoho roků úřad biskupský zastával, a tisícům k blahu časnému a k spasení věčnému dopomohl, upadl do nemoci nepatrné a svatě skonal dne 6. prosince kolem roku 327. Poslední slova jeho vroucné modlitby byla: „Hospodine, v Tebe doufala duše má, přijmiž ji do rukou Svých!“

Tělo svatého Mikuláše pochováno bylo v hlavním kostele Myrském. Za šestého století dal císař Justinian jemu ke cti krásný kostel vystavěti, kterýž císař Basilius v devátém století nádherně obnovil.

Roku 1087. přivezli kupci tělo svatého Mikuláše do města Bari v Neapolsku, kde ve chrámě Svato-Štěpánském uloženo jest. Na rozdíl od slavnosti přenešení toho dne 9. května 1087. z Myry do Bari jmenuje se tento den svátkem „svatého Mikuláše zimního.“

Biskup Mikuláš pro veliké množství zázraků, kteréž Bůh na jeho přímluvu za živa i po smrti jeho učinil, počítá se mezi největší divotvorce, a tudíž po celé Církvi ode dávna památka jeho slaví se. V Rusku ustanoven byl svatým Efremem, metropolitou Kyjevským [1]), r. 1093. den přenešení jeho za svátek zasvěcený. Svatý Mikuláš ctí a vzývá se ve všech Slovanských zemích, a jmenovitě v Čechách jest mu 114 kostelů zasvěceno.

Svatý Mikuláš jest čelným patronem dítek, poněvadž za mládí svého byl vzorem nevinnosti a cnosti, a jako kněz i biskup nejraději s dětmi se obíral, aby je cvičil a k bázni Boží odchoval.

---

[1]) Svatý Efrem dne 27. ledna.

2. Svatý Adrian II., papež.

Svatého Mikuláše I, velikého papeže, zemřelého dne 23. listopada 867, nástupcem byl Adrian čili Hadrian II., Říman, jenž dne 14. prosince dosedl na stolici svatého Petra. Pro mimořádné cnosti, pro bezúhonný život a podivuhodnou dobročinnost již dříve byla mu nabízena největší pod sluncem hodnost papežská; on však nepřijal jí. Tentokrát ale, ač již byl 75 let stár, podrobil se jednohlasné volbě a bouřlivé prosbě všeho lidu. K volbě nebyli pozváni vyslancové císaře Ludvíka II., ač právě byli v Římě. Když si na to stěžovali, dána jim odpověd uspokojivá, že se to nestalo z nevšimavosti k císaři, nébrž za tou příčinou, poněvadž bylo obyčejem, vyslance císařské zváti k posvěcení a korunování papeže, nikoli pak k jeho volbě. [1])

Po svém předchůdci Mikuláši I. zdědil Adrian II. nemilý spor s Lotharem, králem Lotrinským, pro smělé porušení křesťanského práva manželského [2]), který se ukončil teprvé náhlou smrtí královou r. 869., jižto všeobecně pokládáno za trest Boží. Nyní prohlásil se papež Adrian II. veřejně pro pravého dědiče císaře Ludvíka II., bratra zemřelého krále Lotrinského, když se byli jeho ujcové: Karel Lysý a Ludvík Německý násilím království toho zmocnili.

Proti Hinkmarovi, arcibiskupu Remešskému, až do smrti své statečně hájil zásadu, že biskup nikoli synodou krajinskou, nýbrž výhradně toliko papežem může složen býti s prestolu.

V dějinách národa našeho má papež Adrian II. důležitost velikou. Onť přijal, slavně uvítal a spravedlivě soudil od německého duchovenstva osočované Slovanské věrověsty Cyrilla a Methoděje; onť pochválil jejich pravověrnost; posvětil svatého Methoděje a dal posvětiti Moravany do Říma přivedené; onť přijal z rukou svatého Cyrilla, posvětil a položil na oltář knihy Slovanské, tak že jazyk Slovanský došel uznání ve službě kostelní. [3])

Jako veliký papež Mikuláš I., tak i Adrian II. zastával

---

[1]) První korunovaný papež byl Mikuláš I., a sice za přítomnosti císaře Ludvíka II., jenž první z císařů a knížat za uzdu vedl koně papežova kus cesty. — [2]) Viz sv. Mikuláš I. dne 5. prosince. — [3]) Sv. Cyrill a Method dne 5. července.

se řádného a slovutného patriarchy Cařihradského, Ignacia, proti vetřelci Fotiovi, který z císařského tajemníka a setníka životní stráže během šesti dnů dopídil se všech svěcení nižších i vyšších. Rozkol tímto ošemetníkem spůsobený za papeže Adriana II. ještě na čas odklizen, Fotius sesazen a Ignacius na prestol svůj dosazen byl.

Papež Adrian II. zemřel roku 872., a patriarcha Ignacius v Cařihradě dne 23. října 878.; a již po třech dnech seděl vlk v rouše ovčím, Fotius, opět na prestolu Cařihradském a stal se původcem doposud trvajícího smutného a záhubného rozkolu mezi církví řeckou a latinskou. Císař Lev roku 886. Fotia sice sesadil a do kláštera zavřel, kde po pěti létech skončil trestuhodný život svůj, avšak koukol, jejž byl nasel do pšenice, vzrostl, a po jednom století rozšířil se i na velikou vinici národa Ruského, národa bohužel většinou doposud rozkolnického.

3. Svatý Petr Paschal, biskup Jaenský, mučeník Španělský.

Petr Paschal, také Paschasius zvaný, narodil se roku 1230. ve Valencii.[1]) Od mladosti toužil po stavu duchovním. Svatý Petr Nolaskus[2]), konaje mnoho poutí, aby vykupoval křesťanské zajatce z rukou Maurů Mahomedánů, navštívil též nábožné rodiče Petra Paschala ve Valencii. Jinoch umínil sobě, že vstoupí do řádu jeho.

Rodičové vykoupili ze zajetí Maurův kněze Narbonského[3]), a svěřili mu vědecké vzdělávání svého syna Petra, který s ním později navštěvoval vysoké školy v Paříži.

Roku 1251. Petr Paschal skutečně vstoupil do řádu na vykupování zajatcův, byl oblečen v roucho řeholní, a měl za učitele svatého Petra Nolaska. Petr Paschal vyznačoval se vědou a nábožností tak, že Jakob I., král Arragonský, zvolil jej za

---

[1]) Valencia, hlavní město provincie, druhdy království téhož jména ve východním Španělsku, na pravém břehu řeky Guadalaviaru. — [2]) Svatý Petr Nolaskus dne 31. ledna. — [3]) Narbonne (Narbon), město ve franc. depart. Aude v někdejší provincii Languedoc.

vychovatele svému synu Sanchovi, jenž byl už jako jinoch onomu řádu se přidružil a duchovníkem státi se chtěl. Roku 1262. byl Sancho povýšen na arcibiskupský stolec v Toledě [1]); ješto však ještě neměl potřebného věku, byl Petr Paschal za biskupa Granadského [2]) vysvěcen. Poněvadž Granada od Maurů obsazena byla, a on v sídle svém býti nemohl, zastával arcibiskupský úřad Toledský místo nezletilého Sancha. — Avšak léta 1275. Maurové arcibiskupa Sancha zavraždili. Biskup Petr Paschal navrátil se do řádu svého, a založil několik klášterů, jimiž ku pomoci přispíval hlavně křesťanům Granadským. Odvážil se také sám do Granady, aby tam správu duchovní konal a vězny vykupoval. Zatím pak roku 1296. zvolen byl za biskupa Jaenského [3]). Od té doby tím více horlil pro křesťany mezi Maury žijící. Za jedné své návštěvy u křesťanů v Granadě byl od Mahomedánů polapen, uvězněn a sužován. Posýláno mu mnoho milodarů, aby ze zajetí vykoupiti se mohl; avšak dobrý pastýř těmi penězi vykupoval křesťany chudobné, a zůstal v zajetí, aby věřícím i nevěřícím hlásal slovem a písmem Boha Krista. Maurové, činností jeho popuzení, zavraždili svatého kmeta sedmdesátiletého u stupňů oltářních, když po mši svaté díky vzdával Bohu, dne 6. prosince 1300. Křesťané ovšem ihned ctili a vzývali ho jako světce Božího, a papež Klément X. (1669—1675) potvrdil veřejnou úctu tu. V Římských soupisech světcův Božích zaznamenán jest dne 6. prosince a dne 23. října.

Dne 7. prosince.

I. Svatý Ambrož, biskup Milánský, učitel církevní.

Svatý Ambrož narodil se okolo roku 340. z rodičů vznešených velice, neboť otec jeho byl vrchním náměstkem, místo-

---

[1]) Toledo, hlavní město provincie Toledské ve Španělích — v Nové Kastilii na pravém břehu Taja. — [2]) Granada, hlavní město králů Arabských (Maurů), nyní hlavní město provincie Španělské na stoku Xenilu a Dara. — [3]) Jaen (Chaen) hlavní město Jaenské provincie v Španělské Andalusii, kteráž toho času byla samostatným (Jaenským) královstvím Maurským.

držitelem, v Galii, a měl sídlo svoje v Trevíru.[1]) Ambrož byl ještě chlapcem, když mu otec umřel. Po smrti otcově přestěhovala se matka vdova s dětmi svými do Říma, kde se Ambrož oddal učení právnickému, a osvojiv sobě kromobyčejnou výmluvnost, obratně prováděl soudní pře jemu svěřované, tak že Milánský náměstek Probus učinil jej přísedícím čili radním soudu v Miláně, a spůsobem tím proklestil mu cestu k nejslavnějším úřadům státním. Roku 370. na přímluvu téhož náměstka císařského Proba povýšil císař Valentinian I. Ambrože za náměstka v Ligurii a Emilii[2]) v okolí Milánském, a v tom úřadě vysokém Ambrož zjednal sobě rychle všeobecnou lásku svých poddaných.

Avšak Bůh povolal Ambrože k úřadu důležitějšímu na vinici Své. Roku 374. zemřel biskup Milánský, Auxencius, jeden z náčelníkův poloariánů (semiariánů) od Církve odštěpených, kteří toho času v Miláně byli značni počtem i mocí. Jak mile se kněžstvo a lid shromáždili, aby zvolili biskupa nového, stála strana Ariánů proti straně katolíků tak příkře, že se bylo báti násilí a vzbouření. Císařský náměstek Ambrož přikvapil do chrámu, kde se volba konala, aby zjednal pokoj. K tomu konci mluvil vážná slova plná mírnosti a moudrosti. Z nenadání zvolalo dítě ze zástupu: „Ambrož budiž biskupem!“ a veškero shromáždění volalo za dítětem: „Ambrož budiž biskupem!“ Potom hned stalo se utišení, katolíci i Ariáni sjednotili se a vyhlásili svorně náměstka císařského, Ambrože, za svého biskupa Milánského.

Ambrož byl sice vyznavačem víry Kristovy, ale do té doby ještě nebyl přijal křest svatý; mimo to neměl potřebného vzdělání bohovědného, a dobře znal nesmírné břemeno důstojnosti

---

[1]) Trevír, něm. Trier, jest prastaré, bývalé hlavní město Trevírů, kteréž J. César roku 55. před Kristem porazil, načež Trevír stal se Římskou osadou s názvem „Augusta Trevirorum.“ Později bylo město stanicí silné posádky Římské, jejíž vrchní velitel a náměstek císařský tam sídlem býval co „Praefectus praetorio Galliarum,“ jímž byl i otec sv. Ambrože. Potom byl Trevír hlavním městem kurfirštského arcibiskupství, a nyní jest hlavním městem vládního okresu Trevírského v Pruské provincii Rýnské na pravém břehu řeky Mosely. — [2]) Liguria země v Italii severozápadní. Emilia, krajina Italská pojmenovaná dle silnice, kterou stavěl Aemilius Lepidus, konsul Římský, poraziv Boje r. 187. před Kristem.

biskupské. Za tou příčinou volbu prohlášenou přijmouti nevolil a z Milána se vzdálil. Tentokrát však hlas lidu byl skutečně hlasem Božím, a všeliké výmluvy Ambrožovy byly marny. Císař Valentinian I. zradoval se a volbu jednohlasnou potvrdil. Ambrož se podrobil, přijal křest svatý od biskupa katolického, po osmi dnech pak byl na kněžství, a dne 4. prosince 374 na biskupství vysvěcen.

Ambrož byl skvělým vzorem biskupův křesťanských. Úřad biskupský započal tím, že veškero jmění své daroval Církvi a chudině, a později také dědictví po svém bratru Satyrovi rozdal chudým. Jeho život byl tuhý velice; onť neunaveně pracoval, zvláště ve vědách svatých se zdokonaloval, málo spal, denně postil se až do samého večera mimo neděle a svátky, a úřad svůj zastával s horlivostí apoštolskou. Každý člověk mohl volně k němu přistoupiti, a nabyl u něho rady a pomoci možné. Důvěrně předkládali mu lidé rozepře své k narovnání, mnohým odsouzencům vymohl milost, a na vykoupení zajatých nešetřil ani posvátných nádob kostelních.

S touto vlídností a lahodností spojoval biskup Ambrož ráznost a neohroženost, nedada se v pravdě a v právu zviklati nižádným člověkem sebe vznešenějším a mocnějším. Ariáni zvolili císařského náměstka Ambrože za biskupa Milánského, poněvadž se nadáli, že sobě méně všímati bude sporů náboženských, a že přidá se k jejich mocné straně. Ale biskup Ambrož právům Církve katolické v ničem nedal ublížiti. Roku 385. Justina, manželka císaře Valentiniana I., náruživá Ariánka, žádala, aby Ariánům Milánským katolický kostel za městem postoupen byl; a když sám císař, mladý Valentinian II., podporoval přání matky své ovdovělé, nesvolil arcibiskup Ambrož v bezpráví to, ale vzkázal císaři: „Což pak máš společného s cizoložnicí (bludařskou stranou Ariánskou)? Cizoložnicí zajisté jest obec ta, kteráž není manželstvím pravomocným zasnoubena Kristu!“ Nadarmo hrozili mu pokutami, mukami a smrtí. Roku příštího 386. Justina zákonem chránila volnost Ariánův, a biskupovi Ambroži nařízeno, aby jim kostel onen přepustil a nádobím kostelním opatřil. Když pak Ambrož obé odepřel, vyzvala jej císařovna vladařka skrze důstojníky vojenské, aby odešel z města Milána. Arcibiskup Ambrož odvětil, že se dobrovolně nerozloučí se svěřenci

svými Jak mile však roznášela se pověst, že císařovna užije násilí proti arcibiskupovi, valili se zástupové lidu k jeho chrámu, a chránili po několik dnů a nocí svého arcipastýře a ostatní kněžstvo, tak že Justina se přesvědčila, že Ambrož jest mocnější nad ni, a přestala ho pronásledovati.

Rovněž tak neohroženě a nestranně zachoval se arcibiskup Ambrož k císaři Theodosiovi I. Velikému, kterýž přísnými zákony ve své říši východní zbytky pohanstva z kořene vypleniti sobě umínil. Následkem jeho rozkazu bořili se chrámové pohanští. V Soluně při tom zabit byl císařský velitel městský a několik jeho důstojníků. Císař Theodosius za to usoudil, aby obyvatelstvo Solunské smrtí potrestáno bylo. Ačkoli svatý Ambrož a jiní biskupové mu pomstu tu zrazovali, přece rozhněvané vojsko císařské v divadle usmrtilo asi 7000 lidí mladých i starých, vinných i nevinných, roku 390., poněvadž odvolání prchlivého rozkazu Theodosiova již přišlo pozdě. Když pak císař Theodosius brzy potom do Milána přišel k císaři Valentiniánovi II., a lituje přenáhlení svého Solunského do chrámu v Miláně vejíti chtěl, zastoupil mu arcibiskup cestu, a nedal mu do kostela vkročiti, pokudby neučinil veřejné pokání za nepravost onu, a teprv po osmiměsíčném pokání opět přijal jej do společnosti věřících.

Svatý Ambrož byl výtečným kazatelem. Jeho uhlazená a rázná řeč na př. svatého Augustina dojala tou měrou, že dokonáno bylo jeho obrácení. S obzvláštní horlivostí odporoučel Ambrož panictví a panenství, a působil v příčině té tak požehnaně, že matky dcerám svým zapovídaly naslouchati kázaním Ambrožovým, obávajíce se, žeby přednost daly stavu panenskému před stavem manželským, jak bylo učinilo na sta panen jeho řečí nadšených. Výmluvným jazykem a obratným pérem bojoval proti zbytkům pohanské modloslužby a proti bludům Ariánským; i dobyl tu i tam skvělého vítězství za pomoci císaře Graciána, bratra a předchůdce Valentiniána II., a hlavně za pomoci císaře Theodosia Velkého.

Svými knihami, jichžto máme 29, svými listy, jichžto se nám zachovalo 92, jakož i různými řečmi zasloužil sobě svatý arcibiskup Ambrož, že v Církvi Páně počítá se k velikým učitelům církevním vedle svatého Augustina,

jejž byl svým kázaním získal, vedle svatého Jeronýma a Řehoře Velikého. Několik překrásných církevních písní jeho [1]) máme doposud u veliké vážnosti. Také velebný chvalozpěv: „Te Deum laudamus," (Tebe Bože chválíme) jemu se připisuje. Jak činně a jádrně svatý Ambrož pracoval o zvelebení zpěvu kostelního a obřadův posvátných, o tom doposud svědčí Milán, mající svůj zvláštní obřadní spůsob a zpěv, tak zvané „Officium Ambrosianum."

Zastávav po celých 23 let těžký úřad biskupský za poměrů nesmírně zadrhlých, svatě v Pánu zesnul dne 4. dubna 397.

2. Svatý Eutychian, papež, mučeník.

Svatý Eutychian, rodák z města Luny v Etrurii (pozdější Toskáně, zemi papežské), syn Marinův, byl po svatém Felixovi I. (269—274) nejvyšší viditelnou hlavou Církve Kristovy od roku 274. do 283. Eutychian schválil obřad žehnání úrody polní a zahradní, pochoval osobně 362 mučeníky, a nařídil, aby každý křesťan, pochovávaje mučeníka neb mučenici, přioděn byl dalmatikou barvy nachové. [2])

Svatý Eutychian po devět roků spravoval Církev Boží a podstoupil pro Krista mučenickou smrt, o nížto se nám však nezachovaly zprávy zevrubnější.

3. Svatý Marutas, biskup Tagritský.

Svatý Marutas náleží k nejslovutnějším spisovatelům církve Syrské. Žil na konci čtvrtého a na začátku pátého století. Napsal „Pravé dějiny svatých mučeníků východních," které u stručném výtahu i v naší knize na místech svých nalézají se. Dějiny ty psal svatý Marutas jazykem Syrským. Roku 1748. vydal je po latinsku Štěpan Evodius Assemani

---

[1]) K těmto náleží: „Aeterne rerum conditor," „Deus Creator omnium," „Veni Redemtor gentium," „Splendor paternae gloriae," „O lux beata Trinitas."

[2]) Dalmatika jest kostelní roucho diakonů čili jahnů, které se obléká přes albu, a shotovuje se z té látky, jížto použito na roucho mešní. V Dalmácii užívalo se druhdy oděvu takového vůbec; odtud pak i jméno toho roucha kostelního „Dalmatika," roucho Dalmatské.

pod názvem: „Dějiny svatých mučeníků východních a západních," ješto k Marutovým osmnácti životům svatých mučeníků přidal druhý díl dějin mučeníků západních od jiných pozdějších spisovatelů sepsaných. Kniha ta v Innomostí vyšla r. 1836. německy, a roku 1858. v Brně česky.[1])

Svatý Marutas proslavil se netoliko činností spisovatelskou, nýbrž také cnostmi a zásluhami o Církev. Učený a horlivý biskup Tagritský měl od Boha také moc zázračnou. Dle několika Syrských spisovatelů biskup Marutas účastnil se prvního církevního sněmu roku 380. v Cařihradě proti Macedoniovi, a na sněmu Antiochijském roku 383. přičinil se, aby odsouzeno bylo bludařství Messalianů, jenž blouzníce tvrdili, že není třeba svátostí duším modlitbou zbožněným. Cestoval roku 403. do Cařihradu k císaři Arkadiovi s prosbou, aby naklonil křesťanům Perského krále Jezdegerda, nástupce Saporova; ale nepořídil ničeho, poněvadž právě proudem největším valilo se pronásledování svatého Jana Chrysostoma, patriarchy Cařihradského[2]), jímžto císař velice zaměstnán byl. Příštího roku zase putoval do Cařihradu k vůli církvi Perské a k vůli Chrysostomu vypovězenému, jenž mu byl psal dva listy. Císař Theodos II. vícekráte užil biskupa Maruty jako vyslance ku králi Perskému Jezdegerdovi, by se stal jeho spojencem. Jezdegerd zamiloval sobě Marutu a naklonil se křesťanům přes všeliké pikle a klamy pohanských magů (kněží a mudrců), zvláště když byl Marutas syna jeho vyprostil z moci zloducha. Aby zvelebil církevní kázeň za krále Sapora kleslou, svolal Marutas dvakráte církevní sněm v Ktesifoně. Vraceje se z druhé synody do Mesopotamie[3]) přinesl ostatky svatých mučeníků usmrcených za krále Sapora do Tagritu, a brzo potom blaženě umřel a v ko-

---

[1]) Zingerle's „Echte Akten hl. Martyrer des Morgenlandes", Innsbruck 1836. — Antonína Dudíka, kněze diecése Olomoucké (nyní faráře ve Vyškově na Moravě) „Pravé dějiny svatých mučeníků východních." Dědictvím sv. Cyrilla a Methodia, v Brně 1858. — [2]) Svatý Jan Chrysostom (Zlatoústý) dne 27. ledna. — [3]) Mesopotamia, t. j. Meziříčí, slula za dob starých země v přední Asii mezi řekami Eufratem a Tigrem. Mesopotamia nemá zvláštní své historie; bylať napořád podrobena králům Asyrským, Babylonským, Perským, Macedonským, Seleukovcům, Parthům a Římanům. Nyní země ta druhdy náramně úrodná pod vládou Turků jest učiněná poušť bezlidná.

stele Tagritském pochován byl. Pro časté vpády Persův a Arabův do Mesopotamie později tělo jeho přenešeno bylo do Egypta, kde v Sketejském samostanu blahoslavené Panny Marie náhrobek jeho ukázán byl Josefovi Šimonovi Assemanovi, dědovi jmenovaného Štěpána Assemana, arcibiskupa Apamejského, překladatele jeho dějin mučenických.

Právem světí památku svatého biskupa Maruty Latiníci, Řekové, Koptové i Syrové.

4. Svatá Bohumila (Filothea), panna, mučenice Valašská.

Ve Valachii, která společně s Multany činí knížectví Podunajská, a nyní známa jest pod jménem Romania, dnes koná se v církevních hodinkách výroční památka svaté Bohumily, panny a mučenice, kterouž vlastní otec usmrtil pro skutky milosrdenství křesťanského.

Bohumilu, dceru bohatého, ale lakomého dřevárníka v Trnovu Bulharském,[1]) matka bohabojná výborně vychovala. Jak mile však Bohumila dospěla v pannu krásnou a cnostnou, otec zasnoubil ji bohatému velmoži Štěpánovi, pověstnému opilci, svárlivci a rouhači. Za muže takového Bohumila ovšem nechtěla se provdati. Aby se vyhnula hněvu otcovu, s vědomím dobré matky před svadbou přestrojila se do šatů poutnických, a s jedinou věrnou služkou tajně odešla z domu, aby vstoupila do kláštera v Macedonii, zemi sousední.

Putovaly čtyry dny a živily se bylinami a vodou. Bohumila cestou ochotně dávala almužny hojné žebrákům. Čtvrté noci spatřila služebná u Bohumily pod šírým nebem spící anjela s věncem z květin a s korunou zlatou. Vidění to opětovalo se i za noci páté. Příštího dne darovala Bohumila poslední peníz

---

[1]) Trnovo, město v Bulhařích, druhdy stolice či sídlo carův a patriarchův Bulharských u řeky Jantry. Důležitější památky jsou: arcibiskupský chrám svatých apoštolů se starými fresky (malbami na obmítce) a slovanskými nápisy, pokud se nezaměnily řeckými; kostel svatého Jana Rylského (viz dne 18. srpna) v rozvalinách; kostel svatého Demetria, v němž korunováni bývali carové Bulharští; klášterní kostel čtyřiceti mučeníků s nápisy staroslovanskými, a kostel svaté Petky (viz dne 14. října), proměněny jsou v mešety (mešity), mahomedánské modlitebnice.

člověku majícímu nemoc padoucí, a zase prosili dva žebráci o almužnu. Služka k rozkazu velitelky své otevřela měšec a podivila se tomu, že v něm bylo tolik peněz, co jich měly na počátku putování svého.

Sedmé noci napomenul anjel ve snách Bohumilu řka: „Vrať se domů, matka tvá blízka jest smrti. Většího namahání Bůh nežádá od tebe.“ Bohumila uposlechla, a za čtyry dny octla se u domu otcova, jejž obklopoval lid, neboť byla zemřela matka její. Lidé Bohumilu i v rouše poutnickém poznali. Otec rozhněvaný kázal jí, aby na veřejné ulici klečela, ješto prý jest příčinou smrti matčiny. Matku pochovali, ale Bohumilu otec nelaskavý teprvé po osmi dnech přijal do domu svého, aby mu byla služkou.

Bohumila cnostmi svými každého naklonila sobě. Staří i mladí nazývali ji těšitelkou svou. Tu ale otec počal churavěti. Bohumila přinášela mu pokrmy, a několikráte z nich darovala polovici lidem hladovým; a hle, nádoba přece vždy byla plna. Lidé štědrotu dceřinu oznámili otci, kterýž ji od té chvíle šetřil a spatřil, že dala člověku slepému půl chleba. Lakomec rozpálil se hněvem, a sekyrou zabil cnostnou, dobročinnou a Bohu milou dceru léta Páně 1060.

Po sedmdesáti dvou létech tělo její shledáno bylo neporušené. Od té doby všechen národ ctil ji za svatou. Roku 1132. zbudovali jí ke cti kostel v Ardžisu u řeky téhož jména. U kostela toho povstal léta Páně 1518. za panování Multanského hospodára Niagula Besaraby ohromný klášter „Ardžiský dvůr,“ jenž chová poklady a starožitnosti drahocenné, a podnes jest domovem mnichů svatého Basilia. [1]) Do klášterního kostela

---

[1]) Mniši svatého Basilije, Basiliáni, slují dle svého zakladatele, svatého Basilije Velkého, arcibiskupa Cesarejského, jehož svátek slaví se v Církvi dne 14. června. Svatý Basilij duchaplnou řeholi pro mnichy psal roku 361. Papež Liberius potvrdil ji roku 363., Damas 366. a Lev 456. — Řád tento již za živobytí svatého Basilije († 379.) jenom v zemích východních měl 80.000 mnichů, a zkvetal potud, pokud se v něm nezahnizdil záhubný rozkol. Basiliáni začasté, jmenovitě v Rusku a v Litvě Polské, sjednocovali se s Římem. Basiliáni velikou zásluhu získali sobě, že pěstovali víru a zbožnost křesťanskou mezi Slovany. Nad rozkolem v řádě svém arciť Basilij Veliký by zplakal.

Ardžiského každoročně přicházejí poutníci z blízka i z daleka, aby uctivě a důvěrně líbali stříbrem pokryté čelo a ruce milé a mocné patronky, svaté Bohumily.

Nedaleko kostela Ardžiského jest blázinec, jehož nešťastní obyvatelové zhusta nabývají zdravého rozumu na přímluvu svaté Bohumily.

Za papeže Inocencia III. (1198—1216) Bulhaři a Valachové opět sjednotili se s Církví Římskou prostřednictvím metropolity a primasa Trnovského, Basilia, jenž potvrdil úctu svaté Bohumile prokazovanou. S přivolením toho papeže Inocencia nabyl panovník Bulharský a Valašský Jan (Kalijan) titulu královského, byl v sídle svém Trnovu korunován, a počal raziti vlastní peníze své. Arcibiskupovi Basiliji podřízeni byli katoličtí biskupové v Prjaslavi, ve Velbuždi (v okolí Sofijském), v Skoplji, v Prizrenu, ve Vidině a v Braničevě, z čehož patrno, že rozkol toho času v zemích těch neměl kořenů žádných.

Neděle II. adventní.

Mat. 11, 2—10.

Svatý Jan Křestitel, předchůdce Pána Ježíše, Vykupitele světa, syn Zachariášův a Alžbětin v městě Hebronu, hned za útlého věku svého modlitbou, rozjímáním a tuhým postem připravoval se na veliký a těžký úřad svůj, maje národ židovský upozorniti na příchod Krista Mesiáše. V důležitém povolání tom osvědčil se býti neohroženým obhájcem pravdy Boží od počátku až do konce. Po spůsobu proroků Starozákonných měl roucho z velbloudí srsti a kožený pás okolo beder; bylť pak tak střídmě a tuze živ, že jedl jenom kobylky a lesní med od divokých včeliček v dutých stromích nanošený, a pil výhradně toliko vodu.

Bez bázně a bez ohledu na osobu lidskou mluvil každému bez rozdílu svatou pravdu do očí. Pyšným a pokryteckým farisеům a nevěřícím Saduceům, jenž byli z pouhé zvědavosti k němu přišli, řekl bez obalu: „Pokolení ještěrčí, kdo vám ukázal uteci budoucímu hněvu? Čiňte ovoce hodné pokání . . . Neb již jest sekyra ke kořenu stromu přiložena; každý strom, kterýž nenese ovoce dobrého, vyťat bude a na oheň uvržen.“ Mat. 3,

7—10. — I samému králi Herodovi, jenž pojal Herodiadu, manželku bratra svého Filipa, za choť, vytýkal nepravost tu řka: „Nesluší tobě míti manželku bratra tvého!“ Mar. 6, 8.

Svatý Jan Křestitel nedal se mýliti a zastrašiti v kazatelském úřadě svém ani nepřízní fariseův a Saduceův, ani žalářem Macheruntským, do něhož uvržen byl návodem lstivé královny Herodiady.

Toho času Kristus Pán již konal Mesiášský úřad Svůj. „Když pak Jan uslyšel ve vězení skutky Kristovy, poslal dva z učeníků svých a řekl Jemu: Ty-li jsi, jenž přijíti máš, čili jiného čekati máme?“ Proč vypravil svatý Jan z vězení svého toto poselství ke Kristu Pánu? Pochyboval-li o Jeho Božství a díle vykupitelském? Nikoli! Svatý Jan již dříve vydal před farisey a Saducey zřejmé a slavné svědectví o Kristu řka: „Já křestím vás vodou ku pokání. Ten pak, kterýž po mně přijíti má, mocnější jest nade mne, Jemužto nejsem hoden obuvi nositi. Tenť vás bude křestiti Duchem Svatým.“ Mat. 3, 11. Svatý Jan, když křestil Pána Ježíše v řece Jordanské, slyšel hlas s nebe řkoucí: „Tentoť jest Syn můj milý, v Němž jsem zalíbil Sobě!“ Mat. 3, 17. — Věřil-li svatý Jan dříve v Krista Syna Božího, pokud ještě neviděl Jeho skutky, a neslyšel o divech, které činil; kázal-li o Kristu všechněm, a přivodil-li k Němu všecky lidi: kterak bylby mohl v pochybnost upadnouti, když uslyšel ve vězení o zázracích Kristových? Sám Pán Ježíš před zástupem velikým vydal o něm svědectví, „že není třtinou větrem se klátící, a že nepovstal mezi rozenci žen větší nad Jana Křestitele.“ Mat. 11, 7. 11. Pochybenství o důstojnosti Kristově tedy nebylo příčinou, že učeníky své poslal z vězení k Pánu, ale láska a milovnost pravdy, kteráž zapomíná na sebe, na vlastní trudy, bolesti a nesnáze, a propůjčuje se blahu jiných lidí.

Svatý Jan měl valný sbor učeníků, kteří jej, výtečného učitele svého, milovali tou měrou, že váhali uvěřiti jemu, když byl Krista Pána vysoko nad sebe stavěl, a sebe za nehodna prohlásil, aby Kristu Pánu rozvázal řemenkův u obuvi. Odtud také povstala v jejich srdcích žárlivost proti Kristu a Jeho učeníkům, neboť čteme u svatého Jana 3, 26: „I přišli k Janovi a řekli jemu: Mistře, Ten, kterýž byl u tebe za Jordanem, Jemuž jsi ty vydal svědectví, hle, On křestí, a všickni jdou k Němu.“ — Svatý

Jan Křestitel předvídal, žeby po jeho blízké smrti státi se mohla roztržka, žeby učeníci jeho nepřidali se ke Kristu Pánu, pro Nějž on je sbíral a připravoval. Za tou příčinou nebylo jiné pomoci, než aby je poslal ke Kristu samému, aby takovým spůsobem uléčil jejich žárlivost, a utvrdil v nich víru v Krista Boha. K tomu konci vypravil je k Pánu, a položil jim v ústa otázku: „Ty-li jsi, jenž přijíti máš, čili jiného čekati máme?“

Kterakou odpověď dal Pán Ježíš učeníkům Janovým? Druhdy u studnice Jakobovy řekla žena Samaritánka mezi rozmluvou Kristu Pánu: „Vím, že Mesiáš přijde, který slove Kristus; když tedy Ten přijde, oznámí nám všecko.“ Jan 4, 25. Ženě té Pán Ježíš přímo a bez obalu pravil: „Já jsem Mesiáš, který mluvím s tebou.“ Jan 4, 26. Odpověděl-li Pán Ježíš tak jasně a zřejmě i učeníkům Janovým? Nikoli! Odpověď Pánova byla tentokráte nepřímá; řekl jim: „Jdouce zvěstujte Janovi, co jste slyšeli a viděli. Slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluší slyší, mrtví z mrtvých vstávají, chudým se evangelium zvěstuje, a blahoslavený jest, kdo se nebude horšiti nade mnou.“ Mat. 11, 4-6. Přímá odpověď byla by učeníkům Janovým málo prospěla. Svatý Jan Zlatoústý o věci té píše: „Byli by snad mohli říci, jako oni židé: Ty sám o Sobě svědčíš, svědectví Tvé tedy není pravé.“ Jan 15, 31. Nepřímá odpověď Páně, kterou dal učeníkům Janovým, byla jim bližší, vyplývala takořka z jejich vlastních náhledů; proto měla větší účinek, nežli by byla měla odpověď krátká a přímá. Za hlavní znak očekávaného Mesiáše právem pokládali židé činění divů a zázraků, poněvadž to předpovídáno bylo v Písmě Starého Zákona, a jmenovitě u velikého proroka Isaiáše 35, 4. řkoucího: „Bůh sám přijde a spasí vás. Tehdáž otevrou se oči slepých, a uši hluchých otevřeny budou. Tehdáž poskočí kulhavý jako jelen, a rozvázán bude jazyk němých.“ Odpovědí Svou odkázal Pán Ježíš učeníky Janovy k předpověděním prorockým, a tou měrou na rozum položil jim, že ovšem ten jest Mesiášem, na kom se vyplňují ona předpovědění prorocká, kdo činí divy a zázraky. Tenť jest hluboký význam odpovědi Kristovy: „Jdouce zvěstujte Janovi, co jste slyšeli a viděli. Slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluší slyší, mrtví z mrtvých vstávají, chudým se evangelium zvěstuje.“ A k tomu doložil Pán jakoby vlídně káraje

posud malověrné učeníky Janovy: „Blahoslavený jest, kdo se nebude horšiti nade mnou.“ Židé vůbec, a tudíž arciť i Janovi učeníci, zmotáni byli předsudkem klamným, jakoby očekávaný Mesiáš měl býti mocným a vítězoslavným králem zemským; Pán Ježíš ale zcela opáčným spůsobem počínal Sobě, neboť chodě prostince a neslavně Sobě vedl. Proto židé nejevili ochotu uznati Jej a uvěřiti v Něho. Aby učeníky Janovy a vůbec židy z předsudku toho vyléčil, a jejich víru v Božské poslání Své utvrdil, doložil ono povzbuzení a onu výstrahu: „Blahoslavený jest, kdo se nebude horšiti nade mnou.“ Učeníci Janovi skutečně poznali a uznali Krista Pána za Mesiáše očekávaného, odešli poučeni a upokojeni, a po mnčenické smrti Janově stali se učeníky a vyznavači Kristovými, čehož svatý Jan zamýšlel dosáhnouti výpravou toho poselství k Pánu Ježíši.

Avšak ono poselství Janovo mohlo v lidech u Pána Ježíše shromážděných vzbuditi myšlénku, že Jan sám nyní již viklá se a klesá ve víře v Krista Mesiáše; mimo to židé rádi každé neštěstí člověka považovali za trest a pokutu od Boha seslanou; proto Pán Ježíš, když učeníci Janovi odcházeli, počal mluviti k zástupům o Janovi: „Co jste vyšli na poušť vidět? Třtinu-li větrem se klátící?“ Otázkou tou dovolával se vlastní zkušenosti zástupu: Kterak jste smýšleli vy sami o Janovi tenkráte, když jste k němu na poušť vycházeli a jeho život pilně ohlédali? Zdali jste ho považovali za člověka nestálého? Byl-liž v něm sebe menší stín lehkovážnosti a proměnlivé mysli?“ — „Jan nebyl třtinou větrem se klátící; jej ani milost lidská lichotným, ani zloba lidská příkrým neučinila; jej ani štěstí nepozdvihovalo, ani neštěstí nesnižovalo.“ Sv. Řehoř Veliký.

Druhou otázku dal Pán zástupu řka: „Anebo co jste vyšli na poušť vidět? Člověka-li měkkým rouchem odděného? Aj, kteří se měkkým rouchem odívají, v domích královských jsou!“ T. j. Viděli jste, že Jan jako kajicník na poušti žil, maje drsnaté roucho z velbloudí srsti, a kožený pás okolo beder; nenosil roucha měkkého, jako lidé v palácích královských nosívají; nebyl rozmařilý a nebažil po hostinách velmožů, aby mysl jeho za tou příčinou podvrácena býti mohla.

Po třetí pak otázal se Pán zástupu: Co jste vyšli na poušť vidět? Proroka-li? Jistě pravím vám, i více nežli proroka. Onť

jest zajisté, o němž psáno jest: Aj, já posýlám anjela Svého před tváří Tvou, kterýžto připraví cestu Tvou před Tebou!" T. j. Vy sami poznali jste v Janovi na poušti proroka, muže Božího; ano, Jan jest prorok, ale nikoli prorok obyčejný, nýbrž větší nade všecky proroky; neboť dřívější proroci jenom ze vzdálenosti předpovídali Krista, Jan pak jest od proroka Malachiáše 3, 1. předpověděný anjel a předchůdce Mesiášův, kterýž na Mesiáše na břehu Jordanském prstem ukazoval, lid Mu připravoval a Jej křestil.

Aby pak dovršil chválu Janovu, důrazně doložil: „Zajisté pravím vám, nepovstalť mezi rozenci žen větší nad Jana Křestitele!" Mat. 11, 11. Bylť svatý Jan Křestitel divem milosti Boží a sám ustavičným zázrakem. Zázračně zplozen byl; zázračně v životě matky Alžběty Krista pod srdcem blahoslavené Matky Panny Marie cítil; zázračně při jeho obřezání otci Zachariášovi mluva navrácena byla; a na poušti žil jako anjel, čehož židé svědky byli; proto pravil Kristus Pán, jenž do srdcí lidských vidí a ledví zpytuje, že Jan Křestitel, předchůdce Jeho, přední místo drží mezi všemi za Starého Zákona zrozenými lidmi.

Pán Ježíš před zástupem mnohým chválil stálost a nepodvratnost svatého Jana Křestitele. Podnikalť věci těžké, a nelekal se překážek sebe větších, aby svědectví vydal pravdě. Zmužilost a statečnost taková jest ovocem živé víry a pevné naděje. Kde není živé víry a pevné naděje v zaslíbení Boží, tam arciť rozhostí se vlažnost, netečnost a nevšimavost ve svatých věcech týkajících se duše nesmrtelné, a v čas nebezpečenství dosti malého rodí se v duši člověkově zbabělost a zrada Krista Ježíše, Spasitele našeho. Nemáme-liž i za časův našich příkladův takových, že křesťané katolíci dávají se zviklati ve víře své nepatrnou výhodou, malicherným prospěchem časným? Neznáme-li takových křesťanů katolíků, kteří nemilostivého pohledu, nebo nepřízně mocných lidí se bojí, Krista zapírají, a k zuřivým nepřátelům Jeho přidávají se? Běda všem takovým zbabělcům a zrádcům již za živobytí vezdejšího, a běda jejich potomkům! Ale třikrát běda jim na věčnosti před soudnou stolicí zapřeného a zrazeného Syna Božího, Jesu Krista! My pak, katolíci věrní, spravujme se ve všem obcování svém napomenutím svatého apoštola Pavla řkoucího: „Bděte

stůjte u víře, zmužile sobě počínejte a posilňte se!" I. Kor. 16, 43. Kristus statečné a zmužilé bojovníky Své jako svatého Jana Křestitele pochválí a oslaví ve Svém království nebeském.

Svatí patronové království Českého.

Jedenkrát každého měsíce, v den dle předpisův církevních volný, mše svatá a hodinky ke cti všechněm svatým patronům království Českého. Mše svatá obětuje se buď za slibem učiněným, nebo v obecných potřebách vlasti a národa se týkajících, na soukromý úmysl a z obzvláštní pobožnosti jednotlivých křesťanů, rodin, bratrstev, spolků a obcí. Mše svaté i hodinky takové nazývají se „votivní" čili „slibní."

O nešporách i o jitřní pobožnosti v hodinkách církevních říká se následný

Hymnus čili chvalozpěv.

Okrasy naše! Mocní zásluhami!
Kristova milost v nebe nad hvězdami
vzala Vás, slavní Ochráncové vlasti,
jenž jste nám slastí!

Žijete stále v ráji věčné krásy,
jistota vlastní kde Vás blaží spásy;
spojencům Božím Vám, Vy rodu světla,
blaženost zkvetla.

Přímluvou svou nám Boha nakloňujte,
s hojnými při nás zásluhami stůjte;
vyslyšíť Pán Bůh pro Vás naše prosby,
odvrátí hrozby.

Milenou vlast nám zachovejte v míru,
národu svému hajte ryzou víru,
pro niž jste dali růžovou krev svoji
v rekovném boji.

Kdykoli mysl matou zlí nám škůdci,
rodákům buďtež bezpečnými vůdci
V hodinu smrti přímluvnou svou mocí
vodte nás k Otci!

Budem tam s Vámi Hospodina stálou
velebit věčně slávou, ctí a chválou.
Z tohoť nám všechněm bude spása jistá
v království Krista.

Otci i Synu s Duchem rovná sláva
vzdávati nechť se nikdy nepřestává!
Jeden Bůh roniž milost nekonečnou
v duši nám vděčnou. Amen.

Modlitba.

Prosíme, ó Pane, račiž milostiv býti nám služebníkům a služebnicem Svým pro slavné zásluhy svatých mučeníků Svých a patronů našich: Cyrilla a Methoděje, Víta, Václava, Vojtěcha, Sigmunda, Jana Nepomuckého, Prokopa, Kosmy a Damiana, Benedikta s bratřími, Norberta, Josefa a Ludmily, bychom jejich Tobě milou ustavičnou přímluvou vždycky před každým zlem zachráněni byli. Pro Pána našeho Jesu Krista, Syna Tvého, který s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého, Bůh na věky věkův. Amen

Poznámka. Výroční svátek svůj mají svatí patronové království Českého: Svatí Cyrill a Method dne 5. července; svatý Vít dne 15. června; svatý Václav dne 28. září; svatý Vojtěch dne 23. dubna; svatý Sigmund dne 2. května; svatý Jan Nepomucký dne 16. května; svatý Prokop dne 4. července; svatí Kosmas a Damian dne 27. září; svatý Benedikt s bratřími dne 12. listopada; svatý Norbert dne 6. června; svatý Josef, pěstoun Páně, dne 19. března a v neděli III. po Velikonoci; svatá Ludmila dne 16. září.

Dne 8. prosince.

1. Slavnost neposkvrněného Početí blahoslavené Marie Panny, Mateře Boží.

Ježíš Kristus, věčný Syn věčného Boha, druhá Božská osoba v nejsvětější a nerozdílné Trojici Boží, od věčnosti pravý Bůh, v čase člověkem učiněn jest, aby člověčenstvo hříšné Svou smrtí na kříži vykoupil a spasil. „Není v žádném jiném spasení (leč v Ježíši Kristu); neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spaseni býti.“ Skutk. apošt. 4, 12. Tato víra nad všelikou pochybnost utvrzena jest od prvopočátku v Církvi Páně. Nikdy nebylo křesťana s rozumem zdravým a se srdcem nezkaženým, jenž by se nebyl pokorně a vděčně klaněl Kristu Ježíši, Bohu a Vykupiteli svému.

Kdožkoli pak věří v Boha Jesu Krista, musí v úctě nejvroucnější míti také „Marii, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.“ Mat. 1, 16. Ó zajisté, Panna panen, královská dcera a Matka Krále všech králů, od jakživa v Církvi svaté byla milostným předmětem úcty všeobecné, jakož byla vnuknutím Božím sama o sobě předpověděla řkouc: „Od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové, neboť veliké věci mi učinil Ten, jenž jest mocný, a svaté jméno Jeho; a milosrdenství Jeho od pokolení až do pokolení bojícím se Jeho.“ Luk. 1, 48—50.

Všeobecná nejvroucnější úcta Marie Panny, aby byla dokonalá, musela vrcholiti v nezvratném tom přesvědčení, že Matka Syna Božího, Matka Boha nejsvětějšího a nejčistšího, jest sama také neposkvrněna tou měrou, že nikdy, za žádného okamžiku života svého, ani stínem hříchu nějakého zatemněna nebyla. Mínění to tak bylo rozšířeno a upevněno, že již za čtvrtého století v Církvi Západní svatý Augustin napsal: „Blahoslavená Panna hříchu žádného nepoznala.“ (De gr. 36). — Za století pátého v Církvi Východní, jak z bohoslužebného řádu svatého Sáby patrno jest, zvláštní svátek početí svaté Anny[1]) slavil se, totiž výroční památka onoho dne, kdy svatá Anna počala Bohorodičku Marii. Co jiného veřejným svátkem tím v Církvi

[1]) Viz dne 9. prosince.

vyznávalo se, než neposkvrněné početí blahoslavené Panny Marie?

V sedmém století slavilo se již v Církvi Řecké neposkvrněné početí blahoslavené Panny Marie, a v století jedenáctém v Církvi Anglické slavnost neposkvrněné čistoty Marie Panny světila se. Svatý Anselm, biskup Canterbury'ský (Kentrberyský), svěcení slavnosti té ve svém biskupství předepsal, a později sněmem Londýnským roku 1328. v celé zemi zavedla se slavnost ta.

Touž dobou počala se slavnost neposkvrněné Marie Panny i ve Francouzsku světiti, a papež Sixtus IV. rozšířil ji po veškerém oboru církevním roku 1483, uděliv spolu plnomocné odpustky všem těm, kdožkoli slavnost neposkvrněného Početí Marie Panny nábožně konají.

Papež Řehoř XVI. rozkázal, aby se v Loretánských litaniích k ostatním jménům Marie Panny přidávalo: „Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá."

Aby však podle výpovědi svatého Pavla Řím. 10, 10., co posud srdcem věřeno ku spravedlnosti, také ústy vyznávalo se ku spasení, Svatý Otec, Pius IX.. dne 8. prosince 1854 plnou mocí a důstojností jako viditelná hlava Církve u přítomnosti 54 kardinálů, 42 arcibiskupů, 100 biskupů, několika tisíc kněží, a 50.000 věřících ze všech krajů světa slavně za článek víry prohlásil, o čemž věřící od počátku přesvědčeni byli, že Maria Panna bez hříchu prvotního čili dědičného počata jest byla. Stalo pak se ono slavné prohlášení výrokem následným: „Učení, kteréž za to má, že přeblahoslavená Panna Maria za prvního okamžiku početí svého zvláštní milostí a předností od všemohoucího Boha ohledem na zásluhy Ježíše, Vykupitele člověčenstva, od všeliké vady hříchu prvotního oproštěna byla, jest od Boha zjeveno, a tudíž pevně a stále věřeno býti má. Kdyby tedy někteří, čehož Bůh vystříhej, opovážili se jinak v srdci svém smýšleti, nežli od Nás ustanoveno: nechať vědí a přesvědčeni jsou, že tímto svévolným domněním svým dostatečně odsouzeni s věrou utonuli a jednoty Církve se sřekli; a že mimo to skutkem v pokuty ustanovené vpadli, jestli se osmělili, to, co v srdci (nepravého) smýšlejí, ústně neb písemně, aneb jakýmkoli spůsobem zevně projevovati."

Každý katolický křesťan pod vyloučením z Církve a pod ztrátou věčné spásy zavázán jest věřiti, že blahoslavená Maria Panna bez hříchu prvotního čili dědičného počata byla, kterouž pravdu zjevenou vyznáváme a světíme slavností dnešní.

Ješto pak vždy, jmenovitě pak za našich malověrných časů, nezdatně potřebí jest, aby každý katolický křesťan víru svou odůvodniti dovedl: buďtež zde vyloženi důvodové, o které se naše víra v neposkvrněné početí blahoslavené Marie Panny opírá.

Prarodičové naši, Adam a Eva, zhřešili, přestoupivše přikázaní Boží, a tím upadli v onen trest, kterýmž jim Hospodin hrozil řka: „Se všelikého stromu rajského jezte, se stromu pak vědění dobrého a zlého nejezte; nebo v kterýkoli den s něho byste jedli, umřete smrtí.“ I. Mojž. 2, 16. 17. Hříchem tím obraz Boží na duších jejich byl porušen, pozbyli milosti Boží a původní svatosti a spravedlnosti své; upadli v nemilost Boží, rozum jejich zatemnil se, vůle naklonila se více k zlému než k dobrému, a podrobeni byli bolestem i smrti. Tento prvotní hřích přešel jakožto hřích dědičný na veškero potomstvo Adamovo, tak že každý člověk, narozený z dcery Eviny, s hříchem tím na svět přichází. Proto vzdychal Žalmista Páně: „V nepravostech počat jsem, a ve hříších počala mne matka má.“ Žalm. 50, 7. A svatý Job volal: „Člověk narozený ze ženy, naplněn bývá mnohými bědami . . . Kdož může učiniti čistého mne počatého z nečistého semene? Zdaliž ne Ty, kterýž sám jsi?“ Job. 14, 1. 4. — Svatý apoštol Pavel přesmutnou pravdu tu vyslovil zřejmě takto: „Jako skrze jednoho člověka hřích na tento svět přišel, a skrze hřích smrt: tak na všecky lidi smrt přešla, v němž všickni zhřešili.“ Řím. 5, 12. Ve svém listu k Efeským pak svatý apoštol Pavel píše stručně a jasně: „Od narození byli jsme synové hněvu.“ Efes. 2, 3.

Všickni lidé tedy přicházejí na svět s hříchem prvotním; jedinou výminkou jest blahoslavená Maria Panna, která zvláštní milostí Boží bez hříchu prvotního počata byla. Svatý Jan Křestitel, předchůdce Kristův, v životě matky své Alžběty prvotního hříchu sproštěn byl, neboť anjel Páně zvěstoval Zachariášovi narození jeho řka: „Duchem Svatým naplněn bude ještě v životě matky své.“ Luk. 1, 15. Maria Panna však ani na okamžik hříchem prvotním stížena nebyla, nébrž

hned v početí samém, když se duše její s tělem spojila, posvětnou milostí Boží ozdobena a oslavena byla; ona sama jediná ze všech člověků počata byla v životě matky své Anny bez hříchu prvotního čili dědičného. Jsouť pak důvodové, o které se tento článek víry opírá, následní.[1])

1. Veškeren život Marie Panny má do sebe něco zvláštního, a jest téměř samou výsadou. Všechen život její jest takový, že k němu život ostatních lidí nemůže přirovnati se. Trestem za hřích v ráji spáchaný bylo Evě a jest všem matkám lidským „v bolesti roditi děti své;“ I. Mojž. 3, 16.; jenom blahoslavená Maria Panna porodila bez bolestí Syna Božího.

Mysl všech lidí následkem prvotního hříchu kloní se k zlému; mysl Marie Panny však kochala se jedině v Bohu, a nevýslovnou láskou táhla se vždy jen ke cnosti. „Sedmkrát za den padá spravedlivý,“ jakož čteme v Písmě svatém, Přísloví 24, 16; o Marii Panně ale Církev svatá rozhodně učí, že nejmenšího hříchu nepoznala.

Každá matka toliko z muže počíná a rodí dítě své; Maria Panna však porodila Syna, ale Syn ten počat byl z Ducha Svatého. Když anjel Gabriel zvěstoval Marii Panně, že počne v životě a porodí Syna, Maria Panna namítala: „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?“ A odpověděv jí anjel řekl: „Duch Svatý sestoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tobě; proto, co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží.“ Luk. 1, 31—35. Svatý Josef, manžel její, byl toliko strážcem její nevinnosti, a manželství její bylo závojem panenství jejího.

Těla všech lidí následkem hříchu prvotního, když z nich vyjde duše nesmrtelná, rozpadají se ve hrobě v prach a zemi, z nížto vzata jsou; jenom tělo Marie Panny, jako tělo Kristovo hned po sladké a bezbolestné smrti do nebe vzato bylo.

Tak celý život Marie Panny jest samá výjimka a pouhá výsada; a tudíž ovšem již i ve směru tomto domýšleti se musíme, že také v příčině hříchu prvotního Maria Panna výjimku činí, neboť nikde neshledáváme u ní následky hříchu toho, kterých vidíme u každého jiného člověka.

---

[1]) Z řeči prof. Dra. Frant. Sušila v jednotě katolické v Brně. „Hlas“ číslo 46. a 47. roku 1854.

2. Maria Panna nesměla hříchu prvotnímu podrobena býti pro největší důstojnost svou, an od Boha určena a zvolena byla za Matku Boží. Může-li býti většího důstojenství? Svatý Bonaventura praví: „Nevyslovné důstojenství toto vyváží a vyprázdňuje takořka všemohoucnost Boží. Můžeť Bůh stvořiti dokonalejší svět, a může stvořiti vznešenější nebesa; ale tvoru Svému většího důstojenství nad důstojenství Matky Boží uštědřiti nemohl.“ Byla-li však Maria Panna k nejvyššímu tomu důstojenství povýšena, že všecky tvory, že i největší anjely předčila: musela ovšem okrášlena býti všemi ozdobami, jimiž by nad všeliké tvory povznešena byla. Nuže ale, která ozdoba, která oslava jest větší nad svobodu ode všeho hříchu? Kdyby Maria Panna nebyla bez hříchu prvotního počata, pak by anjelové byli nad ni povýšeni, ba i Adam a Eva v původní svatosti své, nežli se hříchu dopustili, byli by větší a dokonalejší nad Marii. Víme, že anjelové bez hříchu stvořeni byli, a že Adam s Evou v nevinnosti a milosti Boží do ráje postaveni byli; Maria, Královna anjelů, Královna nebeská i zemská, byla by v hříchu prvotním počatá a v nemilosti Boží postavená anjelův a prvních lidí menší a chatrnější, což se nikterak nesrovnává s největší důstojností její, kterouž převyšuje anjely a všecky tvory Boží.

Nebylo by dosti, aby Bůh byl Marii Pannu později, byť i jako svatého Jana Křtitele v životě matky, hříchu prvotního sprostil. Měla-li výše státi nad Adama a Evu, musela hned v samém početí, když se duše její s tělem spojila, zvláštní milostí Boží neposkvrněnou učiněna býti. Nebylo by dosti, aby Maria břemena a nečistoty hříchu prvotního teprvé zbavena byla; vymáhalať důstojnost mateřství Božího, aby břemenu tomu a nečistotě jakékolvěk nikdy ani nepodléhala.

Kristus Ježíš, Syn Boží, Bůh nejsvětější, měl přebývati v její životě; tak usoudil Bůh milosrdný a smilovný pro vykoupení člověčenstva. Měl-li život Marie Panny býti příbytkem a chrámem Syna Božího hodným, musel býti úplně svatým, čistým, neposkvrněným a hříchu sebe menšího prázdným, ješto věčná svatost nikterak nemůže stýkati se s nesvatostí.

3. Hned v ráji po hříchu spáchaném předpověděl a přislíbil Bůh, že Maria, Matka Vykupitelova, přemůže Božským Rozencem svým ďábla, nepřítele a násilníka člověčenstva. Takto mluvil

Hospodin Bůh k ďáblovi v podobě krásného hada: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem jejím; onať potře hlavu tvou.“ I. Mojž. 3, 15. Majíc hlavu potříti ďáblovi a panovati nad ním, nemohla ani na okamžik jemu poddána býti, cožby se bylo stalo, kdyby hned v samém početí hříchu prvotního a poddanosti ďáblovy nebyla prosta bývala.

4. Čest a nečest rodičův přechází na syna, a kdožkoliby sobě rodiče voliti mohl, nevolilby sobě rodičův takových, na nichž by nějaká poskvrna lpěla. Věčný Bůh, Ježíš Kristus, Dárce všeliké svatosti, sám jediný zvolil Sobě Matku Svou. Onť pak ovšem nemohl zvoliti Sobě leč Matku, která každé poskvrny, každého hříchu, ba i stínu hříchového zbavena byla. Či snad měl Syn Boží, podstatná svatost, tělo vzíti z matky, kterážby hříchu, byť i na okamžení, podrobena byla, ač jí všemohoucností Svou zcela čistou a neposkvrněnou učiniti mohl?

Dobrý syn sdílí s matkou svou veškery přednosti své, veškeru svou čest a důstojnost. Nemusel-li totéž učiniti Syn Boží, Původce a Dárce svatosti? Nemusel-li hojné proudy svatosti Své na ni vylíti, a ji docela čistou a krásnou učiniti? To pak stalo se tím, že milostí Božskou v plné kráse, čistotě a svatosti, tudíž ovšem bez hříchu prvotního čili dědičného, v životě matky své Anny počata byla.

5. Považme pak dále také ještě poměr Marie Panny k Duchu Svatému! Písmo svaté jasně naznačuje, že byla Maria chotí Ducha Svatého, a že hned na počátku Choti svému zasnoubena byla věnem víry, naděje, lásky a všelikých cností. Nemusíme-liž sami souditi, že Duch Svatý, Posvětitel, zvoliv Sobě Marii od věčnosti za choť Svou, ji všemi cnostmi obohatil, a všeliké vady, tudíž ovšem i hříchu dědičného sprostil? Každé choti přede vším přísluší věrnost, aby se žádnému nezadala a čistotnou zůstala; Maria však nebylaby věrnost zachovala Choti svému, Duchu Svatému, nebylaby plnou čistotu přinesla Jemu věnem, kdyby jen na okamžik hříchem prvotním byla bývala stížena a knížeti pekla poddána.

Kamkoli tedy obrátíme se, všady naskytují se nevývratní důvodové neposkvrněného početí blahoslavené Panny Marie, Rodičky Boží. Žádá toho důstojnost její, důstojnost Mateře Boží; žádá toho její postavení a úloha v díle vykoupení

a spásy; žádá toho její poměr k nejsvětější Trojici Boží, obzvláště poměr k Synu Božímu a k Duchu Svatému.

Avšak i sám Bůh zjevil nám tuto svatost a neposkvrněnost Marie Panny; neboť „poslán jest byl anjel Gabriel od Boha do města Galilejského, kterémuž jméno Nazaret, k Panně Marii," aby jí přinesl poselství, že stane se Matkou zaslíbeného Vykupitele světa. Všed k ní anjel řekl: Zdráva's Maria, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná ty mezi ženami!" Luk. 1, 26. 27. Byl-li by ji Bůh ústy anjelskými jmenoval „milosti plnou," kdyby byla hříchem prvotním poskvrněna? Byl-by ji nazval „požehnanou mezi ženami," kdyby poskvrnou hříchu dědičného byla rovna, aneb alespoň podobna všem ostatním ženám? Plnost milosti Boží a požehnanost mezi všemi ženami vylučuje všelikou i sebe menší poskvrněnost a nečistotu, tudíž ovšem také poskvrněnost hříchem dědičným.

Z důvodů těch v Církvi Kristově za všech časův žilo přesvědčení a vědomí pravdy veliké a důležité, že Maria Panna bez hříchu prvotního počata byla, až pak Církev svatá, Duchem Svatým řízená a spravovaná, ústy Svatého Otce, Pia IX., pravdu tu slavně prohlásila za článek víry křesťansko-katolické, aby nikdo z věřících udržován nebyl v pochybnosti sebe menší; aby již veřejně ústy vyznávalo se, co vždycky srdcem bylo se věřilo, co mnohými zázraky od samého Boha potvrzováno bylo ke společným modlitbám bratrstev neposkvrněného srdce Marie Panny. Kolik hříšníků zatvrzelých na pokání se dalo, kolik nevěrců víru samospasnou přijalo na přímluvu Rodičky Boží bez poskvrny počaté!?

Známoť vám, kterak obrazně představuje se nám Maria Panna bez poskvrny hříchu prvotního počatá. Maria Panna stojí na zeměkouli a šlape po hlavě hadovi, jenž zemi tělem svým obejmutu má; měsíc leží u nohou její, koruna hvězdová zdobí jí hlavu, a v pravici má ratolest lilijovou. Maria Panna stojí na zemi přímo, neboť jest ze země dle těla, z rodu lidského, avšak jest okrasou a Královnou země naší a rodu našeho. Had objímá celou zemi, t. j. hříchem prvotním veškero pokolení lidské v porobu svou svedl, jenom Maria Panna ze všeobecné zkázy té jest vyminuta, jenom ona prvotnímu hříchu podrobena nebyla;

a tím i nad hadem ďáblem vítězila, a hlavu mu potřela Synem svým, Vykupitelem světa, Ježíšem Kristem.

Avšak i celým životem svým zůstala přemožitelkou zlého ducha, ješto nikdy nedopustila se ani sebe menšího hříchu; proto Maria má měsíc, odznak měnivosti a křehkosti lidské, u nohou, a liliji, znamení nevinnosti a čistoty, v pravici; proto již Šalomoun předpovídal o ní v Písni své: „Jako lilije mezi trním, tak jest přítelkyně má mezi dcerami.“ Píseň Šalom. 2, 2.

Kdožkoli rád a vážně představuje sobě v mysli nábožné Marii Pannu, bez poskvrny počatou Rodičku Boží, a za přeslavným příkladem její kráčeti volen jest: na mocnou přímluvu její s milostí Božskou sám také bude nad zemí pomíjivou státi, nebude srdce své poutati ke hrudě zemské a ke statkům zemským, ježto nemohou nikoho v pravdě a stále oblažiti; ten vynasnaží se, aby se odřekl ďábla a skutkův jeho, totiž hříchů a nepravostí, a tak aby vítězil nad ním; ten čím dál tím více utvrzovati se bude ve víře, v naději, v lásce a ve všech cnostech křesťanských, aby hoden byl jako Maria Panna nésti liliji nevinnosti a čistoty, se kterouž zraky svoje důvěrně k nebesům zdvihati může, se kterouž bez bázně bude moci vykročiti z vezdejšího zemského údolí slzavého, aby jej Královna anjelův a svatých milostně uvítala v království Boha Jesu Krista na věčnosti. [1]).

2. Svatí Hyparch, Filotheus, Jakob, Paragrus, Habib, Roman a Lolian, mučeníci Samosatští.

Léta Páně 297. vydal císař Maximian[2]) rozkaz, aby ve všech městech říše jeho přinášely se oběti bohům. Takové slav-

---

[1]) O velebném předmětu tomto důkladného poučení nabyti lze z kázaní na slavnost neposkvrněného Početí Panny Marie v 1. svazku XVII. ročníku „Posvátné kazatelny“, a v „Mariologii“, knize obsahující učení Církve katolické o Matce Boží. Kázaní i knihu sepsal ku slavnosti pětadvacetiletého jubilea prohlášení věrouky o neposkvrněném početí Panenky Marie dne 8. prosince 1879 Dr. Antonín Lenz, biskupský notář, konsistorní rada, censor knih a profesor bohosloví v Budějovicích. — [2]) Maximian Markus Aurelius Valerianus Herkulius, narozen v Srěmu roku 250., spolucísař Diokleciánův od r. 285. vladařil v Africe a v Italii, a sídlil v Miláně.

nosti pohanské účastnil se císař v Samosatě.[1]) Hyparch a Filotheus, velmoži a přátelé císařovi, před křížem modlili se v domě Hyparchově, když k nim návštěvou přišli mladší přátelé jejich pohané: Jakob, Paragrus, Habib, Roman a Lolian. Rozmlouvali o víře křesťanské a o modloslužbě pohanské. Brzo i pohané uvěřili v Krista, a pokřestěni byli toho dne od přivolaného stařičkého kněze Jakoba.

Po třech dnech oznámeno bylo císaři, že Hyparch a Filotheus slavnosti pohanské se neúčastnili, a již tři roky bohům se neklaněli. Císař pro ně poslal. Žoldnéři zastali je ve společnosti ostatních pěti, jenž samovolně s nimi odešli k císaři. Císař kázal Hyparchovi, aby obětoval bohům, a když toho neučinil, poručil, aby dostal padesát ran a do žaláře odveden byl. — Rovněž i Filotheus nevolil páliti kadidlo modlám. Jej dal císař svázati a „pro moudrou řeč," jak pravil, bez bití do vězení odvleci. — I mladí křesťané statečně vyznali Krista Boha, a spoutaní do žaláře odvedeni byli. Čtrnáct dní po různu úpěli v děrách žalářních.

Po slavnosti pohanské dal císař stolec soudní postaviti na břehu řeky Eufratu a povolal vězny. Všickni, ač utrýznění a slabí, vyslovili se, že modlám obětovati nebudou. Strašně zbičováni opět do žalářův odvlečeni byli, a tam od 15. dubna až do 23. června o stravě nejchatrnější držáni jsou.

Dne 24. června vyznavače polomrtvé dopravili žoldnéři do radnice. Císař sliboval jim milost a úřady, budou-li bohům kadidlo páliti. Žádný neobětoval. Císař poručil, aby z rodného města svého vyvedeni a ukřižováni byli jako Mistr jejich v Jerusalémě. Tiše modlili se cestou na popraviště, a zástupové lidu plačíce valili se za nimi. Správcové města vyprosili zatím sedmi mučeníkům, počítaným k panstvu městskému, lhůtu, aby s nimi promluviti mohli. Císař svolil. Radostně běželi, odvedli je do domu naproti divadlu a vyzvali je, aby domy své spořádali a žehnali městu. Svatí mučeníci vyšli mezi lid a prosili Boha, aby v městě tom modloslužbu vyhubiti a obyvatelstvo křesťanstvím oblažiti ráčil. Hyparch a Filotheus prohlásili, že na svobodu propouštějí všecky nevolníky své. Lid plakal a žalostně křičel. Císař dozvěděv se o tom,

---

[1]) Samosata, starověké město Syrské v provincii Kommagenské na západním břehu řeky Eufratu.

pokáral radní městské, že dovolili mučeníkům mluviti k lidu, a zase posadiv se na stolici soudnou, přemlouval je, ale marně. I rozkázal císař postaviti u silnice sedm křížů, oheň zapáliti pod kotly olejem naplněnými, a snésti kamení, meče a nože nabroušené. Nadarmo opět vyzval císař Hyparcha, aby smiloval se nad stářím svým. Hyparch rozhodně vyjádřil se, že nedbá na jeho řeč. Všickni byli na kříže pověšeni. Hyparchovi dal císař hřebíky vrážeti do hlavy, a tak usmrtil jej. Ostatní na kříži nadarmo napomenuv, odešel do města. Mučeníci viseli na křížích do druhého dne, kdy k rozkazu císařskému Filotheovi, Paragrovi a Habibovi hřebíky vraženy byly do hlavy, Jakobovi, Romanovi a Lolianovi pak přesekali krky, a tak pomohli jim ke koruně mučenické. Těla svatých mučeníků měla se do Eufratu potopiti, ale tajný křesťan Basus koupil těla ctihodná od žoldnéřův za 700 denárů, a pochoval je tiše na svém poli za městem. Otroka, jenž je uložil do země, ke cti svatým mučeníkům propustil na svobodu.

Stařičký kněz Jakob napsal veškero utrpení těchto svatých mučeníků Božích, jež zevrubně čte se v knize: „Pravé dějiny svatých mučeníků Východních.“

3. Svatý Theobald, opat Cisterciák.

Svatý Theobald, syn Burkarda z rodu Montmorency[1]), roku 1204. stal se druhým zakladatelem opatství Port-Royalského, původně Matoušem z Montmorency založeného.

Theobald učinil řeholní sliby u Cisterciáků ve Vaux de Cernay[2]), učiněn jest skvělým vzorem všech cností, a tudíž zvolen netoliko za opata ve Vaux de Cernay, ale také za dozorce několika jiných opatství ustanoven byl. Svatý Ludvík, král Francouzský[3]), měl jej u veliké vážnosti, a Vilém, biskup Pařížský, byl mu přítelem.

Svatý Theobald blaženě skonal dne 8. prosince 1247. Výroční památka jeho světí se v řádě ctihodném dne 8. července.

---

[1]) Montmorency, statek u Paříže, po němž nazván jest starý šlechtický rod ve Francii, z něhož pocházel i světec náš. — [2]) Vaux de Cernay (Vó de Serné), t. j. údolí Sernéské, v biskupství Pařížském. — [3]) Svatý Ludvík, dne 26. srpna.

4. Svatý Macer, mučeník Alexandrijský.

V Alexandrii, hlavním městě Egyptském, spůsobil pohanský hadač děsné vzbouření proti křesťanům roku 249 [1]). Mimo jiné i křesťan Macer, rodem z Libye, země Africké za Egyptem, jat a souzen byl. Nutili ho všemožně, aby zapřel víru svatou; když pak ničeho nesvedli, za živa upálili jej.

5. Svatý Patapius, mnich Cařihradský.

Svatý Patapius, v Církvi Západní i Východní dnešního dne ctěný, narodil se v Thebách v Egyptě za sedmého století, stal se mnichem, ztrávil mnoho roků na poušti, konečně pak odebral se do Cařihradu, kde se proslavil mnohými zázraky. Řízením Božím nikoli výmluvností, nébrž velebným příkladem přivedl město císařské k nábožnosti a ku svatým mravům.

Dne 9. prosince.

1. Početí svaté Anny, matky Bohorodičky.

V Církvi Východní slaví se dnes výroční památka „Početí svaté Anny.“ V kalendářích obřadu Slovanského svátek ten poznamenán jest těmi slovy: „Začatije svjatyja Anny, jezda začat presvjatuju Bogorodicu;“ t. j. „početí svaté Anny, kdy počala přesvatou Bohorodičku.“ V Církvi Latinské svátek ten připadá na den předchozí, pod jménem „Slavnosti neposkvrněného Početí blahoslavené Marie Panny.“

2. Svatá Leokadia, panna Toledská.

Toledo jest hlavní město provincie Toledské ve Španělích v Nové Kastilii na pravém břehu Tajy, kteréž za nadvlády Římské nazývalo se Toletum. V městě tom narodila se Leokadia, panna bohabojná. Dacian, náměstek císařský za času pronásledování Diokleciánova, uslyšev, že něžná panna Leokadia jest horlivou křesťankou, dal si ji přivesti před stolici soudnou,

---

[1]) Viz „Svatá Apolonia“ a spolumučeníci dne 9. února.

a vynasnažil se všemožně, aby pochlebováním a hrozbami přivedl ji ku zapření Jesu Krista. Vida, že marné jest namahání jeho, kázal ji zatím do žaláře uvrhnouti.

V žaláři dozvěděla se Leokadia od jiných věznů křesťanských, jak přeukrutný jest náměstek a soudce Dacian, jak slavný boj dobojovali přemnozí mučeníci Kristovi, a zvláště svatá panna Eulalia Meridská[1]). Úpěnlivě prosila Hospodina, aby ji milostí Svou zdokonaliti, a ze života vezdejšího vítězně vyvesti ráčil.

Dlouho strádala v žaláři, až konečně Pán Bůh smiloval se, a tichou, šťastnou smrtí povolal ji k Sobě do vlasti nebeské. Křesťané uctivě pochovali tělo její. Tré kostelů v Toledě hlásá památku její. Jeden vystavěn byl v rodném domě, druhý na tom místě, kde v žaláři úpěla, a třetí nad hrobem svaté panny a mučenice. Důvěrnou úctu věřících k panně Leokadii odměnil Bůh velikými zázraky.

3. Blahoslavený Petr Fourier, zakladatel „Školních sester chudobných."

Petr Fourier narodil se v městě Mirecourtu (Mirkúru) v bývalém Toulském, v nynějším Nancyském (Nansiském) biskupství[2]), dne 30. listopada 1565. Studoval v Pont a Moussonu (v Pont a Musonu) na řece Mosele v tom kraji, a vyznačoval se už za mládí svého vědeckou horlivostí a podivuhodnou čistotou srdce. Ve svém dvacátém roce vstoupil do opatství řeholních kanovníků Chamouseyských. Tomu se každý podivil, ješto se svatý život Petrův nesrovnával s rozvolněnou kázní ve sboru tom. Avšak brzo osvědčilo se v té věci řízení Boží. Jako nováček musel Petr Fourier mnoho útrap snášeti od bratří řeholních. Týrání to zvětšilo se, když se navrátil do opatství z Pont a Moussonu, kamž k vůli řeholním slibům a dalším študiím odebrati se musel. Ovšemť jeho cnostné obcování bylo perným kázaním jejich nevázanosti. Aby jej ze sboru svého dostali, nabízeli mu tři fary. Petr zvolil sobě faru Matincourskou — nejchudší a nejobtížnější. Odtud zhusta nazývá se blahoslavený Petr Matinkúrský. Povin-

---

[1]) Svatá Eulalia dne 10. prosince. — [2]) Nancy (Nansi), staré Nanceium, město ve franc. depart. Meurthském na řece Meurtě.

nosti své konal tak svědomitě, že jeden životopis jeho má název: „Obraz dobrého faráře.“ Víru svých osadníků utvrdil, mravy napravil; zatvrzelých hříšníků vyhledával, a kdo odolal jeho prosbám a nápominkám, neodolal jeho modlitbám.

Zvláštním ovocem duchovní správy Petrovy jest řád čili shromáždění „Chudobných sester školních Marie Panny,“ kteréž povstalo z dobrovolného spolku několika panen na jeho osadě. Zavázalyť se k životu panenskému ve společnosti klášterské, jimžto farář, zkusiv povolání a stálost jejich, dovolil nositi černé roucho a závoj na znamení, že se oddělily od světa. Po mnohých překážkách najaly sobě dům a počaly vyučovati. Brzo pak rozmnožil se počet jejich tou měrou, že mohly rozejíti se i do jiných měst, kteráž jim školy svoje svěřovala.

Papež Pavel V. potvrdil ústav ten roku 1615. a 1616.

Zatím vady opatství Chamouseyského poznala i svatá Stolice Římská a nařídila biskupovi Toulskému, aby pečoval o potřebnou nápravu. Biskup svěřil obtížné dílo to Petrovi Fourierovi. Obrovská práce ta znenáhla, ale dokonale podařila se jemu, tak že i za generála čili vrchníka obnoveného toho shromáždění našeho Vykupitele zvolen byl. O školské sestry staral se až do smrti své, kdy jim zůstavil po sobě zdokonalená pravidla řádu. Po životě nesmírně přísném a tuhém zemřel dne 9. prosince 1636, a byl za blahoslavence prohlášen dne 29. ledna 1730.

4. Svatá Gorgonia, manželka a matka vzorná.

V Nazianzu, městě jihozápadní Kapadocie v Malé Asii, byl Řehoř biskupem. Už jako pohan žil rozšafně a svědomitě zastával rozličné úřady městské. Jeho manželka Nona[1]) byla křesťankou horlivou a hospodyní pečlivou. Největší snahou bylo jí, aby chotě svého přivedla do lůna Církve křesťanské. Roku 325. přišlo několik biskupů cestujících na sněm Nicejský do Nazianzu, a od nich vyžádal sobě otec Řehoř víru a křest svatý.

Roku 329. byl za biskupa Nazianzského zvolen. Nábožní tito manželové měli tři dítky: Gorgonii, Řehoře Nazianzského, bohoslovce, a Césaria[2]).

---

[1]) Svatá Nona dne 4. srpna. — [2]) Svatý Řehoř Nazianzský dne 9. května. — Svatý Césarius, lékař, dne 25. února.

Gorgonia, jako matka Nona, štítila se nádherných šatů a šperků, jež prý se hodí osobám v divadle hrajícím; milovala samotu, byla mlčeliva, libovala sobě v modlitbě a ve čtení nábožných knih, a ustavičně byla pamětliva na Boha, na nebe a na věčnost, aby bez úhony zachovala nejskvostnější poklad nevinnosti.

Dle vůle rodičův provdala se Gorgonia za muže bohatého, jemuž laskavě sloužila jako milovanému pánu svému. Ačkoli pak sňatkem tím zbohatla, přece nepřestala býti pokornou, skromnou a mírnou, tak že právem pokládá se za vzor křesťanských žen. Dítky své vychovávala v bázni Boží a vštěpovala jim zásady křesťanské. V příčině dobročinnosti píše o ní její bratr Řehoř, „že byla světlem slepcům, berlou chromým, matkou sirotkům, živitelkou vdovám a útočištěm nuzákům.“ Manžel tak jí sobě vážil, že jí v ničem nepřekážel.

Sama žila tuze; často postila se; celé noci trávívala na modlitbách, čtením svatým a zpíváním žalmů. Nezřídka tou měrou zabrala se v rozjímání o věcech nebeských, že ji z pobožnosti nevyrušovaly ani bouřky, ani krupobití. Její důvěra v Boha byla tak velika, že sobě zasloužila dvakráte zázračného zachránění v nemoci nebezpečné, v nížto lékaři už pomoci neuměli. Prosilať Boha, aby jí život prodloužiti ráčil do té doby, ažby manžel její křestem svatým skutečně vešel do Církve Kristovy, což toho času nezřídka stávalo se teprvé za let pozdních. Dočkala se radosti té, a pak už roztoužila se po vlasti věčné. Roznemohla se; trpělivě snášela bolesti; těšila zarmouceného manžela a bědující dítky. Stařičká matka Nona a bratr Řehoř, biskup, jak mile zvěděli o tom nebezpečenství, přichvátali k nemocné, a byli očitými svědky její bohomyslnosti a touhy po nebi. Dne 9. prosince 372 konečně vymknula se blažená duše z těla smrtelného a odešla z údolí slzavého do ráje Božího.

Dne 10. prosince.

I. Svatý Melchiades I., papež, mučeník.

Svatý Melchiades, také Miltiades a Melciades zvaný, rodič z Afriky, po papeži Eusebiovi roku 310. povýšen byl na stolici svatého Petra, na kteréž zůstal viditelnou hlavou Církve Kristovy do smrti své roku 314.

Již jako kněz hájil Melchiades neohroženě práva a zájmy Církve svaté proti Maxenciovi, nepořádnému císaři, jejž Konstantin I. Veliký dne 28. října 312, u Říma přemohl a Italii i Afriku přivtělil k říši své. Také za panování Konstantina Velikého, za poměrů pro křesťany příznivějších, Melchiades papež ustavičně bojovati musel s pozůstalými pohany, majícími ještě značnou moc. Toho času (roku 311.) povstal neblahý rozkol v Africe za příčinou volby biskupa Karthaginského, jenž byl primasem celé Afriky Latinské, tedy netoliko Afriky Prokonsulární, ale také Numidie. Za biskupa Karthaginského zvolen byl Cecilian, arcijahen zemřelého biskupa Mensuria. Odpůrci nechtěli volbu tu za platnou uznati; proto vypravil arcibiskup Sekundus v Tigisi, primas Numidie, do Karthaginy soudce své, jenž ustanovili zatimního správce biskupství. Brzy potom přišel i primas Sekundus a biskupové z Numidie do Karthaginy, sesadili bezprávně Ceciliana, a zvolili na jeho místo Majorina za biskupa Karthaginského. Z toho povstala mezi křesťany Africkými záhubná roztržka, tak že téměř v každém městě měli dva biskupy: Cecilianského a Majorinského. Rozkol ten po hlavním původci Donatu, biskupu v Kasanigrách v Numidii, a po nástupci Majorinově, Donátu Velkém, pojmenován byl rozkolem Donatistův. Mimo Afriku uznán byl Cecilian za pravého biskupa Karthaginského, a za takového uznával jej i císař Konstantin Veliký. Rozkolníci však prosili císaře, aby jmenoval soudce z Galie, kteřížby rozhodli, mají-li oni právo nebo Cecilian. Císař Konstantin ustanovil tři biskupy Galické, a vyzval je, aby společně s papežem Melchiadem a s patnácti biskupy Italskými v Římě v měsíci říjnu 313 o věci té rozhodli. Dostavil se i Cecilian a jeho žalobníci. Za pravého biskupa uznán byl Cecilian, a Donatus Kasanigerský odsouzen. Papež Melchiades horlivě pracoval o tom, aby rozkolníky s Církví smířil a spojil; oni však za to podezřívali i samého papeže Melchiada, kteréhož svatý Augustin ve svém 162. listu nazývá „mužem nejlepším, synem křesťanského pokoje a otcem křesťanského lidu.“

Melchiades osvědčil se také býti bdělým pastýřem v příčině Manicheů toho času v Římě tajně se šířících, kteří nejnesmyslnější bájky a bludy pohanské s křesťanskými pravdami míchali a věřícím záhubu strojili.

Císař Konstantin Veliký, přesvědčen jsa, že nejvyšší viditelné hlavě Církve svaté náleží také přiměřené obydlí, daroval papeži Melchiadovi a jeho nástupcům královský palác, a pojistil jim dostatečné důchody, aby vznešený úřad svůj tím požehnaněji konati mohli.

Mučeníkem nazývá se svatý Melchiades toliko ve smyslu širším, poněvadž slávy mučenické účastným stal se utrpením a bolestmi všeho druhu, jichžto mu bylo snášeti pro horlivé hájení pravé víry ke cti a chvále Boží. Prastarý rukopis v knihárně Vatikanské jmenuje svatého Melchiada „vyznavačem.“ Životopis jeho, jejž sepsal svatý Bernard, nalézá se v knihárně koleje svatého Benedikta v Cambridge v Anglii.[1])

Tělo svatého Melchiada pochováno bylo na hřbitově svatého Kalista u silnice Apiovy, vedoucí z Říma do Kapuy. Později ho přenesl svatý Pavel I. do chrámu svatého Silvestra.

2. Svatá Eulalia z Meridy a Julia, panny, mučenice.

Svatá Eulalia Meridská pocházela z rodu vzácného ve Španělském městě Meridě.[2]) Nábožná matka vychovala ji ve víře křesťanské, a tudíž Eulalia hned za mládí útlého toužila po věcech nebeských.

Když vypuklo děsné pronásledování křesťanův za panování Dioklecianova, slyšela Eulalia vypravovati o neohrožené stálosti vyznavačův a mučeníkův Kristových, a sama také horoucně roztoužila se po koruně mučenické. Matka, jak mile o tom zvěděla, odvezla dvanáctiletou dcerušku na venkov, a pilně ji střežila, aby se dobrovolně nevydala v ruce soudcův pohanských. Eulalia však za doby noční tajně opustila venkovské ono obydlí kolem roku 303., odešla do města Meridy, a sama postavila se před soudnou stolici ukrutného náměstka císařského, Daciana.

---

[1]) Cambridge (Kembridž), hlavní město hrabství téhož jména v Anglii. — [2]) Merida, město ve Španělské provincii Badajozské na řece Guadianě, založené císařem Augustem jako osada Římská pod jménem „Emerita Augusta“. Za císařův Římských byla Merida hlavou Lusitanie. Maurové Mahomedáni jí dobyli r. 713. a vyvrátili r. 1230., načež dostala se Alfonsovi IX., králi Leonskému.

Mladistvá panna zmužile vyznala, že jest křesťankou, a za bláznovství prohlásila ctění a vzývání model pohanských ze dřeva a z kamene urobených. Dacian hodlal ji od Krista odvrátiti laskavými sliby a strašnými hrozbami. Eulalia však místo odpovědi chopila se obětných nádob a rozbila je. Soudce rozhněval se, a kázal jí boky panenské rozsápati drápačkami železnými, při čemž svatá panna, jak píše básník životopisec Prudencius, klidně zpívala sobě:

„Ajhle, Pane, Tebe ve mne píší;
ráda čtu to písmo o Ježíši;
vítězství a svaté jméno Tvoje
proudem slaví nachová krev moje!"

Až do vnitřností rozedranou hořícími pochodněmi mučili, a konečně upálili. Katané a biřici statečností její vidouce zahanbeny sebe, veřejně vyznali Boha Krista a rozprchli se. Křesťané s úctou pochovali tělo svaté mučenice.

Jak mile pak přestalo pronásledování křesťanů, vystavěli rodáci v Meridě nad hrobem svaté panny nádherný kostel, u něhož biskup měl sídlo svoje.

O svaté Eulalii Meridské a o zázracích na její přímluvu od Boha konaných dávají nám spolehlivou zprávu: svatí Řehoř Tourský, Venancius Fortunatus, Isidor Sevilský a jiní.

Vedlé svědectví Římských zápisův mučenických spolu se svatou Eulalií Meridskou mučena a mečem odpravena byla její spoludružka, svatá Julia, panna.

3. Svatí Menas, Hermogenes a Eugraf, mučeníci Alexandrijští.

Kajus Valerius Maximinus Daza od roku 305. jako kaisar (césar), od roku 307. do 311. jako císař libovolně spravoval říši Východní a zuřil proti křesťanům. Také ostatní obyvatelstvo pohanské utiskoval přílišnou daní, tak že lid v Alexandrii, hlavním městě Egyptském, bouřiti se počal. Maximin chtěl zemi tu vojskem potrestati, ale Menas, nejvyšší jeho rádce, muž moudrý, výmluvný, spravedlivý a všeobecně vážený, naklonil ho k mírnosti, a k jeho rozkazu odešel do Alexandrie, aby vzpouru utišil, což se mu dokonale podařilo. Menas byl křesťan, o čemž dvořané nevěděli. Užil moci své k tomu, aby slovem i příkladem

mnoho vzácných rodin Alexandrijských na víru křesťanskou obrátil. Modláři, vidouce, že chrámové jejich vždy méně navštěvují se, obžalovali císařského kancléře Menu u císaře.

Maximin vypravil jiného důvěrníka svého, Hermogena, do Alexandrie, aby věc náležitě vyšetřil. Hermogenes, pohan, rodem Athéňan, povolal krajana svého Menu před soud. Lid, vida miláčka svého v okovech, dal se do pláče. Hermogenes vyzval Menu, aby se Krista odřekl a pohanským bůžkům obětoval, nechce-li bolestně mučen býti. Menas usmívaje se pravil: „Zločincům hrozívá se trestem; křesťanem býti není však žádným zločinem; císaři vždy věrně sloužil jsem.“ Hermogenes dal spravedlivého Menu hrozně mučiti a ztrýzněného do žaláře odvléci.

Hermogenes přemýšlel o slovech Menových, litoval toho, že muže tak vznešeného utrýzniti dal, a domnívaje se, že v žaláři skonal, nařídil žoldnéřům, aby tělo jeho slavně pochovali. Vojáci brzo hlásili mu, že Menas neumřel, ale vesel jest v žaláři. Milost Boží dotkla se Hermogena tou měrou, že kázal Menu k sobě přivesti, jej odprosil, od něho víře křesťanské vyučiti se dal, jej propustil, a sám křest svatý přijal. Za jeho příkladem mnoho pohanů obrátilo se na víru křesťanskou.

Modláři vinili náměstka císařského, Rustika, že jeho přílišnou shovívavostí tak se děje. Rustik postrašený rychle psal císaři, aby sám do Alexandrie přijel.

Císař Maximin přišed konal soud a řekl spoutanému Menovi a Hermogenovi: „Vypravil jsem vás, abyste křesťanství vyhubili, vy pak sami svádíte lid k náboženství tomu! To životem svým zaplatíte!“ Biřicové ihned Hermogena povalili na zem, usekali mu ruce a nohy, a tak dlouho bili jej, až ducha vypustil. Menas kleče modlil se za přítele svého, a pak sám také napaden, trýzněn a sekerou usmrcen byl.

Eugraf, starý služebník Menův, prodral se na místo popravné a líbal mrtvolu šlechetného pána svého. Byv k císaři přiveden zvolal: „Nevinnou krev prolil jsi! Jsi-li žádostiv smrti křesťanův, vezmi i můj život!“ Císař tou řečí popuzený, zapomenuv na důstojnost svou, sběhl s trůnu, a vlastním svým mečem zabil Eugrafa.

4. Ctihodný Ivan, vladař Srbský.

Ivan, syn svaté „majky (matky) Anjeliny," vladařky Srbské,[1]) měl za manželku Elišku Itálku. Král Uherský dal mu mnoho peněz, aby opatřil klášter Krušedolský, jejž byla matka jeho založila. Z toho patrně vysvítá, že Ivan byl katolíkem. Stálť mimo to vždy věrně po boku mateři Anjelině až do blažené smrti své dne 10. prosince 1503. Ivan s matkou Anjelinou a s bratrem Djurdjem (Maximem)[2]) ročně odváděli pět set zlatých peněz klášteru svatého Pavla. Listina v příčině té v Kupinovu vyhotovená jazykem slovanským má na zlaté pečeti nápis: „Paní vladařka Anjelina; pán Djurdj; pán Ivan."

Djurdj za živobytí mateře Anjeliny vládu v Srěmu odevzdal Ivanovi, a stal se mnichem. Proto na listině roku 1496. spatřuje se Ivan sám jakožto vladař Srbska darující jisté pozemnosti klášteru Krušedolskému. Roku 1498. uvolil se, že bude klášteru svatého Pavla dávati i to, co dával bratr Djurdj, aby za to každou sobotu v kostele klášterním obětovala se mše svatá. Tělo ctihodného Ivana s otcem, matkou a bratrem až do roku 1716. neporušené chovalo se v kostele Krušedolském, kdy sveřepí Turci zničili je s jinými vzácnými památkami posvátnými.

5. Přenešení chaty Marie Panny z Nazareta do Loreta.

Dům, vlastně jen částka domu, komůrka, v nížto Maria Panna z Ducha Svatého počala Syna Božího v Nazaretě, Luk. 1, 26—38., zázračně přenešena byla, jak tvrdí pověst nábožná,[3]) po nešťastných válkách křižáckých z Nazareta do Evropy a konečně do Loreta v Italii. Pověst ta zní:

Léta Páně 1291. za doby noční přenesli anjelové tuto svatyni, kterou již apoštolové Páně u veliké vážnosti měli a posvětili, do Dalmácie, a postavili ji na pahorku mezi městy Trsatem[4])

---

[1]) Svatá Anjelina dne 30. července. — [2]) Ctihodný Djurdj dne 18. ledna. — [3]) Papež Julius II. v listině kostela Loretského se týkající uvádí pověst tu a praví: „Ut pie creditur et fama est". — [4]) Trsat (Tersat, Tersatto), ves v Chorvátském Přímoří v župě Rěcké, má Františkánský klášter s kostelem poutnickým hojně navštěvovaným.

a Rěkou.[1]) Událost tu zázračnou a obyvatelstvu nepochopitelnou u vidění Matka Boží vysvětlila Alexandrovi, faráři Trsatskému, jenž při tom nabyl zdraví na znamení, že ono vidění nebylo pouhým snem. Vypravili muže do Nazareta, aby změřili základy domu Mariina — délku a šířku onoho místa, kde dům stával. Vyslanci shledali, že výměra dokonale souhlasí s chatou, která se v Dalmácii objevila.

Avšak již po třech létech a sedmi měsících za noci dne 10. prosince 1294. zmizel posvátný domek ten, a přenešen byl přes moře Adriatické do krajiny Picenské v střední Italii, a postavil se nedaleko města Rekanati[2]) v lese vavřínovém, jenž byl majetkem bohaté a nábožné paničky Laurety, od níž domek ten nabyl jména svého „dům Lauretin“ čili „Loreto.“ Pastýři ponocující a noční stráž vedoucí nad stádem svým byli prvními svědky zázraku toho, o kterémž brzo přesvědčilo se obyvatelstvo města Rekanati a celého okolí. Se všech stran scházeli se poutníci k vůli velikým zázrakům, jenž se tam stávaly; ale maličko, a již i zbojníci ohrožovali poutníky. Za tou příčinou chata posvátná po osmi měsících opět zdvihla a snesla se na blízkém pahorku. Majetníci půdy té, dva bratří, pohádali se pro milodary od poutníků obětované, a domek posvátný po dvou měsících zase přenešen byl na to místo, kde nyní nachází se. Znova vysláni byli mužové do Dalmácie a do Nazareta, aby věc důkladně vyšetřili; a ti nabyli téhož přesvědčení jako vyslanci první.

Papež Pavel II., † 1471, udělil navštěvovatelům domu Loretského odpustky, a vystavěl z hojných obětí poutníkův nynější nádherný chrám nad domem Loretským. Také Sixtus IV., † 1484, a Julius II., † 1513, propůjčil poutníkům odpustky. Pozdější papežové, zejména Sixtus V., jehož socha z bronzu u vchodu kostela stojí, posvátnou chatu Mariinu umělecky vyzdobili, a papež Innocenc XII. povolil na den přenešení její dne 10. prosince zvláštní církevní hodinky. Tam povstala, aneb alespoň nejprvé se konala Litanie Loretánská. Dle domku Mariina

---

[1]) Rěka (ital. Fiume), královské město v Chorvátském Přímoří při ústí Rěčiny (Fiumara) do moře. — [2]) Recanati, město v Italské provincii Maceratě, nedaleko moře, má biskupský chrám s náhrobkem papeže Řehoře XII., a přístav na řece Potence.

i jinde zakládaly se Lorety, n. př. v Praze na Hradčanech u Kapucínů.

Dne 11. prosince.

I. Svatý Damas I., papež.

Svatý Damas, z rodu Španělského, narodil se v Římě kolem roku 306. Již za mládí svého zaskvívaje se pilností, nábožností a zapíráním sebe, vstoupil do stavu duchovního. Roku 355. jmenován byl arcijahnem Římským.

S papežem Liberiem, od císaře Konstancia vypovězeným do Berey v Thrakii pro statečné hájení svaté pravdy proti Ariánům, věrný přívrženec Damas sdílel všeliké strasti. Když pak císař na přímluvu Římských paniček a z bázně před vzbouřením lidu papeži povoliti musel, aby se do Říma navrátil, doprovodil jej také arcijahen Damas, a účastnil se jemu po boku správy církevní.

V měsíci říjnu roku 366. zemřel papež Liberius, a tu většina kněžstva a lidu Římského vyvolila arcijahna Damasa za papeže, kterýž v posavadním svém chrámu svatého Vavřince řádně posvěcen a na stolec Petrův povýšen byl.

Zatím však odpůrcové Damasovi zvolili za protipapeže jahna Ursina, jejž posvětil biskup Tivolský [1]), nedbaje starých předpisův církevních, stanovících tři biskupy ku posvěcení, a nevšímaje sobě obyčeje Církve Římské, vedle něhož biskup z Ostie vysvěcení papeže vykonati má [2]). Obě strany chopily se zbraní, kteréž ulice i chrámy Římské postříkaly krví. Strana Damasova zvítězila, a protipapež Ursin přednostou Římským Juvenciem z města vypovězen byl.

Za sporů těch vydal císař Valentinian I. roku 367. rozkaz, aby biskup Římský rozepře ostatních biskupů vyšetřoval a o nich rozhodoval, čímž usnadnilo se postavení papeže Damasa.

---

[1]) Tivoli, starý Tibur, město v bývalém státě církevním, 3½ míle od Říma, nad řekou Teverone (starým Anio), kde jsou ještě zbytky letohrádků starořímských. — [2]) Ostia, město v Latiu při ústí Tiberu, v devátém století stala se zříceninami. Nynější Ostia jest jen městečko.

Nicméně však nedal se úplný pokoj hned zjednati, poněvadž protipapež Ursin vymohl sobě u císaře Valentiniana svolení, aby se do Říma navrátiti směl, a navrátiv se nepřestával neblahý spor v Římě rozněcovati, pokud podruhé s přívrženci svými do Galie vypovězen nebyl.

Papež Damas všemožně snažil se, aby pobouřené Římany upokojil. Skutečně naklonil sobě přízeň odpůrcův i sebe zuřivějších. Avšak jeho přísná kázeň církevní brzo vzbudila mu nespokojence nové. Císař Valentinian vydal totiž roku 370. zákon, aby duchovní a mniši nevtírali se do domů vdov a sirotků a nepřijímali od nich dary, odkazy a svěřené statky na úkor dědicům. Papež Damas, původce zákona toho, co nejpřísněji pečoval o provedení zákona toho. Nespokojenci však byli skroceni, a Damas mohl zřetel svůj obrátiti na venek, kde po synodě Riminské [1]) bludařství Arianské tou měrou šířilo se, že dle svědectví svatého Jeronýma [2]) „obor zemský žasnul, vida se býti Arianským.“ V říši Východní, kde císař Valens Ariány ochraňoval, bojovali neohrožení svatí biskupové Athanasius Alexandrijský a Basilius Cesarejský pro církevní pravověrnost, a vyhledávali podpory u papeže Damasa, který sám také v zemích Západních potlačoval bludy Ariánské ujímající se v Ilyrii a v Miláně. K tomu konci synodou Římskou roku 368. vyobcoval z Církve oba Ilyrské biskupy Ursacia a Valensa, a roku 370. Ariánského biskupa Milánského, Auxencia, i s jeho stranníky.

Přičinil se také, aby rozkol Antiochijský uklidil, a Apolinářské, semiariánské a Macedoniánské bludařství vykořenil. Proto přistoupil k sněmu od Theodosia v Cařihradě shromážděnému roku 381., kterýž usnešení sněmu Nicejského potvrdil, a veřejně proti bludným naukám Apolináře a Macedonia se vyslovil. Souhlasem papeže a biskupů Západních nabyl tento sněm Cařihradský významu a moci druhého sněmu všeobecného.

Také ozdobováním Říma zjednal sobě papež Damas velikých zásluh. Vystavěl několik kostelů nových, obnovil chrámy

---

[1]) Rimini, za starověku Ariminum, město v Italii, v provincii Forli, při ústí Marechie. Zmíněná synoda za příčinou hádek Ariánských odbývala se v Rimini r. 359. — [2]) S. Hieronym. adver. Lucif. n. 19.

staré, přenesl a v nových hrobech okrášlil těla svatých. U silnice Ardeatské[1]) zbudoval nový kostel; chrám svatého Vavřince, v němžto dříve konal služby Boží, znova vystavěl a opatřil dvojí chodbou sloupovou; kostel svaté Athanasie ozdobil drahocennými malbami. Ze svatých těl, kteréž přenesl a jichžto hroby okrášlil, jmenují se těla svatého Chrysantha a svaté Darie, svatého Maura, Felixe, Adaukta, Prota a Hyacintha.

Svatý Damas byl také spisovatelem. O tom svědectví vydávají jeho listy psané svatému Jeronýmu, a čtyřicet básní dítěcí nábožností provanutých. Vyznamenávaje se anjelskou čistotou mravů psal důkladně prosou i veršem o panictví.

Ustanovil, aby žalmy za dne i za noci střídavě zpívaly se ve všech kostelích, jakož na některých místech již obyčejem bylo, a na konci každého žalmu aby se přidalo: „Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému.“ Svatého Jeronýma, s nímžto důvěrně obcoval, vyzval, aby opravil latinské překlady bible, dotud tu onde od sebe se odchylující.

Byv osmnáct let papežem zemřel Damas I. téměř osmdesátník dne 10. prosince roku 384. Výroční památka jeho v Církvi Boží světí se dne 11. prosince. Roku 1645. kosti jeho pod oltářem chrámu od něho u silnice Ardeatské zbudovaného odpočívající byly vyzdviženy a slavně za oltářem tím uloženy.

2. Blahoslavená Germana Kusinova, pasačka.

Germana Kusinova[2]) byla chudobná pasačka ve Francii, obdařená milostí Ducha Svatého a ozdobená cnostmi skvělými. Za dne pásala stádo své v horách. K večeru, když se hladová a začasté promoklá a zkřehlá navrátila domů, shledala se s macechou surovou, kteráž ji nenáviděla a všemožně sužovala. Krom toho, pokud živa byla, musela snášeti rozmanité choroby. Jsouc opuštěna ode všeho světa celým srdcem přilnula k Pánu Ježíši. Ve dne v noci modlíc se rozjímala o Jeho bolestném umučení. Každého dne chodila na mši svatou, aspoň jednou za týden přistupovala ke stolu Páně, a nezřídka vidívali ji lidé v dešti

---

[1]) Silnice Ardeatská, vedoucí z Říma do Ardey, vesnice v papežském státě, kdež druhdy bylo hlavní město Rutulův. — [2]) Germana Cousinova.

a ve sněhu po mnoho hodin pod šírým nebem klečeti na modlitbách. Germana byla vzornou pannou cnostnou a čistou. Jak žila, tak svatě zemřela.

Po čtyřiceti létech otevřen byl její hrob, a aj, panenské tělo nalezeno bylo bez porušení. Od toho dne Bůh horlivou služebnici Svou oslavoval mnohými zázraky. Za tou příčinou žádáno, aby za blahoslavenou v Církvi prohlášena byla, což se po důkladném a dlouhém vyšetřování rekovných cností její a zázrakův věrohodnými svědky ztvrzených konečně stalo roku 1854. slavným papežem Piem IX. ke cti a slávě Boží.

3. Blahoslavená Ida Nyvelská, panna Cisterciačka.

Na konci dvanáctého století narodila se v Nivellesu (Nyvel), městě Belgickém provincie Brabantu, jižně od Bruselu, Ida, po svém rodišti „Nyvelská“ zvaná. Jako děvčátko šestileté již nevolila hráti sobě s ostatními děvčátky, u kterých nemravy pozorovala; ale pravidelně chodila do kostela vzdáleného i za nepohody, tak že nezřídka dospělí lidé museli jí pomáhati ze sněhu a z bláta. Chleba ústům svým utrhovala a chudým dávala.

Umřel jí otec. Příbuzní chtěli ji vdáti. Ona však umínila sobě, že bude výhradně toliko Bohu sloužiti. Tajně oknem odešla z domu, vzavši s sebou toliko modlitební knihu. Nedaleko Nyvely v dědině u kostela obývalo sedmero chudobných panen jako v klášteře. Panny ty přijaly Idu do spolku. Pokorná Ida sloužila a vyžebrávala jim potřebného chleba a oděvu v městě, kdykoli některá z nich onemocněla.

Když jí bylo šestnáct let, roztoužila se po životě klášterním, a přijata byla do řádu Cisterciánek. Jako Nizozemka mluvila nářečím francouzským a nerozuměla němčině jeptišek; za to však tím vřeleji obcovala s Bohem, a tak cnostně žila, že se jí obdivovaly netoliko klášternice, ale všickni lidé, jenž se byli s ní setkali. Cnostné vybízela k větší dokonalosti, chybující a hříšné vodila na cestu pokání a spásy. Veliké množství lidí hledalo u ní poučení, útěchy a utvrzení ve víře i ve cnostech.

Pomlouvali-li ji lidé špatní, trpělivě snášela křivdy ty, a rmoutila se, kdykoli déle prosta byla příkoří. Ida byla kromobyčejnou ctitelkou Boha-člověka v nejsvětější Svátosti

oltářní, a stala se účastnou nadpřirozených zjevení a vidění v oboru tomto.

Na konci života svého stonala několik měsíců. Když pak se jí blížila hodinka poslední, prosila, aby kněz přinesl k ní nejsvětější Svátost, by pohledem na ni potěšila a posilnila se na cestu do věčnosti. Kořic se v duchu Bohu Kristu pod spůsobou chleba, blaženě v Pánu zesnula roku 1231.

4. Svatý Daniel, Sloupovník Cařihradský.

Prvním následovníkem svatého Simeona Staršího, Sloupovníka,[1]) byl Daniel, rodem z Marathy nedaleko Samosaty v Syrii. Jako hošík dvanáctiletý vstoupil do kláštera, z něhož navštěvoval svatého Simeona. Jeho příkladem a povzbuzením viděl se pohnuta, aby se oddal životu nejtužšímu. Za tou příčinou nedal se voliti po smrti svého opata za jeho nástupce, ale vytratil se tajně z kláštera, šel k Simeonovi, pobyl u něho čtrnáct dní, vydal se na pouť do země zaslíbené, a odebral se do Cařihradu. Tam po devět let žil v bývalém pohanském chrámě, jenž dávno už opuštěn a zanedbán byl, až pak vystoupil na sloup, na kterémž setrval do svého osmdesátého roku.

Narodil se roku 409., na sloup vylezl roku 459., tedy toho času, kdy svatý Simeon zemřel; a podivuhodný život svůj dokonal léta Páně 489.

I svatý Daniel, jako mistr a učitel jeho svatý Simeon, požehnaně působil a pro své cnosti všeobecné vážnosti požíval. Císař Lev ho velice ctil a často navštěvoval. Úžasně přemáhal spánek, jehož téměř ani nepotřeboval. Strašná bouře nedalekého moře Černého spůsobila mu nemoc nebezpečnou. Pozdraviv se uposlechl naléhavé prosby císaře Lva a připustil, aby nad jeho sloupem zbudovala se stříška. Se sloupu toho po celých třicet roků sestoupil jen jednou, když jej Akát, patriarcha Cařihradský, k sobě povolal, aby mu přispěl radou a pomocí proti císaři Basiliskovi, jenž listem oběžným štval duchovenstvo proti synodě Chalcedonské. Daniel zastrašil císaře přísným pokáráním.

Jako svatý Simeon i svatý Daniel obdařen byl od Boha darem prorockým a darem zázračného uzdravování nemocných.

---

[1]) Svatý Simeon Starší, Sloupovník, dne 5. ledna.

5. Svatý Sabín, biskup v Piačenci.

Po prvním biskupu města toho Italského, svatém Sixtu od roku 322., jejž byl papež Silvester I. vysvětil, povýšen byl na prestol biskupský svatý Sabín, který se účastnil církevního sněmu Akvilejského (Voglejského) roku 381., a jemuž svatý Ambrož († 420) předložil spisy své ku proskoumání a ku schválení.

6. Svatá Maria, otrokyně, panna, mučenice Římská.

Maria, otrokyně Římského senatora (státního rady) Tertula, od dítěcích let přiznávala se k Bohu Kristu, a byla jedinou křesťankou v paláci pohanského pána svého. Ráda se modlila a postila, zvláště za dnů takových, kdy pohané oslavovali modly své. Pro nábožnost křesťanskou velitelka začasté kárala a bila Marii, ale pán naviděl ji pro neobyčejnou věrnost a svědomité konání všech povinností.

Protikřesťanské zákony císaře Diokleciána (284—305), jimiž mělo vyhubeno býti křesťanství v říši Římské, spůsobily všeobecnou bázeň a hrůzu. Tertul přemlouval věrnou služku Marii, aby pohanským bůžkům obětovala a život svůj zachránila. Maria nezapřela Krista, a neobětovala modlám. Senator, aby nepozbyl nejlepší otrokyni, kdyby se vyzradilo, že jest křesťankou, dal ji nemilosrdně metlami šlehati a do tmavého žaláře zavříti, domnívaje se, že takovým spůsobem donutí ji, aby obětovala modlám. Celých třicet dnů žila Maria v žaláři o stravě praskromné, jen aby hladem nezemřela. Radovala se z toho, že jí dáno trpěti pro Krista, jenž i za ni na kříži trpěti a umříti ráčil.

Konečně dověděl se o věci té soudce Římský. Tertulovi měl za zlé, že křesťanku skrývá v paláci svém, a Marii dal sobě přivesti před soudnou stolici. Maria skromně, ale statečně vyznala, že jest křesťankou. Shromážděný lid pohanský dal se do křiku, a žádal, aby za živa upálena byla. Světice prosila Boha tichou modlitbou, aby ji síliti ráčil. Jak mile hluk utišil se, klidně pravila soudci pohanskému: „Bůh, jemuž sloužím, se mnou jest. Nelekám se muk, kteréž mne zbaviti mohou jenom tělesného života, kterýž ochotně volím obětovati Kristu.“

Soudce dal svatou pannu tak strašně mučiti, že i lid pohanský zhrozil se a volal, aby mučení skončeno bylo. K rozkazu soudcovu katané mučenici se skřipce sňali a žoldnéřům pod stráž odevzdali.

Maria, lekajíc se nebezpečí hrozícího čistotě panenské, užila chvíle příhodné, prchla z vězení a ukryla se v horách skalnatých, kdežto klidnou smrtí skončila život Kristu obětovaný. K vůli mukám, kterých přetrpěla, nazývá se mučenicí Boží, ač nepodstoupila mučenickou smrt.

Dne 12. prosince.

I. Svatý Synesius, lektor, mučeník Římský.

Císař Římský, Decius, statečného vojína Valeriana obmyslil obnovenou hodností censora roku 251. [1]) Když pak Decius i se svým synem ve válce s Gothy zahynul, provolali plukové Římští Treboniana Galla za panovníka. Gallus učinil nečestný mír s Gothy, a proto Ilyrský náměstek císařský, Emilius Emilianus, vzbouřil se proti němu, a vedl vojsko své do Italie roku 253. Gallus poručil Valeriánovi, aby vojskem svým potrestal odbojného Emilia. Valerian přišel, ale pozdě; císař Gallus byl přemožen. Za to však pokáral přece Emilia odbojného, od něhož vojsko odpadlo a Valeriana učinilo císařem Římským.

Říše Římská, toho času odevšad obklopená nepřátely: Franky, Alemanny, Gothy a Peršany, potřebovala císaře mocného. Valerián již letný nestačil. Svěřil mladému synu svému Galienovi Západ, sám pak Východ hájil proti Peršanům, jimžto se roku 259. podrobiti a v desítileté zajetí dáti musel.

Valerian císař teprvé roku 257. počal pronásledovati křesťany. Zprvu zamýšlel pouze nekrvavým spůsobem křesťany od biskupů a kněží odloučiti a tak křesťanství zahubiti. Později dal již biskupy, kněze, ba i nekněze do shromáždění a na hřbi-

---

[1]) Censor Římský spisoval občany, rozvrhoval je dle jmění na třídy, dohlížel na veřejná stavení a bděl nad mravným obcováním lidu; trestal některá provinění: nedbalé vychovávání dětí, lehkomyslné hospodaření, přílišnou nádheru v šatstvu.

tovy chodící vězniti, mučiti a do dolů odsuzovati. Vida však, že křesťané odloučení tím více lnuli k duchovním pastýřům svým, a že učení Kristovo roznášeli i do krajin, kamž posud žádný věrověst nebyl přišel, vydal roku 258. přísné nařízení, aby každý biskup, kněz a jáhen ihned usmrcen byl. Křesťanské hodnostáře zbavovali statků a důstojnosti; a pakli ve víře setrvali, byli mučeni a zabíjeni. Vzácným paním křesťankám rovněž odebíraly se statky, a pak byly vypovězeny nebo do práce na statcích císařských odsuzovány.

Za toho času již dne 6. srpna 258. dosáhl korunu mučenickou papež Sixtus, čtyři jeho jáhnové a mimo jiné také svatý Synesius.

Synesius, rodem Říman, vyznamenával se nábožností a horlivostí křesťanskou; proto za papeže Sixta stal se služebníkem kostelním a lektorem čili čtenářem, aby, přijav k tomu potřebného nižšího posvěcení, shromážděným křesťanům předčítal částky z Písma svatého a z jiných posvátných knih a spisů. Synesius obrátil mnoho pohanů na víru křesťanskou; proto za pronásledování Valeriánského polapen a usmrcen byl. Jeho tělo křesťané pochovali v Římě, odkud roku 830. přeneseno bylo na ostrov Reichenavu v jezeru Bodamském v Bádensku do slavného opatství Benediktinského, jemuž bylo jméno Mittelzell, a jehož kostel honosí se i jinými hojnými ostatky svatých a světic Božích.

2. Ctihodná Přibislava, vdova, kněžna Česká.

Bohuslav Alois Balbin, Jesuita a dějepisec Český přeslavný († 29. listopada 1688) [1]), klade Přibislavu mezi ty nebeské oslavence z národa Českého, kteří od Stolice papežské doposud nejsou slavně položeni do počtu světcův aneb blahoslavencův, kteříž ale od časův nepamětných v národě našem ctí se za svaté neb blahoslavené; v knize této nazývají se „ctihodnými.“

Přibislava byla jedna ze čtyr dcer Českého knížete Vratislava a jeho choti Drahomíry, sestra svatého Václava mu-

---

[1]) Městské zastupitelstvo Kralohradecké proslavilo se v měsíci listopadu 1879 usnešením, že krajanu svému Balbinovi postaví pomník ceny umělecké.

čeníka a dědice Českého. Přičiněním svaté Ludmily babičky své Přibislava hned od mladosti prospívala cnostmi křesťanskými. Provdala se za knížete Charvatského v naší vlasti. Její matka Drahomíra po umučení svatého Václava ujela z Boleslavi do Charvát k dceři své Přibislavě, když přívrženci bratrovraha knížete Boleslava hledali bezživotí její.

Přibislava po smrti manžela svého zachovala až do smrti své čistotu vdovskou, tuze postila se, horlivě trvala na modlitbách a konala skutky milosrdné. Bůh oslavil věrnou služebnici Svou mnohými zázraky. V Jablonné pod horou Krutinou tělo její pochováno bylo, a nad hrobem dle Balbinova svědectví, váženého ze starých listin, „světici“ vystavěl jakýsi Chotislav kostel, v kterémž odpočívala až do roku 1367., kdy Karel IV., otec vlasti, dal tělo její přenesti do Prahy na hrad, na oslavu nového stoličného chrámu Svato-Vítského, kde spolu s tělem Podivenovým pochováno bylo před kaplou svatého Václava v ozdobných schránkách se sklem.

3. Svatý Epimach, Alexander, obě Ammonarie, Merkuria a Dionysia, mučeníci Alexandrijští.

Léta Páně 249. v Alexandrii Egyptské hadač pohanský učinil strašné vzbouření proti křesťanům. [1]) Svatí Epimach a Alexander dlouho strádali v žaláři, konečně pak biči a ostrými nástroji rozdrápáni a ve vápně nehašeném spáleni byli.

Svatá Ammonaria, panna, dlouho a ukrutně mučena byla, nevolíc za soudcem říkati slova rouhavá, a setrvala ve víře až do smrti mučenické.

Svatá Merkuria, ctihodná stará paní, Dionysia, matka několika dítek, a jiná Ammonaria, byly sťaty, anižby je byli pohané dříve mučili, poněvadž soudce nechtěl ještě jednou přemožen a zahanben býti statečností ženských.

4. Svatý Jošt (Jodok), opat, poustevník, Angličan.

Za panování Dagoberta I., krále Franckého, posledního mocného panovníka z rodu Merovingského, jenž zemřel u Paříže

[1]) Viz „Svatá Apolonia“ a spolumučeníci dne 9. února.

dne 19. ledna 638, přišel do Paříže Jodok (Jošt), bratr jednoho z Anglických (Britských) králů. Nepřijav od bratra nabízený trůn vypravil se na dalekou cestu do Říma s poutníky, hledaje výhradně toliko království Božího. Tu však vévoda krajiny té přemluvil ho, aby v domě jeho Bohu sloužil. Jodok uposlechl, vyučil se bohověde, přijal svěcení kněžské, zůstal sedm roků u vévody, a byl kmotrem jeho synu Ursinovi. Po sedmi létech zatoužil po samotě, odebral se na ostrůvek, a tam zbudoval sobě kapličku a chatku,[1]) v nížto poustevničil se soudruhem Vulmarem. Tam podstoupiti musela jeho dobročinnost zkoušku nemalou. Přišel žebrák a chtěl jísti. Jodok rozkázal Vulmarovi, aby jediný chleb rozdělil na čtyry částky, a jednu část dal žebrákovi. Stalo se. Brzo druhý a třetí žebrák vždy nuznější prosil o chleb. I jim kázal Jodok dáti. Konečně dostavil se čtvrtý hladový prosebník. Vulmar pravil: „Dáš-li mu i poslední čtvrtinu, co zbude nám?“ — Jodok odvětil: „Dej mu, bratře, dej mu čtvrtinu poslední; Bůh se o nás postará.“ A hle, brzo objevily se lodičky u poustevny, složily množství pokrmů, a zmizely. Nikdo nevěděl, odkud připlouly, a kam odplouly.

Svatost Jodokova rozhlásila se a lidé scházeli se k němu z celé krajiny. Jodok po osmi létech se odstěhoval do pustiny jiné, vystavěl tam kostelík ke cti svatému Martinu, a po celých čtrnáct roků statečně snášel pokušení zlého nepřítele.

Papež Martin I. (649—655) žádal sobě viděti Jodoka, poustevníka nábožného. Jodok vypravil se na pouť do Říma, a byl od papeže obdarován posvátnými ostatky, jež po svém návratu slavně uložil v kostele svatého Martina. O mši svaté spatřili nad ním lidé ruku žehnající, a slyšeli hlas řkoucí: „Koruna věčná uchystána jest tomu, jenž opovrhnul korunou časnou.“ — Koruny té dosáhl po šťastné smrti dne 13. prosince 653.

5. Svatý Vicelin, věrověst Bodrcův, biskup Stargardský.

Bodrci (Obotrité), větev Slovanů Baltických, bytovali ve veliké části nynějšího Meklenburska a v západním Holštýnsku.

[1]) V těch místech nyní jest francouzské město Les Ponts de Cé (Le Pón de Sé), kteréž rozkládá se na několika ostrovech Loiry, jež spojeny jsou mosty, a kde se ukazují zbytky starého tábora Římského.

Na západě a jihu dělily je řeky Sventina, Travna, Běla a Labe od německých plemen Saských; na východě za Stepnicou, Nebolou a Varnovou měli sbratřené ale ode dávna nenáviděné kmeny Lutické; na severu pak obkličovalo je moře. Luticové skládali se z kmenů Stodorských, Břežanův a Došanův; z Lutických Mořičanův, Dolenčanův, Črězpěňanův a Kyčanův. Kmenů Bodrických bylo osm: Vagrové, Polabané, Smolinci, Gliňané, Větníci, Varnovové, vlastní Bodrci čili Rarogové, a na levém břehu Labe Drevané.[1])

Bodrci, jsouce odevšad obklopeni národy nepřátelskými: Lutici, Sasy a Dány, vynikali bojovností úžasnou. Od druhého století křesťanského, kdy se do krajin těch Baltických přistěhovali z praslovanských zemí na horním Dněpru, téměř ustavičně válčili s nepřátely jmenovanými. Když pak Frankové mohutněli, spojili se Bodrci s nimi proti Sasům a příbuzným Luticům na svou škodu a záhubu za Karla Velikého roku 789.

Z krvavých bojů Bodrci a ostatní Slované Baltičtí ani nevycházeli až do roku 1047., kdy Gotšalk,[2]) národovec a mocný vládce veliké většiny Slovanů těch, v zemích svých křesťanství rozšířil, a křesťanstvím blahou budoucnost pojistil národu tomu Slovanskému. Avšak dědičná necnost Slovanův — nesvornost, i tenkráte zmařila slavné dílo Gotšalkovo, křesťanství, a s ním velikou budoucnost Slovanů Baltických.[3])

Rod Gotšalkův vyhynul roku 1123.[4])

Králem Bodrcův a Drevanův stal se Dánský princ Knut (Kanut), vojvoda Šlesvický, jejž vojvoda Saský, Lothar, za krále uznal a korunovati dal roku 1124.

Za Knutových časů objevil se nový křesťanský věrověst u Bodrců — svatý Vicelin.

Vicelin narodil se v Hamelnu,[5]) v biskupském obvodu

---

[1]) Riegrův „Slovník naučný“: Bodrci I. str. 757. — [2]) Blah. Gotšalk dne 7. června. — [3]) Palacký napsal ve svých „Dějinách národa Českého“ díl I., částka I., strana 231: „Že Čechové znikli osudu Obodritů, Luticů, Batarů a jiných pokrevenců svých, za to nejvíce děkovati mají včasnému a upřímnému pokřesťanění svému.“ — [4]) Gotšalkův syn Jindřich (po svém bratru Butovi † 1071) † 1119. Jindřichův syn Svantopolk 1121. Svantopolkův syn Zvenko † 1123 — veaměs ve válkách s křesťany Saskými. — [5]) Hameln, nyní město v Hanoversku u řeky Vesery, povstalo z kláštera, a má kostel sv. Bonifáce od r. 1127.

Mindenském.[1]) Vyučiv se u kněží chrámu biskupského odešel do Paderbornu,[2]) a tam v domě slovutného učence Hartmanna mnoho let pěstoval vědy. Vynikaje nade všecky soudruhy pomáhal vyučovati učiteli svému. Z Paderbornu povolán byl do Bremy[3]) za správce školy, kdežto vychovával žáky své k největší spokojenosti biskupa Bedřicha. Z Bremy později odebral se do Francie, aby navštěvoval školy slavných učenců Radulfa a Anselma Laonského.[4]) Z Francie navrátiv se do vlasti své na kněžství posvěcen jest roku 1126. od svatého Norberta, nového arcibiskupa Magdeburkského.[5])

Kněz Vicelin umínil sobě, že bude víru křesťanskou hlásati národům Slovanským. K tomu konci vyžádal si potřebného dovolení od Adalberta II., arcibiskupa Hamburkského,[6]) jemuž země Slovanův Baltických té doby podřízeny byly ve věcech církevních. S knězem Hildesheimským, Rudolfem,[7]) a Verdenským, Ludolfem,[8]) šel Vicelin do Holštýnska, a uvázal se ve Faldeře (nyní Neumünster v Holštýnsku) ve správu duchovní u samých hranic Vágrův, kmene Bodrckého. Obyvatelstvo krajin těch následkem ustavičných válek znalo víru křesťanskou už jenom dle jména; ale na kázaní Vicelinovo scházelo se i duchovenstvo, i ostatní obyvatelstvo Nordalbingské, totiž Sasové na pravém břehu Labe v nynějším Holštýnsku, a počalo opět dle návodu jeho po křesťansku obcovati. I král Bodrcův, Knut, přicházel k Vicelinovi do Faldery. Ale Slované Bodrci nedůvěřovali novému věrověstu křesťanskému, bojíce se o svou volnost, samostatnost a národnost, kterouž Němci bez přestání ohrožovali.

---

[1]) Minden, nyní hlavní město Pruského vladařství Vestfálského. Karel Veliký okolo roku 803. založil biskupství Mindenské.— [2]) Paderborn, krajské město v Pruské provincii Vestfálské, ve vladařství Mindenském, má biskupství založené Karlem Velikým roku 780. — [3]) Brema (Bremen), veliké obchodní město na obou březích Vesery. I tam založil Karel Veliký biskupství roku 788. — [4]) Laon (staré Laudunum), hlavní město francouzského departementu Aisneského, má starožitnou kathedrálu z dvanáctého století. V Laonu r. 1117. zemřel slavný bohoslovec Anselm Laonský, jenž od roku 1076. v Paříži byl vykládal vědu bohoslovnou a založil školu velebenou. — [5]) Svatý Norbert dne 6. června. — [6]) Hamburk obchodní město u vtoku Alstery a Bělý do Labe. — [7]) Hildesheim, město na řece Innerstě v okresu Hannoverském. — [8]) Verden, nyní též město Pruské v Hanoversku.

Zatím vojvoda Saský Magnus, vlastní strýc, roku 1131. zavraždil Knuta, krále Bodrcův, kteříž ihned zase pozdvihli se pod knížaty svými Pribislavem ve Vagrii a Polabsku, a pod Niklotem ve východních krajinách sousedních. Pribislav a Niklot byli bratrovci Jindřicha, vnuci slavného krále Bodrckého Gotšalka, synové po Butovi. Byli sice od Němců podrobeni, ale nepřestali brojiti proti nim. K žádosti Vicelina tím zkormouceného císař Lothar roku 1133. znovu vystavěl hrad Albergský ve Vagrii, nazval ho Sigeberg, z něho chránil křesťanství Vicelinem u Bodrců šířené, a v poddanství udržoval oba knížata Bodrcův: Pribislava a Niklota.

Pribislav roku 1138. proti násilnické nadvládě takové povstal, Sasy pobil, hrad Sigeberg a města Saská i kostely křesťanské zbořil a do Holštýnska časté vpády činil. V té válečné vřavě nábožný kněz Volker mečem usmrcen jest, ostatní duchovníci ze Sigebergu, a kněží z Ljubice (Lubek) utekli do přístavu Faldery k faráři Vicelinovi, jenž pro zázraky konané na posedlých a nemocných u veliké vážnosti byl.

Sasové roku 1139. spůsobem podobným zpláceli Bodrcům a obdrželi nad nimi vrch. Již roku 1143. byl Adolf, hrabě Saský, pánem celé Vagrie, jižto zalidnil lidem německým, svolaným ze všech krajů. Pribislavovi zůstala jenom župa Stargardská a Luticenburská.

S knížetem Niklotem Adolf, hrabě Saský, smířil se, ale roku 1147. přece přidal se k tažení křižáckému proti posledním těm pohanským Slovanům v krajinách Baltických. Niklot pro tu zpronevěru Adolfovu zle řádil v krajích Saských, a z hradu Dobinu na jezeře Zvěřínském ubránil se Dánům i Sasům spojeným za velitelství vévody Saského, Jindřicha Lva, který s ním učinil mír a přijal od něho slib poplatnosti. Jindřich Lev válčil s pohanskými Slovany Baltickými, aby rozmnožil země své, a nikoli proto, aby je obrátil na víru křesťanskou. Kníže Niklot smířil se i s Adolfem, hrabětem Saským, a pak skrotil odbojné Kyčany a Črězpěňany.

Nyní Vicelin s nábožným Dětmarem, knězem Bremským, opravil kostely za války pobořené, a zakládal kláštery a nové chrámy křesťanské. Arcibiskup Bremsko-Hamburkský, Hartvig, poznávaje, že jest potřebí obnoviti biskupské stolice Slovanské

již osmdesát čtyry roky osiřelé, povolal k sobě Vicelina stařičkého, a vysvětil jej za biskupa Stargardského (Aldenburg) dne 11. října 1149.

Ješto pak arcibiskup Hartvig v příčině té netázal se ani Jindřicha Lva, vojvody Saského, ani Adolfa, hraběte Saského: bylo biskupu Vicelinovi zakoušeti nepřízně obou. Adolf zabral mu všechen desátek, a Jindřich Lev smířil se s ním teprvé, až z rukou jeho přijal berlu biskupskou, kdy také Adolf slíbil mu polovici desátků roku 1154.

Biskup Vicelin zbudoval kostel ke cti svatému Petru apoštolu, a horlivě konal povinnosti úřadu svého ku blahu křesťanům se množícím, ale bohužel již většinou odnárodněným. O Svatodušních svátcích 1152, meškaje v Meziboru (Merseburg), uslyšel, že v Sigebergu umřel mu milý přítel a spolupracovník, probošt Dětmar. Zprávou tou, a ustavičnými spory mezi arcibiskupem Hartvigem a vévodou Jindřichem Lvem k vůli pravomoci v biskupském obvodu Stargardském, biskup Vicelin každým dnem více chřadl, až pak ve Faldeře i mrtvicí raněn byv dvě léta těžce stonal. Tuše blízkou smrt svou dal se do kostela přenesti, a tam v Pánu zesnul dne 12. prosince 1154, byv pět roků a devět neděl biskupem. Bůh i hrob jeho oslavil zázraky mnohými.

Vévoda Jindřich Lev za nástupce Vicelinova zvolil Gerolda, za něhož sídlo biskupské přeloženo bylo ze Stargardu (Aldenburgu) do Lubeku.

Dne 13. prosince.

I. Svatá Lucia, panna, mučenice Syrakuská.

Kterakou měrou svatá panna a mučenice Lucia od nejstarších časů v celé Církvi křesťanské byla a jest ve vážnosti, vysvítá mimo jiné i z toho, že kněz o mši svaté po pozdvihování pokaždé mezi předními mučeníky a mučenicemi výslovně jmenuje také svatou Lucii.

Svatá Lucia byla dcera vzácných rodičů v Syrakusách [1]), proto nazývá se v dějinách církevních svatá Lucia Syrakuská.

---

[1]) Syrakusy, za starověku největší a nejbohatší město na ostrově Sicilském Ortigii, nyní Siragossa, Siracusa.

Lucia, byvši křesťansky vychována, oddala se hned za útlého věku dítěcího celým srdcem Bohu, a byla ozvláštní ctitelkou svaté panny a mučenice Agathy čili Háty. [1])

Když záhy pozbyla smrtí otce svého, musela po mnoho roků bolestně na to patřiti, kterak její ovdovělá matka Eutychia navzdor všeliké lékařské pomoci nemohla se zbaviti nebezpečného krvotoku. I přemluvila ji konečně Lucia, aby hledala pomoci v Katanee [2]) u hrobu přeslavné Sicilské panny a mučenice svaté Agathy, kteráž byla za pronásledování křesťanů pod císařem Deciem život svůj pro víru v Krista položila. Nemocná matka putovala s dceruškou Lucií do Kataney. Obě důvěrně vzývaly svatou Agathu za přímluvu u Boha. Modlitbu jejich vyslyšel Hospodin Bůh; neboť, když byly pobožnost svou vykonaly, matka Eutychia dokonale zdráva byla.

Radostného toho okamžiku užila dcera Lucia k tomu, aby se mateři svěřila s velikým tajemstvím. Matka totiž chtěla svou dceru Lucii vzácnému, ale pohanskému mladému muži za manželku dáti; proto nyní snažně prosila ji Lucia, aby od toho úmyslu svého upustila, poněvadž byla slibem Kristu Pánu panenství své věnovala. Matka žádosti dceřině ochotně vyhověla, a dala jí mimo to svolení, aby velikou část statků svých prodala a vytěžené peníze chudým rozdala.

Avšak vzácný ženich, vida zmařenu naději svou, rozhněval se, a obžaloval pannu Lucii u pohanského soudce Paschasia, že jest křesťankou. To bylo za času pronásledování křesťanů pod vládou císaře Římského Diokleciána.

Soudce Paschasius pohnal pannu Lucii k soudu, a rozkázal jí, aby Krista zapřela a pohanským modlám obětovala. Lucia před soudem neohroženě vyznala Krista. Paschasius soudce poručil, jak se bylo i svaté Agathě stalo, aby odvedli Lucii do domu hanby a neřesti. A hle, řízením Božím stalo se, že ti, kteříž ji tam odvesti měli, nižádným spůsobem svatou pannou s místa hnouti nemohli.

---

[1]) Svatá Háta dne 5. února. — [2]) Catanea, Catania, hlavní město kraje Katanejského na Sicilii, sídlo arcibiskupa, leží pod sopkou Etnou, kterouž několikráte zhubeno bylo.

Soudce Paschasius vida to, dal kolem ní založiti oheň, aby upálena byla; ale plameny klenuly se nad ní, a svaté panny nikterak nedotkly se.

Soudce vida se zahanbena, rozkázal, aby jí dýku vrazili do hrdla. Svatá panna pokojně přijala ránu, ještě několik hodin na živě zůstala, Tělo Páně v nejsvětější Svátosti oltářní přijala, shromážděné množství k nezvratné víře v Jesu Krista vybízela, brzký konec pronásledování křesťanů, pronásledovníkům pak tresty Boží předpověděla, a svatě skonala dne 13. prosince roku 304.

Křesťané pochovali ji s úctou posvátnou. Za roků nápotomních zbudovali jí krásný chrám nad hrobem.

Soudce Paschasius brzy potom byl od obyvatelův Sicilie jat, svázán, do Říma odveden, pro mnohé útisky a nespravedlnosti obžalován, do žaláře uvržen a na smrt odsouzen.

Ostatky svaté mučenice Lucie později dostaly se do Met a do Benátek. [1])

2. Svatá Otilia čili Odilia, panna, abatyše Francko-Elsaská.

Elsasko jest krajina na levém břehu Rýna, mezi Švýcary, Bádenskem, Bavory a Lotrinky. Elsasko bylo druhdy částí Galie (nynější Francie), dostalo se roku 925. k říši Německé, a bylo spojeno s vévodstvím Švábským. Roku 1697. postoupeno bylo úplně Francii, až pak roku 1871. krvavou válkou Pruskem dobyto a zase k Německu připoutáno bylo.

Za sedmého století panoval v zemi té Alemanský vévodský rod Etichonův pod vrchní vládou Franků. Jmenovitě za Franckého krále Childericha II. (656—673) byl vévodou Eticho I., křesťan sice, ale muž ještě pohanských mravů. Bylť velice panovitý, tvrdý a surový. Jeho manželka Berezinda [2]) byla sestra Sigrady, matky svatého Leodegara, biskupa a mučeníka v Autuně [3]) († r. 678), kteráž jako vdova stala se jeptiškou v Soissonsu. [4]) Berezinda

---

[1]) Mety (Metz), pevnost druhdy francouzská, nyní německá, na stoku Seilly a Mosely. — Benátky (Venedig) město Italské. — [2]) Jiní píší: Berehsinda, Beresvinda. — [3]) Autun (Otén), staré Augustodunum, v Burgundsku, v departem. Saone et Loire. — [4]) Soissons (Soason) hlavní město okresu v kraji Aisneském ve Francii.

byla paní nábožná, a tudíž svědomitě konala všeliké povinnosti své; avšak Bůh podrobil ji zkoušce perné. Manžel Eticho očekával syna, a tu povědíno jemu, že se mu narodila dcera, a k tomu ještě slepá. I rozhněval se, a chtěl z lichého studu novorozeňátko dát zavražditi. Manželka Berezinda alespoň toho u něho prosbami svými vymohla, že slepá dceruška dána byla na vychování pořádné ženě, kteráž ji po roce odevzdala do Burgundského ženského kláštera „Palmy," kdežto ji abatyše jako matka přívětivě přijala a Berezindě vzkázala slova prorocká: „Bůh, kterýž dítě tvé slepotou ranil, může mu opět zrak dáti!"

Pán Bůh skutečně smiloval se nad dítětem, a vyslal nábožného biskupa Řezenského, Erharda [1]), do kláštera Palmy, aby je pokřtil. Erhard uposlechl vnuknutí Božího, udělil dítěti křest svatý, a když jí při tom oči svatým olejem pomazal, dítě nabylo zraku, a přívětivě dívalo se na svatého biskupa, kterýž k ní pravil: „Tak, dcero má, podívej se na mne v životě věčném." Při křtu svatém dal jí jméno Otilia. Malá křesťanka, od jeptišek v Palmě vychovávána jsouc, rozvíjela se v libovonnou růži v zahradě Boží.

Otilia stala se pannou sličnou. Když dověděla se o rodičích svých, bolestně roztoužila se po nich. Psala tajně bratru svému, aby pro lásku Boží na ni pamětliv byl, a za ni u otce přimluvil se. Bratr, milosrdenstvím hnut jsa a v důvěře v lásku otcovu, jenž jej přede všemi miloval, předstoupil před otce svého, vévodu Eticha, a pravil: „Nejdražší pane můj, nakloň milostivě ucha svého ku prosbě mé!" — Otec odpověděl: „Budeš-li žádati věcí země se týkající, neslušno bylo by, abych ti povolil." — Syn pravil: „Nic takového nemíním přednesti, ale prosím toliko za dovolení, aby se navrátiti směla sestra má, kteráž v cizině opuštěna jsouc práhne po útěše rodičův svých." Avšak pokornou prosbou synovou neobměkčilo se tvrdé a hrdé srdce otcovo. Eticho přikázal synovi, aby mlčel. Syn však přece tajně vypravil vůz a služebnictvo do kláštera Palmy, aby přivezli sestru jeho Otilii domů.

Jednoho dne díval se otec a syn s Vysokého Hradu (Hohenburg) do údolí krásného, a když přijížděl vůz s děvou a s komonstvem, otázal se otec Eticho: „Co to znamená?" — Syn odvětil: „Otilia, dcera tvá, přijíždí domů!" — Otec pravil:

---

[1]) Svatý Erhard dne 8. ledna.

„Kdo se opovážil bez mého rozkazu domů ji povolati?“ — Syn odpověděl: „Já sám osmělil jsem se tak učiniti z útrpnosti, poněvadž Otilia na hanbu rodu našeho nuzně a zarmouceně v cizině dlíti musela.“ — Odpovědí tou rozzuřil se vévoda Eticho, a holí tak silně udeřil syna, že brzy potom zemřel.

Smrtí synovou mysl otcova skrotla tou měrou, že dceru Otilii laskavě přijal, s ní vlídněji nakládal, a zločin svůj kajícími skutky a poutěmi usmířiti se snažil. Avšak přece ještě nechoval se k Otilii, jak se dobrý otec k dceři chovati má, nébrž odevzdal ji v ochranu jeptišce za denní plat služky.

Konečně nastala chvíle, kdy vedlé vůle Boží Otilia na svícen postavena býti měla. Jednoho dne nesla Otilia pod pláštěm svým nádobu s moukou, a otec potkav ji otázal se, kam jde a co nese? Otilia pravila: „Nesu trochu mouky ječné, abych z ní lidem chudobným pokrm připravila.“ Od toho okamžiku zmizela ze srdce otcova neláska k dceři. Daroval jí Vysoký Hrad, aby jej obrátila v klášter panenský, a jako abatyše s klášternicemi svými aby se modlila za otce a za odpuštění hříchův jeho.

Za svaté a moudré správy abatyše Otilie klášter rychle zkvetal. Sto třicet jeptišek svěřilo se duchovní vládě její. Mezi těmi byly také tři dcery její bratra Adalarda. Jedna z nich Eugenia, byla po Otilii kláštera toho abatyší.

Ješto pak poutníci slabí, nemocní a zmrzačení jen s těží, a tudíž málo kdy na horu přicházeti mohli, založila Otilia s přivolením jeptišek pod horou druhý klášter nižší (Niedermünster), a spojila s ním hostinec pro poutníky.[1]) Před klášterem tím vsadila Otilia sama tři lípové pruty ve jménu Boha Otce, Syna a Ducha Svatého, a ty vzrostlé ve stromy mohutné po staletí hlásaly památku zakladatelky „Nižšího kláštera.“ S obzvláštní zálibou přijímala svatá Otilia poutníky a poutnice z Irska i Anglicka, a pečovala o to, aby příchozí nábožní mužové z rozličných zemí a národů za kněze vysvěcováni byli.

Starajíc se takto o blaho a spásu jiných, pracovala také přehorlivě o vlastním posvěcení svém. Mimo slavnosti požívala jen chleba ječného a trochu zeleniny. Postelí jí byla kůže

---

[1]) Po smrti svaté Otilie byla v klášteře tomto nižším abatyší Gundelinda, sestra Eugenie.

medvědí, a poduškou kámen. Cokoli dobrého vykonala, pečlivě skrývala závojem pravé pokory.

V obzvláštní úctě měla svatého Jana Křtitele, poněvadž o křtu svatém nabyla zraku. Jemu ke cti zbudovala kostelíček, a vedle něho zřídila si chýžku malou, v nížto horlivě Bohu sloužila.

Cítíc, že se jí smrt blíží, shromáždila všechny jeptišky své v kostelíčku svatého Jana Křtitele, dala jim spasitelná napomenutí, žádala, aby se k ní přinesl kalich s Tělem Páně, a přijala nejsvětější Svátost oltářní. Kalich ten v klášteře chová se jako posvátná památka na zakladatelku svatou Otilii. Svatě zemřela dne 13. prosince roku 720., když byla 40 let klášter svůj vzorně spravovala. Panenské tělo její pochováno bylo v kostelíčku svatého Jana Křtitele. Bylať již za živobytí svého mnohými zázraky od Boha oslavena, tím více divů stalo se na její přímluvu po smrti její, a tudíž do počtu svatých vzata byla v Církvi katolické. Zvláště lidé slepí a s bolavýma očima utíkali a podnes utíkají se k ní, aby jim pomoci Boží vyžádala.

Roku 1354. byl hrob její otevřen u přítomnosti císaře Karla IV., a biskupů Štrasburkského a Olomouckého. [1]) Tělo její shledalo se beze všeho porušení. Císař vyžádal sobě rameno z těla svaté Otilie, kteréž slavně doneslo se do Prahy, kdež doposud v úctě se chová.

Vysoký Hrad po smrti svaté abatyše nazván byl klášterem svaté Otilie, jejíž duch po mnohá století blahodarně působil jeptiškami nábožnými a dobročinnými. Pouť k svaté Otilii v klášteře tom nyní již zrušeném koná se pod správou jediného kněze doposud. Podobně podnes jest tam studánka, která se k prosbě abatyše svaté Otilie ze skály vyprýštila, aby poutníci žízní

---

[1]) Biskup Štrasburkský Jan z Lichtenburku a biskup Olomoucký na Moravě Jan Očko z Vlašími od roku 1351. do 12. července 1364, kdy jej kapitola Pražská jednomyslně zvolila za druhého arcibiskupa Pražského. Očko byl, jako předchůdce jeho Arnošt z Pardubic, důvěrným přítelem Karla IV., a horlivě pečoval jak o hmotný, tak o duchovní pokrok národa Českého. O tom vypravují mimo jiné dějiny města Roudnice, kteréž zvelebil, a dějiny Vyšehradu, kde založil špital Panny Marie pro chudé, jako na Hradčanech špitál svatých Antonína a Alžběty pro duchovní věkem sešlé. Arcibiskup Jan Očko z Vlašími, roku 1379. pro veliké zásluhy kardinálem jmenovaný, zemřel dne 14. ledna 1380.

utrmácení občerstviti se mohli. Poutníci navštěvují také „kaplu slzavou“ v bývalé klášterní zahradě, kde svatá Otilia na kameni klečíc a plačíc modlívala se za spásu otce svého.

3. Svatý Nikodem, prvokřesťan.

Nikodem, vážený a bohatý farisej, člen velerady Jerusalémské, tajně v noci přicházel k Pánu Ježíši, aby naslouchal Jeho Božskému učení. Jan 3, 1—21. Ve schůzi fariseův, hledajících bezživotí Páně, hájil Jej statečně. Jan 7, 50. S Josefem Arimathijským [1]) pochoval svaté tělo Kristovo. Jan 19, 39. To víme o svatém Nikodemovi z Písma svatého. Ústní podání pak vypravuje, že Nikodem, pokřtěný od svatého Petra a Jana, s úřadu svého v židovské veleradě složen a o všecky statky obloupen byl. Jeho strýc Gamaliel [2]) ukryl ho před zlobou židův na svém statku u Jerusaléma, kde brzo v Pánu zesnul a vedle svatého Štěpána prvomučeníka pochován byl. Jan, biskup Jerusalémský, roku 415. po Kristu slavně vyzdvihl těla obou těchto světců, aby ctěna byla od křesťanů.

Dne 14. prosince.

1. Svatý Spiridion, rolník, biskup Trimitský.

Spiridion, proslavený v Církvi Boží svou prostomyslnou věrou, duchem prorockým a mnohými zázraky, narodil se na konci třetího století na ostrově Cypru [3]) z rodičův rolnických. Za svých chlapeckých let pásal Spiridion ovce otcovy, a na pastvě o samotě horlivě se modlíval. Navštěvoval pilně služby Boží, naslouchával rád naučnému vypravování, čítával bedlivě v Písmech svatých, nenáviděl sváry a hádky, vyhýbal se všemu zbytečnému mluvení, v ošklivosti měl každou nevázanost a rozpustilost, milo-

---

[1]) Josef Arimathijský dne 17. března. — [2]) Sv. Gamaliel dne 19. prosince. — [3]) Cyprus (Cypern, tur. Kibris), ostrov v moři Středozemním, na západě pevniny Asiatské, čítá 293□ mil, 80000 obyvatelů. Za věku starého měl ostrov ten celý milion obyvatelův. Roku 1571. podmanil Selim II. ostrov Cyperský říši Turecké. Roku 1879. nabylo Anglicko rozhodného vlivu na Cypru.

val klidnou samotu, a zachoval sobě ryzou dětinnou prostoduchost po všechen život.

Milovaným rodičům po vůli učiniv, vstoupil do stavu manželského s dcerou sedlskou, která se mu smýšlením nábožným rovnala. Jejich manželství bylo vzorné. Pocestným a chudobným ochotně uštědřovali z užitku práce své. Jediná dcera jejich, Irena, byla věrným obrazem rodičů, a zvolila sobě stav panenský. Když pak Spiridionovi manželka zemřela, trpělivě snášel ztrátu velikou a bolestnou.

Bůh chtěl, aby prostoduchá víra jeho známa učiněna byla v širších kruzích. Jedné noci vedrali se mu zloději do ovčírny, kdežto je ruka neviditelná spoutala. Spiridion, přišed ráno do ovčírny, zastal je spoutány, rozvázal je a domlouval jim řka: „Místo kradení budoucně sobě raději ovci vyproste! Aby však ani toto namahání vaše nebylo marné, abyste nadarmo nebyli probděli tuto noc, vezměte sobě tohoto berana.“ Takovou měrou lahodně a mírně po křesťansku splácel Spiridion zlobu dobrotou.

Spiridion byl také od Boha k tomu vyvolen, aby svědectví vydal o Ježíši Kristu. Pro svou horlivou víru, známou po celém ostrově, za pronásledování křesťanů pod vládou císaře Galeria[1]) byl k soudu pohnán, a když neohroženě prohlásil, že jest křesťanem, bylo mu pravé oko vyloupnuto, a jednookého vyznavače Kristova odvedli do dolů, aby rudu kopal.

Po smrti Galeria dobyl Konstantin I. Veliký, syn císaře Konstancia Chlora a svaté Heleny, rozhodného vítězství, a propustil všecky uvězněné křesťany na svobodu. I Spiridion navrátil se do hospodářství svého.

Nyní zdvojnásobil modlitby i skutky lásky blíženské, a nabyl takové úcty a vážnosti u krajanů svých, že po smrti biskupa v Trimitu, v chudobné chyžce rolnické za jeho nástupce v úřadě biskupském zvolen byl. Spiridion nadarmo se zdrahal a svou nedostatečnost předstíral; musel se vůli všeobecné podrobiti a svěcení biskupské přijmouti.

---

[1]) Dioklecian stal se r. 284. císařem Římským. Aby rozsáhlé země na uzdě udržel, přibral sobě r. 286. Maximiána, a později Galeria a Konstancia Chlora za spoluvladaře. Galerius byl nejukrutnějším nepřítelem křesťanů.

Jakožto biskup v ničem nezměnil zevnější způsob života svého. Pokud mu úřad biskupský dovoloval, konal práci rolnickou. Jeho dcera Irena spravovala mu domácnost. Všechen výtěžek z malého hospodářství, a nepatrné příjmy biskupské rozdělil na tři díly; jeden díl ustanovil na výživu domu svého; druhý díl rozdával chudým; a třetí díl věnoval na půjčky bez úroků pro potřebné poctivé rolníky, řemeslníky a obchodníky. Kdožkoli přišel a žádal o půjčku, tomu ukázal místo, kde si potřebné peníze vzíti má. Když je přišel splatit, zase mu pověděl, kde je má položiti, anižby sám peníze přijal a přepočítal; neboť sám poctivý — měl každého člověka za poctivce. Avšak jeden špatný dlužník zneužil důvěry biskupovy. Peníze splacené opět vzal s sebou a odešel. Po dlouhém čase zase přišel nepoctivec ten prosit za půjčku. Biskup Spiridion, jak obyčejně, poslal jej ke truhle, aby si potřebné peníze sám vzal. Avšak nepoctivec shledal tentokráte truhlu prázdnou, a hlásil to biskupovi. Svatý Spiridion mu odpověděl: „Divná věc, že jen ty sám v truhle žádných peněz jsi nenalezl. Rozpomeň se, zdali jsi spravedlivě odvedl svou dřívější půjčku?“ — Podvodník poznal, že šalba jeho vyzrazena jest, přiznal se biskupovi a litoval hříšné nepoctivosti své.

Biskupský úřad svůj zastával svatý Spiridion ochotně a svědomitě. Slovo Boží kázal s neobyčejnou moudrostí ku podivu všem. Utvrzoval svěřence ve víře; rozmnožoval jejich nábožnost a přemnohým stal se patrným nástrojem milosti Boží. Nejhorlivěji napomínal věřící, aby se hříchů vystříhali, a zhřešivše na pokání se dali.

Svatý Spiridion byl jeden z 318 biskupů shromážděných roku 325. na prvním církevním sněmu Nicejském, kdežto proti bludařům Arianským vydatně hájil Božství Kristovo. Na sněmu tom přítomen byl také pohanský mudrc, kterýž všeliké důvody učených biskupů vyvrátiti se snažil. Konečně pak mluvil k němu neučený biskup Spiridion řka: „Slyš mne ve jménu Ježíše Krista a uznej pravdu. Jeden jest Bůh, který stvořil nebe i zemi, a nesmrtelnou duši dal člověku z hlíny země učiněnému. Mocí slova Svého stvořil všecky viditelné i neviditelné věci, a utvrdil je svatostí Ducha Svého. Slovo a Moudrosť, Syn Boží, slitoval se nad člověkem zbloudilým, a narodil se z Panny.

Tento Syn Boží smrtí Svou vykoupil nás od smrti, a vzkříšením Svým dal nám život věčný. Věříme, že zase přijde, aby nás ze všech činův našich soudil. Věříš-li, mudrci, že tomu tak jest?" — Pohanský mudrc dotknutý Božskou silou řeči Spiridionovy nemohl mu odpověditi. Tu pravil svatý Spiridion: „Máš-li všecko to za pravdu, pojď se mnou do kostela, abys přijal známku a pečeť víry." Pohanský mudrc obrátil se k přívržencům svým a řekl: „Slyšte všickni, jenž se vědami honosíte! Slovům a důvodům rozumu odolal jsem stejnou zbraní; moci nadlidské však slova lidská odporovati nedovedou. Kdožkoli z vás, když tento mluvil, pocítil, čeho já jsem zakusil, ten uvěřiž v Jesu Krista a následuj tohoto starého muže, z něhož sám Bůh mluvil." [1])

Roku 347. účastnil se svatý biskup Spiridion také církevního sněmu v Sardice, kdežto hájil svatého Athanasia, biskupa Alexandrijského, kterýž na křivou obžalobu Arianův císařem Konstantinem sesazen a do Trevíru vypovězen byl roku 336. Po dvou létech navrátiv se znova prchnouti musel do Říma roku 341., až pak na sněmu v Sardice v Ilyrsku roku 347, za nevinného uznán byl.

Svatý Spiridion, biskup Trimitský, blaženě v Pánu zesnul roku 349.

2. Blahoslavený Berthold Řezenský, Františkán.

V Řezně[2]) teprv povstal klášter nového řádu svatého Františka z Assisi († 4. října 1226), a již proslavil se mnichem, výtečným kazatelem Bertholdem, který po svém rodišti „Řezenským" sluje. Pro mimořádnou výmluvnost nazývali jej „Eliášem doby té." Na jeho kázaní hříšníci bolestí nad hříchy svými padali do mdlob; lupiči a podvodníci navracovali nespravedlivě nabyté statky; rouhači přicházeli k rozumu a káli se; lidé, vznešení a prostí, učení a neučení, obléhali kazatelnu začasté pod širým nebem zřízenou, s nížto Berthold mluvil zástupu padesát i sto tisíc hlav čítajícímu.

---

[1]) „Annales ecclesiast. a Christo nato ad annum 1198. auctore Caesare Baronio." — [2]) Řezno, něm. Regensburg, lat. Ratisbona, hlavní město kraje Hornofalckého a Řezenského v nynějším království Bavorském na pravém břehu Dunaje.

Památka jeho i pro nás jest důležita velice, ješto nejen v Bavorsku, Sasku a Rakousku, nýbrž také v Čechách a na Moravě požehnaně působil, podivnou mocí jímaje posluchače své, naše praotce. Papež zplnomocnil jej, aby po svém kázání uděloval odpustky několikadenní. Lid oslavoval ho také pro skutky zázračné. Berthold zemřel roku 1272., a pochován byl v kostele Františkánského kláštera v Řezně. Hned po smrti všeobecně ctěn byl jako svatý, a k jeho hrobu nábožně a vděčně putovali a putují věrní katolíci, jichžto praotcům byl hlásával slovo Boží. Z kázaní Bertholdových zachovala se nám značná část spolu se spisem: „O zařízení života nábožného.“ [1])

3. Svatý Nikas, arcibiskup Remešský, Eutropia, panna, Florens a Juvind, mučeníci.

V Remeši [2]) byl jedenáctým, do té doby nejslavnějším arcibiskupem svatý Nikasius, muž veliké lásky a statečnosti za času pronásledování Vandalského v Galii. Vandalové, národ germánský, sídla svá měli původně na pobřeží severního Německa. Byvše na křesťanství obráceni, a sice k arianismu svedeni, roku 407. vetřeli se do Remeše. Nikas, arcibiskup Remešský, horlivý služebník Boží, mocný kazatel a vzor pobožnosti, předvídaje, že přísný soud Boží přichází na lid hříšný, napomínal svěřence, aby pokání činili, a byl hotov za obět dáti sebe Bohu na smíření. Vandalové, dobyvše města, zavraždili v arcibiskupském chrámě Marie Panny Nikasia, jeho sestru Eutropii pannu, jahna Florensa, čtenáře (lektora) Juvinda, a několik jiných křesťanů. Těla jejich pochována jsou v kostele Nikasiově.

4. Svatí Serapion, Herou, Ater, Isidor a Dioskor, mučeníci Alexandrijští.

Léta Páně 249. za hrozného vzbouření obyvatelstva Alexandrijského v Egyptě proti křesťanům [3]), mimo jiné křesťan Se-

---

[1]) Die Missionspredigten des Berthold von Regensburg, bei Mainz, 1857. — „De religiosae vitae institutione.“ — [2]) Remeš, franc. Rheims (Rém), starožitné město francouzské v departementu Marnském nad Veslou, chová v přeskvostném arcibiskupském chrámě známé staroslovanské „evangelium Remešské“, na něž králové francouzští při korunování skládali přísahu. — [3]) Viz „Svatá Apolonia“ a spolumučeníci dne 9. února.

rapion ve svém vlastním domě spůsobem hrozným mučen byl. Pohané mu zpřeráželi všecky kosti a shodili jej s patra nejhořejšího na ulici.

Pak byli k soudu pohnáni tří Egypťané: Heron, Ater a Isidor, a s nimi patnáctiletý jinoch Dioskor. Panice toho usiloval soudce napřed slovy pochlebnými získati, a pak hrozbami zastrašiti. Obé však bylo marné. Ostatní tří byli tlučeni a upáleni. Dioskorovi mládenci a jeho moudrým odpovědím divil se i sám pohanský soudce, a k vůli mladosti propustil jej, aby si to rozvážil. Ale rekovný jinoch přidružil se ku statečným křesťanům, aby vyčkal větší a delší boj.

5. Ctihodný Genadij (Gennadius), arcibiskup Novogorodský.

Genadij, učený a horlivý obhájce pravé víry katolické, slovem i písmem potíral zmahající se v Rusku sektu židovskou, k nížto přidávali se i někteří bojarové, volení soudcové a náčelníci v bitvách. Vyučiv se životu klášternímu u Sabacia Soloveckého [1]), zastával úřad archimandrity čili arciopata v klášteře Moskevském. Roku 1485. stal se nástupcem arcibiskupa Sergia v Novgorodu [2]). Bludy sekty židovské netoliko výmluvným jazykem, ale také obratným pérem hubil, zprávy o nebezpečných bludařích těch podával velkovévodovi Moskevskému, svolal církevní sněm v Moskvě roku 1490., a jednomyslnou úchvalou odsoudil a z Církve vyobcoval bludaře. Neunaveně pracoval o nápravě kázně církevní v duchovenstvu, zvláště v Psovsku [3]). Od té doby šířili uražení duchovníci a židující bludaři pomluvy o arcibiskupu Genadiji, tak že r. 1504. nucena se viděl ustoupiti do kláštera, v němž býval arciopatem.

V klášteře tom blaženě dokončil činný a strastný život svůj dne 14. prosince 1506.

Spisové jeho jsou důkazem neobyčejné učenosti. Zůstavilť nejstarší bibli Ruskou. Překlad ten shotovil, maje před sebou

---

[1]) Solovecké ostrovy, Solovky, v Bílém moři, náležejí ke gubernii Archangelské. Na jednom z nich nalezá se klášter roku 1470. založený a zdí obehnaný, jemuž šest ostrovů Soloveckých Novogorodští darovali a pozdější panovníci darování to potvrdili. — [2]) Novgorod Veliký, gubernské město v severozápadní Rusi. — [3]) Psovsk, gubernské město v téže gubernii Ruské.

bibli latinskou Církví schválenou (vulgatu), a uživ při tom znatele jazykův, Slovana, Dominikána Benjamina. Znamenitý jest také jeho spis „Oběžný list o konci světa“ (1492), a jiní rukopisové. Požívá vůbec úcty světce Božího.

Neděle III. adventní.

Jan 1, 19—28.

Dnešní část svatého evangelia obsahuje svědectví, kteréž vydal svatý Jan Křtitel o Pánu Ježíši, když od něho pokřtěn byv v řece Jordanu na poušť odešel a z pouště se navrátil. Svědectví to bylo veřejné, slavné a úřadné, ješto dáno bylo na otázku synedria, nejvyšší náboženské stolice soudné čili velerady židovské. Veleradě Jerusalémské svěřena byla stráž nad veškerým náboženským a národním vědomím a vzděláním v zemi. U velerady musel ohlásiti se každý, kdož učitelem lidu státi se chtěl, a bez svolení velerady té nikdo nesměl veřejně vyučovati lid.

Svatý Jan Křtitel, maje poslání své od samého Boha, nevyžádal sobě dovolení u velerady Jerusalémské, a přece veřejně kázal, křestil, napomínal, Krista Mesiáše hlásal, a došel takové slávy u všeho lidu, že se odevšad k němu hrnuli venkované i měšťáci. I připadlo veleradě židovské, aby toho déle netrpěli. Vypravili poselství k němu, aby se zodpovídal z počínání svého. „Poslalť židé z Jerusaléma kněží a levity k Janovi, aby se ho tázali: Ty, kdo jsi?“

Z odpovědi Janovy vysvítá, že vyslancové velerady židovské přidali ještě určitější otázku: „Jsi-li Kristus Mesiáš? Jsi-li Ten, jemuž přísluší osobovati sobě takové právo, že netoliko křestíš, ale také proti nám se všelijak stavíš, a na nás opovážlivě dotíráš? Kým jsi? Jaký úřad vedeš?“ — Skutečně mnozí té doby měli Jana Křtitele za Krista Mesiáše, jak víme z evangelia svatého Lukáše, který píše: „Lid domníval se, a všickni v srdcích svých soudili o Janovi, zdaliby on snad byl Kristus.“ Luk. 3, 15.

Odpověď Jana Křtitele na otázku vyslancův z velerady Jerusalémské uvádí svatý evangelista Jan třikráte řka: „I vyznal, a nezapřel, a vyznal: Já nejsem Kristus.“ Jan 1, 20. Svatý evange-

lista osvědčuje tím, jak důrazně, jak rozhodně a odhodlaně Jan Křtitel vyslovil odpověď svou, a jak určitě odmítl od sebe domnění, žeby byl Kristem Mesiášem. Dokázal tím svou milovnost pravdy a pravou pokoru. Kdožkoli jest pravdy milovný a pokorný, raduje se z toho, může-li vyvrátiti a rozptýliti vyšší domnění, jež lidé o něm mají. Jenom pokrytec a člověk pyšný libuje si v tom, mají-li ho lidé za většího a za lepšího, než skutečně jest. Pokrytcem ješitné chvály žádostivým nebyl svatý Jan Křtitel; proto důrazně „vyznal, a nezapřel, a vyznal: Já nejsem Kristus."

Jak mile vyslancové velerady židovské uslyšeli odpověď Janovu: „Já nejsem Kristus," dále na něj doléhali řkouce: „Což tedy? Eliáš jsi ty?" — I řekl: Nejsem!"

Prorok Eliáš nesešel smrtí z tohoto světa, nýbrž vzat byl u vichru do nebe. IV. Král. 2, 11. Tudíž očekávali židé, že opět na svět přijde, a sice jako předchůdce před zaslíbeným a očekávaným Kristem Mesiášem podle slov Malachiáše proroka řkoucího: „Aj, já pošlu vám Eliáše proroka. prvé nežli přijde den Hospodinův veliký a hrozný, a obrátí srdce otcův k synům, a srdce synův k otcům jejich." Malach. 4, 5. 6. Tato prorocká slova vůbec na příchod Eliáše před Kristem vykládána byla; bylať tedy po odpovědi Janově: „Já nejsem Kristus," nejbližší otázka: „Což tedy? Eliáš jsi ty?" A Jan odpověděl: „Nejsem!" — Arciť nebyl Jan Křtitel Eliášem v tom smyslu, jak se domnívali vyslancové z velerady židovské; nebylť tělesně a osobně Eliášem; a tudíž musel odpověděti jim: „Nejsem!"

Bylť však Jan Křtitel Eliášem podle ducha a ve smyslu anjela k Zachariáši mluvivšího: „Neboj se, Zachariáši, neboť jest vyslyšena modlitba tvá. Alžběta, manželka tvá, porodí tobě syna, a nazveš jméno jeho Jan. Bude tobě radost a veselí, a mnozí radovati se budou z narození jeho. Budeť zajisté veliký před Pánem, a Duchem Svatým naplněn bude ještě v životě matky své. On předejde před Ním (před Kristem Mesiášem) v duchu a v moci Eliášově, aby obrátil srdce otcův k synům, a připravil Pánu lid dokonalý." Luk. 1, 13—17. Souhlasně s těmito slovy anjelovými i sám Pán Ježíš pravil o Janovi předchůdci Svém: „Pravím vám, že Eliáš už přišel, a nepoznali jste ho, ale učinili jste, cožkoliv jste chtěli." Mat. 17, 12. „Onť jest Eliáš, jenž přijíti má." Mat. 11, 14.

Po druhé záporné odpovědi Janově vznesli na něj vyslancové velerady Jerusalémské otázku třetí: „Prorok jsi ty?“ A zase odpověděl: „Nejsem!“ — Svou třetí otázkou: „Prorok jsi ty?“ mířili vyslancové velerady židovské na proroka Jeremiáše, o kterém se židé rovněž domýšleli, že za doby Mesiášovy z mrtvých vstane, a Jej lidu ohlašovati bude. Že tomu tak bylo, že mnozí židé očekávali proroka Jeremiáše, patrno jest z události následné. Jednoho dne přišel Ježíš do krajiny Cesarey Filipovy, a otázal se učeníků Svých řka: Kým praví lidé býti (mne) Syna člověka? A oni řekli: „Někteří Janem Křtitelem, jiní pak Eliášem, jiní Jeremiášem nebo jedním z proroků.“ Mat. 16, 14. — Podobně vyslancové z velerady Jerusalémské tázali se Jana Křestitele: „Prorok Jeremiáš jsi ty?“ A pravdomluvný, pokorný Jan mohl a musel odpověditi jim: „Nikoli!“

Ale poslancové velerady nedali se odbyti zápornou odpovědí třikrát opětovanou, nýbrž doráželi na něj, aby se určitě vyjádřil. I řekli jemu: „Kdož jsi? Ať odpověď dáme těm, kteří nás poslali. Co pravíš sám o sobě?“ Šloť jim o to, aby nalezli něco, pročby mu mohli zapověditi kázaní a křestění; proto donutili ho, aby jim jasně odpověděl. Jan Křtitel pak odpověď svou vážil z proroka Isaiáše, jehož slovy vyjádřil povolání své řka: „Já jsem hlas volajícího na poušti: Spravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok.“ — Isai 40, 3. — „Hlasem volajícího“ čili „hlasatelem na poušti“ předpověděným jmenoval sebe svatý Jan, poněvadž na poušti kázal, a ješto veškeren tehdejší svět rovnal se poušti, neboť byl prázden víry, lásky, cnosti a milosti Boží, a málo vnímal a chápal Janovo vybízení k pokání a ku přípravě na Krista Mesiáše.

Vyslancové farisejští novou otázkou dotírali na Jana řkouce: „Proč tedy křestíš, když nejsi Kristus, ani Eliáš, ani Jeremiáš?“ — Svatý Jan odpovídaje vyložil jim pravý význam křestu svého řka: „Já křestím vodou;“ t. j. křest můj jest toliko křestem náznačným a obrazným, jenž má lidi vésti k tomu, aby se vniterně na duši své očistili, pokání činili, a tak na Krista Vykupitele svého připravili se. Já tedy nic sobě neosobuji, coby příslušelo na Mesiáše; já jenom připravuji lid na Mesiáše, „který již u prostřed vás stál, a kterého vy neznáte. Tenť jest, kterýž po mně přijde, kterýž přede mnou učiněn jest, kterémuž já

nejsem hoden rozvázati řeménku u obuvi Jeho.“ To jest: Já jsem pouze předchůdce Krista Mesiáše, jenž mezi vámi již obcuje, ale kterého vy uznati nechcete, ač jste Jej odedávna byli očekávali. Tenť jest, který po mně, Svém předchůdci, přišel, který však jako Bůh od věčnosti přede mnou jest, a Jemuž pro Jeho Božskou důstojnost nejsem hoden prokázati ani sebe menší službu nejposlednějších otroků.

Ó jaká to vznešená pokora a milovnost pravdy u svatého Jana Křtitele! Pravá pokora a milovnost pravdy nesnese toho nižádnou měrou, aby někdo o člověku tyto cnosti majícím měl domnění vyšší, nežli mu skutečně přísluší. Pokorný člověk vynakládá všelikou píli na to, aby skutečně a dokonale znal sám sebe; a toto poznání sebe tím více utvrzuje ho v pokoře, kteráž jest základem všech ostatních cností. Ubohý jest každý člověk, nezná-li sám sebe! Proskoumejme se důkladně; zpytujme svědomí své nestranně; a shledáme-li, že vadami, hříchy a nepravostmi poskvrněna a zohyzděna jest duše naše před Bohem nejvýš svatým a spravedlivým: bez odkladu očisťme se pokáním svátostním; bez odkladu smiřme se s Bohem v posvátné zpovědnici, k čemu nás zvláště za doby adventní důrazně vyzývá Církev svatá. Jsouce pak pro zásluhy Kristovy rozhřešením kněžským ospravedlněni a posvěceni, bez bázně a beze studu budeme moci postaviti se před soudnou stolici Boží, kdykoli nás povolá nebeský Pán. Až pak Soudce náš, Bůh Kristus, optá se nás: „Ty kdo jsi?“ — budeme moci s důvěrou v Jeho milosrdenství odpověditi: „Pane a Bože můj! Na zemi byl jsem věrným služebníkem Tvým! Nyní pak račiž učiniti, abych pro neskončené zásluhy Tvé došel smilování a radosti věčné!“

Dne 15. prosince.

1. Svatá Kristina, panna, služka, věrověstka Iberská.

Země Iberia v Asii, mezi Kolchidou, Albanií, Armenií, Kavkazem a Sarmacií, za nejstarších dob byla výborně zalidněna a bohata na obilí, víno a olivy. Hlavní řeka země té jest Cyrus, nyní Kur. Iberové bydlívali již za dávných časů v městech a vesnicích stavěných z cihel pálených; přilnuli záhy k víře kře-

sťanské, a zabývali se nejvíce orbou. Za císaře Trajana (98—117) byla Iberia částí říše Římské, při které zůstala až do času císaře Juliana za čtvrtého století, kdy jí dobyl Sapor II., král Perský.

Dějiny světové stručně hlásají: „Iberové přilnuli záhy k víře křesťanské.“ Ale zajímavo jest křesťanům katolickým zvěděti, jakým spůsobem národu tomu vzdělanému zvěstována byla víra Kristova? Národové Slovanští přijali víru křesťanskou od učených bratří, svatého Cyrilla a Methoděje. Němci od svatého Bonifáce. Angličané od svatého Patricia. Uhři od svatého krále Štěpána. Měli Iberové rovněž tak učeného a mocného zakladatele Církve křesťanské? Bůh i slabými nástroji osvědčuje se býti mocným a všemohoucím. V Iberii první základ Církve křesťanské položila služka otrokyně Kristina.[1])

Kdy a kde se narodila, a kterak se do otroctví v Iberii dostala, životopisec nezaznamenal. Loupežníci z Armenie začasté vycházeli do zemí sousedních, lidi pochytané odváděli a za otroky prodávali. Takovým spůsobem i Kristina dostala se do Iberie.

Z počátku panstvo tvrdě a nemilosrdně nakládalo se služkou otrokyní. Těžké práce ukládali a oddechu nepopřáli jí páni pohanští. V cizině daleké od rodičův a příbuzných — neměla Kristina nikoho, jemužby sobě byla mohla požalovati a potěšiti se. Ale na štěstí byla křesťankou, a tudíž potřebné potěchy hledala a nalézala na modlitbách u milého Pána Ježíše. Za našich časů žádná služka nedá se přirovnati ke služce otrokyni za dob pohanských; a přece potkáváme se zhusta s velikou nespokojeností a netrpělivostí mezi služebnými. Odkud to? Neznají a neužívají mocného prostředku, horlivé modlitby, z nížto se každému křesťanu prýští hojná útěcha — a proto jsou k politování.

Kristina byla k pánům svým věrna, uctiva, přívětiva a jich poslušna; ke svým spoluslužebným vlídna; ráda je těšila a obsluhovala. Pohanských obřadů vystříhala se úzkostlivě, panenské

---

[1]) Tuzemci nazývají svatou patronku a osvětitelkou svou „Nina“ dle Martinovova „Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus“.

čistoty byla pilna a nezřídka celé noci vytrvala na modlitbách. Posty křesťanské zachovávala svědomitě a přísně. Těmito cnostmi, jichž pohané neznali, získala sobě Kristina vážnosti a důvěry pánův svých, a přízně i úcty spoluotroků. Tázajícím se pohanům, proč nežije jak ostatní lidé, a odkud má té síly, že těžký osud svůj tak trpělivě snáší, říkávala: „Jsem křesťanka; proto jest povinností mou, abych takovým spůsobem sloužila Ježíši Kristu, pravému Bohu.“ Ochotně vypravovala zvědavým pohanům o Kristu Pánu, o Jeho životě, utrpení a smrti, a vysvětlovala jim učení křesťanské. Tu pak nezřídka stávalo se, že posluchačové nábožnou řečí její hluboce dojatí zamyslili se, a přemýšlejíce rozcházeli se domů. Toť bylo prvním semenem slova Božího, kteréž Kristina služka rozsívala v pohanském národě Iberském.

Považte, mnoho-li dobrého by každá služka křesťanská i za naší doby spůsobiti mohla v rodinách, kdyby jako Kristina s dětmi a se spolučeledíny rozmlouvala o Kristu Ježíši a o svatých věcech! Leckteré slovo nábožné ujalo by se jim v srdcích, a časem zajisté vydávalo by ovoce krásných cností a dobrých skutků. Ale bohužel mnohá služka křesťanská libuje sobě toliko v řeči prázdné, nelaskavé, hrubé a pomlouvačné, ba zhusta i v řeči nestydaté a necudné, kteroužto kazí nevinné dítky, a tak stává se pravým neštěstím celých rodin. Služka taková ovšem nemůže ve vážnosti býti u pánů svých, nemůže přízně míti u jiných lidí rozumných a cnostných; a tou měrou sama sobě nejvíce škodí.

Kristinu nejen páni a ostatní lidé měli v úctě pro její cnosti, ale také Bůh měl zalíbení v ní, a dal jí milost Svou. V národě Iberském bývalo tenkráte obyčejem, že matky své nemocné dítky od domu k domu nosívaly, dobré rady a pomoci hledajíce. I stalo se, že jedna zarmoucená matka ptala se Kristiny, neví-li pomoci dítěti nemocnému? Kristina odpověděla: „Přirozeného léku pro dítě tvé neznám žádného; ale Ježíš Kristus, Jemuž já sloužím, může okamžitě uléčiti nemoc sebe horší; věřím, že uzdraví i dítě tvé!“ I vzala dítě na smrt nemocné, položila je na roucho žíněné, na kterémž léhala, a na kolenách prosila Boha za ně. A hle, Bůh vyslyšel modlitbu její, dítě se pozdravilo, a matka pohanka s radostí nevyslovnou nesla milé dítko svoje domů.

Pověst o zázraku tom rozhlásila se rychle po celé zemi,

a donesla se až ke královně, která v těžké nemoci své nadarmo hledala pomoci u lékařů. Královna kázala, aby cizinku otrokyni k ní zavolali. Ješto pak Kristina pokorná ostýchala se jíti do paláce královského, dala se královna k ní donesti a na žíněné roucho položiti. Kristina klečíc modlila se k Bohu za ni, a nežli se domodlila, cítila královna na sobě, že bolesti přestávají a zdraví se navracuje. Vděčně nabízela královna Kristině zlato a vzácná roucha, ale Kristina ničeho nepřijala a vyzvala královnu, aby děkovala Bohu, kterýž ji uzdraviti ráčil, jenž jest Pánem nad životem a smrtí každého člověka, o Němž by ji ráda poučila. Královna, jejíž srdce naplněno bylo vděčností, dala sobě o Kristu Ježíši vypravovati, a uvěřila v Něj.

Král Mirian se radoval z rychlého uzdravení choti své a poručil, aby se otrokyni Kristině bohaté dary donesly. Ale královna mu pravila: „Kristina žádných darů nechce; ale toho žádostiva jest, bychom se klaněli Ježíši Kristu, kterýž mi byl zdraví navrátil.“ Král však zpouzel se, ač jej královna neustále prosila.

Jednoho dne, když král s komonstvem svým honbou se bavil, náhle zatměla se obloha. Král v lese hlubokém zabloudiv u velikém nebezpečenství nacházel se. Tu mu přišlo na mysl, aby se obrátil k Bohu, o kteréž mu královna byla vypravovala, a jehož všemohoucností zdraví nabyla. Učinil slib, že se model svých sřekne a Kristu klaněti se bude, vyvázne-li šťastně z nebezpečí velkého. A hle, nebe se vyjasnilo, král šťastně navrátil se k svému komonstvu a s ním do paláce svého. Ihned povolal k sobě Kristinu, a dal se od ní vyučiti víře křesťanské. S ním pak i velmožové jeho a veliká část národa Iberského stali se křesťany.

Takovou měrou byla služka Kristina zakladatelkou Církve křesťanské v Iberii za Miriana, prvého krále z dynastie Perské roku 314., jehož nástupcové pak víru šířili a upevňovali.

Život svaté Kristiny napsal křesťanský spisovatel Rufin Akvilejský, † roku 410., jenž to slyšel z úst syna krále Miriana na víru Kristovu obráceného.

Jak krásný a šťastný bylby život v rodinách našich a v národě našem, kdyby takových služebných byl dostatek!

Jaké blaho panovalo by ve společnosti lidské, kdyby čeledínové skvěli se vroucnou zbožností, živou věrou v Boha spravedlivého, věrností, úctou a poslušností svých hospodářů a hospodyň, přívětivostí a úslužností ke svým spolusloužícím a ke všem lidem! Že tak za našich časů není, toho velikou část viny nezřídka mají hospodářové a hospodyně, jenž nemívají cností křesťanských, domácí modlitby a veřejné služby Boží zanedbávají, čeledíny své k nábožnosti a mravnosti nejen nepřidržují, nébrž začasté lehkovážnými řečmi a špatnými příklady kazí.

Výborně vykonala úlohu svou svatá Kristina. Připravilať národ cizý, národ Iberský, pro Krista a Církev Jeho. Konejž každý v národě svém milovaném velikou úlohu svou, a vodiž svou rodinu a domácí své ke Kristu Ježíši! Každý hospodář, každá hospodyně pečuj svědomitě nejen o potřeby tělesné, ale také o potřeby duchovní čeledínů svých, aby byli pravými Kristinami, t. j. křesťankami a křesťany netoliko dle jména, ale také dle řečí a skutků.

2. Svatý Epafrodit, biskup Filipanův.

Epafroditus, jazykem naším Sličný, Půvabný, Milostný, bývalo jméno zhusta užívané. Také biskup ve Filipách[1]) za doby apoštolské jmenoval se Epafrodit. Křesťanská obec města toho, jak mile zvěděla, že svatý apoštol Pavel jest v Římě žalářován, vypravila k němu rodáka a náčelníka svého Epafrodita, aby mu znamenité dary od nich donesl a potřebné služby konal. Fil. 4, 18. V Římě Epafrodit na smrt rozstonal se, ale pomocí Božskou zase vyzdravěl. Svatý Pavel ihned jej poslal nazpět do Filip, a dal mu s sebou „list k Filipanům“, ve kterémž o Epafroditovi překrásně napsal: „Zdálo se mi potřebné, abych poslal k vám Epafrodita, bratra, pomocníka a spolubojovníka

[1]) Filipy, bývalé pevné město v Macedonii mezi řekami Mestem a Strumou, starým Nestem a Strymonem, na pomezí Thráckém. Dříve nazývalo se Krénidy; když pak je Filip, král Macedonský, roku 358. před Kristem obnovil, zvěčšil a ohradil, nabylo jména Filipy. Filipy byly mezi prvými městy v Evropě, kde se evangelium Kristovo zvěstovalo. Svatý Pavel založil tam velikou osadu křesťanskou, kteráž největší vděčností a láskou lnula ke svatému apoštolu tomu.

svého, vašeho pak apoštola (biskupa) a služebníka v potřebě mé. Nebo zajisté toužil po vás po všech, a smuten byl proto, že jste o něm slyšeli, žeby byl nemocen. I bylť zajisté nemocen až na smrt; ale Bůh se nad ním smiloval, a netoliko nad ním, ale i nade mnou, abych neměl zármutku nad zármutek. Proto spěšněji poslal jsem ho, abyste vidouce jej zase, zradovali se, a já abych byl bez zármutku. Přijmětež jej tedy se vší radostí v Pánu, a takové muže v poctivosti mějte; neboť pro dílo Kristovo až k smrti se přiblížil, vydav život svůj, aby nahradil to, čeho se vám nedostávalo k posloužení mně." Filip. 2, 25—30.

Mimo toto slavné svědectví svatého apoštola Pavla o svatém Epafroditu nezachovaly se nám zprávy jiné.

3. Ctihodný Vrbata, šlechtic Český.

Podlažice jest ves v okresu Chrudimském v Čechách, blízko u města Chrasti. Na začátku patnáctého století ještě tam stál nejchudší Benediktinský klášter, jejž byl roku 1159. založil Český šlechtic Vrbata, a při něm kostel svaté Markéty. Šlechtic Vrbata[1]) klášteru tomu obětoval dědiny své od potoka Žejbra až k horám Čelakovským. První opat kláštera toho jmenoval se Hugo. Ctihodný Vrbata zesnul v Pánu dne 21. prosince. Veškeren lid okolí toho ctil jej jako světce, a slavil vždy výroční památku jeho téhož dne. Asi hodinu cesty od Podlažic pode vsí Skalou stával před válkou husitskou kostel farní (osadní), jemuž říkáno: „U svatého Vrbaty."

Za století čtrnáctého byli opatové Podlažičtí od papeže vyznamenáni právem odznaků biskupských: mitry a berly. Opat Bartoloměj roku 1399. byl třetí, jenž požíval práva toho. On dal roku 1406. zhotoviti pěknou cínovou křestitelnici, jížto doposud užívá se v biskupském kostele u Svatého Ducha v Hradci Králové, kamž ji byli Hradčané v měsíci dubnu r. 1421. jako válečnou kořist odtáhli. Pražané, Hradčané (Hradečtí) a Táboři Žižkou vedení rozbořili v měsíci a roku jmenovaném kláštery v Pardubicích a Sezemicích, přivalili se ke klášteru

---

[1]) Dle Nekrologu Podlažického, jenž nyní nalézá se v Stokkholmě, hlavním a sídelním královském městě Švédském.

Podlažickému, a vydrancovali, vypálili a zbořili jej i s krásným kostelem. Při tom povražděno bylo tolik lidu, že sám starý letopisec Český praví: „Sám Bůh to nejlépe ví, kolik lidí zavražděno bylo.“ Opata Jana bludaři Čeští spolu s dvěma kněžími na hrad Richmburk zavlekli, a tam je za živa upálili. Založení ctihodného pána Vrbaty bylo všecko vyvráceno, poněvadž dědiny klášterské rozchvácené uvízly v rukách a kapsách světských. Klášter Podlažický již nepovstal z rumu svého. Podlažice od roku 1656. náležejí biskupům Kralohradeckým, z nichžto třetí, Jan František, svobodný pán z Talmberka, roku 1696. na základech klášterního kostela vystavěl nynější kostel svaté Markéty, v němž on i jeho sestra Ludmila, provdaná hraběnka Kolovratová, pohřbeni jsou.

4. Svatý Eleuther, biskup Ilyrský, a jeho matka Anthia, mučeníci.

Svatý Eleuther, biskup Ilyrský, proslaviv se obcováním svatým a darem zázraků, za císaře Římského Hadriana (117 až 138) pro víru v Boha Krista na rozpáleném železném lůžku, na rošti, a v měděné nádobě naplněné vřelým olejem a rozpuštěnou smolou a sirou od Boha zachráněný, a ode lvů, kterýmž předhozen byl, nedotknutý, konečně spolu s matkou svou, Anthiou, proboden a korunou mučenickou ozdoben byl. V kalendáři Římském výroční památka jejich psána jest dne 18. dubna.

Dne 16. prosince.

1. Svatý Eusebius, biskup Verčelský, mučeník.

Svatý Eusebius narodil se na konci třetího století v Sardinii.[1]) Přišel okolo roku 311. do Říma, kde se byla jeho matka Restituta usadila. Papež Eusebius udělil mu křest svatý a dal mu jméno své. Byv nábožně vychován věnoval se duchovnímu stavu. Za papeže Silvestra stal se kostelním čtenářem

---

[1]) Sardinia, ostrov k Italii náležející v moři Středozemním, oddělený od Korsiky úžinou svatého Bonifáce.

(lektorem) v Římě, a později povolán byl do města Verčeli [1]) v Savojsku. Mezi duchovenstvem města toho Eusebius tou měrou vyznamenával se nábožným obcováním a horlivým konáním všech cností křesťanských, že jej kněžstvo s lidem jednohlasně zvolilo za biskupa Verčelského, na kteroužto důstojnost posvěcen byl dne 15. prosince 340. od papeže Julia I.

Eusebius biskup první v zemích Západních spojil život klášterský se stavem kněžským, což v Církvi Východní již dříve zavedeno bylo. Přebýval a žil společně s duchovenstvem svého města v jednom domě, a sdružil duchovní správu a posvátnou vědu s tuhou kázní a pobožností mnišskou, za kterouž příčinou řeholní kanovníci čili sborníci jej a svatého Augustina jmenují zakladatelem řádu svého. [2]) Vedle svědectví svatého Ambrože [3]) vyšlo z tohoto duchovního semeniska mnoho spůsobilých a bohabojných služebníků oltářních, mnoho osvícených a svatých biskupů, mnoho vyznavačů i mučeníků, jimžto biskup Eusebius sám slovem i skutkem klestil cestu.

Avšak Eusebiovi, statečnému pastýři duší, nebylo dáno, aby dlouho klidně působil u prostřed milovaných svěřencův. Toho času bludařství Ariánské ohrožovalo Církev svatou v samých základech, a kdožkoli znal a ctil pravou víru Kristovu, musel jako svatý Athanasius Veliký neohroženě vzpírati se proti bouři zuřivé. Papež Liberius, který jakožto hlava Církve všemožně vynasnažoval se, aby neblahé ty spory ukončil, vyzval roku 354. biskupa Eusebia Verčelského a biskupa Lucifera Kagliarského [4]), aby se vypravili k císaři Konstanciovi, té doby v Arelatě (Arles) v Galii meškavšímu, a od něho vyprosili svolání sněmu církevního. Císař Konstancius dal k tomu svolení, a tudíž odbývala se synoda v Miláně roku 355., v nížto však převahu měli biskupové Ariánští, podporovaní přítomným císařem Konstanciem, příznivcem svým. Biskupové

---

[1]) Vercelli (Verčeli), hlavní město okresu Verčelského v Italské provincii Novaře na pravém břehu Sesie, u železné dráhy z Turina do Milána, sídlo arcibiskupa. V pokladní komoře chrámu stoličného chová se prastaré a vzácné evangelium svatého Marka. — [2]) Proprium Canonicorum regularium dne 16. prosince. — [3]) S. Ambrosii epist. 82. ad Vercellenses. — [4]) Cagliari, opevněné hlavní město ostrova Sardinie, za časů Římanův Calaris, z něhož mimo jiné starožitnosti zachovaly se rozvaliny velikolepého vodovodu.

katoličtí, jenž nechtěli podepsati odsouzení svatého Athanasia[1]), byli sesazeni a ze země vypuzeni. Biskup Eusebius v synodě té na samém počátku prohlásil, aby někteří účastníci synody kacířstvím poskvrnění přede vším podepsali vyznání víry stanovené všeobecným sněmem Nicejským. Zlovolní Ariani rozhněvali se a žádost tu odepřeli. Biskup Eusebius ovšem rozhodně zavrhl nespravedlivé odsouzení svatého Athanasia vyslovené Arianskou synodou Arelatskou roku 353. Po skončené synodě Milanské ještě psal císař Konstancius Eusebiovi[2]), aby jej pro stranu Arianskou získal, avšak nadarmo. Proto statečný obhájce pravdy a práva, biskup Eusebius, odsouzen byl do vyhnanství do města Skytopolis v Palestině, kde s ním ukrutně nakládal Arianský biskup Patrofil, kteréhož Eusebius v listě svém pojmenoval svým žalářníkem. Zprvu sice přebýval tam v soukromém domě ctihodného kmeta Josefa[3]), kdežto jej Epifanius[4]) a jiní nábožní katolíci a vyslancové z Verčeli navštěvovati směli; ale brzo násilně vedrali se protivníci do jeho příbytku a odvlekli jej veřejně do žaláře, kde mu bylo snášeti útrapy nelidské. Avšak ničím nedala se otřásti víra a stálost biskupa Eusebia, jenž trpělivě snášel všeliké muky a strasti.

Ze Skytopole přivedli jej do Kapadocie, a odtud později do Horního Egypta, do Thebaidy, kdežto vězněn byl až do smrti císaře Konstancia. Císař Julian Odpadlík, dosednuv roku 361. na trůn, dovolil všem katolickým biskupům, aby se navrátili do svých biskupství, a tudíž také Eusebius opustil Horní Egypt a odebral se nejprvé do Alexandrie, aby se radil se svatým Athanasiem, kterakby se měl obnoviti mír a pokoj v Církvi. K tomu konci účastnil se s Athanasiem církevního sněmu Alexandrijského roku 362., na kterémž usoudilo se, aby Arianští biskupové do Církve katolické přijati byli, budou-li chyby své upřímně litovati.

Z Alexandrie spěchal biskup Eusebius do Antiochie, aby tam uklidil rozkol církevní. Zpáteční cestou v jiných městech

---

[1]) V Arelatě konala se synoda r. 353., kdežto císař Konstancius přinutil biskupy shromážděne, aby Athanasia odsoudili, a Ariany bludaře do společnosti církevní přijali. — [2]) Constancius Victor, Triumphator, semper Augustus, Eusebio Episcopo. Baron Annales ad annum 355. n. 14. — [3]) Svatý Josef „kníže“ 18. prosince. — [4]) Svatý Epifanius 21. ledna.

východních slabochy ve víře utvrdil, a pobloudilce k pravému učení nazpět přivedl.

Konečně zemí Ilyrskou roku 363. navrátil se do biskupství svého, a spojil se s Hilariem, biskupem Poitierským (Pictavium) a s jinými horlivými obhájci víry katolické proti arianismu, kterýž nalezl nového zastavatele v Milánském biskupu Auxenciovi, jenž podporován a chráněn jsa císařem Valentinianem, šířil bludy arianské v Horní Italii. Proto odebral se Eusebius roku 364. do Milána, a vystoupil osobně proti Auxenciovi. Ale k rozkazu císařskému musel z Milána odejíti a do Verčeli navrátiti se, kdežto dne 1. srpna 371. v Pánu zesnul v 88. roce věku svého. [1])

Ač svatý Eusebius pro víru usmrcen nebyl, přece „mučeníkem“ nazývá se pro veliké útrapy, jichžto byl vytrpěl pro Krista a Jeho Církev. Z jeho listů a spisů některé nám dochovaly se. Svatý Eusebius, biskup Verčelský, jest velikou osobností v církevních dějinách čtvrtého století křesťanského.

2. Svatá Adéla, císařovna Římsko-Německá.

Svatá Adéla, (Adleta, Adelheid), dcera Rudolfa II., krále Burgundského, a jeho choti Berty, narodila se roku 931. Ve svém šestém roce pozbyla otce, a výtečnou matkou výtečně vychovaná, zasnoubena byla jako dítě desitileté Lotharovi, králi Italskému, za kterého se roku 947. skutečně provdala. Hodný Lothar, jemuž Adéla porodila dceru Emmu, zemřel již po třech létech v Turinu, dne 22. listopada 950.

Ctižádostivý Berengar, vévoda Ivrejský, sužovatel krále Lothara, pronásledoval i jeho vdovu Adélu, kteráž, pochovavši chotě svého do krypty Milánské, odebrala se do Pavie, svého vdovského sídla. [2]) Aby snad některý z knížat cizých s krásnou, nábožnou a moudrou Adélou nenabyl koruny Italské, požádal Berengar vdovu královskou za manželku pro svého syna

---

[1]) Sv. Hieronymi „Chronicon,“ a „De script. eccl.“ — [2]) Pavia (staré Ticinum, později Papia), hlavní město Italské provincie Pavijské na řece Ticinu, má universitu od Karla Velkého založenou, od Karla IV. obnovenou roku 1361. Do roku 1859. byla Pavia Rakouská.

Adelberta, který spolu s otcem hned po smrti Lothara za krále korunovati se dal. Adéla žádost tu naprosto zamítla. Berengar ji na hradě Garda u jezera Gardského uvěznil. I jeho manželka Villa vězení to všemožně ztrpčovala jí.

Statečnou trpitelku kaplan Martin tajně vysvobodil a na útěku o ni pečoval, až ji biskup z Reggia,[1]) Adelhard, zjednal útočiště na hradě Kanose u šlechetného hraběte Azza, později markraběte Modenského a Reggioského. Nejjistější ochrany ale opatřil jí papež Agapet II., kterýž písemně vyzval Otu I., krále Německého, aby z rukou Berengarových vysvobodil Adélu a Italii. Ota I., jemuž byla právě umřela manželka Edita, umínil sobě zasnoubiti se s Adélou, jejíž krása a cnota i v Němcích známa byla. Proti Berengarovi vypravil syna svého Landulfa s vojskem, a brzo sám také do války odešel. Berengar prchl, a již v říjnu 951 vstoupil Ota I. s Adélou ve stav manželský. Nežli pak papež Agapet Otu I. za císaře korunovati mohl, musel Ota s chotí svou Adélou do Německa se navrátiti, když byl hraběte Azza markrabětem učinil, a kostel v Kanose bohatě nadal, aby tak vděčnost Adélinu ochranci zemskému a nebeskému osvědčil.

Adéla jako anjel míru od Němců uvítaná porodila Otovi roku 954. syna Otu, dědice trůnu. (Dva první synové, Jindřich a Bruno, brzo zemřeli.) Otu, a později narozenou Mathildu, matka nábožně vychovávala, a bratr otcův, svatý Bruno v Kolíně, vychování to dovršil. Když pak roku 962. Ota I. od papeže Jana XII. za císaře korunován byl, zaskvěla se i Adéla pod korunou císařskou, nad kterouž ale mnohem více skvěly se její cnosti: moudrost, lahoda, horlivost náboženská a zapírání sebe. Onať vymohla, že učený opat Trevírský za arcikancléře zvolen byl, že biskup Modenský dostal statky po synech Berengarových, že opatství Monte-Kasinské nabylo znamenitých výsad, že Německo a Italia obdařeny byly nesčetnými blahodarnými ústavy. Rekovnou lásku křesťanskou dokázala císařovna Adéla tím, že dvě dcery svého úhlavního nepřítele, Berengara, ke dvoru císařskému povolala, a jim pravou matkou byla.

---

[1]) Reggio (Redžo) Emilia, hlavní město provincie téhož jména, staré Regium Lepidi, na průplavu do řeky Pádu tekoucím.

Dne 7. května 973. zemřel císař Ota I. a pochován byl v Děvíně (v Magdeburgu) arcibiskupem svatým Adalbertem[1]), který se pak stal duchovním vůdcem a rádcem její.

Vláda Oty II. byla potud šťastna, pokud se Ota II. řídil moudrou radou své matky císařské. Jak mile pak jeho druhá manželka, Theofania, dcera řeckého císaře Romána, proti matce císařovně popouzeti jej počala, dal se Ota II. tak zaslepiti, že matku svou pro domnělou přílišnou štědrost k chudým a klášterům ode dvora zapudil. Adéla k novým útrapám odsouzená odebrala se roku 978. z Německa do Italie, a později do Burgundska, kde ji bratr, král Konrad, slavnostně uvítal.

S císařovnou Adélou vystěhovalo se z Němec takořka všechno požehnání. Národ Německý roztoužil se po ní, a lepší smýšlení navrátilo se k císařskému dvoru teprvé po dvou létech s Adélou, kterouž byl se synem Otou II. smířil svatý Majol Clugnyský[2]).

Roku 981. slavila Adéla s Otou II. a jeho chotí slavnost velikonoční v Římě, a na podzim přišla do Pavie, kdežto vymohla císařského potvrzení pro nadání kláštera svatého Salvatora.

Ale zase blížila se Adéle doba žalostná. Ota II. nešťastně válčil s Řeky v Kalabrii, ač mu Adéla matka válku tu zrazovala, a zemřel v Římě roku 983. Theofania ujala vládu a utiskovala Adélu až do roku 991., kdy sužovatelka náhle zemřela. Ota III. byl ještě nedospělý, a tudíž Adéla zase jeho jménem vládla.

Toho času Adélina dcera Emma, královna francouzská, ovdověla, a se synem svým rozdvojila se působením špatných lidí. Adéla sice smířila s ní její syna Ludvíka, ale Emma brzy potom zemřela. Jako vladařka v Německu oslavila svatá Adéla dvůr císařský dobrými skutky a cnostnou kázní. Dočkala se ještě smrti svého bratra Konráda Burgundského roku 993., a své dcery Mathildy, abatyše v Kvedlinburku, roku 999. Toho roku, jenž

---

[1]) Svatý Adalbert roku 968. od Oty Velkého na arcibiskupský prestol Magdeburský povyšený, muž učený a horlivý rozšiřovatel víry křesťanské v Severním Německu a mezi Slovany, má tu velikou zásluhu o vlasť naši, že jí vychoval našeho svatého Vojtěcha, jenž po něm přijal jméno Adalbert, jak jej Němci jmenují. Viz: Svatý Vojtěch dne 23. dubna.—[2]) Svatý Majol, opat Clugnyský (Klýnyský) dne 11. května.

byl Adlétě samou přípravou na šťastnou smrt, cestovala do Burgundu, aby bratrovce svého, krále Rudolfa III., s poddanými smířila. Nežli se vydala na cestu tu, navštívila všecky kláštery a chrámy, jež byla založila, aby se přesvědčila, je-li vše v pořádku. V Lausanně uvítal ji bratrovec Rudolf III. Spůsobivši nadzmíněné smíření, rozloučila se s přátely svými, odešla do Elsaska zvláště milého, a v Selzu (šest mil od Štrasburku) svatě v Pánu zesnula dne 16. prosince roku 999.

Část posvátných ostatků svaté Adély nachází se v pokladně Hanoverské. Život její vypsali mnozí spisovatelé, mezi nimiž jest také svatý Odilo, opat Clugnyský, jenž o ní praví: „Bylať jí ve víře bezpečná síla, v naději silná bezpečnost.“

3. Ananiáš, Azariáš a Misael, mládenci Starozákonní.

Nabuchodonosor, král Babylonský, přemohl Joakima, krále Judského, vzal nádoby z chrámu Jerusalémského, a do zajetí odvedl množství lidu židovského. Daniela, Ananiáše, Azariáše a Misaela, mládence sličné, z rodů knížecích v Judsku, kázal vychovávati pro služby královské s nejvzácnějšími jinochy domorodými. Asfenez, správce komorníkův, dal jim nová jména: Daniela nazval Balthasarem (Mudrcem Páně), Ananiáše Sidrachem (Poslaným), Azariáše Abdenagem (Sluhou králův), a Misaela Misachem (Správcem domu). Židovští mládenci tito dostávali pokrmy a nápoje s královského stolu. Oni pak, aby se neposkvrnili pokrmy zákonem Mojžíšovým zapovězenými, nejedli pokrmův pohanských, a při vařivu a při vodě nalezeni byli tlustší nežli mládenci pohanští, jenž požívali pokrmů královských, a po třech létech byli učenější a moudřejší nad spolužáky své. Daniel 1.

Král Nabuchodonosor měl podivný sen. Nařídil svolaným hadačům, mudrcům a kouzelníkům pohanským, aby mu sen i výklad jeho vypravili. Když tito prohlásili to za věc nemožnou, rozhněval se král a přikázal, aby zahynuli všickni mudrci Babylonští. Daniel pak, Ananiáš, Azariáš a Misael prosili Boha Hospodina, aby jim zjevil sen králův a výklad jeho. Modlitba jejich byla vyslyšána. Daniel vypravil králi sen o soše veliké s hlavou zlatou, s ramenoma stříbrnýma, s břichem měděným, s lýtkoma

železnýma, a s nohama hlíněnýma, a spolu také vyložil mu význam toho sna. Král poklonil se Danielovi a zvolal: „V pravdě Bůh váš Bůh bohů jest a Pán králův; Onť zjevuje tajemství.“ Daniel 2, 47. Obdaroval a učinil Daniela knížetem nade všemi kraji Babylonskými. Daniel pak ustanovil Sidracha, Misacha a Abdenaga správci královskými.

Později král dal udělati modlu zlatou, aby se jí lid klaněl. Sidrach, Misach a Abdenago neposlechli rozkazu králova, a byli do pece ohnivé uvrženi. Anjel Boží zachránil je, oni pak velebili Hospodina překrásným chvalozpěvem. Nabuchodonosor král zázrakem tím poděšen Boha z toho chválil. Daniel 3.

Sidrach, Misach a Abdenago povýšení v krajině Babylonské věrně sloužili Bohu až do smrti své, a těla jejich pochována byla u města Babylonu.

4. Svatá Albína, panna, mučenice Formijská.

Formiae, město v Latiu na hranicích Kampanie v Italii, bylo rodištěm a jevištěm mučenické smrti, kterouž pro Krista podstoupila svatá Albína, panna, za vlády Decia, císaře Římského 249—251.

5. Svatý Ado, arcibiskup Vienneský.

Svatý Ado, arcibiskup Vienneský, byl ozdobou a chloubou duchovenstva Franckého za devátého století. Vychování svého nabyl v opatství Ferriereském. Jako arcibiskup řídil několik sněmů církevních. O jednom z nich, roku 870. slaveném, zachoval se úryvek písemné zprávy. Svatý Ado statečně odporoval králi Lotharovi, když mínil odloučiti se od své choti Theutbergy. U papeže i u knížat byl ve vážnosti veliké. Sepsal všeobecné dějiny světa od počátku až do věku svého, a životy svatých. Skonal smrtí svatou roku 875.

6. Blahoslavená Maria Anjelská, panna Karmelitánka.

Maria Anjelská, dcera rodičův šlechtických a nábožných v Turině, [1]) od mladosti nejútlejší jevila známky budoucí svatosti. Dětských her nevšímajíc sobě, v oddělené světničce skrývala se, aby bez vyrušování modliti se mohla Následkem čtení životů svatých zahořela touhou po tuhém sebe zapírání, a mínila s bratříčkem svým na poušť odejíti. Rozjímala o utrpení Páně, záhy žádala sobě trpěti z lásky k Němu, postila se, bděla za nocí, a tělo své všelijak kárala. Ve svém šestém roce už práhla po svatém přijímání, a když poprvé přijala Tělo Páně, roznítilo se jí srdce ještě větší láskou k Bohu. Poznavši brzo, v jakém nebezpečenství jest panenská nevinnost ve světském hluku, umínila sobě, že vstoupí do kláštera, aby květ čistoty bez porušení zachovala. Přání to naplnilo se jí. Radostně pospíchala do kláštera Karmelitánek bosých u svaté Kristiny v Turině. Po šest roků čím dál tím více skvěla se nábožností, milovností chudoby, poslušností a cudností anjelskou. Potom ale nastala jí zkouška krušná. Útěchy nebeské, jížto občerstvováni bývají lidé zbožní, nedostávalo se jí, a pokušení rozmanitá valila se na ni. Konečně s milostí Boží zvítězila, a učiněna jest vzorem a učitelkou řeholním sestrám bažícím po dokonalosti. Vyznamenávalať se mimořádnou pokorou, láskou k Bohu, horlivostí na modlitbách, svědomitým plněním všech předpisů, kromobyčejnou přísností na sebe a podivuhodnou starostlivostí o čistotu bezúhonnou.

Aby rozmnožila čest a slávu Boží, založila nový klášter svého řádu. Nejvíce to ji trápilo, že přemnoho lidí spustlých vězí v nebezpečenství smrti věčné; proto prosila Boha a bičovala se na ten úmysl, aby hříšníci vrátili se na cestu spásy. Nejdůvěrněji ctila a vzývala blahoslavenou Pannu, Matku Boží, a svatého Josefa, pěstouna Kristova, jichž přímluvou odvrátila od vlasti své útok nepřátelský. Obdařena jsouc milostinami od Boha, předpovídala budoucí věci, rozeznávala duchy, prozírala srdce lid-

---

[1]) Turin, ital. Torino, za starého věku hlavní místo Galských Taurinů, po císaři Augustovi nazván „Augusta Taurinorum;“ od roku 1814. hlavní a sídelní město království Sardinského až do roku 1865., kdy sídlo vlády Italské přeloženo bylo do Florencie, a později i do Říma.

ská a konala skutky zázračné. Konečně za nemoci těžké osvědčila spůsobem výtečným trpělivost křesťanskou, a svatě dokonala život záslužný dne 16. prosince léta Páně 1717. Pro svatost přemnohými zázraky dokázanou papež Pius IX. prohlásil ji za pannu blahoslavenou.

7. Svatá Theofania, císařovna Byzantská.

První ze tří manželek císaře Byzantského (Cařihradského), Lva VI., Theofania, skvěla se na začátku století desátého cnostmi a zázraky, o kterých se pochvalně vypravuje v řeckých knihách obřadních.

Dne 17. prosince.

1. Svatý Lazar vzkříšený, biskup Marsilijský.

Svatý Lazar se svými sestrami Marií Magdalenou a Martou byl domovem v městečku Bethanii, asi dva tisíce krokův od Jerusaléma vzdáleném. Rodina ta bohabojná, zámožná, hostinná, Pánu Ježíši nejednu službu byla prokázala. Proto s učeníky Svými rád býval tam hostem. Hned v prvém roce veřejné činnosti Své (Luk. 10, 38) Pán Ježíš, jda do Jerusaléma ku svátkům „Stanů," přijat byl od Marty hospodyně do domu a starostlivě pohostěn, ana sestra její, Magdalena, sedíc u nohou Páně, naslouchala slovům Jeho.

Na konci třetího roku Mesiášské činnosti Své ztrávil Pán nekrátký čas v krajině za řekou Jordánem, stroje se k nastávající smrti. Toho času roznemohl se Lazar, a sestry jeho poslaly k Pánu Ježíši řkouce: „Pane, aj, ten, kteréhož miluješ, Lazar, nemocen jest." Uslyšev to Pán, řekl poslům, ale tak, že se odpověď Jeho také k učeníkům odnášela: „Nemoc tato není k smrti, ale ku slávě Boží, aby oslaven byl Syn Boží skrze ni!" To vzkázal sestrám Lazarovým, a zůstal na tom místě ještě dva dny. Potom řekl učeníkům Svým: „Pojďme do Judstva!" A když mu učeníci v tom bránili, aby se nevydával v nebezpečenství od židů strojené, pravil: „Lazar, přítel náš, spí; ale jdu, abych jej ze sna probudil." — I řekli učeníci Jeho: „Pane, spí-li, zdráv bude!"

— Ale Pán Ježíš mluvil o smrti jeho, kterouž nazval spánkem, a učeníci domnívali se, že o skutečném spaní mluví; proto zjevně řekl jim: „Lazar umřel! I raduji se z toho pro vás, že jsem tam nebyl, abyste věřili. Pojďme k němu!“

Přišed Pán Ježíš do Bethanie, nalezl ho již čtyry dny ve hrobě pochovaného. Umřelť hned po odchodu poslův k Pánu Ježíši, a byl dle obyčeje židovského hned pochován. Za sedmidenního smutku přicházeli mnozí ze židů Jerusalémských k Martě a Marii, aby je těšili pro zemřelého bratra Lazara. Tehdy Marta, jakmile uslyšela, že Ježíš jde, vyběhla proti Němu. Maria seděla doma. I řekla Marta k Ježíšovi: „Pane, kdybys byl býval zde, bratr můj nebylby umřel. Ale i nyní vím, že dá Tobě Bůh, cožkoli požádáš od Něho.“ — Dí jí Ježíš: „Vstaneť zase bratr tvůj!“ — Marta pak řekla Jemu: „Vím, že vstane při vzkříšení v den nejposlednější!“ — Řekl jí Ježíš: „Já jsem vzkříšení i život; kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude; a každý, kdo jest živ a věří ve mne, neumře na věky. Věříš-li tomu?“ — I odpověděla Mu Marta: „Ovšem, Pane, já jsem uvěřila, že jsi Ty Kristus, Syn Boha živého, kterýž jsi na tento svět přišel.“

Když to pověděla, odešla a zavolala Marii, sestru svou, tiše řkouc: „Mistr zde jest, a volá tě!“ Maria Magdalena, jak to uslyšela, vstala rychle a šla k Němu, neboť Pán Ježíš ještě nevešel do městečka, ale byl potud na tom místě, kde byla Marta proti Němu vyšla. Židé, kteříž byli Marii v domě těšili, vidouce, že rychle vstala a vyšla, šli za ní řkouce: „Jde ku hrobu, aby tam plakala!“ Maria pak, když přišla, kde byl Pán Ježíš, uzřevši Jej, padla k nohoum Jeho a řekla: „Pane, kdybys byl býval zde, bratr můj nebyl by umřel!“ — Pán Ježíš vida, ana pláče, i židy, kteříž byli s ní přišli, ani plačí: pohnul se duchem, zkormoutil sám Sebe a řekl: „Kde jste jej položili?“ — Řkou Jemu: „Pane, pojď a viz!“ — I zaplakal Ježíš, a vidouce to židé pravili vespolek: „Hle, kterak jej miloval!“ Někteří pak z nich řekli: „Nemohl-li Ten, jenž otevřel oči slepého od narození, učiniti, aby byl tento neumřel?“ Pán Ježíš opět pohnut sám v Sobě přišel ke hrobu, jenž byl v jeskyni, a kámen byl položen na ní.

Pán Ježíš pravil: „Zdvihněte kámen!“ — Řekla Mu Marta: „Pane, již zapáchá, neboť čtyry dny v hrobě jest!“ — Dí jí

Ježíš: „Zdaliž jsem tobě neřekl, že budeš věřiti, uzříš-li slávu Boží?“ — Tehdy zdvihli kámen, a Ježíš pozdvihl oči vzhůru a řekl: „Otče, díky Tobě vzdávám, že jsi mne vyslyšel. Jáť jsem věděl, že mne vždycky slyšíš; ale pro zástup, kterýž vůkol stojí, řekl jsem to, aby uvěřili, že jsi Ty mne poslal!“ To pověděv zvolal hlasem velikým: „Lazare, pojď ven!“ A vyšel z hrobu Lazar, kterýž byl umřel, jsa obvázán povijadly na rukou i na nohou, a tvář jeho byla obvázána rouchou. I řekl jim Ježíš: „Rozvažte jej a nechte, ať odejde!“ Mnozí ze židů, jenž byli přišli k Marii a Martě, a viděli, co učinil Ježíš, uvěřili v Něho. Jan 11, 1—45.

Šest dnů před Velikonocí přišel Pán Ježíš opět do Bethanie, kdež Mu u Šimona malomocného připravili večeři, při kteréž byl i Lazar vzkříšený jeden ze spolustolujících s Ním. Marta posluhovala, a Maria mastí z nardu pravého, drahého, pomazala nohy Ježíšovy a utřela je vlasy svými.

Veliký zázrak vzkříšení Lazara čtyry dny pochovaného nejvíce pobouřil knížata židovská, tak že usoudili zahubiti netoliko Ježíše, Jan 11, 53., ale také Lazara. Jan 12, 10.

Všechno to zevrubně napsal očitý svědek zázraku toho, svatý evangelista Jan.

Z ústního podání pak víme, že Lazar, když jej Pán Ježíš k novému životu vzkřísil, byl třicet let stár, a nápotom žil ještě znova třicet roků.[1]) Odebrav se do Galie (do nynější Francie) se svými sestrami, hlásal evangelium Kristovo v městě Marsilii.[2]) Později dle tradice apoštoloval také na ostrově Cypru[3]), kde kosti jeho nalezeny byly.

2. Svatá Olympias, vdova po úřadníku Cařihradském.

Olympias, dcera císařského úřadníka Seleuka v Cařihradě, osiřela po otci i po matce, po nichž zdědila statky ohromné. Vychování výtečného dostalo se jí u nábožné Theodosie, sestry

---

[1]) Epifan. Haeres. 66, 34. — [2]) Marsilia, franc. Marseille, latinsky: Massilia, hlavní město francouzského departementu Rhodánských ústí, založené 600 let před narozením Páně. — [3]) Cyprus, ostrov ve východní části Středozemního moře, deset mil od břehů Maloasijských, a rovněž tolik od Syrských vzdálený.

svatého Amfilocha. Byla provdána za Nebridia, muže mladého a bohabojného, správce statkův císařských, který však po dvaceti měsících blaženého manželství zemřel.

Císař Theodosius projevil přání, aby mladá, tělesnými i duševními dary zdobená vdova provdala se za jeho příbuzného, vzácného Španěla. Ale Olympias prohlásila se rozhodně, že zůstane vdovou. Císař Theodosius rozhněvav se rozkázal, aby statky její spravovány byly úřadníkem císařským, ažby dostoupila svého roku třicátého. Olympias, teprvé osmnáct let stará, psala o věci té císaři takto: „Prokázal's mi, ó pane, milost důstojnou netoliko císaře, ale i biskupa, sprostiv mne spravování statkův a obavy, že bych s nimi snad náležitě nenaložila. Rozkážeš-li, aby rozdány byly kostelům a chudým, dovršíš radost mou. Kdo sám milodary rozdává, snadno v marnivost upadá. Statky časné mohly by příčinou býti, žebych zanedbávala statky duchovní.“

Císařský poručník obmezoval i osobní svobodu její, tak že po libosti své ani kostely navštěvovati nemohla. Za toho času prodléval císař Theodosius v zemích Západních. Navrátiv se po třech létech a přesvědčiv se o její dokonalosti a cnosti, vydal jí všecky statky a vrátil jí plnou volnost.

Olympias, vládnouc nesmírným jměním, krmila lačné, napájela žíznivé, přijímala pocestné do domu svého, odívala nahé, navštěvovala nemocné, vysvobozovala a vykupovala vězny, mrtvé uctivě pochovávala, kostely, kláštery a nemocnice všemi potřebami opatřovala. Sobě popřála jenom těch věcí, jichžto nezdatně potřebí jest k zachování života. Ke skutkům tělesného milosrdenství přidávala vždy skutky milosrdenství duchovního; napomínala hříšníky, učila neumělé, dobře radila pochybujícím, těšila zarmoucené, trpělivě snášela křivdy, odpouštěla ubližujícím a modlila se za živé i za mrtvé. Ryzá pokora a láska k Bohu dodávala pravé ceny dobrým skutkům, jež konala; z úst jí nevyšlo ani slova bližnímu nemilého.

Pro mimořádné tyto cnosti ustanovil ji Nektarius, patriarcha Cařihradský, za jahenku při službách kostelních, a nejvýtečnější mužové její doby: Řehoř Nazianzský, Amfiloch, Řehoř Nysský, Epifan, měli ji ve vážnosti veliké. Svatý Jan Zlatoústec a Paladius mluví nadšeně o její cnostech.

Slaboch císař Arkadius přidal se k nepřátelům svatého

Jana Chrysostoma,[1]) patriarchy Cařihradského, sesadil a zapudil jej. Spolu pak též pronásledováni byli v Cařihradě důvěrní přívrženci jeho, zvláště svatá Olympias. Po samém odchodu svatého Jana Chrysostoma vyhořel jeho chrám, z něhož odpůrci Chrysostomovi vinili jeho stranu. Mnozí byli uvězněni, vyšetřováni, ale opět propuštěni k rozkazu císaře Arkadia. Soudce Optát však znova započal soudní vyšetřování o požáru tom. Kostelní zpěvák Eutropius za tou příčinou byl umučen, kněz Tygrius nemilosrdně trýzněn a do Mesopotamie vyvezen.[2]) Také mnoho jiných mužů, panen a žen bylo žalařováno.

Nemoha vypátrati viny, kde jí nebylo, pohnal Optát i jahenku Olympiadu k soudu, a drze otázal se jí: „Proč jsi chrám zapálila?“ Olympias odpověděla: „Všechen posavadní život můj sprošťuje mne takového podezření. Kdo mnoho peněz vynakládá na obnovu kostelů, nebude snad kostely zapalovati!“ Soudce arciť musel ji propustiti. Nicméně přece ustavičně pronásledována jsouc začasté obydlí své měnila.

Roku příštího opět byla k soudu do Cařihradu přivedena. Přemlouvali a nutili ji, aby za pravého biskupa uznala Arsacia bezprávně zvoleného na patriarchální stolec zapuzeného Chrysostoma. Olympias neohroženě hájila právo svatého Jana Chrysostoma, a proto musela zaplatiti pokutu dvou set liber zlata.

Všechen život svaté Olympiady byl pln útrap a svízelů, které z lásky k Bohu a pro svatou pravdu ochotně snášela, čerpajíc potřebné útěchy a posily z listův, jichžto sedmnáct jí byl psal vypovězený svatý Jan Zlatoústec.

Na ukázku podáváme zde výpisky z jeho prvního a posledního listu: „Neklesej srdcem, drahá Olympiado. Jestiť jenom jedno zlo, jenom jedno pokušení, jehož se báti máme, totiž hřích, jak jsem již vícekráte pravil. Všechno ostatní: úklady, nepřátelství, podvod, na cti utrhání, křivé obžaloby, oloupení o statky, vyhnanství, hrozivé meče, vzbouřené moře, zkáza celého světa — jest takořka pouhou bájkou. Všechno to pomine, všechno to trvá jen maličko, dotýká se jenom těla smrtelného, a nemůže poškoditi

---

[1]) Viz dne 27. ledna. — [2]) Památka obou těchto mučeníků koná se v Církvi dne 12. ledna.

duši bdělé..... Cokoli tě potká, nepokládej za věci cizé a nepříslušné. Takovým popuzováním mysl tvá sílí se, působí novou zmužilost k novým bojům a chystá tobě radosti veliké. Toť jest ovoce útrap uvalených na duši šlechetnou a udatnou. Jako ohněm čistí se zlato, tak popouzení čistí a utvrzuje ducha."

Svatý Jan Zlatoústec, poučiv svým posledním listem svatou Olympiadu, kterak má vážiti z náboženství útěchu a povzbuzení, pokračoval: „Ó šťastna, třikrát šťastna jsi pro koruny tobě uplítané, pro boje své! Jestiť dobročinnou povahou bojů těch, že před veřejnou odplatou na bojišti mají v sobě již odplatu, kteráž jest: veselost, radost duchovní, udatnost a trpělivost. Odplata ta jest dosti veliká, aby's potlačena býti nemohla, aby's povýšena a povznešena byla nad všeliké jiné věci; aby's cvičbou a přípravou stala se neporušitelnou a nedotknutelnou; aby's v bouři rozzuřené stála jako na skále nepodvratné; aby's uprostřed vztekajících se proudů mořských klidně putovala k povolání svému. Tať jest odplata za strasti, toť jest ono nebe, jehož trpěliví účastni jsou, dříve nežli do nebe přijdou."

„Ó zajisté nyní jsi ve stavu krásném, jakoby's ani těla neměla. Radostivé svědomí uvolňuje tobě křídla, aby's, až přijde hodinka ta, tělo své ochotněji a radostněji odložila, nežli jiní odkládají roucho svoje. Raduj se tedy k vůli sobě a k vůli jiným, jenž byli zemřeli smrtí blaženou nikoli na své posteli a ve svém domě, nébrž v žaláři a v mukách. Jen těch polituj a oplakávej, kdož spůsobili trampoty takové. I tato slza hodna jest lásky tvé."

Svatá Olympias blaženě v Pánu zesnula léta Páně 410. V Řecké Církvi slaví se její památka dne 25. července, v Latinské pak dne 17. prosince.

3. Svatý Fortunat, básník, biskup Poitierský.

Svatý Fortunat [1]) narodil se za první polovice šestého století v hornoitalské dědině u města Trevisa. [2]) V Raveně studoval a postižen byl nebezpečným bolením očí. Důvěrně vzýval svatého Martina Túrského, jehož obraz malován byl na stěně

---

[1]) Plným jménem: Venant Honorius Klementian Fortunat. — [2]) Treviso či Trevigi (Trevidži), starověké Travisium, v Benátsku.

chrámu Ravenského, a natřel si oči olejem z lampy před obrazem tím hořící. Nabyv plného zdraví putoval do Túru [1]), aby v kostele svatého Martina díky vzdal Bohu. Na té pouti Sigbert, král Austráský, jej s mnohou úctou přijal. Fortunat účastnil se jeho svadby s Brunhildou roku 566., a složil báseň slavnostnou.

Roku příštího navštívil hrob svatého Martina v Túru, a spřátelil se tam se svatým Eufroniem, biskupem Túrským, i s jeho bratrovcem a nástupcem, slavným Řehořem Túrským. Později odebral se do Poitiersu [2]), kde svatá Radegunda [3]) s povolením svého chotě krále Chlotara II. žila v klášteře svatého kříže, jejž byla založila. Svatá Radegunda učinila Fortunata svým tajemníkem, a když na kněžství vysvěcen byl, svým kaplanem a almužníkem.

V tomto úřadě žil vědě a spisoval knihy. Roku 599. zvolen byl za biskupa Poitierského, a blaženě zemřel léta Páně 609. V Poitiersu ctí se jako světec Boží.

Svatý Fortunat náleží mezi nejslavnější křesťanské básníky latinské. Zůstavilť nám velikou báseň: „Život svatého Martina," mnoho svazků menších básní výtečných, a životopisy svatých Hilaria Poitierského, Germana, Albina, Paterna, Radegundy, Amantia, Remigia, Medarda, Marcela, Leobina, Diviše a jiných. Některé jeho písně máme v církevních hodinkách; zejména: „Pange lingua gloriosi" (Důstojného boje valnou), „Vexilla regis prodeunt" (Prapor Krista krále vlaje), „Ave maris stella" (Zdrávas hvězdo strážná), a „Quem terra, pontus, aethera" (Ten, Jemuž země, obor hvězd). Překlad písní těch podal nám Brněnský kanovník Dr. František Sušil ve svých „Hymnech církevních," druhé vydání v Brně 1859.

4. Svatý Sturmius, prvý opat Fuldský, věrověst Sasův.

Sturmius narodil se v Bavorsku. Svatý Bonifác roku 736. vzal jej do počtu žáků svých. Sturmius získal sobě lásku každého člověka upřímnou přívětivostí, pokorou a skromností.

---

[1]) Tours (Túr), hlavní město franc. depart. Indre et Loire. — [2]) Poitiers (Poatié) hlavní město franc. depart. Vienneského. — [3]) Svatá Radegunda, dne 13. srpna.

Svatý Bonifác odevzdal jej Vigbertovi, opatu Friclarskému. [1]) Sturmius hlavně obíral se čtením Písma Starého i Nového Zákona. Jak mile na kněžství vysvěcen byl, vypravili jej do správy duchovní, kterou požehnaně zastával. Po třech létech roztoužil se Sturmius po samotě klášterské. Svatý Bonifác přidal mu dva mnichy a rozkázal mu, aby v pustých horách vyhledal vhodné místo pro nový klášter. Sturmius a společníci jeho po třech dnech nalezli místečko tam, kde nyní město Hersfeld [2]) jest, zbudovali sobě malé chatky, a sloužili Bohu postem a modlitbou. Stalo se roku 743. Ješto pak Sasové nedalecí klášteru v sousedství svém nevěstili bezpečnost, nařídil svatý Bonifác, aby Sturmius vyhledal místo vhodnější. Sturmius vypravil se na cestu do hor. Naloživ na osla potřebných potravin vydal se na cestu nebezpečnou. V noci zatarasil se nasekaným dřívím proti zvěři divoké, a poznamenav se svatým křížem, bezpečně odpočíval v Pánu. Jednoho dne u řeky Fuldy octnul se v zástupu pohanských Slovanů, kteříž vidouce poutníka usmáli se, ale bez úrazu propustili jej.

Po dlouhém hledání dopídil se krajiny příhodné. Svatý Bonifác vyžádal sobě místo to od Franckého vladaře Karlmana, a počal les mýtiti, půdu vzdělávati a klášter stavěti roku 744., začasté osobně dohlížeje ku práci té. Během čtyr let klášter dohotoven jest. Sturmius a dva mniši vypravili se do Italie, do Říma, aby dokonale poznali řeholu svatého Benedikta. Vraceje se po roce Sturmius onemocněl v klášteře Kicinkenském na řece Mohanu, a teprvé když se uzdravil, šel za svatým Bonifácem do Durynk, aby mu podal zprávu. Sedm roků pak radostně pracoval jako opat o své úloze, aby nový klášter Fuldenský [3]) uspůsobil dokonale dle kláštera Montekasinského.

Po smrti svatého Bonifáce nastal spor mezi opatem Fuldenským, Sturmiem, a mezi biskupem Mohučským, Lulem, poněvadž každý z nich chtěl míti tělo svatého biskupa a mučeníka Bonifáce. Sturmius zvítězil; neboť svatý Bonifác umíraje ustanovil, aby jej ve Fuldě pochovali.

---

[1]) Svatý Vigbert, dne 13. srpna. — [2]) Hersfeld (Hirschfeld), druhdy znamenité opatství Benediktinské, nyní hlavní krajské město v kurfirství Hesenském. — [3]) Fulda, město v Kurhesích na řece Fuldě, povstalo kolem kláštera zmíněného, jenž roku 1752. stal se biskupstvím.

Sturmius pro křivou obžalobu, jakoby byl nepřítelem krále Pipina Franckého, odsouzen byl do kláštera u města Rouenu. Jeho mniši tak dlouho modlili se, až milený opat jim zase navrácen byl. Pipin přesvědčil se o jeho nevině a slavně odevzdal mu opatství v klášteře Fuldě, kde jej mniši slavně uvítali. Sturmius ozdobil hrob svatého Bonifáce, okrášlil kostel, uspořádal klášter, a zvelebil celou krajinu.

Také král Karel Veliký měl opata Sturmia v největší vážnosti, a dal klášteru jeho statek roku 777., aby jej odměnil za strastnou, ale úspěšnou činnost apoštolskou mezi pohanskými Sasy. Proto nazývá se Sturmius „apoštolem Sasů.“ Sturmius dodělal se takového rozkvětu kláštera svého, že v něm bylo za jeho živobytí 400 mnichů, mimo nováčky a neduchovníky.

Jak mile však Karel Veliký roku 778. s vojskem svým ve Španělsku zaměstnán byl, Sasové opět pozdvihli se, a chtěli klášter Fuldu a obyvatelstvo jeho zahubiti. Opat Sturmius rychle vypravil mnichy s tělem svatého Bonifáce na bezpečný klášterní statek Hamelburg, sám pak svolal ozbrojence, jenž Sasy u řeky Edery porazili a zahnali. Mniši už čtvrtého dne navrátili se do Fuldy s ostatky posvátnými.

Karel Veliký, jak mile uslyšel, že opat Sturmius onemocněl, poslal mu lékaře svého. Sturmius ale tušil, že mu léky nepomohou. Svolal všecky řeholníky k lůžku svému, oznámil jim nedalekou smrt svou, a prosil je, aby se za něj modlili. Dal sobě zvoniti „hodinku“, vážně napomenul mnichy, aby v dobru setrvali, a prosil za odpuštění, kdyby snad někoho byl urazil, on sám pak ze srdce odpustil každému, kdožkoli jej byl zarmoutil. Rozloučiv se s milými svěřenci svými klidně v Pánu zesnul dne 17. prosince 779. Pochován byl v kostele Fuldenském.

Papež Inocenc II. na sněmu Lateranském roku 1139. slavně prohlásil jej za svatého. Roku 1779. slavilo se tisícleté jubileum ve Fuldě, a biskup-opat Jindřich VIII. ostatky svatého Sturmia ozdobil zlatem, stříbrem i drahými kameny.

Dne 18. prosince.

I. Očekávání porodu blahoslavené Panny Marie.

Veškeren posvátný advent zobrazuje nám svými čtyřmi nedělmi čtvero tisícův roků Starého Zákona, za kterých spravedliví na zemi a v předpeklí toužebně očekávali narození zaslíbeného Vykupitele světa. Nám křesťanům v Zákoně Novém jest adventní doba spolu také dobou přípravní na nejradostnější výroční slavnost Narození Pána Jesu Krista z Marie Panny čisté. Čím více blíží se velebná slavnost ta, tím větší radost prostoupá duši věřících, živých členů svaté Církve Kristovy; tím vřelejší vděčnost naplňuje srdce každého věrného křesťana; tím horoucnější jest touha jeho po Kristu, kterýž spůsobem duchovním Božskou milostí Svou zroditi má se v nás, jenž jsme čistými chrámy Ducha Svatého.

Kdo však hříchem poskvrnil svou nesmrtelnou duši, kdo chrám Boží v sobě učinil peleší ohyzdnou: v tom nemůže zroditi se Kristus Pán, pokud Mu křesťan nevyčistí příbytek svátostním pokáním.

Ješto pak Hospodin Bůh nechce smrti bezbožného, ale chce, aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl: Ezech. 33, 11: proto Církev Jeho, Církev křesťansko-katolická, moudře užívá příležitosti každé, aby hříšníky a hříšnice ku pravému pokání přivedla, a jim milost Boží a spásu věčnou pojistila. Kdožkoliv nevšímaje sobě příhodného času adventního, v hříšnosti trvá, po Kristu, Spasiteli svém, netouží, a Jemu čistý chrám v duši své nechystá: tomu připomíná Církev slavností „Očekávání porodu Panny Marie“ blízkou radost velikou, kterouž působí výroční památka „Narození Páně“ každému cnostnému a kajícímu křesťanu; toho hlasem mateřským vyzývá a napomíná, aby posledních osmi dnů adventních svědomitě užil, a svátostním pokáním radosti té veliké schopným a hodným učinil sebe.

Krom toho žádá Církev, abychom za posledních dnů adventních nábožně rozjímali o základním tajemství víry, o zázračném vtělení a narození Syna Božího z Panny čisté; proto ve mši svaté a v duchovních hodinkách říká se proroctví

Isaiášovo: „Aj, panna počne a porodí Syna, a nazváno bude jméno Jeho Emanuel, t. j. s námi Bůh;“ Isai 7, 14; proto klade se nám na zřetel zvěstování archanjela Gabriela k Marii v Nazaretě: „Aj, počneš v životě, a porodíš Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš . . ; Duch Svatý sestoupí v tebe, a moc Nejvyššího zastíní tobě; a protož i co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží.“ Luk. 1, 31. 35.

K tomu konci klade se také příhodně na slavnost „Očekávání porodu blahoslavené Panny Marie“ píseň adventní: [1])

„Aj, jasný hlas se ozývá,
tmou veškerou se rozplývá:
Nechť sen již všechen zaniká,
an Ježíš s hůry promyká.

Vstaň, mysli, vzhůru k životu,
a nelež déle v chropotu;
aj, hvězdy nové září skvost,
by zašla všechna nepravost.

Hle, Beránek se dostavil,
by z dluhů všech nás vybavil;
ó, hleďme Jeho s pláčem hnouť,
ať ráčí nám zlo prominouť.

By, když k nám opět zasvitne,
a svět se v strachu ocitne,
nás neodsoudil pro hanu,
leč vzal nás pod Svou ochranu.“

---

[1]) „En clara vox redarguit,“ od svatého Ambrože, překladem Dra. Františka Sušila, „Hymny církevní,“ vydání druhé, v Brně 1859.

2. Svatý Vunibald, zakladatel kláštera Heidenheimského.

Životopis svatého Vunibalda pochází z péra jeptišky Heidenheimské, kteráž byla i život svatého Vilibalda [1]) vypsala. O svatém Vunibaldu psala dílem jakožto očitá svědkyně, dílem pak z úst jeho sestry, svaté Valpurgy [2]), jiných ctihodných mužů a přátel, jakož i žáků Vunibaldových.

Svatý Vunibald devatenáct roků starý putoval roku 720. z Anglie s otcem a bratrem svým, svatým Vilibaldem, do Říma, kdežto setrval ještě pět roků, když byl bratr Vilibald odcestoval do svaté země. Potom navrátil se do Anglie, aby vyzval známé a příbuzné krajany své k dílu bohumilému na pevnině.

Připutovav opět do Říma, roku 738. shledal se tam se svým příbuzným, svatým Bonifácem [3]), kterýž jej za věrověsta pro Německo získal, za kněze vysvětil, do země Durynské vypravil a jemu správu sedmi kostelů svěřil. Z Durynků rozprostraňoval Vunibald činnost svou také do Bavorska, kdežto, od vévody Odila laskavě přijat a podporován, horlivě potíral pohanské pověry a nepravosti.

Když byl jeho bratr Vilibald roku 741. do Durynk ku svatému Bonifáci přišel, a od něho na biskupství posvěcen byl, uviděli se oba bratří opět ponejprv po dlouhém čase. Vunibald po nějakou dobu vyučoval Franky po boku svatému Bonifáci v Mohuči, a pak odebral se k bratru svému biskupu Eichstädtskému, v jehož biskupství klášter založiti umínil sobě. Oba bratří hledali a zvolili krajinu lesnatou u Heidenheimu, kterouž dílem zakoupili, dílem pak darem dostali od lidí o spásu duší svých pečlivých.

Služebník Boží, Vunibald, ihned počal půdu vzdělávati, les mýtiti a chýžky stavěti. Později pak zbudoval tam kostel a klášter, v němžto bratry své mnichy v modlitbě, v žalmech a ve čtení cvičil, a v celém okolí houževnaté zbytky pohanské pověry nezřídka s nebezpečenstvím vlastního života vypuzoval. Jsa těla slabého při velikém namahání začasté, zvláště za posledních let svých, nemocen býval. Nemoha již v kostele mši svatou sloužiti,

---

[1]) Svatý Vilibald dne 7. července. — [2]) Svatá Valpurga dne 25. února. — [3]) Svatý Bonifác dne 5. června.

dal sobě v příbytku svém oltář zříditi, aby nejsvětější oběť Bohu obětoval, kdykoli to dopouštěl zdravotní stav jeho.

Tři roky před smrtí svou navštívil biskupa Meginzoga ve Vürcburku a klášter ve Fuldě. Přál sobě, aby v Montekasinu zemřel, ale vzdal se přání toho na přímluvu svatého bratra Vilibalda a svých mnichů. Maličko před svou smrtí pozval k sobě bratra biskupa Vilibalda, a v jeho a svých mnichů společnosti klidně v Pánu zesnul dne 18. prosince, byv deset let opatem, a dosáhnuv šedesátého roku věku svého.

Pochován byl ve svém klášterském kostele v rakvi, kterouž byl sobě již za živobytí zhotoviti dal.

Po šestnáci létech dal biskup Vilibald v Heidenheimu vystavěti nový větší chrám, do něhož mělo přeneseno býti tělo svatého Vunibalda mnohými zázraky oslaveného. Tělo jeho shledalo se celé neporušené a všemi údy opatřené, tak že ani vlasů na hlavě neubylo. Z toho povstala radost veliká v lidu, v kněžstvu a mezi mnichy. Tělo přeneslo se v průvodu slavném do nového, od biskupa Vilibalda posvěceného chrámu, a bylo tam veřejně k uctění vystaveno. Zástupové hrnuli se k němu, a přesvědčivše se o jeho neporušenosti, vzývali světce za přímluvu. Bratr Vilibald, sestra Valpurga a jiní příbuzní zulíbali tělo svatého Vunibalda, kteréž pak umístěno bylo v novém hrobě, u něhož biskup Vilibald měl slavnou zpívanou mši svatou.

3. Blahoslavený Heřman (Hereš) Vavřinec, bratr Karmelitán.

Heřman, u našich praotců Hereš, mladý voják, vida času zimního strom holý, přemýšlel o všemohoucím Bohu, k Jehož rozkazu strom ten obživne, listí, květy a ovoce vydá. Zahořel vděčností a láskou k Bohu. Doslouživ ve vojsku vstoupil jako bratr (nekněz) do řádu Karmelitánův v Paříži a přijal jméno Vavřinec.[1]) Za prvních let svírala jej vniterná úzkost pro hříchy věku mladého. Konečně dodělal se klidu a míru horlivou

[1]) Karmelitáni nejedí pokrmů masitých, přísně se postí, po mnoho hodin denně mlčí, konají práce ruční, vstávají i v noci k modlitbám, třikrát za týden se bičují, prostý slamník mají za lůžko, zavazují se slibem ustavičné čistoty, poslušnosti a chudoby. V Praze jsou Karmelitánky na Hradčanech.

modlitbou, zapíráním sebe, bděním a pláčem kajícím. Boha měl vždy a všude na mysli, až mu konečně bylo věcí nemožnou ustavičně na Boha nemysliti. Následkem toho stal se nesmírně vlídným a upřímným ke každému; ani mluvou, ani živobytím nevolil lišiti se od spolumnichů, pokorně skrývaje svou dokonalost, a tudíž každý ho měl ve vážnosti. Po několik roků byl kuchařem klášterním, a později uloženo mu, aby obuv svým bratřím spravoval. Každou práci ochotně konal ke cti a slávě Boží; při práci jen Boha na paměti měl, a dokonav ji poklekl, aby se Bohu klaněl.

Heřman Vavřinec dosáhl věku velikého a říkával: „Jediným utrpením mým jest, že nemám žádného utrpení.“ Konečně seslal mu Bůh nemoc přebolestnou; tu pak řekl: „Kdyby se Bohu líbilo, rád bych snášel bolesti ty až do soudného dne.“

Navštívil jej nemocného slavný arcibiskup Cambrayský (Kanbréský), Fenelon, [1]) a otázal se ho řka: „Kdyby ti Bůh dal na vybranou, buď déle žíti k vůli rozmnožení zásluh, neb okamžitě odejíti do nebe: co by's volil?“ — Heřman Vavřinec odpověděl bez rozpaku: „Ponechal bych volbu Bohu, a pokojně bych čekal na to, co On by ráčil usouditi.“ — Jindy ptal se kněz Heřmana Vavřince blízkého smrti: „Co nyní činíš?“ Blahoslavenec odvětil: „Činím, co věčně činiti budu; velebím a chválím Boha, klaním se Mu a miluji Ho celým srdcem.“ To pověděv zesnul v Pánu beze všeho zápasu.

4. Svatý Gacian, biskup Túrský.

Papež Fabian vypravil roku 245. sedm biskupů do Galie (do nynější Francie), aby semeno slova Božího tam rozseté pěstovali a církev křesťanskou uspořádali. Mezi nimi byl svatý Saturnin, první biskup Tulúský [2]), jenž v městě tom sídlo biskupské roku 250. založil, a z něho požehnaně působil v celé zemi. Jednoho dne kráčel do malého kostela svého, a tu umlkly

---

[1]) Fénelon François de Salignac, přední okrasa francouzské církve a literatury, narodil se dne 6. srpna 1651, † 7. ledna 1715. Z jeho spisův máme ve svém jazyku „Příběhy Telemachovy“ od Javůrka 1796., a od Liboslava Zieglera 1814. — [2]) Toulouse (Tulús), hlavní město franc. departementu Hornogaronnského, za dob Římských Tolosa. — Svatý Saturnin dne 29. listopada.

věštby model v pohanském chrámě. Za tou příčinou byl svatý biskup polapen a k soudu pohnán. Statečně vyznal a hlásal Boha Krista. I byl za to rozmanitým spůsobem mučen, konečně pak k nohoum divokého býka přivázán a do smrti usmýkán. Nad jeho hrobem povstal na konci čtvrtého století krásný chrám St. Sernin (Saturnin), v němžto umělecky zhotovená schránka kryje kosti jeho.

Kostel ten byl dlouho chrámem biskupským, až pak se jím stal nový chrám svatého Štěpána.

Mezi biskupy od papeže Fabiana do Galie vypravenými byl také svatý Gacian, prvý biskup Túrský [1]), jenž mnohými zázraky od Boha oslaven byv roku 304. zemřel a na hřbitově křesťanském pochován byl nedaleko kaply milostné Mateře chudých. Po jeho smrti zůstala biskupská stolice v Túru třicet a sedm roků neobsazena, poněvadž pohané protivili se nové volbě. Druhým biskupem Túrským byl svatý Litovius † 371, a po něm dosedl slavný světec Boží, Martin Túrský [2]) roku 371. Svatý Martin rozšířil a posvětil prvotní kostel ve městě ke cti svatému Mauriciovi a spolumučeníkům, který nyní jest metropolitním chrámem svatého Gaciana.

5. Svatý Josef „Kómes" Palestinský.

Své obrácení na víru křesťanskou vypravoval Josef Kómes sám svatému Epifaniovi [3]), jenž jakožto opat Palestinský v Skytopoli v jeho domě navštívil biskupa Eusebia.[4]) Nežli vypravovati budeme Josefa obrácení na víru křesťanskou, zmíníme se o osudech synedria čili velerady židovské za toho času. Po vyvrácení Jerusaléma bylo město Jabne, pak Seforis, a konečně Tiberias sídlem velerady židovské. V městě tomto až do století pátého bytoval kníže, náčelník, židů Palestinských a Západních; tam kvetla po několik věků slavná škola židovská; tam učenci židovští sepsali aspoň jednu část Masory a Talmudu, výkladů Písem Starozákonných. Tiberiadu, město v Galilee po Seforis největší, na západním břehu jezera Genezaretského vystavěl a ke

---

[1]) Tours (Túr), hlavní město franc. depart. Indre et Loire, na levém břehu Loiry. — [2]) Svatý Martin Tourský dne 11. listopada. — [3]) Svatý Epifanius, arcibiskup Salamiský, dne 21. ledna. — [4]) Svatý Eusebius biskup Verčelský, dne 16. prosince, I. 135.

cti císaři Tiberiovi pojmenoval Herodes Antipas. Za panování prvého křesťanského císaře Římského, Konstantina Velikého, bylo v Tiberiadě mnoho křesťanů, jenž v pátém a šestém století měli svého biskupa.

Josef Kómes, rodem žid, byl v Tiberiadě členem velerady, jejíž hlavou, knížetem, toho času byl Hilel z rodu Gamalielova[1]), v němž důstojnost ta byla dědična. Kníže Hilel dal se na smrtelném loži pokřtiti. Svému nedospělému synu a nástupci Judovi ustanovil za poručníky Josefa a jiného muže cnostného, aby zastávali úřad náčelníka čili knížete velerady a lidu židovského až do zletilosti Judovy.

Josef zpozoroval, že kníže Hilel přijal křest, a biskupovi dal zlato, aby je za něj obětoval Bohu; slyšel i slova Hilelova: „Psáno jest: co kněz Boží sváže neb rozváže na zemi, svázáno neb rozvázáno bude na nebi.“

Zvědavý Josef nalezl v pozůstalosti Hilelově hebrejský překlad evangelia Janova a Skutkův apoštolských. Čtení těchto Božských Písem působilo mu nepokoj veliký; ale tutlal v sobě rostoucí přesvědčení křesťanské, kteréž mu vadilo v zastávání svěřeného vznešeného úřadu. — Spasitel zjevil se mu ve snách a řekl: „Já jsem Ježíš, kteréhož otcové tvoji ukřižovali; uvěř ve mne!“ — Josef brzo potom onemocněl. Kristus ve snách mluvil k němu: „Uvěř ve mne, a budeš zdráv!“ Josef slíbil, pozdravil se, ale ve slovu nestál. — Přišla mu nemoc nebezpečná. Jistý rabín, jenž ho navštívil, a jako on, v duši své pravdu tajně dusil, domnívaje se, že brzo zemře, šeptal mu do ucha: „Věř v Krista Ježíše ukřižovaného pod Pontským Pilátem, narozeného z Marie; Onť jest Mesiáš Boží; vstalť z mrtvých, a přijde souditi živé i mrtvé!“ Josef zase nabyl zdraví, ale zase zatvrdil srdce své. — Spasitel nekonečně smilovný ještě jednou zjevil se mu ve snách, vytýkal mu proněvěru a řekl: „Aby ses přesvědčil, učiníš zázrak ve jménu mém!“

Josef skutečně vyprostil posedlého člověka z moci zlého ducha. Celé město vědělo o tom; židé volali: „Josef nalezl psané, tajemné, nevyslovitelné jméno Boží, četl je, a proto činí takové divy!“

---

[1]) Svatý Gamaliel, dne 19. prosince.

Josef zůstal židem. Judas dospěl a uvázal se v úřad knížete velerady židovské; Josefa potvrdil za „apoštola“ židovského. Josef horlivě konal povinnosti své: cestoval po všech krajinách, zkoušel učitele židovské a starší lidu, přísně káral shledané vady, a nehodné skládal s úřadu. Tou měrou popudil proti sobě mnoho židů, jenž na něj číhali, když úřad svůj konal na Sicilii. Zastali jej čtoucího v evangeliích, jež mu biskup byl půjčil, a hned vlekli jej do synagogy a tam mrskali ho. Biskup vyrval jim ho z rukou. Později uvrhli jej v Cilicii u města Tarsu do řeky Cydnus, a měli za to, že se utopil. Josef však zachránil se plováním.

Konečně přijal křest svatý, nabyl přístupu k císaři Římskému, Konstantinu Velikému (306—337), a vypravoval mu obrácení své. Císař v něm zalíbil sobě a vyzval jej, aby si vyžádal nějakou milost. Josef prosil, aby směl kostely stavěti v městech takových, kde jich do té chvíle nebylo, kde přebývali sami židé bez pohanů, bez Samaritánů a bez křesťanů. Taková města byla: Tiberias, Diocésarea, Seforis, Nazaret a Kafarnaum. Císař Konstantin ochotně svolil k žádosti jeho, opatřil jej písemnou plnou mocí a rozkazem, aby na útraty císařské kostely stavěl, a dal mu titul „Kómes“.[1])

Kostely stavěly se. Židé i Ariáni bludaři nenáviděli Josefa. Židé, kde a jak mohli, pronásledovali ho a zamezovali stavby kostelů křesťanských. Josef nezřídka i zázračně ničil úklady jejich. Aby se vyhnul Arianům, opustil Tiberiadu, a usadil se v Skytopoli Palestinské, kde jeho dům byl jediným domem křesťanským. Když hostil svatého Eusebia, vypovězeného biskupa Verčelského, v domě svém (roku 353.), bylo mu osmdesát let. Svatě v Pánu zesnul roku 356. Jméno jeho zapsáno jest v Řeckých seznamech světců Božích dne 18. prosince, v Latinských pak dne 22. července.

---

[1]) Kómes (Comes), slovo latinské, značí původně průvodce, společníka, zvláště takového, jenž provázíval vyššího úředníka Římského vyslaného do provincie. Za císaře Konstantina Velikého bylo „Comes“ titulem výše postavených osob, s kterým spojena byla zvláštní práva. Později Comes (hrabě) spravoval okres, župu sobě svěřenou.

Čtvero suchých čili kvatembrových dnů.

Katoličtí křesťané zachovávají krom postu čtyřicetidenního, krom pátků a jiných nařízených postů také čtyrykrát do roka se opakující posty třídenní, odkud pochodí jich latinské jméno „Quatuor tempora", to jest: „čtvero dob," a slovo zkrácené „kvatember." U Slovanů jmenují se tyto třídenní posty „čtvero suchých dnů", a již jménem svým vyznačují, že v národě našem tráveno bývalo tyto postní dny tuze, o pouhém chlebě nebo jiném pokrmu suchém a nemastném.

V Římě čtvero suchých dnů přísně zachovávalo se hned za doby apoštolské.[1]) V jiných zemích znenáhla šířily se posty tyto za rozličných věků. Vždy a všude byla středa, pátek a sobota v jednom témdni suchým dnem. Týhoden však za prvních století nebýval týž u všech národů křesťanských. Konečně ustanovilo se v Církvi čtvero suchých dnů na středu, pátek a sobotu po svaté Lucii (dne 13. prosince), po středě popeleční, po Svatém Duchu, a po svátku „Povýšení svatého kříže" dne 14. září.[2])

Účelem čtvera postů třídenních jest: 1. Aby křesťané upomínáni byli, že jim za každé doby potřebí jest duchovního očištění a povzbuzení ke kajicnosti. Svatý Lev Veliký[3]) výslovně píše: „Tento půst ustanoven byl na čtvero dob, abychom z jeho za roku se opětování poznávali, že bez ustání potřebnjeme očišťování, a že za veškerého svého života pozemského snažiti se máme, abychom postem a almužnou smazali svoje hříchy spáchané zlými náklonnostmi svými."

2. Zachovává-li křesťan každého čtvrtletí tré dnů kajících, pak zajisté také v ty dny děkuje za dobrodiní od Boha přijatá, zvláště pak za dobrodiní dosažená za posledního čtvrtletí.[4])

3. Církev v ty dny suché poručeny činí věřícím do modliteb přímluvných ony duchovníky, jenž mají na kněžství vysvěceni býti. Druhdy svěcení kněžstva dělo se pravidelně jenom v sobotu suchých čili kvatembrových dnů.[5]) Vždyť víme, že i křesťanská

---

[1]) Sv. Lev Veliký, serm. 8. de jejun. mens. 7. — [2]) Post Luciam, Cineres, post sanctum Pneuma Crucemque, Tempora dat quatuor feria quarta sequens. — [3]) Serm. 9. de jejun. 7. mens. — [4]) S. Leo serm. 2. de jejun. 10. mens. — [5]) Gelas. ep. 5. ad epp. Lucan. c. 11.

obec Antiochijská postila a modlila se, když svatí Pavel a Barnabáš vysvěcováni byli.[1])

O spůsobu, kterak se zachovával tento třídenní půst suchých dnů, píše svatý Lev: „Ve středu a v pátek postěme se; v sobotu pak bděme u blahoslaveného Petra.“ [2])

U nás v národě Československém památny jsou za suchých čili kvatembrových dnů mše svaté rozličných pořádků řemeslnických, kteréž zbyly z nedávné doby, nežli zavedla se svoboda živnostenská. Ostatně pak vzdělaný křesťan katolík i mimo to postí se a na mši svatou chodí v suché dny, aby se Bohu pomodlil za ty, kteříž toho roku svěcení kněžské přijmouti a napotom na vinici Páně pracovati mají k časnému blahu a ku věčné spáse rodáků svých.

Středa a pátek za suchých dnů jsou úplní postní dnové; to jest: katolík netoliko zdržuje se pokrmů masitých, ale také ujmu sobě činí v jídle; sobota pak jest dnem ujmy, a tudíž dovoleno jest masitých pokrmů požívati, avšak připouští se toliko jednou za den dosyta najísti se.

Dne 19. prosince.

1. Svatí Timotheus a Maura, manželové, mučeníci Perapští.

Svatý Timotheus byl v Perapě, městě Thebaiském[3]), lektorem, čtenářem, a tudíž, maje k tomu nižší posvěcení, předčítal v kostele shromážděným křesťanům předepsané částky z Písma svatého, životopisy svatých mučeníků, nebo také pastýřské listy biskupů. Byl teprvé tři neděle ženat s Maurou, křesťankou sedmnáctiletou, když za panování spolucísařů Dioklejciana a Maximiana[4]) pronásledování křesťanů nastalo, a mimo jiné i čtenář

[1]) Skutk. apošt. 13, 23. — [2]) Sv. Leo, serm. 7. de jejun. 7. mens. — [3]) Thebais nazývala se za věku starého jižní část Egypta čili Horní Egypt dle hlavního města Theb, a jest nynější Said. — [4]) Dioklecian (Kájus Valerius), syn na svobodu propuštěného otroka, stal se vojevůdcem, byl od vojska svého r. 284. za císaře provolán, zvolil r. 286. soudruha a přítele Maximiana za spolucísaře, dal mu Milán za císařské sídlo, sám pak usídlil se v Nikomedii. Později přidal sobě césara Galeria, a Maximianovi césara Konstancia Chlora. Tak byla říše Římská ve čtvero rozdělena, ale přece duchem Diokleciánovým řízena. Dne 5. května r. 305. vzdal se Dioklecian i Maximian panování, avšak pronásledování Dioklecianské trvalo dále až do jeho smrti v městě Saloně v Dalmacii r. 313.

Timotheus pro víru v Jesu Krista polapen, a ku vladaři a soudci Arrianovi přiveden byl. Arrian jej vyzval, aby obětoval bohům pohanským. Mladý Timotheus pak dal mu odpověď řka: „Duch Ježíše Krista, kterýž ve mně jest, nedovoluje mi takových obětí; mimo to nelekám se žádných muk.“ I rozkázal mu Arrian, aby vydal Písma svatá, jichžto strážcem byl, že je spálí. Timotheus ale odvětil jemu: „Raději bych ti vydal vlastní děti své, kdybych jakých měl, nežli knihy Písma svatého.“ — Rozhněvaný soudce dal mu žhavým železem oči a uši páliti, aby neviděl a neslyšel čtení Písma svatého, jež tak vroucně miloval. Když pak svatý vyznavač při tom Boha velebil, rozkázal soudce, aby mu nohy do klády sevřeli, na hrdlo kámen mu zavěsili, a do úst roubík vstrčili, by mluviti a Boha chváliti nemohl. V přebolestném stavu tom držán byl po delší dobu, aby víra a láska ke Kristu v něm zviklala a podvrátila se.

Muky ty soudci pohanskému neprospěly. Timotheus neoblomně ve své víře setrval. Přivolali jeho mladou manželku Mauru a nařídili jí, aby manžela svého přemluvila a tak z jisté smrti vysvobodila. Maura nejsouc posud dokonale ve víře svaté utvrzena, jak mile spatřila strýzněného manžela svého, dala se do pláče a bědování žalostného. Timotheovi, jenž pálením uší docela neohluchl, vyndali roubík z úst, aby se vyjádřiti mohl. On pak prosil svého otce přítomného, aby mu obličej zahalil šátkem, by necítil úmrlčí puch vycházející z roucha manželčina. Maura nepřestala lichotiti jemu a přemlouvati jej. Timotheus hlasitě za ni se modlil a mluvil k ní slova tak rázná a mocná, že zlého zpronevěření se Kristu netoliko veřejně litovala, nébrž sam k soudci Arrianovi přistoupila, jemu zlý úmysl vytýkala, poněvadž ji ku zrádě Ježíše Krista svésti mínil, a prohlásila, že jest ochotna snášeti všeliké muky, aby napravila hříšné provinění své.

Soudce podivil se náhlému obratu tomu, hrozil jí smrtí, nebude-li modlám obětovati, a sliboval jí vzácného ženicha, zapře-li Jesu Krista. Když pak Maura statečně Krista vyznala, dal jí krásné vlasy vytrhati. Maura děkovala Spasiteli svému, že jí popřál bolestí tou zadost učiniti za marnivost, kterouž Jej byla urážela. Arrián dal ji pak do kotla s vodou vařící uvrhnouti, avšak Maura z lázně té beze všeho porušení vyšla.

Zázrakem tím poděšený soudce kázal ji odvesti, ale hned zase přivesti, a vyhrožoval, že jí dá uhlí žeřavé do úst vložiti, nezapře-li Krista. Maura pravila: „Učiň tak, abych očistila poklésky jazykem spáchané; ba dobrodiní prokážeš mi, očistíš-li takovým spůsobem celé tělo mé.“ Když pak jí skutečně tělo smolou a sirou polili a zapálili, pravila: „To ještě nestačí, aby se osvědčila moc Boha našeho; dejž mne uvrhnouti do pece ohnivé.“

Soudce vida se přemožena statečností svatých manželů, odsoudil oba na smrt kříže, tak, aby naproti sobě visíce vzájemným pohledem na sebe tím hroznějších bolestí zakoušeli.

Sotva že přišli na popraviště, přikročila matka k Mauře dceři své, připomínala jí nádherné šaty, zlato, stříbro i drahokamy, a plačíc prosila ji, aby nectnou smrtí takovou nezhanobila všechen rod svůj. Ale Maura odpověděla jí: „Matko má rozmilá, všeliká sláva světská podobna jest kouři, jenž se ve vzduchu tratí; ale sláva věrných služebníků Božích jest věčná.“ To pověděla, vymknula se matce z náručí a běžela ke kříži svému. Za živa ukřižováni byvše v hrozných bolestech dodávali sobě zmužilosti a trpělivosti svatí manželové, a modlili se Bohu, až duše jejich přijal do království Svého nebeského dne 19. prosince léta Páně 305.

V Cařihradě, pokud ještě Turci nepodmanili sobě město ono, nalezal se ve velkém paláci císaře Justiniana zvláštní kostel zasvěcený Bohu ke cti svatým manželům Timotheovi a Mauře.. Tenkráte v Cařihradě světila se, a v Egyptě doposud světí se jejich výroční památka dne 3. května.

2. Blahoslavený Konrád Šeuber, okresní starosta, poustevník Švýcarský.

Blahoslavený Konrád Šeuber byl vnuk blahoslaveného Mikuláše, „bratra Klausa“[1]), jehož příkladem spravoval se. Byv od rodičů svých nábožně vychován, jako dědoušek Mikuláš účastnil se výprav válečných dílem jako vojín prostý, dílem jako setník, a vždycky vyznamenával se udatností, opatrností a zbožností. Později vstoupil do stavu manželského, měl dvě dcery, které za rozšafné muže vydaly se, a byl zvolen za okresního sta-

[1]) Blah. bratr Klaus (Mikuláš) dne 21. března.

rostu. Důležitý ten úřad jako věrný křesťan katolík zastával svědomitě. Každou škodu všemožně odvracel od obcí, daně spravedlivě vynakládal na blahobyt obecný, spory laskavě a moudře urovnával bez ohledu na osobu; o pokoj, pořádek a pravou vzdělanost rázně pečoval, a sám ve všech věcech byl vzorem skvělým.

Dostoupiv svého šedesátého roku, složil důstojnosti a starosti světské, aby v klidné samotě výhradně toliko Bohu sloužil.

Smluviv se s milovanou manželkou odevzdal statky své oběma zeťům, a pojistil výživu choti předrahé.

V šedivém dlouhém kabátě rozloučil se s nimi, a odebral se do poustevny, v kteréž dědoušek jeho žil a dne 21. března 1487 blaženě skonal. Tam dnem i nocí modlil se, málo spával, jen jednou za den trochu zeleniny a ovoce jídal, masa a vajec ani se nedotýkaje. Bolesti, jež mu působila rána na stehně, z lásky k Pánu Ježíši trpělivě snášel.

Poutníci navštěvující hrob blahoslaveného Mikuláše dědouška jeho, čím dál tím více hrnuli se k bratru Konrádovi, prosíce ho za přímluvu, útěchu a radu. Za tou příčinou odstěhoval se hluboko do hor, a tam sobě od zeťů zbudovati dal poustevnu na příkré stráni. V neděli a ve svátek chodil na služby Boží do kostela v údolí, a každého večera putoval do kapličky v tmavém lese půl hodiny od poustevny.

I tam brzo sbíhal se k němu lid žádostivý jeho lahodného a moudrého poučení a povzbuzení.

Kmet osmdesátiletý, tuše poslední hodinu svou, shotovil dřevěný kříž a nařídil příbuzným, aby mu ho postavili na hrob. Rozstonav se přijal svaté svátosti, napomenul a k dobrému povzbudil každého, kdožkoli k němu přišel, a šťastně, klidně zesnul v Pánu.

Za živobytí blahoslaveného Konráda v poustevně šířila tak zvaná reformace i ve Švýcařích spory a válku občanskou. Blahoslavenec Konrád svou horlivou modlitbou a udělovanou dobrou radou zajisté více prospěl vlasti a národu, než prospěti mohou celé sbory mělkých a sobeckých křiklounů. Kanton (země za stát uznaná) Untervaldenský ve Švýcarsku, kde Konrád žil a umřel, do dneška zůstal kantonem katolickým.

3. Svatý Nemesius, mučeník Alexandrijský.

Na počátku roku 249. v Alexandrii, hlavním městě Egyptském, pohanský hadač popudil lid proti křesťanům. Nastala honba na křesťany; byliť jímáni, trýzněni a usmrcováni. Duši vypustili již stařeček Metras a křesťanská žena Kvinta pod kamením. Svatá panna Apolonia skonala na hranici; svatý Serapion svržením s nejhořejšího patra; svatý Chronion a Julian v nehašeném vápně; vojín Besas pod mečem; svatý Macer upálením; svatí Epimach a Alexander ve vápně, a jiní jinak dosáhli koruny mučenické.[1]) Tu pak dostal se k soudu i svatý Nemesius, Egypťan, od náhončích a udavačů křivě obžalovaný, jakoby byl ve spolku s loupežníky. Nemesius vyvrátil křivou obžalobu. Avšak pohanský soudce dal jej jako křesťana ukrutněji než zbojníky mrskati, mučiti a konečně upáliti. Svatý bojovník pokládal sobě za velikou milost Boží, že mu jako Pánu Ježíši mezi lotry umříti dáno.

4. Svatý Gamaliel, prvokřesťan Jerusalémský.

Gamaliel, učený zákonník školy farisejské, v radě shromážděné ujímal se Petra a ostatních apoštolů památným výrokem: „Odstupte od těchto lidí a nechte jich; nebo jest-li z lidí rada tato anebo dílo to (Církev Kristova), rozpadne se; pakli z Boha jest, nebudete ho moci zrušiti, abyste snad nebyli nalezeni odporní i Bohu.“ Skutk. apošt. 5, 35—39. Žákem Gamalielovým byl svatý apoštol Pavel. Skutk. apošt. 22, 3.

Dle ústního podání v Církvi Gamaliel s Nikodemem[2]) přijal víru křesťanskou a zemřel smrtí blaženou.

5. Svatá Pelagia, herečka Antiochijská, kajicnice.

V Antiochii, hlavním městě Syrském v Asii, kde svatí Pavel a Barnabas založili první osadu křesťanskou z pohanů na víru obrácených, kde i svatý Petr déle sídlo své měl, kde

---

[1]) Svatá Apolonia a spolumučeníci dne 9. února. — [2]) Svatý Nikodem dne 13. prosince.

vyznavači Kristovi prvně nazýváni byli „křesťany“ — v Antiochii na začátku pátého století narodila se rodičům pohanským dcera Pelagia, která skvěla se bystrým rozumem a krásou tělesnou. Pelagia dala se zapsati do počtu čekatelek křestu; ale brzo zapomněla na úkol svůj, zesvětačila, stala se divadelní herečkou, a libovala sobě v obcování hříšném, v nádherném obleku a v lesklých skvostech.

Roku 426. svolal patriarcha Maximian do Antiochie biskupy do synody, na sněm církevní. Jeden z biskupů byl svatý Nonus [1]), slovutný služebník Boží, horlivý kazatel, kteréhož každý znal a ctil pro víru velikou, pro život cnostný a pro požehnanou činnost mezi pohany. K žádosti patriarchy Maximiana kázal biskup Nonus v nádvoří před kostelem svatého Juliána mučeníka. Mezi kázaním jela Pelagia na mezku v největší nádheře s hojným komonstvem. Lid na ni vyvaloval oči; biskupové vzdychajíce odvrátili hlavy; jenom Nonus déle za ní se díval, a na konci kázaní svého ptal se biskupů: „Jak se vám líbila nádhera Pelagie?“ — Když všickni mlčeli, doložil: „Mnou náramně hnul pohled na osobu tu. Co odpovíme před soudnou stolicí Božskou, až se bude naše práce a činnost přirovnávati k práci a činnosti této Pelagie? Mnoho-li času a práce vynakládá Pelagia na vyzdobení těla svého, aby lidem hříšným zalíbila se! A jak málo času a práce vynakládáme my na to, abychom se vyzdobili cnostmi, a tak zalíbili se Bohu?“ To pověděv odešel s jahnem svým do svého příbytku, zavřel za sebou dvéře, padl na kolena a na tvář svou, a prolévaje slzy modlil se za Pelagii, a prosil Boha, aby mu prominouti ráčil chatrnou horlivost pro čest a slávu Jeho.

Příštího dne biskup Nonus opět kázal lidu v kostele. Mluvil o soudu Božím, jenž spravedlivým odplatu dá, ale hříšníky nekající nemilosrdně potrestá, poněvadž po smilovnosti Boží takořka šlapou, poněvadž se rouhají Bohu, kterýž za všecky lidi člověkem učiněn jest, na kříži umřel, a po Svém vzkříšení a nanebevstoupení ku posvěcení všech Ducha Svatého seslati ráčil. A hle, Bůh vyslyšel modlitbu Nonovu, a poslal Pelagii na jeho kázaní. Pelagia nepřišla z pobožnosti, neboť nenáviděla křesťany; ale přišla ze zvědavosti a proto, aby lidé obdivovali se její kráse

[1]) Svatý Nonus dne 2. prosince.

a šperkům; ale, slyšíc kázaní zastyděla se; poznala svou nevědomost, svou vinu a hříšnost, spěchala po kázaní domů, napsala list svatému biskupu Nonovi, a pokorně prosila ho, aby ji svaté víře vyučil, pokřestil, a od malomocenství hříchů očistil. Biskup Nonus měl list ten za pokrytství; ale pomodliv se povolal ji do kostela, vyučoval a brzo pokřestil ji.

Pelagia, kterouž lidé pro krásu a šperky nazývali Margaritou, Perlou, stala se vzorem kajicnosti a milovnicí kříže Kristova. Složila šperky, rozdala jmění své chudým, služebnictvu dala dobré naučení a propustila je na svobodu. Po osmi dnech putovala do Jerusaléma. Na hoře Olivetské ubytovala se v jeskyni, a činila tuhé pokání až do blažené smrti své. Za prvních let byla krutě pokoušena zloduchem; ale vždy zvítězila silnou věrou, vroucnou modlitbou, mocí svatého kříže a postem. Svatá Pelagia známa a ctěna byla v Jerusalémě pro svou kajicnost a svatost. Jeskyně její ještě za dvanáctého století ukazovala se poutníkům.

Dne 20. prosince.

I. Blahoslavený Petr Klaver, Jesuita, „otrok otroků."

Petr Klaver narodil se roku 1581. z rodičů šlechtických v městečku Verdu, v knížectví Katalonii ve Španělsku. Nábožní rodičové pečovali o důkladné domácí vychování jeho, a shledavše při něm krásné cnosti i vlohy, dali jej na učení do škol Jesuitských v Barceloně, hlavním městě Katalonie. Nabyv potřebných vědomostí a utvrdiv se ve svatých cnostech vstoupil dne 7. srpna 1602. do řádu Jesuitského. V Taragoně vykonal svůj noviciát, a poslán byl do kláštera nově založeného na ostrově Majorce.[1]) V klášteře tom byl blahoslavený bratr Alfons Rodriguez vrátným; pod jeho duchovní správou Petr Klaver svatostí prospíval a sobě umínil, že jako svatý František Xaverský půjde do Indie, aby ubohým divochům hlásal Jesu Krista. Avšak představení chtěli napřed o skutečném povolání

---

[1]) Majorka, největší z Balearských ostrovů v moři Středozemním, kam vláda Španělská zaváží osoby politicky podezřelé. Hlavní město Palma.

mladého řeholníka jistoty nabyti, a tudíž uplynulo několik roků, nežli dostal dovolení, aby se do Západní Indie odebral.

Toho času v Nové Granadě v Střední Americe zřizoval se nový klášter řádu Jesuitského, do něhož vedle rozkazu generala Akvavivy každá provincia Jesuitská měla nejvýtečnějšího člena svého poslati. Provincia Aragonská vypravila Petra Klavera, čímž mu ovšem nejskvělejší vysvědčení dáno.

Dne 10. dubna 1610 pustil se Klaver na lodi na moře, anižby se byl osobně rozloučil s milovanými rodiči. Takovou měrou za příkladem svatého Františka Xaverského všelikých zemských svazků se odřekl, aby výhradně toliko Bohu sloužil. Na lodi Petr Klaver posluhoval nemocným, kázal slovo Boží a modlil se růženec. Všickni měli jej v takové vážnosti, že před ním nikdo neopovážil se nectné slovo promluviti.

V městě Santa Fé[1]) dovršil své učení bohovědné a při tom v domě nuzném konal služby řeholního bratra. Dokončiv pak svůj třetí rok zkušebný přišel roku 1615. do Kartageny[2]), kdežto roku 1616. na kněžství vysvěcen, byl prvním Jesuitou, jenž v městě tom své kněžské prvotiny (primicie) slavil. Kartagena jest jedno z větších měst v Jižní Americe. Panuje tam za doby letní nesnesitelné parno. Tenkráte odbývaly se tam trhy na mouřenínské otroky z Afriky dovážené. Osud otroků těch byl přežalostný. Boha pravého neznali; páni s nimi nelidsky nakládali; dozorcové ukrutně je mučili. Dovolovalo se jim sice, aby se křestem svatým stali křesťany, avšak misionářům jen při největší obětavosti křesťanské možno bylo přemáhati jejich divokost, pověrčivost, nesmírnou smyslnost a častou zoufalost povstávající z těžké otrocké práce. Mimo to obyčejně teprvé tenkráte misionářům na starost dáváni byli, když páni jejich opouštěli je sklíčené ošklivou nemocí. Těmto přeubohým lidem věnoval blahoslavený Petr Klaver z lásky k Bohu a bližnímu celý život svůj, a k tomu konci k obyčejným slavným řeholným slibům dobrovolně přidal slib pátý, že bude po všechen život svůj otrokem otroků mouřenínských. Přetěžký slib ten plnil 40 roků až do smrti své.

---

[1]) Santa Fé, město, nyní v republice Novo-Granádské v Jižní Americe. — [2]) Kartagena, hlavní město přímořské v departementu čili kraji Magdaleně.

Z prvu sloužil černochům pod správou kněze Alfonsa Sandovala, kterýž apoštolskou horlivostí ztráviv síly své byl již blízek hrobu. Po jeho smrti pak vzal na sebe Petr Klaver celé břemeno starosti o tělo i o duši bídných otroků.

Pokud ještě sám nenaučil se řeči černochů těch, zaopatřil sobě tlumočníky, s nimiž radostivě pospíchal do přístavu mořského, jak mile zvěděl, že přistane loď s otroky. Přistoupiv k nim dával jim citrony, tabák a potřebné pokrmy i nápoje. Dary těmi jakož i vlídností a lahodou získal sobě důvěru jejich. Získav je sobě hleděl získati je Bohu.

Nejprvé uděloval křest svatý dětem na lodi narozeným; potom navštívil nemocné na lodi; čistil je, vymýval jim rány, podával jim buď léky, buď pokrmy a nápoje sílící, objímal a líbal je jako bratry své, a hned počal je připravovati ke křtu svatému. Úžasem naplněn byl každý, kdožkoli viděl tuto jeho lásku k cizým, ohyzdným a ode všech opovrženým otrokům.

Když vycházeli z lodi, podával jim Petr Klaver ruce, nemocné na zádech vlastních vynášel, a neopustil jich, pokud nebyli pod střechou pána svého. Každodenně navštěvoval je v jich vězení, kdežto začasté několik set nešťastníků těch pohromadě bylo, tak že výpary svými kazili vzduch. Přišel-li cizinec mezi ně, nezřídka omdlel puchem nesnesitelným; ale kněz Petr Klaver pomodliv se před nejsvětější Svátostí oltářní, s holí v ruce, s křížem na krku a s vakem na zádech, neohroženě navštěvoval miláčky své, aby jim po celý den sloužil. Přijda k nim umýval nemocným tvář voňavou vodou, aby zamezil nákazu; sílil je vínem; obdaroval sucharem a cukrovím, a konečně přisluhoval jim svátostmi.

Vykonav službu svou u nemocných odešel ke zdravým. Svolal je na velikém dvoře, zřídil tam oltář; ženské postavil v levo, mužské v pravo; vyučoval je zjeveným pravdám a tajemstvím svaté víry katolické a sloužil mši svatou.

Blahoslavený kněz Petr Klaver však mouřeniny nejen pokřtil, ale také bděl nad nimi, aby podle zákonů křesťanských živi byli. Denně k nim chodil, je těšil, podporoval, v nemoci ošetřoval, pro ně almužny sbíral, sám sobě od úst utrhoval a jim pokrmy v koši donášel. Nežli jim dary rozdával, poučoval je a vštěpoval jim do duše lásku k Pánu Ježíši a ošklivost před hříchem. Každou

neděli a každý svátek je zpovídal a při mši svaté jim podával Tělo Páně.

Kdekoliv se otroci scházeli, chodil mezi ně, hovořil s nimi, napomínal je, aby na sebe pozor dávali zvláště při tanci, v němžto vášnivě libovali sobě. Nejvíce horlil proti rouhačům a opilcům.

Před nelidskými pány zastával otroky miláčky své, a dával náhradu za škodu jimi spůsobenou, nezřídka mnohé zachránil od zoufalství a vykoupil je na svobodu.

V čas postní zpovídával je až do večera, tak že začasté omdlel, avšak hned zase v práci své pokračoval. Když po práci celodenní navrátil se do kláštera, dal se do nočního modlení a rozjímání.

Za takovou horlivost vystál mnoho od takových pánů, jenž mouřeníny své k němu do kostela posýlati nechtěli; ba začasté i od samých surových otroků za dobrodiní trýzněn býval. Avšak jeho láska k nim přece nikterak neumenšila se.

Třicet šest roků již působil kněz Petr Klaver v Kartageně tak výtečně, že jej „svatým“ nazývali. Avšak Bůh volil jej ještě více zkoušeti. Roku 1650. zuřila v Americe morová rána. Petr Klaver konal divy lásky křesťanské; pracoval ve dne v noci o spasení duší; opatroval nemocné, jichžto se každý štítil; modlil a kál se, aby metlu Boží od lidu odvrátil, až pak i on sám morovou ranou zachvácen byl. Ale Bůh opět zachránil jej ku blahu města Kartageny a mouřenínských otroků, ač od té nemoci zůstalo mu třesení oudů, pro kteréž ani ruce ani nohy dobře nesloužily jemu. Mouřenín musel jej oblékati, jídlo mu podávati a do kostela jej voditi. I ke svým milým nemocným v nemocnici vesti se dával, aby je těšil a poučoval.

Každodenně zpovídal se a nejsvětější Svátost přijímal doma, když do kostela již choditi nemohl. Konečně pak pozbyl všecken spánek, tak že celé noci na modlitbách a ve svatém rozjímání trávil. Takto vůčihledě slábl a neustále jen o smrti mluvil.

Dne 6. září 1654. dal se ještě jednou dvěma mouřeníny do kostela dovesti, aby tam přijal svaté svátosti. Toho dne na večer nastala mu zimnice čtyry dny trvající. I na lůžku smrtelném ještě

vzchopil se, aby černochům svým ku pomoci přispěl. Dne 10. září 1654. svatě v Pánu zesnul.

Světnička, v nížto skonal, byla takořka vydrancována, ješto každý chtěl míti po něm něco na památku. Děti po ulicích smutně volaly: „Svatý umřel!“

Poněvadž pak Bůh oslavil služebníka Svého velikými zázraky, usoudil papež Benedikt XIV. nálezem ze dne 24. září 1747 prohlásiti jej za blahoslaveného v Církvi Páně, kteréžto prohlášení slavně vykonal papež Pius IX. dne 14. května 1851., ustanoviv výroční svátek jeho na den 20. měsíce prosince.

Blahoslavený Petr Klaver vyobrazuje se s trnovou korunou na hlavě a s lilijí v ruce; nebo také s křížem v levici pozdvižené, an pravice žehnajíc spočívá na hlavě mouřenína u nohou mu klečícího.

2. Svatí Sapor, biskup Betniktorský, Isák, biskup Karchaský, Mánes, Abraham a Simeon, mučeníci Perští.

Za panování Sapora III., krále Perského[1]), roku 339. nastalo druhé pronásledování křesťanů v Persii. Magové, pohanští kněží a mudrcové, žalovali před králem Saporem na křesťany, že neklaní se slunci, ohni a vodě. Král poručil, aby zajali a k němu přivedli křesťany. Žoldnéři rozešli se a polapili Manesa, Abrahama a Simeona.

Druhého dne magové obžalovali Sapora, biskupa Betniktorského, a Isáka, biskupa Karchaského. I ti byli přivedeni a do žaláře dáni.

Příštího dne všech pět postaveno bylo před králem na trůně sedícím. Král: „Já, maje původ a rod božský, klaním se slunci a ctím oheň; vy pak potupujete slunce i oheň!?“ — Křesťané jednomyslně zvolali: „My se klaníme jedinému Bohu pravému a sloužíme Jemu!“ — Král: „Který bůh jest lepší nad

---

[1]) Srovnej s poznámkou zeměpisnou a dějepisnou před životem svatých Jonáše a Barachjesusa dne 29. března. — [2]) Pravé dějiny svatých mučeníků východních od kněze Antonína Dudíka, Dědictvím sv. Cyrilla a Methodia v Brně 1858.

Ormuzda, a mocnější nad Ahrimana?“ [1]) — Biskup Sapor: „Neznáme jiného boha mimo Stvořitele nebes i země, slunce i měsíce, viditelných i neviditelných věcí, a věříme v Jeho Syna Ježíše, který nazývá se Nazaretským.“ — Král rozkázal, aby jej ve tvář bili a zuby mu zpovyráželi. Když pak biskup Sapor opětně vyznal Krista a krále neznabohem jmenoval, dal jej král tlouci, polomrtvého spoutati a do vězení odvleci.

Biskupa Isáka tázal se král: „Ty-li také jako Sapor biskup oddán jsi pošetilosti?“ — Isák: „Co pošetilostí zoveš, jest nejhlubší moudrostí, o kteréž ani ponětí nemáš!“ — Král: „Kterak se's opovážil stavěti kostel?“ — Isák: „Nikdy nepřestal jsem kostely stavěti!“ — Hněvem královým zastrašení správcové města vyvedli biskupa Isáka, a ukamenovali jej.

Biskup Sapor v žaláři plesal a velebil Boha, že Isák dosáhl koruny vítězné. Sám pak po dvou dnech skonal na své rány v okovech železných.

Po smrti jeho odsoudil král i ostatní tři neohrožené vyznavače Krista Boha k mukám a smrti. Křesťané uchvátili těla všech pěti mučeníků a tajně pochovali je.

3. Svatý Dominik Siloský, opat.

Svatý Dominik narodil se nábožným rolnickým rodičům na osadě Kanaské v Navaře.[2]) Po několik roků pásal stáda otci svému, kterýž, znamenaje dobré vlohy a krásné cnosti synovy, dal jej do škol městských. Dominik ve školách vyznamenával se pilností a bezúhonnými mravy tou měrou, že odbyv učení vysvěcen byl na kněžství.

Pokorný a nábožný kněz Dominik ihned odebral se do samoty, aby modlitbou, rozjímáním a postem Bohu sloužil a o spásu

---

[1]) Ormuzd u pohanských Persův domnělé svrchované božství, nejvyšší světlo, soubor všech dober, bytost nepochopitelná a věčná. — Ahriman, mladší bratr Ormuzda, bůh temnosti, tvůrce a velitel zloduchův bojujících s Ormuzdem, tvůrcem a pánem dobroduchů. — [2]) Navarra, bývalé království v Pyrenejích, jehož jižní část nyní jest Španělská, severní pak Francouzská. Garacias Ximenes, náčelník Basků, roku 860. přijal titul krále. Jeho rod kraloval pak v Navaře až do roku 1076., kdy Sancho IV. zavražděn, a Navarra s královstvím Aragonským spojena byla.

duše své pečoval. Avšak Bůh nechtěl, aby věrný služebník Jeho o samotě trávil život svůj; proto mu dal vnuknutí, aby žádal za přijetí do Španělského kláštera svatého Emiliana. V klášteře pro cnosti kromobyčejné takové vážnosti vydobyl sobě, že volbou jednomyslnou stal se opatem bratří řeholníkův. Šťastna byla volba ta! Opat Dominik podřízencům byl skvělým vzorem všech cností.

I stalo se za vlády hrabivého krále Navarského, že vydíraly se platy nesnesitelné z klášterův. Opat Dominik odporoval takovým požadavkům a nátiskům nespravedlivým, a proto musel opustiti klášter svůj.

Odešel k Ferdinandovi I., králi Kastilskému, jenž (1035—1065) Maurům Mahomedánům krajiny Nové Kastilie s městy Salamankou, Madridem a jinými odebral a křesťanskou moc rozmnožil. Král Ferdinand milerad opata Dominika v zemi své uvítal, a jemu klášter Silos darem dal. Klášter ten za neblahých poměrů byl zanedbán a spustošen. Jak mile však opat Dominik správu jeho převzal, brzo povstal z bídy své. Řeholníci radovali se z toho, že jim Bůh poslati ráčil otce a správce tak moudrého, horlivého a pokorného, jenž více příkladem než slovem zvelebil ve sboru tom kázeň řeholní. Šťastným klášterníkům nastala žalost veliká dne 20. prosince 1073., kdy blaženou smrtí od nich na věčnost odešel milovaný opat Dominik.

Dne 21. prosince.

I. Svatý Tomáš, apoštol Páně, mučeník.

Svatý Tomáš jmenuje se v evangeliu svatého Jana třikráte „Blíženec.“ Byl rodem z Galiley a živil se rybářstvím. Božský Spasitel vyvolil ho za jednoho z dvanácti apoštolů, jimžto svěřiti ráčil hlásání Svého Božského učení na prvém počátku Církve. Od té chvíle byl Tomáš ustavičně s Pánem. Vyznamenával se zvláštní přítulností ke Kristu a velikou neohrožeností a zmužilostí.

Když byl zemřel Lazar, bratr Marty a Marie Magdaleny v Bethanii, řekl Pán Ježíš učeníkům Svým: „Pojďme opět do Judska.“ Jan 11, 7. Chtěl Lazara zemřelého vzkřísiti k životu. Učeníci zdržovali Pána řkouce: „Mistře, nedávno Tě hleděli

židé ukamenovati; a opět tam jdeš?" Jan 11, 8. Tomáš ale, jenž slove Blíženec, řekl spoluučeníkům: „Pojďmež i my, abychom zemřeli s Ním." Jan 11, 16. Slova ta zajisté vydávají svědectví o veliké lásce Tomášově ke Kristu Pánu, a o jeho zmužilosti a odhodlanosti; volilť s Božským Mistrem svým trpěti a umříti.

Víme také o svatém Tomášovi, že bez obalu Krista Pána se tázával, kdykoliv neporozuměl slovům Jeho. Při poslední večeři loučil se Pán Ježíš s apoštoly Svými a pravil jim: „V domě Otce mého nebeského jsou příbytkové mnozí; odejdu tam, abych i vám připravil místo." Jan 14, 2. Když pak dále v řeči Své řekl Pán: „Kam já jdu, víte, a cestu znáte:" otázal se Ho Tomáš řka: „Pane, nevíme kam jdeš; a kterak můžeme cestu věděti?" Jan 14, 5. Svatý Tomáš do té chvíle ještě neznal dokonale Božskou povahu Ježíše Krista, ale žádostiv jsa důkladně pochopiti všelikou řeč Páně, učinil otázku tu. I poučil jej Pán Ježíš ochotně a řekl: „Já jsem cesta a pravda i život. Žádný nepřichází k Otci, jedině skrze mne." Jan 14, 6. To jest: Já jsem jediný pravý učitel pravdy, jemuž věřiti musíte; já jsem původce života věčného, po kterémž toužiti máte; já jsem vám jasně a neomylně ukázal cestu, po kteréž dle přikázaní a příkladu mého do života věčného vejdete; mimo mne není pravdy, není života a cesty, beze mne žádný nemůže přijíti k Otci do království nebeského.

Tomášova veliká láska ke Kristu Pánu spůsobila mu po Jeho smrti na kříži takový zármutek, že se z něho jen s těží probrati mohl, a tudíž ani v Jeho z mrtvých vstání uvěřiti nechtěl, pokudby se o něm sám nepřesvědčil na vlastní oči své. Když byl večer toho dne, v kterýž Pán Ježíš vlastní Božskou mocí Svou z hrobu povstal, zjevil se shromážděným učeníkům. Ale Tomáš, jeden ze dvanácti, kterýž slove Blíženec, nebyl s nimi, když přišel Ježíš. I řekli jemu, když se k nim navrátil, druzí učeníci: „Viděli jsme Pána!" Tomáš pak dal jim odpověď věčně památnou: „Neuzřím-li v rukou Jeho bodení hřebů, a nevpustím-li prst svůj v místo hřebů, a nevložím-li ruku svou v bok Jeho: neuvěřím!" Jan 20, 25. Jemu k vůli zjevil se Pán Ježíš po osmi dnech podruhé shromážděným apoštolům, když byl Tomáš s nimi. Vyzval jej, aby se Mu po-

díval na ruce, aby vložil prst do ran v rukou, a vpustil ruku svou v bok Jeho, a napomenul jej řka: „Nebuď nevěřící, ale věřící.“ Tomáš apoštol, vida na vlastní oči z mrtvých povstalého Pána a Mistra, zastyděl se pro nevěru svou a zvolal: „Pán můj a Bůh můj!“ Jan 20, 28. Pán Ježíš pak řekl jemu: „Že jsi mne viděl, Tomáši, uvěřil jsi; blahoslavení, kteříž neviděli a uvěřili.“

Tento výrok Spasitele Krista týká se i nás, pokud se blahoslavenými státi chceme. I my Krista Pána sice očima tělesnýma nevidíme, avšak celým srdcem v Něj věřiti, v Něj doufati a Jej milovati musíme, abychom spaseni byli.

Od toho okamžení byla víra svatého Tomáše v Krista Ježíše, pravého Boha, tak pevna a nezvratna, že se nikdy více nedal v ní zviklati ani sebe větším protivenstvím, ale neohroženě zvěstoval Boha Jesu Krista přemnohým národům pohanským, a sice vedlé svědectví rozličných svatých otcův církevních Parthům, Medianům, Peršanům, Indům, Ethiopanům a jiným. Také svaté tři mudrce Kašpara, Melichara a Baltasara, kteří byli z východních krajin do Betléma přišli a novorozenému Spasiteli se klaněli, Tomáš na svých apoštolských cestách křestem svatým přijal do Církve Boží. Konečně pak v Kalamině v Indii k rozkazu krále pohanského pro víru v Krista Pána kopím proboden byl, a tak mučenické koruny účastným se stal.

Jeho tělo později přenešeno bylo do Edessy[1]), a pak do Ortony v Italii.[2])

2. Svatá Eugenia, panna, mučenice Alexandrijská.

Za prvního století křesťanského opanovali Římané velikou část Afriky. Dle Eusebia[3]) svatý evangelista Marek založil v Alexandrii, hlavním městě Egyptském, obec křesťanskou. Na počátku třetího století za císaře Římského Septimia Severa[4]) křesťané Egyptští byli krutě pronásledováni, avšak počet křesťanů

---

[1]) Edessa čili Orfa, jedno z největších měst v Mesopotamii, zemi Asijské mezi řekami Eufratem a Tigrem. — [2]) Ortona, město s biskupským sídlem v Italské provincii Abruzzo citeriore u moře Jaderského. — [3]) Euseb. hist. eccl. II. 16. — [4]) Septimius Severus, císař Římský 193—211.

tím více množil se, a Egypt učiněn jest domovem mnichů a poustevníků. Toho času byl Filip [1]) císařským náměstkem v Alexandrii. Filip měl dceru Eugenii překrásnou a vědecky vzdělanou. Mladý muž z rodu vzácného ucházel se o její ruku. Eugenia však pravila: „Já hledím na dobré mravy a nikoli na vzácné předky ženichovy, s nimiž nebudu žíti.“ — Zatím poznala epištoly svatého Pavla apoštola a klonila se k víře křesťanské.

Její otec k rozkazu císařskému vypověděl všecky křesťany z Alexandrie. Eugenia vidouc průvod jejich podivila se krásným žalmům, jež zpívali. I služebníci její, kleštěnci Protus a Hyacint [2]), smýšleli po křesťansku. S nimi Eugenia umluvila se, dala si vlasy ostříhati, oblekla se v šaty mužské a žádala, aby ji biskup Alexandrijský, Helen, přijal do kláštera. Všickni tří byli přijati a ve víře vyučeni.

Eugenia během dvou let uměla z paměti celé Písmo svaté a byla vzorem všech cností křesťanských. Otec marně hledal dceru svou; konečně uvěřil jako pohan pověsti, že bohové vzali ji do své společnosti, a dal jí ke cti zhotoviti zlatý obraz.

Bohatá vdova Alexandrijská, Melanthia, dala krásného mnicha k sobě povolati, a nabízela se mu za choť. Když pak mladý mnich s ošklivostí od ní odešel, obžalovala jej, že jí násilí učiniti chtěl. Náměstek císařský dal domnělého mnicha k sobě povolati a zvolal: „Zlosyne, rozkázal-li tobě tvůj Kristus, aby's nepravosti páchal?“ — Mladý mnich sklopil oči, aby ho otec nepoznal, a odpověděl: „Kristus poroučí mi cudnost.“ Náměstek císařský předvolal služky vdovy Melanthie, a ty křivě svědčily proti mladému mnichovi, který pravil: „Nyní žádá ode mne čest jména křesťanského, abych vyzradila tajemství. Abych cnost svou zachránila, přestrojila jsem se za mužského. Otče, popatř na mne, svou dceru Eugenii!“ Otec poznal dceru svou, a zradoval se. Matka Klaudia též přiběhla. Eugenii oblekli v šaty nádherné a odvedli domů.

Náměstek císařský Filip navrátil křesťanům volnost, byl u císaře obžalován a jako křesťan podstoupil mučenickou smrt. Vdova Klaudia odebrala se s Eugenií dcerou do rodného

---

[1]) Svatý Filip dne 13. září. — [2]) Svatí Protus a Hyacint dne 11. září.

svého města, do Říma, kde pod vrchní správou papeže svatého Kornelia [1]) spravovaly sesterstvo panen křesťanských. Eugenia obžalována byvši jako nepřítelka modloslužby pohanské, vyznala neohroženě Boha Krista a podstoupila smrt mučenickou v řece Tibeře. Tělo její vyloveno a pochováno bylo u jiných mučeníků na otcovském statku.

3. Svatý Petr, metropolita Kyjevský.

Svatý Petr, jeden z čelných patronů Moskevských [2]), narodil se z rodičův nábožných na Volyni [3]). Matka nosíc jej pod srdcem tušila svatost jeho z vidění, jímž dáno jí zírati beránka bílého, jemuž z hlavy vyrostl strom překrásný, ovocem obsypaný; na větvích stromu toho zaskvívaly se svítilny rozžehnuté. Sedmiletý Petr začal se učiti. Nabýval učenosti mimořádné. Dostoupiv svého léta dvanáctého vyznamenával se mezi žáky klášterními lahodou, pokorou a poslušností. Pro tyto vlastnosti na kněžství vysvěcen byl, jak mile dokonal učení a nabyl potřebného věku. Petr byl malířem znamenitým, ale také bedlivě následoval příkladův těch světců Božích, jichžto obrazy hotovil. K chudým byl tak štědrý, že neměl-li peněz, daroval jim buď obraz, buď šaty své.

Jsa povolán k věcem velikým, odešel z kláštera na poušť, kde zbudoval chrám Spasiteli, a klášter, do něhož odevšad hrnuli se mniši, kterýmž byl opatem mírným, pokorným a laskavým. Po smrti metropolity Maxima přinutili jej velmožové Volyňští a veškero duchovenstvo, aby se vysvětiti dal patriarchou Cařihradským Athanasiem za patriarchu Kyjevského roku 1308. Arcibiskup Kyjevský toho času po úpadku Kyjeva měl sídlo své jako i velkokníže ve Vladimíři. [4])

Navrátiv se z Cařihradu do Vladimíře, spravoval arcibiskupství dobrotivě a přísně. Pečoval horlivě o rozšíření pravé

---

[1]) Sv. Kornelius, papež od 251–252. — [2]) Moskva, hlavní město gubernie Moskevské uprostřed říše Ruské nad řekou Moskvou. Moskvu město nazývají Rusové „svatou, bílou matičkou"; polohou malebnou nevyrovná se Moskvě žádné město na světě. — [3]) Volyň, území Volyňanů osedlých okolo hradu Volyně u vtoku Hučvy do Buhu v Rusku. — [4]) Vladimíř Volyňská, nyní krajské město Ruské gubernie Volyňské.

víry katolické, a veliké vážnosti požíval i u sousedů nepřátelských V Kapčáku, zemi na březích Dněstru až k stepím Kirkizským, té doby vládnul mocný chán (král) Usbek (1316—1341), jehož jméno přešlo na celý tatarský kmen Usbeků. Chán ten utiskoval Rusy, rozbořil Tver, sídlo knížete Michaela, a obyvatelstvo po smrti Michaelově odvedl do zajetí. K chánu tomu neohroženě vešel arcibiskup Petr, byl uctivě uvítán, a vyžádal katolickému duchovenstvu v jeho říši důležité výsady.

Roku 1325. velkokníže Ivan I. Kalita (Měšec) usídlil se v Moskvě, a pohnul i všeruského metropolitu Vladimířsko-Kyjevského, Petra, aby přeložil sídlo své do Moskvy. Tou měrou stalo se knížectví jeho jádrem budoucí říše Ruské. V Moskvě založil arcibiskup Petr slavný chrám ke cti nanebevzetí Marie Panny. Avšak již dne 21. prosince 1326, připraviv se na odchod do věčnosti, pozdvihl rukou svých k nebi a blaženě v Pánu zesnul.

Zachovaly se dvě řeči metropolity Petra duchovenstvu psané na počátku doby postní.

Že byl svatý Petr Kyjevský katolíkem, dosvědčuje přátelské jeho obcování s biskupy z Dominikánského řádu na Litvě a na Rusi, a s papežskými jednateli čili legáty, biskupem Bartolomějem a opatem Bernardem, jenž do Ruska vysláni byli k vůli utvrzení práv církevních.

Když tělo patriarchy Petra s neobyčejnou slávou do kostela neslo se, muž jeden méně vzdělaný pravil sám u sebe: „Není-liž mrtvola ta jako mrtvoly jiné prachem a popelem?“ Ale v tom spatřil arcibiskupa na marách sedícího a lidu žehnajícího. Onen muž poděšený kajicně vypravoval vinu svou a případ zázračný všemu lidu, od kteréžto chvíle tím více rozmohla se úcta k němu. Pochován byl před oltářem hlavním. Dne 24. srpna 1419 pak tělo jeho mnohými zázraky oslavené vyzdviženo bylo, kterýžto den také světí se na Rusi.

Neděle IV. adventní.

Luk. 3, 1—6.

Svatý Jan Křtitel, předchůdce Krista Mesiáše, od proroků dávno opověděný, už před početím svým povolán byl od Boha k úřadu svému. „Staloť se, když konal Zachariáš úřad kněžský

před Bohem, ukázal se mu anjel Páně. Zachariáš uzřev jej ulekl se, a bázeň přepadla jej. I řekl mu anjel: Neboj se Zachariáši, neboť jest vyslyšena modlitba tvá. Alžběta, manželka tvá, porodí tobě syna, a nazveš jméno jeho Jan; a bude tobě radost a veselí, a mnozí radovati se budou z narození jeho. Budeť zajisté veliký před Pánem, a Duchem Svatým naplněn bude ještě v životě matky své, a mnohé ze synů Israelských obrátí k Pánu Bohu jejich. Onť předejde před Ním (před Kristem Mesiášem) v duchu a v moci Eliášově, aby obrátil srdce otcův k synům, a nevěřící k opatrnosti spravedlivých; aby připravil Pánu lid dokonalý." Luk. 1, 8—17.

Jan, syn Zachariášův, pak na poušti zdržoval se a vychován byl, jak o něm píše svatý Lukáš: „Dítě rostlo a posilovalo se v duchu, a bylo na poušti až do dne zjevení svého lidu Israelskému," Luk. 1, 80., až mu přikázal Hospodin, aby vyšel z pouště hlubší do krajů lidnatějších. Tam ohlašoval všemu lidu příchod Mesiášův, a uděloval křest pokání, křest přípravný, chodě podle řeky Jordanu od Galilejského moře až k moři mrtvému. Byl to kazatel vypěstovaný samým Bohem v samotě, vypěstovaný postem, modlitbou a rozjímáním bohomyslným.

Svatý evangelista Lukáš zevrubně udává čas, kdy svatý Jan Křtitel, předchůdce Páně, k rozkazu Božímu opustil hlubokou poušť, aby lid židovský veřejně poučoval, napomínal a na příchod zaslíbeného Vykupitele světa připravoval. Staloť se to patnáctého roku císařství Tiberia, císaře Římského, kdy zaslíbená země již neměla vlastního panovníka svého, kdy už rozdělena byla na čtvero krajin, z nichžto každá měla svého knížete, náměstska císařského. Z toho vidno bylo, že už nastala doba příchodu Mesiášova na tento svět, jak byl z vnuknutí Božího předpověděl umírající patriarcha Jakob řka: „Nebude odjata berla od Judy a knížectví s beder jeho, dokavadž nepřijde Ten, kterýž má poslán býti, a On bude očekávání národů." I. Mojž. 49, 10. — Zaslíbená země už podrobena byla císaři Římskému, a neměla panovníka z rodu Judova, kdy svatý Jan Křtitel ve vyvoleném národě židovském opovídal a hlásal skutečný příchod Spasitele světa.

Obsah kázaní Janova uvádí svatý evangelista Lukáš slovy Isaiáše proroka: „Hlas volajícího na poušti, připravujte cestu

Páně, přímé čiňte stezky Jeho.“ Isai. 40, 3. Smysl těchto výroků Janových jest: „Učiňte, aby Mesiáš, jenž přichází k vám, nalezl vás docela připraveny.“

Obrazně řečené slovo: „Připravujte cestu Páně,“ vzato jest od obyčeje všeobecného, dle něhož upravuje se králům cesta při slavném příchodu a vjezdu. V čem ta příprava cesty záleží, určitěji vyjádřeno jest větou: „Přímé čiňte stezky jeho.“ Přímou činí se stezka, zanechá-li se všelikých oklik, vede-li se stezka přímo čili rovno, zkrátí-li a sblíží-li se, aby uspíšen byl vjezd králův, anižby se musel meškati objížděním.

Další úprava cesty vypisuje se ústy proroka Isaiáše a svatého Jana Křtitele slovy následnými: „Každé údolí bude vyplněno, a každá hora, každý pahrbek bude ponížen.“ Luk. 3, 4. — Údolím naznačuje se každá hlubina, každá rozsedlina, každá mezera, kteráž cestu přerušuje. Horou či pahrbkem vyrozumívá se každá výšina, každá vysedlina, každá kostrbatina, která překáží rychlé a pohodlné jízdě. Upraví-li se tímto spůsobem cesta, pak dle řeči Isaiášovy a Janovy „budou křivá místa přímými a ostrá cestami rovnými.“

Konečně pak Jan Křtitel prorockým výrokem Isaiášovým udává příčinu a účel, proč přípravy ty díti se mají, an volá: „I uzří všeliké tělo spasení Boží.“ Luk. 3, 6. To jest: Kdožkoli tak připraví cestu Kristu Mesiáši k srdci a duchu svému, k tomu přijde, v tom bydleti bude Spasitel milostí Svou, posvěcením a oblažujícím požehnáním Svým. Člověk takový jakoby na vlastní oči své spatří Vykupitele svého; člověk takový vlastním srdcem svým užije pokoje rajského, jehož tento svět nikomu dáti nemůže.

Příprava srdcí, myslí a duší našich k uvítání Krista Spasitele obrazně doličuje se nám slovy: „Každé údolí bude vyplněno a každá hora, každý pahrbek bude ponížen.“

1. Každé údolí má vyplněno býti; každá hlubina, každá rozsedlina, každá mezera v našich srdcích musí vyrovnána býti. Čeho se tam nedostává, musí zjednáno býti; každá nestatečnost, choulostivost, lenost, malomyslnost a nedůvěra v Boha musí pominouti

Čím pak můžeme vyplniti všeliké tyto mezery? Čím můžeme odstraniti tyto nedostatky ze svých srdcí a duší? Slyšte! Jediným lékem proti všem těmto chorobám duševním jest živá, nezvratná

víra křesťanská. Víra křesťanská pak jest darem Božím, jest světlem vniterným, jehož nebeskými paprsky osvícený člověk všecko pevně a nepochybně za pravdu má, co Bůh zjevil, a čemu Bůh svatou Církví Svou učí.

a) Za našeho věku více než kdy zakoušíme pravdivosti velikých slov Petrových: „Střízlivi buďte a bděte, neboť protivník váš ďábel jako lev řvoucí obchází, hledaje kohoby pohltil; jemužto odpírejte, silni jsouce ve víře, vědouce, že bratrstvu vašemu, tomu, kteréž na světě jest, též utrpení se děje." I. Petr 5, 8. 9. Tento úhlavní nepřítel člověka, jak činil od počátku, vynakládá všechnu svou chytrost a lstivost na to, aby odvrátil lidi od Boha, aby je připravil o blaženství věčné. Za tou příčinou podněcuje tělesnost, a vydává za jediný cíl člověka v životě vezdejším výhradně toliko užívání rozkoší smyslných. K tomu konci podrývá víru v Boha, víru v nesmrtelnost duše a ve věčnost; užívá lidí převrácených za nástroj svůj; hromadí mluvenou, psanou a tištěnou lež; působí překrucováním, klamem a podvodem k tomu, aby nábožnost vychladla a vymízela u jednotlivců, v rodinách, v obcích a v celých národech. Pozor! „Odpírejte nepříteli tomu, silni jsouce ve víře," volá svatý apoštol Petr.

Bohužel však, jakou nestatečnost, jakou zbabělost vidíváme zhusta mezi křesťany v tomto boji za nejdražší poklad, za svaté náboženství! Opovažuje-li se rouhač smělý v domácnosti křesťanské dotýkati se špinavým jazykem svým věcí svatých: jest povinností křesťana, aby se mu opřel, aby ho napomenul a poučil; a nedal-li by se poučiti, aby jej vypověděl z domu svého, by zhoubným jedem neotrávil rodinu věřící, rodinu věrou a zbožností šťastnou. Ale co stává se začasté v případě takovém? Mnohý křesťan mlčí, nechce se páliti, aby jej snad protivník drzý nenazval zatemnělcem, aby sobě neutržil posměchu a potupy. Není-li to nestatečnost hříšná? Není-li to zapření Boha Krista, jenž řici ráčil: „Kdokoli mne vyzná před lidmi, toho vyzná i Syn člověka před anjely Božími? Kdoby pak mne zapřel před lidmi, zapřen bude před anjely Božími?" Luk. 12, 8. 9.

„Každé údolí budiž vyplněno;" tedy i nestatečnost budiž vyklizena, a postupiž místa statečnosti a zmužilosti v obhajování všeho toho, což pravému, vzdělanému křesťanu draho a svato jest, což pravému, vzdělanému křesťanu drahým a svatým

býti musí; pak teprvé hodnými budeme, aby Kristus s milostí Svou přišel k nám a spaseny učinil nás.

b) Život vezdejší jest přípravnou a školou pro život věčný Zde přemnoho soužení, útrap, pronásledování, bolestí a křížů rozličných dostává se lidem — namnoze vlastní vinou jejich. Tu pak už, zastihne li nás nějaká nepříjemnost buď vinou naší, buď dopuštěním Božím k našemu zdokonalení a k utvrzení ve víře a ve cnostech: jak choulostivi býváme při tom; jak naříkáme, jak bědujeme, jak reptáme, jak nespokojeni býváme s osudem svým! Může-liž vjíti Kristus do srdce takového? Nebrání-li Mu bídná ta choulostivost? On sám nespěčoval se, ale dobrovolně přijal na Sebe za nás, pro spasení naše, těžký kříž; On sám volá: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!“ Mat. 10, 38. „Každé údolí budiž vyplněno;“ tedy i choulostivost budiž vypuzena, a postupiž místo odhodlanosti a trpělivosti, aby mohl k nám přijíti a spaseny nás učiniti Kristus náš.

c) Království nebeské připraveno a Vykupitelem naším zjednáno jest každému bez rozdílu; avšak neunavné činnosti a vytrvalosti jest nevyhnutelně potřebí k tomu, bychom sobě zasloužili toho království nebeského. Praví sám Ježíš Kristus: „Království nebeské násilí trpí, a ti, kteříž násilí činí, uchvacují ho.“ Mat. 11, 12. Potkáváme-li pak se vždy a všude u křesťanů s touto činností a vytrvalostí v dobrém? Kterak se lidé namáhají dnem i nocí, aby nabyli statkův zemských, které nezřídka tak se tratí, jak se jich nabylo! O statky věčné, jichžto, majíce je, nižádnou měrou pozbyti nemůžeme, bohužel nebývá taková pečlivost a horlivost; tu u mnohých znamenati bývá lenost ošklivou, vlažnost a netečnost. Ano, lenost v navštěvování služeb Božích; lenost v naslouchání slovu Božímu; lenost v modlitbách domácích; lenost ve čtení náboženských a poučných knih; lenost v konání cností jen poněkud obtížných — zkrátka, lenost v dobrém bývá nezřídka přední neblahou vlastností křesťanův za věku našeho. Kristus ale pravil: „Že jsi vlažný, a nejsi ani studený, ani horký, počnu tebe vyvrhovati z úst svých.“ Zjev. 3, 16. — „Každé údolí budiž vyplněno;“ tedy i lenost v příčině svatého náboženství budiž překonána,

a postupiž místo horlivosti v dobrém, aby Kristus s milostí Svou mohl k nám vejíti a spaseny učiniti nás.

d) Kde není pevné víry v Boha, tam zajisté domovem jest malomyslnost a nedůvěra. Octne-li se člověk nevěrec nebo malověrec v nebezpečenství nějakém, ihned ztrácí mysl, ihned zabředá v přílišnou bázeň, ba začasté klesá i v zoufalství. Proč slyšíme a čteme za doby naší o samovraždách přemnohých a děsných? Náš věk namnoze pozbyl víry, proto má mnoho malomyslnosti, mnoho nedůvěry, mnoho zoufalosti v každé nehodě a strasti. Zjevným toho důkazem byli učeníci Páně, pokud ještě nebyla dokonale utvrzena víra jejich. Vstoupili jednoho večera s Pánem Ježíšem na lodičku, aby se přeplavili na protější stranu moře či jezera Genesaretského. Tenkráte stala se bouře veliká na moři, tak že lodička přikrývala se vlnami, a Pán spal. I přistoupili k Němu učeníci Jeho a vzbudili Ho řkouce: „Pane, zachovej nás, hyneme!“ I řekl jim Pán Ježíš: „Proč se bojíte, malověrní?“ Potom vstav přikázal větrům a moři, a stalo se utišení veliké. Mat 8, 23—26. I za našeho věku stala se opět veliká bouře na moři tohoto světa. Vzpoura proti Bohu Hospodinu proudí se v národech; víra svatá a náboženství u mnohých jest v patrném nebezpečenství; ovšemť jen u takových, kteří zasluhují pokárání Kristova: „Proč se bojíte, malověrní?“ — Každé údolí budiž vyplněno;“ tedy i malomyslnost a nedůvěra budiž vyvržena z myslí našich, a postupiž místo neohroženosti, aby mohl Kristus přijíti k nám a spasiti nás.

2. Příprava srdcí, myslí a duší našich k uvítání Krista Spasitele dle svatého evangelia obrazně doličuje se nám netoliko slovy: „Každé údolí bude vyplněno,“ nýbrž také dalšími slovy: „Každá hora a každý pahrbek bude ponížen.“

Horou a pahrbkem vyrozumívá se ve smyslu obyčejném a hmotném každá výšina, každá vysedlina, každá kostrbatina, která překáží rychlé a pohodlné jízdě. Ve smyslu vyšším, ve smyslu duchovním, znamená hora a pahrbek všelikou pýchu, hrdost a zpupnost, která jest nepřekročitelnou závadou, pro niž člověk nemůže účastným se státi Krista a Jeho spásy; pro niž člověk nemůže přijíti ke Kristu, a Kristus nemůže přijíti ku člověku.

Pýcha jest neslušné a hříšné vypínání a vyvyšování sebe nad jiné, a nepravé přičítání sobě buď skutečných, buď domně-

lých předností a zásluh, čímž člověk stává se nespravedlivým k Bohu a k bližnímu svému.

Dobře praví prorok Habakuk: „Jakož víno oklamává pijana, tak oklamává pýcha muže pyšného.“ Habak. 2, 5. — Jako pijan mívá rozličné směšné a bláznovské myšlénky, chlubné řeči a nerozumné skutky: tak i člověk pyšný směšně a nerozumně počíná sobě. Pro své jmění, nebo pro krásu tělesnou, nebo pro své důstojenství vypíná se jako hora, a pohrdavě shlíží na bližního svého. Domnívá se pošetilec takový, že není zavázán nikomu, ani Bohu Stvořiteli svému. Své bohatství, své vědomosti, své vlohy a mohutnosti mylně přičítá jen sobě a přičinění svému. Pyšný tudíž pohrdá Božskou dobrotou a štědrotou, nevzdává Bohu díky za dobrodiní přijatá; nechválí a nevelebí Boha; neprosí Boha za žádnou milost, poněvadž nepoznává chatrnosti své. Proto čteme už ve svatých knihách Starého Zákona: „Ohavností jest Hospodinu každý hrdý“ Přísl. 16, 5.; a v Zákoně Novém psáno jest: „Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.“ Jak. 4, 6. Kterak mohl by Kristus vejíti do srdce zohyzděného pýchou ohavnou?

Stojíme již takořka na prahu radostných svátků vánočních. Výročná slavnost Narození Páně na oči nám staví Syna Božího, nejvelebnější vzor pokory. Onť se dobrovolně ponížil z lásky k člověčenstvu hříšnému! Onť zastřel tělem člověckým Svou věčnou slávu Božskou, jako slunce zastírává se mrakem temným. Onť se podrobil všelikým strastem a útrapám zemským, a zvolil Sobě kolébku Svou v chudičkém chlevě Betlémském, aby nám posloužiti, aby nás spasiti, aby nám přikazovati mohl: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ Mat. 11, 29. Tak-li pokořil se Bůh k vůli nám a k vůli spasení našemu: nemáme-liž i my z vděčnosti pokořovati se před Ním, Bohem a Spasitelem Svým?

Ano „každá hora a každý pahrbek budiž ponížen;“ pýcha budiž vytrhána z našich srdcí a duší, a postupiž místo pravé pokoře, aby Kristus nejpokornější mohl vejíti k nám a spasiti nás.

Kázání Janovo na poušti Jordanské jest vhodným kázáním adventním pro každého. Bez Krista a mimo Krista není pravdy, není světla, není blaha pravého, není spásy. Darmo hledá

srdce člověkovo blaživé spokojenosti, pokud se nezakotví živou věrou v Kristu Spasiteli svém. Chceme-li opravdově býti šťastni zde na světě a spaseni na věčnosti: musíme se roztoužiti po Kristu, „jenž jest pravda, cesta a světlo;“ musíme Kristu upraviti své srdce, aby k nám milostí Svou vejíti a nás spaseny učiniti mohl. V čem úprava ta záleží, za prorokem Isaiášem hlásal svatý Jan Křtitel volaje: „Každé údolí budiž vyplněno, každá hora a každý pahrbek budiž ponížen.“ Opanujmež v sobě záhubnou sebelásku, a zpytujme se, nejsou-liž doposud v srdcích našich mezery a rozsedliny; není-li v nás doposud nestatečnost, choulostivost, lenost, malomyslnost a nedůvěra. Shledáme-li mezery ty, vyplňujme je zmužilostí, odhodlaností, horlivostí v dobrém a živou věrou v Boha Pána a Spasitele svého. Opanujmež v sobě záhubnou sebelásku, a zpytujme se, nepřekáží-li v srdcích našich ještě hora nebo pahrbek pýchy. Shledáme-li závadu tu, pokořme se před Pánem pokorným, aby k nám vejíti a nás spaseny učiniti mohl.

Tak-li upravíme cestu Páně za posvátného času adventního, blažiti nás bude radostná doba vánoční. Vroucnou modlitbou a slavným zpěvem uvítáme Pána a Spasitele svého, který spůsobí nám v duších pokoj, jehož veškeren tento svět nám spůsobiti a dáti nemůže. Kristus oblaží nás za života zemského, a na konci přijme nás do Svého království nebeského.

Dne 22. prosince.

1. Svatý Flavian, mučeník Římský.

Viz dne 2. prosince v životopisu svaté Bibiany, jeho dcery. Díl I. strana 28.

2. Svatý Servulus, žebrák Římský.

Vzácného a znamenitého životopisce má svatý Servulus (služebníček), žebrák. Jeho bohumilý život vypsal nám sám papež Řehoř Veliký ve své patnácté řeči o svatých evangeliích, v nížto posluchačům svým odporoučel, aby následovali chudobného ale spravedlivého křesťana Servula. Za svatým Řehořem vypravuje se tuto příkladný život toho světce Božího.

„V podlubí, jímžto se jde ke kostelu svatého Klémenta, býval muž, jménem Servulus, kterého mnozí z vás znali jako já, jehož dlouho trvající utrpení spůsobilo mu konečně smrt. Od svého dítěctví až do smrti byl Servulus sklíčen dnou. Kterak mám vylíčiti veliké utrpení muže, jenž nemohl ani státi, ani v posteli se vzpřímiti, ani seděti, ani ruky k ústům pozdvihnouti, ani na druhou stranu obrátiti se? Obsluhovala ho matka a bratr, jimžto odevzdával almužny přijaté od lidí dobrotivých, a co z nich po zapravení potřeb nejpilnějších zbylo, kázal rozdati jiným chudobným. Spravovalť se napomenutím nábožného Tobiáše, jenž přikazoval synu svému: „Kterak budeš moci, tak buď milosrdný; budeš-li míti mnoho, dávej mnoho; budeš-li málo míti, také z mála rád uděluj.“ Tob. 4, 8.

Jakým spůsobem nabyl Servulus takové dokonalosti křesťanské? Svatý Řehoř Veliký o něm píše: „Neuměl čísti; ale přece koupil sobě Písmo svaté, a kdykoli možno bylo, zval bohabojné lidi k sobě a prosil je, aby mu četli v Písmě svatém. Takovým spůsobem nabyl důkladné známosti o obsahu Božských knih.“

Jak obstojí na soudě Božím mnozí křesťané nynější, kteří naučili se dobře čísti, ale nedbají o čtení nábožných knih, nedbají o Písmo svaté, nedbají o životy svatých a světic Božích, nedbají o katolický katechismus, nedbají vůbec o žádné dobré knihy, jichžto za našich časů v národě našem máme důstatek; ba nejedni zneužívají nabyté vědomosti své čtením špatných, rouhavých, nemravných, vzdělaného křesťana nedůstojných spisů, a tak nejen nevzdělávají sebe a domácí své čtením dobrých knih, ale raději podvracují v sobě a v jiných víru, zbožnost a mravnost čtením planých, nebo dokonce záhubných knih a časopisů.

Jakého ovoce vydávalo u svatého Servula bedlivé slyšení slova Božího z Písma svatého? Svatý Řehoř vypravuje o něm: „V bolestném utrpení svém nepřestával dnem i nocí vděčně velebiti Boha chvalozpěvem.“ Věděltť z Písma svatého, „že milujícím Boha všecky věci napomáhají k dobrému.“ Řím. 8, 28. Proto řídil se rozkazem svatého Jakoba apoštola řkoucího: „Trpělivi buďte, bratří, až do příchodu Páně. Aj, oráč očekává drahého užitku zemského, trpělivě čekaje, aby přijal dešť ranný i pozdní. Proto i vy buďte trpělivi a potvrzujte srdcí svých, neboť se přiblížilo příští Páně.“ Jak. 5, 7. 8. — Jinak bývá u lidí lehkovážných,

smyslných a světáckých. Oni v souženích a bolestech neznají trpělivosti žádné. Za dnů dobrých nehledali Boha, a proto za dnů zlých Bůh nedává jim potřebné útěchy a posily; nespokojenost, reptání, rozervanost, a nezřídka zoufalost jevívá se jich slovy a veškerým jednáním; jsouť v každém utrpení hrozně nešťastni.

„Jaký život, taková smrt!“ Život svatého Servula byl zbožný, proto i za bolestného utrpení šťastný; a šťastna byla i jeho smrt. Svatý Řehoř píše: „Když se blížil čas, aby veliká a vytrvalá trpělivost jeho vzala odplatu, vrazila se mu bolest z oudů zevnějších do vnitra. Cítil, že nedaleka jest jeho smrt. I vyzval cizé poutníky, které v příbytku svém hostil, aby vstali a s ním zpívali žalmy za šťastný odchod s tohoto světa. Servulus, již umíraje, zpíval s nimi. Z nenadání však přerušil zpěv, a namáhaje se velice řekl ostatním: „Umlkněte! Neslyšíte-li chvalozpěvy s nebe dolů zaznívající?“ I ponořil se v nebeský zpěv, jejž v duši své slyšel, a svatě v Pánu zesnul. Tu pak hned příbytek jeho naplnil se takovou vůní, že všickni přítomní spůsobem nevýslovným občerstveni byli a útěšné důvěry a jistoty nabyli, že zemřelý vešel do blahoslavenství věčného. Mezi přítomnými byl také jeden z našich bratří, který posud ještě na živě jest, a radostivými slzami vždycky dosvědčuje, že líbezná vůně ta tak dlouho je blažila, až tělo svatého Servula pochováno bylo.“

Úmrtí svatého Servula událo se na konci šestého století.

Servulus znamená v jazyku našem „služebníček.“ Svatý Servulus byl rozhodným a hrdinským služebníčkem Boha Jesu Krista. Po všechen život živou věrou, trpělivostí, modlitbou, chvalozpěvy, střídmostí a dobročinností chystal se na svou smrt a na příchod Ježíše Krista, Soudce spravedlivého; proto smrt jeho byla šťastna, proto příchod Páně byl mu radostný a slavný. Ó kéžby každý z nás byl služebníkem a služebnicí Ježíše Krista za života svého! Kéžby každý z nás pravou nábožností a cností připravoval se na příchod Páně a na Jeho soud! Stůjmež nepodvratně v Jeho službě jako svatý Servulus žebrák! Utvrzujme se ve víře, v naději a v lásce po všecky dny života svého; pak, když nám nastane den poslední a s ním soukromý soud Boží, milosrdně a milostivě znáti se bude k nám Kristus, Soudce náš, k Němuž my znali jsme se na pouti zemské, a přijme nás do radostí věčných ve Svém království nebeském.

3. Svatá Božena (Beata), panna francouzská.

Svatá Božena, nábožná panna ze Cenis (Seny) ve Francii, chudých dítek se ujímala, je nábožně vychovávala a ženským pracím vyučovala. Svatá Božena Ceniská jest patronkou industriálních učitelek a pěstounek.[1])

4. Svatý Zeno, vojín, mučeník Nikomedijský.

Svatý Zeno byl vojínem za panování spolucísařův Římských Diokleciana a Maximiana. Hlavní pronásledování křesťanův za těchto panovníků propuklo dne 23. února 303, kdy nádherný kostel v Nikomedii[2]) od pohanů pobořen byl. Hned potom na sta křesťanů bylo denně mučeno a usmrcováno spůsobem přeukrutným proto, že nechtěli obětovati modlám. Zavraždění několika tisíc křesťanů v Nikomedii pohané vyhlašovali za vítězství, a konali hlučné slavnosti ke cti bohyni Ceres"[3]) zvané. Vojín Zeno, vida nesmyslnou oběť a modloslužbu pohanskou, pousmál se, a ihned jat a souzen byl. Když neohroženě vyznal, že věří v Boha Krista, bili jej, zpovyráželi mu zuby, a konečně mečem srazili mu hlavu.

Dne 23. prosince.

1. Svatá Viktoria, panna, mučenice Tivolská.

Císař Decius dosedl na trůn po smrti svého předchůdce Filipa Arabsa dne 17. června roku 249. s tím úmyslem, že klesající moc a slávu říše Římské obnoví. Domnívaje se právem, že jednota náboženská dodá síly říši rozviklané, ale domýšleje se klamně, že náboženstvím tím ještě může býti modlářství

---

[1]) Dobře rozeznává Jungmann a Slovník naučný Blaženu (Beatrix) a Boženu (Beata), ač dle Brandlova Glossaria jest Blažena překladem latinských jmen Beatrix, Beata. — [2]) Nikomedia, hlavní město v Bithynii, druhdy samostatné zemi Maloasijské, nyní Ejalet Anadoli. Nikomedia byla jedno z nejskvostnějších měst na světě, zvláště za nadvlády Římské, kdy několik císařův sídlelo v něm; i Konstantin Veliký zvolil sobě Nikomedii za sídlo císařské. — [3]) Ceres byla pohanům domnělou bohyní rostlinstva, zvláště obilí, a živitelkou lidí.

pohanské za toho času, kdy zjevená pravda Kristova již mocně porážela lež pohanskou, a kdy světlo nebeské vítězně plašilo tmy modlářské: umínil sobě, že každé jiné náboženství, jmenovitě pak křesťanství, z kořene vyhubí. K tomu konci již roku 250. vydal kruté zákony, aby křesťané stíháni, a nezaprou-li Krista, mučeni a usmrcováni byli. Veliké množství mučeníkův a mučenic vykazuje neblahá doba Deciova, která se ukrutenstvím nejvíce rovná době Diokleciánově. Mezi nejvýtečnějšími mučeníky za toho pronásledování byli: svatý Fabián, papež, kterýž první z nich koruny mučenické dobyl sobě dne 20. ledna 250; Římský kněz Moyses (Mojžíš); dva toho času v Římě dlící Peršané Abdon a Senen, a svaté panny a přítelkyně Viktoria a Anatolia.[1])

V Tivoli, městečku tři a půl míle od Říma vzdáleném, kde Římané mívali skvestné letohrádky, narodila se Viktoria z rodičů vzácných a bohatých, byla hned za mladosti své ve víře křesťanské vychována, a vynikala jak tělesnou krásou a mravy uhlazenými, tak i zbožností a cnostmi křesťanskými.

Jak mile dorostla v pannu, rodiče nařídili jí, aby se provdala za mladého a váženého Římana Eugena, jenž byl sice ještě pohan, ale jak se podobalo, dobrého srdce a chvalitebného chování. Viktoria nadála se, že budoucího manžela svého k poznání pravdy přivede a duši jeho Bohu získá; proto nikterak nepříčila se vůli rodičův svých.

Viktoria měla milou spoludružku jménem Anatolii, kteráž jako ona skvěla se neobyčejnými dary a přednostmi těla i duše. Anatolii žádal sobě za manželku míti vznešený mládenec Říman Aurelius, ale nemohl dosáhnouti její přivolení, poněvadž Anatolia byla se Kristu Pánu zavázala slibem ustavičného panenství. Užil všemožných prostředků, aby si ji naklonil; avšak marny byly jeho vřelé prosby a bohaté dary. Konečně snažně žádal Viktorii, aby přítelku svou Anatolii přemluvila k sňatku manželskému. Viktoria pokládala to za povinnost svou, aby přítelce milované přispěla dobrou radou v příčině manželství tak nadějného, a tudíž vynaložila všechnu výmluvnost na to, aby Anatolia stala se chotí Aureliovou. Anatolia klidně vyslechla důvody milé

---

[1]) Svatá Anatolia dne 9. července.

Viktorie, ale pak jala se mluviti o důstojnosti stavu panenského tak jasně a důrazně, že Viktoria ničeho více namítnouti jí nedovedla. Když konečně Anatolia nadšeně vyjevila Viktorii, že učinila Bohu slib ustavičné čistoty panenské, prohlásila se Viktoria rozhodně, že i ona příkladu toho věrně následovati bude.

Umíněno — učiněno! Jak mile Viktoria přišla domů od Anatolie, rozdala drahocenné klenoty své chudým, a ženichovi Eugenovi vzkázala, že Jesu Krista za jediného Chotě sobě vyvolila, a tudíž nikterak s ním ve stav manželský vstoupiti nemůže.

Eugen vzkázání toho náramně se ulekl, a snažil se co mohl, aby podivný úmysl své nevěsty zvrátil; ale Viktoria řeči jeho málo všímala sobě a statečně setrvala ve svatém slibu učiněném.

Eugen rozhněval se, a chtěl po zlém vymoci toho, čeho po dobrém dosáhnouti nemohl. Žaloval u soudu na Viktorii, že mu nestála ve slovu, že jmění své mrhá, a že jest křesťankou.

Soudce Viktorii k sobě povolal, a nezviklav statečnost a neohroženost její, vydal ji Eugenovi v moc s plným právem, by ji i usmrtil, kdyby nevolila státi se jeho manželkou a přestoupiti na víru pohanskou.

Eugen dal Viktorii na statek svůj zavezti, přísně hlídati, a všemožným spůsobem donucoval ji, aby úmyslu svého vzdala se. Když pak mu neprospívaly ani sliby ani prosby, ani nářky, ani hrozby: mořil ji hladem a všelijak ji týral. Viktoria trpělivě snášela všeliké útrapy z lásky ke Kristu, Jemuž zpronevěřiti se právem považovala za nejstrašnější nepravost a záhubu svou.

Mnohým dospělým děvám dovolovalo se, aby Viktorii ve vězení navštěvovaly, a ji k sňatku s Eugenem naklonily. Ony však nejen toho nedosáhly, nébrž jádrnou řečí a vznešeným příkladem svaté Viktorie poučeny byvše, samy také v Jesu Krista uvěřily, křest svatý přijaly, a panenskou čistotu Pánu Bohu zasvětily.

Pohané, dověděvše se o tom, obávali se, že Viktoria na víru křesťanskou obrátí všechna děvčata jejich; proto ji probodli mečem dne 23. prosince roku 253. Viktoria, jméno latinské, v našem jazyku znamená „vítězství“, a svatá Viktoria slavně zvítězila nad tělem, nad světem a nad hříchem, a dvojí

korunou korunována jest v nebesích: korunou panenskou a korunou mučenickou.

Její přítelka, svatá Anatolia podstoupila smrt mučenickou toho samého roku dne 9. července.

2. Svatý Malchus, poustevník Syrský.

Svatý Jeroným [1]) poznal v Syrii, zemi Asijské, starce Malcha, který mimořádnou svatostí zaskvíval se, a jemu události ze života svého sám vypravoval. Malchus byl jediný syn zámožných rodičů rolnických, jenž ho chtěli oženiti. On však z lásky k panictví tajně uprchl na poušť, a tam mezi mnichy ruční prací živil se a nábožně i tuze pečoval o spásu svou.

Po několika létech dověděl se, že mu otec umřel. Umínil sobě, že půjde, aby dědictví převzal dílem pro chudinu, dílem pro sebe. Nadarmo zrazoval mu to opat jako nástrahu zlého ducha. Malchus odešel a přidal se ke karavaně asi sedmdesát lidí čítající [2]), kteráž od Arabů ozbrojených na poušti přepadena a přemožena byla. Malchus stal se otrokem. Pásl stádo pánu svému, který vida jeho pečlivost o dobytek, chtěl se mu odměniti a dal mu ženu rovněž zajatou za manželku. Malchus zhroziv se toho rozkazu pánova, vnuknutím zlého ducha pomýšlel na samovraždu, aby obhájil panictví své. Žena křesťanka znamenajíc to, prosila ho, aby se nedopouštěl hříchu hrozného, ješto i ona nevolí zprzniti lože manželské, a nevěrnou státi se manželovi vzdálenému. Po delší dobu žili v jeskyni jako bratr a sestra, sloužíce Bohu.

Později roztoužil se Malchus po společné práci a službě Boží mezi mnichy, a smluviv se s křesťankou tou zabil dva berany, upravil maso na cestu a kůže v měchy, a za doby noční oba uprchli. Když přišli k řece, nafoukli a zavázali měchy, přeplavili se na nich, a utíkali dále ponejvíce za temna nočního. Třetího dne znamenali, že dva muži na slonech je pronásledují. Ukryli se na kraji v jeskyni, aby je vzadu neuštknuli hadové jedo-

---

[1]) Sv. Jeroným, dne 30. září. — [2]) Karavana na Východě nazývá se větší menší společnost cestujících, aby se snadněji ubránili nájezdům loupežnickým.

vatí. Pronásledovníci stanuli před jeskyní, do níž pán otroka svého poslal, aby uprchlíky zajal a vyvedl. Otrok s mečem obnaženým kráčel do jeskyně volaje: „Pojďte ven, smrt vás nemine!“ Vzadu lvice poděšená vyskočila a zardousila ozbrojeného otroka i pána jemu na pomoc přišlého; sama pak lvíče své odnesla z jeskyně. Malchus a společnice křesťanka velebili Boha, vsedli na slony, a desátého dne šťastně dostali se pouští do ležení Římského, odkud dopraveni byli do krajiny bývalých soudruhů Malchových. Opata již nebylo na živě; ale mnichové ochotně přijali Malcha do společnosti své, ženu křesťanku pak odevzdali do kláštera ženského. Malchus pravil: „Pro panictví svědomitě zachovávané zachránil mne Bůh!“ Čině tuhé pokání věrně sloužil Bohu a svatě zemřel.

3. Blahoslavený Petr Pisanský, Jeronymita.

Petr, syn Petra Gambakosty, náčelníka republiky Pisanské v Italii, narodil se v Pise roku 1355. Jinoch Petr svedený by nepřítelem klášterního života; ale ryzá nábožnost jeho sestry přivedla jej k rozumu a k poznání pravdy tou měrou, že roku 1377. v rouše kajicníka odešel na horu „Montebello“ v Umbrii [1]), a vystavěl tam roku 1380. kostel a dům pro řeholníky, jenž za jeho správy oddati se chtěli kajicnosti. Spravovali se řeholou svatého Jeronýma, ochrance svého, odkud jméno toho řádu Jeronymité. Toho času řád Jeronymitův kvetl ve Španělích, v Portugalsku a ve Francii. Řeholníci ti výborně působili svou pobožností, dobročinností a vědou. I císař Karel V. ztrávil stáří své v řeholním domě Jeronymitův svatého Justa ve Španělích.

Blahoslavený Petr Pisanský šťastnou smrtí jako správce a vůdce Jeronymitův v Pánu zesnul léta Páně 1435.

---

[1]) Umbria druhdy obsahovala papežské delegace (kraje) Umbrii, Perugii, Spoleto a Rieti. Od roku 1860. Umbria připojena jest k Italskému království.

I. Adam a Eva, prarodiče naši.

Z pouhé lásky věčné „na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země pak byla pustá a prázdná, a tma byla nad propastí.“ I. Mojž. 1, 2. Tu zalíbilo se Bohu v šesti dnech čili dobách pouhým všemohoucím slovem Svým stvořiti, to jest: z ničeho učiniti slunce, měsíc a hvězdy na nebi, a nerosty, rostliny a živočichy na zemi. Když pak země takovou měrou upravena byla, ráčil Hospodin Bůh slavně prohlásiti: „Učiňme člověka k obrazu a k podobenství našemu; ať panuje nad rybami mořskými, nad ptactvem nebeským i nad zvířaty a nade vší zemí.“ I. Mojž. 1, 26. „Učinilť tedy Hospodin Bůh člověka z hlíny země,“ a nazval jméno jeho Adam, to jest: země, čili ze země stvořený, „a vdechl ve tvář jeho dchnutí života,“ ducha tělo oživujícího, „a učiněn jest člověk v duši živou.“ I. Mojž. 2, 7. I postavil Adama do ráje rozkoše, do zahrady překrásné, a řekl: „Není dobré člověku býti samotnému; učiňmež mu pomocnici podobnou jemu.“ I. Mojž. 2, 18. „Uvedl tedy Hospodin Bůh tvrdý sen na Adama, a když usnul, vyňal jedno ze žeber jeho, a vzdělal z něho ženu,“ kterouž nazval Eva, život čili matka všech živých, a přivedl ji k Adamovi. I pravil Adam: „Tato jest kost z kostí mých a tělo z těla mého; proto opustí člověk otce svého, i matku, a přidrží se manželky své, a budou dva v jednom těle.“ I. Mojž. 2, 23. 24. Z toho vidno, že Bůh sám hned v ráji ustanovil manželství nerozlučné, jehož původní ryzost a čistotu Kristus Pán obnovil, a manželství za svátost povýšil řka: „Bůh učinil s počátku muže a ženu; proto opustí člověk otce i matku a přidrží se manželky své, i budou dva v jednom těle; a protož co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj.“ Mat. 19, 4—6.

Hospodin Bůh učinil člověka korunou a pánem Svého tvorstva zemského, proto stvořil jej k obrazu a k podobenství Svému. Stvořil jej i podle těla nesmrtelným a dokonalým, dal mu rozum světlem vyššího poznávání osvícený; dal mu vůli úplně svatou a spravedlivou, jen v Bohu a v dobru libující sobě; dal mu všestranný vniterný mír a pokoj blaživý. Ješto pak člověk rozumem a svobodnou vůlí obdařený musel osvědčiti, chce-li rozum svůj rozumu Božímu podříditi, a vůli svou s vůlí Božskou sje-

dnotiti: proto bylo mu zapotřebí zkoušky. K tomu konci dal Bůh Adamovi a Evě přikázaní řka: „Ze všelikého stromu rajského jez; se stromu pak vědění dobrého a zlého nejez; nebo v kterýkoli den by's z něho jedl, smrtí umřeš.“ I. Mojž. 2, 16. 17. Zachování původní nevinnosti, původního míru a pokoje, původní blaženosti učinil Bůh závislým na splnění Své vůle a Svého přikázaní.

Sami ze sebe snadno nebyli by první lidé přikázaní Boží přestoupili a Bohu se zprotivili; nebyloť v jich nitru souhlasně uspořádaném ničeho, cožby je ke hříchu ponoukati mohlo; pokušení muselo přijíti z venku, a přišlo skutečně. Zlý duch, který sám zprotiviv se Bohu, z nebe vyvržen a do pekla odsouzen byl, záviděl prvním lidem milost a lásku Boží, svatost a blaženost, jakož i budoucí radost věčnou v království nebeském, o kterouž se byl sám připravil pýchou. Proto čteme v knize Moudrosti 2, 24.: „Závistí ďábelskou přišla smrt na svět.“ Ďábel přijav na sebe podobu hada chytřejšího nade všecky živočichy země, řekl k ženě: „Proč přikázal vám Bůh, abyste nejedli z každého stromu rajského?“ — Jemuž odpověděla žena: „Z ovoce všeho stromoví, kteréž jest v ráji, jíme; ale z ovoce stromu, kterýž jest u prostřed ráje, přikázal nám Bůh, abychom nejedli, bychom snad nezemřeli.“ — I řekl had k ženě: „Nikoli smrtí nezemřete! Víť zajisté Bůh, že v kterýkoli den budete jísti ze stromu toho, otevrou se oči vaše, a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.“ I. Mojž. 3, 1—5. Eva uvěřila pokušiteli, dobrovolně přestoupila přikázaní Boží, „vzala z ovoce stromu zapovězeného, jedla a dala muži svému, kterýž také jedl.“ I. Mojž. 3, 6.

Následky tohoto prvotního hříchu byly strašny. První lidé, Adam a Eva, pozbyli svou nevinnost, svůj mír a pokoj, svou blaženost, kteréž do té doby v poslušnosti k Bohu požívali; vypadli z lásky a milosti Boží, podrobeni byli tělesným bolestem a nemocem, svízelům životním a tělesné smrti; tělo vzbouřilo se proti duchu; svatost a spravedlnost zmizela, a mohutnosti ducha oslabeny a porušeny byly; rozum se jim zatemnil, vůle jejich klonila se více k zlému nežli k dobrému; slovem: podobenství Boží v duši člověkově ztratilo se, obraz Boží v ní byl zatemněn a znešvařen.

Adamovi a Evě po spáchaném hříchu „otevřiny jsou oči.“ Zastyděli a skrývali se před tváří Božskou. Báli se hlasu Hospo-

dinova a svalovali vinu druh na druha a na ďábla. Bůh nejvýš spravedlivý vyřknul soud řka ženě: „Rozmnožím bídy tvé a počínání tvá; v bolesti roditi budeš děti, a pod mocí mužovou budeš, a on panovati bude nad tebou.“ — Adamovi pak řekl: „Že jsi uposlechl hlasu ženy své, a jedl jsi ze stromu, z kteréhož jsem rozkázal tobě, aby's nejedl, zlořečena bude země v díle tvém, v prácech budeš jísti z ní po všecky dny života svého. Trní a hloží tobě ploditi bude i budeš jísti bylinu země. V potu tváři své chleb jísti budeš, dokavad se nenavrátíš do země, z kteréž vzat jsi; nebo prach jsi, a v prach se navrátíš.“ I. Mojž. 3, 16—19. „I vypustil jej Hospodin Bůh z ráje rozkoše, aby vzdělával zemi, z nížto vzat jest.“ I. Mojž. 3, 23.

Ztracen časně i věčně byl první člověk, a v něm veškero pokolení lidské, kteréž v Adamovi stvořeno bylo, a na kteréž prvotní hřích dědictvím přejíti musel. Člověk sám nikterak nemohl vybřednouti ze záhuby své, poněvadž jako tvor obmezený nemohl zadost učiniti a náhradu dáti Bohu neobmezenému a nekonečnému, Jejž byl hříchem svým urazil. Bůh nejvýš milosrdný smiloval se však nad prvními lidmi a nad pokolením lidským. On, jenž pyšné anjely, tvory dokonalejší a ze sebe zhřešivší, navždy zavrhl, nezavrhl prarodiče naše méně dokonalé a ďáblem svedené, ale slíbil jim hned v ráji Vykupitele řka k hadovi: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem její; onať potře hlavu tvou, a ty úklady činiti budeš patě její.“ I. Mojž. 3, 15.

Adam a Eva, jak píše svatý Augustin, „činili pravé pokání, a vzhledem k Vykupiteli dosáhli od Boha odpuštění svého hříchu i život věčný.“ (Sv. Augustin, de peccator. merit. II, 34.)

Žena, kteráž potřela hlavu ďáblovu, jest Maria Panna, Matka Spasitele světa, jenž narodiv se z ní, Božskou mocí Svou ďábla přemohl, pokolení lidské z jeho vlády vyrval, a všechněm lidem, kteří zásluhy kříže Kristova sobě osvojí, spásu věčnou opět zjednati ráčil. Ovšemť pak prarodiče naši, dokonavše pouť vezdejším údolím slzavým, nemohli ihned vejíti do nebe, „kamž nic nečistého vejíti nemůže,“ nébrž museli v předpeklí se všemi spravedlivými potomky svými očekávati výkupnou smrt Spasitele Jesu Krista, kterýž dokonav dílo vykoupení na kříži „sestoupil do pekel,“ aby je jakožto vítěz nad hříchem

a ďáblem do království Svého uvedl. Čtyři tisíce let trvalo ono trudné čekání; proto po čtyři neděle adventní připravujeme se i my v Církvi na výroční slavnost Narození Páně. Důmyslně tedy a příhodně na konec adventu, a spolu na svatvečer před nejslavnější a nejradostnější památkou Narození Syna Božího, Pána a Spasitele našeho, Jesu Krista, klade se výroční památka svatých prarodičů našich, Adama a Evy. Šťasten každý, kdo s kajicnou touhou za doby adventní vzdychal: „Rosu dejte nebesa," a v jehož duši duchovně zrodil se Kristus, Spasitel náš!

2. Abel, syn Adamův a Evin.

Z hříchu prvotního, jehož v ráji dopustili se prarodiče člověčenstva, Adam a Eva, jako z jedovatého semena plemenil se hřích, a objevil se hned u Kaina, nejstaršího syna. Kain byl rolníkem, mladší bratr Abel byl pastýřem. Kain nesloužil věrně Bohu Hospodinu; Abel žil nábožně a bohabojně. Oba za příkladem kajících rodičů obětovali Bohu. Obět nehodného Kaina Bůh zavrhl. V oběti hodného Abela Hospodin liboval Sobě. Závist v Kainovi zplodila hněv a nenávist, a z nenávisti vylíhla se bratrovražda. Kain vylákal Abela do polí a zabil ho. Nevinná krev zavražděného Abela volala k nebesům o pomstu, kterouž vyslovil Bůh řka: „Cos' učinil? Zlořečený budeš na zemi, kteráž přijala krev bratra tvého z ruky tvé. Když budeš ji vzdělávati, nebude tobě dávati užitků svých. Tulákem a poběhlíkem budeš na zemi." I. Mojž. 4, 10—12.

Abelovi dal svatý apoštol Pavel svědectví následné: „Věrou obětoval Abel lepší obět Bohu nežli Kain, a pro obět svou obdržel svědectví, že jest spravedlivý." Žid. 11, 4. Ba i sám Kristus Pán spravedlivým nazval Abela, když hrozný soud Boží ohlásil protivníkům Svým a Církve Své volaje: „Vy hadové, plémě ještěrčí, kterak utečete před soudem pekelného ohně?... Přijde na vás všeliká krev spravedlivá, kteráž jest vylita na zemi od krve Abela spravedlivého." Mat. 23, 33. 35.

3. Svatá Tarsila a Emiliana, sestry, panny, jeptišky.

Svatý Řehoř I., papež, vypsal ve svém 38. výkladu svatých evangelií život a blaženou smrt svých příbuzných panen, svaté

Tarsily a Emiliany slovy následnými[1]): „Ješto někdy mysl posluchačů více příkladem věřících, nežli slovem učících obrácena bývá... vypovím vám příběh z doby nedávné, jehož svědkové doposud žijí. Otec můj měl tři sestry. Všechny byly pannami klášterními. První jmenovala se Tarsila, druhá Gordiána a třetí Emiliana. Tarsila dostoupila uprostřed sester svých čestný vrchol svatosti ustavičnou modlitbou, tuhou kázní, mimořádnou zdrželivostí a vážným obcováním. Jedné noci, jak sama vypravovala, zjevil se jí praprastrýc můj, Felix, biskup této církve Římské (papež), a ukázal jí příbytek ustavičného světla řka: „Přijdiž, neboť přijmu tě do tohoto stánku světla.“ Tarsila dne následného zimnicí zachvácená octla se na konci života svého. Jakož pak k umírajícím vzácným ženám a mužům mnoho lidí scházívá se, aby jejich příbuzné těšili, podobně v hodinu smrti Tarsily mnoho mužů a žen stálo kolem lůžka, mezi kterýmiž byla také matka má. Tarsila otevřela zase oči, spatřila Ježíše přicházejícího, a s mnohou horlivostí pravila okolostojícím: „Odstupte, odstupte, Ježíš přichází!“ I upřela zraky své na Něj, a v tom okamžení vyšla její svatá duše z těla. Ihned rozšířila se vůně přelíbezná dovodící všechněm přítomným, že tam vešel Původce líbeznosti.“

„Jeptišky, které, jak obyčejem jest, tělo svaté Tarsily umývaly, spatřily na kolenou a na loktech veliké a tvrdé mozoly od ustavičného klečení na modlitbách.“

„Tarsila před slavností Narození Páně zemřela. Nedlouho po slavnosti té zjevila se ve snách sestře Emilianě řkouc: „Přijdiž, abych slavnost Zjevení společně s tebou světila, byvši o slavnosti Narození Páně od tebe odloučena.“ — Emiliana odvětila: „Přijdu-li sama k tobě, komu odevzdám Gordianu?“ — Tarsila zamračila se a řekla: „Přijdiž ty, neboť sestra naše Gordiana náleží k dcerám světa!“ — Emiliana po onom vidění rozstonala se a zemřela ještě před svátkem Zjevení Páně.“

„Gordiana, jsouc prosta dozoru sesterského, dala se každým dnem více ovládati duchem světským, pozbyla všechnu bázeň Boží, nedbala ani cti ani hanby, zrušila sliby a provdala se za nájemníka statků svých.“

---

[1]) Šesté čtení na den sv. papeže Felixe III. dne 24. února.

To pověděv svatý papež Řehoř pokračoval: „Hle, všechny tři z počátku se stejnou horlivostí věnovaly se Bohu, ale všechny tři nesetrvaly v horlivosti, neboť „mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených," pravil Pán Ježíš. Mat. 22, 14. Vypravoval jsem vám příběh ten, aby nikdo, obrátiv se k dobrému, nedůvěřoval vlastní síle své. Každý může věděti, čím dnes jest, ale neví, čím zítra bude."

Dne 25. prosince.

1. Slavný den Božího Narození.

Hod Boží Vánoční.

Čím více blížila se nejdůležitější doba dějin člověčenstva, kdy se naroditi měl zaslíbený Vykupitel světa: tím určitěji dal Bůh Svými proroky předpovídati všeliké okolnosti a poměry narození toho, aby Jej vyvolený národ židovský s jistotou neklamnou poznati a přijmouti mohl. Jedno takové předpovědění stalo se prorokem Micheášem, jenž byl z vnuknutí Božího zvěstoval, kde se narodí Spasitel, řka: „A ty, Betléme Efrata, maličký jsi vedle tisícových měst Judských, ale z tebe mi vyjde, jenž bude panovníkem v Israeli, a východové Jeho od počátku, ode dnů věčnosti." Mich. 5, 2. Aby se proroctví to naplnilo, řízením Božím vyšel rozkaz Římského císaře Augusta, že má býti popsán veškeren svět jemu podrobený, aby sčítáno bylo obyvatelstvo všech zemí říše Římské, k nimžto i Palestina toho času už náležela. Toto popsání první stalo se za vladaře Syrského Cyrina. Římané při popsání takovém šetřili obyčejů národních, a tudíž v zemi svaté popsání to dálo se podle prastarého rozdělení lidu na pokolení a na kmeny, tak že každý musel jíti do města předkův svých, aby se přihlásil a zapsati dal. Za tou příčinou „vstupoval i Josef z Galiley, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, kteréž slove Betlém, proto že byl z domu a z čeledi Davidovy, aby se přiznal s Marií, zasnoubenou sobě manželkou těhotnou." Luk. 2, 4. 5. Svatý evangelista z příčiny důležité praví: „Josef šel do Betléma s Marií, zasnoubenou sobě manželkou," poněvadž Maria byla manželka

Josefova, ale spolu panna; a poněvadž manželství Josefovo stalo se k vůli ochraně Mariině a k vůli záštitě její panenství. Těhotna byla působením Ducha Svatého, kterýž sestoupil v ni, a mocí Nejvyššího, kteráž zastínila jí. Luk. 1, 35.

„Stalo pak se, když tam byli, že naplnili se dnové, aby porodila. I porodila Syna svého prvorozeného, a plénkami Jej obvinula a položila v jeslech, proto že neměla místa v hospodě.“ Luk. 2, 6. 7. Prvorozencem jest, kdo se prvý z matky narodí, ačby jiné dítě nenásledovalo. Svatý Lukáš pak slova „prvorozenec“ užívá proto, aby naznačil, že na Krista přešla všechna práva prvorozenců v rodu tom, jmenovitě trůn Davidův; Luk. 1, 32; a že prvorozenci byli Bohu posvěceni, což se stalo po čtyřiceti dnech v chrámě Jerusalémském. Luk. 2, 22. Maria Panna Synu svému podle chudoby své prokázala službu všemožnou. Obvinula Jej plénkami a položila v jeslech; neboť Syn Boží v největší chudobě chtěl se naroditi, aby nás obohatil. II. Kor. 8, 9. V hospodě pro Něj nebylo místa, ješto veliké množství lidu v Betlémě nahrnulo se k rozkázanému popisu, a Maria Panna byla chuda. Musela tedy Rodička Boží ve chlevě, v jeskyni, ubytovati se, na kterémž místě před dávným časem býval hrad Davidův. Chlev byl Bohu člověkem učiněnému palácem, a nuzné plénky byly Mu oděvem královským, tak že později o Sobě říci mohl: „Lišky doupata mají, a ptáci nebeští hnízda; ale Syn člověka nemá, kdeby hlavu sklonil.“ Mat. 8, 20.

Prorok Ezechiel předpověděl Spasitele člověčenstva těmi slovy: „Vzbudím nad nimi pastýře jednoho, kterýžby je pásl.“ Ezech. 34, 23. Proroctví to již vyplnilo se. Kristus, nejvyšší Pastýř vykoupencův Svých, narodil se. Ale mimo panenskou Matku a pěstouna svatého Josefa o narození Jeho nevěděl ještě žádný člověk. První, jimžto narození Páně zvěstováno, byli chudobní pastýřové, „jenž v té krajině ponocovali a stráž noční vedli nad stádem svým.“ Luk. 2, 8. Za prosince častější pršky bývají v krajinách těch, tedy dosti pastvy nalézá se tam; a ješto v krajině Betlémské zimy tuhé jak u nás nebývá, mohou stáda dobře zimovati na šírém poli a pásti se. Také pastýři ve stánech a salášech při nich bydleti mohou. Ve svaté zemi v měsíci prosinci bývá někdy nejkrásnější počasí, a zima

teprvé v lednu přitužuje. Svatý evangelista píše: „Pastýři ponocovali a stráž noční vedli nad stádem svým.“ Tedy v noci narodil se světa Vykupitel, tak že příhodně na Jeho narození obracují se slova knihy Moudrosti: „Když všecko v hluboké ticho pohříženo bylo, a noc polovici běhu svého vykonala, vkročilo všemohoucí Tvé Slovo s nebe, s trůnu královského, do prostřed země.“ Moudr. 18, 14. 15. Proto v Církvi Boží o půlnoci před slavným a radostným dnem Narození Božího slouží se slavná mše svatá.

Když tak stád svých hleděli pastýři, „aj, anjel Páně stál vedlé nich, a jasnost Boží oblíčila je, a báli se bázní velikou. I řekl jim anjel: Nebojte se, neb aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; neboť narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán v městě Davidově. A toť vám znamením: Naleznete nemluvňátko plénkami obvinuté a položené v jeslech. A hned bylo s anjelem množství vojska nebeského, chválících Boha a řkoucích: „„Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!““ Svatý Ambrož praví: „Slušeloť ovšem, aby světlo jasnější a světější nad slunce zemské (jasnost Boží) zasvitlo, když Světlo světa za tiché noci narodilo se.“

Nemohlo jinak býti, leč že pastýři, vidouce anjela Páně, a obklíčeni jsouce jasností Boží, ulekli a báli se; ale anjel Páně ihned upokojil a potěšil je řka: „Nebojte se, nebo velikou radost zvěstuji vám, a všemu lidu Israelskému,“ jemuž napřed spasení státi, a od něho přenešeno býti mělo na ostatní národy; narodilť se vám dnes, této noci, Spasitel, jenž jest Kristus Pán, po Němž čtyři tisíce let toužili arciotcové a proroci; narodil se vám v městě Davidově, v Betlémě, jakožto předpověděný potomek Davida krále. Jděte do Betléma blízkého, vyzval anjel Páně pastýře, abyste poznali Spasitele, Krista a Pána svého. Poznáte Jej jako nemluvňátko plénkami obvinuté a položené v jeslech.

Aby ale pastýři dokonale přesvědčeni byli o pravdě výroku anjelova, zjevili se jim zástupové anjelů nebeských. Sborové anjelští chválili Boha pro lásku svrchovanou, že člověkem ráčil se státi, aby člověčenstvo hříšné vykoupil a spasil. Sborové anjelští radostně prozpěvovali slávu na výsostech Bohu, blahoslavili lidi dobré vůle

na zemi, a přáli jim pokoj ten, jehož svět dáti nemůže, a jejž Kristus přinesl s nebe na svět — pokoj s Bohem, pokoj s bližním, pokoj se sebou a se svým svědomím.

Zprávou anjelovou a slavným zpěvem sborů anjelských pastýřové tak oblaženi a rozčileni byli, že, jak mile anjelové do sídel nebeských navrátili se, řekli vespolek: „Pojďme až do Betléma, a vizme to slovo, které se stalo, kteréž Pán ukázal nám.“ Tato horlivá poslušnost pastýřův ihned nabyla odplaty veliké. „Přišli chvátajíce, nalezli Marii a Josefa i nemluvňátko položené v jeslech; a viděvše poznali to slovo, kteréž jim bylo povědíno o tom Dítěti. I divili se všickni: Maria divila se, Josef divil se, a divili se ti, kteréž pastýři cestou s sebou vzali. Divili se těm věcem, kteréž jim praveny byly od pastýřův. Ale Maria zachovávala všecka ta slova, skládajíc je v srdci svém.“ Onať nade všecky jiné hlouběj zázrak ten a spásu člověčenstva poznávala, a tudíž vtiskla výroky pastýřův hluboko v srdce své, že jí nikdy z mysli nevyšly. Srovnávalať věci od pastýřů vypravované s tím, co sama byla věděla o tajemství vtělení Božího. Přirovnávalať je spolu také k prorockým výrokům Starého Zákona, a zachovala bohatý poklad vědění svého pro Církev. Od ní zajisté dověděl se svatý Lukáš věcí těch, a my posavad čerpáme a žijeme z pokladu toho.

Šťastní pastýřové, když byli všechno zvěděli, pověděli a Krista uctili, „navrátili se, velebíce a chválíce Boha ze všech věcí, kteréž slyšeli a viděli, jakož bylo povědíno jim.“ Luk. 2, 20. Tak poznán v jeslech od pastýřů Kristus Spasitel.

Neustávejmež Boha vroucně prositi, aby nám uštědřiti ráčil víry takové, jakovouž vyznamenávali se pastýři nábožní; ale buďmež i tak poslušni neomylné Církve svaté, jak poslušni byli pastýřové vyzvání anjelova, a chvátajíce hledejme Krista pro nás narozeného, ukřižovaného a vzkříšeného; On i nám nalezti se dá, aby nás oblažil za života vezdejšího a ve Svém království nebeském.

1. Hod Boží Vánoční.

Staročeská píseň vánoční.

Anjelové písně nové prozpěvují,
velkou radost oznamují.
Panna čistá Boha Krista porodila,
veškeren svět oblažila.

Neslýcháno, nevídáno od věčnosti,
by Bůh stoupil z vysokosti.
Bratrem naším přenejdražším volil slouti
na vezdejší zemské pouti.

Isaj svatý Duchem vzňatý vypisoval,
o Něm dávno prorokoval.
V slavném plese věstil, že se z panny zrodí
Bůh a Pán, jenž světy vodí.

Ku spasení z pokolení Davidova
v Něm se lidstvu spása chová.
Onť sám strojí zbraně k boji lidu Svému
proti ďáblu podvodnému.

Rajským zbožím, světlem Božím obdařuje,
a tmy hříchův zapuzuje.
Pro nás kleslé dán byl v jesle Pán Bůh věčný:
budiž dík Mu nekonečný.

Zpěvem hlasným, hlasem jasným zazpívejme,
na Něm toho vyžádejme,
bychom v ráji s Ním, jenž v stáji bylť jest malý,
na věky se radovali.

Prostředníku, Slitovníku věkověký,
jenž se's vtělil pro člověky,
s nebe stoupil's, lidstvo koupil's pro nebesa;
z milosti té člověk plesá.

V každé době, Kriste Tobě, svému Králi,
svět náš pěje vroucné chvály.
Věčná sláva ať se vzdává Hospodinu,
s Duchem Svatým Bohu Synu. Amen.

2. Blahoslavený František s Jesulátkem, Španěl.

František, synáček chudobných rodičů ve Španělsku, tak byl neohrabaný, že se podobalo, jakoby k ničemu nebyl. Když pak mimo to ještě do domu přišla nelaskavá macecha, dal ho otec lidem pocestným, aby mu někde opatřili službu. V městě Alkale[1]) smilovala se nad ním bídná vdova, aby u ní aspoň nocovati mohl. Za dne meškal František v kostelích a výživu skromnou vyžebrával sobě. Kostelník zpozoroval jeho nábožnost, a učinil ho ministrantem. Ale brzo musel ho propustiti pro velikou neobratnost. Ubožák zase klečíval celé dny před velebnou Svátostí modle se: „Pane, každý mne odstrkuje!“ Tu pak stalo se, že správce útulny a nemocnice přijal jej do služby. Ačkoli pacholík každému k posměchu byl, a co do ruky vzal, rozbil, správce přece byl shovívav, a poslal jej almužny sbírat pro své nuzné a nemocné. František postavil si na pokladnici Jesulátko z dřeva urobené, před kterým, nežli na žebrotu vyšel, klekna prosil: „Božské Jesulátko, rač mi něco uštědřiti pro Své dvořany!“ Dvořany Ježíškovými nazýval František nemocné a nuzáky. Po celý den žebral pro nemocné, v noci pak jenom tři hodiny spával, aby nezanedbal modlitbu.

Mnozí nemotorného hocha měli za blázna. V hospodách, kde pro nemocné žebrával, začasté býval bit. Mladý šlechtic dal mu políček a chtěl jej z hospody vyhoditi. František pokleknuv prosil ho za odpuštění. Hospodská pokárala šlechtice, že tak hrubě nakládal s dobrým bratrem Františkem. Zarděl se šlechtic, pravil, že bratra Františka neznal, a dal mu hojnou almužnu.

Jindy cizinci, majíce Františka za blázna, nemilosrdně sbili jej. František dobromyslně pravil: „To bití bylo pro mne; nyní mi dejte něco pro Jesulátko.“ Cizinci zastyděli se, a bohatě obdarovali ho.

I dvořané Božského Jesulátka, chudobní a nemocní, začasté týrali jej; on pak říkával jim: „Divím se vám, že máte se mnou takovou trpělivost!“

Nejmilejší byly dobrému Františkovi svátky vánoční. Ke

---

[1]) Alkala de Hendres, starobylé město nedaleko Madridu. „De Hendres“ přidává se pro rozdíl od jiných měst téhož jména ve Španělích.

cti Božskému Jesulátku strojíval chudým bohaté hody. V neděli před Narozením Páně dal se všech kazatelen v městě ohlásiti, že všickni chudí pozváni jsou na oběd do útulny, vykonají-li na slavnost tu svatou zpověď a budou-li u svatého přijímání. Potom žebral u svých dobrodinců boháčů s takovým úspěchem, že hned prvního roku mohl zakoupiti pro chudé dva voly, třicet ovec, čtrnáct vepřů, dvacet měřic mouky, množství zelenin, a ještě mu zbylo dvanáct set tolarů hotových peněz. Přes tisíc chudých sešlo se na hostinu.[1]) František je radostně vítal, pomodlil se s nimi ke cti Božskému Jesulátku, rozdal jim pokrmy, a každému přidal tolar. Nemocným, jenž nemohli přijíti, poslal jídla a tolar do domů.

Milá slavnost vánoční došla takové obliby v městě Alkale, že nápotom již ani nemusel žebrati, poněvadž lidé sami posýlali a donášeli Františkovi dary veliké. Později však jednoho roku dobrodinci na hostinu chudých zapomněli. Štědrý den se blížil, a milý František neměl ničeho pro své chudé. I poklekl před Jesulátkem a modlil se: „Blíží se naše slavnost, kdy dvořany Tvé pohostiti mám; ale bratr František nemá ani halíře. Což pak jsi na mne zapomnělo, Božské Jesulátko?“ — A hle, brzo klepal kdosi na vrata útulny, a odevzdal Františkovi množství peněz, aby vystrojil chudým hostinu. František položiv peníze k nohoum Jesulátka svolal veškero služebnictvo v nemocnici, aby s ním chválili a velebili Boha.

Třicet sedm roků sloužil dobrý František v nemocnici, a potom umínil sobě, že vstoupí do řádu Karmelitánův. Avšak obyvatelstvo města Alkaly tak ho milovalo, že k odchodu jeho nesvolilo. Nevěda sobě žádné rady, dvakráte šel ke králi do Madridu[2]), hlavního města Španělského, a prosil, aby mu dovolil vstoupiti do kláštera Karmelitánův. Jak mile mu dovolil, poslán byl do Valencie[3]), kde v klášteře opět byl pečlivým ošetřovatelem chudých a nuzných jako v Alkale.

František Karmelitán takové úcty a vážnosti požíval u všeho lidu, že na potkání lidé stříhali mu šaty, aby měli pa-

---

[1]) O svátcích Vánočních bývá v Praze podělováno úhrnem 2000 chudobných školních dítek. — [2]) Madrid, od roku 1560. sídelní královské město Španělska. — [3]) Valencia, hlavní město bývalého království téhož jméne ve východním Španělsku na pravém břehu řeky Guadalaviaru, asi hodinu cesty od jeho ústí do Středozemního moře.

mátku po něm. Jedenkráte při tom i poraněn byl. Vrchník řádu ustanovil, aby František odešel do kláštera Madridského. Za tou příčinou povstalo ve Valencii vzbouření, ješto lid ho nechtěl propustiti z města svého, tak že jen s těží odešel z Valencie.

Španělský král v Madridě slíbil mu 4000 dukátů, vyprosí-li mu u Jesulátka potomka mužského. Na konci roku modlitba jeho byla vyslyšána, a František dostal slíbené peníze pro své chudé.

Na štědrý den roku 1604. přijal nemocný František svaté svátosti. Na Boží hod připravil mu převor ještě radost. Přivedl dvanáct chudých k jeho lůžku, a dal mu dvanáct penízků, aby je mezi ně rozdal. Z toho radoval se František tou měrou, že zazpíval píseň ke cti Božskému Jesulátku a pak v podvečer blaženě duši svou vypustil.

3. Svatá Anastasia a svatý Chrysogon, její učitel, mučeníci Římští.

Svatá Anastasia, mučenice Páně, jak v Řecké tak i v Latinské Církvi hned po svém umučení takové úcty a slávy požívala, že jméno její v každé mši svaté po pozdvihování vyslovuje se mezi orodovníky a orodovnicemi svatými.

Anastasia byla dcera vznešeného Římana Pretextata, horlivého pohanského modláře. Ale matka její, Flavia, byla rozhodnou křesťankou, kteráž dcerušce víru Kristovu vštípila do duše. Matka křesťanka záhy odumřela, a po ní vychovával mladistvou Anastasii svatý Chrysogon, znamenitý starý učitel Církve Římské, kterýž vzývá se také v každé mši svaté před pozdvihováním.

Dospělou Anastasii otec pohan proti vůli její zasnoubil vzácnému, ale zhýralému pohanovi Publiovi, kterýž mladou manželku svou ode všech křesťanů odloučil a všemožně sužoval. Tajné dopisy mezi ní a stařičkým vychovatelem Chrysogonem jí byly jedinou útěchou; a tudíž Anastasii nejkrutější bol sevřel, když Chrysogon následkem protikřesťanských zákonů císaře Diokleciána uvězněn byl.

Na přímluvu svatého Chrysogona a jiných mučeníků vysvobodil Bůh Anastasii z poroby ukrutného manžela, kterýž nenadále na svých cestách zemřel.

Anastasia, jsouc nyní neodvislou paní, vynakládala značné jmění své ve prospěch chudobných a nemocných křesťanů, a doprovodila svého učitele, svatého Chrysogona, do Akvileje[1]), kamž k rozkazu císaře Diokleciána odveden a kde stat byl roku 304.

Dosloužila svatá Anastasia vychovateli svému až do smrti mučenické. Brzo však i ona jakožto křesťanka byla jata, rozmanitým spůsobem mučena, ještě téhož roku 304. v Ilyrii, provincii Římské[2]), za živa upálena, a tak korunou mučenickou ozdobena.

Tělo svaté Anastasie do Říma přenešeno, a tam v kostele jí ke cti zbudovaném uloženo jest.

Poněvadž dne 25. prosince roku 304. umučena byla, sloužívali papežové Římští na Boží hod Vánoční druhou mši svatou v její kostele, za kteroužto příčinou až doposud koná se v druhé mši svaté vánoční po veškerém světě katolickém zvláštní modlitba tato: „Propůjč, prosíme, všemohoucí Bože, abychom konajíce slavnost blahoslavené Anastasie, mučenice Tvé, zakusili její přímluvy u Tebe.“

Dne 26. prosince.

I. Svatý Štěpán, prvomučeník Jerusalémský.

Po nanebevstoupení Pána Ježíše navrátili se apoštolové do Jerusaléma. Přijavše slíbeného Ducha Svatého započali Ježíše ukřižovaného veřejně zvěstovati a zakládati Jeho Církev, neboť hned po prvním kázaní svatého Petra obrátilo se 3000 mužů na víru křesťanskou, a od té chvíle počet věřících ustavičně vzrůstal. Láska k Bohu a k bližnímu v Církvi Páně vydávala ovoce. Křesťané všickni byli jednoho srdce a jedné duše. Všechny věci byly jim společny, a nebylo nuzných mezi nimi, ješto ze statků

---

[1]) Aquileja nyní Voglej, městys v Gorickém kraji, dvě míle od moře Siného. Za doby Římských císařů byla Aquileja bohaté a rozsáhlé město obchodní a hlavní pevnost proti severním národům. Vpádem Attilovým byla roku 452. zbořena, a část obyvatelův uprchlých položila základ nynějším Benátkám. — [2]) Zeměpisným jmenem Ilyrie zahrnuty byly od druhého století po Kristu provincie: Noricum, Pannonia, Dalmacia, Moesia, Thracia a Dacia — všechny země na jih Dunaje ležící.

společných rozdělovalo se každému, jak komu čeho potřebí bývalo. Skutk. apošt. 4, 35.

Když pak se rozmnožoval počet křesťanů, množily se také práce a starosti spojené s podělováním věřících, tak že k tomu síly svatých apoštolů již nevystačovaly. Proto svolali apoštolové množství věřících a řekli: „Není slušno, abychom my, opouštějíce slovo Boží, přisluhovali stolům. Protož, bratří, vyberte ze sebe sedm mužů dobré pověsti, plných Ducha Svatého a moudrosti, kteréžbychom ustanovili nad tou prací. My pak pilni budeme modlitby a posluhování slova," to jest: správy pouze duchovní, služeb Božích a hlásání slova Božího. Skutk. apošt. 6, 1—4. I líbila se ta řeč všemu množství, a vyvolili: Štěpána, muže plného víry a Ducha Svatého, a Filipa, a Prochora, a Nikánora, a Timona, a Parmena a Mikuláše. Ty postavili před obličejem apoštolů, jenž modlíce se vzkládali na ně ruce, posvětili je na diakony čili jahny, jimž mimo péči o chudé náleželo také kázati slovo Boží, křest svatý udělovati, a velebnou svátost věřícím podávati.

Mezi všemi sedmi zvolenými jahny měl přednost svatý Štěpán, jenž se byl vyznačoval před jinými živou a horlivou věrou, a při tom byl pln darů Ducha Svatého, jichžto se mu hojnější měrou dostalo než jiným.

Ješto nyní jahnové plní moudrosti a Ducha Svatého apoštolům pomáhali, obdržela tím Církev křesťanská novou sílu a slávu před očima všeho lidu Israelského; proto tím více „slovo Páně rostlo a rozmáhal se počet učeníků v Jerusalémě velmi; také veliké množství kněží (židovských) naslouchalo víře." Skutk. apošt. 6, 7. Zvláště pak „Štěpán, jsa pln milosti a síly, činil veliké divy a zázraky v lidu." Skutk. apošt. 6, 8. Což divu tedy, že hlavně a nejdříve proti němu pozdvihli se židé učení, jenž nenáviděli Církev křesťanskou? Jmenovitě povstali někteří ze školy, kteráž slove Libertinských a Cyrénských a Alexandrijských, a z těch, kteříž byli z Cilicie a z Asie." Libertini, svobodníci čili osvobozenci, byli rodem židé, kteří v boji za vlast od Římanů jako zajatci a nevolníci, otroci, do Říma odvedeni, ale nápotom svobodou obdarováni byli. Těmto horlivým obhájcům řádu vlastenského, když se byli do Jerusaléma navrátili, vidělo se křesťanství býti odpadnutím od národnosti židov-

ské; proto brojili proti němu. Cyreňané pocházeli z Cyrény, města a kraje v Africe. Alexandřané vyznamenávali se učeností a bohatstvím, jímž proslavilo se jejich rodiště Alexandria. Cilicia jest země v Malé Asii k Syrii přilehlá, v nížto vůbec, a v hlavním městě Tarsu zvláště mnoho židů přebývalo. Tito všickni, jakož i příchozí z jiných zemí Asijských v Jerusalémě tvořili zvláštní sbory čili učené školy společné dle národnosti a vlasti své.

„Ti pak o víru se hádali se Štěpánem, ale nemohli odolati moudrosti a Duchu (Svatému), kterýž byl v něm.“ Skutk. apošt. 6, 10. Onť moudře, vhodnými a dopadnými důvody porážel námitky odpůrců, a dovodil, že Ježíš jest zaslíbený a na svět přišlý Mesiáš čili Spasitel náš, tak že důvodům těm nikterak odolati nemohli učení odpůrcové jeho. I naplnilo se u Štěpána, což byl předpověděl Pán Ježíš řka: „Nejste vy, jenž mluvíte, ale Duch Otce vašeho, jenž mluví ve vás.“ Mat. 10, 20. „Já zajisté vám dám ústa a moudrost, kteréžto nebudou moci odolati všickni protivníci vaši.“ Luk. 21, 15.

Židé nepořídivše ničeho hádkou učenou obrátili se k pomluvám a nářkům, aby tím snáze svatého jahna Štěpána zkazili. „Nastrojili muže, kteříž by řekli, že jej slyšeli mluviti rouhavá slova proti Mojžíšovi a proti Bohu.“ Skutk. apošt. 6, 11. Kdo se Bohu rouhal, měl dle Zákona Starého smrtí umříti, a sice ukamenován býti. (Lev. 24, 14.) Rouhání proti Mojžíšovi židé začasté vystavovali za rouhání proti Bohu, Jenž jej byl poslal. Když pak pomluvami proti Štěpánu veřejné smýšlení popudili, postarali se o to, aby veřejně před lidem souzen byl; proto zbouřili lid a starší i zákonníky, sběhli se, uchopili jej a přivedli do rady; i postavili křivé svědky, kteříž by řekli: Člověk tento nepřestává mluviti slova proti svatému místu a Zákonu; neboť jsme slyšeli jej, an pravil, že ten Ježíš Nazaretský zkazí místo toto a změní ustanovení, kteráž nám vydal Mojžíš.“ Skutk. apošt. 6, 12—14. Pán Ježíš ovšem předpověděl zkázu města Jerusalémského, (Mat. 5, 1.) a pravil, že přišel na svět, aby zdokonalil Zákon; (Mat. 24, 17); a tudíž ani svatý Štěpán jinak mluviti nemohl; ale křiví

svědkové užili slov jeho a překroutili je tak, aby Štěpán za rouhače prohlášen a ukamenován byl.

Svatý jahen stál před sněmem velikým a měl zastávati sebe proti křivé obžalobě. Celá rada upřela zraky své na něj, „a tu všickni viděli tvář jeho jako tvář anjela.“ Skutk. apošt. 6, 15. Vniterná milost Ducha Svatého vybleskla a vyjevila se mu na čele a na tvářích, a učinila obličej jeho podobným obličeji anjela.

Kníže kněžské, velekněz, vyzval svatého Štěpána, aby zodpověděl se ze žaloby na něj vedené, a otázal se ho: „Jestli tomu tak?“ Svatý Štěpán delší řečí obrannou ukázal nedůvodnost výčitek jemu činěných, a objevil pravou příčinu svého od nich pronásledování. Dovodilť řečí svou, že rouhání se nedopustil, a úctu k chrámu a k Mojžíšovi že neporušil; ale podobnou vinu uvrhl na své odpůrce a na veškery židy. Žalovali na něj, že se Bohu rouhal; proti tomu on Boha velebil. Vytýkali mu, že rouhavě proti Mojžíšovi mluvil; proto obšírné chválu jemu vzdával. Pravili, že zle mluvil o chrámu Jerusalémském; proto řečnil důkladně o původu a účelu jeho. Konečně pak vinili jej, že nehezky o Zákoně smýšlí; za tou příčinou mluvil o vývoji Zákona a o jeho dovršení v Kristu. Svatý Štěpán řeč svou nedokončil; neboť když soudcům tvrdošíjnost a zarputilost vytýkati počal, přerušili jej v řeči, kteráž dějiny staré ozářila. a souvislost Starého Zákona se Zákonem Novým okázala. Čtemeť ve Skutcích apoštolských: „Slyšíce pak to, pukali se v srdcích svých, a skřípěli zuby na něho.“ Skut. ap. 7. 54. Tím bylo přetrženo dálejší mluvení svatého Štěpána, který znova naplnil se ještě větší měrou Duchem Svatým. Vztek židův proti němu rozmnožil v něm touhu po Kristu a vřelou žádosť, aby Jej oslavil před velesněmem. Tuto žádost jeho odměnil Pán Ježíš zvláštním spůsobem, jakož vypravuje svatý Lukáš řka: „On pak jsa pln Ducha Svatého, pohleděv do nebe uzřel slávu Boží, a Ježíše stojícího na pravici Boží.“ Skutk. ap 7, 55. Toto vidění své prohlásil u prostřed sněmu nepřátelského volaje: „Aj, vidím nebesa otevřena, a Syna člověka stojícího na pravici Boží!“ Skutk. ap. 7, 55. Ač věděl svatý Štěpán, že vyznáním svým zuřivost odpůrcův tím silněji na sebe poštve, nedal se zastrašiti, ale mluvil k nim o nebesích otevřených a o Kristu Pánu na pravici Otce nebeského,

kteréhož židé zavrhli a na kříž přivedli, jenž ale nyní jako Král a Vládce nejblíže u Boha Otce nachází se. Poněvadž pak slávu Boží jenom Štěpánovi spatřiti propůjčeno bylo, zdála se jeho řeč zarytým vrahům Kristovým býti nějakým rouháním; proto „vzkřikli hlasem velikým, zacpali uši své, a obořili se jednomyslně na něj; a vyvrhše jej ven z města, kamenovali jej.“ Skut. ap. 7, 56. To stalo se tak zvaným „soudem horlivosti,“ jehož se užíti dovolovalo (Lev. 24, 10; Deut. 13, 6.), když někdo Bohu se rouhal, aneb jiného k modlářství sváděl. Soud ten však vykonán byl proti všelikému veřejnému právu, poněvadž toho času židům od Římanův odňata byla pravomocnost k smrti odsuzovati.

Podle zákona (Lev. 24, 14.) kamenování mimo město vykonati se muselo; proto i svatého Štěpána „vyvrhli ven z města,“ a to místo posud ukazuje se „u brány Štěpánské“ na severovýchodní straně na pokraji údolí Josafatského.

Při kamenování svědkové ruce na hlavu obžalovance složili, a pak nejprvé a přede všemi jinými kámen naň házeli, osvědčujíce takto horlivost a dobré svědomí své. Deut. 13, 9; 17, 7. „Svědkové složili roucha svá u nohou mládence, kterýž sloul Šavel.“ Skut. ap. 7, 57. Svědkové byli titéž, kteříž proti němu svědčili. Roucha svrchní složili, aby obratněji kamení na něj házeti mohli. Složili je u nohou Šavla, jehož zuřivost proti křesťanům vůbec známa byla.

„I kamenovali Štěpána modlícího se a řkoucího: „Pane Ježíši, přijmi Ducha mého!“ O židech napsal svatý Augustin: „Kamení jim slušelo, poněvadž kamenné bylo srdce jejich a mysl tvrdá jako skála.“ Ale svatého Štěpána všickni otcové církevní blahoslaví pro to jeho prvomučenictví, že první po Kristu a pro Krista smrtí svou víru zpečetil. Jako Kristus Pán na kříži Svému nebeskému Otci, tak svatý Štěpán Pánu Ježíši ducha svého poručil; a jakož Pán Ježíš umíraje prosil za nepřátely Své: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí:“ tak i svatý Štěpán „poklekl na kolena, a zvolal hlasem velikým řka: „Pane, nepokládej jim toho za hřích! A to pověděv usnul v Pánu.“ Usnul šťastně ve víře, v lásce a v milosti Boží, a dle výroku svatých otců církevních kamení obrátilo se mu v drahokamy a perly, za něž koupil

sobě věčné království. On sám za posledních života okamžiků vzkvetl v plnou růži krásou a záplavou svrchované a dokonalé lásky ke Kristu.

2. Svatý Zosim, papež.

Svatý Zosim, rodem Řek, stal se dne 18. března 417 nástupcem papeže Inocence I., a spravoval Církev Páně jenom rok, devět měsíců a devět dní. Po něm zůstalo patnáct listů, jenž svědčí o jeho činnosti veleknězské. Arcibiskupovi Arelatskému potvrdil výhradné právo, aby světil biskupy v Galii, a podpisoval výkazy čili průvodní listy všem duchovníkům putujícím z Galie do Říma. Ve sporu s biskupy Africkými osvědčil papež Zosim velikou laskavost a soudnost. Po delší a bolestné nemoci zemřel dne 26. prosince 418. Tento papež dovolil, aby svíce velikonoční netoliko ve chrámě biskupském, ale také v každém farním kostele světila se.

3. Svatá Jacinta (Hyacinta), panna, Františkánka, Italka.

Italský hrabě Marek Antonín Mariskoti, a jeho choť Oktavia Ursina, měli dvě dcery: Klarisu a Hortensii, kteréž nábožně a cnostně vychovávali. Klarisa však brzo jevila na sobě velikou marnivost a pýchu. Stala se nevrlou a těžkomyslnou, když mladší sestra Hortensia za šlechtice vdala se, ona sama pak žádného ženicha neměla. Otec jí radil, aby vstoupila do kláštera, a tam hledala pokoje a míru duchovního. Klarisa uposlechla rady otcovy a odešla k Bernardinkám ve Viterbě[1]), ač neměla povolání a náklonnosti k životu klášternímu. V klášteře Bernardinek vychovávána jsouc vstoupila do třetího řádu svatého Františka, přestála statečně zkušebný rok čili noviciat, zavázala se sliby řeholními, a přijala jméno Jacinta.

Tu pak znova probudila se v ní marnivost odporující klášterní chudobě. Žádalať, aby jí otec světničku v klášteře nádherně upravil, a od sestry své Hortensie, kteráž ji navštívila,

---

[1]) Viterbo, město Italské, druhdy hlavní město papežské delegace, na úpatí hory Čimino.

dala sobě darovati drahocenný prsten diamantový. Jacinta pod rouchem Františkánky měla ducha světského. Nad tím horšily se právem její spolufeholnice. Na štěstí měla Jacinta také některé krásné cnosti. Rodiče upřímně milovala a jich poslouchala. Čistotu panenskou nikdy neposkvrnila. Náboženství měla ve vážnosti. Pro tyto cnosti smiloval se Bůh nad ní, a strojil dokonalou nápravu její. K tomu konci dopustil na ni nemoc. Svědomí probudilo se v ní, a hned prosila, aby jí přivedli zpovědníka. Kněz Františkán, jak mile vkročil do její světnice a zočil nepříslušnou nádheru, pravil: „Nebe není pro duše marnivé a pyšné!“ Jacinta ulekla se a zvolala: „Jsem-liž tedy na věky ztracena?“ — Kněz jí odvětil: „Čiň pokání, a naprav pohoršení, které jsi dala sestrám řeholnicím!“ — Jacinta plačíc odebrala se do sboru sester, a klečíc prosila za odpuštění. Řeholnice radovaly a divily se polepšení tomu. Jacinta pak vrátila se do světnice své, vykonala zpověď, přijala nejsvětější Svátost, a slíbila, že již jenom Bohu sloužiti bude.

Se zdravím však přišla stará vrtkavost a marnivost. Bůh seslal jí novou bolestnou nemoc, kteráž konečně dokonale vyléčila duši churavou. Nádherný nábytek svůj odevzdala představené. Za lůžko zvolila sobě otýpku révovou, a za podušku kámen. Nosila vždy jen roucho staré a ošumělé, chodíc obyčejně bosa. Horlivě se modlila ve dne v noci, postila se a tělo své všemožně kárala, majíc největší zálibu z rozjímání o hořkém umučení Páně. Jacinta pak už blaženě žila výhradně toliko Kristu Ježíši, pečujíc o duchovní i tělesné blaho obyvatelstva Viterbského.

Když v městě tom vypukla nakažlivá nemoc, založila Jacinta dva dobročinné křesťanské spolky, kteréž doposud konají tam skutky milosrdné, sbírajíce almužny a pečujíce o chudé a nemocné.

Jacinta, kajicnice, oslavená od Boha darem předpovídání budoucích věcí a jinými zázračnými milostinami, svatě v Pánu zesnula roku 1640. na začátku svého 55. léta. Její tělo v úctě chová se v kostele svatého Bernardina ve Viterbě. Pro kajicnost rekovnou a pro zázraky, jimiž Bůh svatost její osvědčil, prohlásil papež Benedikt XIII. (1724—1730) Jacintu za blahoslavenku, Pius VII. pak (1800—1823) za světici v Církvi Páně.

I. Svatý Jan, apoštol, evangelista, Miláček Páně.

K hlavním učeníkům i apoštolům Pána Jesu Krista a ku předním sloupům Církve svaté za věku apoštolského náležel svatý Jan evangelista, syn Zebedea rybáře a matky Salómy, kteráž byla jedna z oněch žen, jež Krista Pána na cestách následovaly a Jemu sloužily.[1]) Onať Pána Ježíše ani při smrti neopustila, a spolu s Marií Magdalenou a s Marií Jakobovou nakoupila vonných mastí, aby pomazala tělo Kristovo v hrobě. Mar. 16, 1. Z toho ovšem právem souditi můžeme, že matka Salóma s milostí Božskou vypěstovala hlubokého ducha syna svého Jana evangelisty.

Salóma měla kromě Jana také staršího syna Jakoba, jenž pro rozdíl od jiného Jakoba nazývá se „Starším" čili „Větším". Oba tito rodní bratři Jakob a Jan pomáhali otci svému Zebedeovi při řemesle rybářském. Čteme o nich: „Chodě Ježíš podle moře Galilejského přijal za učeníky Své bratry Šimona Petra a Ondřeje; a uzřev tam jiné dva bratry, Jakoba, syna Zebedeova, a Jana, na lodi se Zebedeem otcem jejich, povolal jich, a oni hned opustivše sítě i otce, šli za Ním." Mat. 4, 18—22.

Před tímto povoláním Jan Křtitel, předchůdce Páně, kázal o blízkém příchodu zaslíbeného Mesiáše. Náš Jan přicházel k němu a stal se jeho učeníkem. Když jednoho dne byl u Jana Křtitele na poušti spolu s Ondřejem, a Pán Ježíš tou krajinou se ubíral, zvolal Jan Křtitel: „Tento jest Beránek Boží, který snímá hříchy světa." Jan 1, 35. I šli Jan a Ondřej za Ježíšem, ostali toho dne u Něho, a následovali Ho nápotom na některých cestách, až pak je Pán Ježíš přijal v užší sbor učeníků Svých, Luk. 5, 10., a brzo na to do počtu dvanácti apoštolů. Luk. 6, 13.

Svatý Jan byl od Pána Ježíše před jinými apoštoly vyznačován. Brávalť jej s bratrem Jakobem a Petrem do takových oborů, kamž ostatních apoštolů nepřipouštěl. Jmenovitě byl Jan s nimi přítomen, když Pán Ježíš dceru Jairovu vzkřísil;

---

[1]) Svatá Salóma dne 29. června

Mark. 5, 37; když se na hoře Táboře proměnil; Mat. 17, 1; a když se na smrt připravoval na hoře Olivetské. Mat. 26, 37.

Svatý Jan a bratr jeho Jakob vyznamenávali se zvláštní horlivostí pro Pána Ježíše, tak že pro tuto horlivost svou „syny hromovými“ nazváni byli. Mark. 3, 17. Ale mezi těmi třemi vyvolenci Jan u Pána obdržel místo nejpřítulnější. Onť nazýván byl učeníkem, „jejž miluje Pán.“ Onť při poslední večeři byl nejblíže u Ježíše, tak že hlavou svou „ležel na prsou Ježíšových.“ Jan 13, 23. Jemu Pán Ježíš odporučil Marii Pannu, Matku Svou, pod křížem. Jan 19, 26., poněvadž nejvroucnější a nejútlejší lásku k Pánu Ježíši měl. Onť, dověděv se od Marie Magdaleny, že Pán z mrtvých vstal, nejrychleji běžel ke hrobu, a v Galilee první poznal při lovení ryb Pána, jenž se jim zjevil. Jan 21, 7.

Svatý Jan i po nanebevstoupení Páně a po seslání Ducha Svatého vynikal předností nějakou mezi apoštoly. Jakož byl pod křížem nejdéle setrval, tak nyní nejdříve se svatým Petrem o založení a rozšíření Církve Kristovy se přičinil. Se svatým Petrem v popředí kázal a svědčil o Kristu, a s ním v popředí pro zvěstování Krista ukřižovaného a vzkříšeného zmrskán byv radoval se, „že hoden učiněn jest pohanění trpěti pro jméno Ježíše.“ Skutk. apošt. 4, 41.

I k Samaritánům vyslán byl svatý Jan s Petrem, aby, když Samaritáné přijali slovo Páně, nad nimi se modlili pro obdržení Ducha Svatého. Skutk. apošt. 8, 14.

Takto spatřujeme svatého Jana všady na předním místě ve spolku se svatým Petrem, kdekoli se jednalo o zakládání a šíření Církve Kristovy, království Božího na zemi. Tudíž není těžko vysvětliti sobě, proč mezi apoštoly se svatým Petrem a Jakobem Mladším v první řadě se kladl, a od křesťanů Palestýnských ke sloupům Církve počítán byl. Gal. 2, 9.

Léta 51. byl na sněmu Jerusalémském. Skutk. apošt. 15. Později působil hlavně v městě Efesu v Asii, kde statečně opíral se proti návalům tehdejšího záhubného bludařství (gnostického) rozvinujícího se v začátcích svých. Do končiny té přišel svatý Jan po roce 58., aby pohanským národům hlásal víru Kristovu, a mnohá léta před koncem života svého v Efesu ztrávil, odtad cesty apoštolské do osad křesťanských konal, biskupy

ustanovoval, a vrchní správu nad nimi provozoval, jak ji svatý Jan sám v prvých třech kapitolách svého „Zjevení“ vypisuje. O této apoštolské činnosti svatého Jana vydává svědectví také svatý Polykarp (u Irenea haer. 3, 3.), svatý Ireneus (u Eusebia h. 3, 23.), svatý Klément Alexandrijský (v knize o spáse bohatce c. 42., Euseb. 3, 23.), a Eusebius (historia eccl. 3, 1. 31; 5, 8.). Svatý Ireneus jmenovitě píše: „Efeská církev, kteráž od Pavla založena, od Jana však, jenž tam až do časů Trajanových ostával, utvrzena byla, jest předkyní apoštolského podání.“

Ze Zjevení svatého Jana 1, 9. vidno jest, že působení jeho v Efesu vypověděním na holoskalý ostrov Patmos přerušeno bylo, což se stalo dle Jeronýma čtrnáctého léta Domiciánova (jenž panoval od r. 81. až do r. 96.), tedy léta Páně 95., kdy „Zjevení“ své viděl a napsal. Když pak po násilné smrti císaře Domiciána vládu ujal Nerva, svatý Jan opět do Efesu navrátil se.

Na ostrov Patmos svatý Jan, biskup Efeský, vypověděn byl pro svědectví o Kristu, Skutk. apošt. 1, 9., a sice tenkráte, když dříve už byl v Římě do nádoby vroucího oleje vhozen, z něhož ale zázrakem Božím bez ublížení vyšel. (Tertull. pr. 36.; Jeronym in Nat. 20, 22.; Eusebius dem. 3, 5.). Svatý Jan tedy svědčil o Kristu také na Západě, a sice v samém hlavním městě Římském. [1])

Za panování císařův Římských Nervy a Trajana svatý Jan v Efesu v pokoji trval a pro Církev Páně působil, až pak vysokého stáří (asi 94 let) došed za panování Trajana císaře (98—117) pokojnou smrtí k Pánu se odebral v Efesu, a tam pochován byl. (Eus. hist. eccl. 3, 31.; 5, 2. 19.)

Z posledních let působení svatého Jana apoštola v Asii, a jmenovitě v Efesu, zachovaly se nám některé podrobnosti důležité.

Jednou myslivec zastal svatého Jana, an sobě zahrával s koroptvou krotkou. I podivil se myslivec, že spatřuje tak vážného apoštola v takové hře. Ale svatý Jan otázal se ho: „Co držíš v rukou svých?“ — Myslivec odvětil: „Lučiště.“ — Svatý Jan ptal se opět: „Proč je nemáš pořád natahnuté?“ — Myslivec pravil: „Poně-

---

[1]) Svatý Jan před branou Latinskou dne 6. května.

vadž by tětiva ochabla, kdyby veždy natažena byla.“ — I doložil svatý Jan: „Tedy dopřej také i mně, aby duch můj odpočinul.“

Jindy chtěje se vykoupati, jak to ve východních krajinách zvykem jest, vcházel do lázně; ale uslyšev, že Cerinth bludař, zapiratel Božství Ježíšova, v lázni té jest, vzkřiknul: „Utecme odtud, aby se střecha nesbořila, neboť nalézá se pod ní Cerinthus nepřítel pravdy!“ (Iren. 3, 3. 28. Euseb. 4, 14.; 3, 28.)

Na svých apoštolských cestách poznal svatý Jan mládence, jenž i tělesnou ušlechtilostí, i všemi dary ducha oplýval. Toho odevzdal svatý Jan jednomu biskupovi k bedlivému vychování. Biskup ten vzal jinocha do domu svého, a všemožně o jeho vychování pečoval, až jej i pokřestil. Domnívaje se pak, že mládenec ten již dálejší péče nepotřebuje, poulevil v pilnosti své. Mládenec však ve společnosti soudruhů svých nejprvé v lehčí, brzo ale ve větší výstupky klesal, až s nimi své jmění promrhal, na loupežství se vydal, a náčelníkem loupežníků se stal, tak že i krveprolévání dopouštěl se. — Když pak svatý Jan apoštol později opět na svých cestách k onomu biskupu přišel, požádal na něm poklad, jejž mu byl před časem svěřil. Biskup odpověděl, že pokladu žádného od něho nepřijal; domnívalť se, že o stříbru a zlatu mluví svatý apoštol. Tento však řekl: „Žádám od tebe mládence a duši jeho!“ — Tu stařičký biskup sklopiv oči a těžce vzdychaje odvětil s pláčem: „Umřel!“ — Svatý Jan se tázal: „Jakou pak smrtí umřel?“ — Biskup odvětil: „Umřel smrtí ducha; stal se zločincem, ano loupežníkem a zbojníkem.“ — Svatý apoštol roztrhl roucho své, žalostně naříkal, v hlavu se tepal a řekl: „Ó což dobrého strážce jsem ustanovil nad duší bratra svého! Ihned mi koně dejte, a vůdce k němu!“ Vsedl na koně, rychle na zbojnickou horu pospíchal, a tam zbojníci chopili se ho. I pravil jim: „Uveďte mne k vůdci svému!“ I vedli zbojníci apoštola svatého k náčelníkovi, jenž vida, že k němu někoho vedou, zastavil se. Jak mile však Jana evangelistu poznal, zastyděl a na útěk vydal se. Svatý Jan pak na stáří své zapomenuv, jak nejvíce mohl, za ním běžel a volal: „Synu, proč ve zbrani utíkáš přede mnou

starcem bezbranným? Smiluj se nade mnou, synu můj! Ještě máš naději ku spáse! Já za tebe počet vydám, a bude-li potřebí, za tebe i umru! Duši svou položím za duši tvou! Věř mi, že mne Kristus k tobě poslal!" — Na to pak náčelník zbojníků zastavil se, oči sklopil, zbraň odhodil, bázní pojat se třásl a hořce plakal. — Když svatý apoštol ho došel, zbojník hlasitě plakal, a za odpuštění prose svatého Jana levicí obejmul, avšak pravici, tolikerou krví poskvrněnou, ukrýval. Svatý apoštol ujišťoval ho, ano přísahal mu, že mu odpuštění u Krista vymůže. Potom padl loupežníkovi k nohoum, pravici pláčem pokání obmytou mu líbal, a tak jej s sebou do církve přivedl, aniž pak ho opustil, až zbojník po mnohých postech a modlitbách jakožto pravý kajicník s Církví svatou se smířil. (Euseb. hist. 3, 23. z Klémenta Alexandrijského o spáse bohatce 42. c.)

Svatý Jeroným (ad. Gal. 6, 10.) připomíná, že svatý apoštol Jan pro vysoké stáří nemohl již ani do kostela choditi a tam řeči činiti. Když pak přece dal se tam donesti, a lidé na něm žádali, aby nějakou promluvu k nim učinil, pravil jenom slova ta: „Milujte se vespolek, synáčkové moji!" Ta slova při dálejších návštěvách takových opakoval, nic jiného nepřidávaje. Když pak se tomu posluchači jeho podivili, řekl jim: „Jest to přikázaní Páně, a kdo je zachovává, dosti činí."

Svatý Jan evangelista připodobňuje se orlovi, odkud u našich předků „Orličníčkem" sluje. Znak, který se mu dává, jest orel, tak jako znak svatého Matouše jest člověk, poněvadž evangelium svoje o člověckém rodu Páně počíná. Znak svatého Marka jest lev, poněvadž od hlasu na poušti počátek béře. Znak svatého Lukáše jest býk, ješto na začátku evangelia svého mluví o oběti v chrámu, a býk byl k oběti starozákonné zvířetem stanoveným. Konečně pak znak svatého Jana jest orel, poněvadž horovným vzletem na samém počátku svého evangelia k Božství Syna Božího uchvácen jest, jakož píše svatý Augustin: „Druzí tří evangelisté putují s Pánem jako s člověkem na zemi; svatý Jan ale hned z počátku pozdvihuje se do vzduchu a na nebe." Napsalť pak a nám zůstavil svatý Jan tyto knihy Písem svatých: Svaté evangelium, tři epištoly a Zjevení.

2. Svatá Anysia, panna, mučenice Solunská.

Solun, Thesalonika, druhdy město napolo Slovanské, nyní turecký „Selanik“ v Macedonii, proslavené apoštolováním svatého Pavla, pro nás posvátné rodné město svatých bratří a věrověstů Slovanských, Cyrilla a Methoděje. Solun záhy slynul obcí křesťanskou a statečnými mučeníky Páně, mezi nimiž skvěle vyniká svatá panna Anysia.

Za panování ukrutného Maximiana, spolucísaře Dioklecianova (286—305), žila v Solunu Anysia, dcera nábožných a velice bohatých rodičů, neobyčejně krásná podle těla, krásnější podle duše a svatých cností křesťanských. Úzkostlivě pečujíc o čistotu panenskou vzdychávala: „Mladosti nebezpečná, kteráž buď svodíš, buď svoděna býváš! Ó šťastné stáří! Čas vzdalující mne od nebe zármutkem naplňuje duši mou!“ Mladistvá Anysia ustavičně prosila Jesu Krista za pomoc klečíc a slzami zmáčejíc zemi. Aby nejdražší poklad svůj, panenství, bez poskvrny zachovala, málo obcovala s lidmi, ale mnoho obcovala s Kristem modlitbami, rozjímáním a častým přijímáním svatých svátostí.

Anysia osiřela a stala se majetnicí bohatství velikého: rozsáhlých statků, velikého počtu otroků a stád, drahocenných šperků a beden penězi naplněných. Všecko to prodala, ztržené i hotové peníze rozdala vdovám, sirotkům a kostelům, sama pak v nuzném domku se ubytovala, vězny navštěvovala a nemocným sloužila. Mimo to za dne čtávala v Písmech svatých, v noci pak modlila se a žalmy zpívala. Lůžkem byla jí podlaha za spánku kratičkého; říkávalať: „Není rádno spáti, an můj nepřítel bdí!“ Hojné slzy prolévajíc, ustavičně vzdychávala po svém nebeském Choti, Kristu Pánu.

Císař Maximian nasytil se krví mučenickou, a nechtěl více, aby jejich slavným vítězstvím rozmnožoval se počet nových křesťanů a mučeníků. Proto prohlásil křesťany za psance, jež každý pohan na potkání směl usmrtiti bez obžaloby a bez soudu. Toho času tisícové křesťanů vycedili krev svou pro Krista Boha.

Anysia kráčela jednoho dne do kostela. Přijdouc k bráně městské spatřila, že pohanský lid se bouří. Žoldnéř životní stráže císařské spatřiv pannu vzácnou a překrásnou, zvolal: „Stůj, kam

jdeš?" — Anysia poznamenala se křížem na čele a odpověděla: „Jsem křesťanka a jdu do kostela!" — Žoldnéř zhurta odvětil: „Pojď se mnou do chrámu našeho a obětuj; mámeť právě slavnost Apolona, boha slunečného!" — Anysia statečně bránila se mu a řekla: „Kristus tě ztrestá, satane!" — Pohanský žoldnéř rozhněval se, tasil meč a probodl Anysii, jejíž panenská krev zbarvila zemi. Lid se děsil a reptal proti císaři a zákonům nespravedlivým. Křesťané přišli a poctivě pochovali tělo svaté mučenice.

3. Ctihodný Reinhold, vévoda Dordogneský, Francouz.

Karel Veliký, císař Římský a zakladatel veliké říše Franko-Německé [1]), boje se rostoucí moci vévodů, rozdělil země své na kraje (župy) podřízené hrabatům (comes). Vévodové ovšem neradi vzdávali se nabytého práva svého; tudíž zhusta i zbraní přinucováni byli k tomu. Takovým spůsobem přišel o život ujec čtyř synův vévody Dordogneského Haimona (Aymona) [2]): Alarda, Richarda, Quicharda a Regnaulta de Montauban (Móntobán). Všickni synové Haimonovi nevražili na Karla Velikého, a válčili s ním. Čelným vůdcem byl nejudatnější a nejpodnikavější z nich Regnault (Reinhold). Válka ta trvala šestnáct let a ukončila se mírem, jehož podmínkou bylo, aby Regnault výtečného koně svého Bayarda císaři odevzdal, rodinné statky bratřím postoupil, a do Jerusaléma putoval. Vykonav pouť tu navrátil se Reinhold po delším čase do vlasti, a pobožně trávil život na zámku Montaubanském.

Když byl syny své vychoval, odešel do Kolína Rýnského, a živil se prací nádennickou. I tam uvalil na sebe závist soudruhův proto, že se mu každý podnik dobře dařil, a tudíž od nich zabit a do Rýna vhozen byl. Mrtvolu jeho poznali a v Kránech po-

---

[1]) Karel Veliký, franc. Charlemagne (Carolus Magnus) dne 28. ledna. Narodil se dne 2. dubna 742, † 28. ledna 814. — [2]) Dordogne (Dordoň), splavná řeka ve Francii, padající na pravém břehu do Garonny. U řeky té rozprostíralo se druhdy vévodství Dordogneské, a dle ní slove nyní hornatý departement Dordogneský, jenž mimo kukuřici, luštěniny a víno rodí nejlepší lanýže (Tuber, Trüffel) ve Francii.

chovali. U hrobu jeho událo se mnoho výjevů zázračných a tudíž památka jeho slavně ctila se ve Francii.[1])

Dne 28. prosince.

I. Svatá Mlaďátka, mučeníci Páně Betlemští.

Syn Boží Ježíš Kristus, narodil se v Betlemě působením Ducha Svatého z Marie, Panny čisté. Anjel Páně ohlásil narození Spasitele světa pastýřům v krajině té ponocujícím a noční stráž vedoucím nad stádem svým. Nábožní pastýři, jak mile uslyšeli chvalozpěv anjelský: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Luk. 2. 14, chvátajíce odešli do Betlema, pozdravili novorozeného Spasitele světa, velebili a chválili Boha.

Stejnou dobou i pohanským mudrcům ve východních krajinách oznámil Bůh neobyčejnou hvězdou na obloze nebeské narození zaslíbeného a očekávaného Vykupitele světa. Mudrcové a králové ti hned vydali se na cestu, vedeni jsouce hvězdou, aby se klaněli novorozenému Králi v zemi židovské. Hledali Ho v královském městě Jerusalémě, a dověděli se od krále Heroda, že v Betlemě naroditi se má vedlé výpovědí prorockých. I šli tam, nalezli Dítě s Marií Matkou Jeho, padli a klaněli se Jemu. Otevřeli poklady své a obětovali Mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. A napomenutí dostavše ve snách, aby se nevraceli k Herodovi, jinou cestou vrátili se do krajiny své. Mat. 2, 10—12.

Herodes, král židovský, uslyšev od mudrců z krajin východních, že se narodil nový král židovský, a nevěda, že království Kristovo není z tohoto světa, „zarmoutil se,“ neboť se obával, že on a potomci jeho pozbudou žezla královského. I umínil sobě v okamžiku tom, že zahubí Dítě novorozené v Betlemě. Avšak Bůh vševědoucí a všemohoucí, který „zničuje moudrost moudrých,“ I. Kor. 1, 19., poslal anjela Svého k Josefovi,

---

[1]) Stará báseň o Regnaultovi a jeho bratřích chová se v rukopise v Heidelberku. Podrobné vypsání činův Regnaultových a jeho bratří má francouzský spis „Histoire de quatre fils d' Aymon,“ jenž jest podnes oblíbeným čtením ve Francii. V některých kalendářích čteme Reinholda dne 12. ledna.

pěstounu Dítěte Božského, a rozkázal mu, aby útěkem do Egypta zachránil Dítě před ukrutným vražedníkem.

Podle rozkazu anjelova do Egypta utéci měli, poněvadž země ta žezlu Herodovu nepodléhala, a tudy svatá rodina tam byla bezpečna. Židé od starodávna v Egyptě útočiště nalézali, a od času k času mnohé osady židovské zakládaly se tam. Asi stopadesát rokův před narozením Krista Pána Oniáš u města Leontopole blíž nynějšího Kaira v Egyptě i chrám židovský vystavěl. Tam rodina svatá bez hluku a povyku dojíti a bezpečně přebývati mohla, ješto téměř každoročně židé z Palestiny se tam před ukrutností Herodovou utíkali. Ústní podání praví, že Mataria, osada mezi Leontopolem a Heliopolem, byla útočištěm, kde rodina svatá zdržovala se.[1])

Jinou příčinu toho útěku do Egypta udává svatý evangelista Matouš řka: „Josef vstana vzal Dítě i Matku Jeho v noci, a odešel do Egypta, a byl tam až do smrti Herodovy, aby se naplnilo, což povědíno jest od Pána skrze proroka řkoucího: Z Egypta povolal jsem Syna svého.“ Os. 11, 1. Toto proroctví Oseášovo dvakráte naplnilo se. Nejprvé na lidu Israelském, který Sobě Hospodin ze všech národů vyvolil jakoby za syna Svého. Lid ten, potomstvo Jakobovo, zachovalo se v Egyptě v ryzé národnosti, až ho Pán Bůh Mojžíšem povolal a vyvedl. Po druhé pak proroctví to naplnilo se na pravém a věčném Synu Božím, Kristu Ježíši, kterýž po smrti Herodově anjelem z Egypta opět povolán byl do země Israelské. Jako rodina Jakobova zachránila život svůj v čas trvalého hladu v Egyptě, tak i tělesný život Kristův v Egyptě zachráněn býti měl před ukrutností Herodovou.

Král Herodes mezi tím očekával, že se k němu do Jerusaléma navrátí mudrcové, a podají mu vyžádanou zprávu o novém králi narozeném v Betlemě. Leč nadarmo čekal, an Bůh jejich kroky do vlasti jinou stranou obrátil. Což tedy umínil sobě učiniti Herodes ukrutník, jenž byl už dříve poručil usmrtiti Hyrkána II., Aristobula III., ano i Mariamnu, manželku svou?

Vypravuje o tom svatý evangelista Matouš: „Tehdy uzřev

---

[1]) Výklad evang. sv. Matouše str. 34 od Frant. Sušila.

Herodes, žeby oklamán byl od mudrců, rozhněval se náramně, a poslav, dal zavražditi všecka pacholátka, kteráž byla v Betlemě a ve všech končinách jeho, od dvouletých a níže podle času, na kterýž se byl vyptal od mudrců."

Herodes, nedočkav se očekávaných mudrců, dle prchlivé povahy své rychle volil uskutečniti ukrutné úmysly. Poslalť biřice a katany, a přikázal jim, aby pozabíjeli veškera pacholata, kteráž nebyla starší nad dvě léta, a to nejen v Betlemě, nébrž také v celém okolí Betlemském. Domnívalť se, že takovým spůsobem nezůstane na živě Dítě ono, Jehož bezživotí vlastně hledal, aby uhájil trůn sobě a potomkům svým.

Jakou bolest a jaké bědování spůsobila ta vražda nevinných dítek v Betlemě a v celé krajině, sradno můžeme představiti sobě. Avšak evangelista Páně sám také vypravuje nám to slovy těmi: „Tehdy naplnilo se, což pověděno jest skrze Jeremiáše proroka řkoucího: Hlas v Rámě slyšán jest, pláč a kvílení mnohé. Ráchela plakala synů svých, a nechtěla se utěšiti, protože jich není." Jer. 31, 15.

Po zboření města a chrámu Jerusalémského za času Jeremiáše proroka shromažďováni byli židé v městě Rámě, asi dvě hodiny cesty od Jerusaléma k severu, a tam odtud v tlupách oddělených do zajetí Babylonského odváděli se. Jeremiáš prorok vyličuje bolest, nářek a pláč všeho lidu nad tímto vlasti a národa neštěstím, a místo celého národa jmenuje plačící a hořekující Ráchelu, manželku Jakoba arciotce, tedy pramáteř lidu Israelského. A svatý evangelista Matouš mluvě o vraždění pacholátek v Betlemě a v župě Betlemské užil výroku Jeremiášova za podobenství řka: „Jako druhdy celý národ plakal a hořekoval nad zkázou svatého města a chrámu, a nad záhubou národa vlečeného do zajetí Babylonského: tak i tentokráte všechen lid, nedada se potěšiti, plakal a kvílil nad zavražděnými pacholaty. S matkami bědujícími plakala a bědovala takořka i Ráchela, jejíž hrob půl hodiny od Betlema k severu posavad ukazuje se." Mínilť říci: „Pláč a nářek nad tím, že pacholata nevinná zahynula rukou vražednou, byl tak veliký, že nestačilo kvílení matek živých, ale že i pramáteř Ráchela jakoby vyšla z hrobu, aby s nimi oplakávala dětí zabitých."

Mlaďátka ta nevinná ctíme v Církvi svaté za první mučeníky, jenž krev svou vycedili pro Krista novorozeného, a tak dosáhli krevného křestu. Proto památka jejich koná se hned třetího dne po výroční slavnosti Narození Páně.

Naplňuje-li vražda nevinných dítek každého člověka hrůzou velikou, tím větší hrůzu působí ta vražda zajisté otcům a matkám dítky své v pravdě milujícím. Rodičové! Neděste se přílišně vraždy na mláďatech Betlemských spáchané; pacholátka ta po kratičké bolesti přešla na věčnost, a vzata byla do zástupů neposkvrněných paniců, aby před trůnem Beránkovým novou píseň zpívajíce svrchované blaženosti užívala; ale raději bedlivým zrakem přihlížejte k tomu, aby milé dítky vaše nepřišly do rukou vražedníkům horším, jenž nikoli jenom tělo, ale i nesmrtelnou duši jejich vraždí, olupujíce je o nevinnost a o milost Boží, bez kteréž jim nebude lze vjíti do království nebeského. Proto chraňte a braňte hlavně a přede vším duchovní život, čistotu, bohabojnost a víru dítek svých, aby již na tomto světě znamenány byly na čele svém jmenem Beránkovým a jmenem Božím, a dokonavše pouť vezdejší, společně s vámi radovaly se v říši nebeské věčně věkův.

2. Blahoslavený Mikuláš de Mello, Augustinian, Indian, spoluřeholník, a Barbora, paní Polská, mučeníci.

Mikuláš de Mello, narozený v Lisaboně, hlavním městě Portugalském [1]), záhy vstoupil do řádu svatého Augustina, v němžto výtečně působil jako kazatel a zpovědník. Nápotom po mnoho roků pracoval v Indii o obrácení pohanů na víru křesťanskou. S mladým Indiánem, který přijav křest svatý stal se členem řádu, vypraven byl do Říma k papeži. Ješto ale toho roku nenalezli loď, na nížby se přeplavili do Evropy, konali cestu po pevnině. Prošedše Indii a Persii přišli do Ruska. V Moskvě, kteráž byla toho času ještě sídlem panovníka, jež teprvé roku 1712. do Petrohradu přenešeno bylo, sešel se kněz Mikuláš

---

[1]) Z téhož století znám jest vojín, pak diplomat a spisovatel Don Francisco Manuel de Mello, nar. v Lisaboně 23. listopadu 1611, zemřel dne 13. října 1665.

s lékařem, horlivým katolíkem, jenž jej laskavě hostil v domě svém. Rusové rozkolníci vždycky jsou nepřátelé Církve katolické. Za věku sedmnáctého jmenovitě v Moskvě panovala krutá nesnášelivost k jiným věrám, tak že sami carové umývali si ruce, když se byli dotkli cizých vyslanců i křesťanských, a všeliké vyznání nepravoslavné, ať protestantské ať katolické, považováno u Velkorusův za proklaté.[1])

Jak mile utiskovaní katolíci v Moskvě uslyšeli o misionářích, scházeli se denně v domě lékařově na slovo Boží, na mši svatou a k svatému přijímání. Lékař hostitel dal i dcerušku novorozenou od kněze Mikuláše pokřtiti. Věc tu oznámili protestanti Anglikánci úřadu, a oba věrověstové ihned byli jati, spoutáni a do Ruského, pravoslavného, kláštera odvedeni. Mniši rozkolníci domnívali se, že horlivost svou nejlépe osvědčí nenáviděním a pronásledováním katolíků. Proto věznům svým dávali jen řípu polovařenou a drobty chleba od služebnictva pohozeného. O slavnostech přednosta mnichům svým uchystával zábavu tím, že oba uvězněnce v okovech předvesti a tupiti dal. Pak kázal čísti z knihy bludařské hany na katolické náboženství, a ješto věznové nedali se tím ve víře své zviklati, byli trýzněni a do žaláře odvedeni.

Po šestiletých útrapách toho druhu za nového panovníka byli na svobodu propuštěni. Avšak panovník ten dobrý zemřel a nastoupil protivník katolické Církve, který je opět polapiti dal a rozkázal, aby lákáni byli k víře pravoslavné. Mikuláš vyjádřil se, že volen jest život položiti za pravou víru katolickou. Za tou příčinou byl nemilosrdně zbit, se společníkem svým do žaláře smrdutého odsouzen, a po několik roků hladem a žízní, zimou a bitím trápen. Konečně za mrazu nah ve veřejném místě vystaven měl se buď víry katolické sříci nebo upálen býti. Mikuláš i soudruh jeho Indian zůstali věrni pravé víře. Nebohý Indian byl mečem sťat, a Mikuláš kněz na přímluvu katolických obchodníků opět aspoň do žaláře odveden, kde polomrtev celý rok ztrávil.

Laskavá vdova po jednom z dřívějších panovníků vyprosila mu volnost a přijala jej do paláce svého, kdežto katolíkům při-

---

[1]) Riegrův naučný slovník svaz. 7. str. 1109.

sluhoval svatými svátostmi. Za nastalých válečných svízelů odebrala se vdova ta do Astrachanu[1]) na nejzazší hranici Ruské, a vzala s sebou kněze Mikuláše i svou starou pěstounku z Polska, Barboru, nábožnou katoličku. Tam však kněžna a služebníci její byli nepřátelskými vojíny zavražděni. Mikuláš a stará pěstounka přišli do zajetí. Měli buď odříci se Církve katolické, nebo umříti na hranici. Polka Barbora, paní katolická, i kněz Mikuláš, volili raději umříti nežli víru svou zapříti. Lid odevšad sbíhal se, když je vedli na smrt. Paní Barbora vážně a odhodlaně kráčela napřed, Mikuláš šestašedesátiletý, maje v rukou spoutaných kříž, shrben a sláb šel za ní. Na popravišti zapálily se dvě hranice, na nichž neohrožení vyznavači pravé víry Kristovy dosáhli koruny mučenické. Těla jejich shořela, duše svaté pak odebraly se do slávy věčné.

Neděle po Narození Páně.

Luk. 2, 33—40.

Prarodiče veškerého člověčenstva, Adam a Eva, uposlechli zlé rady ducha svůdníka, vědomě a dobrovolně přestoupili první přikázaní jim od Boha dané, a takovou měrou dopustili se hříchu prvotného, který se také nazývá hříchem dědičným, poněvadž jej dědí a s ním na svět se rodí všickni lidé, potomci Adama a Evy. V té příčině bědoval Žalmista Páně volaje: „V nepravostech počat jsem, a ve hříších počala mne matka má.“ Žalm 50, 7. Zlé následky hříchu prvotného měl napraviti a smazati Vykupitel světa, kterého Bůh nešťastným prarodičům hned v ráji přislíbil, kterého proroci Boží z vnuknutí Ducha Svatého předpovídali, a kterého naznačovaly a předobrazovaly bohoslužebné obřady a oběti Starého Zákona.

Pro onen hřích dědičný za nečistou považována byla každá matka, když porodila dítě; po čtyřiceti dnech musela „za hřích“ v chrámě Jerusalémském Bohu obětovati beránka, a byla-li chudobna, dvé hrdliček nebo holoubátek. III. Mojž. 12, 6.

---

[1]) Astrachan, hlavní město gubernie Astrachanské, na ostrově řeky Volhy, šest mil od Chvalinského moře, střediště mezi Persií a Rusí.

Obětovaný beránek starozákonný arciť byl toliko obrazem pravého „Beránka Božího“, jenž přijíti měl s nebe, aby sejmul všech lidí hřích dědičný a všeliké jiné hříchy. Proto hlásal svatý Jan Křtitel lidu v Bethanii za Jordanem shromážděnému o Kristu Mesiáši: „Ajhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa!“ Jan 1, 29.

Maria Panna, poněvadž ustanovena byla od Boha za Matku Vykupitele světa, sama jediná ze všech lidí počata byla bez hříchu dědičného, a tudíž nikterak nebyla vázána zákonem a předpisem očišťování; ona ale přece dobrovolně podrobila se zákonu tomu, aby osvědčila pokoru a poslušnost. Za tou příčinou, „když se jí naplnili dnové očišťování podle zákona Mojžíšova,“ Luk. 2, 22., šla se svatým Josefem, pěstounem Božského Dítěte, do Jerusaléma, „aby Ho představili před Pánem,“ a dali obět zákonem Páně přikázanou.

Tu pak přistoupil k nim Simeon spravedlivý a bohabojný, vzal Božské Dítě na lokty své a chválil Boha řka: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka Svého v pokoji podle slova Svého; neboť jsou viděly oči mé spasení Tvé, které jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo ku zjevení národům a ku slávě lidu Svého Israelského.“ Luk. 2, 29—32. „Josef a Maria, Matka Jeho, divili se těm věcem, kteréž praveny byly o Něm.“ Luk. 2, 33. Divili se, kterak prorocká slova Simeonova shodují se s tím, co jim byli už dříve zvěstovali anjelové Boží o Dítěti novorozeném.

Potom požehnal jim Simeon, a řekl k Marii Matce Jeho: „Aj, postaven jest Tento k pádu a k povstání mnohým v Israeli, a na znamení, jemuž bude odpíráno; a tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení.“ Luk. 2, 34. 35. Ctihodný kmet požehnal svatému Josefovi a Marii Panně, blahořečil jim, Boží milosti a dobroty jim přál a šťastnými je býti prohlašoval. Pak ale do budoucna ponořiv se duchem svým, z vnuknutí Ducha Svatého řekl k Marii Matce Dítěte Božského: „Aj, postaven jest Tento k pádu a k povstání mnohým v Israeli.“ Simeon prozíral k slovům Isaiáše proroka řkoucího: „Bude vám (Kristus) posvěcením, kamenem pak urážky a skalou pádu.“ Isai 8, 14. K pádu bude těm, kdož v Něho neuvěří, nébrž proti Němu nevěrou vzpírati se budou, jak z větší částky učinili fariseové a zákonníci. K povstání pak, ku spáse, bude Kristus

těm, kdož v Něho uvěří a milostí Jeho osvítiti se dají, jak byli ku blahu svému povstali celníci (publikáni) a jiní hříšníci kající hned za věku Páně, a celí národové za věků nápotomních, nynějších i budoucích, kteří křesťanstvím obrodili a obrozují se ku blahu časnému a ku spáse věčné. V pádu jedněch jeví se Boží spravedlnost; v povstání druhých osvědčuje se Boží milosrdenství.

Tímto výrokem prorockým naznačil Simeon působnost Mesiášovu v příčině člověčenstva. Ale ihned také předpověděl vlastní osud týkající se osoby Páně těmi slovy: „Postaven jest Kristus na znamení, jemuž bude odpíráno.“ To jest: Spiknou se proti Kristu nepřátelé, a oberou sobě za terč své nevěry a nenávisti Toho, kterého sobě zvoliti měli za Vykupitele, Spasitele a Oblažitele svého, jak svatý apoštol Pavel, odvolávaje se k proroku Isaiáši 65, 1. 2., napsal: „Přes celý den rozpínal jsem ruce Své k lidu nevěřícímu a odmlouvajícímu.“ Řím. 10, 21. Vrchol odporu toho spatřen byl v ukřižování Páně.

Pak se proroctví Simeonovo obrátilo od muk Kristových k mukám panenské Matky Jeho vážnou větou: „I tvou vlastní duši pronikne meč.“ Mečem rozumějí se muky a bolesti, kterých blahoslavená Panna pociťovala vždycky a všude, kdykoli a kdekoli odpíralo se Kristu. Meč bolesti pronikal duši Mariinu, když slyšela hanu, potupu a rouhání vychrlovati proti Synu svému. Ale nejostřejší meč bolesti prorážel útrobu její, když viděla a slyšela rány, bičování, probíjení a přibíjení Páně na kříži. Cokoli Kristus trpěl, to spolu trpěla soustrastná Matka Jeho, a tudíž právem nazývá se „Královnou mučeníků.“ Meč, jenž pronikal duši Matce Kristově, obrazně praví se býti mečem sedmibolestným; neboť jak sedmero barev duhy pojí se v jednom světle, tak veškery boly vespolek splývaly v jedné bolesti Mariině.

Doložil pak Simeon ku svému proroctví o meči přebolestném: „Aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení.“ Ukřižování bylo vrcholem bolesti Kristovy a Mateře Jeho Marie Panny. Ukřižováním Krista Boha-člověka a Vykupitele světa nastala člověčenstvu doba rozhodná, aby se buď přidalo ke Kristu, buď proti Kristu postavilo se. Při pohledu na kříž Kristův vyjevilo se a ustavičně se vyjevuje, že srdce jedněch jsou pokorna, po-

slušna a vnímava, a srdce druhých jsou pyšna, vzdorovita, pravdě a milosti Boží zavřita. Člověku soběhrdému, pyšnému a sebemoudrému jest Kristus jako druhdy židům křižovatelům pohoršením; a člověku rozkošníku a tělesníku jest Kristus jako pohanům bláznovstvím. I. Kor. 1, 23. Člověk skutečně pokorný a pobožný, vážně-li přemýšlí o ukřižování Kristově a o bolestech panenské Mateře Jeho, z rozjímání toho nabývá potěchy blaživé, a vždy novou a novou láskou k Pánu a Bohu svému zahořívá; neboť obraz ukřižovaného Boha člověka a přistojící Panny, Matky Jeho, živě znázorňuje nám největší pravdy víry křesťanské. Kdyby se byl Kristus objevil ve slávě, byli by se k Němu všickni lidé hrnuli vítajíce Ho jako Mesiáše svého; kdyby byl království světské založil, a služebníkům Svým statky a radosti zemské poskytoval, byloby bez mála veškero člověčenstvo k Němu přilnulo, anižby se tím byla projevila vniterná povaha jednotlivcův. Ješto ale Kristus na kříži umřel, a kříž Svůj následovati přikázal: tudy někteří Ho následují, jiní pak se Ho odpírají, a tou měrou projevuje se vniterná povaha srdcí. Posavad opakuje se, a po veškeren věk opakovati se bude, co se událo při ukřižování Páně na hoře Kalvarii. „Tam zjevena byla mnohých srdcí smýšlení.“ Tam na světlo vyšla mdloba Petrova, bázeň apoštolů, nepravost Pilátova, bezbožnost Jidášova a zarytost židů; ale tam na světlo vyšla i láska Janova a přítulnost svatých žen.[1])

Bůh a Pán všehomíra v těle člověckém objevil se na světě. Jemu poklonu vzdáti měli všickni řádové tvorstva a stavové člověčenstva. A to učinili anjelové, Panna, manželové svatí, pastýři chudobní, mudrcové bohatí od východu, učený stařec Simeon a vdova prorokyně Anna, o kteréž dává svědectví svatý evangelista řka: „Byla také prorokyně, Anna, dcera Fanuelova, z pokolení Aser. Ta se byla sestarala ve dnech mnohých, a živa byla s mužem svým sedm let od panenství svého; a ta vdovou byla do let osmdesáti a čtyř, kterážto nevycházela z chrámu, sloužíc Bohu postem a modlitbami dnem i nocí.“ Luk. 2, 36. 37. Velikou chválu vzdává evangelista Lukáš vdově Anně! Nazývá ji prorokyní, tedy ženou přiúčastněnou vyšších známostí od Ducha Svatého.

---

[1]) Sušilův překlad a výklad svatých evangelií.

Vypravuje o ní, že sedm let od panenství svého ztrávila s mužem, a pak již vdovou ostala do svého osmdesátého čtvrtého roku; tím dokázala svou lásku k čistotě. Velebí její pobožnost, která se jevila pilným navštěvováním chrámu, horlivou modlitbou za dne i za nocí, a tuhými posty, jimiž Bohu sloužila.

Prorokyně Anna „v tu hodinu přišla (do svatyně chrámu Jerusalémského), chválila Pána a mluvila o Něm všechněm, kteříž očekávali vykoupení Israelského.“ Luk. 2, 38. Mluvila o Kristu v rukou Marie Panny odpočívajícím, že jest Vykupitelem a Spasitelem národu Israelskému ve Starém Zákoně zaslíbeným. Ač pak toho času všickni židé očekávali Vykupitele, Anna o Něm mluvila k těm, jenž ve Vykupiteli svém spatřovali Spasitele duchovního, a nikoli k těm, jenž Ho chtěli míti králem pozemským.

Dále vypravuje svatý Lukáš: „A když vykonali všecko podle zákona Páně, vrátili se do Galiley, do města svého Nazareta.“ Všecko vyplnili, co zákon Páně nařizoval matkám při očišťování a obětování dítěte novorozeného, a ničeho nezanedbali. Tak Maria Panna všudy svítila příkladem svým.

Konečně pak dokládá evangelista: „Dítě rostlo a posilovalo se plné moudrosti, a milost Boží byla v Něm.“ Luk. 2, 40. Dítě rostlo podle těla a posilovalo se jsouc plné moudrosti, která se čím dál tím více projevovala, ješto Syn Boží dle člověčenství, vyjma hřích, nám roven býti chtěl. Milost Boží byla v Něm bez míry, Jan 3, 34., a ta milost byla původem přemilostného se chování pacholete Ježíše, z něhož jasně vysvítalo, že pachole to jest obzvláštním předmětem lásky a záliby Boží.

Uvážili jsme celou dnešní částku svatého evangelia Lukášova. Vraťme se k prorockým slovům Simeonovým: „Aj postaven jest Tento (Kristus) k pádu a k povstání mnohým v Israeli, a na znamení, jemuž bude odpíráno.“ Ono proroctví Simeonovo brzo naplnilo se. Bylot Kristu Pánu odpíráno i v samém národě vyvoleném, v národě Israelském, který měl první uveden býti do Církve Jeho samospasitelné, tak že svatý evangelista Jan o Něm napsal: „Do vlastního přišel, a svoji Ho nepřijali.“ Jan 1, 11. Nepřijali Ho, odpírali Mu, protivili se Mu a vydali Ho na smrt kříže.

Odpíráno bylo Kristu Ježíši také za časův apoštolských, tak že všickni apoštolové až na svatého Jana, Miláčka Páně, smrtí mučenickou sešli pro víru v Krista Boha a pro Jeho Církev.

Odpíráno bylo Kristu Ježíši po troje století, když židé i pohané všemi prostředky z kořene vyvrátiti chtěli Církev křesťanskou, tak že na miliony počítáno mučeníků a mučenic Páně.

Odpíráno bylo Kristu Ježíši i za věků nápotomních spůsobem rozmanitým v rozličných národech křesťanských; a odpírá se Kristu Ježíši také za našich dnů v národě nejednom a v říši nejedné, aby prý vyhlazeno bylo jméno a svaté učení Kristovo, aby podvrácena byla Církev Páně v národech s veškerým křesťanským řádem ve společnosti lidské.

Odkud pochodí to ustavičné odpírání Kristu Ježíši? Nikdy nespřátelí se lež s pravdou, tma se světlem, smrt se životem, hřích se cností, ďábel s Bohem! Proto píše svatý apoštol Jan: „Nedivte se, svět-li nenávidí vás. My víme, že jsme přeneseni ze smrti do života.“ I. Jan 3, 13. Není pražádné pochybnosti, že v každém tom boji konečně zvítězí pravda nad lží, cnost nad hříchem, světlo nad temností, život nad smrtí, Církev nad peklem, Bůh nad ďáblem, neboť máme zaslíbení od Boha Krista: „Já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa;“ Mat. 28, 20; „Ty jsi Petr, a na té skále vzdělám Církev Svou, a brány pekelné neodolají proti ní.“ Mat. 16, 18. Avšak, ačkoli pravda Boží a Církev Kristova nemůže přemožena býti, může v boji tom klesnouti a zahynouti jednotlivý křesťan, spustí-li se Krista a Církve Jeho! Proto nás napomíná svatý apoštol Pavel: „Kdo se domnívá, že stojí, hleďiž, aby nepadl!“ I. Kor. 10, 12. Stojíce v pravdě modleme se a snažme se, abychom v ničem Kristu a Církvi Jeho neodpírali, abychom v nižádné na pohled sebe menší věci nestali se zrádci Krista Pána a Církve svaté; tak budeme moci se svatým Pavlem radostně zvolati: „Dobrý boj jsem bojoval, víru jsem zachoval, naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti.“ II. Timot. 4, 7. 8.

I. Svatý Tomáš, arcibiskup Canterbury-ský.

Svatý Tomáš Canterbury-ský[1]) byl syn Gilberta Bekketa, měšťana Londýnského. Prvního vzdělání svého nabyl Tomáš Bekket ve školách Londýnských a Oxfordských ve vlasti své; vyššímu učení pak oddal se v Paříži, kde sobě osvojil uhlazenost a obratnost, kteráž mu proklestila cestu k budoucím úřadům důležitým. Pro jeho bohovědnou učenost naklonil se mu arcibiskup Kentrberyský, Theobald, jenž jej vícekráte vypravil do Říma, kde nabyl příznivců mocných. Za toho času obíral se Tomáš také v Bologně[2]) učením právnickým.

Roku 1154. zvolil jej arcibiskup Theobald za arcijahna. Avšak již po třech létech obrátil k němu zřetel svůj král Jindřich II., jenž se byl nadál, že arcijahen Tomáš dovede domnělá práva moci královské obhájiti za povážlivé doby té. Tenkráte, kdy poměrové mezi mocí duchovní a světskou nebyli ještě ustáleni a jasnými zákony stanoveni, velmi záleželo na osobnosti, jížto úřad tak choulostivý svěřen býti měl. K vůli vlastnímu prospěchu svému tedy král Jindřich II. ustanovil učeného arcijahna Tomáše za kancléře říše, a tím povolal jej do nejbližší společnosti své.

Jako kancléř byl Tomáš Bekket vedlé arcibiskupa druhým po králi, opatroval královskou pečeť, řídil královskou kaplu, a spravoval uprázdněná biskupství a opatství, jichžto příjmy, pokud byla neobsazena, králi náležely. Přetěžký úřad svůj zastával Tomáš Bekket horlivě a svědomitě, tak že i král, i přísní církevníci dokonale byli spokojeni. Uprázdněná biskupství a opatství dávala se k jeho návrhu jen mužům schopným a hodným; neobsazování úřadů těch k vůli pokladně státní se neprodlužovalo; učení mnichové povolávali se na místa čestná a důležitá, a tak prospěch Církve i státu moudře udržoval se v poměru náležitém.

---

[1]) Canterbury (vyslov Kentrbery), latinsky: Cantuaria, staroslavné arcibiskupské město v Anglii, druhdy hlavní město království Kentského, 12 mil od Londýna vzdálené. — [2]) Bologna (Bononia), hlavní město krajiny Romagny papežské v Italii, mělo za středověku pověstnou a slavnou universitu, školy vysoké.

Takovou měrou získal sobě kancléř Tomáš plnou důvěru krále, stal se jeho přítelem, a byl v nejtajnější úmysly jeho zasvěcen. I velmožové říše rádi shromážďovali se v jeho skvostném a hostinném domě, neboť jim byl rovnou měrou přívětivým dvořanem, jak chudobným lidem byl štědrým dobrodincem a hostitelem.

Když Theobald, arcibiskup Kentrberyský, zemřel, domníval se král Jindřich II., že nejlepším nástupcem jeho bude královský kancléř Tomáš Bekket, a tudíž vypravil ke kapitole určitý rozkaz, aby jej za primasa Církve Anglické zvolili. Královský rozkaz ten s nelibostí potkal se u kapitoly jednak proto, že král osoboval sobě právo jemu nepříslušné, a jednak proto, poněvadž většina kapitoly Kentrberyské domýšlela se, že kancléř Tomáš Bekket jest přílišným dvořanem, než aby zdar a práva Církve na zřeteli měl. Avšak obávali se hněvu krále popudlivého a tudíž téměř jednohlasně zvolili jej za arcibiskupa roku 1162.

I kancléř Tomáš znal tíži břemena s důstojností arcibiskupskou spojeného; proto, když mu král byl řekl: „Jest vůlí mou, aby's byl arcibiskupem," odpověděl jemu: „Jakéhoto nábožného muže chceš povýšiti na stolici svatou, nad zástup mnichů tak svatých?! Vímť jistotně, stalo-liby se to, že by's mi náklonnost svou odňal. Důvěrnost, kterouž nyní vespolek máme, obrátila by se v nenávist nejtrpčí; neboť předvídám, že by's mnohé věci žádal, mnoho v záležitostech církevních sobě osoboval, čeho bych já nesnesl. Také závistníci vedrali by se mezi nás, kteřížby ustavičně rozdmychovali hněv." — Ješto pak král setrval při úmyslu svém, kancléř Tomáš přijal arcibiskupství Kentrberyské, a byl vysvěcen.

Roku 1163. účastnil se arcibiskup Tomáš sněmu Tourského, na kterémž Alexander III. proti Viktoru IV., stranou císařskou zvolenému, za papeže slavně uznán byl. Zajisté veliký účinek měla u Tomáše slova zahajovací řeči sněmu toho: „Nemožno jest, aby se roztrhla svatá páska mezi Kristem a Církví. Nemožno jest, aby se potlačila svoboda Církve, kterouž Pán vlastní krví Svou byl posvětil." Svědomí vytýkalo mu, že způsob jeho volby za arcibiskupa nebyl církevně řádný, proto se důstojnosti té dobrovolně vzdal, a přijal ji znova teprvé od papeže.

Nastoupiv na stolici arcibiskupskou změnil úplně život svůj. Z příbytku jeho zmizela všechna nádhera; drsnaté roucho mnišské odstranilo bývalý skvostný oděv; arcibiskup požíval jenom nuznou stravu, a všechen čas věnoval modlitbě, nábožnému rozjímání a úřadním povinnostem svým.

Žádané navrácení několika statků Církvi odejmutých a soudní pravomoci nad duchovními, kterouž král Církvi odebrati a sobě přiosobiti chtěl, byly první příčinou nevole povstalé mezi králem a primasem Anglickým. K tomu přišlo šestnáctero článkův Klarendonských, činících Církvi bezpraví veliké, kteréž arcibiskup Tomáš nepodepsal, a tudíž plnou nemilost královu na sebe uvalil. Nejvyšší soudní dvůr jej povolal, aby se zodpovídal. Když pak arcibiskup oprávněnost soudu toho popíral a k papeži se odvolal, prohlášen byl za velezrádce. Za tou příčinou odjel do Francouzska, kde papež Alexander III. toho času meškal. Král Ludvík VII. jej laskavě přijal. Pomsta krále Anglického, Jindřicha II., zastihla všecky příbuzné arcibiskupa Tomáše, jimž byly statky pobrány, aby arcibiskup nouzí a bídou příbuzných svých pohnul se k povolnosti ke králi. Avšak svatá práva Církve Páně měla u výtečného arcibiskupa větší váhu, nežli nespravedlivé a nezasloužené ožebračení příbuzných.

Zatím vyjednával papež Alexander III. a francouzský král Ludvík VII. s Jindřichem II., a následkem vyjednávání toho zrušil arcibiskup Tomáš církevní klatbu nad králem vyřknutou, král pak vzal některé proticírkevní články zpět, a dovolil, aby se arcibiskup do Kentrbery navrátil. Navrátil se, ale neohroženě prohlásil, že úplné navrácení všech práv Církve požaduje. Král Jindřich II. touto neustupností nejvýš rozhořčen pravil: „Kéž bych muže toho sproštěn byl!“ — Čtyři rytíři bez meškání vypravili se do Kentrbery, přepadli arcibiskupa v kostele při nešporách, a zavraždili jej u oltáře dne 29. prosince 1170.

Papež Alexander III. vyhlásil Tomáše arcibiskupa slavně za mučeníka svobody církevní, a král Jindřich, zhroziv se hanebného činu toho, s upřímnou bolestí ujišťoval papeže, že není vinen tou vraždou. I podrobil se ochotně pokání uloženému, skroušeně putoval ke hrobu svatého mučeníka, zrušil všecky články proticírkevní, a vynasnažoval se, aby bezpráví Církvi učiněná napravil.

Mučenickou smrtí svou dopomohl svatý Tomáš, arcibiskup Kentrberyský, Církvi katolické k vítězství slavnému, a sám sobě vybojoval bohatou odplatu v království nebeském. Onť dobře pochopil slova svatého apoštola Petra: „Trpíte-li pro spravedlnost, blaze vám;“ I. Petr. 3, 14; a výrok svatého apoštola Pavla: „Utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, která zjeví se v nás.“ Řím. 8, 10.

Slávu města Kentrbery dovršil posvátný hrob svatého mučeníka Tomáše, k němuž se všech stran poutě se konaly. Tím kostel velice zbohatnul a město samo zvelebilo se. Poutě ty zanikly však za zpupného krále Jindřicha VIII., jenž několika vraždami se poskvrnil, Anglicko od Církve katolické odtrhl, roku 1538. hrob svatého Tomáše oloupil a zbořiti dal. K hanebnému činu tomu dohnal krále toho sveřepého strach před tělem svatého arcibiskupa, druhdy slavného obhájce svobody církevní, kterouž v Anglii navždy zničiti zamýšlel.

I za doby naší odpíráno bývá spůsobem rozmanitým Kristu a Církvi Jeho. Tu ovšem svatou jest povinností každého křesťana katolíka, aby za příkladem svatého Tomáše Kentrberyského vedle možnosti své a povolání svého byl statečným bojovníkem Kristovým, aby v nižádné, na pohled sebe menší věci nestal se zrádcem Církve. Jenom tenkrát bude moci se svatým Pavlem říci: „Dobrý boj jsem bojoval, běh svůj jsem dokonal, víru jsem zachoval; naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá Pán, Spravedlivý Soudce.“ Tim. 4, 7.

2. Svatý Krescent, prvý biskup Vienneský.

Svatý Krescent byl jeden ze společníků svatého apoštola Pavla na cestách apoštolských. Svatý Pavel, nalezaje se ve vězení v Římě, psal mimo jiné i II. list k Timotheovi, jejž k sobě do Říma zval, poněvadž té doby byl ode všech společníků opuštěn, z nichžto Krescent odebral se do Galącie, II. Tim. 4, 10., aby tam hlásal víru křesťanskou. Galacia byla úrodná část Malé Asie, obklopená na severu Bithynií a Paflagonií, na východu Pontem, na jihu Kapadocií a Lykaonií, na západu pak Frygií. Galatům, obyvatelům země té, svatý Pavel také psal epištolu čili list.

V zápisech mučenických psáno jest, že svatý Krescent netoliko v Galacii, nýbrž také v Galii, v nynější Francii, Krista zvěstoval, a že byl prvým biskupem ve Vídni Galské čili ve Viennĕ, kteráž nyní jest hlavním okresním městem ve francouzském kraji Isérském v levo na Rhodanu řece, a na železné dráze z Lyonu do Marsilie. Ústní podání vypravuje, že do Vienny Pontský Pilat pro svou nespravedlnost vypovězen byl, a v zoufalství svrhl se s věže, jejíž pozůstatky ještě ukazují se.

3. Svatý Zenobius, kněz, mučeník Tyrský.

Léta Páně 304. za pronásledování Dioklecianova v Tyru, starověkém slavném městě ve Fenicii, mučeníky křesťanské k boji statečnému povzbuzoval svatý Tyranion, biskup Tyrský. [1]). Proto s knězem Zenobiem jat, do Nikomedie odveden, všelijak trýzněn a do řeky Orontes uvržen byl.

Kněz Zenobius vypustil duši na skřipci, když mu byli katané boky rozsápali háky železnými.

4. Svatý Trofim, žák svatého Pavla apoštola.

V Arelatě (Arles), prastarém městě jižní Francie, světí se dnes výroční památka svatého Trofima, jenž byl žákem a společníkem svatého apoštola Pavla. Trofim byl mezi svědky řádného odevzdání znamenitých milodarů v Řecku sebraných pro církev Jerusalémskou. Skutk. apošt. 20, 4. Židé Jerusalémští zbouřili se proti svatému Pavlovi, poněvadž viděli Trofima Efesského s ním v městě, a domnívali se, že ho byl svatý Pavel do Církve uvedl. Skutk. apošt. 21, 29. Poslední zmínka o svatém Trofimu činí se v II. listu k Timotheovi, jemuž svatý Pavel na vědomí dává, že Trofima nemocného zůstavil v Milétu. II. Tim. 4, 20.

---

[1]) Svatý Tyranion dne 21. února.

Dne 30. prosince.

I. David, král, Žalmista Páně.

David byl syn bohatého pastýře v Betlemě z rodu Judova. Prvního krále Israelského, Saula, zavrhl Bůh pro neposlušnost, a poslal Samuela do Betlema, aby Davida za krále pomazal. Saul těžkomyslný povolal Davida ke dvoru královskému, aby ho obveseloval zpěvem a hrou na harfu. Saul maje v Davidovi zalíbení, učinil ho svým zbrojnošem. Ve válce s Filistiny za pomoci Boží porazil David obra Goliáše, a tím prokázal velikou službu králi a národu. Když pak David opět šel ke dvoru královskému, a ženy Israelské zpívaly: „Saul pobil tisíc, David deset tisíc nepřátel," žarlivý král vícekráte hledal bezživotí Davidova, učinil ho tisícníkem, aby mu nebyl na očích, a pro velikou udatnosť dal mu dceru svou Micholu za manželku. Králův syn Jonathan, smířil sice otce svého Saula s Davidem přítelem svým, ale nové vítězství Davidovo znova probudilo v Saulovi starou žárlivost, tak že David před ním a jeho vojskem utíkati a skrývati se musel. Saul dostal se do moci Davidovy, ale David nevolil ublížiti pomazanému Páně. Spícímu uřízl jen cípek pláště na důkaz, že mu není nepřítelem, a tudíž nevinně od něho pronásledován jest. Velkodušnost tu osvědčil David i podruhé.

Král Saul, spustiv se Boha, zhynul samovraždou. David oplakav jej a přítele Jonathana ve válce padlého, dal se v Hebronu slavně pomazati a provolati za krále pokolení Judova. Po sedmi létech pak i od ostatních jedenácti pokolení za krále uznán byl, a přeložil sídlo své z Hebrouu do Jerusaléma. Archu umluvy dal rovněž do města sídelního slavně přenesti a v nádherném stánku umístiti, při čemž všemu národu dal skvělý příklad nábožnosti a pokory.

David zamýšlel vystavěti chrám Hospodinovi, ale Bůh protivil se tomu skrze proroka Nathana, jenž mu z rozkazu Božího učinil opětné zaslíbení, že z jeho rodu narodí se Vykupitel světa. David, zařídiv bohoslužbu, vítězně bojoval s nepřátely sousedními a rozmnožil říši svou.

Ač byl David „muž podle srdce Božího," přece z křehkosti lidské dopustil se hříchu velikého s Bethsabeou, man-

želkou Uriášovou, kteréhož ve válce s Amonity kázal postaviti na místo nebezpečné, kde rukou nepřátelskou zahynul. Když pak prorok Nathan jej pokáral a tresty Boží mu opověděl, činil upřímné pokání. Bůh mu odpustil hříchy spáchané, ale zasloužené tresty časné přece uvalil na něj. Syn jeho Absolon vzbouřil se proti němu, tak že otec král před ním a jeho vojskem prchnouti musel z Jerusaléma. Absolon ve vzpouře té zahynul, prohřešiv se proti čtvrtému přikázaní Božímu.

Král David s velikou slávou navrátil se do Jerusaléma, a zase vítězně bojoval s Filistiny.

I za stáří svého ještě zarmouceno bylo srdce jeho. Syn Adonias chtěl sobě již za živobytí otcova pojistiti následnictví na trůně královském; ale Bethsabea, choť jeho, uposlechla rady proroka Nathana, a vyzradila to králi, který na hoře Gihonu u Jerusaléma za nástupce svého pomazati dal Šalomouna, syna Bethsabey, jemuž byl David již dříve slíbil trůn svůj. Adonias podrobil se otci, jenž ho na milost přijal. Nedlouho před smrtí svou napomenul ještě syna svého Šalomouna, aby svědomitě zachovával přikázaní Boží, umřel po kralování čtyřicetiletém, a pochován byl v městě Davidově

Žalmy Davidovy, jenž mu získaly jméno „Pěvce královského,“ jsou nevyvážným pramenem moudrosti a cnosti. Nejeden žalm obsahuje proroctví o Mesiáši, odkudž David nazývá se také „Prorokem královským.“

2. Svatá Kolumba, panna, mučenice Senská.

Aurelian, Římský císař od roku 270. do roku 275. po Kristu, byl syn Ilyrského sedláka ze Srému. Svou udatností dodělal se trůnu císařského, kterýž na novo upevnil vítězstvím nad nepřátely domácími a cizými. Poněvadž však nenáviděl křesťany, řádilo za jeho vlády kruté jich pronásledování. Hned na počátku panování svého seděl za stolem psacím a hotovil se podepsati rozkaz, aby křesťané trestně stíháni byli. V tom okamžení udeřil blesk u něho, tak že mu leknutím péro z ruky vypadlo. Po nějaký čas zůstali křesťané na pokoji. Ale později přece dal se pohnouti pomluvami modlářů pohanských k ukrutnosti takové, že i sám osobně spolu s katany křesťany vyhledával, soudil a mučil.

Takovou měrou i v Galii (v nynější Francii) v městě Sensu[1]) dal křesťany uvězněné na veřejné náměstí vyvesti, a kazal jim, aby modlám na oltáři uchystaném obětovali kadidlo, a tak zapřeli víru svou. Mezi křesťany těmi byla také sličná panna Kolumba. Narodila se ve Španělích z rodičů vzácných, ale pohanských. Poznala hned za útlé mladosti Pána Ježíše, a nedala se nikterak nakloniti k modloslužbě. Aby víru křesťanskou dokonale vštípila sobě, prchla tajně s několika spoludružkami do města Vienny v Galii, odkud, byvši ve víře Kristově důkladně vyučena a pokřtěna, odebrala se do Sensu, kde byla vzorem života nábožného a cnostného.

Císař Aurelian, spatřiv ji mezi křesťany, mluvil k ní: „Kolumbo[2]), holubičko krásná, budiž pamětliva na mladost a krásu svou! Obětuj bohům! Odstup od Nazareťana, jenž přikazuje chudobu a zapírání sebe. Budeš-li se klaněti Joviši, ozdobím tě zlatem i drahokamy; budeš šťastnou chotí vlastního syna mého!“ — Kolumba odpověděla: „Již dávno zvolila jsem sobě Chotě vzácnějšího i nad syna tvého! Ó císaři, nemohu na tvůj návrh přistoupiti a nebudu modlám obětovati.“ — Zvědavý císař otázal se jí řka: „Kdož pak jest ten vyvolený ženich tvůj?“ — Kolumba odvětila: „Ten, jejž jsi nazval Nazareťanem; Ježíš, můj Spasitel, pro kteréhož hotova jsem vytrpěti všeliké muky!“ — Aurelian rozhněval se a pravil s nuceným smíchem: „Nuže, holubičko krásná, dám tě zavesti do domu, kde zhyne sličnost tváří tvých a čistota duše tvé, aby ženich tvůj neměl žádného zalíbení v tobě.“

Zavedli svatou pannu do hampejsu, kde nemravníci libovolně nakládati směli s ní. Kolumba zarděla se studem a zachvěla se v útrobách, když vkročila do domu zlopověstného. Tam padla na kolena a modlila se k Bohu Kristu Pánu. Tu vrazil pohanský mladík Baruch k ní. Panna, vidouc chlipníka, zbledla, a hlasitě k nebesům o pomoc volala, když zlosyn drze na ni dotíral. Znenadání přiběhl medvěd, a Baruch polekaný šťastně utekl. Kolumba viděla se v novém nebezpečenství. Ale raději

---

[1]) Sens (Sans) město v kraji Yonneském na řece Yonně při železnici Pařížsko-Lyonské, má 10.000 obyvatelů, arcibiskupa, 15 kostelů a značné starožitnosti Římské. — [2]) Columba po latinsku jmenuje se holubice.

volila pozbytí medvědem život, nežli nemravníkem panenskou nevinnost. Medvěd však podíval se na pannu, zabručel a zase odešel. Bylť prolomil svou klec ve zvěřinci, kdežto k zápasům v divadle s jinými šelmami chován byl, a vyřítil se, aby řízením Božím vyrval služebnici Kristovu z drápů smilníka. Kolumba děkovala Bohu, že ji vysvobodil z nebezpečenství dvojího.

Císař Aurelian uslyšev, co se bylo stalo, nepřišel zázrakem tím k poznání, ale rozkázal, aby čarodějnice ta upálena byla. Ihned zapálili dům, a plamen již se dral do pokoje, v němžto Kolumba posud na kolenách klečíc modlila se. Baruch uprostřed plamenů a kouře vběhl do domu a rychle vynesl pannu v silném náručí svém. Poznalť svůj dřívější zločin, a umínil sobě, že Kolumbu zachrání, nebo s ní v plamenech zahyne.

Aurelian hněvem zuřil, a dal i svatou pannu, i kajicníka Barucha mečem odpraviti.

Tělo svaté Kolumby zůstalo déle nepohřbeno, až jistý slepý hrabě, jménem Autbert, k němu se přivesti dal, a když pln důvěry se ho dotkl a zraku nabyl, dal je uctivě pochovati. Později vystavěn byl v městě Sensu klášter a chrám ke cti svaté Kolumbě. Svatý Tomáš Kentrberyský, za pobytu svého v městě tom každodenně modlíval se u hrobu svaté panny a mučenice Kolumby.

Trest Boží za nelidské trýznění nevinných křesťanů brzo zachvátil ukrutníka císaře Aureliana. Chystaje se proti Peršanům zavražděn byl návodem vlastního tajemníka svého Mnesthea v Thrácku roku 275. — Devět set a padesát nepřátel zahynulo rukou císaře Aureliana. Alemany a Markomany ve třech bitvách porazil. Celý Egypt vítězně podmanil sobě. Obnovil jednotu panství a zasloužil příjmí „Obnovitele svrchované moci zákonní a výkonné“ (Restitutor imperii). Avšak naproti pravému Bohu, Jejž „Nazaretanem“ nazýval, osvědčila se jeho malá moc. Dopuštěním Božím zahynul smělý nevěrec a rouhač rukou zákeřnickou. „Kdožby se rouhal jménu Hospodinovu, smrtí ať umře.“ III. Mojž. 24, 16.

3. Svatý Ignácius (Ignát), patriarcha Cařihradský.

Svatý Ignácius (Ignát), syn Byzantského císaře Michaela I., vnuk císaře Nikefora I.[1]), k rozkazu císaře Lva Armenského roku 813. jako pacholík s bratřími svými ztýrán a v klášteře na jednom ostrově zavřen byl. V klášteře rychle vyvíjely se výborné vlohy jeho tou měrou, že si ho bratří řeholníci vyvolili za opata. Pověst o nábožném opatu Ignáciovi rozhlásila se daleko široko.

Zatím císař Lev Armenský zahynul zbraní zákeřnickou. Michael z Frygie povýšil rod svůj na trůn Cařihradský roku 820., a vládl do roku 829., kdy jeho syn a nástupce Theofil žezlo převzal. Theofil v Asii nešťastně válčil, doma pak ctitele obrazů posvátných ukrutnými tresty stíhal. Po smrti císaře Theofila roku 842. vládla jeho vdova, císařovna Theodora (Bohdanka) místo nezletilého syna svého Michaela III. Theodora[2]) hájila ctění obrazů, a statečně opírala se bloudícím protivníkům jejich.

Roku 847. zemřel Methoděj, patriarcha Cařihradský. Císařovna Theodora povýšila na prestol uprázdněný slovutného opata Ignácia. Z toho byla radost všeobecná; jenom Řehoř, arcibiskup Syrakuský[3]), a jeho nečetní přívrženci vzpírali se proti volbě té spůsobem takovým, že jej synoda patriarchou Ignáciem svolaná sesadila. Řehoř stal se zapřísáhlým nepřítelem patriarchy Ignácia. Bardas, bratr císařovny Theodory, pochlebováním neschopného císaře Michaela III. opanoval, a proti Theodoře popudil. Theodora úřad poručnický a vladařský složila, Bardas místo slabého císaře vládu převzal, a životem prostopášným veliké pohoršení vzbudil. Patriarcha Ignácius nejprvé laskavě napomínal nemravníka a rouhače, a když to neprospívalo, nepřipustil ho na slavnost Zjevení Páně ku svatému přijímání.

Od toho dne kaisar čili vladař Bardas hleděl odstraniti Ignácia patriarchu. K tomu konci u císaře Michaela III.

---

[1]) Mezi rodem Isaurickým a novou dynastií Frygickou panovali v Cařihradě čtyři císaři: Nikefor I. zemřel r. 811. ve válce s Krumem, mohutným panovníkem Bulharským. Nikeforův syn Staurakios jenom od 25. července do 2. října 811. Michael I., jejž Bulharové roku 813. porazili a Lev Armenský o korunu připravil. — [2]) Sv. Theodora dne 11. února. — [3]) Syrakusy, hlavní město na ostrově Sicilii.

podezříval vlastní sestru svou, císařskou vdovu Theodoru, jakoby jej, syna svého, s trůnu svrhnouti zamýšlela, a patriarcha Ignát prý jest spolčen s ní. Krátkozraký císař dopustil Bardovi, aby císařovnu Theodoru a její tři dcery do kláštera zavřel, a patriarcha Ignát měl jim závoj dáti, to jest: jeptiškami učiniti je roku 855. Patriarcha neohroženě násilníka Bardu pokáral a prohlásil, on že nikomu násilně závoj nedá, a nikterak působiti nevolí proti císařovně, jížto byl přísahal věrnost, když byl za patriarchu zvolen.

Bardas dosáhl účelu svého. Tvrdilť, že dokázáno jest spiknutí proti císaři. Císařovna Theodora zůstala v klášteře uvězněna plných deset roků až do šťastné smrti své. Patriarchu Ignácia dal Bardas v jeho vlastním paláci spoutati a na ostrov Terebinthus do vyhnanství odvesti. V Cařihradě sešli se biskupové, a vyslovili se vesměs pro Ignácia. Bardas, obávaje se následkův zlých, vypravil posly za Ignáciem, aby jej přiměli k dobrovolnému odřeknutí se důstojnosti patriarchy Cařihradského. Ignác arciť nesvolil. Bardas použil Řehoře, sesazeného arcibiskupa Syrakuského, k tomu, aby sehnal několik povolných stranníků a slabochů v jakousi synodu, a ti nepovolanci sesadili Ignácia, a na jeho místo zvolili císařského dvořenína Fotia, jemuž sesazený Řehoř Syrakuský během šesti dnů udělil všech posvěcení roku 858.

Fotiovi nestačilo vypovězení pravého patriarchy Cařihradského, Ignácia; proto podezříval jej u císaře, jakoby ve vyhnanství svém o něm pikle činil. Nevinného trpitele Ignácia vlekli na místo vzdálenější a uvěznili jej ve hrobce Kopronyma císaře [1]), kdežto byl by jistotně zemřel hladem a nezdravým vzduchem, kdyby jej nebyli mužové nábožní ještě v pravou chvíli vysvobodili.

Nyní pak, jakoby se hněv Bardův a Fotiův na něm nasytiti chtěl, vodili jej s místa na místo, ze žaláře do žaláře; trápili jej hladem a bitím, a konečně řetězy spoutaného odvedli na ostrov Lesbos. [2])

---

[1]) Byzantský císař Konstantin V., krutý nepřítel obrazů posvátných, jemuž dáno příjmení Kopronymus (Necuda), panoval od r. 741. do 775. — [2]) Lesbos, jinak Mitylene, ostrov v Egejském moři u západního pobřeží Malé Asie, s hlavním městem Metelino, nyní Kastro.

Podobně pronásledováni byli věrní ctitelové svatého patriarchy Ignácia.

Fotius lstí a hrozbami sehnal novou synodu, kteráž sesazení patriarchy Ignácia potvrdila, a vynasnažoval se všemožně u papeže Mikuláše I. (858—867),[1]) aby jej v důstojnosti patriarchy Cařihradského potvrdil. Papež Mikuláš, který vždy a všude jenom dobrému chtěl, zavrhl vše, co synoda Fotiova ustanovila.

Roku 866. císař Michael III. dal kaisara (vladaře), ujce Bardu, odpraviti, a místo něho učinil svého miláčka Basilia, Slovana Makedonského, vladařem, kterýž, obávaje se podobného osudu, jemuž podlehl Bardas, spůsobil spiknutí, jímžto zahynul císař Michael III. roku 867.

Basilius Makedonský, jak mile stal se císařem, hned druhého dne sesadil Fotia, a sněm svolaný do Cařihradu vyloučil jej a jeho přívržence z Církve. Císař Basilius poslal vysokého úřadníka pro vypovězeného Ignácia, aby jej slavně přivedl do Cařihradu. Za všeobecné radosti stařičký Ignát opět dosazen byl do vznešeného důstojenství svého. Císař sám podal zprávu o tom papeži Mikuláši I., jemuž i patriarcha Ignácius psal.

Lstivý Fotius hleděl všelijak přízně císařovy nabyti a svatého Ignácia odstraniti; avšak Ignát udržel se na stolci církevním až do blažené smrti své roku 878., kdy osmdesátiletý kmet vešel do radosti nebeské.

Po smrti oslavil jej Bůh zázraky velikými. Západní i Východní Církev ctí Ignácia za světce Božího.[2])

Dne 31. prosince.

I. Svatý Silvester, papež.

Svatý Silvester byl syn váženého měšťana Římského, Rufina, jenž ochotně konal skutky milosrdenství, a zvláště o cizince příchozí laskavě pečoval. Vědeckého vzdělání a nábožen-

---

[1]) Sv. Mikuláš I., dne 5. prosince. — [2]) Karamzin (otec novoruské literatury, naroz. dne 1. prosince 1766, císařský historiograf) v Načertanii cerkovnoj istorii dokládá, že Ignát, patriarcha Cařihradský, posýlal křesťanské věrověsty do Rus, jmenovitě do Kyjeva.

ského vychování nabyl Silvester u zbožného kněze Cyrina. Pro mimořádné vědomosti, pro velikou nábožnost a horlivost při službách Božích udělil mu papež, svatý Marcelin, svěcení kněžské. Čemu byl Silvester přivykl v domě otcovském, provozoval také, když se knězem stal. Přijímalť poutníky do domu svého a milerád sloužil jim. Mimo jiné hostil v domě svém poutníka Timothea z Antiochie, kterýž přišel, aby pobožnost svou vykonal u hrobu svatých apoštolů Petra a Pavla v Římě. Timotheus pobyl delší čas v Římě, a všestranným chováním svým vydával svědectví o víře křesťanské. Za tou příčinou od pohanů polapen, k soudci přiveden, uvězněn, a když ve víře své nezvratně stál, na smrt mečem odsouzen byl. Kněz Silvester postaral se o to, aby tělo jeho slušně pochováno bylo v zahradě paní Theodory u silnice Ostijské.[1]) Soudce domnívaje se, že Timotheus u kněze Silvestra zůstavil mnoho peněz, kterých se mu zachtělo, dal i jej uvězniti. Avšak Silvestr brzy opět na svobodu propuštěn byl, neboť soudce toho večera spolkl rybí kost, a následkem toho zemřel.

Po smrti papeže svatého Melchiada na začátku roku 314. zvolen byl Silvester za jeho nástupce. Toho času stal se převrat pro člověčenstvo předůležitý. Císař Konstantin I. Veliký, spatřiv na obloze kříž a nápis: „V tomto znamení zvítězíš," poznamenal hlavní prapor vojenský znamením kříže, porazil mnohem silnějšího soka svého, císaře Maxencia (dne 28. října 312.) u Říma, nabyl Italie i Afriky, a prohlásil se bez obalu za ctitele křesťanství a ochránce křesťanů, jimžto dána byla volnost veřejné bohoslužby, tak že veliké množství křesťanských chrámů povstalo ve všech zemích. Svatý Silvester, papež, svobody té horlivě užil; svědomitě pečoval o utvrzení svaté víry a dobrých křesťanských mravů.

Proti Donatistům, nebezpečným toho času rozkolníkům, již za papeže Melchiada odbýval se roku 313. sněm, kterýž je odsoudil. Za panování papeže Silvestra císař Konstantin dal svolati druhý sněm do Arelatu (Arles) v Galii (Francii), na kterémž rozkolník Donat opět ze spolku Církve vyloučen byl,

---

[1]) Silnice Ostijská t. j. silnice vedoucí do města Ostie v Latiu při ústí Tibery.

a vydalo se mimo to 22 předpisů kázně církevní se týkajících, kteréž shromáždění otcové k potvrzení a prohlášení předložili papeži Silvestru, jenž nemohl osobně přijíti na sněm Arelatský.

Veliký zármutek tísnil otcovské srdce papeže Silvestra, když císař Licinius, švakr Konstantina Velikého, roku 319. v zemích svých Východních obnovil pronásledování křesťanů. Nejvyšší pastýř Církve za svěřence snžované bojoval vroucnými modlitbami až do roku 323., kdy Licinins Konstantinovi válku vypověděl, ale poražen byv říši svon jemu postoupiti musel. Od toho roku zmizely na penězích císaře Konstantina pohanské odznaky; císař přijímal do komonstva svého vždy více a více křesťanů, stavěl mnoho kostelů a obmezoval pohanskou modloslužbu.

Tyto radosti papeži Silvestrn však brzo ztrpčeny byly pekelnou vzpourou bludaře Aria, jenž Božství Kristovo popírati se osmělil. K vůli tomu svolal císař Konstantin první všeobecný sněm církevní roku 325. do města Nicey v Bithynii, na kterýž dostavilo se 318 biskupů ze všech zemí, a jemuž místo papeže Silvestra předsedal Hosius, biskup z Korduby (Cordova) ve Španělích s kněžími Vítem a Vincenciem. Mezi sněmovníky těmi byli také vyznavači, jenž za posledního pronásledováni zmrzačeni byli, n. p. Pafnucius z Egypta. Blud Ariův slavně zavržen, Arius tvrdošíjný z Církve vyobcován byl, a sepsalo se vyznání víry, kteréž od té doby ve mši svaté se říká. Kdožkoli k onomu vyznání víry přistoupiti se zdráhal, vypovězen byl císařem Konstantinem ze země.[1])

Výhradná a žádným nerušená samovláda neměla u císaře Konstantina dobrých výsledků. Svévole a prchlivost rostoucí svedla jej až ke skutkům krvavým. Lehkověrnost již roku 327. spůsobila při něm, že Aria za muže bezúhonného považoval, jej z vyhnanství nazpět povolal, a jeho přívržencům u dvora císařského přednost dával. Sám však křest svatý přijal teprvé před samou smrtí roku 337.

Za takových poměrů bylo ovšem svatému papeži Silvestru mnoho prací podnikati, mnoho těžkých starostí snášeti, mnoho

---

[1]) Jmenovitě Arius a dva biskupové Theonas z Marmariky a Sekundus Ptolemejský, pro tvrdošíjnost svou do Ilyrie vypovězeni byli.

zármutků zakoušeti, aby Církev Páně pokud možno před škodou ubránil a k rozkvětu přivedl. Pracovalť pak v obém směru tom neunaveně až do šťastné smrti své dne 31. prosince roku 335., kteréhož dne v Církvi Páně jeho výroční památka světí se. Jeho tělo pochováno na hřbitově svaté Priscily, a později od papeže Pavla I. přenešeno bylo do kostela, jenž nyní kostelem svatého Silvestra sluje.

2. Svatá Melania Starší, vdova Římská, bába.

Na konci čtvrtého a na začátku pátého století žila v Římě rodina proslavená vznešeným stavem, velikým bohatstvím, skvělými zásluhami o vlast, a mimořádnou svatostí členův svých. Melania Starší pocházela z převzácného rodu Španělského, narodila se v Římě roku 343., provdala se za veleváženého státního úřadníka, ale již ve svém 23. roce stala se vdovou, a ztratila s manželem také dvě děti. Jediného synáčka pozůstalého, Publikolu, svěřila nábožným a učeným učitelům na vychování, sama pak oddala se životu svrchovaně přísnému. Opustila Řím, putovala do Egypta a do svaté země. Ztrávila deset roků na poušti, aby se naučila životu nábožnému od poustevníků, jimžto veliké almužny dávala.

Toho času panoval v říši Východní císař Valens, kterýž maje odebrati se do války s Gothy roku 366., přijal křest k vůli manželce své Domiuice od Eudoxia, Arianského biskupa Cařihradského, a počal zjevně katolíkům křivditi a je pronásledovati netoliko z Cařihradu, ale také z Antiochie, druhého sídelního města svého. Židé i pohané směli volně víru svou vyznávati, ale katolíci byli všemožně utiskováni, což trvalo až do smrti císaře Valensa roku 378. u Adrianopole v opětné válce proti Gothům.

Za toho pronásledování katolíků nejhůře vedlo se mnichům Egyptským od Arianů jímaným a žalářovaným. Ubozí kde a jak mohli rozutíkali a skrývali se, aby neupadli do moci zuřivých nepřátel svých. Melania té doby po tři dny živila 5000 pronásledovaných a skrytých mnichů. Byla polapena a k soudci Arianskému přivedena. Soudce, poznav její neohroženost, hned zase propustil ji.

Později odebrala se Melania do Palestiny, aby tam laskavě a horlivě sloužila dvanácti biskupům vypovězencům. Ješto pak Římský vladař přikázal, aby jim nikdo pomocen nebyl, Melania oblékala se v šaty chatrné, času nočního přicházela k nim a donášela, čehož potřebovali. Byla však vyzrazena a k vladaři přivedena. Melania mu vyjevila svůj stav a rod, a tak zmužile hájila nevinné vypovězence, že ji vladař propustil a dovolil, aby volně a bez překážky biskupům sloužila.[1])

V Jerusalémě založila Melania klášter pro ženské, ve kterémž s padesáti řeholnicemi 27 roků žila. Její horlivost ve víře, nábožný život a laskavé obsluhování poutníků po zásluze známo a chváleno bylo ve všech zemích. Proto, když cestovala do Říma, aby příbuzné své ve víře katolické utvrdila, Římané jí uchystali slavný vjezd. V Neapoli očekávali ji konšelové Římští a jeli před ní ve skvostných kočářích. Melania v rouše nuzném na koni hubeném následovala za nimi. V Římě na víru obrátila vzácného pohana Aproniana, manžela své tety Avity.

Z Říma putovala Melania do Afriky k svatému Augustinu, kterýž v listu psaném svatému Paulinovi z Noly, blízkému příbuznému Melanie, svědectví dává o křesťanské zmužilosti, s jakouž Melania přijala zprávu o smrti syna svého Publikoly.

Ještě jednou navštívila Melania Starší Řím, napomenula své příbuzné, aby nábožně živi byli, velikou část statků svých chudým rozdali, a hlučný Řím opustili. Sama pak vrátila se do Jerusaléma, kdežto, co jí ještě zbylo, chudým dala a po čtyřiceti dnech šťastně v Pánu zesnula. Svatý Augustin, Paulin z Noly, Jeroným a jiní pochvalně píší o její cnostech.

3. Svatá Melania Mladší, vnučka.

Publikola, syn Melanie Starší, vyznamenával se velikými dary Ducha Svatého, a měl za manželku Albinu, kteráž

---

[1]) Takové pronásledování katolíkův bylo by nám téměř nepochopitelné, kdybychom podobné divadlo neměli před sebou. Následkem zákonův na katolíky v Německu vydaných r. 1875. bylo několik biskupů víře a pravé svobodě věrných uvězněno, množství kněží katolických dílem v žalářích, dílem v cizých zemích rozptýleno; klášterníci a jeptišky vypuzení a oloupení musel buď do sousedních říší, buď až do Ameriky odstěhovati se pro víru svou.

mu porodila syna Publikolu a dceru Melanii Mladší. Tato se roku 395. provdala za Piniana, jenž byl syn Severa vladaře v Africe. Pinian a Melania Mladší, jimž dítky pomřely, zavázali se po sedmiletém manželství svém slibem dobrovolné zdrželivosti, a tudíž žili jako bratr a sestra sloužíce Bohu a konajíce skutky lásky a milosrdenství. Roku 405. hostili několik biskupů Ilyrských, kteří jakožto přátelé svatého Chrysostoma do Říma utéci museli. Uposlechnuvše rady svaté Melanie Starší, jakož dříve povědíno bylo, prodali své statky v Galii a ve Španělích, rozdali ztržené peníze chudým a svobodu dali nevolníkům, jichžto se 8000 počítalo. Opustivše Řím putovali do Tagasty v Numidii k svatému Alypiovi, do Hippa k svatému Augustinovi, a žili v dobrovolné chudobě dílem v Italii pod správou svatého Paulina z Noly, dílem v Jerusalémě, kamž roku 417. odebrali se. Melania Mladší trávila začasté celé noci v chrámě hrobu Božího na modlitbách. Potom oba manželé Pinian a Melania putovali do Egypta, navštívili svaté poustevníky, dali jim hojné almužny a vzdělali se jejich horlivostí nábožnou.

Když se byli do Jerusaléma navrátili, ubytovala se Melania Mladší v malé chyšce na hoře Olivetské, z nížto nevyšla než za tou příčinou, aby onemocnělé matce své Albině věrně sloužila. Po smrti matky své roku 433. vystavěla nedaleko Jerusaléma klášter panenský, a manžel její Pinian klášter pro mnichy. Pinian v klášteře tom zemřel roku 435.

Melania však ještě jedenkrát vydala se na pouť dalekou. Volusian, bratr matčin, přibyl v záležitostech Římského císaře Valentiniana III. do Cařihradu k Theodosiovi Mladšímu (synu Arkadiovu). Volusian, přes všeliké namahání příbuzných ještě pohan, psal Melanii Mladší, aby jej navštívila. Melania, aby duši ujcovu spasila, vydala se na dalekou a obtížnou cestu. V Chalcedonu vykonala pobožnost u hrobu svaté panny a mučenice Eufemie, prosíc za osvícení ujce svého. Když pak přišla do Cařihradu, navštívila ujce Volusiana nemocného. Stařičký Volusian představoval si Melanii, jak ji byl vídal mladou, sličnou a nádherně ošacenou; když ale spatřil ji bledou, umořenou a chudobně ošacenou zvolal: „Melania, kteraká změna stala se s tebou?“ — Melania odpověděla: „Rozumný člověk jen proto vzdá se dobrovolně radostí a statků zemských, jen proto se skvělé

výše sestoupí v chudobu a svízele všeho druhu, aby na onom světě přijal slávu nekonečnou. „Všecky věci pokládám býti škodou pro vyvýšenou známost Ježíše Krista, Pána mého, pro Nějž jsem všecko ztratila, a mám jako za lejno, abych Krista získala a v Něm nalezena byla.“ Filip. 3, 8. Volusian uvěřil, pokřtěn byl a blaženě zemřel ještě za pobytu Melanie v Cařihradě.

Císař Theodosius a choť jeho Eudoxia všemožnou čest prokazovali Melanii Mladší, jejíž vzorný příklad mnoho pobloudilců přivedl nazpět do lůna Církve katolické. Vykonavši úlohu svou vrátila se Melania za počasí nepříjemného do Jerusaléma, aby svátky Velkonoční slaviti mohla na místě svatém. Roku následného připutovala císařovna Eudoxia do Jerusaléma. Přispěním svaté Melanie nabyla pravé křesťanské pokory a trpělivosti, jížto později zapotřebí měla, když ji manžel císař Theodosius pro podezření vypověděl do Palestiny, ač mu byla přísahala, že jest nevinna.

Brzy po odchodu císařovny Eudoxie Melania Mladší tušila, že se jí konec života vezdejšího blíží. Dlouho modlila se u hrobu Božího, se světem se rozloučila, těšila a napomenula své řeholné sestry, a odevzdala ducha svého v ruce Boží dne 31. prosince léta Páně 439. Veškera země truchlila, a Bůh oslavil služebnici Svou jak za živa tak po smrti mnohými zázraky.

Slavný rod její počítá mezi členy svými mimo proslavenou Melanii Starší, svatého Paulina z Noly, svatou Melanii Mladší, svatou Albinu a svatého Piniana.

4. Svatý Melito, biskup Sardeský.

Svatý Melito, jehož biskupským sídlem bylo město Sardes [1]), žil a požehnaně působil za druhé polovice druhého století křesťanského. Melito náležel mezi nejvýtečnější biskupy a největší učence věku svého. Tertulian, téměř soudobník, chválí skvělou výmluvnost jeho, a dokládá, že jej všeobecně považovali za proroka. Polykrates z Efesu o něm dosvědčuje, že všeliké věci spravoval v Duchu Svatém. Svatý Jeroným klade

[1]) Sardes, slavné hlavní město staré Lydie v Malé Asii.

jej do počtu nejslovutnějších spisovatelů církevních. Dějepisec Eusebius zachoval nám úryvky z jeho spisů. V jednom z úryvků těch (IV, 26) vypravuje Melito o sobě, že cestoval do krajin východních, aby pátral po původních knihách Starozákonných, jichžto obsah udál se v zemích těch. Mimo to známo jest, že Melito sepsal a Římskému císaři Marku Aureliovi[1]) podal obranu křesťanův roku 170. po narození Páně, a brzy potom v biskupském městě svém zemřel, ješto Eusebius IV, 26. píše, že obrana ta byla posledním jeho spisem.

Z důležité Melitonovy obrany křesťanův vypsal církevní dějepisec Eusebius mimo jiné následný úryvek: „Co se nikdy nedělo, děje se nyní. Ctitelové Boží pronásledují se, a v Asii sužováni jsou novými zákony. Nestydatí, cizého jmění žádostiví udavači veřejně za dne i za noci odírají nevinné (křesťany), nalézajíce k tomu podnět a příčinu v nařízeních. Děje-li se tak k rozkazu tvému, budiž to za věc spravedlivou pokládáno; neboť panovník spravedlivý nemůže přikazovati něco nespravedlivého; my snášíme milerádi krásný osud takové smrti. Jenom za to prosíme, aby's křesťany sám poznati hleděl, a pak dle zásad spravedlnosti rozhodl, zasluhují-li smrt a trest, nebo život a pokoj. Nepochází-li však od tebe nařízení, jakéž nevydává se ani proti nepřátelským cizincům a násilníkům, tím více prosíme, aby's nás hájil proti veřejným lupičům... Naše víra křesťanská kvetla druhdy mezi cizinci (židy); pak rozvětvila se za mocné vlády tvého předchůdce Augusta i v národech tvých, a byla šťastnou známkou říše tvé; neboť od té doby moc Římanů nabývala velikosti a lesku... Jenom císař Nero a Domician dali se přemluviti od lidí pomluvných, a od nich osočování křesťanů dále rozšířilo se. Avšak nevědomost jejich napravili výborní prarodičové tvoji, a zapovídali pronásledování křesťanův. Jak známo, psal tvůj děd Adrian, Fundan, císařský náměstek v Asii, a otec tvůj, s nímžto jsi už vládu sdílel, rozličným městům, zejména Larise, Solunu, Athénám a jiným, aby nižádných novot v příčině naší nezaváděli. O tobě však, jenž rovněž tak, ba mnohem lidštěji a roz-

---

[1]) Marcus Aurelius (Antoninus Filosofus) panoval společně s Verem 161—180.

umněji o křesťanech smýšlíš, tím více přesvědčeni jsme, že učiníš vše, zač tebe prosíme."

Tento úryvek z obrany křesťanův císaři podané vydává svědectví o rekovné horlivosti biskupa Melitona pro čest a slávu Boží a pro spásu bližních, a o učenosti veliké, kterou zaskvívala se ostatní díla jeho, jichžto nápisy zachoval nám Eusebius.

5. Svatý Mikuláš, vojín, panic, klášterník.

Nikefor I., císař Byzantský (Cařihradský), panoval od roku 802. do 811. Dvakráte válčil s Bulhary. Roku 809. z válečné výpravy musel navrátiti se, poněvadž vypuklo proti němu povstání. Roku 811. opět vtrhl do jejich země. Když byl zvítězil v některých bitkách, nechtěl svoliti v nabízený mír. Tu se obořili na něj Bulhaři, a porazili jej v bitvě zoufalé dne 25. července roku 811., ve kteréž i císař Nikefor padl.

Do války této ve vojsku císaře Nikefora šel také Mikuláš, vojín mladý a chrabrý. Jednoho dne ubytován byl u domácího pána, jenž měl dceru necudnou. Statečný vojín tak se jí zalíbil, že jej přemlouvala k hříchu. Mikuláš rekovný a cnostný odvětil jí: „Jsi na omylu! Za krátkou hříšnou rozkoš nezapru Boha, a nezaprodám ďáblu duši svou!" — Takové řeči z úst vojínových nenadála se nešlechetnice; ale přece nepřestala strojiti mu nástrahy. Vojín Mikuláš po dobrém odbyl ji i po druhé. Když pak i po třetí projevila mu nečistý úmysl svůj, vojín Mikuláš citelně potrestal a vyhnal ji. Od té chvíle neopovážila se více obtěžovati ho.

Třikrátní vítězství nad sebou vojína více šlechtí a zdobí než desateré přemožení nepřítele. Vítězná rekovnost Mikulášova došla zasloužené odplaty. Za nejbližší noci ve snách zjeveno jemu, že vojsko císařské od Bulharů bude poraženo, on však že vyvázne zdráv a živ z bitvy krvavé. Stalo se tak dne 25. července roku 811.

Válka byla ukončena. Vojín Mikuláš dal výpověď z vojenské služby, aby se věnoval výhradně toliko službě Boží. V klášteře nábožně a kajicně staral se o spásu věčnou, do kteréž vešel klidnou a blaženou smrtí.

Měsíc leden.

Dne 1. ledna.

1. Slavnost Obřezání Páně.

Nový rok občanský.

Na slavnost „Obřezání Páně“ a na den nejsvětějšího jména Ježíš čte se nejkratší svaté evangelium: „Když se naplnilo dnů osm, aby obřezáno bylo Dítě, nazváno jest jméno jeho Ježíš, kterýmž nazváno bylo od anjela, prvé než se v životě počalo.“ Luk. 2, 21. Ježíš Kristus, zaslíbený Vykupitel světa narodil se v Betlémě z Marie Panny; anjelové zvěstovali pastýřům u stáda svého ponocujícím radostné a spasné narození Jeho; pastýři chvátajíce přišli do chléva Betlémského, a poznali v jeslech Krista Spasitele. Od té chvíle naplnilo se dnů osm, aby obřezáno bylo Dítě za rozkazem Hospodinovým, jenž byl mluvil k Mojžíšovi řka: „Mluv synům Israelským: Dne osmého obřezáno bude nemluvňátko.“ III. Mojž. 12, 3. Obřízka Starozákonná na hřích dědičný ukazovala a jej potvrzovala. Proto Kristus, nenarodiv se spůsobem přirozeným jako lidé druzí, nebyl povinen obřízce podrobiti se; a přece podrobil se jí nejprvé proto, aby se osvědčil býti pravým člověkem a pravým potomkem Abrahamovým, pak ale proto, aby nám byl vzorem a příkladem, kterak se řádům podrobovati a svatých obřadů pilni býti máme. Mimo to však obřezání Páně bylo také skutkem spásy člověčenstva; byloť prvým utrpením, prvým krveprolitím Jeho, prvým zadostučiněním za hříchy všechněch lidí.

Při obřízce dává se u židů dítěti novorozenému jméno. I narozenému Synu Božímu dáno bylo jméno; ale nikoli jméno náhodné, jméno od lidí vyvolené a vymyšlené; ale dáno Mu jméno

Ježíš, kterýmž Božské Dítě nazváno bylo od anjela, prvé než se v životě Marie Panny počalo. K rozkazu Božímu zvěstovalť archanjel Gabriel Marii Panně v Nazaretě: „Aj, počneš a porodíš Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš. Tenť bude veliký a Syn nejvyššího slouti bude.“ Luk. 1, 31. K rozkazu Božímu týž archanjel Gabriel ukázal se Josefovi ve snách a pravil: „Josefe, synu Davidův, neboj se přijmouti Marii manželku svou; nebo což v ní zrozeno jest, z Ducha Svatého jest. Porodíť pak Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš; Onť zajisté vysvobodí lid Svůj od hříchův jejich.“ Mat. 1, 20. 21. Jméno Ježíš tedy narozenému Synu Božímu od Boha určeno bylo, aby již i samým jménem naznačovalo se, že jest Spasitelem světa. Potvrzuje to i svatý apoštol Pavel řka: „Bůh dal Jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo: nebeských, zemských i pekelných.“ Filip. 2, 9. 10.

Ve jménu Ježíše klekati, a Jemu, Bohu a Spasiteli svému, klaněti se máme každého času, každého dne v roce, pokavad „zemskými“ jsme, bychom ve jménu Ježíše klekati, a Jemu, Králi věčnému, klaněti se mohli, až budeme „nebeskými.“ Zvláště pak první den roku nového mocně vybízí nás, abychom ve jménu Ježíše klekali, Jemu se klaněli, a Jej co nejvroucněji prosili za Jeho milost, pomoc a požehnání. Tudíž není části svatého evangelia, kteráž by se více hodila na den novoroční, než část o nejsvětějším jménu Ježíš.

Nastal nám nový rok, o němž nevíme, nebude-li posledním rokem naším. I buď si posledním; jen když za něho zůstaneme sloučeni s Ježíšem, Spasitelem a budoucím Soudcem svým. Proto klekejme ve jménu Ježíše!

Nastal nám nový rok, do něhož snad přenášíme staré hříchy. Chraniž Bůh každého člověka od neštěstí toho! Hříchů svých ale můžeme se sprostiti jenom svátostním pokáním pro zásluhy Ježíše Krista. Proto klekejme v posvátné zpovědnici ve jménu Ježíše!

Nastal nám nový rok, o němž nevíme, nepřinese-li nám utrpení, bolesti, ztráty časných statků a jiné svízele. Nelekejme se ničeho! Kristus, jenž pro nás už jako novorozenec obřízkou trpěl a za nás na kříži umřel, dá nám potřebné útěchy, posily a po-

moci, budeme-li Ho důvěrně prositi. Proto klekejme ve jménu Ježíše!

Nastal nám nový rok, o němž nevíme, nepřijde-li k nám za něho zlý duch, nepřítel člověka, aby nás pokoušel buď zlým vnuknutím, buď špatným příkladem bezbožných lidí, buď rouhavou řečí spustlých nevzdělanců, buď lživými a podvodnými spisy, knihami, časopisy a novinami, jimiž se víra svatá podrývá, Církev Páně tupí, blaho jednotlivců, rodin a národa ruší. Pozor! „I satan se proměňuje v anjela světla!“ II. Kor. 11, 14. Pozor! „Střízlivi buďte a bděte; nebo protivník váš ďábel jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by sežral.“ I. Petr 5, 8. Ďábel bojí se Krista! Proto klekejme ve jménu Ježíše!

Šťastný a radostný nový rok v Pánu našem Ježíši Kristu!

Staročeská píseň novoroční.

Přišel nám jest zas rok nový,
chválu vzdejme Ježíškovi,
radujme se z lásky Otce
v tomto novém roce.

Ježíš Kristus narozený,
dnešního dne obřezaný,
pro hřích všeho světa klatý,
nevinný Pán svatý,

Krev Svou vyceditі ráčil,
ďáblovu moc aby zpáčil,
chtěl nás všecky spasit věčně,
zpívejme Mu vděčně.

Proto přijal nové jmeno,
které vroucně budiž ctěno,
jmeno Ježíš, Vykupitel,
z hříchů Vyprostitel.

Sám Bůh Mu to jmeno dává,
zvuč Mu za to hlasná sláva,
věčná láska Hospodina
seslala nám Syna.

Ježíš jmeno předůstojné,
z něhož máme dary hojné,
jestiť lidstvu ku prospěchu,
k míru, na útěchu.

Na dnešní den slavně ráno
jmeno Ježíš Jemu dáno,
z toho radost v celém světě
dobrým lidem kvete.

Kriste pro Své obřezání
dejž nám Svého smilování,
řiď v tom roce naši snahu
ku pravému blahu.

Ježíši, buď vždycky s námi,
ať nás ďábel neomámí,
aby šťastně rok ten plynul,
každý hřích nás minul.

Dejž nám léta radostného,
děsnou bouřkou neškodného,
zažeň všechny nepohody,
chraň nás neúrody.

Pane, rač míť pod ochranou
národ s vlastí požehnanou,
zaplať našim dobrým vůdcům,
braň nás proti škůdcům.

Naše pole, statky, domy
buďtež vždycky bez pohromy,
zachovávej naše zdraví,
dejž nám pokoj pravý.

Láskou Tvou rok započatý,
šťasten budiž, Bože svatý,
uchovej nás smrti náhlé
v lásce neobsáhlé.

Chceš-li koho odtud vzíti,
milostiv mu račiž býti,
aby pro Tvé narození
nabyl odpuštění.

Budiž Bohu chvála věčná,
čest a sláva nekonečná;
rovněž Synu rozmilému,
Duchu přesvatému. Amen.

2. Svatý Fulgenc, biskup Ruspenský v Africe.

Svatý Fulgenc narodil se roku 468. v severoafrickém městě Taleptě či Teleptě. Otec Klaudius, bohatec vzácný, brzo umřel. Matka Marianna synáčka nábožně vychovávala a od výborných učitelů vyučovati dala. Fulgenc rychle osvojil sobě vědomosti velké. Jazyku řeckému naučil se důkladně. Pro svou obratnost a šlechetnou povahu zvolen byl za důchodního v rodném městě. Úřad ten však znechutil se mu. Proti vůli matky zarmouceué odešel do Byzaceny[1]) a prosil biskupa Fausta, aby jej přijal do svého kláštera. Biskup nerad přijal ho, maje za to, že mladý, bohatý muž nehodí se k životu tuhému. Avšak brzo přesvědčil se, že Fulgenc vzorně zapírá sebe a řeholu svědomitě zachovává.

Za nastalého pronásledování od Arianů musel biskup Faustus na útěk se dáti. K jeho radě odebral se Fulgenc do

[1]) Byzacena byla východní část Afriky.

blízkého kláštera, kde po boku opatovi Felixovi vyučoval mnichy. Vpádem Numidův[1]) zemi plenících donuceni byli utíkati, a padli do rukou ozbrojencům Arianským, kteří Felixe i Fulgence nemilosrdně strýznili.

Zotaviv se cestoval Fulgenc do Egypta, aby se tam u mnichů ještě více zdokonalil. Loď přistála na Sicilii. Fulgenc navštívil svatého Eulalia, biskupa v Syrakusách, jenž mu radil, aby do Egypta nešel. Za tou příčinou putoval do Říma. Navrátiv se roku 500. do své vlasti, vystavěl nový klášter. Proti vůli své byl od biskupa Fausta na kněžství posvěcen, a roku 508. za biskupa zvolen pro město Ruspu v kraji Byzacenském.

Úřad svůj zastával horlivě a žil jako pravý mnich. Arianský král Vandalův, Thrasamund, zakázal vysvěcovati biskupy katolické. Za tou příčinou byl Fulgenc s mnohými biskupy vypovězen do Sardinie. I v cizině byl učený Fulgenc rádcem soudruhů svých, těšitelem zarmoucených a podporovatelem chudých i nuzných.

Po dvanáctiletém vyhnanství povolal král Thrasamund nejučenějšího biskupa Fulgence do Karthaginy, aby mu rozřešil sporné otázky věroučné. Fulgenc vyhotovil důkladný spis[2]), a král povolil mu, aby v Karthagině zůstal. Jeho působením počet katolíků v městě tom denně zrůstal; proto Ariani vymohli u krále Thrasamunda, že jej roku 520. opět do Sardinie vypověděl.

Po smrti Thrasamunda roku 523. za krále Hildericha směli se vypovězenci do vlasti vrátiti. Obyvatelstvo Karthaginské uvítalo je a zvláště biskupa Fulgence jásáním, nedadouc sobě v uvítání tom brániti ani lijavcem prudkým. Cestou do Ruspy všude doprovázeli jej zástupové s ratolestmi v rukou.

Od té doby v pokoji žil a staral se o blaho svěřenců svých. Tuše blízký konec, tajně odebral se do kláštera na ostrůvku Circině, aby se připravil na věčnost. Více než dříve postil se, modlil se a káral tělo své. Když pak jeho kněží, mniši a žáci jej vypátrali, dal se od nich uprositi a šel s nimi do Ruspy. Tam v klášteře svém po přebolestné nemoci dvouměsíčné šťastně v Pánu zesnul dne 1. ledna 533. Ustavičná jeho modlitba byla:

---

[1]) Numidia, starožitná země v severní Africe, nynější Alžirsko. — [2]) Tré knih králi Thrasamundovi o Božství Kristově.

„Pane, propůjč mi trpělivosti a odpuštění.“ Než umřel, rozdal otcovské jmění mezi vdovy, sirotky a duchovenstvo.

Svatý Fulgenc, znamenitý spisovatel církevní, nazývá se „Augustinem svého věku.“ Ve spisech svých nejvíce hájil a odůvodňoval pravou víru křesťansko-katolickou proti bludařům té doby. Spisové ti vícekráte vydáni byli tiskem.

3. Svatý Odilo, opat Clugnyský.

Vilém, vévoda Akvitanský ve Francii, založil roku 909. Benediktinské opatství v Clugny.[1]) Pátým opatem byl Odilo, nábožný a učený muž, kterého nazýváno „divotvorcem“. Pocházel z rytířské rodiny krajiny Auvergneské.[2]) Jako dítě na všech údech zmrzačený doplazil se do kostela Rodičky Boží, a zázračně uzdraven byl.

V klášteře Clugnyském pěstoval vědy, vyznamenával se dobročinností a lahodou i k hříšníkům, obnovil a zbudoval mnoho klášterů. Svatý Odilo zavedl roku 998. ve všech klášteřích řádu svého dojemnou památku všech věrných dušiček po slavnosti „všech svatých“ dne 2. listopada. S ním brali radu papežové a králové ve věcech nejdůležitějších. Duchovenstvo i lid v Lyoně zvolili jej za svého arcibiskupa. Ale Odilo nedal se pohnouti ani prosbami duchovenstva, ani prstenem a paliem[3]), jež mu poslal papež Jan XIX.

Roku 1030. nastal v zemi hlad. Odilo prodal drahocenné nádoby kostelní, aby zachránil chudinu od smrti hladné. Byl dobrým spisovatelem. Psal mimo řeči věroučné a písně také život svaté císařovny Adelaidy.[4]) Dožil se 87 let. Blaženě v Pánu zemřel dne 1. ledna 1049.

---

[1]) Clugny, Cluny (Klýny) město ve Francii v depart. Saone-et Loire. — [2]) Auvergne (Overň) hornatá krajina v střední Francii. — [3]) Pallium jestiť stuha z vlny tkaná, na tři palce široká, mnohými kříži ozdobená, která okolo beder přiléhá, ve fábory asi stopu dlouhé v před i zad vybíhá, a zvláštními jehlicemi na vrchní roucho připevňuje se. Vlna na tkaniny ty béře se ze dvou bílých jehňat, která papež na den svaté Anežky žehná. Vlnu z nich pak jeptišky setkávají ve stuhy. Ve svatvečer svatých apoštolů Petra a Pavla pallia slavně žehnaná uschovávají se na jejich hrobě. Pallium, náležité vlastně k oděvu svému, papež dává arcibiskupům na znamení jejich pravomoci církevní. — [4]) Svatá Adéla dne 16. prosince.

4. Ctihodná Zdislava, paní Česká.

Ze slovutného rodu Berkův z Dubé narodila se roku 1200. Zdislava na hradě Jablonném v Boleslavsku. Od mladosti libovala sobě v modlitbách, ve službách Božích, v rozmluvách o umučení Páně a o životě svatých a světic Božích. Jako sedmiletá panenka tajně odešla z domu na poušť v lese nedalekém. Když pak ji čeledínové vyhledali, a rodiče přivedenou pokárali, odprosila je malá poustevnice klečíc.

Dospělá Zdislava provdala se vedlé vůle rodičův svých za Českého pána Havla, syna Děčínského purkrabí Markvarta. Manžela panovitého a prchlivého moudrá a nábožná choť znenáhla učinila mírným a pokorným, tak že dal svolení k tomu, aby Zdislava přijala z rukou převora Česlava[1]) roucho jeptišek Dominikánek jako sestra třetího řádu, což jí arciť nikterak nepřekáželo v konání povinností domácích a manželských. V letě v zimě z hradu Lemberku putovávala bosa do Jablonného[2]), kdež byla značnými důchody opatřila klášter Dominikánský s chrámem svatého Vavřince. Ustavičně rozjímala a domácím vypravovala o přehořkém umučení Páně, nosila pod rouchem svým vždycky žíněný pas, nuzným dávala almužny hojné, sama pak požívala jen stravu prostinkou z kláštera Jablonského.

Všemi ctnostmi jsouc ozdobena na konci života svého s manželem důstojně se rozloučila, svátosti přijala a klidně v Pánu zesnula na nový rok 1252. Pochována byla v hrobě již za živa upraveném v Jablonském kostele svatého Vavřince, kde doposud odpočívá.

Pražský arcibiskup Zbyněk Berka z Dubé počal o tom pracovati, aby Zdislava za blahoslavenou prohlášena byla. Jednání to ale přerušeno bylo smrtí téhož arcibiskupa roku 1606.

Ctitel ctihodné Zdislavy, správce panství Jablonského, Henkl, utíkaje roku 1631. po nešťastné bitvě vojsku nepřátelskému, spadl do řeky Jizery. Vzýval Zdislavu za přímluvu,

---

[1]) Blahoslavený Česlav dne 9. července. — [2]) Jablonné, německy Gabel, okresní město v Boleslavsku, 5½ hodiny od Liberce. — Hrad Lemberg (Löwenberg) vystavěti dali r. 1241. bratří Havel a Jaroslav, synové pána Markvarta, kastelana Děčínského, a nazvali ho podle svého rodinného znaku.

a zachráněn byv zjednal orodovnici své, která se mu v nebezpečenství tom zjevila, náhrobek, jejž ozdobil soškou paní Zdislavy, a soškami svatého Vavřince, Václava a blahoslaveného Česlava.[1])

Dominikánský klášter v Jablonném zrušen byl roku 1788., kostel svatého Vavřince pak učiněn jest chrámem farním.

5. Svatý Eugend, opat Kondatský v Jursku.

Svatý Roman zavedl řád poustevníků a mnichů v pohoří Jurském[2]), a s bratrem svým Lupicinem[3]) roku 430. vystavěl klášter v mezihorní dolině Kondat zvané. Brzo musel zbudovati druhý klášter Lokónský (Lauconne), později klášterem svatého Lupicina zvaný, a pro svou sestru se 105 pannami klášter de la Roche. Bylať pak v klášteře panenském kázeň tak tuhá, že sestra nikdy více nenabyla nějaké zprávy o svých bratřích v krajině té žijících.

Těchto svatých bratří nejvýtečnějším žákem byl svatý Eugend (Augend), krajan, jejž sedmiletého na vychování dal jim otec, kněz Isarnodorský. Eugend nábožný a učelivý rychle osvojoval sobě vědomosti veliké, a naučil se i jazyku řeckému. Svatý Roman, opat Kondatský, zemřel roku 460., a svatý Lupicin, opat Lokónský, roku 480. Nástupcem svatého Lupicina byl maličko opat Minausus, a po něm hned svatý Eugend.

Z pokory svatý Eugend nikdy nepřijal svěcení kněžského, a žil tuze velice. Jediné roucho řeholné nosil potud, pokud se nepotřebným nestalo. Těžké dřeváky byly mu obuví. Jenom jednou za den skromně jídal. Masitých pokrmů nikdy nepožíval. Na chatrném slamníku přikrýval se koží. Byl ustavičně vlídný, ale nikdy nezasmál se. O bližním jak živ nepromluvil slova zlého. K mnichům a příchozím choval se laskavě, zvláště pak velikou útrpnost měl s řeholníky starými a nemocnými. Mniši měli společné večeřadlo a společnou spárnu. Jedinou potravou byla jim neslaná a nemastná kaše z luskovin. Opat Eugend sám dával práci mnichům;

---

[1]) Drahé kameny z koruny Svatováclavské. — [2]) Svatý Roman dne 28. února. — [3]) Svatý Lupicin má svůj výroční svátek dne 21. března. Zprávy o něm viz v životě sv. Romána dne 28. února.

tichým a starým dával úlohy pokojné; marnivým a pyšným, pokud je nevyléčil z vad těch, ukládal práce nejtěžší a nejsprostší; kněze pak zaměstnával tak, aby se nevyrušovali z klidu pro mši svatou potřebného. Eugend byl také učitelem mnichů, jenž za prázdných hodin museli čtením vzdělávati se. Řeholu starých mnichů a poustevníků moudře přispůsobil národní povaze svých podřízenců Galských, čímž dodělal se velikého rozkvětu kláštera Kondatského a všech spojených klášterů, jenž byly ohniskem života náboženského a všestranného blahobytu v dalekém okolí. Od mnichů učilo se obyvatelstvo důkladněji vzdělávati půdu; od nich šířila se v lidu vzdělanost; u nich vyhledávali a nabývali nevědomí poučení a nemocní rady i pomoci. Svatý Eugend od Boha obdařen byl darem uzdravování zázračného, a tudíž arciť z blízka i z daleka přicházeli k němu lidé chorobami sklíčení.

Za posledních šesti měsíců svatý Eugend stále churavěl, ale přece vždycky chodil na společné modlitby. Před samou smrtí ještě přijal svátosti a blaženě v Pánu zesnul po roce 510. Klášter Kondatský po něm nazýval se klášterem svatého Eugenda, a od dvanáctého století klášterem svatého Klaudia, biskupa Besanzonského (Saint Claude) [1]), jenž složiv úřad biskupský, do kláštera Kondatského vstoupil, roku 526. opatem se stal a tam umřel i pochován byl.

Neděle po Obřezáni Páně.

Mat. 2, 19–23.

Kristus Pán, Syn Boží, mocí Ducha Svatého narodil se ve chlevě Betlémském z blahoslavené Marie Panny. Narození to zvěstovali anjelové nebeští nábožným pastýřům, kteří pokorně uctili Nemluvňátko položené v jeslech, velebíce a chválíce Boha. Osmého dne podle zákona Mojžíšova obřezáno bylo Dítě, a nazváno jest jméno Jeho Ježíš. Čtyřicátého dne obětovala Maria Panna a pěstoun Josef novorozené Dítě Bohu v chrámě Jerusalémském, a navrátivše se do Betléma uvítali tři mudrce a krále

[1]) Svatý Klaudius dne 6. června.

od východu, kteří, doptavše se „narozeného krále židovského“ u Heroda, přišli, padli, klaněli se Jemu, otevřeli poklady své a obětovali Mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Napomenutí dostavše ve snách, aby nevraceli se k Herodovi do Jerusaléma, vrátili se jinou cestou do krajiny své.

Herodes, král Judský, chtěl zavražditi Novorozeňátko Betlémské. Proto poslal vojsko a dal zabiti všecka pacholátka od dvouletých až do nejmenších v Betlémě a v celém okolí. Avšak Josef pěstoun, byv napomenut ve snách od anjela, už byl utekl s Dítětem a s Marií Pannou do Egypta, kde setrval dotud, až umřel Herodes. Tu pak anjel Páně zase ukázal se Josefovi ve snách v Egyptě řka: „Vstaň a vezmi Dítě i Matku Jeho, a jdi do země Israelské; neboť zemřeli jsou, kteří hledali bezživotí Dítěte.“

„Umřel Herodes, jenž hledal bezživotí Dítěte Božského.“ Kdo byl Herodes ten, a kterak žil i umřel?

Herodes byl syn Antipatra, císařského náměstníka v Idumee. Antipater ustanovil oba syny své za náměstníky: Fasaela v Jerusalémě, Heroda v Galilee. Herodes brzy svou zuřivostí k veleradě židovské objevil hroznou nenávist k celému národu židovskému. Nakloniv sobě vojska Asijská pořádným placením, pomocí Římanův stal se králem v Judsku. Ačkoli však senátem Římským za krále Judského ustanoven nebyl, židé jej jakožto prvního nad nimi panujícího cizince nad míru nenáviděli, majíce jej za nepřítele očekávané říše Mesianské.

Ctižádostivý Herodes dobře věděl, že násilnou válkou domohl se trůnu královského, a tudíž všady nepřátelství a úklady tuše, hleděl vraždami vládu sobě pojistiti. Dalť se světa sprovoditi všecky potomky bývalé královské rodiny Judské, i statečkého krále Hyrkána, jeho vnučku Mariamnu, svou manželku, později i vlastní syny své: Aristobula, Alexandra, a před samou smrtí svou i prvorozence Antipatra. Ješto pak mimo to do správy náboženské židům vtíral se, pohanským mravům hověl a pohanská divadla pěstoval: zmáhala se nedůvěra a zášť proti němu v národě židovském, jejž nedovedl usmířiti ani obnovením chrámu za poslední války zbořeného, ani zbudováním

několika měst [1]), ani postavením nádherného paláce, ani pečováním o lid za nastalého hladu.

Při panovitosti a podezřivosti Herodově musela mu ovšem děsnou býti otázka svatých tří králů od východu: „Kde jest ten, který se narodil, král židovský?“ Mat. 2, 2. V tom okamžení povstala a dozrála v něm myšlénka strašná, že novorozeného krále v Betlémě zavraždí. K tomu konci velikou řadu dřívějších vražd rozmnožil vraždou všech neviňátek pacholíků až do dvou let v celé krajině Betlémské.

Takový byl život krále Heroda. Kteraká pak byla jeho smrt, o kteréž v dnešním svatém evangeliu se mluví? „Jaký život, taková smrt“ — dokonale naplnilo se u krále toho. Svědomí probudilo se v něm, a těžkomyslnost skličovala ho. Dopustil se nové ukrutnosti, odsoudiv dva slavné zákonníky [2]) a mnoho horlivých učeníků, aby za živa upáleni nebo jinak odpraveni byli proto, že sekerami srazili zlatou orlici nad vraty chrámovými. Brzy po tom svrabem nesnesitelným rozežíralo se tělo Herodovo a za živa rozlézalo se červy. I v tom strašném stavu ještě pomstiti se chtěl Herodes národu židovskému. K tomu konci rozkázal schytati a uvězniti přední osoby z každého městečka po celém Judsku, aby zavražděni byli v hodinu jeho smrti. Pravilť: „Takto mne i bezděky oplakávati bude veškero Judsko a každý dům.“ Chtělť pak Herodes v zoufalství sám sebe probodnouti, čehož ale zabránil sestřenec jeho Achiabus. Za to ještě odpraviti dal svého prvorozence Antipatra, a po pěti dnech vypustil v sedmdesátém roce věku svého duši ohavnými nepravostmi zohyzděnou, když byl třicet sedm let kraloval v Judsku. [3]) Dějepiscové světští nazývají ho „Herodem Velikým.“ Příčinu toho čestného pojmenování zdravý, zbožný rozum nepochopí nikdy. Církev jej jmenuje pravým jmenem „Herodes Ukrutný.“

Za posledních roků tohoto ukrutníka musel svatý pěstoun Josef v Egyptě mezi neznámými a pohany zápasiti s mnohými strastmi, aby vyživil sebe, svěřené Dítě Božské a Jeho nejsvětější Matku Marii Pannu. Mimo to zajisté s bolestí rozpomínal se na ty věci, které se po odchodu jejich dály v okolí Betlémském. Onť

[1]) Zbudoval Cesareu, zvelebil Samarii a Paneu. — [2]) Judu, syna Seforejova, a Matiáše, syna Margalova. — [3]) „Josefa Flavia válka židovská“, I. 33., překlad Sušilův str. 157—161.

věděl, že král Herodes toužil po záhubě narozeného Dítěte; věděl, že proto veliké množství nemluvňátek zavražditi dal domýšleje se, že bude mezi nimi Ten, Jehož bezživotí hledal. Kdy však nebezpečenství to pomine, kdy se opět bude moci navrátiti do vlasti své, nevěděl. Měl ustavičně na paměti rozkaz anjelův: „Vstaň a vezmi Dítě a Matku Jeho, a utec do Egypta; a buď tam, až povím tobě.“ Mat. 2, 44. Toužebně čekal, kdy mu anjel dá nařízení to nové. Kdo v Boha důvěřuje, nebývá sklamán. I svatý Josef po veškeren život svůj oživen byl velikou důvěrou v Boha, a tudíž nemohl sklamán býti.

Dnešní evangelium vypravuje nám stručně a jasně: „Když umřel Herodes, aj, anjel Páně ukázal se Josefovi ve snách v Egyptě řka: Vstaň a vezmi Dítě i Matku Jeho, a jdi do země Israelské; neboť zemřeli jsou, kteří hledali bezživotí Dítěte.“ A již ukončen byl zármutek Josefa spravedlivého. Žalost obrátila se mu v radost.

Herodes Ukrutný, než smrtí sešel, rozdělil království své dle přivolení císaře Římského mezi syny, již po druhé proměniv závět svůj. Archelaovi dostala se Judea, Idumea a Samaria; jeho bratrovi Herodovi Antipovi dána byla Galilea a Perea, čili Zájordání; Filipovi svěřily se krajiny severovýchodní: Bratanea, Trachon, Auran a jiní podílové. Herodes Ukrutný skonal, ale Archelaus kraloval či raději vládl, neboť císař Augustus mu toliko slíbil, že se mu jména královského dostane, bude-li dobře spravovati zemi svou. Lid ale přece Archelaua a bratra jeho Antipu nazýval králem, podle čehož i svatý evangelista Matouš jej kralovati praví řka: „Josef vstal, vzal Dítě i Matku Jeho, a přišel do země Israelské. Ale uslyšev, že Archelaus kraluje v Judsku místo Heroda, otce svého, obával se tam jíti; a byv napomenut ve snách, obrátil se do krajin Galilejských.“ Mat. 2, 21. 22. — Bylť Archelaus neméně ukruten než otec jeho Herodes, a pro krutost desátého roku panování svého složen byl s vlády a vyobcován do Galie.

Tenkráte, když pěstoun Josef s Dítětem a Matkou Jeho blížil se z Egypta k zemi svaté, k Palestině, Archelaus teprvé vládu ujal, ale krutost jeho brzo projevila se, ba již dříve nebyla neznáma; a tudy svatý Josef arciť váhal usaditi se v krajině Judské, v. Betlémě, kde se Kristus byl narodil, a kde podle ná-

hledu Josefova nejslušněji by měl bydleti. V nesnázi té za novým napomenutím obrátil se do krajin Galilejských, „a přišed bydlel v městě, jež slove Nazaret, aby se naplnilo, což povědíno bylo skrze proroky, že „Nazaretským“ slouti bude.“ Mat. 2, 23.

Nazaret bylo městečko v Galilee, v pokolení Zabulonském, na úbočí strmé hory sedm hodin od Akka, hodinu cesty od Tábora hory vzdálené, položené v kraji krásném a úrodném. Z Nazareta pocházel svatý Josef i Maria Panna. V Nazaretě Maria z moci Ducha Svatého Krista byla počala. V zátiší Nazaretském Kristus chován a chráněn byl až do Svého třicátého roku, kdy konati počal Mesiánský úřad Svůj.

Svatému Josefovi svěřil a odevzdal Otec nebeský Svého jednorozeného Syna Jesu Krista, a s Ním přiřknul mu veliké starosti a strasti, jimžto ochotně podrobil se věrný pěstoun. I nám všechněm dal Hospodin Bůh Syna Svého Krista křestem svatým, a dává nám Ho ustavičně i v nejsvětější Svátosti oltářní. Jak svatý Josef i my upřímně přijímejme Krista, a kráčejme s Ním po cestách vezdejšího života. Nechť nás Bůh, Otec nebeský, posýlá a vede, kamkoli se Mu líbí — do Egypta, nebo do země Israelské; nebojme se ve společnosti s Kristem nižádných ukrutných Herodů. Otec nebeský dnem i nocí střeží Syna Svého Jesu Krista, a pokud s Ním věrně setrváme, žádný Herodes neuškodí nám. Ruka Páně zkazí úklady nepřátel sebe horších, brzo obrátí naši žalost v radost nehynoucí, a po přestálém boji vítězném uvede nás do věčného království Svého.

Dne 2. ledna.

I. Svatý Makarius, poustevník Egyptský.

Za času svatého Antonína žili dva poustevníci Makariové. Jeden s příjmím „Egyptský,“ také „Starší“ a „Veliký“ zvaný, jehož výroční svátek slaví se dne 2. ledna. Druhý Makarius Alexandrijský, dle rodiště svého nazvaný, jehož památka v Církvi Páně připadá na den 15. měsíce ledna.

Makarius Egyptský narodil se v Horním Egyptě okolo roku 300. po Kristu z rodičů chudobných. Jako chlapec pásal dobytek, a návodem svých lehkovážných soudruhů odcizil několik

fíků. Toho hříchu proti sedmému přikázaní Božímu brzo tak velice litoval, že se navždy sřekl nečinného života pastýřského, a odebral se do osamělé chyšky nedaleko vesnice Egyptské. Tam činil pokání, modlil se, postil se, a obíral se pletením košů. Zbožnými skutky a důraznými napomínkami obrátil mnoho bloudících na cestu cnostnou.

Bůh zkoušel jeho cnost spůsobem přebolestným. V krajině té bydlela smělá ženština, která s jistým mladíkem hříšně obcovala, a poustevníka Makaria za svůdníka svého vydávala. Její rodiče polapili jej a vodili ulicemi, všelijak ho tupíce, bijíce a provolávajíce: „Tento mnich svedl dceru naši!“ I trýznili jej tak dlouho, až nábožný jeden muž, jenž Makaria znal, za něj se zaručil, že se postará o výživu dcery té. Makarius navrátiv se do chatky své, odevzdal ihned všecky hotové koše své otci té drzé ženštiny na výživu její. Sám u sebe pak pravil: „Hle, Makari, nyní musíš více než před tím pracovati, aby's ji vyživil.“ Dnem i nocí pracoval. — Když nastala ženštině lhářce hodina porodu, svírána byla takovými bolestmi, že v tom poznávala patrný trest Boží. Proto veřejně vyznala nevinu poustevníka Makaria, a jmenovala onoho mladíka, s nímžto byla hříšně obcovala. Mlčelivost a trpělivost, se kterouž Makarius tak statečně snášel křivé nařknutí, potupu a rány přede všemi lidmi, rozmnožila úctu a důvěru k němu po veškeré zemi.

Makarius, boje se cti jemu prokazované, utekl na poušť Skytickou. Pověst o jeho svatosti shromáždila i tam kolem něho mnoho učeníků, kteréž v různých chyškách ubytoval, a jimž k vůli na kněžství vysvětiti se dal. Tenkráte byl čtyřicet roků stár, a měl již od Boha dar předpovídání, uzdravování nemocných a jiných zázraků.

Svatý Makarius měl ustavičně na mysli všudybytnost Boží. Vyučoval učeníky své, kterak při každé práci a za všelikých poměrů Boha na očích míti mají jako na modlitbách. Říkávalť jim: „Takovým jednáním množíme čest a slávu Boží, a vítězíme nad nepřátely svými. Při tom pak musíme bdíti nad smysly a skutky svými. Jenom mnohými zkouškami doděláme se vniterné útěchy Ducha Svatého, kteréž dostává se těm, kdož světu odumřeli a srdce pevnými vazbami k Bohu připoutali, tak že je nižádná

vášeň a náruživost od Boha odtrhnouti nedovede. Aby člověk ustavičně s Bohem obcoval, musí při práci své častokráte opakovati modlitbičky: „Pane, smiluj se nade mnou, jak mi toho zapotřebí jest, a jak Ty sám ráčíš!“ — „„Bože můj, pomoziž mi!““

S touto ustavičnou modlitbou spojoval svatý Makarius umrtvování smyslnosti své. K tomu konci jídal jenom jednou za týden; maličko spával, a to vždy jen sedě, opíraje se zády o zeď.

Kterak se Makarius zapíral, o tom svědčí událost následná. Jednoho dne měl velikou chuť na hrozen. I stalo se, že nábožný bratr mnich přinesl mu hrozen čerstvý darem. Makarius však nepožil ani zrnka, ale poslal hrozen svému nejbližšímu sousedovi poustevníku darem. Ten pak děkoval Bohu za bratrskou lásku Makariovu, ale nejedl hrozen, než poslal jej také svému sousedovi. Tak dělo se ustavičně, až hrozen doručen byl opět onomu poustevníku, kterýž jej byl Makariovi daroval. Svatý Makarius radoval se z takové zdrželivosti a bratrské lásky svých učeníků mnichů, a vzdával díky Bohu. Poučovalť učeníky své řka: „Tenť jest mnichem pravým, kdo se ve všem přemáhá.“

Jednoho dne dotíralo na něj silné pokušení. Ihned naplnil veliký měch pískem, a nosil jej na rameně po několik dnů. Jeden z poustevníků vida jej tázal se ho: „Proč pak se trápíš, otče, takovým břemenem?“ — Svatý Makarius odvětil mu: „Trápím toho, jenž mne trápí — totiž tělo své!“

Aby ho v pokoře utvrdil, zjevil Bůh Makariovi, že jsou v blízkém městě dvě vdané ženy dokonalejší nad něj. Ihned šel Makarius do města toho a přesvědčil se o tom, že dokonalé ženy ty nikdy nepromluví zbytečného a neužitečného slova; že při každé práci své ustavičně na Boha pomýšlejí; se vší skromností manželů svých poslušny jsou, a křehkosti jejich pokorně a trpělivě snášejí.

O jeho zapírání sebe a mnohých zázracích vypravuje Paladius[1]), jenž rok po jeho smrti na tu poušť přišel. Jedenkráte

---

[1]) Svatý Paladius narodil se v Galatii okolo r. 370. Maje 20 let vydal se pěšky po pustinách Egyptských, Libyjských, Syrských, Palestinských, Mesopotamských a Italských. R. 400. stal se biskupem v Bithynii, a sepsal životopisy mnichů, s nimiž se byl setkal a o nichž byl slyšel na veliké pouti své.

mrtvého vzkřísil, aby nevěrce bludaře přesvědčil o našem budoucím z mrtvých vstání.

Za císaře Valensa[1]), kdy biskupský prestol v Alexandrii uchvátil Arian Lucius, zastihlo pronásledování mnichy Egyptské, jenž horlivě hájili usnešení sněmu Nicejského. Svatý Makarius s jinými poustevníky vypovězen byl na ostrov, kde žádných křesťanů nebylo. Brzy však propuštěn byv na svobodu navštěvoval bratry své a napomínal je řka: „Bratří, plačme; prolévejme za života vezdejšího potoky slzí, abychom neupadli v onu propast, kde slzy jen působí, by věčný oheň tím větších bolestí vydával.“

Ztráviv 60 roků na poušti zemřel smrtí blahoslavence r. 390. v 90. roce věku svého. Doposud nazývá se jeden klášter na poušti Libyjské „klášterem svatého Makaria“, a veškera krajina ta jmenuje se „pouští svatého Makaria.“

Máme po svatém Makariovi Egyptském padesát výkladů čili kázaní, dlouhý řecký list, kratší list v překladu latinském, a modlitbu svatého Makaria[2]).

2. Svatá Genovefa, falckraběnka Brabantská.

Genovefa Brabantská byla okolo roku 730. manželkou falckraběte Sigfrida. Za nepřítomnosti chotě domovní správec Golon obvinil ji z nevěrnosti manželské. Falckrabě Sigfrid dal se obelstiti křivou obžalobou, a odsoudil nevinnou choť svou na smrt. Zbrojnoš, kterýž ji měl usmrtiti, slitoval se nad ní a propustil ji se synáčkem na svobodu. Genovefa po šest roků žila v jeskyni v horách Ardenských,[3]) živila se lesními kořínky a synáčka svého mlékem krotké laně.

---

[1]) Flavius Valens Gothicus, syn Gratianův, narodil se v Cibale v Panonii. Sloužil pod Julianem, byl od svého bratra, císaře Valentiniana I. za spoluvladaře přijat, a východní část říše mu byla odevzdána. Valens byl vášnivý Arian, a jsa povahy ukrutné, nemilosrdně pronásledoval biskupy pravověrné, mnichy a vůbec katolíky horlivé. Zahynul ve válce proti Visigothům r. 378. — [2]) „Svatého Makaria Egyptského padesát homilií duchovních.“ Překlad Vlčkův k tisku upravil Dr. Frant. Bauer, profesor na vysokých školách Pražských. Nákladem Dědictví sv. Prokopa. V Praze 1878. — [3]) Ardenny, západní část Dolnorýnské planiny břidlicovaté, hornatý kraj na severovýchodní hranici Francie.

Mezi tím přesvědčil se falckrabě Sigfrid o nevinnosti manželky své, pykal přenáhleného odsouzení její, a na honbě nalezl ji, an byl pronásledoval laň postřelenou. Díky vzdávaje Bohu uvedl jí nazpět do domu svého, a všemožnou náhradu dával jí za křivdu učiněnou. Život svaté Genovefy stal se předmětem oblíbeného čtení u mnohých národů. V Čechách a na Moravě už v patnáctém století čtávaly se osudy falckraběnky Genovefy.

3. Svatý Leonian, opat Vienneský v Galii.

Svatý Leonian narodil se v Kamenci Panonském čili Uherském.[1]) Byl tedy krajanem svatého Martina, biskupa Túrského. Svatý Kvirin, biskup Sisecký, byl tam umučen.[2]) Za druhé polovice pátého století nalézal se svatý Leonian v Galii (ve Francii). Za veliké pustoty mravní, kteráž toho času v Galii panovala, snášeti musel hrozné útrapy. Prostinká chyška dílem u Vienny, dílem u Autunu[3]), byla mu obydlím po celých čtyřicet roků. Kolem jeho chyšky u Vienny ubytovalo se několik mnichů, jimžto byl svatý Leonian vůdcem, učitelem a otcem duchovním. Tou měrou pak stal se prvním opatem kláštera Svato-Petrského u Vienny. U města toho také povstal klášter pro jeptišky, který rovněž byl pod jeho správou.

4. Svatý Adelard, opat Korbijský, spisovatel.

Svatý Adelard, vnuk Karla Martela † 754., nabyv důkladného vzdělání vědeckého při dvoře královském, už ve svém dvacátém roce rozhodně odvrátil se od slávy světské, stal se mnichem v Benediktinském klášteře Korbijském[4]), a tam nejméně dvakrát za den, ráno a večer, žalostně oplakával hříchy své a hříchy všech lidí. Představený kláštera učinil jej, královského prince, zahradníkem. Adelard ochotně konal práce těžké, při tom

---

[1]) Kamenec, maďar. Szombathely, něm. Stein am Anger, stoličné město Uherské, v stolici Železné, stojí na místě starověké Sabarie. — [2]) Svatý Martin dne 11. listopada. Svatý Kvirin dne 30. března. — [3]) Autun (Otén), řím. Augustodunum, v Burgundsku. — [4]) Korbie, nyní průmyslné město francouzské v departementu Somme-ském, kde druhdy bývalo slavné opatství Benediktinské.

však pěstoval v duši libovonné květiny svatých cností. Aby jej příbuzní nevyrušovali z posvátného klidu, s povolením opatovým odešel do kláštera Monte-Kasinského v Neapolitánsku Italském, odkud brzo nazpět povolán byl do Korbie, kde za živobytí opata zvolen byl jeho nástupcem.

Vznešenější nežli rod byl jeho mrav; krásnější nežli tvář byla jeho svatost. Moudrostí a spravedlností jeho upokojena byla Italia vzbouřená. U papeže Lva III. požíval důvěry neobmezené. Jeho štědrost k nuzným, jeho horlivá modlitba, jeho trpělivost v pronásledování nezaslouženém, když jej císař vypověděl, jeho nábožnost za sedmiletého vyhnanství, jeho obnovená vzorná činnost v klášteře Korbijském, jeho bdění a posty, jeho otcovská naučení, jeho příklad působil, že podřízenci všickni prospívali cnostmi křesťanskými a řeholnými.

Vykonav dílo veliké blížil se k smrti. Napomínal všecky společně a každého zvlášť, připravoval se vroucně na odchod svůj, opětně přijal nejsvětější Svátost, a blaženě zesnul v Pánu roku 826.

Svatý Adelard, učenec a člen akademie od Karla Velikého založené, zůstavil po sobě několik spisů.

5. Svatá Theodota, matka svatých Kosmy a Damiána.

Svatá Theodota, matka svatých bratří lékařův Kosmy a Damiana (dne 27. září), dne 2. ledna šťastně dokončila život svůj. V Církvi Řecké požívá veliké a zasloužené úcty.

Dne 3. ledna.

1. Svatá Genovefa, panna, patronka města Paříže.

Svatá panna Genovefa narodila se roku 422. v městečku Nanterre (Nánter) nedaleko Paříže. Její otec jmenoval se Severus, a jméno matky bylo Geroncia. Bohabojní rodiče svědomitě vychovávali dcerušku, kteráž hned za dítěcích let libovala sobě v modlitbě a v práci ruční.

Když byla v osmém roce svém, roku 429., cestoval biskup

Auxerre-ský [1]) svatý German, a biskup Troyeský [2]), Lupus, do Britanie [3]), aby potlačili bludy Pelagiánské. Tou cestou nocovali v městečku Nanterre. Obyvatelstvo obklopilo je, aby dosáhlo od nich požehnání. V zástupu tom zočil svatý German malou Genovefu, a poznav v ní přebohatý poklad milosti Boží pravil k rodičům: „Vy jste šťastni, že takové dítě máte!“ Malé Genovefě pak radil, aby se marnivosti chránila pilna jsouc toliko cnosti, kteráž samojediná člověka skutečně oblažiti může. Dal jí na památku měděný peníz, na němž vyryt byl kříž. Peníz ten Genovefa vždycky na hrdle nosila místo všelikých šperků.

Genovefa prospívala věkem a milostí Boží, vyhýbajíc se všelikým zábavám světským, a libujíc sobě nejvíce ve službách Božích. Jednoho dne nechtěla ji matka s sebou do kostela vzíti, a když Genovefa nepřestávala ji prositi, udeřila ji v nevoli po tváři, ale ihned oslepla matka, a nabyla zraku svého teprvé za dva roky, když se byla umyla vodou, kterouž Genovefa požehnala. Zázrakem tím stala se studně Nanterre-ská pověstnou a od nemocných hledanou.

Ve svém 15. roce učinila Genovefa slavný slib ustavičného panenství, a přijala z rukou biskupa Pařížského závoj řeholný. Od té doby oddávala se tuhému životu. Požívalať jenom dvakráte za týden, v neděli a ve čtvrtek, ječného chleba a luskovin, a teprvé když překročila 50. rok svůj, k rozkazu biskupovu přidávala k tomu kousek ryby a trochu mléka. Od slavného dne svatých tří králů až do čtvrtka zeleného zdvojnásobila každoročně tuhý řád svůj, trvajíc o samotě ve své světničce na modlitbách a ve svatém rozjímání. Nejhorlivěji ctila a vzývala Genovefa blahoslavenou Rodičku Boží, Marii Pannu, svatého Martina a svatého Diviše.

---

[1]) Auxerre (Osér, římské Autissodorum), staré město ve Francii (v Burgundsku), hlavní město kraje Yonne, má přes 12,000 obyvatelů, krásný gotický katedrální kostel, opatství svatého Germána a jiné znamenité stavby. — [2]) Troyes (Troá) hlavní město francouzského kraje Aube, druhdy hlavní město v Champagni na řece Sekváně, má přes 86,000 obyvatelů, starogotický katedrální chrám sv. Petra, kostely sv. Urbana, sv. Magdaleny, sv. Remigia a jiné památné budovy. — [3]) Britania nazýval se za starodávna veliký ostrov, obsahující nynější království Anglické a Skotské.

Po smrti rodičův povolala představená řádu řeholného Genovefu do Paříže, kteréžto město stalo se hlavním jevištěm její svatosti a mimořádné činnosti ku spáse bližních. Toho času v Paříži a v okolí nebylo ještě žádných uzavřených klášterů panenských; proto i Genovefa přecházela v Galii z města do města, aby konala skutky lásky křesťanské, hlásajíc slovem i příkladem lásku k Ježíši Kristu, horlivou nábožnost a cnosti křesťanské. Starý životopisec praví o ní, že měla dvanáct nerozlučných sester, kteréž byly: „Víra, zdrželivost, trpělivost, velkoduchost, prostomyslnost, nevinnost, mírumilovnost, láska, přísnost, cudnost, pravda a opatrnost.“ Těmito nebeskými sestrami obklopena jsouc objevovala se u veřejnosti jako bytost nadzemská, kdykoli se jednalo o čest Boží a o pravé blaho bližních. Životopiscové její zaznamenali veliké množství zázračných uzdravení, kteréž svatá Genovefa spůsobila znamením kříže a svatým olejem.

Dvakráte zachránila svatá Genovefa město Paříž od záhuby. Roku 451. zaplavil Attila, chán čili král Hunův, ohromným vojskem svým Galii, a blížil se již k městu Paříži. Tu svolala Genovefa ženy Pařížské k modlitbám, a předpověděla měšťanům, že divocí Hunové pominou město bez ublížení. I stalo se tak. Attila proti svému úmyslu a prospěchu táhl mimo Paříž jiným směrem.

Svatá Genovefa pro své cnosti a zázraky ode všech byla velice ctěna. K její přímluvě i Childerich I., panovník Franků (457—481), ač pohan byl, na svobodu propustil vězny již na smrt odsouzené. Když pak Chlodvík I., jeho syn, první křesťanský král Franků, Paříž obléhal a v městě tom nastal hlad, podařilo se Genovefě po Sekváně z Troyesu (Troá) do Paříže dopraviti lodě s obilím a s moukou, z nížto její panny chleb pekly, hladovým rozdávaly, a tak obyvatelstvo z jisté smrti vysvobodily. Týž král Chlodvík I. z úcty k svaté Genovefě vězny propustil a k její prosbě chrám svatého Petra a Pavla vystavěl.

Právem staví se svatá Genovefa pro svou blahodarnou činnost na roveň se svatým Anianem, biskupem Orleanským, a svatým Martinem, biskupem Túrským.

Avšak vedlé přísloví našeho: „Není člověk ten, jenžby se zachoval všem,“ nezůstala ani svatá Genovefa bez

tupičů a protivníků. Předpovědění svaté Genovefy, že Attila bez ublížení pomine Paříž, podráždilo tou měrou mnoho obyvatelů, jenž radili obyvatelstvu, aby se vystěhovalo, že ji chtěli zavražditi; a byli by úmysl svůj uskutečnili, kdyby právě tenkráte nebyl biskup German jí poslal svěcené chleby (eulogie) na důkaz své úcty k ní, čímž odpůrci její skrotli.

Svatá Genovefa přispěla značně ku konečnému na víru obrácení pohanských Franků. Zbudovala ke cti svatému Diviši kapličku, kteráž byla původem slavného kláštera Benediktinského Saint Denis (Sén Dený) u Paříže.

Ve svém 90. roce roztoužila se po nebeském Choti Kristu, a klidně v Pánu zesnula roku 512. brzy po smrti krále Chlodvíka, vedle něhož v kostele svatých apoštolů Petra a Pavla pochována byla. Chrám ten později pojmenován byl jménem svaté Genovefy. Za panování výtečného krále Franckého Dagoberta I. (628—638) tělo svaté Genovefy slavně vyzdviženo a uloženo bylo do vzácného relikviáře, zhotoveného od svatého Eligia zlatníka, od roku 640. biskupa Noyonského. Za relikviář ten roku 1242. vyměněna byla jiná mnohem skvostnější schránka ostatků svatých. Paříž vzývá svatou Genovefu za svou patronku, a schránka s její ostatky, kterouž králové a královny Francouzské poseli skvostnými drahokamy, každoročně nosí se ve slavném průvodu městem dne 20. listopada na památku zázračné ochrany, jížto se Paříži dostalo na její přímluvu. Vypuklať roku 1130. v Paříži morová rána, kteráž usmrtila ohromné množství obyvatelů Pařížských. Když pak ostatky svaté Genovefy slavně přenášely se do hlavního chrámu, 14.000 lidí morovou ranou zastižených nabylo zdraví svého. Roku následného papež Inocenc II. přijel do Francie, a nabyv jistoty o zázračné události té, nařídil, aby výroční památka zázraku toho průvodem slavena byla.

2. Svatý Anter, papež, mučeník.

Svatý Anter, rodem Řek, stal se nástupcem svatého Petra v Římě po papeži Ponciánovi léta Páně 235. za panování surového císaře Římského, Maximina (Kája Julia Vera). Maximin narodil se v Thrácii, byl obrovské postavy, pro kterouž jej císař

Septimius Severus do vojska svého přijal. Za císaře toho (193—211) postupoval Maximin až za setníka, vystoupil po jeho smrti ze služby, a navrátil se teprvé k císaři Alexandru Severovi, jenž jej učinil vůdcem čtvrtého pluku. Jeho hrdost vedlá jej k nevděčnosti; neboť sám popuzoval vojsko proti císaři, a když císař ve zpouře vojenské zabit byl, provolalo vojsko Maximina za císaře Římského.

Znaje nízký rod svůj, svou nevědomost, nevzdělanost a krvavou zrádu, vyhýbal se Římu, a neobcoval s lidmi vzácnějšími a vzdělanějšími. Ješto krom toho nenáviděl každého, komu předchůdce jeho Alexander Severus nakloněn byl, musela nenávist jeho zastihnouti také křesťany. Ačkoli pak císař Maximin toliko rozkázal, aby hlavy Církve, biskupové a kněží, smrtí trestáni byli, přece ochotní a hrabiví soudcové pronásledovali každého křesťana, k čemuž lidem pohanským tím více popuzováni byli, když v rozličných zemích, jmenovitě v Kapadocii a v Pontu, mnohá města zemětřesením zničena byla; neboť pohané vždycky vinu takových nehod přičítali křesťanům.

Krvavé pronásledování křesťanů za panování císaře Maximina zachvátilo také papeže Antera léta Páně 236. Příčinou jeho mučenické smrti bylo nařízení papežovo, aby zápisy o svatých mučenicích pečlivě sbíraly se.

Ukrutný Maximin pak brzo také shledal se s odplatou zaslouženou. Vojsko vzbouřilo se proti němu, a zavraždilo jej roku 238. Zahynul zradou, jakouž byl spáchal na předchůdci a dobrodinci svém.

Dne 4. ledna.

I. Svatý Gordius, setník, mučeník Cesarejský.

Kapadocia byla za věku starého nejvýchodnější země v Malé Asii. Obyvatelstvo země té vyznamenávalo se udatností, ale nevěrnost jejich vešla v přísloví, pokud ještě vězeli ve tmách pohanských. Od roku 17. po narození Páně připojena byla Kapadocia k říši Římské. Hlavním městem země té byla Cesarea, rodiště svatého Basilia Velikého, arcibiskupa Cesarejského

od roku 330—379 [1]), kterýž ve svých spisech zůstavil nám také chvalořeč o svatém Gordiovi mučeníku Páně.

Svatý Gordius, krajan svatého Basilia, byl vojínem chrabrým a nábožným. Udatnost rekovná zjednala mu povýšení za setníka, zbožnost pak a mravnost učinila jej Bohu a lidem milým. Ani kletba, ani řeč nepočestná nevyšla mu z úst. Pitkám a neslušným hrám vyhýbal se vždycky. Konaje sám horlivě cnosti křesťanské, odvracel i společníky, soudruhy své, slovem a příkladem od hříchů a nepravostí. Největší slávou jeho však byla neohrožená stálost ve víře křesťanské.

Toho času prohlásilo se nařízení císařské, jímžto se zapovídalo sloužiti Kristu Bohu, a přikazovalo se obětovati pohanským bůžkům říšským. Křesťané byli vězněni, a nevolíce zapříti Krista, mučeni a rozmanitým spůsobem usmrcováni. Setník Gordius vyžádal sobě propuštění z vojenské služby, a odebral se do samoty lesní, aby se k boji nastávajícímu dokonale připravil modlitbou, postem a rozjímáním. Duchovně utužen navrátil se do Cesarey, a šel rovnou cestou do divadla, kde císařský náměstek a vladař s velikým zástupem lidu díval se na dostihy koňské, konané ke cti Martovi [2]), domnělému bohu války. Protlačiv se lidem postavil se před vladaře, který se ho tázal: „Kdo jsi ty a odkud přicházíš?“ — Gordius pověděl mu své jméno, svůj rod a stav, a doložil: „Přišel jsem, abych dokázal, že nevážím sobě nařízení proti křesťanům vydaného, ale veřejně vyznávám Jesu Krista.“ — Vladař se rozhněval a zvolal: „Biřicové, přineste biče a meče, přiveďte dravce, bijte a mučte rouhače toho, který zasluhuje smrt kolikerou!“ — Gordius odpověděl: „Líto jest mi, že mohu pro Krista jenom jednou umříti!“ Pak obrátiv oči své k nebesům pravil: „Hospodin jest spomocníkem mým, nelekám se toho, co mi člověk učiní!“ A zase mluvil k vladaři: „Proč prodléváte? Mučte mne jak chcete! Čím více budete mne mučiti, tím větší odplaty zjednáte mi!“

---

[1]) Svatý Basilius Veliký dne 14. června. — [2]) Mars, u pohanských Řeků a Římanů domnělý bůh války, po Joviši (Jupiterovi) nejvíce ctěn a nazýván byl „Otcem Martem“, poněvadž jej pokládali za praotce Římanův. O slavnostech Martovi ke cti konaných křepčívali modloslužebníci úplně ozbrojeni.

Náměstek císařský potlačoval v sobě hněv, a lahodnými slovy získati hleděl statečného vyznavače Kristova. Ješto pak Gordius k jeho řeči se usmíval, vytasil vladař meč z pošvy a chtěl již prohlásiti výrok smrti. Tu ale přikročili přátelé a příbuzní svatého Gordia, prosíce za odročení soudu a slibujíce, že přemluví statečného křesťana, aby poslušen byl nařízení císařského. Jedni plačíce prosili ho, aby zapřel víru a vyhnul se mukám ukrutným; jiní pak radili mu, aby se alespoň jazykem Krista sřekl, v srdci že může věren zůstati Jemu. Svatý Gordius rozhorliv se zvolal: „Nikdy nesmí jazyk zapříti Krista, jenž ráčil říci: „Kdožkoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích; kdož pak zapře mne před lidmi, zapřímť i já jej před Otcem svým, kterýž jest v nebesích.“ Mat. 10, 32. 33. Svatý apoštol Pavel pak píše: „Srdcem zajisté věří se k spravedlnosti, ale ústy se děje vyznání k spasení.“ Řím. 10, 10. Plačícím řekl neohrožený Gordius: „Přestaňte plakati, neboť hotov jsem netoliko jednou, nébrž kdyby možno bylo, tisíckrát pro Krista umříti.“ To pověděv, poznamenal se znamením svatého kříže, a velebě Boha odešel, aby se podrobil mukám strašným, až pak konečně v Pánu skonal mečem.

2. Svatá Dafrosa, mučenice Římská.

Viz dne 2. prosince v životopise její dcery, svaté Bibiány, Díl I. strana 28.

3. Svatý Rigobert, biskup Remešský ve Francii.

V Remeši[1]) bylo od roku 290. sídlo biskupů. Dvacátým sedmým biskupem Remešským byl svatý Rigobert. Roku 721. složil jej s prestolu biskupského Karel Martel (Kladivo), vévoda Austrasiánův, později král Francký. Biskup Rigobert po několik roků žil jako vypovězenec v Akvitanii.[2]) V Remeši Karlem

[1]) Remeš, lat. Remi, franc. Rheims, Reims (Rém), starožitné město v departamentě Marnském nad Veslou. — [2]) Aquitania té doby nazývala se jihozápadní část Galie od řeky Loire až k Pyrenejským horám. V Akvitanii panství Franků nezakořenilo se; převládalť tam živel Romanský nad germánským.

Martelem ustanovený Milo jenom násilím udržoval se. Svatý Rigobert věnoval ostatek života svého v samotě Hospodinu a svaté Církvi Jeho.

4. Svatá Fausta, panna, mučenice Gaskoňská.

V Akvitanii[1]) slaví se památka svaté Fausty, panny a mučenice, která v Gaskoni[2]) pro neohrožené vyznání víry křesťanské umučena, a od křesťanů pokud možno slavně pochována byla. Jak mile pak pronásledování přestalo, a zázrakův u hrobu svaté Fausty přibývalo, vystavěli křesťané jí ke cti chrám skvostný, jejž ale pohanští Dánové při svém vpádu do Gaskoně spálili. Nápotom však ostatky svaté mučenice pod zříceninami chrámu vyhledány, slavně přenešeny a novými zázraky od Boha oslaveny byly.

5. Ctihodný Eustathius, arcibiskup Srbský.

Eustathius narodil se v městě Hercegovinském, Budiml, kde od mladosti Boha ctil a miloval. Jak mile dosáhl let jinošských, tajně odešel z domu otcovského do Dioklejského kláštera Svato-Michalského.[3]) Životu mnišskému Eustathius oddal se tak horlivě, že bratří klášterní podivili se jemu. Bylť skvělým vzorem modlitby, opovrhování věcmi zemskými, ustavičné pracovitosti a nejdokonalejší poslušnosti. Pokrm svůj dával chudině, sám pak trpěl hlad. Ke Kristu Pánu zahořel takovou láskou, že vydati se chtěl na pouť do Jerusaléma ke hrobu Božímu, a na ostatní místa svatá. A hle, dva cizí mniši přišli do kláštera Svato-Michalského. S nimi Eustathius putoval a zemi svatou nábožně navštívil.

Vykonav pouť navrátil se do vlasti a vstoupil do kláštera

---

[1]) Aquitania, nyní země v jihozápadní Francii mezi řekou Garonne a horami Pyrenejskými, kde bydlívali Baskové, národ řečí od Galů rozdílný; u Římanů Novempopulania. — [2]) Gascogne, lat. Vasconia, druhdy slula část Francie jihozápadní mezi Atlantickým oceanem, západními Pyreneji a Garonnou — týž Římský okres Novempopulania. — [3]) Dioklea, Doklea, srb. Duklja, bývalé město v dávné Ilyrii u vtoku Zety do Morače, kde nyní jest Podgorica. Dioklea jest rodištěm císaře Římského Diokleciana.

Chilandarského na Svaté Hoře Athos,[1]) jejž byli nádherně obnovili svatý Simeon (Štěpán Nemanja) a jeho syn svatý Sáva (Rastek)[2]) na konci dvanáctého století.

Cnosti a zásluhy Eustathia známy byly po celé zemi. Netoliko bratří mniši ze všech klášterů Svatohorských, ale také králové Srbští uctivě navštěvovali jej. Za tou příčinou nejprvé za opata kláštera Chilandarského, později pak za biskupa Dioklejského zvolen byl. Úřad biskupský vzorně zastával do roku 1279., kdy jednomyslnou volbou všech biskupů Srbských povýšen byl na arcibiskupský prestol v Peći za ochotného souhlasu krále Štěpána Dragutína (1270—1316). Nerad přijal břemeno to na sebe, a prosil Boha za milost, aby jako prvý arcibiskup, svatý Sáva, úřad ten konati a na soudě Božím říci mohl: „Ajhle já a synové moji, které jsi mi svěřil!“ I spravoval svěřence svoje tou měrou, aby každého dne byl s to počet vydati z vladařství svého nejvyššímu Pastýři Kristu; považovalť každý den za poslední den svůj, řídě se ve všech věcech cnostným příkladem svatého Sávy.

Sedm roků byl arcibiskupem Srbským. Vystavěl mnoho kostelů. Po sedmiletém horlivém působení těžce rozstonal se. Byl právě v Gidičském klášteře nedaleko Peći, svého arcibiskupského sídla. Přijal nábožně svaté svátosti, těšil plačící biskupy a duchovenstvo, požehnal jim, a odporučiv duši svou v ruce Boží klidně v Pánu zesnul.

V Gidičském kostele mnohými zázraky oslavené tělo jeho shledáno roku 1286. neporušené, a tudíž k úctě veřejné vystaveno bylo. Na čtvrtý den měsíce ledna tenkráte stanovena výroční památka jeho.

Za následných nepokojů válečných přenesli tělo světcovo do arcibiskupského chrámu Pećijského, kde s ostatními arcibiskupy doposud odpočívá v úctě všeobecné.

Poznámka. Svatá Hora „Athos“, poloostrov v Macedonii, má nyní několik měst. Vlastní hora lesem porostlá má dvacet klášterů, z nichžto největší slují lavrami. Počet mnichů za naší doby na Svaté Hoře žijících obnáší přes tisíc mužů, mezi nimiž

---

[1]) Athos, viz poznámku za tímto životopisem. — [2]) Svatý Sáva dne 27. dubna.

jest méně Slovanů než druhdy bývalo, kdy měli devět klášterů výhradně pro sebe. Nyní jen klášter Zografský a Chilandarský obydleny jsou mnichy Srbskými a Bulharskými; v ostatních vládne živel řecký. Mnozí konají práce ruční a pracují na poli a v zahradách; jiní, zvláště za věků minulých, obírali se vědami. Strava mnichů záleží téměř jen v rostlinách; ryb a vajec jenom mimo postní dny požívají. Do devátého století byly tam jen poustevny. Potom teprvé povstávaly tam kláštery, hlavně od roku 963., kdy svatý Athanasius (křestným jménem Abraham), šlechtic z Trapezuntu, muž učený a zbožný, na Athos přišel, velikou lavru vystavěl, a mnichům řeckým řeholu (typikon) sepsal, jako později svatý Sáva klášterům Slovanským. Od té doby kláštery se množily. Známoť pak, že kláštery ty už původem svým byly katolické, a že rozkol teprvé později do nich vetřel se. R. 1204 mniši ti hledali a nalezli pomoci proti loupeživým sužovatelům v Římě u papeže Inocencia III. Athos má mnoho literárních a uměleckých pokladů.

Dne 5. ledna.

I. Svatý Simeon Starší, Sloupovník.

Simeon narodil se okolo roku 390. v Sisu (Sisanu či Sesanu) na hranicích mezi Cilicií a Syrií z křesťanských rodičů venkovanů. Chlapecká léta ztrávil pasením dobytka jejich na horách a v lesích za úplné odloučenosti od světa. Ve čtrnáctém roce věku svého slyšel v kostele hlásati slovo Boží: „Blahoslavení lkající, nebo oni potěšeni budou; blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou.“ Mat. 5, 5. 8. Těmi slovy Písma svatého cítil se mocně povzbuzena, aby se cvičil v dokonalosti křesťanské. K tomu konci vstoupil do kláštera v Teledě. Vida však, že mniši někteří jeho neobyčejnou horlivost v modlitbách a v zapírání sebe nelibě nesli a kárali, po desíti létech z kláštera toho vystoupil, a odebral se do městečka Telanistu v kraji Antiochijském na patě hory. Na hoře té pak stal se divem svého věku, neunavným zvelebovatelem křesťanské víry a křesťanských mravů.

Zvolilť sobě malé místečko, kolem něhož kamennou zeď beze střechy zbudoval sobě. Tam jako obezděnec živ byl po celých deset roků v ustavičných modlitbách a v přísném postu. Jeho pokora, poslušnost, přívětivost a neobyčejná kajicnost přilákala k němu veliké zástupy lidu z blízkých i dalekých krajin. I pohané přicházeli jej prosit za požehnání. Mnozí odcházeli od něho potěšeni a oblaženi, že jim dáno bylo jej viděti a roucha jeho se dotknouti. Mnoho zázraků stalo se na přímluvu jeho.

Okolo roku 423. započal zcela mimořádný spůsob života kajicného. Postavilť sobě napřed menší sloup, na kterémž po sedm roků stoje sloužil Bohu a bližním přicházejícím k němu. Potom dal sobě vystavěti pověstný čtyřicet loktů vysoký sloup, na kterémž ostatních třicet let živobytí svého stoje nábožně a dobročinně ztrávil. Sloup ten měl jen dva lokty v objemu v hořejšku svém, jenž obehnán byl mříží, nad níž vyčnívala vrchní část těla poustevníkova. Po žebříku nebo po schodech přidělaných vystupovalo se k němu, když se mu přinášel skromný pokrm a nápoj. Kolem sloupu nalézaly se chyšky dílem pro učeníky světce Sloupovníka, dílem pro zástupy cizincův příchozích.

Sloupovníci nežili v nečinnosti, nébrž spojovali s rozjímáním, s modlitbou a zapíráním sebe také horlivou péči o spasení bližních a o záležitosti Církve svaté. Právem píše učený Möhler[1]) ve svém článku o mniších a poustevnících: „Kdožby více osamotněn stál ve světě nad Simeona Sloupovníka? A přece, jaký obor činnosti povstal kolem něho!“ Přicházeliť k němu zástupové lidu, které svatému náboženství vyučoval; přicházely k němu strany sporné, které smiřoval; přicházeli k němu utiskovaní a potlačovaní, kterým potřebné ochrany zjednával; přicházeli k němu nuzní a trpící, jimžto pomoci poskytoval; přicházeli k němu pohané, kteréž k poznání Krista přiváděl, tak že i celí kmenové pohanští: Arabové, Peršané a Iberové, u jeho sloupu odřekli se pohanské modloslužby a stali se křesťany. S pílí neunavenou pečoval Simeon Sloupovník o mravnost okolních obcí a o ne-

---

[1]) Jan Adam Möhler, narozen dne 6. května 1796 v Igersheimu ve Virtenbersku, roku 1819. stal se knězem, navštívil mnohé vysoké školy, i v Praze r. 1823., stal se professorem v Tubinkách a znamenitým spisovatelem. Zemřel dne 12. dubna 1838.

porušenost svatého učení Kristova, tak že množství lidí od nejhroznějších nepravostí obrátilo se ku svatým cnostem.

I v záležitostech celé Církve Kristovy hledáno u Simeona Sloupovníka moudré rady, jakož dosvědčuje církevní sněm Chalcedonský; a že biskupové Východní Církve se svatým Cyrillem Alexandrijským a se sněmem Efeským spojili se a bludné učení Nestoriovo zavrhli: to z velké části spůsobil také svatý Simeon Sloupovník.

Takovým spůsobem věnoval svatý Simeon laskavou činnost svou bližním, a sloužil dnem i nocí Bohu horlivou modlitbou a rekovnými cnostmi. Věru hrdinská byla jeho stálost a trpělivost za ustavičných zevnějších i vniterných utrpení a bojů, a Bůh přemnohými zázraky oslavil pokorného služebníka Svého. Požehnaný byl život, a blahoslavená byla smrt svatého Simeona na sloupu tom dne 2. září léta Páně 459. Po čtyry dny byla mrtvola jeho k veřejnému uctění vystavena, pak v průvodu slavném do Antiochie přenešena, a v hlavním chrámu Páně pochována. Krom patriarchy Antiochijského bylo šest biskupů na pohřbu jeho. Obyvatelové města Antiochie považovali tělo svatého Simeona Sloupovníka za pevnější ochranu nad hradby městské.

Vzhledem k mimořádným a kromobyčejným kajícím skutkům svatého Simeona Sloupovníka připomínám, že ovšem žádný křesťan není zavázán, aby v nich následoval světce velikého; avšak vážně přemýšlejíce o jeho rekovném sebe zapírání, učme se věrně a svědomitě plniti vše to, co nám svatá přikázaní Boží a církevní za povinnost ukládají, bychom na konci života svého s důvěrou v ústrety pohlížeti mohli spravedlivému Soudci svému Ježíši Kristu.

2. Svatý Telesfor, papež, mučeník.

Svatý Telesfor, rodem Řek, byl nástupcem papeže Sixta I., a předchůdcem papeže Hygina. Spravoval Církev Páně jedenáct roků u prostřed druhého století křesťanského. V Římských zápisech o mučenících Božích čte se: „Za Antonina Pia po mnohých prácech, pro vyznání Krista podstoupil mučenictví slavné.“ Antonin Pius byl císařem Hadrianem za vlastního syna vzat a césarem učiněn. Jako císař (od roku 138. do 161.)

pro krásné cnosti zasloužil sobě jména „Otec vlasti.“ Měl výborné heslo: „Raději volím jednoho občana zachovati, nežli tisíc nepřátel usmrtiti.“ Doba jeho panování byla pokojná; on byl ve vážnosti u králů a národů sousedních. Křesťanův ujímal se proti vášnivým pohanům, a jen tito proti vůli císaře mírného mohli korunu mučenickou připraviti papeži Telesforovi okolo r. 140, jakož se nezřídka stávalo i za jiných mírných panovníků pohanských.

3. Svatá Talida Amáta, panna, abatyše Egyptská.

Za pátého století v městě Antinoi v Thebaidě, v jižní části Egypta, bylo dvanáct klášterů panenských. V jednom z klášterů těch žila osmdesát let svatá Talida Amáta. S ní bytovalo v klášteře tom šedesát jeptišek, kteréž abatyše Talida slovem a vzorem utvrzovala ve všech cnostech. Všechny podřízenky milovaly ji tou měrou, že nebylo třeba předsíň kláštera uzamýkati klíčem; poutalať je láska k stařičké abatyši a moudrá řeč její, kteráž pěstovala jich těla i duše pro slávu neporušenosti.[1]) Abatyše Talida plnou měrou zasloužila sobě jmeno Amata, Milovaná.

4. Svatá Synkletika Apolinára, panna.

Svatá Synkletika Apolinára, dcera děda Anthemia císaře[2]), nevolila po vůli rodičův vdáti se, ale prosila je, aby směla pannou zůstati. Rodiče vzali jeptišky do domu, aby Synkletiku vyučily žalmům, a svolili, aby putovala do země svaté, do Palestiny. Nábožná panna navštívila v Jerusalémě všechna místa posvátná, modlila se za milé rodiče, konala dobré skutky, obdarovala a na svobodu propustila mnoho nevolníků svých. S ostatními otroky putovala do Alexandrie v Egyptě, dala si koupiti roucho mnišské, uvolnila i tyto otroky hojně obdarované, navštívila hrob svatého Meny, a ztrávila několik roků v krajině pusté rákosím porostlé.

Aby bezpečněji uhájila panenství, oblékla se v roucho

---

[1]) Acta Sanctorum Bolland. 5 Jan. — [2]) Anthemios, císař Západní Římské říše 467—473.

mniské, vstoupila do kláštera svatého Makária, přijala jmeno Dorotheus, a dnem i nocí trvajíc na modlitbách byla vzorem bratřím mnichům. Jsouc od Boha obdařena milostinami vyprosila sestře své zloduchem posedlé zdraví, navštívila rodiče, jenž ji měli za ztracenou, a vrátila se do kláštera svého, nepřijavši darův nabízených od rodičů, ješto prý mniši takových věcí nepotřebují.

V klášteře pak brzo rozloučila se s bratřími a se světem, aby odešla do ráje, po kterémž toužila bez ustání. Teprvé po smrti zvěděli mniši, že bratr Dorotheus byl pannou, jejíž hrob Pán Bůh oslaviti ráčil zázraky mnohými.

Dne 6. ledna.

I. Slavnost Zjevení Páně čili svatých tří králů.

Narození Spasitelovo z panny předpověděl vnuknutím Božím prorok Isaiáš řka: „Pán sám dá vám znamení. Aj panna počne a porodí Syna, a nazváno bude jmeno Jeho Emanuel.“ Isai. 7, 14. Ale předpověděno bylo také místo, na kterémž, a doba, za kteréž naroditi se měl. K proroctvím těm prohlédaje píše svatý evangelista Matouš: „Když se byl narodil Ježíš v Betlémě Judově za dnů Heroda krále, aj mudrci od východu přijeli do Jerusaléma řkouce: „Kde jest ten, který se narodil, král židovský? Nebo viděli jsme hvězdu jeho na východu, a přijeli jsme poklonit se Jemu.“ Mat. 2, 1, 2. Svatý evangelista Matouš zřejmě praví, že se Pán Ježíš narodil v Betlémě Judském, pro rozeznání ho od Betléma jiného, jenž byl v zemi Galilejské (Jos. 19, 15. Jud. 12, 18.) Betlém Judský rozkládá se jižně asi dvě hodiny od Jerusaléma, a byl rodištěm Davida krále, z jehož rodu a v jehož rodišti Kristus narodil se.

Svatý Josef a Maria Panna bydleli v Nazaretě. Přišli do Betléma Judského k rozkazu Římského císaře Augusta, aby každý se dal zapsati tam, odkud předkové jeho pocházeli. Řízením Božím císař Augustus rozkaz ten vydal, aby se proroctví o Betlémě naplnilo, aby Spasitel světa mimo otčinu Svou nenarodil se.

Slovy: „za dnů Heroda krále," prohlédá svatý Matouš k proroctví arciotce Jakoba, dle kteréhož Spasitel světa měl se naroditi tenkráte, kdy žezlo a berla královská od Judy a vůbec od lidu Israelského přejde na cizozemce. I. Mojž. 49, 10. Takovým cizincem byl Herodes, syn Antipatra, správce krajiny Idumejské, jejž Římané židům za krále vnutili. Herodes král panoval 37 let, a zemřel léta 750. po založení města Říma. Kristus Pán pak narodil se tři léta před smrtí Herodovou, tedy 747. po založení Říma.

Za vlády Herodovy „mudrci od východu přijeli do Jerusaléma." Kdož byli mudrcové tito? — Mudrcové ti byli učenci, hvězdářstvím a vůbec přírodovědou se zanášející; byli kněží ve východních zemích, a rádcové králův. U Peršanů kralevic nesměl vládu říše své nastoupiti, nebyl-li dříve po nějaký čas mezi mudrci těmi, odkud se také mudrcové do Jerusaléma přišlí „králi" zvou. Jejich příchod do Jerusaléma, jejich holdování Kristu Pánu, jímžto stali se prvotinami z pohanův na víru obrácených, jest událostí tak důležitou, že nemohlo ostati bez zvláštního proroctví za Starého Zákona. Ze dvou proroctví Starozákonných víme, že mudrcové ti byli králi. Žalmista Páně prorokoval: „Králové Arabští a Sabejští dary přinesou, a klaněti se budou Jemu všickni králové; všickni národové Jemu sloužiti budou." Žalm 71, 10. 11. Prorok Isaiáš pak předpověděl: „Vstaň, osvěť se, Jerusaléme, neboť přišlo světlo tvé, a sláva Hospodinova nad tebou vzešla... I choditi budou národové ve světle tvém, a králové v blesku vycházejícího slunce tvého... Množství velbloudů přikryje tě, dromedáři z Madian a Efy; všickni ze Sáby přijdou, zlato a kadidlo nesouce, a chválu Hospodinu zvěstujíce." Isai 60, 1—6.

Bylit pak mudrcové a králové ti tří, podle darův obětovaných, a jména jejich dle ústního podání v Církvi Páně jsou: Melichar (Melchior), Kaspar a Baltazar, jenž zastupovali trojí plémě lidské: Semity, Chamity a Jafetity.

Zavítali svatí tří králové z různých zemí východních do Jerusaléma, zázračným řízením Božím shledavše se, a sice z Persie. Hledajíce novorozeného krále židovského ovšem zamířili do

Jerusaléma, do města královského, odkud také narození Spasitelovo nejlépe rozhlásilo se v celém národě židovském.

Když přišli k Herodovi, rozhodně a s plnou jistotou tázali se: „Kde jest ten, který se narodil, král židovský?“ Toho času i učenci a spisovatelové pohanští hlásali věštbu, že člověk ze židovstva pošlý opanuje všechen svět[1]); a tudíž ovšem i mudrcové naši na východě věštby ty znáti mohli. Avšak oni sami udali pramen, odkud vědomost tu byli čerpali: „Viděli jsme hvězdu Jeho na východu.“ Prorok Balaam druhdy vnuknutím Božím vyslovil proroctví; „Vzejde hvězda z Jakoba, a povstane prut z Israela.“ IV. Mojž. 24, 17. Předpověď ta musela svatým třem králům, jeho spolukrajanům, velmi známa býti. Očekávali tedy objevení se zvláštní hvězdy, kteráž měla zvěstovati narození vznešeného a výtečného krále židovského; a jsouce hvězdáři, také vyrozuměli, že hvězda ta k zemi Judské odkazuje. Že pak hvězdu neobyčejnou poznali za „hvězdu Jeho,“ za hvězdu Kristovu, ponejvíce pocházelo od milosti Boží, kteráž jim vniterný zrak osvítila a na jisto vnukla, že hvězda ta narození očekávaného Velekrále značí. Hvězda ta svaté mudrce vedla k Spasiteli na důkaz, že každý stav k Bohu povolán jest, a že jenom ta učenost jest pravá, která člověka vede ke Kristu.

Svatí tří králové řekli králi Herodovi také účel příchodu svého řkouce: „Přijeli jsme poklonit se Jemu.“ Přijeli prokázat čest narozenému Velekráli — Pánu svému, ovšem něco vyššího v Něm spatřujíce.

Ale kterak uvítali Jerusalémští ty vzácné hosty a ctitele krále židovského? Svatý Matouš o tom píše: „Uslyšev pak to Herodes král, zarmoutil se i všecken Jerusalém s ním.“ Herodes polekal se, poněvadž jako ukrutný, židům od Římanů vnucený a od nich nenáviděný král o trůn svůj se bál. Obyvatelé Jerusalémští pak zalekli se, poněvadž nových bouří a pronásledování strachovali se, dobře vědouce, žeby Herodes každé, byť i jen domnělé spiknutí proti vládě své náramným ukrutenstvím stíhal.

Chytrý Herodes okamžitě pochopil, že maje zahladiti

[1]) Suetonius v životě Vespasiána kn. 4. — Tacitus hist. kn. 5, 13. — Josefus Flávius o válce žid. 6, 5. 4.

domnělého nepřítele svého, musí jej znáti a sídlo jeho vyzpytovati; proto shromáždiv všecka knížata kněžská a učitele lidu, tázal se jich, kdeby se Kristus měl naroditi?" Svolal tedy veleradu židovskou, jížto o důležitějších věcech náboženských rozhodovati příslušelo. Velerada ta záležela z velekněží, zákonníků a starších lidu. Otázka o příchodu a narození Mesiáše týkala se zvláště kněží a učitelů, kteréž svatý Matouš proto výslovně jmenuje; jim náleželo Písmo svaté v přesnotě a ryzosti zachovávati, a je lidu čtávati a vykládati.

Odpověď králi Herodovi zněla: „V Betlémě Judově Kristus naroditi se má; neb tak psáno jest skrze proroka: A ty Betléme, země Judská, nikoli nejsi nejmenší mezi knížaty Judskými; neboť z tebe vyjde vévoda, kterýžby spravoval lid můj Israelský." Mich. 5, 2. Velerada židovská proroctví Micheášovo nikoliv doslovně, nébrž toliko dle smyslu za odpověď dala Herodovi, nevolíc mu více říci, než co říci musela. Ovšemť pak velekněží a zákonníci židovští takto jiným cestu ke Kristu zřejmě ukázali, sami ale dílem z nevšímavosti, dílem z bázně před Herodem nedali se tou cestou.

Herodes, vypátrav místo narození krále židovského, obezřetně počínal sobě, neboť vypravuje svatý evangelista dále: „Tehdy Herodes tajně povolav mudrce, pilně se jich vyptal na čas hvězdy, která se jim byla ukázala, a je do Betléma propouštěje řekl: Jděte a vyptejte se pilně na dítě, a když naleznete, oznamte mi, abych i já přijda poklonil se jemu." Tajně povolal k sobě Herodes mudrce, aby zamezil veškery bouře v lidu. Otazoval se jich snažně o času, kdy se jim hvězda objevila, aby dle toho vyměřiti mohl čas narození Dítěte Betlémského, kteréž zahladiti mínil. Aby však mudrce obelstil, pravil jim, že i sám úctu svou narozenému Velekráli vzdá. Ale věčná moudrost Boží zmařila zlé zámysly jeho. Herodes nešel s mudrci pro uvarování všeho povyku, a tím zničena byla jeho lest.

Mudrcové „vyslyševše krále odešli. A aj, hvězda, kterouž byli viděli na východu, předcházela je, až i přišedši stála nad místem, kdež bylo Dítě. Uzřevše pak hvězdu zradovali se radostí velikou velmi."

Hvězda, která se mudrcům na východu ukázala, zmizela jim před Jerusalémem na obloze, a tím přinuceni byli v Jerusalémě ptáti se. To stalo se proto, aby tajemství vtělení a narození Božího Israelitům oznámilo se. Když z Jerusaléma odešli, hvězda opět zjevila se jim dovodíc, že pravdivého výkladu Písma prorockého v Jerusalémě došli. Nad chlevem, kdež bylo Dítě Božské, zastavila se hvězda vylévajíc záři svou.

„I vešli do domu, a nalezli Dítě s Marií, Matkou Jeho, padli, klaněli se Jemu, otevřeli poklady své, a obětovali Mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.“

V zemích východních sice obyčejem jest klaněti se králům a vladařům; ale dítěti v plénkách a v chudobě klaněti se nemohl leč ten, kdo nadlidskou důstojnost v Něm poznal. Poznání toho dostalo se svatým mudrcům a králům. Toto poznání nadlidské důstojnosti Dítěte Betlémského osvědčili také významnými dary svými, o kterých i Žalmista Páně v žalmu 71., a prorok Isaiáš 60. byli předpovídali. Skutečně všickni svatí otcové církevní od nejstaršího Irenea (haer. 3, 10) v dařích těch spatřovali obrazy a náznaky Božských pravd.

Zlato vyobrazovalo dle nich královskou, kadidlo Božskou důstojnost Kristovu, myrha pak vyznamenávala Jeho člověčenství a podrobenost smrti.

Pro tuto víru vzal Bůh mudrce svaté pod zvláštní ochranu, jak dále vypravuje svatý Matouš: „A napomenutí dostavše ve snách, aby se nevraceli k Herodovi, jinou cestou vrátili se do krajiny své.“ Právě v tu dobu, kdy jim zajisté neméně než Dítěti Božskému od Heroda krále strojila se záhuba, ve snách napomenuti byli, aby nikoli k Herodovi nezacházeli, nébrž přímo do vlasti své vrátili se.

Vedlé ústního podání v Církvi katolické byli svatí tří králové později od svatého apoštola Tomáše v Persii pokřtěni. Pak i sami hlásali víru křesťanskou v národech svých, a jakožto mučeníci zemřeli. Těla jejich přenešena byla záhy do Konstantinopole (Cařibradu) a potom do Milána. Za dvanáctého století konečně přinesl je císař Římský, Fridrich I. Barbarosa (Rudovous), do Rýna-Kolína, kdežto ostatky jejich doposud ukazují a v úctě chovají se.

My zajisté s největším prospěchem ctíti a vzývati budeme

svaté tří krále, budeme-li za jejich příkladem z pokladnice srdce svého Kristu Ježíši obětovati zlato lásky, kadidlo modlitby, a myrhu zapírání sebe.

2. Svatý Maximin, biskup Trevírský.

V bouři Arianské bylo biskupství Trevírské hlavní podporou učení katolického, a Trevír útočištěm biskupů Východních, jenž neohroženě pravou víru vyznávali a proto vypovídáni byli. Svatý Maximin, nástupce svatého Agrécia, biskupa Trevírského, přijal roku 336. vypuzeného z Alexandrie od Ariánův svatého Athanasia, a hostil jej dva roky a čtyry měsíce až do jeho návratu do Alexandrie. Také Pavla, od Arianův zapuzeného biskupa Cařihradského, vzal v ochranu svou roku 343., a svatého Athanasia ještě dvakráte u sebe uvítal.

3. Svatá Makra panna, mučenice Soissonská.

Roku 305. za panování Diokleciana a Maximiana, spolucísařův Římských, přišel vladař, náměstek císařský, Riktiovar do města Suesonů, nynějšího Soissonsu (Soasónu) v krajině Remešské [1]), aby vyhladil víru křesťanskou. Makra panna, horlivá hlasatelka víry křesťanské mezi pohany v krajině té, byla jata a na soud postavena. Riktiovar soudce vyzval ji, aby obětovala Joviši, a když neohroženě vyznala Boha Krista, byla nemilosrdně mučena. Soudce za mučení hrozného opět napomínal jí, aby obětovala bohům a zachovala život svůj. Makra odvětila jemu: „Doufám, že Kristus i mně řekne, co pravil kajícímu lotru na kříži: „Dnes budeš se mnou v ráji!“

Umučenou Makru odvlekli do žaláře, kterýž o půlnoci osvětlil se září nadzemskou, tak že strážníci polekaní rozutíkali se. Křesťané uvěznění chtěli také odejíti; ale svatá panna Makra přimluvila jim, aby toho nečinili.

Svatá Makra uzdravená od anjela Božího druhého dne vyznala soudci, že Kristus navrátil jí zdraví. Rozhněvaný pohan Riktiovar kázal ji položiti na uhlí žhavé. Svatá panna modlíc se k Pánu Ježíši na lůžku tom vítězně skonala.

---

[1]) Soissons (Soason), za starověku Noviodunum, hlavní město Suessonů v Belgické Galii, později dle národa toho Suessonum urbs, z čehož nynější Soissons.

4. Svatý Abo, voňavkář, mučeník Tifliský.

Za času kalifa Abd-Allaha[1]) byl náčelníkem kraje v Iberii[2]) Narses, kteréhož křivě obžalovaného do Bagdadu[3]) povolali a uvěznili. Po smrti kalifa Abd-Allaha roku 755. Narses nabyl svobody a mínil se navrátiti do Iberie. Vzalť pak s sebou jinocha Abona, jenž s rodiči svými v Bagdadě žil a voňavkářstvím se živil. Abo poznav křesťanskou víru, odřekl se Mahomedánů, mnoho se modlil i postil, aby tím lépe vnikl v tajemství svatá. S pánem svým přišel k Chazarům a do Abazdy[4]), kde s povolením biskupa uprostřed města tuze žil jako poustevník. Toho času vymohl Nersetovi návrat do Iberie Štěpán, jeho vnuk, kteréhož kalif učinil náměstníkem v zemi té. Narses i Abo přišli do města Tiflisu.[5]) Většinou Mahomedánské obyvatelstvo Tifliské zle pronásledovalo každého, kdož od mahomedanismu přešel ke křesťanům. Také Abona přemlouvali lichocením i výhrůžkami, aby zapřel Krista a vyznal Mahomeda. Po tříletých nátiscích konečně jej jali a do žaláře odvedli dne 27. prosince. Na slavnost Zjevení Páně roku 787., kdy připadla na pátek, podruhé byl přiveden k soudu. Abo celou noc na modlitbách trval, horlivě žalmy zpíval, a zjitra svátostmi posilnil se. Neohroženě vyznal Krista, pro Nějž ochotně hlavu svou položil pod meč smrtící. Tělo jeho Mahomedáné spálili a s hory do mimotekoucí řeky Cyru čili Kuru shodili. Svatý Abo ihned proslavoval se zázraky velikými důvěrným prosebníkům.

5. Svatý Ermenold, Benediktinský opat Brunfeningský.

Bohabojní rodiče v Švábsku[6]) chlapečka svého Ermenolda odevzdali do kláštera Hiršavského[7]), aby záhy učil se

---

[1]) Abd-Allah, první kalif Abbasidský † roku 755. — [2]) Iberia u starých nynější Gruzia, Georgia, země v Ruském náměstnictví Kavkazském. — [3]) Bagdad, hlavní město Bagdadského pašalíku v Asii, jenž obsahuje někdejší Mesopotamii, Assyrii, Babylonii a Chaldejsko. — [4]) Abadza, Abhazia, mezi Kavkazem a Černým mořem, náleží Rusku, a má obyvatelstvo Mahomedánské. — [5]) Tiflis, druhdy hlavní město Gruzie, Georgie čili Iberie, nyní hlavní město Ruské gubernie Tifliské v Kavkazku na obou březích řeky Cyru či Kuru. — [6]) Švábsko, staré vévodství německé, nyní vládní okres v Bavořích. — [7]) Hirschau, ves ve Virtenbersku, u nížto jsou rozvaliny bývalého znamenitého kláštera Hiršavského, založeného roku 830., jenž zanikl za reformace.

Bohu sloužiti. Ermenold působil s milostí Boží, a tudíž denně množily se jeho vědomosti a cnosti. Předpisy řeholy svatého Benedikta dle návodu a příkladu nábožného opata Viléma zachovával tak svědomitě, že brzo ze žáka stal se učitelem, a s přivolením Jindřicha IV. opatem v Lorsheimu v krajině Horno-Rýnské. Mladý opat Ermenold podřízencům svým chtěl více prospívati, užitečným býti, než rozkazovati. Ničeho od nich nežádal, co sám nekonal. Jeho sbor vzrůstal utěšeně počtem i cnostmi. Ermenold ze svatosti bratrů svých radoval se, ale svatost tu přičítal milosti Boží a nikoli sobě.

Hlavní péče jeho v tom záležela, aby Bůh vševědoucí vždycky shledával v duši jeho smýšlení čisté. Ale také zevnějšího zla štítil se tou měrou, že nevolil ani stínu skutku nedobrého na sobě míti. Staloť se, že bohatý bratr jeho přišel k císaři Jindřichu IV., jenž žertovně mu řekl: „My jsme bratra tvého učinili opatem; kterak nám splatíš dobrodiní to?“ — Bratr odpověděl: „Ovšem díkem velikým zavázán jsem Vašemu Veličenství!“ A brzo potom poslal císaři dary znamenité, anižby o tom byl zmínil se bratru opatovi. Jak mile však opat Ermenold o věci té zvěděl, ihned vzdal se důstojnosti opatské, aby se nezdálo, jakoby byl úplatkem došel hodnosti té.

Navrátil se do Hiršavy k milovanému opatovi Vilémovi, ale nikoli sám; odešlo s ním čtyřicet řeholníků, jenž se nechtěli od něho odloučiti.

Toho času právě biskup Otto vystavěl klášter Brunfeningy, a požádal Ermenolda za prvního opata pro ten nový klášter. I tam byl Ermenold vzorem všech cností svěřencům svým. Horlivě se modlil a postil, málo spal, často kázával, vyhýbal se cti a slávě světské, a vyhledával přede vším věcí věčných.

Jak málo mu záleželo na přízni lidské, osvědčil skutkem následným. Císař Jindřich, papežem z Církve vyobcovaný, oznámil, že navštíví klášter Brunfeningy. Když přijížděl, opat Ermenold jen sám uvítal ho řka: „Milerád byl bych tě, císaři, uvítal všemi poctami, kdybych nevěděl, že vyloučen jsi z Církve.“ — Císař měl za to, že opat se mu mstí proto, že přijal dary od bratra jeho, a pravil hněvivě: „Neprozřetelně a odvážlivě zbavil se's veliké cti, jížto my jsme propůjčili tobě.“ — Ale Ermenold odvětil: „Bůh všemohoucí ví, že na tu věc již ani nepamatuji.

Co činím, činím proto, abych poslušen byl Svatého Otce.“ — Císař, poznav z odpovědi smýšlení opatovo, tím více ho sobě vážil, a nedal žoldnéřům svým, aby se klášterníkům pomstili, ale řekl jim: „Opat jednal z lásky ku spravedlnosti; vím, že mi nápomocen bude modlitbou svou.“

Opat i nepřátelům dobře činil a obrátil je v přátely. O chudinu otcovsky pečoval, a v čas hladu všecky zásoby rozdal jim. Za to pak vzbudil mu Bůh dobrodince, jenž klášter jeho opatřili všemi potřebami, a oslavil jej i darem zázrakův.

Zlosynům však přece nezachoval se. Přátelé vystříhali jej, aby nevycházel na jisté místo, kde na něj číhají. On však řekl: „Nevyhnu se koruně, kterouž mi připravil Hospodin.“ Šel, byl přepaden a raněn. Bratřím svým přívětivě zjevil, že příštího dne zemře, když budou „Gloria“ zpívati. Spokojeně v Pánu zesnul na slavnost Zjevení Páně roku 1121.

6. Svatý Nilamon, poustevník Egyptský.

V Římských seznamech světců Božích na dnešní den zapsán jest i Nilamon. Muž ten v poustevně nedaleko města Pelusia[1]) věrně sloužil Bohu, a pečoval o spásu duše své. V Gerách upráznil se prestol biskupský. Obyvatelstvo jednomyslně zvolilo sobě Nilamona za biskupa. Pokorný poustevník volby té nepřijal z důvodů zevrubně vyložených, ale nadarmo. Konečně pak prolévaje slzy prosil Theofila, patriarchu Alexandrijského, aby na něj břemena takového neuvaloval; ale Theofil prohlásil, že Nilamon hoden jest důstojenství biskupského. Ješto pak u lidí nebyly vyslyšány prosby jeho, obrátil se důvěrnou modlitbou k Bohu a žádal, aby jej raději se světa k Sobě povolal, nežli by dopustil, aby úřad biskupský na něj uvalen byl. Bůh vyslyšel modlitbu tu. Ještě nepřestal se modliti, a již zemřel smrtí spravedlivého za pátého století.

---

[1]) Pelusium, starověké město Egyptské u jednoho ramena řeky Nilu, považovalo se druhdy za klíč k Egyptu se strany východní. Zříceniny posud viděti lze u místa Tineh nedaleko Damiety.

Neděle I. po Zjevení Páně.

Luk. 2, 42—52.

Třikrát do roka museli Israelité putovati z celé země do jediného chrámu Jerusalémského, a sice ve slavnost Velikonoční, ve slavnost Letnic a ve slavnost Stánků, aby se tam Hospodinu Bohu modlili a Jemu oběti přinášeli. Přikázalť Hospodin skrze Mojžíše lidu Israelskému: „Třikráte v roce ukáže se každý z vás pohlaví mužského před obličejem všemohoucího Hospodina Boha Israelského.“ III. Mojž. 34, 23. Ženy nebyly zákonem vázány, aby pouť tu vykonávaly. Avšak ženy pobožné samy dobrovolně vydávaly se na ty svaté cesty, a tudíž ovšem Maria, Královna všech svatých a světic Božích, vždycky spatřována byla v chrámě Jerusalémském o slavnostech jmenovaných.

Dle čtení dnešního svatého evangelia konala pouť tu blahoslavená Rodička Boží a pěstoun Páně, svatý Josef, o svátcích Velikonočních také onoho roku, „když byl Pán Ježíš ve dvanácti létech.“ Tenkráte Syn Boží a Syn Mariin putoval s nimi, aby naplnil přikázaní Svého nebeského Otce, ješto u Israelitů každý syn s počátkem svého třináctého roku zavázán byl zachovávati všecky obřady náboženské.

Sedm dní trvala slavnost. Když pak byli pobožnost svou vykonali, „navracovali se domů, ale pacholík Ježíš zůstal v Jerusalémě, a nepoznali toho rodiče Jeho, domnívajíce se, žeby byl v zástupu.“ Luk. 2, 43. 44. Kterak nevěděli o tom rodiče Pacholete? Poutníci do Jerusaléma a z Jerusaléma domů putovali v družinách, ve sborech čili v průvodech rozdělených, zpívajíce žalmy a modlíce se. Obyčejně lidé jednoho místa, nebo také několika sousedních míst pospolu konali pouť, ženy se ženami, muži s muži, mládencové s mládenci, panny s pannami. Tudíž nechodila rodina celá pospolu, za kteroužto příčinou rodiče Ježíšovi nemohli před večerem věděti, šel-li či nešel Ježíš s družinou mládenců.

Tou měrou „domnívajíce se, žeby byl v zástupu, ušli den cesty, a hledali Ho mezi příbuznými a známými,“ Luk. 2, 44., u kterých se opět podle rodin noclehovalo. — „A když Ho nenalezli, vrátili se do Jerusaléma, hledajíce Ho. I stalo se, po

třech dnech nalezli Jej v chrámě, an seděl mezi učiteli, naslouchaje jim a otazuje se jich.“ Luk. 2, 45. 46.

Okolo chrámu Jerusalémského přistaveny byly světnice, vyučovny čili sbornice, v nichžto učitelové Zákona čtávali a přednášeli, an posluchači, učňové a hosté, kol kolem seděli na kobercích a na poslamkách. Tam se dovolovalo každému hostovi s otázkou se vytasiti a pochybnosti svoje přednesti, tak že vyučování to a ty přednášky měly spůsob rozmluvy a disputace. Těchto rozmluv a disputac účastnil se také Pán Ježíš dvanáctiletý. Následkem rozmluv těch bylo, „že žasli všickni, kteří Jej slyšeli, nad rozumností a odpovědmi Jeho.“ Luk. 2, 47. I Jeho rodiče, Maria Panna a pěstoun svatý Josef, spatřivše Jej divili se.

„I řekla Maria k Němu: Synu, co jsi nám tak učinil? Aj, otec tvůj a já s žalostí hledali jsme tebe.“ Luk. 2, 48. Maria, Matka Jeho, to pravila, a nepravil to Josef, poněvadž úcta k Ježíšovi bránila jemu, jenž byl toliko pěstounem Jeho. Pěstouna, svatého Josefa, Maria Panna podle obyčeje otcem jmenovala, aby ušla všemu divení se židů.

Jakož pak Maria Panna s mateřskou laskavostí a něžností byla se tázala, tak i dvanáctiletý Ježíš s útlostí synovskou odpověděl, dotýkaje se při tom vyšší bytnosti Své, an pravil: „Což jest, že jste mne hledali? Zdali jste nevěděli, že já býti musím v těch věcech, které jsou Otce mého?“ Luk. 2, 49. Věděliť Maria Panna a svatý Josef z řeči anjelovy, z řeči pastýřův, z řeči Simeona a Anny ve chrámě už před dvanácti léty, že Ježíš jest Spasitelem světa; ale že již za mládí Svého vyučovati bude, toho nemohli věděti. Proto za příležitostí poučoval je Pán Ježíš o svém povolání a o právu, které Otec Jeho nebeský k Němu má svrchovaně výše nad právo Mateře zemské. Poučoval je, že obírati se musí záležitostmi Otce Svého nebeského. Takto už předkem plnil Pán Ježíš skutkem, což byl později veřejně hlásal řka: „Můj pokrm jest, abych činil vůli Otce mého nebeského.“ Jan 4, 34. Kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoden.“ Mat. 10, 37.

„A oni nesrozuměli slovu, kteréž mluvil k nim.“ Luk. 2, 50. Odpověď Ježíšova: „Musím býti v těch věcech, které jsou Otce mého,“ pro hluboký a obšírný obsah svůj nebyla hned srozumitelna rodičům Páně, což teprvé časem svým státi se mohlo, an z dálej-

ších činů a příběhů Páně vyrozuměti mohli, které jsou ty věci a ty záležitosti Otce nebeského, v nichžto býti musí. Nadpřirozená povaha a podstata Ježíšova nemohla od nich pochopena býti hned v celé hloubi a výši.

Ačkoli pak dvanáctiletý Ježíš projevil tenkráte povědomí vyšší bytnosti Své před Matkou a před pěstounem: přece nepřerušil svazku toho, kterýž Jej spojoval s rodiči, neboť vypravuje svatý evangelista dále: „I sestoupil s nimi, a přišel do Nazareta, a byl poddán jim.“ Luk. 2, 51. Nevyzouvalť se Pán, ač dle Své výsosti Božské vyzouti se mohl, z poslušnosti od synů rodičům povinné, ale poddán byl netoliko Marii, Božské Matce Své, nébrž také svatému Josefovi, pěstounu Svému.

Po těch slovích píše svatý evangelista Lukáš: „A Matka Jeho zachovávala všecka slova ta v srdci svém.“ Luk. 2, 51. Vypravovalť svatý Lukáš o Marii Panně i o Josefovi, že oba s žalostí hledali Ježíše ztraceného, a že oba divili se, když Jej spatřili mezi učiteli a slyšeli odpovědi Jeho; ale o skládání a zachování slov Páně v srdci vždycky jenom o Marii jediné povídá. Bylať to zvláštní bohomyslnost Marie Panny, tak že pořád více a více vnikala ve slova Páně, a vždy jasněji a zřejměji vyrozumívala Božskému dílu spásy.

Celou událost ve chrámě Jerusalémském, a veškeren ukrytý život Páně, nežli byl veřejně počal konati Svůj úřad mesiášský, končí svatý evangelista Lukáš slovy: „A Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí.“ Luk. 2, 52. Dříve, když byl svatý evangelista vypravoval navrácení se rodiny svaté z chrámu Jerusalémského od obětování novorozeného Dítěte Ježíše, doložil: „Dítě pak rostlo a posilovalo se plné moudrosti, a milost Boží byla v Něm.“ Luk. 2, 40. Tuto přidává o prospívání milostí u lidí, ješto nyní s lidmi se stýkati a s nimi obcovati započal, a lidé, čím více Jej poznávali, tím více Jeho boholibé moudrosti a milovnosti se obdivovali, a tím větší zalíbení v Něm měli.

Uvážili jsme část svatého evangelia Lukášova, kterou nám Církev svatá předkládá na dnešní neděli. Jaké to bohatství překrásných naučení a příkladů! Dvanáctiletý Ježíš s rodiči Svými váží dalekou cestu z Nazareta do Jerusaléma, aby podle obyčeje a zákona světil den sváteční. Když pak Matka Jeho a pěstoun Josef vykonali pobožnost svou a navracovali se domů, Pán Ježíš

ještě zůstal v domě Otce Svého nebeského, aby se déle obíral záležitostmi Jeho.

Cožby řekli k dnešnímu svatému evangeliu ti křesťané vlažní, ba studení, zmrzlí, kteří dnes a na mnohý den sváteční chrámu Božího ani nevidí? A což jim v den soudný řekne Ježíš Kristus, Soudce vševědoucí a nejvýš spravedlivý? Škoda vznešeného jména křesťanského lidem takovým! Oni tuším zraků svých načisto odvrátili od Boha k hrudě zemské jako ta němá tvář. Oni tuším ani v domácnosti své nemodlí se k Bohu, sice by jim při každé modlitbě velikou povinnost křesťanskou připomínati muselo třetí přikázaní Boží: „Pomni, aby's den sváteční světil!“

Kdožkoli nežádá sobě žalostného podílu míti zde i na věčnosti s nemodlenci, jenž znesvěcují neděle a svátky: nedej se jimi na scestí svésti, ale přidržuj se zákona Božího a zákona Církve Kristovy, kteráž nám k užitku našemu a ku spáse naší přísně přikazuje svěcení neděle a svátků. Kdo na zemi rád dlívá ve chrámě Božím, ten důstojně připravuje se pro chrám nebeský.

Dne 7. ledna.

I. Svatý Lucian, kněz Antiochijský, mučeník.

Svatý Lucian, mučeník, kněz Antiochijský, spisovatel církevní, narodil se za druhé polovice třetího století křesťanského v městě Samosatě v Syrii na západním břehu řeky Eufratu. Rodiče jeho, křesťané, zemřeli Luciánovi v dvanáctém roce věku. Již tenkráte takovou přednost dával statkům duchovním a nebeským před statky zemskými, že veškero dědictví chudým rozdal a k svatému opatovi Makariovi se odebral, aby se ve vědě náboženské utvrdil a v dokonalosti křesťanské vzdělal.

Ústním poučováním svatého Makaria, a ustavičným čtením Písma svatého a spisův otců církevních nabyl Lucian takové učenosti, že netoliko křesťany vyučovati, nébrž i bludaře důkladně vyvraceti dovedl. Mimo to učil se také horlivě řečnictví a mudrctví. Při tom bylo obcování jeho bezúhonné a svaté. Výživu svou zjednával sobě přepisováním knih. Mnoho hodin i nočních trávil na modlitbách. Jídal jen jednou za den; masa a vína

nepožíval nikdy. Sám na sebe byl přísen, ale k jiným velice laskav. V mluvení byl tak prozřetelen, že nevolil slyšeti a mluviti o ničem jiném leč o Bohu a o věcech Božských.

Později odstěhoval se do města Antiochie, kde jej biskup pro jeho cnosti a vědomosti na kněžství vysvětil. V městě tom založil školu, kteráž hojně navštěvována byla. Vzdělávalť mládež v nábožnosti a ve vědách, anižby byl od někoho odplaty žádal; neboť jediným úkolem jeho bylo odchování zbožných a stálých křesťanů, a statečných obhájců víry svaté, kterouž on sám také několika učenými knihami proti bludařům hájil. Biskup Antiochijský svěřil mu veřejné vykládání Písma svatého, v kterémžto úřadě tak důkladných vědomosti biblických nabyl, že sám opravil řecký překlad Zákona Starého a knihy Zákona Nového. Překladu jeho hlavně užívalo se v Syrii, v Malé Asii a v Konstantinopoli; jmenovitě upotřebil ho s velikým prospěchem svatý Jeroným.

Avšak případ politování hodný přerušil na čas tichou a vydatnou činnost muže tohoto velezasloužilého. Ve svém vědeckém badání přilnul k bludnému učení o nejsvětější Trojici Boží, přistoupiv k svému krajanu, Pavlu Samosatskému. Proto ze společnosti církevní vyobcován byl roku 269.[1]) Událost ta přiměla jej k tomu, že se přesídlil do Nikomedie k svému příteli Eusebiovi, jenž později v městě tom biskupem byl.[2])

Poblouzení jeho nepocházelo ze zlé vůle, a tudíž jej milost Boží osvítila, aby chybu svou napravil a s Církví svatou se smířil, o čemž mnoho nepopíratelných důkazů podal.

První pronásledování křesťanů za panování císaře Dioklecíána i jej v Nikomedii zastihlo a do žaláře přivedlo roku 303. Kronika Alexandrijská[3]) zachovala nám zlomek z jeho listu, v němžto mimo jiné psal věřícím v Antiochii: „Všechen posvátný sbor svatých mučeníků pozdravuje vás.“ Z toho patrně vysvítá, že Lucian tenkráte již opět do společnosti církevní v Antiochii přijat byl.

Podruhé byl Lucian pro víru uvězněn za posledního

---

[1]) Theodoret. hist. eccl. I. 4. p. 15. Ed. Mogunt. — [2]) Nikomedia, hlavní město v Bithynii, jedno z nejskvostnějších měst na světě za císařů Římských, jmenovitě za Konstantina Velkého; nyní turecké město Ismid. — [3]) Ed. Raderus Monach. 1617. p. 648.

pronásledování Diokleciánova. Byv k soudu pohnán odevzdal soudci pohanskému písemnou obranu víry křesťanské, v nížto se dovolával i svědectví pohanských spisovatelů, že při smrti Ježíše Krista nastalo veliké zatmění slunce. Z onoho Lucianova obhájení víry křesťanské zachoval nám úryvek Eusebius ve svých dějinách církevních. [1]) Lucian zůstal po několik roků v žaláři.

Dioklecian spolu s Maximianem vzdal se vlády dne 5. května roku 305., a plnomocným nástupcem jeho byl spolucísař Galerius Maximianus, zapřisáhlý nepřítel křesťanů. Po jeho smrti stal se jeho krajan a přítel Licinius císařem, jehož spoluvladařem byl Maximin Daza, za jehož vlády Lucian mučenictví podstoupil. [2])

Maximin strachoval se všeobecné vážnosti, jížto Lucian kněz požíval; proto hleděl jej zprvu pochlebováním a pak mukami k zapření Krista přivesti. Avšak Lucian neohroženě odpovídal jemu: „Já jsem křesťan!“ Tu pak na celém těle zbičován a zraněn položen byl na lůžko ostrými střepinami naplněné, na kterémž v nejhroznějších bolestech o hladě přísně střežen byl po mnoho dnů. Konečně postavili k němu stůl pokrytý masitými pokrmy ze zvířat modlám obětovaných, a vyzvali ho, aby z chutných pokrmů těch požíval. Ale svatý mučeník prohlásil, že raději hladem zemře, nežliby se poskvrnil stínem odpadlictví od víry Kristovy. Znova před soud postaven byv odpověděl: „Já jsem křesťan!“ I odvedli jej zase do žaláře, kdežto konečný rozsudek očekávati měl.

V žaláři shromáždilo se u něho množství křesťanů, jimžto Lucian dojemnou řeč učinil a je povzbuzoval, aby všecko podnikli pro Krista. Ješto pak byl slavný den svatých tří králů, prosili jej křesťané, aby jim ještě jedenkráte podal nejsvětější Svátost oltářní. Svatý Lucian byl tak na zemi spoután, že jenom rukami pohybovati mohl. Proto položili mu

---

[1]) Euseb. hist. eccl. lib. IX. c. 6. Lib. VIII. c. 13. — [2]) Kájus Valelerius Maximin Daja čili Daza, Galeriem povýšen na césara r. 305, spravoval libovolně Orient, zuřil proti křesťanům a přijal titul císařský roku 307. Po smrti Galeria rozdělil se o císařství s Konstantinem Velikým a Liciniem, ale brzo znepřáteliv se s nimi poražen byl Liciniem u Adrianopole, a na útěku v Tarsu zavraždil se r. 311.

chleb a nádobu s vínem na prsa, a v tom stavu sloužil mši svatou. Přijav pak sám Tělo Páně podával i všem ostatním. Nabyv nové síly neohroženě vyslechl výrok smrti, a druhého dne, 7. ledna, mečem sťat byl. Tělo do vody vhozené křesťané vytáhli a uctivě pochovali.

2. Svatý Valentin, biskup Pasovský.

Pasov jest opevněné město v Dolnobavorském kraji v Bavořích při stoku Dunaje, Innu a Ilzy. Římané, jenž panství své rozprostranili až k Dunaji, založili Pasov pod jmenem Kastra Batava. V zemi té šířilo se křesťanství záhy z Italie, která s ní byla ve spojení. O věrověstech v Rhaetii není jasných zpráv z druhého, třetího a čtvrtého století. Za to pak s jistotou se ví, že svatý Valentin byl krajinským biskupem v Rhaetii, a že také v Pasově Krista zvěstoval, odkud jej Němci pohané a Ariáni vypudili. Odebral se tedy do nynějšího Tirolska jižního, kde křesťanům, bludařům a pohanům slovo Boží hlásal, a roku 470. zemřel. Svatý Valentin pokládá se za prvního biskupa Pasovského.

3. Svatý Krispin, biskup Pavijský v Italii.

Svatý Krispin, rodák a biskup Pavijský, nemoha pro chorobu zastávati úřad kazatelský, pečoval všemožně o ozdobu chrámů a města celého, a přičiňoval se o smíření sporných stran. Dva rolníci přeli se o kus pole. Biskup Krispin ustanovil svého jahna Epifania[1]) za smírce mezi nimi. Jindy zase dva bratří k vůli louce až na kordy dostali se. Biskup Krispin je smířil. louku od nich koupil a městu daroval. Louka ta nazývala se „loukou míru.“ Město Pavii dal vydlážditi a oba břehy řeky Ticinu spojil kamenným mostem. Po 34letém činném biskupování blaženě zemřel a od krajanů svých vděčně jako světec ctěn a vzýván jest.

4. Svatý Senator, biskup Veronský.

Po svatém Prokulu[2]) byl biskupem Veronským svatý Senator, muž zdobený svatostí, učeností a všemi cnostmi, jichžto

[1]) Sv. Epifanius dne 21. ledna. — [2]) Sv. Prokul dne 23. března.

se pohledává u biskupů nejlepších. Spravovav biskupství Veronské za několik roků ku blahu lidu, vykročil dne 7. ledna ze života vezdejšího a pochován byl v kostele svatého Štěpána.

Dne 8. ledna.

1. Svatý Lucian, mučeník, žák svatého Petra.

Římské knihy mučeníků Páně připomínají dnešního dne svatého Luciana mučeníka, jenž byl žákem svatého Petra, a s jinými křesťany odešel z Říma, aby hlásal pohanům v Galii (Francii) svaté evangelium Kristovo. Konalť pak Lucian tuto svou apoštolskou úlohu tak horlivě a požehnaně, že veliké množství lidu na víru obrátil a v ní tak utvrdil, že pro Krista mileradi podrobovali se i sebe ukrutnějším mukám.

Toho času byl císařem Římským Titus Flavius Domician, syn císaře Vespasiana a Flavie Domitily. Domician narodil se v Římě dne 24. října roku 51. po narození Páně. Na trůnu císařském byl nástupcem po svém bratru Titovi roku 81. Obávaje se o trůn, počal pronásledovati křesťany.[1]) K tomu konci dal náměstkům všech Římských krajů a zemí přísné rozkazy, aby s křesťany nakládali jako s nepřátely říše. Bylať pak jeho bázeň o trůn císařský tak velika, že pilně pátrati dal po každém potomku krále Davida. Když pak k němu přivedli dva muže, vnuky svatého apoštola Judy Thadeáše, a tito mu vypravovali, že se poctivě živí prací rukou svých, a dovodili řeč svou rukama mozolovitýma, a když mu vyložili, že království Mesiáše Krista není královstvím zemským, nébrž nebeským: zmizela jeho podezřivost, a proto zastavil pronásledování křesťanů. Pro jeho ukrutnost nenáviděli ho i nejdůvěrnější přátelé, a tudíž po pětiletém panování dne 18. září roku 96. usmrcen byl.

Mezi mučeníky za pronásledování Domicianova byl Titus Flavius Klément, strýc císařův, svatý apoštol Jan, kteréhož Domician z Efesu na ostrov Pathmos vypověděl, a svatý Lucian, jehož památka v Církvi Páně dnes koná se.

---

[1]) Euseb. hist. eccl. c. 20.

Vyzvědači a udavači podali zprávu císaři Domiciánovi, že muži křesťané, jenž byli z Říma odešli, v Galii (ve Francii) pohanskou bohoslužbu podvracují a Ježíše ukřižovaného hlásají. Ihned rozkázal císař Domician vladaři (náměstku císařskému), aby dal Luciana vyhledati a na místě usmrtiti. Vladař vypravil biřice, aby Luciana hledali a zabili, nezapře-li Krista.

Svatý Lucian nalezal se té doby na jedné hoře s dvěma učeníky a s velikým zástupem lidu. Již mu bylo oznámeno, jaký rozkaz vydal císař Domician; proto mluvil k zástupu: „Rozmilí bratří, nyní dá mi Pán Ježíš Kristus přislíbenou mzdu. Radostně jdu pro palmu mučenickou. Vás ale prosím, abyste ve víře neohroženě setrvali, a nižádnou mukou zastrašiti se nedali.“ Potom obrátil oči k nebesům, a děkoval Bohu, že jej za hodna uznal státi se mučeníkem.

Jak mile vyslaní biřicové na horu přišli, polapili jeho dva učeníky, a před očima svatého Luciana zavraždili je. Pak tázali se svatého Luciana: „Ty-li jsi ten čarodějník, který svádí lidi a odvrací je od ctění bohův? Buď se odřekneš křesťanství, nebo zemřeš podobnou smrtí jako mužové tito!“ — Svatý Lucian odvětil jim: „Já nejsem žádný čarodějník, nýbrž služebník Ježíše Krista, a nkazuji lidu pravou cestu k spasení. Ostatně nelekám se smrti, neboť „mně živu býti Kristus jest, a umříti zisk.“ Fil. 1, 21.

Biřicové mučili jej rozličným spůsobem, a vidouce, že od Krista neodstoupí, ohlásili mu smrt mečem. Svatý Lucian zaradoval se, klekl na kolena, poručil duši svou Pánu Bohu, a přijal ránu smrtelnou.

2. Svatý Severin, apoštol Norický.

Svatý Severin nazývá se v dějinách „apoštolem Norickým“ [1]), poněvadž byl vzácným těšitelem, dobrodincem a pomoc-

[1]) Norikum nazývalo se za starodávna území nynějšího mocnářství Rakouského, jež obsahovalo Korutany, Solnohradsko, východní Tirolsko na pramenech Dravy, část Bavorska, Horní Rakousy na pravém břehu Dunaje, část Dolních Rakous a Štýrska. Norikum mělo na východ Panonii, k jihu Panonii (nyní Krajinu) a Italii, k západu Rhaecii. Za císaře Diokleciána bylo „Noricum ripense“ při Dunaji, a „Noricum mediterraneum“ v hornatém Štýrsku, v Korutanech, v Tirolsku a v Solnohradsku.

níkem všech podunajských měst od Vídně až do Kincinku za hrozných svízelů a útrap při rozpadu Západořímské říše.

Attila, velmožný chán (král) Hunův, navrátiv se z velikého válečného tažení z Italie do Uher na jaře roku 453. mrtvicí raněn, zemřel na svém hradě mezi Dunajem a Tisou. Veliká říše Hunská rozpadla se nesvorností jeho synů. Toho času, roku 454., objevil se svatý Severin v Noriku pustošeném od Herulů, Skyrrů, Turcilingů, Rugů a Alemanů, kmenů germanských, staroněmeckých, jenž po smrti Attilově na Dunaji zakládali svou říši. Svatý Severin přišel od východu. Avšak původ svůj a rodiště své nikomu nevyjevil. Důvěrnému příteli svému k otázce v příčině té odpověděl: „Parmenido, zdali by's mne rovněž tak srdečně miloval a výkupné za mne vyplatil, kdybych byl uprchlým otrokem? Věř mi, vezdejší život náš jest velice nepatrný; pravé ceny dává nám jen to, čehož hledáme na onom světě.“

Láska k Bohu a k bližnímu vypudila jej z vlasti, aby zdivočilým národům na Západu zvěstoval evangelium Kristovo. Nedaleko nynější Vídně, kde městečko Štokrava leží [1]), předpovídal obyvatelstvu záhubu blízkou. Avšak marně napomínal je k pokání. Zkáza přišla. Tam odtud odebral se do Fabiany, do nynější Vídné, kterouž měli Rugové v držení, a zachránil město to od hladu. Napomínalť lid k pokání, vybízel je k synovské důvěře v Boha, a hle z nenadání připlouly z Rhaecie po Dunaji lodě žitem naplněné, jenž ledem zadržány byly v řece Enži. Mimo to také bohatá vdova otevřela veliké sýpky své ke slovu svatého Severina řkoucího: „Kdoby měl statek tohoto světa, a viděl by bratra svého, an trpí nouzi, a zavřel by útroby své před ním; kterak láska Boží zůstává v něm?“ I. Jan 3, 17. 18.

Ovšemť lidé tehdejšího času, jakož se namnoze doposud děje, žádostivi byli hlavně zázračného osvobození od svízelů časných a hmotných. Za tou příčinou povolávala všechna města na Dunaji svatého Severina prosebně k sobě, aby jeho přítomnost chránila je před nepřítelem, jemuž se sama ubrániti nemohla, nemajíce žádných hradeb.

---

[1]) Štokrava (Stokerau), městys Dolnorakouský v okresu Korneuburském na levém břehu Dunaje.

Hlavním jevištěm činnosti svatého Severina bylo Poříčí Norické, Rhaecia druhá[1]), a pohoří Norické až k městu Juvavivium (nyní Salcpurk). Ve všech těch zemích shledal svatý Severin náboženství křesťansko-katolické; jenom v okolí Salcpurkském zastal ještě tajné oběti pohanské. Alemannové pak, Rugové, Skyrrové a Herulové v Římských podunajských zemích se prohánějící a je pustošící, byli dílem pohané, dílem Ariané, jako jmenovitě Rugové.

Katolíkům Norickým byl svatý Severin pravým anjelem strážným. Bylť tuze živ, chodil i za mrazů bos, postil se mnoho dnů po sobě; nemocné zázračně uzdravoval a budoucí věci předpovídal z vnuknutí Božího; napomínal je k modlitbě, k pokání a k postu, a s horlivostí podivuhodnou pečoval o chudobné, zajaté a pronásledované u prostřed ozbrojených polodivochů. Zámožní lidé ochotně odváděli mu desátky pro chudé, pro něž přicházely znamenité dary i z končin vzdálených.

Aby tělo své udržel v poslušenství ducha, začasté v odlehlých jeskyních po delší dobu trval na modlitbách; jídal jenom jednou za den mimo větší svátky, a za postu čtyřicetidenního jedl jenom jednou do téhodne. Říkávalť: „Výhradně toliko bázní Boží a mrtvením těla možno jest potlačiti smyslnost a chlipnost. „Pro sebe zvolil svatý Severin úplnou chudobu a pokoru, a tudíž nabízeného biskupství nepřijal, spokojen jsa s úzkou a nízkou chyškou. Bohaté dary vynakládal na výživu chudiny a na budování chrámů, pousteven a klášterů všude, kdekoli déle potrval. Jmenovitě ve Vídni a u Vídně, v Pasově, v Boitru a v Solnohradě povstaly kláštery a kostely jeho pečí. Nejvzácnější klášter v nynějších Dolních Rakousích, Heiligenstadt, spravoval osobně, a vypravoval z něho bohabojné kněze na vinici Páně. Delší čas trávil také v Tiburnii a v Lorchu[2]), kdežto shledal se již s katolickými biskupy. Biskup v Lorchu toho času jmenoval se Konstancius.

[1]) Rhaetia byla nejzápadnější provincie podunajská v Římské říši, k nížto náležela část nynějšího Švýcarska, celý Vorarlberg, velká část Tirolska, hornatá krajina Bavorska a Italie při jižním svahu Alpském. Celé toto území rozličných kmenů nazýváno zemí Rhaetův, a později rozděleno na Rhaetii první (území Vindelikův), a na Rhaetii druhou, ostatní země jižní.

[2]) Lorch, staré Laureacum, ves v Hornorakouském kraji Traunském nedaleko Enže, pokládá se právem za kolébku křesťanství v krajině té.

Avšak i divocí Němci ve veliké uctivosti měli svatého Severina, a vyhledávali jeho rady, pomoci a požehnání. Náčelníci jejich ochotně poslouchali ho. Na jeho přímluvu propouštěli zajaté Římany. Gibolda, krále Alemannův, svatý Severin tak rozebral, že se po celém těle chvěl. Jednoho dne přišlo několik takových do Italie táhnoucích bojovníků sveřepých k němu do chyšky poustevnické. Mezi nimi byl velikán mladík štíhlý, koží zvířecí oděný, jenž v nízké chatce jeho ani zpřímiti se nemohl. Svatý Severin dal mu požehnání a propustil ho řka: „Jdi do Italie. Nyní nejsprostší koží oděn jsi, ale brzo mnohým bohaté dary uštědřovati budeš.“ Mladík ten byl Odoaker z plemene Skyrrův nebo Rugův, jemuž svatý Severin slovy těmi předpověděl budoucí povýšení. Odoaker vstoupil v Italii do vojenské služby ve vojsku císaře Západořímského, a brzo stal se mocným vůdcem žoldnéřův německých a králem Italským, jenž roku 476. učinil konec Západnímu císařství Římskému. Odoaker, pamětliv jsa prorockých slov svatého Severina, psal mu a vděčně vybídl jej, aby sobě vyžádal nějakou milost. Svatý Severin žádal, aby Odoaker, král Italský, z vyhnanství vysvobodil jakéhosi Ambrože. Odoaker, ač byl Arián, z vděčnosti k svatému Severinu uctivě choval se k biskupům katolickým, neutiskoval Církev svatou, a nechával papeži i biskupům dokonalou volnost ve svatých úřadech. — Odoaker, upevniv panství své v Italii, táhl s vojskem proti Rugům, jenž na levém břehu Dunaje založili říši svou.

S Rugy, ač byli Ariané, a s jejich králem Flacitheem a kralevicem Fávou, byl svatý Severin v poměru přátelském. Králové ti brali s ním radu, a Fávova manželka, Gisa, Arianka zarputilá, z bázně před svatým Severinem přestala katolíky pronásledovati a je k opětnému křestu nutiti.

Nedlouho před svou smrtí povolal svatý Severin Favu a Gisu ještě jednou k sobě, a napomínal je řka: „Já chudobný muž, jsa již na odchodu k Hospodinu, zaříkám vás, abyste se činův zlých chránili a dobře činili. Doposud byla říše vaše pod ochranou Boží v plném květu; nyní hleďtež vy!“ — Podobně napomínal Fridricha, bratra Fávova, majetníka města Fabiany, aby statky pro chudé a zajaté v klášteře nashromážděné neuloupil a mnichy i katolíky neutiskoval. Ale Fridrich hned po smrti

svatého Severina veliký klášter jeho vydrancoval, zač jej brzo zastihl trest svatým Severinem předpověděný, ješto bratrovec jeho, také Bedřich, kořist mu odňal a jej zavraždil.

Na nový rok 482. roznemohl se svatý Severin v klášteře svém pícháním v boku. Dne pátého ledna přijal nábožně svaté svátosti, napomenul bratry mnichy k bohabojnosti a k modlitbě, a zvolav za Davidem Žalmistou Páně: „Všeliký duch chval Hospodina“, Žalm 150., klidně skonal v tu hodinu, kterouž byl dávno již předpověděl bratřím, kteří s velikým zármutkem pochovali tělo jeho v klášteře tom.

Pro spory v královském rodě Rugův vždy rostoucí přitáhl Odoaker, král Italský, jak dříve napovědíno, roku 487. s vojskem, vzal krále Fávu a královnu Gisu s sebou do Italie, a brzy potom i ostatní Římské obyvatele Norika za sebou přivesti dal. Tak naplnilo se předpovědění a přání svatého Severina, aby odcházejíce do Italie kosti jeho s sebou vzali, což učeníci jeho ochotně učinili a je v zámku Lukulově u Neapole uctivě uložili. Nad tělem svatého Severina zbudován byl klášter jeho jména, klášter svatého Severina, jehož druhý opat Eugipius, učeník svatého Severina a očitý svědek skutkův jeho, nám zůstavil životopis svého mistra.

Vedle předpovědi svatého Severina panoval Odoaker třináct let, a pozbyl korunu a říši svou ve válce proti Theodorichovi Velkému, králi Ostrogotův roku 489., kterýž vládl ku zvelebení Církve katolické uprostřed národův a říší rozpadávajících se.

Země Rakouská a Tirolsko ctí svatého Severina jako apoštola a patrona svého.

3. Svatý Erhard, biskup Rezenský.

Svatý Erhard žil a působil jako biskup v sedmém století v Řezně, a byl vlastní bratr biskupa Trevirského, Hildulfa.

O svatém Erhardovi víme, že pokřestil a při tom slepoty tělesné sprostil Otilii, dceru Elsaského vévody Eticha I. Otilia, nápotomní abatyše panenského kláštera na Vysokém Hradě, založila pod horou tou „klášter nižší,“ a zasvětila jej panenské Rodičce Boží a svatému Erhardovi. Tělo svatého Erharda

za času svatého Volfganga v klášteře tom nalezalo se, a svatý Erhard jako světec Boží ctil a vzýval se. Památka svaté Otilie ustanovena v Církvi Páně na den 13. prosince. Viz stranu 116.

4. Svatá Gudila, panna, patronka Bruselská.

Svatá Gudila, dcera vznešených rodičů Vitgera a svaté Amalie (Amalbergy) v Brabantsku, měla za kmotru svatou Gertrudu, abatyši Niveleskou, za jejíž dozoru ve vědách svatých vychovávána byla a všemi ctnostmi se skvěla. Vrátila se z kláštera k rodičům. Po delší dobu žila svatě se svatou Rajneldou sestrou. [1])

Od domu otcovského v Morzele dvě míle vzdálené byl kostel zasvěcený nejsvětějšímu Spasiteli. V kostele tom trávila svatá Gudila zhusta den i noc na modlitbách a v postech, nuzným dávajíc almužny hojné. Zlý duch strojíval jí pokušení rozmanitá; ale světice Gudila s pomocí Boží přemohla jej vždycky. Později každodenně po západu slunce putovala do kostela Morzelského a každou noc až přes jitřní bděla tam na modlitbách. Jednoho dne cestou zpáteční uzdravila modlitbou devítiletého chlapce mrzáka němého od narození, a přikázala matce žasnoucí, aby za její živobytí o věci té nikomu nepravila. Matka blažená však zázrak ten rozhlásila, a od té doby zástupové scházeli se k panně svaté, hledajíce a nalezajíce potřebné rady a pomoci. Mimo jiné svatá Gudila uzdravila malomocnou ženu Eremfredu.

Oslavy této u Boha zasloužila sobě svatá Gudila ustavičnou horlivou modlitbou, bděním, postem, almužnami a vřelou touhou po jediném Bohu, která se jí naplnila smrtí blaženou okolo roku 712., kdy vzata byla do sboru panen „následujících v nebi Beránka Krista, kamžkoli jde.“ Zjev. 14, 4.

Ješto pak u její hrobu udávaly se divy veliké, po několika létech přenešena byla do kostela Morzelského, do něhož připutoval a ji uctil i císař Karel Veliký (nar. 2. dubna 742, † 28. ledna 814.) Za nepřátelského vpádu do země té přenešeno bylo tělo svaté Gudily do Bruselu, hlavního a sídelního města

---

[1]) Svatá Gertruda dne 17. března. — Svatá Amalia, vdova, dne 10. července. — Svatá Rajnelda dne 16. července.

Belgického. Město Morzela toho času skutečně od nepřátel spustošeno bylo.

5. Svatá Dominika, panna, poustevnice Cařihradská.

Svatá Dominika žila za panování císaře Římského, Theodosia Velikého (379—395), a dožila se císařův Lva a Zenona.[1]) Narodila se v Karthagině, městě Africkém, odkud se čtyřmi pannami odebrala se do Cařihradu. Nektarius, arcibiskup Cařihradský, vyučil a pokřestil je. Ctihodná Dominika oblíbila sobě samotu, dostoupila vrcholu cností křesťanských, a obdarována jsouc od Boha darem zázraků a proroctví, blaženě odešla na věčnost dne 8. ledna 475.

6. Svatý Garibald (Gaubald), biskup Řezenský.

Svatý Garibald (Gaubald) roku 739. od svatého Bonifáce vysvěcen a ustanoven byl za biskupa Řezenského v nynějším Bavorsku. Svatý Garibald, jak všickni ostatní biskupové Řezenští až do svatého Volfganga, byl spolu také opatem kláštera Svato-Emmeramského. Tento biskup přenesl tělo svatého Emmerama[2]) z prozatimní skvostné krypty do nového chrámu svatého Emmerama.

Za války Bavorského vévody Odila s Pipinem a Karlomanem provázel biskup Garibald papežského jednatele (legáta) Sergia, jenž oba knížata Francká napomínal k míru s Odilem.

Svatý Garibald umřel roku 761.

7. Ctihodný Jiří, mnich Kyjevský.

Svatý Theodosius, zakladatel kláštera v Kyjevě, přijal roku 1064. do počtu mnichů Jiří, člověka dobrého, který se rychle vyučil cnostem příslušným. Dnem i nocí horlivě se modlil a obdařen byl od Boha darem zázraků, darem prorockým a darem zapuzování zloduchů pouhou přítomností svou. Zloděje na krádež uchystané zázračně obrátil na pokání, předpověděv jednomu z nich blízkou

---

[1]) Zeno, císař Východořímský 474—491., zeť císaře Lva I. — [2]) Svatý Emmeram dne 22. září.

smrt. Žoldnéřům údělného knížete Perejaslavského [1]), Rostislava (bratra Vladimíra Monomacha), jenž se mu posmívali, předpověděl, že i s knížetem zahynou ve vodě. Kníže Rostislav tou věštbou podrážděný kázal mu na hrdlo přivázati kámen a jej do řeky vhoditi. Třetího dne nalezeno bylo tělo jeho. Kníže Rostislav téhož roku 1094., utíkaje před nepřítelem, bídně zahynul v řece, jak mu byl mnich Jiří předpověděl.

Dne 9. ledna.

I. Svatí Julian a Basilisa, manželové, Antonín kněz, Celsus školák, a spolumučeníci Antiochijští.

Kájus Valerius Dioklecian narodil se z otce otroka roku 245. v Dioklee. [2]) Proto se později po tomto rodném městě nazval Dioklecianem. Opatrností, zmužilostí a odvážlivostí stal se za císaře Proba vojevůdcem v Mésii [3]), a když Probus bleskem usmrcen byl roku 284., provolalo vojsko Diokleciana za císaře Římského. Aby rozsáhlé země říše své snadněji na uzdě udržel, zvolil roku 286. svého přítele Maximiana za spolupanovníka, vykázal mu sídlo v Miláně, sám pak přebýval v Nikomedii. [4]) Ješto pak ani toto zařízení nepostačilo, přidal sobě Galeria, a Maximianovi Konstancia Chlora za spoluvladaře čili césary, tak že Římská říše na čtvero rozdělena byla. Avšak svrchovaná vůle Dioklecianova rozhodovala ve všech čtvrtích. — Panovav 21 roků šel Dioklecian spolu s Maxi-

---

[1]) Perejaslav, nyní krajské město v Ruské gubernii Poltavské u řek Trubeže a Alty. Od roku 906. bývala Perejaslav sídlem knížecím. — [2]) Dioklea, Doklea, srbsky Duklja, bylo město v starověké Ilyrii u vtoku řeky Zety do Morače, kde posud jsou její rozvaliny jmenované Dukljan grad, také Duke, z nichž povstala nynější Podgorica. — [3]) Moesia jmenovaly se za časů vlády Římské nynější Bulhary a východní část Srbska. — [4]) Nikomedia hlavní město Bithynie, nyní turecké město Ismid, bývalo jedno z nejkvostnějších měst na světě, jemuž ale častá zemětřesení škodívala.

mianem dne 5. května 305. na odpočinek do Solína[1]) v Dalmacii, a tam zemřel roku 313.

Dioklecian osoboval sobě čest a slávu Božskou, dal sobě jméno Jovius, to jest: syn Jovišův[2]), a žádal, aby každý člověk před ním na kolena klekal. Odtud pochodilo jeho pronásledování křesťanů, jenž mu Božskou úctu vzdávati nemohli a nevolili. Maximian a Galerius, suroví vojínové, byli mu nástroji ochotnými. Jmenovitě Galerius, zapřisáhlý nepřítel křesťanův, Diokleciana štval, aby vyhubil křesťany. Za prvních let vlády své Dioklecian proti křesťanům nezuřil. Kruté pronásledování jich započalo teprvé roku 303., kdy překrásný chrám v Nikomedii zpustošen a první nález císařský vydán byl, aby křesťané všech důstojností a úřadů zbaveni, a bez rozdílu mukám podrobováni byli. Zákonové platili jen proti křesťanům, nikdy pro ně. Chrámové jejich byli bořeni, posvátné knihy páleny, nemovité statky pro stát zabírány. Brzy potom následovalo jiné nařízení, aby správcové křesťanů byli uvězněni, a kteří z nich by modlám neobětovali, aby mučeni a usmrcováni byli.

Zprávy mučenické z doby Dioklecianovy, které sepsal očitý svědek dějepisec Eusebius, nelze bez hrůzy čísti. Muky, jež toliko nejsurovější katané vymýšleti mohli, byly podílem křesťanů bohatých i chudých, učených i neučených, mladých i starých, z nichžto některého dne i přes sto spůsobem děsným umučeno bylo.

Této ďábelské ukrutnosti zakusil toho času také svatý Julian se svými spolumučeníky, jichžto výroční památka v Církvi Boží připadá dne 9. ledna.

Svatý Julian, syn bohatých rodičů, nábožně vychovaný, oddati se dal s Basilisou v manželství, aby vyhověl vůli rodičův svých. Oddaní umluvili se v Páuu, že dobrovolně zachovají ustavičné panictví a panenství. Po smrti rodičův vystavěl Julian klášter pro muže, a Basilisa pro panny, s nimiž vedli tuhý, Bohu zasvěcený život.

Toho času vypuklo strašné pronásledování Dioklecianovo po celé říši. Basilisa modlila se úpěnlivě k Bohu se

---

[1]) Solín, nyní nepatrná ves, druhdy slavné město Salona, r. 630 od Avarů zpustošené. — [2]) Joviš (Jupiter) byl pohanům nejvyšší bůh, Slovanům pohanským Perun.

všemi pannami, aby je Bůh k Sobě povolati ráčil z tohoto slzavého údolí. Modlitba jejich byla vyslyšána, neboť všechny zemřely smrtí klidnou. Svatý Julian a jeho mniši pochovali je vzdávajíce chválu Bohu.

Zatím přistěhoval se vladař Marcian z Říma do Antiochie, kde svatý Julian svůj klášter měl. Vladař Marcian ihned rozkázal, aby se po celém městě rozestavily modly, jimžto kadidlo obětovati musel každý, kdož cokoli koupiti nebo prodati chtěl; kdo ale nevolil obětovati, ukrutnou smrtí sešel. Z rozkazu vladařova přišel soudní sluha do kláštera svatého Juliana, aby mu ohlásil nařízení císařské. Svatý Julian odvětil: „Císaře ctíme, ale jsouce jako křesťané věrností zavázáni Kristu, Králi věčnému, nemůžeme poslušni býti nespravedlivých nařízení císařův.“

Sluha navrátiv se vypravoval vladaři, co byl v klášteře viděl a slyšel. Rozhněvaný vladař kázal Juliana uvězniti, a ostatní mnichy v klášteře za živa upáliti. Biřicové ihned odešli, aby vykonali rozkaz vladařův. Jedni spoutali a do žaláře odvedli svatého Juliana, ostatní pak zapálili klášter, v němžto všickni mniši zahynuli. Po mnoho roků na spáleništi tom slyšeti bývalo zpěv mnichů, jakoby živi byli, a mnoho nemocných nabylo tam zdraví svého.

Druhého dne dal vladař spoutaného Juliana na náměstí před svou soudnou stolici přivesti. Když se ohromné množství diváků sešlo, tázal se vladař Marcian Juliana: „Jsi-li ty Julian, jenž bouří lid proti císaři, opovrhuje bohy, a kouzly svými nevinné svádí?“ — Svatý Julian odpověděl: „Já nejsem ani buřič, ani rouhač; neboť vždy jsem věrně zachovával přikázaní Boží!“ — Vladař mínil jej lichocením od Krista odvrátiti, ale svatý Julian nedal se k modloslužbě svésti. I dal jej vladař ke čtyřem sloupům roztaženého přivázati a sukovitými holemi tak nemilosrdně bíti, žeby jej katané byli museli usmrtit, kdyby Bůh nebyl sílil a zachoval jej. Jeden z katanů, miláček vladařův, pozbyl při tom oko. Svatý Julian pravil: „Nechť modláři vzývají mrtvé modly, aby uzdraven byl! Nedovedou-li toho, budu já prositi Boha Krista Ježíše, aby mu nejen tělesný zrak navrátil, ale také duši osvítil!“ — Pohanští modloslužebníci ihned obětovali modlám nejvzácnější oběti, ale marně. Když Marcian k oběti té

do chrámu pohanského vešel, modly ležely na zemi rozbity. I vrátil se na soudnou stolici, a vyzval svatého Juliana, aby uzdravil milého sluhu jeho. Svatý Julian poznamenal sluhu svatým křížem vzývaje všemocné jméno Kristovo. Slepý sluha nabyl zraku a zvolal: „Kristus jest pravý Bůh, Jemu se máme všickni klaněti!“ Vladař bez meškání dal sluhu svého mečem usmrtiti, svatého Juliana pak těžkými řetězy spoutaného městem voditi a všelijak trýzniti, při čemž hlasatel provolával: „Tak se děje buřicům a rouhačům!“

Když průvod ten přišel ke škole, kde se učil Celsus, vladařův synáček, zvolal žák ten: „U odsouzeného křesťana toho vidím zástup krásných bílých mužů, jenž mu na hlavu kladou zlatou, drahými kameny posázenou korunu!“ I odhodiv knihy vyběhl a padl svatému mučeníku k nohoum, uctivě prose, aby se ho ujal a jemu otcem byl. Nadarmo snažili se chlapce rány mučeníkovy líbajícího a Krista Boha vyznávajícího odtrhnouti. Vladař dal oba k sobě přivesti a chtěl po dobrém synáčka svého odlouditi svatému Julianu. Ale Celsus mu pravil, že chce obětovati život svůj Kristu; a napomínal otce, aby přijal křesťanskou víru.

Marcian poděšený kázal oba uvrhnouti do tmavého žaláře. Žalář však ozářil se světlem nadpřirozeným, a proto všech dvacet vojáků strážných padlo jim k nohoum a přiznalo se ke Kristu. V noci přišel kněz, jménem Antonín, se sedmi vzácnými křesťany do žaláře, a pokřtil Celsa i vojáky na víru obrácené.

Vladař, dozvěděv se o tom, dal svatého Juliana s Celsem opět k soudu přivesti. Té chvíle nesli mrtvolu po náměstí na hřbitov. Svatý Julian modlitbou mrtvého vzkřísil, a ten veřejně chválil Krista a hlásal, že věčně zahyne, kdo nevěří v Krista. Vladař obávaje se povstání, dal oba mučeníky i s člověkem vzkříšeným odvesti do žaláře.

Příštího dne zase k soudu přivedeni byli svatí mučeníci, a když přicházejíce zpívali chválu Bohu, mnozí z pohanů plakali. Marcian nemoha synáčka svého přemluviti, hrozil mu, že jej upáliti dá. Ale Celsus žádal otce, aby matka jeho s ním tři dni zůstala v žaláři, pakli oheň neuškodí jemu. Vladař dal mučeníky do sudů postaviti, a kolem nich smůlu, síru a pryskyřici zapáliti. On sám, hroze se divadla toho, odešel domů. Mučeníci v plamenu

velebili Krista, a svatý Julian kázal pohanům slovo Boží dotud, pokud oheň neuhasl. Jim však oheň neublížil.

Marcian kázal je opět do žaláře odvesti, a matka tři dni a tři noci usilovala, aby synáčka svého odvrátila od Krista. Avšak milost Boží dotkla se jí, tak že sama v Krista uvěřila a od kněze Antonína křest svatý přijala.

Marcian, uslyšev novou zprávu tu, dal dvacet žoldnéřů na víru obrácených mečem stíti, sedm vzácných bratří křesťanů za živa upáliti, a svatého Juliana, Celsa, svou manželku a kněze Antonína k novému soudu pohnati. I dal je vésti do skvostného chrámu Jovišova, aby obětovali. Svatí mučeníci tam hlasitě vzývali nejsvětější Trojici Boží, a modly s oltářů sřítily se.

Vladař Marcian nevěděl sobě rady, a dal je uvězniti. Na druhý den opět přimlouval jim, a nepořídiv ničeho, dal je na rukou i na nohou svázati provazy olejem napuštěnými a podpáliti. Provazy shořely, ale svatí mučeníci zůstali bez porušení. Nařídil, aby opět ukrutně mučeni byli. Ale biřicové, chtíce jmenovitě jeho manželku mučiti, oslepli.

Marcian již sám veřejně vyznal, že jest přemožen a v zoufalosti pustil na svaté mučeníky dravá zvířata. Dravé šelmy bojácně plazily se k nim, ale neublížily jim. Tu konečně dal je mečem stíti, a v tom okamžení veliká část města zemětřesením zbořila se. Vladař pak rozstonal se nemocí ohyzdnou, a zemřel smrtí zdlouhavou a strašnou.

Křesťané uctivě pochovali těla svatých mučeníků, a na tom místě, kde mučeni byli, vyprýštila se studánka, jejíž vodou přemnozí nemocní nabyli zdraví svého.

2. Svatý Petr, biskup v Sebastě.

Dle svědectví svatého Řehoře Nazianzského pocházel svatý Petr z rodu vznešeného. Otec jeho byl svatý Basilius Starší, matka jeho svatá Emmelia. Petr byl nejmladší z desíti dítek, mezi nimiž jest svatý Basilius Veliký, svatý Řehoř Nysský, a svatá Makrina. [1])

[1]) Sv. Basilius Veliký dne 14. června. — Sv. Řehoř Nysský dne 1. března. — Sv. Makrina dne 19. července.

Hned po svém narození pozbyl Petr otce svého. Sestra Makrina s přivolením matky svaté Emmelie vychovávala jej ve víře, v bázni Boží, v lásce ke Kristu a k bližnímu, a byla mu sama vzorem dokonalosti a zrcadlem všech cností.

Svatá Emmelia založila klášter pro ženské, jehož starostkou stala se svatá Makrina, a klášter pro mužské, jehož opatem byl její syn Basilius, pod jehož správu vstoupil i mladý bratr Petr, jenž brzo získal sobě pokorou, zbožností a lahodností lásku a důvěru všech spolubratrů řeholníků. Jak mile Basilius dosazen byl na biskupskou stolici Cesarejskou v Kapadocii, Petr dvacetiletý donucen byl prosbami mnohými, aby přijal svěcení kněžské a stal se opatem kláštera.

V Pontu a v Kapadocii nastal hlad. Opat Petr vynaložil své vlastní jmění a všecky důchody klášterní na to, aby nesmírné množství lidu hladového zachoval před smrtí. Když pak už ničeho nebylo, nalézal pro svou lásku k chudině hojné podpory u jiných křesťanů zámožných.

Roku 379. zemřel Eustach, biskup v Sebastě, a opat Petr na stolec biskupský povýšen byl, aby hájil víru katolickou proti bludu Arianskému. Pro spasitelnou činnost v příčině té nazýván byl „nejpevnějším sloupem a podporou víry.“ Hned po smrti roku 387. jako světec Boží ctěn a vzýván byl.

Dne 10. ledna.

1. Svatý Agathon, papež.

Svatý Agathon zvolen byl za papeže Římského roku 678. Spravoval Církev Páně jenom tři a půl roku. Toho času znepokojovali Církev svatou Monotheleté, bludaři povstalí v Církvi Východní. Řecký čili Východní císař Konstantin Pogonites s papežem Agathonem svolali šestý všeobecný sněm do Cařihradu roku 680., na kterémž bludné učení Monotheletův odsouzeno a zavrženo jest. Na proti tomu jasně vyjádřeno bylo pravé učení Církve, „že v Kristu jest dvojí přirozenost a dvojí vůle: Božská a člověcká.“

Papež Agathon u císaře Konstantina Pogonita v takové byl vážnosti, že císař ochotně prominul plat čili daň tří set zlatých

solidů, kteréž do té doby musely se odváděti za potvrzení každého nově zvoleného papeže do Cařihradu.

Církev svatá slaví památku svatého Agathona dne 10. ledna, poněvadž toho dne a měsíce léta Páně 682. svatě v Pánu zesnul.

2. Svatý Petr Abselam, mučeník Cesarejský.

Dne 10. ledna roku 310. svatý Petr Abselam (Otec pokoje) podivením naplnil pohanského soudce v Cesaree neohrožeností svou, ješto ani hrozbami jeho, ani prosbami přátel nedal se zviklati ve víře v Boha Krista. Mladý a sličný muž osvědčil i sílu ducha, jenž miluje Spasitele svého mnohem více nežli krátký život časný. Dobyl sobě koruny mučenické na hranici. Rodištěm jeho bylo městečko Anea v kraji Eleutheropolském.

3. Svatá Oringa (Kristiana), panna, Italka.

Chudobným rodičům v krajině města Arny[1]) narodila se dceruška, jížto na křtu svatém dáno jméno Oringa. Od mladosti horlivě modlívala se doma i na pastvě, kde krávy, poslušny jsouce pasačky bohabojné, nikdy nedotýkaly se obilí setého. Nečistého slova nikdo nesměl před ní promluviti. Dospělou pannu bratří bitím nutili, aby se provdala. Ona však dala se na útěk, aby zachovala panenství. Za ustavičné modlitby přišla do města Luky, kde vstonpila za děvečku k nábožnému měšťanu. Sloužila pouze za skrovnou stravu a za nuzné, ale čisté šaty. I v zimě chodila bosa, na holé zemi spávala, oči vždy klopila, o věcech svatých moudře mluvila, klevet a pomluv nikdy slyšeti nechtěla, o hořkém umučení Páně ráda rozjímala.

Dosloužila a vydala se na pouť na horu Garganskou v Apulii ku svatému Michaelu archanjelu[2]) a do Říma, kde u nábožné vdovy Markéty bytovala. Šaty, jimiž od hostitelky své obdarována byla, dala žebrákům, poněvadž neshodovaly se s její nízkým stavem, a zase přioděla se chatrným rouchem svým. V Římě nazývali ji Kristianou, kteréžto jméno zůstalo jí. S Markétou

---

[1]) Arna, město v Umbrii, jež byla za starého věku krajina v severní části střední Italie. — [2]) Zjevení svatého Michaela dne 8. května.

vdovou putovala Oringa do Assisi ke hrobu svatého Františka, kde u vytržení mysle spatřovala slávu panenské Rodičky Boží bez poskvrny hříchu prvotního počaté.

Z poutního místa Assisi Oringa s Markétou šla do otčiny své. Odtud Markéta vrátila se do Říma, Oringa pak doma vystavěla klášter, v němžto s několika jeptiškami Bohu sloužila, chudobu milovala, chudině hojné almužny dávala, nešetříc ani vlastního roucha svého. V čas neúrody a hladu modlitbou rozmnožila zbytek vína tou měrou, že vystačilo na dobu dlouhou. Ona sama však začasté po několik dnů ničeho nejedla a nepila. Bůh obdařil ji také duchem prorockým, a propůjčil jí všeho, začkoli prosila.

Majíc sedmdesát let věku dnou sklíčená po tři roky k lůžku byla připoutána. Za krutých bolestí zůstávala přece veselé mysle nabývajíc posily z vidění nadpřirozených. Osm dní napřed určitě předpověděla smrt svou a osudy vlasti i kláštera. Svolavši sestry řeholnice, jako matka dcery své laskavě potěšila a napomenula. Dne 10. ledna 1310 šťastně v Pánu zesnula. Sedmnáct dní nepochováno zůstalo tělo svaté Oringy, za kteréž doby událo se mnoho zázraků.

Z dopuštění Božího roku 1514. požárem zničen byl klášter dne 14. srpna, a ztráveno i tělo svaté panny Oringy.

4. Svatý Salvius, biskup Amienský ve Francii.

Salvius, muž světský, jehož se dotkla milost Boží, umínil sobě, že odvrátí se ode všech rozkoší pozemských. I vystavěl klášter ke cti Rodičce Boží Panně Marii a knížeti apoštolskému svatému Petru, do kteréhož i sám vstoupil, aby modlitbou a postem Bohu sloužil, starého nepřítele v sobě denně přemáhal, pevným krokem k nebesům se blížil, a mnoho duší Bohu získal. Klášter ten, později k vůli jeho ostatkům klášterem svatého Salvia pojmenovaný, nalézá se v obvodu biskupství Amienského.[1])

Stav se mnichem Salvius dlouho žil poslušně a pokorně s bratřími řeholníky, kteříž jej pro veliké cnosti ve vážnosti měli

---

[1]) Amiens, ohražené město ve Francii (v staré Pikardii) v departementu Somme-ském, jest sídlem biskupským.

a po smrti opata svým přednostou a správcem učinili. Přijav úřad opata na sebe v oddělené komůrce tuze žil, všeliké poctě vyhýbal se, a Bohu písně a žalmy prozpěvoval. Ke každému vlídně a dobročinně se choval, s pomocí Boží mnoho nemocných uzdravil, a za hříšníky k Bohu se modlil, aby cestu pravdy poznali i zlých svůdců a skutků bedlivě se chránili. Čemu ústy učil, sám také věrně konal.

Jednoho roku nebezpečně stonal. Obrátiv oči k nebesům srdcem i ústy Boha velebil a duši Pánu a Spasiteli šťastně odevzdal. Mniši a lidé domácí sešli se, činili přípravy k pohřbu a tělo jeho uctivě do kostela odnesli truchlivě zpívajíce. Zůstavivše strážníky u něho odešli.

Zjitra, jakoby byl procitnul z hlubokého sna, Salvius otevřel oči, vztáhl ruce k nebi, rychle vstal a žalostně plakal. Strážcové žasnouce tázali se ho: „Nejsladší otče! Kteraká to věc nevídaná a neslýchaná přihodila se?“ — Svatý Salvius odpověděl: „Povolal mne Hospodin k Sobě. Viděl jsem slávu Boží a blaženost anjelův i svatých. Jak vidíte, bratří rozmilí, navrátil jsem se, a s mar, na kterých jsem odpočíval, povstal jsem zdráv a bez bolestí. Nechtěl jsem se už navrátiti na tento svět nebezpečný; ale hlas Boží rozkázal mi: „Vrať se, potřeben jsi Církvi.“ — To pověděv znova zalkal a pravil: „Oznamuji vám smrt dobré paměti pána Honorata, biskupa Amienského, kterýž v průvodu anjelů a svatých nyní odešel do nebeského Jerusaléma.“ Skutečně v tu chvíli skonal jmenovaný biskup.

Přičiněním Theodoricha, krále Franckého, syna Childeberta II., vnuka Sigebertova (575—596), měšťané Amienští po třídenní pobožností s postem jednomyslně zvolili opata Salvia za biskupa svého. Na prestolu biskupském ještě více zaskvěly se cnosti jeho: výmluvnost dojemná, čistotnost mravů, moudrost a horlivost ve službách Božích, dobročinnost k chudým. Král Theodorich říši svou spravoval jeho radou. Salvius vystavěl a svatým Petru a Pavlu zasvětil chrám, do něhož slavně přenesl tělo svatého biskupa a mučeníka Firmína.[1]) Ješto modlitbou zázračně uzdravoval nemocné, mnoho zbylých do té doby pohanů na víru obrátil a křesťany ve víře utvrdil. Od krále a velmožů jemu

[1]) Svatý Firmin dne 25. září.

ke cti dáno kostelům hojných statků. Za své nemoci ještě uhasil v městě zuřící požár, nařídiv prosebníkům, aby jeho potní šátek do plamenů hodili. Zemřel léta Páně 615.

5. Svatá Thekla, panna, Sicilianka.

Matka svaté Thekly, Isidora, spolu se svou sestrou Neofytou[1]) umučeny byly pro Krista roku 236. v Sicilském městě Lentini. Thekla za vhodnou příležitostí horlivě mluvila bratranci svému Alexandrovi (napotom biskupu Neofytovi) o tajemstvích víry. Matky jejich staly se mučenicemi za Armáta, náměstka císařského, a pochovány byly v Antianech, předměstském statku rodinném. Za následníka Armátova, Tertyla, umučen byl svatý Merkurius s devatenácti společníky, jichžto výroční památka koná se dne 10. prosince. Thekla poslala Tertylovi mnoho peněz po svém bratranci Alexandrovi, aby jí dovolil z vody vytáhnouti těla svatých mučeníků. Majíc dovolení zabalila je v plátna a pochovala na statku svém. Po smrti Tertyla vystavěla chrám nad hrobem mučeníků, do něhož přenesla i tělo své matky Isidory a tety Neofyty. Chrám ten obyčejně nazýval se „chrámem dvaceti mučeníků."

Později chodíval biskup Neofyt ke hrobu své matky Neofyty a tety Isidory a vzýval je naříkaje: „Oh, paní matko má, oroduj za mne u Krista, pro Nějž jsi vycedila krev, aby ráčil spasiti duši mou, jakož i blahoslavená Isidora oroduje za Theklu, dceru svou, a dána jí milost hostinnosti a almužny."

Dne 11. ledna.

1. Svatý Theodosius, opat Palestinský.

V Kapadocii, nejvýchodnějším kraji Malé Asie, byl městys Magariaso, kde se Theodosius narodil, a od nábožných rodičů bohabojně vychován byl.

Když byl dospěl v ta léta, aby stav svůj vyvolil sobě, pu-

---

[1]) Svatá Isidora a Neofyta dne 17. dubna.

toval do Jerusaléma a na ostatní svatá místa Palestiny — země předůležité a převzácné křesťanu každému.

Přišed na pouti té do Antiochie[1]), navštívil svatého Simeona Stylita (Sloupovníka)[2]), jenž jako poustevník 37 roků ztrávil stoje na vysokém sloupu od roku 423. do 460., aby si od něho požehnání vyžádal, a pohledem na takového světce k životu nábožnému se povzbudil. Svatý Simeon spatřiv jej, zvolal hlasem zvučným: „Budiž mi vítán, Theodosi, muži Boží!“ Theodosius uvítání toho se lekl. Musel na sloup k němu vystoupiti, aby od něho přijal důležitá naučení pro život duchovní. Když pak mu byl svatý Simeon požehnal, konal svou pouť do Jerusaléma, a přenábožně navštívil všechna svatá místa.

Vykonav pobožnost svou šel k poustevníku slavnému, jenž obýval v malé chyšce u věže Davidovy. U něho po delší čas zůstal a učil se pravému spůsobu duchovního života křesťanského.

Později usadil se na hoře nedaleko chrámu nově zbudovaného, a oddal se životu nesmírně přísnému. Po celých 30 roků jež tam ztrávil, nepožil ani sousta chleba, živě se výhradně toliko jádry datlovými, žaludy a bylinami.

Jinoši, jenž byli zvěděli o přísném životě jeho, přicházeli k němu, a žádali poustevníka Theodosia, aby je k sobě vzal za učeníky. Počet jejich brzo rozmnožil se tak velice, že pro ně veliký klášter vystavěti musel. První pravidlo, kteréž jim Theodosius předepsal, bylo: „Ustavičně na smrt pamatujte.“ K tomu konci dal u kláštera vykopati hrob, aby každý mnich každodenním pohledem na něj připomínal sobě, že musí umříti, a že snad brzo bude do hrobu toho položen. Takto spravovali se poustevníci radou, kterou vyslovil už moudrý Sirach Starozákonný řka: „Ve všech skutcích pamětliv buď na poslední věci své, a na věky nezhřešíš.“ Sir. 7, 40.

U kláštera vystavěl opat Theodosius také rozmanité domy, útulny pro cizince, pro chudobné a pro nemocné, o kteréž laskavě a obětavě pečoval. Opatřovalť jim potravu; posluhoval jim ve dne v noci s neunavnou pilností; vymýval jim rány, a byl jim ve všelikých potřebách dobrotivým otcem. Také učeníky své

---

[1]) Antiochia, nyní Antakia, bývalé překrásné město v Asijské Syrii na řece Orontes. — [2]) Svatý Simeon Sloupovník dne 5. ledna.

povzbuzoval, aby příkladu jeho následovali, a odůvodňoval povzbuzování své slovy Kristovými: „Cožkoliv jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.“ Mat. 25, 40.

Začasté stávalo se, že nebylo dostatečných pokrmů v klášteře pro veliké množství chudobných a nemocných. Avšak důvěra, kterouž opat Theodosius měl v dobrotivou prozřetelnost Boží, pokaždé potkala se s patrnou odplatou i spůsobem zázračným. Staloť se jednoho roku ve svatvečer před Božím hodem Velikonočním, že hlášeno bylo opatovi: „Na zítřek v celém klášteře není ani sousta chleba, ani pokrmů jiných!“ Theodosius nikterak neprojevil malomyslnost, ale klidně odpověděl: „Nestarejte se! Bůh, jenž před věky mnoho tisíc Israelitů na poušti, a za Nového Zákona veliké zástupy lidu několika chleby zázračně nasytil, na nás také nezapomene; neboť ani Jeho moc, ani Jeho dobrota nezmenšila se!“ — A hle, za několik hodin donesli mužové zcela neznámí takovou zásobu chleba a jiných potrav, že všickni měli několik dnů co jísti.

Události takové daleko široko rozhlásily se; každý vřele ctil a vážil sobě opata svatého. Úcta k němu však rozhojnila se tím více, když Theodosius za příčinou důležitou osvědčil svou horlivost a nepodvratnou stálost ve svaté víře katolické.

Toho času povstali noví bludaři, kteří úchvalám církevního sněmu Chalcedonského veřejně protivili se. Opat Theodosius odhodlaně proti nim vystupoval, a katolíky v pravé víře utvrzoval. Anastasius, od roku 491. císař Byzantský (Cařihradský), jehož panování poskvrněno jest lakotou a bludařstvím, chtěl opata Theodosia přilákati na svou a bludařův stranu. Poslal mu veliké množství peněz, ale hned nevyzradil úmysl svůj. Opat Theodosius peníze přijal a bez meškání rozdal mezi chudobný lid. Když pak císař svého vyslance k němu vypravil a svou žádost jemu projevil, opat Theodosius neohroženě odpověděl jemu: „Já a moji soudruzi nikdy nebudeme souhlasiti s novým bezbožným učením bludným; my raději život svůj položíme.“ A toto smýšlení své projádřil císaři také stručným listem následným: „Ješto se nám, ó císaři, dvě věci předkládají, abychom buď hanebně jako odpadlíci od pravdy živi byli, anebo

zachovavše neporušené katolické učení svatých otců poctivě zemřeli: tedy věz, že dáváme přednost smrti před životem. Raději volíme pro víru katolickou zemříti, nežli v bludech žíti. Pokoj Boží, jenž převyšuje všechen rozum, budiž strážcem, vůdcem a průvodcem moci Tvé." Císař Anastasius prudce rozhněval se na opata Theodosia, a vypověděl jej ze země. Když pak císař brzo po tom, roku 515., zemřel, navrátil se opat Theodosius do kláštera, kdežto konečně do těžké nemoci upadl. V největších bolestech ustavičně jen hlasitě se modlil, a nepřestal se modliti, až duše jeho nábožná a šlechetná odebrala se na věčnost. Tento „muž Boží", jak jej za jeho posledních let všickni jmenovali, dosáhl 105 roků života svého.

2. Svatý Hygin, papež, mučeník.

Svatý Hygin byl nástupcem svatého Telesfora na prestolu papežském.[1]) Pocházel z Athén.[2]) Před svým povýšením za nejvyšší viditelnou hlavu v Církvi zabýval se badáním filosofickým. Za jeho panování přistěhoval se bludař Gnostik Valentin z Alexandrie, a Cerdo ze Syrie do Říma, dílem aby tam bludy své roztrušovali, dílem pak, aby se kryli strojeným stínem sjednocenosti s nejvyšší hlavou církevní. Avšak oba, Valentin třikráte, vyobcováni byli z Církve svaté. Svatý Hygin pro víru Kristovu dne 10. ledna umučen, a dne 11. pochován byl roku 144.

3. Svatý Pietro Urseolo II., dože Benátský.

Pietro Urseleo II. narodil se okolo roku 928. Dějepiscové[3]) nazývají ho „mužem pevné víry a mravů bezúhonných, kterýž od svých dítěcích let výhradně toliko Bohu líbiti se chtěl a na vrchol důstojnosti vystoupiti nevolil, obávaje se, aby dosáhnuv cti světské, nepozbyl svatosti. Konečně k naléhavé žádosti lidu pro blaho vlasti uvolil se býti knížetem čili vévodou Benátským," jejž v Benátkách dožetem nazývali.[4]) Vladařil v republice Be-

[1]) Svatý Telesfor, dne 5. ledna. — [2]) Athény za starého věku hlavní město Attiky, nyní hlavní město království Řeckého. — [3]) Chronicon Ondřeje Dandula lib. VIII. cap. XV. — [4]) Dože, ital. doge, z latinského dux, vévoda, nejvyšší vladař republiky, mající důstojnost knížecí.

nátské od 976. do 978 moudře a spravedlivě. Z vlastního jmění znova vystavěl palác vévodský a kostel svatého Marka, do něhož opět slavně vnešeno bylo tělo svatého evangelisty, kteréž před stoletím za dožete Giustiniana Participáta (Džustiniána Partičipáta) koráby Benátské byly z Egypta přinesly. Od té doby svatý Marek jest patronem města.

Pietro Urseolo podrobil sobě Dalmatsko, a tím Benátkám pojistil vládu na moři Siném. Domácí rozbroje uklidil, obchod na výši netušenou povznesl, Dalmatské mořské loupežníky nadobro zkrotil, a nad Saraceny vítězství obdržel. Kronikář jmenuje ho obnovitelem kostelů, příznivcem mnichů a kněží, a živitelem chudých, pro kteréž zbudoval špitál.

Pietro Urseolo od mladosti toužil po statcích nebeských. Za tou příčinou, jak mile se mu narodil synáček, učinil s chotí svou slib ustavičné zdrželivosti, a vida nyní vlasť svou v blahobytu, mohl vlády vzdáti se a vyšších věcí vyhledávati. K tomu konci po dvouletém panování opustil tajně s několika důvěrníky Benátky ve svém padesátém roce, v sloužil výhradně toliko Bohu pod správou svatého Romualda[1]) v klášteře, kde za devatená ctého roku nejtužší kázně blaženě v Pánu zesnul dne 11. ledna roku 997.

4. Ctihodná Maria Elekta, Karmelitánka v Praze.

V Ternech, městě bývalé papežské delegace (okresu) Spoletské[2]), manželové šlechtici Aleš Tramazoli a Eutropia Giamborlami dostali dcerušku Kateřinu dne 28. ledna 1605. Kateřinka pořád myslila na Boha. Jako děva sedmiletá už směla často choditi k svaté zpovědi. Chtíc bez překážky sloužiti Bohu, prosila, aby ji Karmelitánky v rodném městě přijaly do řádu. Dne 2. června 1626 oblečena byla v roucho řeholné, a dostala jméno Maria Elekta od svatého Jana. Po roce učinila sliby pro Karmelitánky závazné.

Císař a král Ferdinand II. po bitvě Bělohorské založil klášter pro Karmelitány v Praze a ve Vídni. Později zbudoval ve

---

[1]) Svatý Romuald dne 7. února. — [2]) Terni, starořímské město Interamno, při řece Neře v úrodném údolí uprostřed divokých hor.

Vídni i klášter pro Karmelitánky, do něhož s několika jeptiškami poslána byla Maria Elekta, od té doby „od Ježíše“ zvaná. Maria Elekta vzorně spravovala klášter Vídenský pět let. Král Ferdinand III. zřídil klášter Karmelitánek v Hradci Štýrském, jehož převorkou stala se s přivolením generála (vrchníka) řádu Maria Elekta, a byla tam třináct roků.

Vedlé slibu za války Švédské učiněného založil Ferdinand III. klášter a kostel svatého Josefa Karmelitánkám v Praze v Menším Městě, a vyžádal si za představenou Marii Elektu se čtyřmi řeholnicemi, jež do Prahy přijely 1. září 1656. Maria Elekta skvěla se všemi cnostmi svaté zakladatelky Teresie: kajicností, nevinností, pokorou, vřelou uctou ke Kristu Bohu v nejsvětější Svátostí a k Marii Panně, úslužností k sestrám podřízeným, trpělivostí a tuhým sebe zapíráním. Za těžké osmileté choroby byla vzorem trpělivosti a důvěrné vděčnosti k Bohu.

Předpověděla, že za příští noci umře, rozloučila se s podřízenkami, přijala o půlnoci svaté svátosti, a blaženě v Pánu zesnula dne 11. ledna 1663 Ke klášteru sbíhalo se obyvatelstvo Pražské a jednomyslně mluvilo: „Svatá v Pánu zesnula!“

Roku 1666. otevřen její hrob. Oděv byl spuchřelý, ale tělo bylo jako živé. Sestry tělo ctihodné umyly a nově oblekly.

Dne 17. března 1668 lékaři přísežní vydali svědectví o neporušenosti její. Kardinal arcibiskup Arnošt Harach druhého dne přišel v průvodu osmi kněží shlédnout tělo Marie Elekty, a uctivě políbil jí ruku. Podal o tom zprávu papeži Alexandrovi VIII. a císaři Leopoldovi I., králi Českému.

Z prozatimného klášteříka přesídlily se Karmelitánky dne 20 prosince 1671 s tělem Marie Elekty do nového kláštera Svato-Josefského v Menším Městě Pražském. Za císaře Josefa II. roku 1782. odstěhovaly se do Pohledi, do zrušeného kláštera Cisterciáček u Brodu nad řekou Sázavou, [1]) a za císaře Leopolda II. vrátily se opět do Prahy dne 4. července 1792. Ješto pak u svatého Josefa na Malé Straně už byly panny Anglické, dostaly Karmelitánky zrušený klášter Barnabitek s kostelem svatého Benedikta na Hradčanech, kde doposud spatřiti lze tělo ctihodné Marie Elekty.

[1]) Pohled, něm. Frauenthal, ves v kraji Čáslavském, v okresu Německobrodském na pravém břehu Sázavy.

5. Svatá Honorata, panna Tičinská v Italii.

Svatá Honorata, sestra svatého Epifania, biskupa Pavijského [1]), a starších sester Luminosy, Speciosy a Liberaty, záhy vstoupila do kláštera svatého Vincence. Odoaker, velitel žoldnéřův Německých ve službě císařův Západořímských, roku 476. učinil se králem Italským, dobyl města Pavie, a mimo jiné jeptišky i Honorátu a starší sestru Luminosu do zajetí odvedl. Bratr biskup Epifanius vykoupil je. Luminosa brzo umřela, Honoráta pak ještě několik roků až do blažené smrti své skvěla se podivuhodnou svatostí a dobrými skutky. Tělo její v kostele kláštera svatého Vincence pochováno, později však do chrámu Marianského přenešeno bylo. Při tom mnoho nemocných na přímluvu svaté Honoráty nabylo zdraví.

Neděle II. po Zjeveni Páně.

Jan 2, 1—11.

Několik učeníků již přivinulo se ke Kristu, když byl započal konati Svůj úřad Mesiášský. Ale nastala potřeba, aby chatrná víra jejich v Boha Krista byla utvrzena a předsudků sproštěna. Za tou příčinou jal se Pán Ježíš odhalovati Božskou moc a slávu Svou, kterouž do té doby byl zahaloval. První zjevení Božské moci a slávy Kristovy událo se v Káně Galilejské.

Město Kána bylo asi čtyry hodiny cesty vzdáleno od Nazareta k severu. Nyní jsou z něho už jen trosky. „V Káně Galilejské stala se svadba, a byla Matka Ježíšova tam.“ Jan 2, 1. Z toho vidno jest, že Maria Panna byla známa a snad příbuzna s rodinou, v jejíž kruhu slavila se svadba. Proto „pozván byl také Ježíš a učeníci Jeho na svadbu.“ Jan 2, 2. Pán Ježíš pozvání to přijal a na svadbu přišel. Tím potvrdil a posvětil stav manželský a ukázal, že dovoleno jest jistou měrou užívati radostí světských. Tudíž i svatý apoštol Pavel v epištole dnešní píše: „Radujte se s radujícími.“ Řím. 12, 15. Z toho prosvítá vlídná povaha víry křesťanské a nauka, že pravá nábožnost musí býti prosta všeliké zasmušilosti.

Na svadbu tu nad nadání více hostů sešlo se. Svadba podle

[1]) Pavia, staré Ticinum, později Papia, na řece Tičinu v Italii. — Sv. Epifanius dne 21. ledna.

obyčeje tehdejšího několik dnů trvala, a ti, kdož tentokráte v Kánĕ svadbu strojili, nebyli bohati. Pro ty příčiny víno jim došlo.

Příbuzenka Maria Panna nejdříve zpozorovala bolestný nedostatek, a jsouc plna něžné starosti, plna útrpné péče, plna přítulnosti k hostitelům sklíčeným, nemohouc pak sama pomoci, šla k Tomu, od Něhož se jisté pomoci nadála. Čtemeť ve svatém evangeliu: „A když se nedostávalo vína, řekla Matka Ježíšova k Němu „Vína nemají.“ Jan 2, 3. Slova ta projevují lásku a starostlivost Marie Panny, péči o hostitele skormoucené, a velikou důvěru k Pánu Ježíši, od Něhož patrně očekávala pomoci zázračné. Že Kristus, Syn Boží a Syn její jest Mesiášem a dle proroka Isaiáše 7, 31. „Divotvorcem“, o tom nabyla úplné přesvědčenosti z divů a zázraků, které se udály s ní samou, a kterých byla viděla a slyšela; o tom nabyla úplné přesvědčenosti ze zázračného početí Syna Božího všemohoucností Ducha Svatého, z tolika řečí a zjevů anjelských, z rozmluvy dvanáctiletého pacholete Ježíše ve chrámě Jerusalémském, z divů při Jeho křestu v řece Jordáně, ze svědectví Jana Křtitele o Něm, a z mnohých jiných udalostí nadpřirozených. Slušně tedy nadála se, že Pán Ježíš vyhoví onomu nedostatku vína spůsobem nejpříhodnějším.

Ale co řekl Pán k těm prosebným slovům panenské Mateře Své? Svatý evangelista píše: „I řekl jí Ježíš: Co mně a tobě jest, ženo? Ještě nepřišla hodina má.“ Jan 2, 4. Pán tedy na pohled odbyl Marii Matku Svou; ale slova Jeho neměla zhola žádné trpkosti do sebe; slov těch užívá se na mnoha místech v Písmě Starého Zákona; [1]) a „ženo“ říkávalo se za starodávna paním počestným a vznešeným. Avšak proč Pán Ježíš nepojmenoval Marii matkou, nébrž ženou? Pán Ježíš od té doby, co na Sebe křestem Jordánským přijal úřad vykupitelský, všeho se odřekl; Mat. 19, 27. 28; a příkladem Svým ukázati hodlal, kterak sobě výše vážiti a ceniti máme Boha a úřad uložený nad všeliké poměry rodinné, jak byl později výslovně pravil: „Kdo miluje otce nebo matku více nežli mne, není mne hoden; a kdo miluje syna neb dceru více nežli mne, není mne hoden.“ Mat. 10, 37. Že jméno „žena“ neobnáší sebou nic opovržného, patrno i z toho, že Pán na samém kříži Marii Matku Svou nazval ženou, když

[1]) II. Král. 19, 22. — IV. Král. 9, 18. 19. — Mat. 8, 29 — 27, 19. — II. Král. 16, 10.

ji odevzdával péči Janově. Jan 19, 26. Kromě toho Pán Ježíš, hodlaje zázrak učiniti, na jevo dáti chtěl, že dle Božství nekonečně vyniká nad Marii, z nížto tělo Své vzíti ráčil, a že u věcech Božích nesluší zřetel míti na poměr jakýkoli.

Ač však jmenoval ji „ženou", a ač zdálo se, jakoby jí prosbu odpíral, přece učinil, čeho žádala. Chtělť ukázati, že div ten neučiní pro poměr rodinný, nýbrž pro lásku a přítulnost Marie Panny. Svatý Augustin napsal: „Divu žádala Máteř. On ale, hodlaje učiniti dílo Božské, jí takořka odpověděl: Co ve mně divy činí, nevzal jsem od tebe."

Maria odpověď Páně skutečně brala jen na tu stranu, že vyhoví prosbě její, neboť nařídila služebníkům svadebným: „Cožkoli vám řekne, učiňte." Jan 2, 5. Patrno, že Maria Panna zázraku nějakého očekávala, a že jakousi správu a vládu na té svadbě vedla, ješto jí služebníci poslechli. Očekávala pomoci brzké, jížto nikterak nevadila odpověď Kristova: „Ještě nepřišla hodina má;" neboť slova ta neznačí leč: „Učiním, co žádáš, v příhodnou chvíli." Chtělť Kristus ovšem na svadbě té projeviti slávu Svou, ažby nadešla doba příhodná, když nedostatek vína vůbec a povšechně pozorován byl, a tudy zázrak učiněný ode všech poznati se mohl.

Zjevnoť arciť jest, že Pán na prosbu Marie Panny urychlil zamýšlené osvědčení Božské moci a slávy Své; čtemeť ve svatém evangeliu: „Bylo tam šest kamenných stoudví postaveno podle očišťování židovského, beroucích v sebe jednakáždá míry dvě nebo tři." Jan 2, 6. Stoudev jedna brala v sebe okolo vědra našeho, neboť míra attická, rovnající se efě židovské, asi osmdesát liber stíží tekutiny obsahovala Vína tedy Pán Ježíš dal v hojnosti, jak na Krále slušelo, a bylo vína toho více, než užiti se mohlo na svadbě; byloť víno to darem svadebným, který se dobře hodil snoubencům nebohatým.

„Poručil Pán služebníkům svadebným: Naplňtež stoudve vodou. I naplnili je až do vrchu." Jan 2, 8. Sluhové ti měli věděti, odkud víno jest, aby o tom dle potřeby svědčili. Měli pak stoudve až do vrchu naplniti vodou, aby se nezdálo, že proměna vody ve víno stala se přilitím nějakého vína.

Když pak služebníci veliké stoudve vodou naplněné přinesli, řekl jim Pán Ježíš: „Nalévejte již a neste vrchnímu správci svadby. I nesli." Jan 2, 8. Aby všechno tím zřejměji se dálo,

a zázrak tím patrnější byl, rozkázal Pán Ježíš ihned, aby sluhové ze stoudví až do vrchu naplněných do pohárů, do menších nádob, nalévali a vrchnímu správci svadby nesli. Tím ovšem nepopíratelně dokázáno bylo, že proměna vody ve víno stala se okamžitě. Vrchní správce svadby, stolník, pečoval o to, aby hostům nescházelo ani jídla, ani pití; zkoušel víno a ustanovoval, mnoho-li vody s kterým vínem smíchati se dalo, ješto východané nepožívají silného vína svého nikdy bez vody přimíchané. Stolník někdy býval spolu také předsedou, prvosvatem, jenž dříve opatřil všecky hosty, a pak na první místo posadil se. Sir. 32, 2.

Jak mile tedy sluhové k rozkazu Páně zanesli načerpaného vína z vody učiněného stolníkovi, on za povinností svou víno okusil, ale nevěděl, odkudby bylo, nebyv při čerpání vody. Sluhové, jenž byli stoudve vodou naplnili, věděli sice, odkud stoudve plny jsou, ale nevěděli, že voda v nich ve víno proměněna jest. Jan 2, 9. Stolník okusiv víno podivil se dobrotě a výbornosti jeho, zavolal ženicha a pravil k němu: „Každý člověk nejprvé dobré víno staví; když pak se hosté dost napili, tehdy staví to, které horší jest; ale ty jsi zachoval dobré víno až dosavad.“ Jan 2, 10. Ženich ovšem projevil svoje podivení a vyznal, že o žádném víně neví. Sluhové byli vyšetřováni, odkud to výborné víno vzali, a tu všickni přesvědčili se, že Kristus Pán všemohoucností Svou proměnil vodu ve víno.

„Ten učinil Ježíš počátek divů v Káně Galilejské a zjevil slávu Svou. I uvěřili v Něj učeníci Jeho.“ Jan 2, 11. Kristus ukázal divem tím, že On to jest, kterýž v révě z vody víno činí každého léta; a tudíž přítomní učeníci utvrzeni byli ve víře v Pána, v Mesiáše, o kterémž předpovídali proroci, že bude divy činiti.

Dle obyčeje tehdejšího hostům nejprvé dobré víno dávalo se, a pak horší. Podobně činí svět hostům či služebníkům svým. Napřed jim slibuje a skytá radosti a rozkoše, ale když se lidé jimi podnapijí, nasycuje jich věcmi špatnými a chatrnými, ano hořkostmi odpornými. Naproti tomu cesty a stezky, po kterých Pán vodí věrné Své, jsou napřed příkry a takořka nápojem trpkým, ale konec vedení Páně jest radostný a blažený.

K výkladu dnešního evangelia připínám ještě jednu velikou myšlénku. Maria Panna ze všech nejprvnější zpozorovala velikou nesnáz chudobných novomanželů, kterým se nedostávalo

vína pro hosty; ona ihned sama přimlouvala se u Syna Božího a Syna svého, Jesu Krista, aby jim pomoci ráčil. K její přímluvě Pán zázrakem poskytnouti ráčil pomoc potřebnou. Kdožkoli šťasten býti chce ve svém stavu manželském, ten se dej pod ochranu, záštitu a přímluvu Mateře Boží, Marie Panny. Ano my všickni můžeme a máme důvěrně ucházeti se o přímluvu její, kteráž jistého vyslyšení dochází u Krista Boha, Pána všemohoucího.

Slavnost nejsvětějšího jména Ježíš.

V neděli II. po Zjevení Páně.

Různé události z pozemského života Pána našeho Jesu Krista oslavují se v Církvi Boží Narozením, Obřezáním, Zjevením, Vzkříšením, Nanebevstoupením Páně, a jinými slavnostmi výročními. Veškery stránky vykupitelské činnosti Kristovy slučují a na oči staví se věřícím zvláštní slavností nejsvětějšího jména Ježíš, aby křesťané vděčně uvažovali, čím Ježíš Kristus jest, a co pro nás učinil a ustavičně činí. Slavnost tu po celé Církvi rozprostranil roku 1721. papež Innocenc XIII., a ustanovil pro ni druhou neděli po Zjevení Páně. Na slavnost nejsvětějšího jména Ježíš a po celý oktáv nabývá plnomocných odpustkův, kdožkoli řádně se vyzpovídá, nejsvětější Svátost oltářní přijme a mši svaté obcuje. Slavností tou mají se katolíci utvrzovati v povinné úctě, důvěře a vděčnosti k nejsvětějšímu jménu Ježíš, „v němžto samojediném jest spasení,“ Skutk. apošt. 4, 12, a „v němžto klekati má každé koleno: nebeských, zemských i pekelných.“ Filip. 2, 10.

K tomu konci dnes dobře poslouží nám důkladné uvážení události veliké, kterou svatý evangelista Lukáš ve svých Skutcích apoštolských zaznamenal, a kterou nám Církev na dnešní slavnost předkládá k rozjímání nábožnému.

Po nanebevstoupení Páně navrátili se apoštolové do Jerusaléma, a přijali zaslíbeného Ducha Svatého. Svatý Petr mluvil svou první řeč k zástupům shromážděným, a tři tisíce lidí obrátili se ke Kristu. Tito tvořili první obec křesťanskou.

I stalo se pak jednoho dne, že Petr a Jan vstupovali do chrámu Jerusalémského ke třetí hodině odpolední, aby tam vy-

konali pobožnost svou. Bylť pak muž od narození chromý, kteréhož na každý den přinášeli a kladli u brány chrámové na východní straně, která se nazývala „branou krásnou," poněvadž byla celá pobita kovem Korintským, jako zlato drahým a lesklým. Tam prosil muž ten chromý almužny od těch, kteří vcházeli do chrámu.

Zmrzačený žebrák, uzřev přicházejícího Petra a Jana, prosil, aby almužny dostal. I pohleděv naň Petr s Janem řekl: „Pohleď na nás!" — A žebrák pilně hleděl na ně očekávaje, že něčeho od nich dostane. — Ale svatý Petr řekl jemu: „Zlata a stříbra nemám, ale co mám, to ti dám. Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a choď!" — I ujav ho za ruku pravou pozdvihl jej, a hned utvrzena jsou stehna jeho i nohy, a vyskočiv stál a chodil. I vešel s nimi do chrámu, a po čtyřicet let nevěda, co to jest choditi, radostně poskakoval na důkaz uzdravení svého, a chválil Boha.

I viděli jej všickni lidé a poznali ho, že jest to ten, kterýž na almužně sedával u brány chrámové krásné, a naplněni jsou podivením a úžasem nad tím, co se stalo s ním. Když pak se uzdravenec šťastný přidržel Petra a Jana, sběhl se k nim všecken lid do síně chrámové, kteráž slove Šalomounova, a divili se. Svatý Petr pak promluvil k lidu: „Muži Israelští, co se divíte tomuto, anebo co na nás hledíte, jakobychom svou silou nebo mocí byli učinili, aby tento chodil? Bůh Abrahamův, Bůh Isákův a Bůh Jakobův, Bůh otcův našich oslavil Syna Svého Ježíše, kterého vy jste vydali a zapřeli před tváří Pilátovou, když on soudil, žeby měl býti propuštěn. Vy pak jste Svatého a Spravedlivého zapřeli a prosili jste za Barabáše, muže vražedníka, aby vám byl darován a na svobodu propuštěn. Ale Původce života jste zabili, kteréhož Bůh vzkřísil z mrtvých, čehož my svědkové jsme. U víře ve jméno Jeho a vzýváním jména Jeho zdráv učiněn jest tento, jehož vidíte a znáte. — A nyní, bratří, vím, že jste z nevědomosti tak učinili, jakož i knížata vaše; a Bůh naplnil, což byl předzvěstoval skrze ústa všech proroků, že trpěti má Kristus Jeho. Proto čiňte pokání, a obraťte se, aby shlazeni byli hříchové vaši, abyste s radostí spatřili Krista Pána, Jehož vám nyní hlásáme, až přijde podruhé na svět k soudu; neboť vám

nejprvé Bůh vzbudil Syna Svého, a poslal Jej dobrořečícího vám, aby se odvrátil jedenkaždý od nepravosti své.“ Skutk. apošt. 3, 12—26.

Když Petr apoštol takto k lidu mluvil, přišli kněží židovští, a setník chrámu a Saduceové, a ti mrzeli se, že vyučoval lid a zvěstoval vzkříšení z mrtvých v Ježíšovi. I vztáhli na oba apoštoly ruce, a vsadili je do žaláře na zejtřejší den, neboť byl již večer. Mnozí pak z těch, kteříž byli slyšeli řeč Petrovu, uvěřili, a učiněn jest počet mužů křesťanů pět tisíc.

Nazejtří pak shromáždila se knížata lidu a starší a zákonníci v Jerusalémě, a Annáš, kníže kněžské, a Kaifáš, a Jan, a Alexander, a kolik jich koli bylo z pokolení kněžského. I postavivše Petra a Jana uprostřed, aby je každý viděti mohl, tázali se: „Jakou mocí, anebo v kterém jménu učinili jste to vy?“ Sami dobře věděli, jakou mocí a v kterém jménu u přítomnosti velikého zástupu lidí učinili zázrak, uzdravivše muže od narození chromého; přece však apoštolů před soud postavených tázali se, poněvadž pro nález soudní potřebovali vlastní vyznání věci.

Svatý Petr, jenž byl již předchozího dne všemu lidu v chrámě zřejmě vyložil, že Bůh zázrakem tím oslavil Syna Svého Ježíše, neohroženě před celou veleradou židovskou učinil totéž vyznání. Se slušnou uctou k radě vysoké, naplněn jsa Duchem Svatým řekl: „Knížata lidu a starší, slyšte! Poněvadž my dnes souzeni jsme pro dobrodiní na člověku nemocném, (ač pro dobrodiní jiným učiněná, jsou-li pravá a skutečná, žádný člověk nemá vězněn a sužován býti), skrze koho tento zázrak učiněn jest: proto známo budiž všechněm vám i všemu lidu Israelskému: Ve jménu Pána našeho Ježíše Nazaretského, kteréhož jste vy ukřižovali, Jehož Bůh vzkřísil z mrtvých, skrze Toho stojí tento před vámi zdráv. Tenť jest kámen, kterýž zavržen jest od vás stavitelů, kterýž učiněn jest hlavou úhelní; a není v žádném jiném spasení, aniž jest jiné jméno pod nebem dáno lidem, skrze něž bychom měli spaseni býti.“ — Zajisté diviti se musíme zmužilosti a statečnosti svatého Petra, kterýž nebál se u samého soudu, obklíčen a obstoupen jsa velmocnými nepřátely Pána Ježíše a nepřátely svými, nejen svědectví dáti Kristu Synu Božímu, ale také přísně vytýkati židům nespravedlnost, jížto se byli

dopustili, odsoudivše Pána Ježíše nejnevinnějšího a nejsvětějšího na smrt kříže. Pravilť jim: „Ježíš Kristus jest kámen základní, k němuž Starý Zákon směřoval, a na kterémž Zákon Nový zakládá se. Vy stavitelové zavrhli jste Jej, neuvěřili jste v Něj, nepřijali jste zaslíbeného Mesiáše světa. Ale nic jste nepořídili odporem svým. Onť přece učiněn jest hlavou úhelní, základním kamenem společnosti lidské. „A není v žádném jiném spasení.“ Nadarmo očekáváte jiného Mesiáše. „Aniž jest jiné jméno pod nebem dáno lidem, skrze něž bychom měli spaseni býti.“ Ač zajatec a vězeň, před mohútnými soudci svými bez bázně konal svatý Petr apoštolský úřad svůj, potíral jejich bludy, a ukazoval jim jedinou cestu spásy věčné.

Můžeme snadno představiti sobě, jaký nesmírný dojem prostá, ale nad míru důrazná slova Petrova učiniti musela na celou tu veleradu židovskou. Ani ve snách nenapadlo jim, aby lidé prostí a neučení s pernou výčitkou vytasili se na ně, jenž byli ochránci a strážcové chrámu a veškeré bohoslužby Starého Zákona. Oni se nadáli, že lidé ti prostí a neučení, postaveni jsouce před veleradu Jerusalémskou, zarazí a zastraší se; a tudíž ovšem ta neohrožená řeč Petrova náramným podivením naplnila celou veleradu, jak dosvědčuje svatý Lukáš řka: „Vidouce tedy stálost Petrovu a Janovu, a shledavše, že jsou lidé neučení a prostí, divili se, a poznali je, že s Ježíšem bývali. Vidouce také člověka, kterýž byl uzdraven, an stojí s nimi, nemohli nic odmlouvati. Tedy rozkázali jim, aby ven z rady vyšli. Oni pak zatím rozmlouvali vespolek řkouce: „Co učiníme lidem těmto? Zajisté známý zázrak učiněn jest skrze ně; všem přebývajícím v Jerusalémě zjevný jest, aniž můžeme zapříti. Ale aby se to více nerozhlašovalo v lidu, s pohrůžkou přikažme jim, ať více v tom jménu nemluví žádnému z lidí.“ A povolavše Petra a Jana, přikázali jim, aby nemluvili a neučili ve jménu Ježíšově.

Tehdy Petr a Jan odpovídajíce řekli jim: „Zdali to spravedlivo jest před obličejem Božím, abychom vás více poslouchali nežli Boha, suďte! Neboť nelze nám nemluviti toho, co jsme viděli a slyšeli.“ A oni pohrozivše jim, propustili je, poněvadž nenalezli, kterak by je trestali, pro lid; neboť všickni velebili to, co se bylo stalo. Skutk. apošt. 4, 1—21.

V celé události této spatřujeme obraz naší doby. Jako

velerada židovská, ač nemohla popírati zázrak na muži od narození chromém učiněný, a tudíž pravé Božství Syna Božího, Ježíše Krista, přece proti Kristu a Jeho nebeskému učení bojovala: podobně i za našich časů jsou mužové, jenž v zarytosti srdce svého válčí proti Kristu a Jeho pravdě samospasné, o kteréž makavě přesvědčiti by se mohli, kdyby schválně uší a očí svých nezastírali. Dějiny všech věků a národů jasně hlásají nám, že není v žádném jiném spasení leč v Ježíši Kristu, a že není jiné jméno pod nebem dáno lidem, skrze něž bychom měli a mohli spaseni býti. Po celém světě, po celém oboru zemském nikdo jiný mimo Ježíše Krista nemůže lidi spasiti, nemůže je bludu a hříchu zbaviti, nemůže duše lidské posvětiti a blahoslavenství věčného účastnými učiniti. Svatý Lev praví: „Byla smrt mnohých světců před Bohem vzácna, ale žádná z nich nemohla spasiti svět, an žádný světec nemohl zapraviti dluh. Jediný Kristus jest ten, v Němž všickni jsou ukřižováni, v Němž všickni umřeli, pochováni byli a vstali."

Dějiny všech věků a národů zřejmě dovodí, že jenom světlo zjevené pravdy Kristovy zapuzuje temnotu a mlhu v mysli člověkově, a rozřešuje tajemné hádanky v životě lidském, jichžto rozřešiti nedovedl a nedovede pouhý toliko rozum všech učenců a mudrců. A přece za každého věku, a jmenovitě i za věku našeho, i v našem národě jsou lidé tvrdošijní a bohaprázdní, jenž netoliko sami Kristu a svaté pravdě Jeho se protiví, ale také slovem, skutkem a tiskem vynasnažují se, aby víru v Ježíše Krista z duší svých bližních vyrvali, a je podobnými sobě učinili smyslníky, tělesníky, a na konci života zoufalci nejnešťastnějšími!

Kdykoliv někdo z vás potká se s takovými zarytými nepřátely Ježíše Krista, nebo kdykoliv do ruky přijdou vám špatné knihy a noviny, jenž vyzývají vás slovem hanebným, abyste zradili Krista, abyste nectili a nevyznávali nejsvětější jméno Jeho, abyste nezachovávali Jeho a svaté Církve přikázaní: ó tenkráte nechť na mysli vaší obživne a v ústech vašich zavzní neohrožený výrok svatého apoštola Petra: „Zdali spravedlivo jest před obličejem Božím, abychom vás více poslouchali nežli Boha?" Buďtež jisti, že jediná vážná otázka ta zahanbí a k mlčení přivede každého protivníka Ježíše

Krista, jako zahanbila a k mlčení přivedla celou veleradu Jerusalémskou; ve vašem srdci pak statečné vyznání nejsvětějšího jména Ježíš spůsobí svatý a blaživý pokoj, jenž jest nepochybnou zárukou spásy věčné, kteráž není a nebude v žádném jiném, leč v Ježíši Kristu, Pánu a Spasiteli našem, Jemuž budiž chvála, dík a sláva na věky věkův.

Piseň o nejsvětějšim jménu Ježiš. [1])

Jesu, rozkoší mou buď,
Jesu, nebem zve Tě hruď,
Jesu, Ty jsi moje slast,
Jesu, Tebou hyne strast,
Jesu, slunce srdce mého,
Těcho ducha pokorného.

Jesu Ty's má odplata;
milost Tvá jest bohata;
Jesu, zapuď zloby mrak,
Jesu, osvěcuj mi zrak,
Jesu, Tvá-li láska volá,
Tobě srdce neodolá.

Jesu, Ty jsi bláhy zdroj,
Jesu, Ty mne pro ni stroj,
Ty, má čáko, částko má,
kotvo, spáso jediná;
Jesu, nebes bráno moje,
za každého pomoz boje.

Ochránče můj, Příteli,
přemoz všecky svízely,
Ty's můj palác, Ty's můj hrad,
hostě hostiť dáš se rad;
za vedra jsi chladem blažným,
za mrazů jsi proudem vlažným.

Jesu, Ty's má blaženost,
v Tobě mám já štěstí dost;
Ty jsi klenot, poklad můj,
v boji s cenou při mně stůj;
vítězství mé, moje sláva,
Tebou jen se dokonává.

Jesu, Ty's mých skutků lesk,
Tebou mizí každý stesk;
Jesu, Choti velebný,
šat mi skýtáš svadebný;
Jesu, prazdroji všech slastí,
Jesu, léku v každé strasti.

Jesu, Ty's můj Bůh a Pán,
smrtí Tvou mi život dán;
Ty mne z hrobu vyvoláš,
v nebesích mi stánek dáš;
čím jsem já a mým co sluje,
sluha Tvůj Ti obětuje.

---

[1]) Dle Angela Silesia, t. j. Slezáka, ješto se narodil ve Vratislavi ve Slezsku. Rodné a křestné jméno jeho bylo Scheffler Jan. Narodil se r. 1624., stal se životním lékařem císaře Ferdinanda III., a roku 1653. navrátil se od Lutheránů do Církve katolické. Zemřel r. 1677. jako člen Tovaryšstva Ježíšova ve Vratislavi. Za toho času nikdo nedovedl lépe než on skládati písně duchovní.

Dne 12. ledna.

1. Svatý Arkadius, měšťan Cesarejský, mučeník.

Za císaře Diokleciana[1]) nastalo ukrutné pronásledování křesťanů. Císařským náměstkům po všech krajích přikázáno, aby sepsali všecky obyvatele měst svých, a povolali je v jisté dny na místa veřejná, aby na modlářské slavnosti přišli a k oltáři přistupujíce modlám kadidlo obětovali.

Náměstek v Cesaree Mauritánské[2]) přísně plnil tento císařský rozkaz. Dalť vyhotoviti soupis všech obyvatelů, a prohlásil dny slavností nařízených. Spolu také hrozná mučidla všeho druhu postavena byla na místech veřejných pro každého, kdožby se rozkazu císařskému nepodrobil a modlám se neklaněl.

Velika byla bázeň a onzkost mezi křesťany v Cesaree. I ti, jenž odhodláni byli dáti život pro Krista a Božské náboženství Jeho, třásli se, vidouce strašná mučidla. Bohužel tenkráte několik křesťanů Cesarejských a okolních zhrozilo se chystaných muk, a zapřelo víru křesťanskou.

Jinak počínal sobě Arkadius, bohatý a vzácný měšťan Cesarejský. Umínilť sobě, že dá život svůj za víru Božskou. Ale napřed chtěl se dokonale připraviti, aby s pomocí Boží mučenickou smrt slavně podstoupil, a ostatní křesťany Cesarejské ve víře potvrdil. I požádal příbuzného a přítele svého, jenž byl ještě pohanem, aby po nějaký čas spravoval jeho dům a jmění, poněvadž musí odejíti z města k vůli věci důležité, na níž veškero jeho budoucí štěstí záleží.

Přítel mu ochotně vyhověl. Arkadius opustil své rodné město Cesareu. Milerád odřekl se posavádního pohodlí domácího. Odebral se na poušť, a tam modlitbou i postem připravoval se na mučenictví, kdyby v tom byla vůle Boží. Jediný starý, věrný služebník věděl o jeho úkrytu. Ten zdržoval se ve dvoře osamotnělém, a moha bez překážky do města vcházeti a z něho vycházeti, přinášel pánu svému, Arkadiovi, zprávy o tom, co se dělo ve městě.

---

[1]) Viz o něm zevrubnější zmínku dne 9. ledna. — [2]) Cesarea Mauritaniae, také Julia Cesarea, nazvaná ke cti Augustovi od Juby, krále Numidského, roku 49. před Kristem, město s přístavem v Římské Africe.

Několik neděl pokojně uplynulo, anižby byl Arkadius z pobožnosti své vytrhován, ješto císařský náměstek z Cesarey vzdáliti se musel, aby potlačil povstání v kraji. Sotva pak se navrátil, ihned počal obyvatelstvo města předvolávati k ustanoveným slavnostem modlářským.

Dle zhotoveného soupisu vyzván byl každý měšťan zejména, aby k oltáři přikročil a modlám obětoval. Byl volán také Arkadius; ale toho tam nebylo. Náměstník císařský dal rychle hlídkou vojenskou dům jeho prohledati a jej přivesti. Avšak vojáci v domě tom nalezli jenom jeho příbuzného, kterýž byv předveden, vladaři upřímně vyznal, že neví, kdeby se zdržoval Arkadius, jenž byl na čas neurčitý z města odejel k vůli věci důležité, na níž záleží veškero jeho budoucí štěstí. Místodržitel jej nevinného odsoudil do žaláře, ažby vyzradil, kde se ukrývá Arkadius, o němž mu bylo oznámeno, že jest křesťanem, kterýž nikterak nevolí klaněti se Římským bohům. Spolu také postavil vladař k domu Arkadiovu stráž pod záminkou, že chce zabezpečiti jeho jmění; v skutku pak proto, aby tím jistěji přisvojil sobě buď všechno jeho jmění, buď aspoň značnou část.

Arkadius zvěděl svým starým sluhou o tom, co se bylo stalo v Cesaree. Puzen jsa ryzou láskou křesťanskou, a proniknut horlivostí rekovnou, aby se osvědčil býti hodným koruny mučenické, vyšel z úkrytu svého, spěchal do města, a dobrovolně postavil se před soudnou stolicí místodržitele mluvě: „Propusť příbuzného mého spoutaného k vůli mně, neboť jest nevinen. Přišelť jsem, abych oznámil tobě místo úkrytu svého, o kterémž on nikdy nevěděl a posud neví. Zjevím ti také příčinu odchodu svého, a vydám počet ze všeho, čehožkoli žádati budeš po mně.“ — Císařský náměstek nakládal z prvu s Arkadiem na oko přátelsky, a k žádosti jeho rozkázal, aby uvězněného přítele přivedli. Když jej přivedli, Arkadius padna mu kolem krku pravil: „Nebudu-li moci odměniti se tobě za to, co jsi pro mne učinil a přetrpěl: Bůh odplatí tobě!“

Avšak místodržitel již velel Arkadiovi, aby té rozmluvy nechal a odpovídal k jeho otázkám. I vyznal Arkadius pravdu svatou, proč se byl z města vzdálil. Místodržitel pravil: „Nebudu o tom dále mluviti s tebou; ba na všecko, cožby se ti vytýkati mohlo, zapomenouti volím, odhodláš-li se alespoň nyní obětovati

bohům Římským.“ — Arkadius odpověděl: „Věz, že křesťan jsem, a pro jméno Ježíše volím trpěti a umříti.“

Výpověď ta byla místodržiteli vítána. Předvídalť již, že bude moci značně rozmnožiti jmění své; ale přece na oko zuřil, a dal mučidla přinesti řka: „Mučidla ta zajisté přivedou tě na myšlenky jiné!“ — Arkadius vida mučidla, řekl zmužile: „Poroučíš-li, abych se svlekl?“ — Místodržitel zvolal: „Ty-li posmíváš se mučidlům těmto? Nuže, neužije se jich na tobě! Krví tvou nebudou poskvrněna! Všickni obyvatelé Cesarey a celého okolí nechať se přesvědčí, že dovedu slova svá uskutečniti a poslušnost vynutiti. Na tobě vykoná se spůsob smrti, o jakém dějiny doposud nevypravují. Pověz, chceš-li bohům obětovati, jak rozkaz císařský předpisuje, anebo volíš-li umříti?“ — Vážně pravil Arkadius: „Lichým bohům nikdy obětovati nebudu, a jsem hotov, spůsobem sebe hroznějším zemříti pro Ježíše Krista.“

Místodržitel kázal: „Vyveďte toho tvrdohlavce, svlecte a uvrzte jej na zem, svažte mu ruce a nohy, a pak odřezujte mu oud za oudem s těla, aby tolikráte pocítil ouzkost smrtelnou, kolik oudů na těle má.“ — Arkadius vyslechnuv výrok děsné smrti pravil klidně: „Bože můj, Tobě samému toliko se klaním, a Tobě ke cti ochotně volím umříti. Podporuj křehkost mou, abych Tobě každým údem svým přinesl oběť příjemnou.“ To pověděv počal svlékati se před tisíci diváků, jenžto se obdivovali neohroženosti jeho.

Katané svázali mu ruce i nohy, a ustřihovali mu prsty. Místodržiteli zdálo se, jakoby příliš pospíchali, a tudíž přikázal jim, aby po každém odstřihnutí oudu jednoho učinili přestávku, by Arkadius nebyl tak rychle sproštěn muk svých.

Zbrocen vlastní krví svou velebil svatý mučeník Hospodina řka: „Pane můj a Bože můj! Všecky ty oudy ráčil's Ty mi dáti! Všecky obětuji Tobě, neboť navrátíš mi je opět, až všechna těla povstanou z hrobů svých!“

Slova ta tak mocně dojala netoliko tisíce diváků ale i katany, že mimovolně proudy slzí ronily se jim z očí. Jenom nelidský místodržitel osvědčil, že má srdce kamenné.

Když byli katané Arkadiovi všecky menší oudy ustříhali a uřezali, dal přinesti tupé sekery, jimižby se usekávali oudové větší. Stalo se. — Když pak místodržitel přemýšlel, kterak by i pozůstalé tělo ještě trýznil, zvolal Arkadius hlasem velikým:

„Ó šťastní oudové moji! Jenom na čas od sebe odloučeni zůstaneme, a tím slavněji spojeni budeme a objevíme se před Králem a Soudcem naším Ježíšem! Ó vy zaslepení synové lidští, poznejtež přece, že všeliká muka není žádnou mukou pro toho, kdo na zřeteli má korunu věčnou. Věřte člověku umírajícímu, vaši bohové nejsou žádní bohové! Jeden toliko jest Bůh, jenž mne sílí, a neviditelnou útěchu mi dává v bídném stavu, v němžto mne spatřujete. Pro Boha umírati jest žíti; pro Boha trpěti jest radovati se. Nyní odcházím, abych radostí těch požíval věčně. Otče, do rukou Tvých poroučím ducha svého!“

Po těch slovích odešla duše jeho k Spasiteli, pro Nějž byl tak hrdinsky trpěl roku 312.[1]) Pohané žásli nad rekovností takovou, a křesťané utvrzení ve víře svaté sebrali oudy jeho a uctivě pochovali je.

Svatý Zeno, slovutný otec církevní a biskup Veronský, zachoval nám utrpení tohoto slavného mučeníka Božího; bylť očitým svědkem smrti jeho, a vypsal ji v kázaní, které se až na časy naše dochovalo.

Nám za našich časů nehrozí bolestné utrpení a mučenická smrt pro Boha a pro víru Kristovu. Nám bývá trpěti pro víru Božskou, pro nábožné a cnostné obcování jenom úsměšky nevěrců a rouhačů, jenom mělkou potupu spustlých lidí, jenom nejapné nadávky protivníků Kristových. Kterakým slabochem musí býti křesťan, který se takovými věcmi pomásti a zviklati dá ve víře své! Křesťané, katolíci! Kdykoli nátisků nějakých zakoušeti budeme pro víru svatou katolickou a pro Krista Ježíše: rozpomeňme se na svatého Arkadia a na miliony svatých mučeníků a mučenic Božích, kteříž ochotně podstupovali muky nejkrutější, aby nepozbyli koruny radostí nebeských. Buďmež za všelikých poměrů stálí a horliví ve víře! Kristus bude síliti i nás, a dá nám vítězství i věčnou odplatu ve Svém království nebeském.

2. Svatý Meinard, (Menhart, Menrád,) poustevník Švýcarský.

Na vrchu nad městysem Einsiedeln ve Švýcarsku jest Benediktinské opatství Einsiedelnské, „Poustevna panenské Ro-

[1]) Dioklecian a jeho spolucísař Maximian již roku 305. odebrali se na odpočinek; ale pronásledování křesťanů dle zákonů jeho trvalo a neslo jméno jeho.

dičky Boží,"[1]) mající zázračný obraz Matky milostné, k němuž každoročně přichází sto padesát tisíc poutníků.

Toho času, kdy papež Lev III. (795-816) pozdravil Karla Velikého jako císaře křesťanstva Západního, porodila hraběnka Sulgenská svému choti Bertholdovi Zolernskému synáčka, jemuž dali jméno Meinard či Meinrad.[2]) Strýc Hatto, biskup Basilejský ve Švýcařsku a spolu Benediktinský opat Reichenavský na ostrově jezera Bodamského[3]), obstaral vychování Meinardovo. Meinard pak byl správcem malého ústavu duchovenského, ale toužil po úplné odloučenosti od světa, aby výhradně toliko Bohu sloužil a spásy duše své vyhledával. S přivolením svého představeného odebral se na poušť, kde vdova bohabojná přinášela mu skromné pokrmy. Pověst o jeho nábožnosti brzo roznesla se, a tudíž mnozí zástupové navštěvovali jej. Meinard odebral se do lesa hlubokého na místo méně přístupné. Hildegarda, pravnučka Karla Velikého, zakladatelka a první abatyše kláštera ženského v Curichu[4]), dala mu vystavěti poustevnu dřevěnou, a darovala mu obraz Marie Panny, kterýž doposud v Einsiedelnu tisíce poutníků k sobě vábí.[5]) Dva krotcí havrani byli jeho společníky v poustevně té, do níž přicházeli ob čas jenom bratří řeholníci z Reichenavy a různí poutníci.

Roku 861. zavraždili dva zbojníci nábožného poustevníka Mainarda. Havrani odletěli do Curichu, a byli příčinou brzkého vyzrazení a odpravení obou vražedníků. Nad kaplou svatého Mainarda roku 934. počal se stavěti kostel, a roku 946. u něho klášter Einsiedelnský.

Výroční památka svatého Menharta slaví se tam dne 21. ledna, v den jeho smrti.

3. Blahoslavený Arnošt, (Ernest, Ernst) opat, mučeník.

Svatý Arnošt, rozený hrabě Dilingenský[1]), byl prvním opatem Neresheimským. Arnošt vypravil se s mnohými jinými opaty do

[1]) Deiparae Virginis Eremus, franc. „Notre Dame des Eremites." — [2]) Naši předkové říkali a psali: „Menhart" a „Menrád". — [3]) Reichenau ostrov v jezeru Bodamském, na němž bývalo slavné opatství Benediktinské „Mittelzell", v jehož kostele jest hrobka císaře Karla Tlustého. — [4]) Curich, hlavní město kantonu Curišského ve Švýcarsku. — [5]) Einsiedeln, městys a klášter Benediktinský ve Švýcarsku. — [6]) Dillingen, městečko Bavorské při levém břehu Dunaje (ve Švábsku).

Palestiny, aby přispěl křižákům. Když pak hlásal Krista, byl od Saracenů polapen a v Korozínu[1]) usmrcen léta Páně 1096.

4. Svatý Probus, biskup Veronský.

Svatý Probus, šestý biskup Veronský[2]), okolo roku 236. vzorně spravoval biskupství své. Toho času Kájus Julius Maximinus, bývalý pastýř, nástupce Římského císaře Alexandra Severa od roku 235., nevzdělaný a podezřivý muž, pronásledoval křesťany. Biskup Probus vyznamenával se obcováním svatým, cnostmi skvělými, zvláště pak láskou činnou. Po šťastné smrti tělo jeho pochováno bylo v kostele svatého Štěpána.

5. Svatá Cesaria, panna, abatyše Arelatská.

Svatá Cesaria, sestra svatého Cesaria, biskupa Arelatského,[3]) v Marsilii[4]) v panenském klášteře vzdělávala se toho času, kdy bratr Cesarius v Arelatě[5]) pro ni a pro jiné panny budoval klášter. Vojska Theodoricha Velikého, krále Ostrogotův v Italii († v Raveně dne 26. srpna 526), zaplavila krajinu Arelatskou, a rozbořila i klášter započatý, jejž pak biskup Cesarius znova stavěl a dokončil. I povolal z kláštera Marsilijského sestru svou Cesarii s dvěma jeptiškama, a uvedl je do kláštera Arelatského. Kolem ní brzo shromáždilo se množství panen ochotně opouštějících statky světské i rodiče, aby nabyly statků nebeských pod správou otce biskupa Cesaria, a matky abatyše Cesarie.

Biskup Cesarius postaral se také už předkem o hroby panen Bohu zasvěcených. Ve chrámě kolkolem u zdí umístil v dlažbě rakve z kamenů tesané, do kterých po pořádku pochovány byly jeptišky na věčnost odchodící. Už jich tam bylo několik uloženo, když abatyše, svatá Cesaria, roku 530. dne 12. ledna v Pánu zesnula. Tělo její bratr biskup pochoval uprostřed ostatních jeptišek vedle hrobu, jejž byl uchystal pro sebe.

---

[1]) Korozín, Korozain, město po levém břehu Galilejského moře se táhnoucí, druhdy květoucí, nyní už načisto zašlé. — [2]) Verona, pevnost a hlavní město Veronského kraje Italského v Benátsku na řece Adiži, má šedesát kostelů. — [3]) Svatý Cesarius, dne 27. srpna. — [4]) Marsilia franc. Marseille (Marselj), hlavní město depart. Rhodánských ústí. — [5]) Arles, Arelate, hlavní město departementu ústí Rhony.

Po svaté Cesarii, abatyši Arelatské, následovala druhá Cesaria, kteráž sestry jeptišky vyučovala mimo jiné ozdobnému přepisování posvátných knih. Třetí abatyší kláštera toho byla Liliola, a čtvrtou svatá Rustikula Marcia.[1])

Moudrou a důkladnou řeholu pro jeptišky Arelatské sepsal a Stolicí apoštolskou potvrditi dal biskup svatý Cesarius.[2])

6. Ctihodný Reinhold, vévoda Dordogneský.

Viz dne 27. prosince, str. 220.

Dne 13. ledna.

1. Svatá Veronika Milánská, panna Augustiniánka.

Svatá Veronika, jeptiška Milánská řádu svatého Augustina, narodila se v malé vesnici nedaleko Milána v Italii. Otec její, chudý řemeslník, a manželka jeho spravovali se ve všech věcech svatým Zákonem Páně. Otec nad míru poctivý nenáviděl z té dobré duše své každý podvod a klam. Prodával-li něco, upřímně vyznal kupci, co na zboží jeho jest dobrého, a co vadného. Rodiče raději volili v chudobě žíti, nežli šidbou obohatiti sebe. Proto také byli tak chudobni, že dcerušku svou nemohli ani do školy posílati. Za to však sami výtečně vychovávali ji nábožným slovem a příkladem svým, tak že Veronika, neumějíc ani čísti ani psáti, přece Bohu celým srdcem sloužila a krásnými cnostmi se skvěla. Největší zálibu měla v domácích modlitbách a v navštěvování veřejných služeb Božích: mše svaté, kázaní a křesťanského cvičení pro dítky i odrostlé osadníky. Již za mládí útlého Duchem Svatým osvícena jsouc bystře chápala tajemství svaté víry Kristovy, horlivou modlitbou jakož i bedlivým rozjímáním rozmnožovala své vědomosti o věcech Božských, a prospívala cnostmi skvělými.

Pobožnost však ovšem nikterak nepřekážela jí v pracovitosti, kterouž milovala, chráníc se zahálky každému nebezpečné.

---

[1]) Svatá Rustikula Marcia dne 10. srpna. — [2]) Stanovy ty zevrubně vytištěny jsou v Bollandových „Acta Sanctorum“ po životopisných poznámkách o svaté Cesarii dne 12. ledna.

Rodičův a představených přeochotně poslouchala i ve věcech sebe nepatrnějších. Ke svým spoludružkám byla vždy přívětiva a úslužna, dávajíc každé z nich přednost ve všech věcech. Všude potlačovala vlastní vůli, a činila, co komu na očích viděla. Myšlénky své měla ustavičně u Boha a v nebesích; ani při práci a ve společnosti s lidmi nezapomínala na Pána Boha. Jsouc milovnicí samoty, kde mohla, vyhýbala se hlučným schůzkám. Při tom byla vždy mysli veselé, ač mnohdykráte mívala oči uplakané následkem upřímné modlitby a nábožného rozjímání o věcech svatých.

Aby mohla více o samotě žíti, toužila po životě klášterském. Avšak, kterak se mělo přání její naplniti, ana neuměla ani čísti ani psáti? K tomu konci za dne pracovala, v noci pak učila se čísti a psáti, což bez učitele bylo prací velice nesnadnou, proto rmoutila se velice. Tu pak ve snách měla vidění, z něhož nabyla potěchy. Spatřila Marii Pannu, kterouž od mladosti nejvíce ctila a vzývala, a slyšela slova její: „Upokoj se a nestarej se přílišně o čtení a o psaní! Postačíť tobě, znáš-li tří slova. První slovo jest čistota srdce, kteráž v tom záleží, aby's milovala Boha nade všecko a tvory Jeho jen pro Něj. Druhé slovo jest trpělivost, aby's nikdy nereptala, a vidouc chyby bližního, nesápala se na něj, nébrž labodně snášejíc je za něj se modlila. Třetí slovo jest pobožnost, aby's každého dne horlivě rozjímala o bolestném umučení Pána Ježíše Krista.“

Konečně po tříleté přípravě přijata byla Veronika do kláštera svaté Marty v Miláně. Tam vedlé nejvroucnějšího přání duše své trávila život tichý a svatý. Odloučena jsouc ode všeho zevnějšího světa radostně sloužila výhradně toliko Pánu Kristu. Jako dobré dítě poslušna byla představených, spokojena jsouc se vším, cožkoli Pán Bůh jí usoudil a na ni dopustil. Dva roky trpělivě snášela bolestnou nemoc, a ačkoli přimlouvali jí, aby, pamětliva jsouc zdraví chatrného, ulevila sobě v tuhém zapírání sebe, přece svědomitě zachovávala přísnou řeholu a říkávala: „Musím pracovati, pokud mám kdy!“

Ač pak od let dítěcích vedla život dokonale čistý a nevinný, přece nepřestávala káti se, pokládala sebe za nejmenší mezi sestrami klášternicemi, a nejraději konala práce nejtěžší a nejodpornější. Srdce její bylo ustavičně tak skroušeno, že téměř bez ustání slzívala. Poněvadž proniknuta byla ryzou láskou a úctou k Bohu,

proto i řeči její byly tak důtklivy, že i zarytí a tvrdošijní hříšníci jimi pohnuti bývali.

Vroucná touha její, aby se brzo odebrala k nebeskému Choti Kristu Ježíši, konečně naplnila se. V 52. roce věku svého v hodinu od ní předpověděnou léta Páně 1497. odevzdala panenskou duši svou Bohu, kterýž ji mnohými zázraky oslaviti ráčil, tak že papež Benedikt XIV. slavně prohlásil ji za svatou v Církvi Boží.

2. Blahoslavený Bohumír, hrabě, Premonstrát.

Ve Vestfálsku [1]) nedaleko od města Hammu [2]) býval na kopci hrad Kapenberk, v němžto sídlo své měli pánové (hrabata) po hradu tom jmenovaní „Kapenberkové.“ Nábožní manželové Heřman a Gerberka měli syna Bohumíra, jemuž choť Blažena (Beatrix) ze Švábska porodila našeho blahoslavence Bohumíra dne 31. ledna 1097, a po něm Otu, Blaženu a Gerberku.

Hrabě Bohumír (německy: Gottfried) s chotí svou Jitkou, dcerou hraběte Bedřicha z Arnsberku, neměl žádných dětí, ale byl nábožný, udatný, lahodný, moudrý, spravedlivý a dobročinný k chudým a nemocným. Toho času připutoval svatý Norbert, zakladatel řádu Premonstrátského, [3]) do Vestfálska, kázal pokání a povzbuzoval k dokonalosti křesťanské. Hrabě Bohumír, domluviv se s chotí svou Jitkou, s bratrem Otou a sestrou Blaženou, odevzdal dne 31. května 1122 hrad Kapenberk svatému Norbertovi, aby ho proměnil v klášter řádu svého.

Hraběnka Jitka v malé komůrce jako jeptiška sloužila Bohu postem, modlitbou, rozjímáním a častým přijímáním svátostí. Později byla abatyší klášterských panen a vdov z rodin panských v Herfordu, [4]) kde zemřela dne 22. února po několika létech. Jitka propustila z nevolnosti poddané sedláky své.

Bratří hrabata Bohumír a Ota roku 1124. vystavěli pod

---

[1]) Vestfálsko, druhdy vévodství, nyní provincia Pruská. — [2]) Hamm, krajské město v Pruských Vestfálech, ve vládním okresu Arnsberkském, při stoku Ahsy a Lipy, na železnici Kolínsko-Mindenské. — [3]) Svatý Norbert dne 6. června. — [4]) Herford (Hernforden), krajské město v Pruském Vestfálsku ve vládním okresu Mindenském, kteréž povstalo z kláštera ženského roku 789. založeného. a roku 1802 zrušeného.

kopcem Kapenberkem panenský klášter řádu Premonstrátského, v němžto jejich sestra Blažena svatě žila a blaženě skonala dne 17. ledna. Mimo to nákladem svým založili roku 1123. Premonstrátský klášter v tvrzi Varlaru, jež byla majetkem Oty spolu s městem Kösfeldem, [1]) a klášter Elovstad (Elvstad, Ilbenstad, Ilmstadt), na kopci mezi Fridberkem a Frankobrodem.

V klášteře Kapenberkském svatý Norbert rád meškával, a kdysi předpověděl řeholníkům, že vzejde po Vestfálsku hlad veliký, což se naplnilo roku 1126. Kapenberkští Premonstráti v tu dobu byli štědrými živiteli chudých a příchozích. Hrabě Bohumír v klášteře tom prospíval dokonalostí křesťanskou. Na modlitbách a na kázaní proléval slzy nábožné; řečí moudrou hýbal srdcem řeholních bratří; krotil tělo své postem ustavičným o chlebě a vodě; byl tak pokorný, že se každou poctou a slovem „hrabě" zarmoutil, a nejnižší služby v klášteře ochotně vykonával. Před klášterem na Kapenberku zařídil útulnu a hostinec pro chudé, jimž často sám nohy umýval a všemožně sloužil. Nadarmo snažil se jeho tchán, hrabě Bedřich z Arnsberku, aby ho odvrátil od života řeholnického. Bohumír svaté chudoby milovný nevšímal sobě ani pokladů nabízených, ani hrozeb a útrap strojených. Tchán zemřel roku 1124., nepořídiv ničeho u zetě svého. Bohumír toužil ustavičně po šťastné smrti, aby brzo na věky sloučen byl s Kristem Pánem, a říkával: „Přijdiž, hodinko odchodu mého! Pane Bože můj, račiž mne řádně připraviti a vystrojiti na hodinku tu!"

Na počátku léta 1125. vypravil svatý Norbert bratry Bohumíra a Otu do hlavního kláštera v Premonstrátu. [2]) Tam utvrdil Bohumír svým anjelským obcováním mnoho spolubratrů v dokonalosti, a přijal i s bratrem Otou čtvero menších svěcení. Po roce, kdy svatý Norbert už byl arcibiskupem v Magdeburce, povolal Bohumíra k sobě na podzim 1126. Bohumír, jak mile přišel, počal chřadnouti, a vzav od svatého Norberta dovolení a požehnání, uchýlil se do kláštera Ilm-

---

[1]) Kösfeld, okresní město v Pruském vládním okresu Munsterském nad řekou Berkelou. — [2]) Divoké údolí Prémontré (pratum monstratum) v lesnaté krajině Coucyské nedaleko Laonu ve Francii, bylo kolébkou a dalo jmeno celému „Bílému" řádu Prémonstrátskému, jehož zakladatelem byl svatý Norbert.

stadtského, přijal svátosti, a rozloučiv se s bratrem Otou a se všemi spoluřeholníky, svatě zesnul v Pánu dne 13. ledna 1127.

Tělo Bohumírovo pochováno bylo v kostele toho kláštera Ilmstadtského. K jeho přímluvě mnoho neduživců nabylo od Boha zdraví. Později o tělo Bohumírovo rozdělili se Ilmstadtští a Kapenberkští, kde Bohumírův bratr Ota proboštoval a dne 27. ledna 1172 šťastně zemřel.

Od roku 1614. za papeže Pavla V. slaví se v řádě Premonstrátském svátek blahoslaveného Bohumíra, a sice dne 16. ledna k vůli oktávu slavnosti Zjevení Páně.

Poslední probošt a opat Ilmstadtský, Kašpar Lauer, roku 1802. poslal darem klášteru Strahovskému do Prahy hlavu blahoslaveného Bohumíra. [1])

3. Svatá Glafyra, komorná, panna.

Viz dne 26. dubna.

4. Svatý Vivenc, kněz apoštolský.

Na začátku čtvrtého století za panování císaře Dioklecíana Vivencius, pochodící z čelné rodiny Samařské, v Antiochii vyučil se víře křesťanské od slovutného Kapadočana Řehoře[2]). Vivenc pro velikou horlivost, pro bezúhonné obcování a mimořádnou učenost vysvěcen byl na kněžství. Navrátiv se do Samaří, rodného města svého, nejprvé své rodiče získal Kristu učeným výkladem, modlitbou a pláčem.

Potom ve snách napomenut byv anjelem, vydal se na cestu do Solunu v Macedonii, a vešel do domu Daciána, císařského vladaře v Asii. Tam znamením kříže zničil bůžky pohanské, ale vyhnul se lidu vzbouřenému. Třetího dne uvesti dal se do světnice domu vladařova, kde zavřena byla dcera Kleopatrina, zlým duchem již osmnáct roků posedlá. U přítomnosti domácích Vivenc poklekl a hojné slzy prolévaje prosil Boha, aby ráčil spasiti pannu tu. Pak posvětil vodu modlitbou a svatým křížem, dal jí panně

---

[1]) „Blahověst“ 1877. čísla 34., 35. a 36. — [2]) Svatý Řehoř dne 23. dubna.

píti a vypudil z ní zloducha všemohoucností Boha Otce, Syna a Ducha Svatého. Zlý duch opustil pannu, kteráž bez sebe ležeti zůstala, až ji svatý Vivenc znamením kříže k sobě přivedl. Všickni přítomní jali se chváliti Boha dobrotivého, Vivenc pak oslovil Klopatrinu řka: „Vyvolenko Boží, Ježíš Kristus vypravil mne k tobě, abych ti objevil cestu spasitelnou, po které bys došla života anjelského a radostí, jichžto duše člověkova ani pochopiti nemůže.“ I vyložil jí tajemství nejsvětější Trojice, křest svatý, vítězné znamení kříže a ostatní hlavní články víry křesťanské. Kleopatrina vyznala víru a přijala křest svatý. Asi dvě stě lidí po ní dalo se pokřtíti. Během tří měsícův Vivenc ještě mnoho jiných obrátil na víru slovem Božím a mnohými zázraky konanými na nemocných všeho druhu.

Kleopatrina prospívala všemi cnostmi a shromažďovala sobě zásluhy pro život věčný. Nuzným dávala almužny hojné, a z pokladů svých dala shotoviti dva svícny, drahocenné roucho a ostatní nádoby ke mši svaté potřebné, jež biskupem Benediktem [1]) a knězem Vivenciem poslala do Říma papeži, žádostiva jsouc, aby i ona mohla uctiti hrob svatého apoštola Petra v Římě.

Zatím vladař Dacian, otec Kleopatriny, vrátil se z obchůzky po Asii domů, a vida zničeny modly, zuřil proti křesťanům. Biskup Benedikt a kněz Vivenc byli už dříve odešli ze Soluna. Za mnohých strastí na vodě i na suchu konali cestu do Italie, a všude u křesťanů chystali byt pro Kleopatrinu, kdyby měla z domu otcovského odejíti a tou cestou se bráti do Říma, kdežto oba poutníci dary její odevzdali u hrobu svatého Petra.

To známo jest o svaté Kleopatrině ze životopisu svatého Vivencia. Další zprávy o světici té nedostalo se nám; avšak výroční památka její v Církvi jest nám zárukou, že blaženě skonala [2]).

---

[1]) Svatý Benedikt dne 23. října. — [2]) Svatá Kleopatrina dne 8. března.

Dne 14. ledna.

I. Svatý Hilarius, biskup Poitierský, učitel církevní.

Svatý Hilarius narodil se v městě Poitiers[1]), kdežto rodiče jeho náleželi k rodinám nejvzácnějším, avšak byli pohané. Hilarius poznal ve školách celou vědu pohanskou. Obdařen jsa vlohami kromobyčejnými, snažil se, aby vypátral pravdu, neboť knihy mudrců pohanských mohutného ducha jeho ovšem uspokojiti nedovedly. Touto snahou přiveden jest byl ku křesťanství, kteréž rázem zaplašilo všeliké pochybnosti, jimiž do té doby zmítán byl rozum jeho. Stal se křesťanem, přijal křest svatý, a milost Boží tak patrně působila v něm, že učiněn jest vzorem všech cností křesťanských.

Dříve nežli se obrátil na víru křesťanskou, vstoupil do stavu manželského. Choť jeho ještě byla na živě, když kolem polovice čtvrtého století biskup Poitierský zemřel, a veškera obec křesťanská jednomyslně jej za biskupa zvolila. Přijav svěcení biskupské žil napotom v úplné zdrželivosti manželské.

Sotva byl dosedl na stolec biskupský, viděl se nucena hájiti svatou Církev katolickou naproti bludařům Arianským, jimžto císař Konstancius nakloněn a všelijak pomocen byl[2]). Hilarius poslal císaři památný spis, v němžto jej důrazně prosil, aby přestal biskupy katolické pronásledovati. Také mu vyložil škodlivé následky bludův Arianských.

Arianští biskupové, jimiž císař obklopen byl, báli se velikého soka svého, biskupa Hilaria, v němž byli na sněmu Bezierském[3]) poznali ohnivého obhájce svatého Athanasia a pravdy katolické, a kterýž svou horlivostí pro Církev všecky katolické biskupy v Galii od Ariánů na čisto odvrátil. Proto přemluvili císaře Konstancia, aby jej ze země vypověděl. Hilarius

---

[1]) Poitiers (Poatiè), hlavní město francouzského kraje Vienneského, nazývalo se za věku starého Limonum, později Pictavium. Má starožitné chrámy, a jest i tím památno, že tam třicet církevních sněmů odbývalo se. — [2]) Konstancius II., syn Konstantina Velkého, narodil se roku 317. Jemu po smrti otcově přidělila se Thracia, Asia, Egypt a Východ. Panoval od 337—361 na velikou škodu Církvi katolické, oddav se bludům Arianským. — [3]) Beziers, (za doby Římské „Beterrae"), město v Languedoku za středověku velmi důležité.

skutečně se svatým Rhodanem, biskupem Toulouským, vypovězen byl do Frygie[1]). Ale pravověrní biskupové v Galii zůstali v ustavičném spojení s Hilariem, a nedopustili, aby někdo jiný dosazen byl na jeho osiřelý prestol biskupský v Poitiersu.

Svatý Hilarius i ve vyhnanství svém apoštolské učení horlivě hlásal a proti odpůrcům statečně hájil. Podobaloť se, jakoby své biskupství proto byl opustil, aby pečoval o celou Církev. Písemně učil a spravoval církve na celém Východu, a sepsal knihy důležité tak jasně a důkladně, že jimi tisíce katolíků ve víře utvrdil, a tisíce pobloudilcův Církvi katolické opět získal[2]). Za nejtužšího proudu svízelů a útrap svých říkával: „Buďmež třeba navždy vypovězeni, jen když se pravda volně hlásá.“

Čtvrtého roku po jeho vypovězení svolal císař Konstancius církevní sněm do Seleucie v Isaurii k tomu konci, aby ustanovení sněmu Nicejského zvrácena kyla. Anomöové, výstřední strana Ariánův[3]), pozvali i svatého Hilaria na sněm do Seleucie, aby jej pro sebe získali. Avšak sklamali se valně. Svatý Hilarius neohroženě a nezvratně pravou víru katolickou proti nim zastával, a sjednocení Východních biskupů katolických s biskupy Galickými spůsobil. Když ve shromáždění tom pronešena byla neslušná slova o Bohu, biskup Hilarius velikým hlasem zvolal: „Ó vy nešťastné uši, které jste slyšely slova tak hanebná! Je-li možno, aby lidé takovým spůsobem o Bohu mluvili?“

Po ukončeném sněmu psal svatý Hilarius císaři Konstanciovi druhý list, a žádal jej důrazně, aby konal spravedlnost. Prosil také, aby s protivníky svými směl veřejnou rozmluvu míti, a proti obžalobám jejich se ospravedlniti. Avšak Ariáni, bojíce

---

[1]) Frygia, krajina v malé Asii, od Frygův obývaná, kterou sobě podmanil král Lydský Kroesus, pak Perský král Cyrus. S Perskou říší dostala se Alexandru Velkému, a konečně Římanům. — [2]) Ve vyhnanství tom psal svatý Hilarius svou knihu: „De synodis, sive de fide Orientalium,“ aby strany sporné smířil a sjednotil; doplněk ku knize té: „Apologetica ad reprehensores libri de synodis responsa,“ a jeden z nejdůležitějších spisů svých: „Libri duodecim de Trinitate, sive de fide.“ — [3]) Anomöové, také Aëtianci (po Aëtiu), a Eunomiané (po Eunomiovi) nazývaní, proti výroku sněmu Nicejského, a proti mírnějším čili poloariánům, rouhavě tvrdili, že Kristus, ač ostatní tvory převyšuje, bytostí Svou Otci podoben není.

se pádných a nepřekonatelných důvodů jeho, radili císaři, aby jej raději v dobrotě z vyhnanství nazpět povolal na biskupskou stolici Poitierskou.

Při svém návratu všude s jásáním uvítán byl. Obyvatelstvo Poitierské jako ve vítězném průvodu vedlo jej do chrámu biskupského. Od té doby dvojnásobně pečoval o to, aby osady křesťanské z bludův Arianských vyprostil, a je od nákazy chránil. K tomu konci dílem spisy proti bludnému učení uveřejňoval, dílem porady svolával, aby strojenou nákazu překazil.

Ještě byla mnohá biskupství v rukou Ariánův; jmenovitě v Miláně byl biskupem Auxencius, jeden z hlavních náčelníků Ariánských. Svatý Hilarius roku 364. cestoval do Milána, a vymohl sobě u císaře Valentiniana dovolení, aby se veřejná rozmluva odbývala, při kteréž Hilarius jasně odkryl hanebné a podvodné jednání bludaře Auxencia, jenž dvojsmyslným vyznáním víry císaře a celé shromáždění klamati chtěl. Avšak nepřátelé nařkli Hilaria u císaře, jakoby rušil pokoj, a císař rozkázal mu, aby z Milána odešel.

Svatý Hilarius vrátil se do Poitiersu a rozeslal list všem katolickým biskupům, jímžto jim vyložil bludy a podvodné jednání Auxencia.

Několik posledních roků svých vynaložil na vypracování výkladu Písma svatého, a po dlouhém, Církvi svaté veleprospěšném boji, pokojně v Pánu zesnul dne 13. ledna 368.

Spisy svatého Hilaria byly sebrány a vícekráte tiskem vydány.

2. Svatý Felix Nolský, kněz, mučeník.

Felix z Noly, [1]) kněz a vyznavač, začasté také mučeníkem nazývá se, poněvadž dvakráte, za panování císaře Decia a Galla, pro Krista trpěl. Bůh oslavil jej mimořádnými milostmi, divy a zázraky, a proto již za čtvrtého a pátého století křesťanského ctěn byl v celém Západním obvodu Církve. Slavný biskup z Noly, svatý Paulin († roku 431), napsal patnáct zpěvů

[1]) Nola, jedno z nejstarších měst Kampanie, založené roku 313. před narozením Páně. Nyní jest sídlem biskupa, má 13.000 obyvatelů a 15 klášterů; jest v Neapolské provincii Terra di Lavoro.

o utrpení a zázracích svatého Felixe, z nichžto životopis jeho čerpali Řehoř Túrský, (Lib. 1. de glor. Mart. c. 104), a kněz Marcel z Noly.

Otec Felixův, Hermias, přišel ze Syrie [1]), a usadil se v Nole. Felix brzo přijal nižší posvěcení pro služby kostelní, a konečně i na kněžství vysvěcen byl od stařičkého biskupa Maxima, kterýž jej velice miloval, a za svého nástupce na stolci biskupském považoval.

Toho času vypuklo kruté pronásledování křesťanů. Císař Filip Arabs učinil náměstkem svým v Mösii a Pannonii [2]) Decia (Messia Quinta Trajana), kteréhož vojsko ihned provolalo za císaře. Filip Arabs válčil s ním, avšak byv poražen prchl do Verony, kdežto k rozkazu Decia zavražděn byl dne 17. června 249.

Císař Decius chtěl klesající Řím obnoviti, zvolil svého syna a příbuzného Annia Maxima Grata za spoluvladaře, a umínil sobě, že víru pohanskou opět zvelebí, ji státním náboženstvím učiní, a k tomu konci křesťanství vyhubí. Hned roku 250. vydal přísné nařízení všechněm úřadům, aby každého ctitele jména Kristova buď pro víru pohanskou získali, buď zahubili. Za minulých pokojných let pod vládou císaře Severa (222—235) a Filipa Arabsa (244—249) rozmnožil se počet křesťanů; ale neutvrzených a vlažných křesťanů bylo toho času více než kdy předtím. Když pak za císaře Decia každý křesťan musel k soudu pohanskému dostaviti se, a své odstoupení od víry před úřadem prohlásiti, aby na sebe neuvalil nejstrašnější muky ba i smrt: tu mnoho bylo těch, jenž z bázně Krista zapřeli a modlám obětovali, netoliko v Africe a jmenovitě v Egyptě, nébrž také v Římsku, v Sicilii a v Galii. Jiní, jmenovitě biskupové, aby se osadám svým zachovali, vzdálili se ze svých měst, a skrývali se na pouštích, spravujíce se výrokem Páně: „Když vás budou pronó-

---

[1]) Syria, biblické „Aram", jest země v Asii, zaujímající pobřeží Středozemního moře mezi Malou Asií na severu, a Arabií na jihu; má 6500□ zeměpisných mil. Za vlády Perské bylo v Damašku sídlo satrapy Syrského; později Syria připadla k říši Alexandra Velkého 333 před Kristem. Za časů Kristových byla Syria již provincií Římskou. — [2]) Moesia nazývala se za času vlády Římské země v jižní Evropě, nynější Bulhary a východní část Srbska, Pannonia obsahovala území Uherské na pravém břehu Dunaje, a část Dolních Rakous, část Štýrska a celou Krajinu.

sledovati v městě tomto, utecte do jiného.“ Mat. 10, 23. Toho práva užili za pronásledování Deciova: Cyprian, Dionysius Veliký Alexandrijský a Řehoř Divotvorce. Za jejich příkladem prchl také svatý Maxim, biskup z Noly, poněvadž pronásledovníci hlavně pídili se po pastýřích, aby pak tím snadněji od víry odvrátili stádce jejich.

Jak mile pohané zvěděli o útěku biskupa Maxima, rozlítili se tím více na Felixe, jeho kněze, jenž po biskupovi byl nejpřednějším mezi křesťany Nolskými. Polapili, svázali a odvedli jej do žaláře. Tam na krku a na nohou spoutaného položili na ostré střepiny, a sevřeli mu nohy do špalku, aby se nemohl s místa hnouti.

Tu pak v noci, jako druhdy svatému apoštolu Petrovi (Skutk. apošt. 12, 7), zjevil se mu jasný anjel Boží, sprostil jej okovů, vysvobodil ze žaláře a přivedl na místo, kde stařičký biskup Maxim pod širým nebem, nemocen, od hladu a zimy ztuhlý v posledním tažení ležel a již jen slabě dýchal. Kněz Felix líbal tvář svého předrahého otce duchovního, ale nadarmo snažil se, aby jej dechem svým zahřál a k životu přivedl. Tu počal se vroucně modliti k Pánu Ježíši, a hle, po modlitbě své spatřil na blízku hrozen, jehožto šťávu do úst biskupovi vytlačil, tak že znenáhla k sobě přicházel, a nabyv síly, vděčně objímal ochránce svého. Felix jej donesl domů, kdežto jediná služebná, stařičká žena, žasnouc a plesajíc uvítala ho.

Bylo-li mnoho těch, kteří z bázně před mukami víru svatou zapřeli, bylo neméně těch, kteří pro Krista všeliké útrapy snášeli, o všechny statky obloupeni byli, a buď mučenickou smrt podstoupili, nebo po skončeném pronásledování s tělem zmrzačeným na svobodu vyšli ze žalářů svých.

Na štěstí netrvalo pronásledování Deciovo dlouho, neboť již po Velikonoci roku 251. navracovali se ti, jenž se byli ukryli. Císař Decius musel s Góty bojovati, na mnohých stranách nastaly v jeho zemích odboje, a tudíž zrakové pohanů odvracovali se od křesťanů, kteří však přece v úzkostech žili až do konce téhož roku 251., kdy císař Decius i se synem svým v bitvě od Gótů přemožen byl a zhynul.

Jeho následník, císař Gallus, z počátku křesťany neznepokojoval, a tudíž uvěznění propouštěli se na svobodu, a uprchlí

navracovali se domů. I kněz Felix navrátil se do Noly, a veřejně vykonával duchovní služby bratřím svým. Avšak tito radostní dnové netrvali dlouho, neboť bouře protikřesťanská propukla z nova.

Císař Gallus (Bibius Trebonianus), zapleten jsa ve válku s Góty, Peršany a Skyty, nemohl křesťany tou měrou pronásledovati jako předchůdce jeho Decius. Protivenství, ježto křesťané za jeho vlády snášeti museli, byla více pokračováním soustavy protikřesťanské z doby minulé, a vlastní pronásledování zastihlo toho času více jen duchovenstvo křesťanské. Proto i v Nole hledali opět kněze Felixe; avšak řízením Božím biřici nepoznali ho, tak že rozpuklinou do zbořeného domu uteci a tam uschovati se mohl. Když pak později jeho skrýš vyzvědačům vyzrazena byla, shledali vojáci po něm slídící udanou rozpuklinu pavučinami zapředenou, a mrzutě odešli s nepořízenou.

Celých šest měsíců ztrávil kněz Felix ve studni vyschlé, kamž mu nábožná křesťanka donášela potřebnou potravu.

Konečně vrátil se opět ke kostelu svému. Po smrti biskupa Maxima chtěli jej křesťané míti biskupem svým; on však k tomu nikterak nesvolil. Nebylť žádostiv ani vysokých důstojností, ani zemských statků. Najal sobě zahrádku a kus pole, kteréž sám obdělával, a nevolil ani vymáhati sobě dědictví otcovského, kteréž mu v čas pronásledování odňato bylo. Pokojně a blaženě v Pánu zesnul za panování císaře Valeriana, kterýž po smrti císaře Galla roku 253. na trůn dosednul a teprvé roku 257. svou nepřízeň k Církvi jeviti počal, a ji biskupů a kněží zbavoval, později však ani ostatních křesťanů nešetřil.

Za času svatého Paulina, biskupa Nolského, na začátku pátého století, navštěvovali poutníci z daleka široka hrob svatého Felixe, poněvadž na jeho přímluvu a pro jeho zásluhy přemnoho nemocných uzdravováno bylo spůsobem zázračným.

Sláva hrobu svatého Felixe byla tak velika, že svatý Augustin ukládal v čas potřeby duchovním svým, aby z Afriky k hrobu tomu do Noly putovali, a tam přísahu očistnou skládali. [1])

---

[1]) Přísahu očistnou skládali duchovní v případu tom, že křivě obžalováni byvše nevinu svou dostatečně dovoditi nemohli, i aby nevinu dokázanou tím více dotvrdili. Přísaha očistná (Purgatio canonica) skládala se u těl svatých, když ani žalobník vinu, ani křivě obžalovaný nevinu jasně nedovodil.

3. Svatý Barbašmín, biskup Perský, a spolumučeníci.

Svatý Barbašmín byl sestřenec svatého Simeona Barzabona[1]), bratra i nástupce svatého Šahdusta[2]) na arcibiskupském prestolu v Seleucii-Ktesifoně od roku 342. Horlivě šířil Církev Páně, a tudíž před králem Saporem II. obžalován, a v měsíci únoru 345 se šestnácti kněžími, jahny a nižšími duchovníky z několika měst jat a králi předveden byl. Král nadarmo rozkázav biskupovi Barbašmínovi, aby obětoval slunci, pravil: „Vídím, že jsi zpozdilec, a žádáš sobě smrti jako tvůj strýc!“ — Barbašmín: „Neprahnu po smrti své, dovolíš-li mi vyznávati pravou víru. Budeš-li mne ale nutiti k bludu svému, zatoužím po smrti, kteráž mi bude životem a blažeností. Neodřeknu se víry v jednoho Boha, kterou jsem zdědil po Simeonu pěstounu svém.“ — Král kázal všecky do okovů dáti a do žaláře odvesti, kde od měsíce února až do 9. prosince 345 z návodu mágův (mudrců pohanských) bičováním, hladem a žízní tak byli trápeni, že těla jejich byla kost a kůže, obličejové pak byli barvy popelavé, u některých až černé.

O novém roce meškal král v krajině Huzitů v Ledáně, a tam přiveden byl k němu biskup Barbašmín a jeho spolu-vězňové v okovech. Král přemlouval biskupa, zmínil se o předchozích křesťanech, jichžto není více, sliboval mu čest a slávu, a hned podal mu zlatý pohar plný zlatých peněz. Barbašmín pravil: „Proč mi lichotíš jako dítěti, a dětinsky počínáš sobě jako chlapec? Kdyby's mi dal celé království, nezapřu Boha svého. V den soudný řekltě by mi Bůh: Nesmyslníku, proč jsi mne zapřel k vůli zlatu, které jsem dal králi Saporovi? Nadarmo pochlebuješ nám, králi, duši svou a poklady nebeské nezaprodáme za bídné dary a milosti, kteréž pominou jako modly tvé.“ — Popuzený král zvolal: „Ode dneška nechť vojska má všude mečem vyhladí křesťana každého.“ — Barbašmín: „Tvůj meč zúrodní nás. Neodoláš moci víry naší!“ I byli všickni sťati dne 14. ledna 346.

Po Barbašmínovi uprázdněna zůstala arcibiskupská stolice

---

[1]) Svatý Simeon Barzabon dne 17. dubna — [2]) Svatý Šahdust, dne 20. února.

v Seleucii-Ktesifoně po dvacet roků pro děsné zákony protikřesťanské.

4. Svatý Dácius, biskup Milánský.

Svatý Dácius, rodák Milánský, byl v rodném tom městě biskupem od roku 530. do roku 552. Svatý Dácius sepsal dějiny věku svého a životopisy předchůdcův svých, biskupů Milánských. Za nastalého hladu v zemi opatřoval obilí chudině. Roku 535. propukla v Italii válka s Ostrogoty. Biskup Dácius pro svou věrnost k císaři zákonitému z Milána vypovězen byl. Roku 539. Ostrogotové Milána dobyli a město to vyvrátili. Ve sporech církevních biskup Dácius statečně vytrval po boku papeži Vigiliovi jako neohrožený obhájce pravé víry křesťanské. V boji tom v Cařihradě dokonal svůj život záslužný léta Páně 552. Jeho tělo do Milána převeženo a v kostele svatého Viktora pochováno bylo.

5. Svatá Makrina, bába svatého Basilia.

Učenice svatého Řehoře Divotvorce[1]), svatá Makrina, byla vychovatelkou svého vnuka, svatého Basilia.[2]) Žila za panování Římského císaře Decia a jeho následníků v Nové Cesaree Pontské, a vyučena byla od svatého Řehoře Divotvorce. Svatý Basilij napsal v 75. listu k Novocesarejským: „Blahoslavená bába má, Makrina, vaše rodačka, mne vychovala a vyučila slovům přeblahoslaveného Řehoře, jež v paměti věrné zachovala, a mně za mládí mého vštípila.“ Jinde[3]) pak píše: „Tím se honosím, že v sobě zachoval a rozmnožil jsem nauku o Bohu, kterou jsem přijal od blahoslavené matky své Emmelie[4]) a od báby své Makriny.“

Svatý Řehoř Nysský[5]) v životopisu sestry své Makriny[6]) učinil zmínku tu: „Makrina sestra pojmenována byla po výtečné Makrině, matce našeho otce, kteráž v čas pronásledování vyznáním Krista bojovala.“

---

[1]) Svatý Řehoř Divotvorce dne 17. listopada. — [2]) Svatý Basilius dne 14. června. — [3]) S. Basil. epist. 79. ad Eustathium Sebastenum. — [4]) Svatá Emmelia dne 30. května. — [5]) Svatý Řehoř Nysský dne 1. března. — [6]) Svatá Makrina panna dne 19. července.

Za císaře Římského Maximiana Galeria nastalo ukrutné pronásledování křesťanů. Násilníka toho mnozí přemohli, jedni mučenickou smrtí, jiní statečným bojem téměř až k smrti, jenž zachováni byli, aby jako živí mučeníci svítili ostatním křesťanům cnostmi svými. Mezi těmi byla blahoslavená Makrina a její manžel, jenž za pronásledování toho odešli s mnohými křesťany do hor Pontských, a tam téměř celých sedm roků pod šírým nebem trpělivě a rádi snášeli pro Krista vedro, deště a děsnou opuštěnost. O tomto utrpení svaté Makriny a společníkův píše svatý Řehoř Nazianzský[1]) ve své chvalořeči o svatém Basiliovi.

6. Svatý Theodul, poustevník,

Viz dne 12. listopada.

7. Malachiáš, prorok Starozákonný.

Malachiáš, poslední z dvanácti Menších proroků Starého Zákona, konal úřad svůj po Aggeovi a Zachariáši, kdy chrám Jerusalémský už vystaven byl, a služby Boží úplně zřízené konaly se. Malachiáš znamená jazykem naším posla Božího čili anjela, poněvadž anjel Boží potvrdil v lidu proroctví jeho, kteréž má čtvero kapitol. Malachiáš káral malou důvěru v Boha, která se toho času objevovala u lidu, a napomínal kněžstvo židovské, aby bylo dbalejší svatyně Boží a obětí. Předpovídal o zaslíbeném Mesiáši, jenž kněžstvo i lid vytříbí jako zlato a stříbro. Památné jest jeho proroctví „o čisté oběti, která se obětovati bude na každém místě“, Mal. 1, 11., a ta jest: nejsvětější obět mše svaté v Zákoně Novém (Trident. Sess. 22, 1.)

Dne 15. ledna.

1. Svatý Pavel, poustevník Thebaiský.

Svatý Pavel, první poustevník Egyptský, narodil se okolo roku 230. po Kristu Pánu v Thebách, v Horním Egyptě[2]).

[1]) Svatý Řehoř Nazianský, dne 29. května.

[2]) Thebais nazývala se za starého věku jižní část Egypta čili Horní Egypt, dle svého hlavního města Theby. Theby rozprostíraly se v rovině na obou stranách řeky Nilu v Horním Egyptě. Město to zaujímalo prostoru ohromnou, a rovnalo se starému Římu a nynější Paříži.

Když mu bylo patnácte let, zemřeli mu bohatí rodiče. Od toho času žil u své sestry, kteráž měla manžela pohana.

Roku 249. stal se Decius císařem Římským, jenž umínil sobě, že opět zvelebí klesající Řím. Decius měl veliké vlohy a vlastnosti vladařské, a tudíž soudil, že jednota náboženská jest hlavním prostředkem k sjednocení a upevnění viklající se říše Římské. Přidržováním se jednoho náboženství, a sloučením náboženství toho se životem státním stal se Řím velikým a mocným; proto domníval se císař Decius, že síla a moc jeho může se obnoviti jen tím, dojde-li staré náboženství pohanské bývalé slávy své vyhubením každého jiného náboženství, které se příčí bohům státním. Za touto příčinou politickou odhodlal se Decius, že násilně zničí víru křesťanskou. Dosednuv na trůn, vydal nařízení proti křesťanům, vedlé něhož úřadové pod nejpřísnějším trestem museli ctitele jména Kristova všemožnými mukami stíhati a nutiti, aby se Krista Ježíše odřekli a k modloslužbě pohanské, k náboženství státnímu, navrátili se. Císařští náměstkové v zemích Římských ponejvíce přehorlivě vykonávali nařízení císařské.

Ješto pak udavači odměňováni byli velikou částí jmění a statků na smrt odsouzených křesťanů, umínil sobě i švakr Pavlův, že jej křesťana soudu vydá, aby se zmocnil jeho bohatého dědictví. Pavel tušil zrádný úmysl švakrův; proto roku 252. utekl na poušť Thebaiskou, aby tam vyčkal konec pronásledování křesťanův. Avšak člověk míní, Pán Bůh mění; i Pavlovi od Boha jinak bylo usouzeno.

Pavel chodě lesem přišel konečně k veliké skále, v nížto shledal jeskyni, jejíž vchod kamenem zadělán byl. Odvalil kámen, vešel do jeskyně, a když ji byl prošel, vykročil z ní na prostoru pod širým nebem. Nad prostorou tou rozkládal mohutný strom palmový větve své, a nedaleko stromu toho nalezl studánku s vodou výbornou, kteráž malý potůček tvořila a po několika kročejích opět v zemi ztrácela se. Pavel poznal, že Bůh sám ráčil mu překrásné místečko to vykázati za obydlí; proto umínil sobě, že tam všechen ostatní život svůj ztráví, a výhradně toliko Pánu Bohu sloužiti bude. Přes 90 let zůstal na poušti té, a po celý ten čas nespatřil člověka, a žádný člověk nezvěděl o něm. Dnem a nocí modlil se, zpíval a rozjímal o věcech

nebeských. Pokrmem bylo mu ovoce stromu palmového, datle; nápoj dávala mu studánka, a z listí palmového zhotovil sobě oděv. Kdykoliv pak ztráveno bylo ovoce stromu palmového, přinášel mu krkavec denně půl bochníčku chleba, a tak z rozkazu Božího živil jej, jako druhdy proroka Eliáše ve skrýši u potoka Karithu naproti Jordánu. III. Král. 17, 3. 4.

Tak žil a Bohu sloužil poustevník Pavel až do svého 113. roku, kdy jej navštívil svatý poustevník Antonín, 90 let starý, druhý otec poustevníků. O návštěvě této vypravuje nám svatý Jeroným[1]) takto: V hlavě svatého Antonína povstala jednoho dne působením pokušitele zlého myšlénka, že na celé poušti není poustevníka, jenžby se mu dokonalostí vyrovnal. Ve snách pak bylo mu zjeveno, že na té poušti žije poustevník nad něj přísnější a svatější; toho aby vyhledal. Devadesátiletý kmet dne následujícího vydal se na cestu s pevnou důvěrou, že Bůh svede jej s naznačeným svatým poustevníkem. Když byl dva dny a dvě noci po poušti chodil, zahledl třetího dne vlčici, která se před ním v jeskyni skryla. Svatý Antonín šel za ní do jeskyně a spatřil v pozadí denní světlo. Svatý Pavel zaslechl kroky lidské a rychle zatarasil východ z jeskyně. Svatý Antonín ale zaklepal a prosil, aby jej k sobě pustil. Svatý Pavel otevřel, a oba poustevníci objímali se a pokorně chválili Boha. Pak se posadili, a svatý Pavel pravil: „Nalezl jsi, koho jsi pracně hledal. Nyní vidíš člověka, jenž brzo rozpadne se v prach a popel.“ I vyptával se ho, jak jest v příčině pronásledování křesťanů, ubývá-li pohanů ve světě. Svatý Antonín mu vypravoval, co věděl.

Za rozmluvy té přiletěl krkavec, a přinesl tentokráte celý bochníček chleba. Tudíž řekl svatý Pavel: „Hle, dobrotivý a milosrdný Bůh posýlá nám oběd. Jindy přináší mi krkavec půl bochníčku; dnes k vůli návštěvě tvé Hospodin pokrm zdvojnásobil.“ I rozlomili společně chléb, vzdávali díky Bohu a jedli. Po jídle zase modlili se, a ztrávili celou noc na modlitbách, ve chvále Boží a v rozmluvách nábožných.

Příštího dne zjitra pravil svatý Pavel: „Poněvadž nastal

[1]) V nálezu papeže Gelasia I. de libr. apocryph. čte se vzhledem k Jeronýmově „Vita Pauli“: „Vitas Patrum: Pauli Antonii, Hilarionis et omnium eremitarum, quas tamen vir beatus scripsit Hieronymus, cum omni honore suscipimus.“

čas smrti mé, poslal tebe Bůh, abys pochoval mé tělo. Ty ještě zůstaneš na světě ku prospěchu těm, ježto vyučuješ. Nyní jdi domů, a přines plášť, jejž ti byl svatý biskup Athanasius daroval; do pláště toho zaobalíš a pochováš tělo mé."

Svatý Antonín ihned odebral se do své poustevny pro plášť. Bratří poustevníci tázali se ho, kde tak dlouho byl? I odpověděl jim svatý Antonín: „Ó běda mně ubohému hříšníku, jenž se bez práva nazývám mnichem! Viděl jsem Eliáše, viděl jsem Jana na poušti, viděl jsem Pavla v ráji!" To pověděv pospíchal s pláštěm k svatému Pavlovi.

Nežli však dorazil k poustevně jeho, spatřil duši svatého muže u veliké záři, jak ji do nebe doprovázel zástup proroků, apoštolů a anjelů Božích. I zaplakal hořce a zvolal: „Oh, rozmilý otče můj, proč mne opouštíš? Proto-li jsem tě tak pozdě poznal, abych tě tak brzo ztratil?"

Vzdychaje kráčel ku předu, až přišel do samoty Pavlovy. Tam spatřil tělo jeho bez pohnutí klečící s hlavou k nebi obrácenou. Uctivě se k němu blížil, domnívaje se, že svatý Pavel se modlí; když pak shledal, že jest skutečně mrtev, zvolal: „Ó nábožná duše, kteráž ani ve smrti neupustila od toho, co za živa konala!"

Prolévaje slzy, modlil se chvíli po boku mrtvole. Potom zaobalil ji do pláště a vynesl z jeskyně pod širé nebe. Nyní nastala mu jediná starost, kterak a kde ji pochová? Když o tom přemýšlel, přiběhli dva lvové, a smutně vyjíce, ulehli k nohoum světcovým. Za chvíli vstali a vyhrabali takovou jámu, že tělo svatého Pavla dobře mohlo se do ní položiti. Svatý Antonín tělo tam vložil a zahrabal. Lvové utekli do lesů divokých, svatý opat Antonín, vzav s sebou oděv, jejž sobě byl svatý Pavel z listí palmového zhotovil, navrátil se do poustevny své. Oblékal se v ono roucho palmové z úcty k svatému Pavlovi dvakráte do roka: na Boží hod Velikonoční a Svatodušní.

Svatý Pavel dle svědectví svatého Jeronýma v Pánu zesnul roku 343. po narození Páně, ve svém 113. roce.

2. Svatý Makarius Alexandrijský, poustevník.

Svatý Makarius, jehož výroční památka v Církvi Boží koná se dne 15. ledna, narodil se v Alexandrii, hlavním městě

Egyptském. Odtud jeho jméno „Makarius Alexandrijský“, a také „Měšťák“ (πολιτικος).

Makarius Alexandrijský přijal teprvé za svého čtyřicátého roku křest svatý, a odebral se na poušť Egyptskou, aby jako poustevník vedl život tuhý a bohabojný. Živil se jenom syrovými, nevařenými bylinami, a trávil všechen čas modlitbou, rozjímáním o svatých věcech a ruční prací. Po čas čtyřicetidenního postu ukládal sobě ještě tužší řád, tak že ničeho ani nejedl ani nepil mimo neděle.

Ačkoli pak Makarius již k veliké dokonalosti dospěl, a výtečných cností křesťanských osvojil sobě, přece domníval se býti nedokonalým. Proto odešel do kláštera svatého Pachomia, aby pod správou tak vznešeného mistra a příkladem přísnějších mnichů zdokonalil se ve svatých cnostech.[1])

Byltě přijat do kláštera v Tabennách, anižby ho svatý Pachomius byl poznal. V klášteře tom oddával se životu tak tuhému, že se mu ostatní mniši nemohli vyrovnati. Brzo však svatý Pachomius jej poznal, přelaskavě uvítal a spolu také hned přemluvil, aby se navrátil do své dřívější poustevny v pohoří Nitrickém.

Ješto pak pověst o jeho nábožném a svatém životě daleko široko roznesla se, povolal jej patriarcha Alexandrijský k sobě, a vysvětil jej na kněžství, aby i jiné tím lépe cestou svatých cností vésti mohl; neboť ač Makarius před lidmi ukrýval se, přece mnozí přicházeli k němu, aby pod jeho správou horlivě sloužili Bohu. Stalť se nyní knězem poustevníků žijících v chyškách na poušti Libyjské. Mimo to měl Makarius ještě dvě chyšky pohorské, z nichžto jenom jedna byla prostrannější, do nížto se k němu scházeli zástupové lidí žádostivých poučení nebo pomoci. V druhé chyšce nemohl ani nohy natáhnouti, a třetí byla docela tmavá.

Makarius usilovně pečoval o spásu všech, a bedlivě vyučoval každého, kdožkoli toužil po dokonalosti křesťanské. Poněvadž pak, co slovem přikazoval, spolu také skutkem osvědčoval,

---

[1]) Svatý Pachomius r. 325. založil v Tabennách na ostrově řeky Nilu klášter, ve kterém mniši pod jednou střechou obývali, an jiní poustevníci v různých chyškách o samotě žili. Zemřel 14. května r. 348.

a učeníkům svým nejkrásnějším vzorem byl: dostoupali svěřenci jeho rychle vysokého stupně cnosti a pravé zbožnosti. Hlavně napomínal je, aby se rádi modlili a všelikou smyslnost v sobě potlačovali. On sám ovšem svítil jim vlastním příkladem. Vroucné modlitbě věnoval netoliko hodiny denní, ale i větší část noci. Žádosti tělesné dusil tuhým postem a zapíráním sebe. Paladius, nápotomní biskup Heliopolský v Bithynii, který ještě tři roky pod správou Makaria žil, stal se velmi vlažným v modlení, poněvadž jej při tom sužovala veliká roztržitost. Makarius radil mu řka: „Prodluž čas modlitby své a řekni sám sobě: Nemohu-li pokojně modliti se, budu zde aspoň pokojně seděti, a z lásky ke Kristu zdi této chyšky své střežiti.“ Týž Paladius vypravuje ve svých knihách o mnišstvu mnoho neobyčejných příkladů, kterak Makarius zapíral se a zázraky konal.

Svatý Makarius však byl netoliko výtečným vzorem pravých poustevníků, ale také horlivým obhájcem víry křesťanské. Zachránilť mnoho lidí před nákazou bludův Arianských, jenž toho času hrozně pustošily Církev Páně. Při každé příležitosti dovozoval křivost a lichost bludův těch, a poněvadž pro svatost obcování svého požíval všeobecné vážnosti, přemnoho Ariánův navrátilo se do lůna pravé Církve katolické. Proto bludaři obžalovali jej u císaře Valensa[1]), příznivce svého, jenž rozkázal, aby Makarius z poustevny své vypuzen a vypovězen byl na vzdálený ostrov, na němž lidé polodivocí přebývali. Avšak vyhnanství svatého Makaria, jímžto Ariáni mínili učení katolické potupiti a utlačiti, sloužilo k tomu, aby Církev svatá tím více rozšířena a oslavena byla hlásáním evangelia Kristova mezi nevěřícími. Lahodné přimlouvání muže apoštolského, mnohé divy a zázraky, jež mocí Božskou konal, a svatý život jeho tak neodolatelně působily, že obyvatelové ostrova toho nevěry a bludů se odřekli a víru katolickou přijali. Ariáni, nemohouce snésti toho neočekávaného vítězství pravdy katolické, zahnali muže svatého zase s ostrova, na nějž vypovězen byl jejich zlomyslností. Tou měrou Makarius

---

[1]) Valens, mladší bratr a spolucísař Valentiniana I., panoval ze svých sídel Konstantinopole a Antiochie nad krajinami východními, a byv ve válce proti Visigotům r. 378. poraněn, skonal v plamenech domu nepřítelem zapáleného.

opět navrátil se do milé poustevny, kdežto roku 395. šťastně duši svou Bohu odevzdal jsa téměř plných 100 roků stár.

3. Svatý Maurus, opat, zakladatel klášterů v Galii.

Svatý Maurus byl syn vzácného Římana Ekvicia, jenž syna svého Maura svatému Benediktovi opatu Montekasinskému roku 529. na vychování dal. Maurus tak prospíval milostí Boží a všemi cnostmi, že i svatý Benedikt se mu obdivoval, a jej ostatním učeníkům svým za příklad dával. Maurova poslušnost Bohem oslavena byla zázračně, jakož dosvědčuje svatý papež Řehoř. Placid, jeho soudruh, spadl do vody a proud již unášel jej. Svatý Benedikt pokynul Maurovi, a ten ihned běžel, a na hladině vodní kráčeje Placida zachránil.

Svatý Maurus a Placid nejvíce rozšiřovali řád svatého Benedikta, mistra a vychovatele svého — svatý Placid v Sicilii, a svatý Maurus v Galii (Francii). Svatý Benedikt vypravil Maura a čtyry mnichy do Galie. Velmož při dvoře královském, Florus, muž nábožný, vystavěl mu klášter na statku svém, a poznav svatost Maurovu, svěřil mu synáčka svého na vychování, a později sám také mnichem se stal. Během několika roků měl klášter ten již 140 členů. Svatý Maurus spravovav klášter svůj 40 let, blaženě zemřel jako sedmdesátník a odporučil bratřím Flora za nástupce svého.

Svatý Maurus v Galii takové požíval vážnosti, že hlavní jeho dílo, slavné opatství Glanfeuilské, jemu ke cti nazváno bylo „opatstvím svatého Maura nad Loárou“ (St. Maur sur Loire). Rozvětvený Benediktinský řád svatého Maura vyznamenával se cnotou a vědeckou činností, a tudíž i mužové veleučení stávali se členy jeho. Maurinové mají veliké zásluhy o vědy a umění. Nováčkové řádu toho museli se podrobiti dvouleté přípravě, pětiletému učení filosofie a bohosloví, a jednoroční zkoušce na rozmyšlenou, nežli vysvěceni byli na kněžství.

4. Svatá Ita (Ida), panna, abatyše irská.

Svatá Ita, ze slavného rodu Irského [1]), od mladosti ku podivu nábožná, tuze postila se a mocí zázračnou obdařena byla

[1]) Irsko, lat. Hibernia, ostrov Atlantského moře západně od Anglie.

od Boha. Proti vůli otce svého zavázala se ustavičným panenstvím, a jak byla předpověděla, anjelským zjevením poučený otec později sám radil jí, aby přijala závoj panenský, a šla, kamkoli libo jí. Překonavši mnoho pokušení zlých duchů, slavně vykonala slib, závojem zahalila se, opustila rodiče, odešla do krajiny Hua-Konaillské, založila tam klášter a shromáždila kolem sebe množství panen žádostivých dokonalosti a spásy. Bylať svatost její od Boha oslavena darem zázraků a duchem prorockým, a tudíž netoliko svěřenky jeptišky, ale také přemnohé jiné člověky moudrou řečí a příkladem utvrzovala v pravdě samospasné a ve svatých cnostech. Dožila se let velikých, napomenula sestry a shromážděné obyvatelstvo, klidně v Pánu zesnula dne 15. ledna za století šestého, a u přítomnosti mnohých zástupů z celé krajiny pochována byla. Památka její slaví se každoročně zvláště v celém biskupství Limerickém.[1]) Svatá Ita počítá se k čelným patronům a patronkám katolického Irska.

5. Svatá Maura a Brita, panny Túrské.

Za městem Tours (Túr) ve Francii byla na kopečku nevelikém mohyla hustě zarostlá trním, ostružníkem a divokou revou, tak že nehylo lze vniknouti. Pověst starodávná vypravovala, že tam odpočívají dvě panny Bohu zasvěcené. Ješto pak ve svatvečery před slavnostmi lidé tam spatřovali světlo, odvážil se srdnatý muž za tmavé noci na kopeček ten a viděl, že tam mohutným světlem hoří bělostná svíce. Toho času zjevily se obě panny jednomu obyvateli krajiny té a žádaly, aby křoviny vymýtil a hrob jejich krytbou opatřil. Když pak muž ten na vidění zapomněl, opakovalo se zjevení ono s pohrůžkou, že do roka zemře, nesplní-li prosbu jejich. Polekaný člověk křoviny posekal, kamení navezl, nad mohylou kapličku vystavěl, a biskupa Túrského, blahoslaveného Eufronia[1]), za posvěcení kapličky té prosil. Stařičký a churavý biskup odpověděl, že to pro něj věcí nemožnou za času zimního a deštivého. Žadatel odešel zarmoucen. Jak mile však biskup na

---

[1]) Limerikk, město mající 45.000 obyvatelů, v provincii Munsterské v Irsku. [2]) Eufronius byl od roku 556. do roku 573. biskupem Tourským. Za něho roku 567. konala se v kostele svatého Martina třetí synoda Tourská.

odpočinek se odebral, spatřil dvě panny, z nichžto starší smutně pravila: „Čím jsme se tobě, ctihodný biskupe, staly nemilými? Čím jsme ukřivdily kraji svěřenému tobě od Boha? Proč námi opovrhuješ? Proč nevolíš posvětiti kapličku, kterouž nám zbudoval muž věřící? Přijdiž, prosíme pro Boha všemohoucího, Jehož služebnicemi jsme." To pláčíce pověděly, oznámily biskupovi svá jména: Maura a Brita, a zmizely.

Ctihodný kmet biskup vstal, správce domu svého povolal a pravil: „Chybil jsem nejda s mužem prosebníkem. Viděl jsem dvě panny, jež mne proto káraly. Bojím se, žebych Boha rozhněval, proto bez průtahu vydám se na cestu." A hle, dešť ustal a bouřlivý vítr utišil se. Stařičký biskup šťastně došel na místo, posvětil kapličku a v pokoji navrátil se domů.

Zázračnou událost tu zaznamenal dějepisec, svatý Řehoř Túrský [1]), nástupce téhož biskupa Eufronia, ve své knize „Sláva vyznavačův." [2])

6. Svatá Sekundina, panna, mučenice Anagnijská.

Svatá Sekundina, panna Anagnijská [3]), toho času, kdy svatý Magnus biskup umučen byl, za panování císaře Římského Decia 249—251, jata a do žaláře odvedena byla. Po pěti měsících, když ani sliby ani hrozbami nedala se od Krista odvrátiti, císařský náměstek a soudce Valerian, rozkázal ji palmovými pruty šlehati. Biřicové uslyšeli hlas s nebe: „Vy žijete modlitbou Sekundiny!" Uvěřili v Boha Krista, a od svaté panny v žaláři vyučeni i pokřtěni byli. Druhého dne Sekundina zase k soudu povolaná statečně Krista vyznala. Jsouc ukrutně bičována vytýkala žoldnéřům ji bičujícím slabotu. Lid, vida skvoucí tělo její, prosil, aby za ně u Boha orodovala. Svatá panna skonala, křesťané tělo její ve vsi Salapi zvané ukryli, a později ve městě Anagni v kostele pochovali.

---

[1]) Svatý Řehoř Tourký 17. listopada. — [2]) De gloria Confessorum cap. 18. Boll. Acta Sanctorum. — [3]) Anagni, lat. Anagnia, staré město v církevním státě, severozápadně od Frosinony v Italii.

7. Svatý Rabulas, biskup Edeský.

Edesa (Edessa čili Orfa), jedno z největších měst v Mesopotamii, zemi Asijské mezi řekami Eufratem a Tigrem, právem se honosí rodákem a biskupem svým, svatým Rabulou. Rabulas bohatý a vážený měšťan v Edese, jak mile poznal Boha Krista a přijal Jeho křest, příkladem svým mnoho pohanů přivábil za sebou do Církve křesťanské. On sám pak rozloučil se s chotí, rozdal jmění své chudým a odešel do poustevny, kde bděním, modlitbou, rozjímáním a postem činil pokání tuhé. Bylť pak svatý poustevník Rabulas v takové vážnosti, že město a veškeré okolí jednomyslně za biskupa jej zvolilo sobě, když se uprázdnila stolice biskupská v Edese roku 407. Jako biskup horlivě a požehnaně pracoval o rozšíření a ustálení pravé víry v Syrii, v Armenii, v Persii a v jiných zemích vzdálených. Svatý Cyril Alexandrijský nazývá jej „skvělým sloupem a základem pravdy pro biskupy východních krajin.“

Svatý Rabulas, za posledních let svých slepý, zesnul v Pánu roku 435., a byl od Boha přemnohými zázraky oslaven.

Svatý Rabulas zůstavil po sobě důležitou sbírku nejstarších Syrských zákonů církevních.

8. Micheáš, prorok Starozákonný.

Micheáš, šestý z dvanácti Menších proroků, konal úřad svůj současně s prorokem Isaiášem za panování králů Achaza a Ezechiáše. Přísně kárał nepravosti lidu Israelského i Judského, zvláště lakotnost boháčův a utiskování lidu chudobného. Předpovídal jim tresty Boží, zajetí od Asyrských a návrat do vlasti, obrátí-li se k Bohu. O Mesiáši očekávaném sonhlasně s prorokem Isaiášem 2, 1. 2. překrásně předpověděl: „Ze Siona vyjde Zákon a slovo Hospodinovo z Jerusaléma.“ Mich. 4, 2. Prorocká kniha Micheášova má sedm kapitol.

9. Habakuk, prorok Starozákonný.

Habakuk, osmý z dvanácti Menších proroků, prorokoval za panování Josiáše, krále Judského, okolo roku 600. před Kristem, kdy Chaldejští nabyli největší moci. Chaldejské jmenoval

nástrojem Božím k potrestání lidu židovského pro nemravnost a přestupování přikázaní Božích, ale spolu hned předpověděl, že tito nepřátelé pohanští pro svou ukrutnost a hnusnou modloslužbu od Boha trestáni budou, vyvolený národ pak, obrátiv se k Hospodinu, že bude zachráněn a osvobozen. Prorocká kniha Habakukova rozdělena jest na tré kapitol.

Neděle III. po Zjeveni Páně.

Mat. 8, 1—13.

Jak mile Syn Boží Ježíš Kristus úřad Mesiášský vykonávati započal, naskytala se Mu při úřadě tom bída života lidského ve všech spůsobách. Neduhové větší menší, svízelové skrytí a zřejmí, veškeří stupňové hříchů, vin a náhnětků svědomí objevovali se zrakům Jeho, a nad to ještě zhusta potkával se s vládou zlých duchů nad člověky posedlými. Ale dokázal Pán skutkem, že má do Sebe moc, a to ne snad moc obyčejnou, nýbrž moc svrchovanou. Všickni neduhové, všecky bídy, veškera nouze, každý tělesný i duchovní svízel, ano i sama smrt musela se podrobiti Jemu. Divy a zázraky dávají svědectví o Jeho všemohoucnosti, a patrna jest v nich také věčná láska Jeho.

„Když byl sestoupil Ježíš s hory, šli za Ním zástupové mnozí," jsouce povzbuzeni a oblaženi Jeho Božským učením, jemuž byli dychtivě naslouchali na noře té, a jímžto Pán byl vyléčil jim duše a zhojil srdce. „A aj, malomocný přišel a klaněl se Jemu řka: „Chceš-li, můžeš mne očistiti." Mat. 8, 1. 2. Malomocenství jest nemoc přestrašná a ohavná. Počíná s vyraženinou a kazí člověku celé tělo. Poněvadž hrozný neduh ten byl velice chytlav a nakažliv, museli lidé jím postížení bydleti odloučeně od jiných lidí. Za tou příčinou pro poznání zvláštní roucho nosili, a nesměli se stýkati s jinými, aby je nenakazili. S kýmkoli pak se potkati měli, tomu z daleka přivolávati museli: „Nečistý, nečistý!" Do modlitebnice sice chodívali, ale tam měli zvláštní místo oddělené.

Malomocný, o němž dnešní svaté evangelium vypravuje, vznešeně smýšlel o Kristu. Onť před Ním na tvář padl a klaněl se Jemu řka: „Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti." V prosbě té

jeví se víra veliká, důvěra pevná a pokora ryzá. Důvěrně prohlásil, že jej Pán vlastní mocí Svou očistiti může, ale pokorně nechával toho Kristu Pánu na vůli, chce-li jej očistiti a uzdraviti. Kdyby naše prosby a modlitby byly vždy tak důvěrny a pokorny, líbily by se Bohu, jak se prosba malomocného zalíbila Pánu Ježíši, který vyslyšev prosbu jeho vztáhl ruku a dotekl se ho řka: „Chci, buď čist!“ A hned očištěno bylo malomocenství jeho. Mat. 8, 3. 4. — Dobře pozorovati dlužno rozdíl mezi zázraky konanými od proroků a jiných světců, a mezi zázraky, které činil Bůh Kristus Ježíš. Proroci a svatí konali divy a zázraky mocí od Boha přijatou a ve jménu Božím; Pán Ježíš ale činil divy a zázraky Svou vlastní Božskou mocí, a tudíž pravil: „Chci, buď čist!“

Očištěnému člověku pak přikázal: „Viz, aby's to žádnému nepravil; ale jdi, ukaž se knězi, a obětuj dar, kterýž přikázal Mojžíš na svědectví jim.“ Mat. 8, 4. Lid židovský, proniklý myšlénkou o zemském království Mesiáše, byl velice náchylen, veřejný pokoj rušiti a vzbouřiti se. Vímeť, že při jiné příležitosti chtěl lid ten Krista Pána učiniti králem svým. Proto přikázal Pán očištěnému, aby mlčel o zázračném uzdravení svém, a poručil mu, aby knězi toliko ukázal se a obět zákonem předepsanou přinesl. Tím dokázati chtěl Pán Ježíš, že nepřišel na svět, aby Zákon zrušil, nýbrž aby ho naplnil, a spolu také i nám zůstavil příklad, kterak máme svědomitě zachovávati zákony a přikázaní Boží.

Tento zázrak učiněn byl cestou do města Kafarnaumu. Zázrak jiný pak vykonal Pán ve městě samém. Píšeť svatý evangelista: „Když vešel do Kafarnaumu, přistoupil k Němu setník prose Ho a řka: „Pane, služebník můj leží doma mrtvicí poražený a zle se trápí.“ Mat. 8, 6. Setník ten byl pohan a sloužil ve vojště Heroda Antipy, jehož krajiny velikou částí obydleny byly od pohanů. Vzdělaný a přehodný pohan ten jest nejvýtečnějším vzorem víry a pokory, a tudíž také vzorem lásky blíženské. Svědomitě staral se o služebníka svého a plnil přikázaní Písma svatého: „Máš-li čeledína věrného, važ si ho jako duše své, a jako s bratrem nakládej s ním.“ Sirach 33, 31. Svou věrou a pokorou získal sobě setník těch milostí, jichžto ihned dosáhl od Pána Ježíše. Sotva že byl prosbu svou přednesl, odpověděl mu Pán Ježíš: „Já přijdu a uzdravím jej!“ Mat. 8, 7. Divno! Jindy odpověděl Pán

na podobnou prosbu: „Jdi, syn tvůj živ jest;“ Jan 4, 50; a zde nabízel se, že osobně přijde do domu setníkova a uzdraví služebníka jeho. Příčina rozdílného chování se Páně leží v rozdílné povaze prosebníkův. Kde víra silná, tam ochotně ubírá se Pán; kde víra pochybná a jakoby na váhách: tam ještě zkušena, očištěna, povýšena a utvrzena býti musí.

Setník, uslyšev, že Pán sám strojí se vejíti do domu jeho, trnul pokorou a strachem, a tudíž vyznal svou nehodnost řka: „Pane, nejsem hoden, aby's vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdraven bude služebník můj.“ Mat. 8, 8. To jest: „Není potřebí osobního příchodu Tvého k nemocnému; jediné slovo i ve vzdálenosti vyřknuté stačí k jeho uzdravení.“

Aby pak svou neobmezenou důvěru v Krista osvědčil, doložil příklad ze svého povolání a stavu řka: „I já jsem člověk pod mocí postavený, maje pod sebou vojáky; a řeknu-li tomuto: jdi, i jde; a jinému: učiň to, i učiní.“ Mat. 8, 9. Tím chtěl říci: „Já jsem důstojník dosti podřízený a jiným vyšším důstojníkům podrobený; avšak maje také pod sebou vojíny, slovem toliko pronáším vůli svou, a docházím toho, čeho jsem dojíti chtěl. Čím více Tobě podaří se všecko po vůli Tvé v oboru Tvém! K pouhému slovu Tvému uposlechne neduh, a zmizí z těla služebníka mého.“ Viděl zajisté setník na vlastní oči, kterak nemoci všeho druhu od Krista uléčeny byly zázračně, pouhým slovem, a tudíž dobře a s plnou důvěrou soudil, že má Pán Ježíš do Sebe zvláštní moc, kteréž poslušni jsou neduhové všelicí jako vojínové rozkazův pánů svých.

Veliká důvěra setníkova zasluhovala a došla veliké pochvaly, kterouž vyjádřil Pán zástupům těmi slovy: „Zajisté pravím vám, nenalezl jsem tak veliké víry v Israeli. Pravím pak vám, že přijdou mnozí od východu i od západu (z národův pohanských), a stoliti budou s Abrahamem, s Isákem a s Jakobem v království nebeském; synové pak království (synové vyvoleného národa Israelského) vyvrženi budou do temností zevnitřních, kde bude pláč a skřípění zubů.“ Mat. 8, 10—12. Židé, národ vyvolený, a mezi nimi dlouho i sami učeníci Páně, očekávali Mesiáše, krále pozemského. Předsudkem tím onen setník nebyl nakvašen, nýbrž jasným zrakem prohlídal ku Světlu, ke Kristovi, a důvěrně přivinoval se k Němu, neklada žádné závady a závory v cestu milosti

Boží, která v něm působila. Pohan setník byl v skutku nejkrásnějším výkvětem celého nežidovstva, a prvotinou lidí z pohanstva ke Kristu obrácených. Proto nadšeně pochválil Pán neobyčejnou víru jeho; proto i Církev svatá uznávajíc vznešenost víry té, slov setníkových užívá při úkonu nejsvětějším, před svatým přijímáním, řkouc: „Pane, nejsem hoden, aby's vešel pod střechu srdce mého, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má.“ — Pán Ježíš v setníkovi, výtečném věrci, spatřoval představovatele veškerých těch zástupů nesčíslných, kteří brzo k víře obrátiti se měli z pohanstva. Proto slavně předpověděl, že mnozí pohané pro víru svou přijdou do království nebeského k arciotcům svatým, kdežto mnozí ze židů, předních povolanců do království toho, pro svou nevěru práva svého pozbudou, a vlastní svou vinou mimo hostinu radostí nebeských se octnou, vyvrženi budouce do temností zevnějších v útrapách a trestech působících ustavičný pláč zoufalý a skřípení zubů, t. j. v bolestech největších. — „Tmy zevnitřní“ vzaty jsou z obyčeje tehdejšího, kdy hostiny slavily se večír při svícech hojných a při mnohých lampách, an mimo večeřadlo byla tma; kdo se tedy vně nacházel, nalézal se v temnosti; a kdo vyvržen byl z večeřadla, dostal se ze světla do tmy. Světlo při hodech jest obrazem světla věčného, věčné blaženosti v nebesích; tma venku kromě večeřadla jest obrazem věčné tmy v pekle.

To pověděv Pán Ježíš mimochodem, aby pokáral malou víru mnohých židů, zase se obrátil k setníkovi a pravil: „Jdi, a jakož jsi uvěřil, staň se tobě.“ I uzdraven jest služebník v tu hodinu. Mat. 8, 13. Setník věřil, že Pán i ze vdálenosti pouhým slovem všemohoucím uzdraviti může služebníka jeho, a podle víry jeho stalo se jemu. Pán už nešel do domu jeho, ale slovem Svým v tu hodinu uzdravil služebníka nemocného. Z příběhu toho jasně prosvítá náuka, že kolik doufáme, tolik obdržujeme, a sice netoliko pro sebe, nýbrž také pro ty, za kteréž prosíme a se přimlouváme z víry a lásky.

Mámeť zvláště za našich časů důvěry v Boha zapotřebí. Mámeť věru zač prositi Boha pro sebe, pro přátely a příbuzné, pro svou vlast a národ svůj, pro Církev svatou katolickou! Potřeb máme mnoho a velikých; ale je-li pak

i naše důvěra mnoha a velika? Kéžby byla! Nebylo by tak zle, jak skutečně jest.

Vždyť pak jsme křesťané osvícení Zjevením Božím, osvícení světlem Kristovým! Mějmež pevnou důvěru v Boha, jakouž měl svatý apoštol Pavel řkoucí: „Víme, že milujícím Boha všecky věci napomáhají k dobrému. Bůh-li s námi, kdož proti nám?“ Řím. 8, 28. 31. Vždyť jsme křesťané katolíci, jsme bojovníci proti nevěře a proti nepravostem z nevěry se líhnoucím! Naším heslem v boji životním budiž: „Kdož doufá v Hospodina, blahoslavený jest.“ Přísloví 16, 20.

Dne 16. ledna.

I. Svatý Marcel I., papež, mučeník.

Blížila se doba veliká, kdy Církev Kristova měla slaviti všeobecné vítězství na světě. Největší toho času říše Římská, na pohanské modloslužbě založená a pohanstvím udržovaná, počala se viklati a rozpadávati. Císař Římský, Dioklecian, aby rozsáhlé země říše té pohromadě zachoval, zvolil svého přítele a spolubojovníka Maximiana Herkulea za spolucísaře roku 286., odevzdal mu Afriku a Italii, a ustanovil mu Milán za sídlo. Později přidal sobě za vladaře Galeria, a Maximianovi přidělil Konstancia Chlora. Panovav dvacet a jeden rok, vzdal se trůnu spolu s Maximianem dne 5. května roku 305.

Maximian však hned příštího léta opět ujal vládu se svým synem Maxenciem, který se brzo rozpadl s ním. Maximian musel před vlastním synem Maxenciem prchnouti do Galie roku 307., kdežto spiknuv se proti Konstantinovi ztratil život.

Maxencius pak válčil v Africe proti vojskům odbojným, a popleniv Afriku mečem a ohněm, vrátil se do Říma, a tam padl v nenávist pro ukrutnost a krvavé pronásledování křesťanů. Žil rozmařile, až jej konečně Konstantin pod samými zdími Římskými roku 312. porazil, a on na útěku v řece Tibeře utopil se.

Za jeho vlády byl nástupcem svatého Petra, papežem Římským, svatý Marcel, kterýž dosednul na stolici papežskou po Marcelinovi, zemřelém roku 304.

V knize životů Římských papežů [1]) čteme o svatém Marcelovi následné: Povzbuzena byvši Lucina, paní Římská, Marcelem, učinila Církev Boží dědickou statků svých. Papež Marcel rozdělil město Řím na dvacet pět obvodů čili osad pro udělování křestu a pokání těm, kdožby z nevěřících přijali náboženství křesťanské, a pro pochovávání mučeníků.

Pro ty věci hněvem zahořel císař Maxencius, a hrozil Marcelovi velikými tresty a mukami, nevzdá-li se papežství, a nebude-li modlám obětovati. Když pak Marcel nevšímal sobě pošetilých řečí člověka toho, odsoudil jej Maxencius do zvěřince, aby poklízel dravá zvířata, která živila se na obecné útraty. Tam ztrávil papež Marcel devět měsíců na ustavičných postech a modlitbách; odtud spravoval osady křesťanské svými listy, nemoha je osobně navštěvovati.

Křesťané vysvobodili jej, a blahoslavená Lucina přijala ho do hostinného domu svého. Dům ten její zasvětil Marcel za chrám, jenž po něm dostal jméno svatého Marcela. V chrámě tom křesťané modlívali se, a svatý Marcel hlásal tam slovo Boží.

Dozvěděv se o tom císař Maxencius, dal dravá zvířata ze zvěřince převezti do chrámu toho, aby je tam Marcel hlídal. Ošklivostí toho místa a přemnohými útrapami usoužen skonal Marcel papež roku 310.

Blahoslavená Lucina pochovala tělo jeho dne 15. ledna na hřbitově svaté Priscily u silnice Solné.

Svatý Marcel spravoval Církev Boží pět roků, měsíc a dvacet pět dnů. Napsal list biskupům kraje Antiochijského o přednosti (primátu) Římské Církve, o nížto dovodí, že hlavou všech církví nazývati se má. V listě tom také psáno, že nižádný církevní sněm slaviti se nemá bez pravomoci Římského papeže. Vysvětil v Římě v měsíci prosinci dvacet pět kněží, dva jahny, a biskupů na rozličných místech jedenadvacet.

Výroční památka svatého Marcela světí se v Církvi Páně dne 16. ledna.

---

[1]) „Liber pontificalis“, kniha také „De vitis Romanorum Pontificum“ nadepsaná, jest dílo předůležité jak pro dějiny církevní, tak i pro dějiny obecné; obsahujeť v sobě životy všech papežů až do Štěpána VI. r. 885.

2. Svatý Honorát, biskup Arelatský.

Svatý Honorát pocházel z převzácné rodiny Římské. Narodil se za druhé polovice čtvrtého století. Toho času mnozí přijímali křest svatý teprvé v pokročilejším věku svém. Honorát, poznav takové odkládání za nebezpečné, záhy dal se zapsati mezi čekance křestu svatého, a po důkladné přípravě přijal křest svatý.

Jako křesťan oddával se horlivé nábožnosti. Jeho otec více po světsku smýšlející představoval mu vznešené úřady, jichžto dostoupiti může, a zneuctění rodu, kdyby nebyl slávy jeho pamětliv. Zjednával mu zábavy všemožné, jimižby vážného ducha jeho obveselil a k jiným náhledům přivedl. Avšak otec, matka a příbuzní nadarmo přemlouvali jej, aby domnělou slávu rodiny na zřeteli měl. Honorát dobře poznal nicotu věcí zemských, a toužil po radostech ušlechtilejších, jichžto nalezti lze jen v ustavičném zdokonalování ducha, ve cnostech a v Bohu. S ryzou zbožností spojoval tuhé zapírání sebe. Požívalť jen po skrovnu nejsprostějších pokrmů, šatil se po sprostu, vystříhal se všeho zdobení těla, a milerád proto snášel posměch a potupu.

Příklad jeho nábožné horlivosti roznítil i srdce bratra jeho Venancia, že se také radostí světských odřekl a v životě duchovním veliké pokroky činil. Svatý Hilarius o nich píše: „Oba bratří závodili vespolek, kdoby z nich byl na modlitbách horlivější, v požívání pokrmů skrovnější, v řeči lahodnější, v oděvu na sebe přísnější; kdoby z nich nejmíň mluvil a nejvíce se modlil; kdoby nejmíň spal a nejvíce v nábožných knihách čtával; kdoby nejtrpělivěji urážky snášel, nejochotněji skutky milosrdenství konal, nejštědřeji pokrmy své cizincům dával, a jim lůžko své přepouštěl, přijímaje v nich Krista; kdoby z nich nejřidčeji o věcech světských, a nejčastěji o Kristu mluvil, a při všelikém snažení po dokonalosti křesťanské sám sebe za nejmenšího pokládal.“

Pravá nábožnost vynucuje úctu a obdiv i u těch lidí, jenž jí sami nevyhledávají; proto i rodiče konečně ctili a milovali syny své Honoráta a Venancia, jichžto neobyčejné cnosti velebily se daleko široko. Čím pečlivěji skrývali se před lidmi, tím více lidé zraky své k nim obraceli. Aby čest a sláva lidská neprobudila v nich samolibost a neposkvrnila jejich cnost, umínili sobě, že odejdou z vlasti své, aby v zemi cizé nepozorovaně sloužili

Bohu. Rodiče i příbuzní s pláčem prosili, aby odchodem svým nezbavovali je požehnání Božího. Avšak oba bratří, co svého měli, rozdali chudým, a odešli do světa, aby sobě vyhledali skryté místečko. Avšak kamkoli přišli, tam buď již známa byla, nebo brzo známou stala se jejich nábožnost. Biskup v Marsilii [1]) mínil je udržeti při svém chrámu; oni však vydali se na loď a navštívili některá místa na břehu Středozemního moře, kdežto na zvelebení Církve Boží požehnaně působili, ale také mnoho zlého snášeti museli.

V Peloponésu [2]) zemřel Venancius, a Honorát navrátil se do Italie, odkud jej chvála lidská opět vypudila, tak že se odebral na ostrovy Lerinské. [3]) Hlavní z ostrovů těch jest ostrov svaté Markéty, a jeden ostrov svatého Honoráta, kterýž byl tehdá pustý a jedovatými hady nebezpečný. Honorát, důvěřuje se ve slova Kristova: „Ve jménu mém budete hady bráti, a neuškodí vám," Mark. 16, 18, ubytoval se na ostrově nyní jeho jmenem zdobeném, a počal jej obdělávati. Hadové pak neublížili mu, ale brzo vytratili se.

Znenáhla scházeli se k němu mužové, aby pod jeho správou sloužili Bohu. Povstalť tam klášter, z něhož vyšlo několik výtečných biskupů Galii (Francii).[4])

Honorát, byv na kněžství vysvěcen, moudře spravoval klášter, laskavě přijímal každého, kdož poučení a potěchy žádostiv byl, a pečoval o jeho potřeby duchovní i tělesné. Kde nestačila slova a skutky jeho, tam nastavil vroucnou modlitbu, kterouž Bůh začasté i zázračně vyslyšel. Vedlé svědectví svatého Hilaria k jeho modlitbě vyprýštila se voda sladká ze skály. Učeníci upřímně ho milovali, horlivě účastnili se jeho prací a utrpení,

---

[1]) Marsilia (Marseille), jedno z nejpřednějších obchodních měst v Evropě, má 260.910 obyvatelů a množství kostelů. Město to založeno bylo 600 let před Kristem od Jonských kolonistů v Malé Asii. Za vlády Římanů stala se Marsilia sídlem učenosti, a nazývána byla novými Athenami. Křesťanství tam zavedeno za třetího století. — [2]) Peloponés, poloostrov v jižním Řecku, nyní Morea. — [3]) Lerinské ostrovy (franc. Lerins), jsou v moři Středozemním vedle pobřeží Provenceského naproti městu Cannes, patří k departementu pomořských Alp; hlavní z ostrovů těch jest St. Marguerite. — [4]) Lupus, biskup Troyeský dne 29. července, Valerian, biskup v Cimelii, Vincenc, a jmenovitě svatý Hilarius, biskup Arelatský, nástupce a životopisec sv. Honorata, dne 5. května.

a ctili jej jako otce. Každého dne přicházelo mnoho lidí, aby mu svou úctu projevili a jeho modlitbě poručeny se učinili. Všickni i tělesně častováni byli, tak že mnozí divili se, odkud laskavý opat k tomu nabývá tak hojných prostředků. Jedenkráte dal poslední peníz chudobnému člověku a pravil Hilariovi a jiným přítomným učeníkům: „Jsem jist, že někdo již na cestě jest, aby nám nových prostředků dobročinnosti přinesl.“ Stalo se tak téhož dne. Přemnozí zvolili sobě ctihodného Honoráta za rozdavače svých milodarů chudým.

Roku 426. tak ukrutně trýznil divoký voják Patrokla, biskupa Arelatského[1]), že následkem toho umřel, a svatý Honorát za jeho nástupce zvolen byl. Nerad opouštěl klášter svůj, a bolestně loučil se s milými učeníky. Avšak poslušen jsa hlasu Božího podrobil se těžkému břemenu úřadu biskupského, kterýž, ač jen po tři roky, zastával svědomitě.

Svatý biskup neunaveně učil, napomínal, těšil, ve víře utvrzoval a pobloudilce na cestu cnostnou vodil. Jako anjel pokoje smiřoval nepřátely, a byl dobrotivým otcem chudých, věrným rozdavačem darův, jichžto mu ruce boháčův bohabojných svěřovaly. Ani za nastalé nemoci nepřestal pracovati na vinici Páně. Na slavný den svatých tří králů, ač již nemocen byl, hlásal slovo Boží svěřencům v kostele, neboť láska překonala bolesti tělesné. Bylo to poslední kázaní jeho. Pokojně a pečlivě uspořádal všecky věci, a přemáhaje se těšil zarmoucené přátely své.

Když přední mužové města Arelatského k němu přišli, aby sobě vyžádali jeho požehnání a pokynutí v příčině hodného nástupce, mluvil k nim: „Vidíte, jak chatrna jest chyška, v nížto přebýváme. S každého čestného stupně, na který jsme vystoupili za živobytí, strhne nás smrt. Toho osudu nesprostí nás ani důstojnost, ani bohatství. Osud ten zastihne spravedlivého i nespravedlivého; mocného i nízkého. Děkujme Kristu za to, že nám smrt usnadnil nadějí našeho zmrtvýchvstání, kteréž zaručil vlastním zmrtvýchvstáním Svým. Zjednav nám život věčný, odvrátil od nás hrůzy věčného zahynutí. Žijte tak, abyste konce svého stracho-

[1]) Arles (Arelate) prastaré město jižní Francie, druhdy stolice zvláštního království Arelatského, od r. 412. stolice Galie, pak hrabství Provence, a r. 879. Burgundie. V městě tom odbývalo se několik synod. Nyní jest Arles hlavní město v depart. Ústí Rhony s 20.000 obyvateli.

vati se nemuseli, abyste smrt jako přechod do blaženosti pokojné očekávati mohli. Smrt není zlem, nevede-li do záhuby. Těžké jest oddělení ducha od těla; ale mnohem těžší bylo by spojení ducha s tělem v pekle, kdyby duch, pokud na tomto světě živi jsme, nebojoval s tělem a nepřemáhal nezřízené žádosti jeho; kdyby duch a tělo ustavičným bojem zde rozloučení nezachovali se k onomu blaženému spojení, kdežto duchové vyvolenců ve slávě se radují a jásají ve svém těle, jehož údy zde věnovali spravedlnosti. To čiňte! Tu radu zůstavuje vám váš biskup Honorát jakožto poslední odkaz, a takto i posledním dechem svým vás zve k dědictví říše nebeské. Nikdo se nedej spoutati láskou k světu; nevěšme se na to, co budeme muset opustiti. Nikdo nehromaď statky, nikdo nedej se jejich leskem zaslepiti; neboť hříšno jest na záhubu vynakládati to, co určeno jest ku zjednání spásy."

Po tom napomenutí představil a odporučil jim žáka svého Hilaria za nástupce biskupa.

Síly tělesné mizely, ale duch byl pořád činný. Jmenoval mnoho nepřítomných přátel, jimž vzkázal poslední pozdravení, až pak klidně v Pánu zesnul roku 429.

Žalost nad ztrátou pastýře tak dobrého byla všeobecna. Každý chtěl ještě jednou spatřiti mrtvolu; každý chtěl býti na jeho pohřbu. Nad hrobem zbudován krásný chrám. Později kosti světce toho přenešeny na ostrov Lerinský, jenž má nyní jeho jméno.

Svatý Hilarius vydal svědectví o svatém Honorátovi, předchůdci svém, před obcí Arelatskou těmi slovy: „Milovaní! Vy sami viděli jste jeho bdělou pečlivost, jeho horlivost v kázni, slzy jeho nábožnosti, ustavičnou bodrost jeho mysle, která se mu jevila v tvářích. Slyšeli jste jeho řeči, které souhlasíce s obcováním, slovem příjemným vyjádřovaly čistotu srdce. Viděli jste plnost jeho lásky tak veliké, že právem o ní řekl jistý světec: Kdybych měl vyobraziti lásku, namaloval bych obličej Honorátův!"

Blažen každý, o kom potomstvo dáti může svědectví podobné! Láska k Bohu a bližnímu jest základním zákonem samospasného učení Kristova. Píšeť svatý apoštol Pavel: „Nyní pak zůstávají víra, naděje, láska, tyto tři věci; ale největší z nich jestiť láska." I. Kor. 13, 13. „Milování

bližního nečiní zlého. Protož plnost Zákona jest milování." Řím. 13, 10.

3. Svatí Berard, Petr, Akurs, Adjut a Ota, prvomučeníci z řádu svatého Františka.

Řád svatého Františka Serafického [1]) léta Páně 1212. stal se už tak mohutným, že veliký zakladatel a otec „Menších Bratří" mohl bratry své rozeslati do všech krajin Italských, a pět z nich až do Maroka v Africe. [2]) Berard, Petr, Akurs, Adjut a Ota byla jména jejich. Statečným těmto věrověstům dal svatý František Vitala za náčelníka. V Aragonii, zemi Španělské, onemocněl Vital. Aby nebyl na překážku bratřím svým, dovolil jim odejíti.

Věrověstové odešli do Sevilly [3]), kde je Mahomedáni zbili pro hlásání Boha Krista. Přece však i na dvoře královském před samým králem neohroženě Krista zvěstovali a bludy Mahomedánův zavrhli. Král odsoudil je na smrt mečem; ale princ vyžádal jim milost. Dlouho žalářováni byli ve věži, s kteréž lidu shromážděnému kázali slovo Boží. Vida král, že se nikterak odvrátiti nedají od víry své, odeslal je s jinými křesťany do Maroka.

V Maroku, kdekoli spatřili shromážděné Mahomedány, vyučovali je víře křesťanské. Dvakráte byli z Maroka vyhnáni, a dvakráte navrátili se žádostivi jsouce mučenické smrti pro Jesu Krista. Konečně po mnohých a děsných útrapách a mukách dosáhli koruny mučenické.

V Římském seznamu svatých psána jest jejich výroční památka dne 16. ledna, kdy je Františkáni zvláštními hodinkami církevními slaví jakožto prvomučeníky řádu svého.

---

[1]) Sv. František Assiský dne 4. října. — [2]) Maroko, severozápadní říše v Africe s hlavním městem téhož jmena. Nynější Maroko s částí Algiru slulo za starodávna Mauritania. Na konci VII. století rozšířili se Arabové po severní Africe, a vštípili tam bludy a mravy Mahomedánské. Za století VIII. Fez a některé kraje dobyly sobě neodvislosti od Maroka. — [3]) Sevilla, za časů Římských Hispalis, od VIII. století byla hlavním městem Mahomedánského království Sevilského až do roku 1248., kdy Ferdinand III., král Aragonský, vyrval je Saracenům.

Neděle IV. po Zjevení Páně.

Mat. 8, 23—27.

Mnoho divů a zázraků byl již učinil Pán Ježíš za přítomnosti apoštolů a učeníků Svých. Tím ovšem utvrzovala se a vzrůstala jejich víra v Krista. Ale divové ti doposud vykonáni byli téměř výhradně na nemocných, kteréž byl Pán Ježíš uzdravil. O podobných divech a zázracích konaných od proroků Starozákonných slýchali a čtávali i svatí apoštolové a učeníci; proto doposud mohli Krista, Mistra svého, považovati jenom za proroka, byť i za proroka velikého, za proroka největšího. Avšak nestačilo ku provedení apoštolského úřadu jim svěřeného, aby se udržovali na tomto nízkém stupni víry v Krista Ježíše. Aby vyhověli velikému úřadu svému, aby všechněm národům zvěstovali všechnu pravdu a radu Boží, ničeho nezamlčujíce, aby oni sami povýšeni byli nade všecka nebezpečí a pronásledování, aby se neohroženě odříkali veškerého pohodlí, veškerého blaha zemského, aby milerádi podnikali potupy, hanoby, žaláře, muky a smrt všelikého spůsobu: k tomu konci museli apoštolové v Kristu Pánu znáti a ctíti nejen pouhého proroka, nébrž Syna Božího, pravého Boha; k tomu konci museli apoštolové v Kristu pánu znáti a ctíti nejen panovníka nad neduhem a zdravím, nébrž panovníka nad veškerou přírodou. K takové víře aby Své apoštoly povýšil a v ní utvrdil, konal před nimi Pán Ježíš zvláštní divy a zázraky, z nichžto jeden vypravuje nám dnešní část svatého evangelia Matoušova 8, 23—27.

Po celodenní namahavé práci dobou noční „vstoupil Pán Ježíš na lodičku, a následovali Ho učeníci Jeho.“ Plavili se přes jezero Tiberiadské čili Galilejské, kteréž „mořem“ nazývá svatý Matouš pro jeho velikost, poněvadž mělo tři míle délky a půl druhé míle šířky.

Když byli na hlubině, „bouře veliká stala se na moři, tak že lodička přikrývala se vlnami; On pak spal.“ Pán Ježíš, unaviv se za dne, usnul spánkem hlubokým na důkaz skutečného člověčenství Svého. Svatí apoštolové, zkušení rybáři a lodníci, vidouce veliké nebezpečenství, z něhož nebylo lze vyváznouti úsilím člověckým, polekaní a ustrašení „přistoupili k Pánu Ježíši, a zbudili Jej řkouce: Pane zachovej

nás, hyneme!" Tenkrát ještě nebyla důvěra svatých apoštolů ke Kristu Pánu tak pevna, aby sobě byli pomyslili: „Pán s námi; jsme bezpečni; nemůže se nám za Jeho přítomnosti nic zlého státi!" Tenkráte jejich víra v Ježíše Krista byla teprvé na tom stupni, jakoby je toliko za Svého bdění zachovati mohl; jakoby za Svého spaní neměl o ně péče; proto úzkostlivě „přistoupili k Němu a zbudili Jej řkouce: „Pane zachovej nás, hyneme!"

Pán Ježíš vlídně domlouval a laskavě vytýkal jim nedůvěru jejich řka: „Co se bojíte, malověrní?" — „A potom vstal, přikázal větrům a moři, i stalo se utišení veliké." — Svatý evangelista Matouš užívá téhož slova, jakéž Písmo svaté vícekráte praví o Bohu, aby dolíčil stejnou moc Kristovu s mocí Boha Otce. Tak čteme v žalmu 105, 9: „Hospodin vysvobodil je pro jmeno Své, aby známou učinil moc Svou; i přimluvil moři rudému, a vyschlo, a provedl je skrze hlubiny jako po poušti." Tak i Pán Ježíš, aby učeníkům Svým známou učinil Svou moc Božskou, „přikázal větrům a moři, i stalo se utišení veliké."

„Lidé pak divili se řkouce: Jakýť jest tento, že Ho větrové i moře poslouchají?" Divili se, poněvadž ještě nikdy takovým spůsobem neviděli Pána Ježíše působiti, poněvadž ještě nikdy tak mocného slova nezaslechli z Jeho úst. Důvěřovalit se ovšem svatí apoštolové, že vyslyší jejich prosbu: „Pane zachovej nás, hyneme," a že je zachová; ale o spůsobu, jakým by se jim dostalo pomoci žádané, ve strachu svém ani nepřemýšleli. Snad se nadáli, že se bude Pán Ježíš modliti; nebo že jim ukáže, kudyby nejlépe z nebezpečenství vyvázli. Žeby ale jako svrchovaný Pán přírody jediným slovem spůsobil utišení moře rozbouřeného: toho se nenadáli; a proto divili se řkouce: „Jakýť jest tento, že Ho větrové i moře poslouchají?"

Tak se mohli diviti a tázati učeníci Páně a ostatní lidé na lodičce na počátku mesiášského úřadování Kristova, kdy ještě nebyli nezvratně přesvědčeni o Jeho Božství. My křesťané katolíci nemůžeme tázati se: „Jaký jest Tento, že Ho větrové a moře poslouchají?" Nám zajisté netoliko svatý život a svaté učení Kristovo, netoliko Jeho divy a zázraky, netoliko Jeho slavné z mrtvých vstání a nanebevstoupení, nébrž také Jeho osmnáctistoletá Církev vydává svědectví nepochybné a nepopíratelné, že jest Ježíš Kristus Syn Boží a pravý Bůh. V této

víře spočívá časné i věčné blaho jednotlivých osob, jednotlivých rodin, jednotlivých národů, a celé společnosti lidské. Kdo chce pojistiti sobě pravou blaženost za života vezdejšího, kdo chce pojistiti sobě spásu věčnou: musí nepochybně a nezvratně věřiti v Božství Spasitele Svého, Pána Ježíše Krista. Tuto víru samospasnou musíme oživovati v sobě zvláště za našich neblahých časů, kdy opět nadešla v dějinách člověčenstva doba taková, jejíž obrazem jest příběh vypravovaný v dnešním svatém evangeliu. Lodička představuje Církev svatou, kteráž světem, jako mořem nebezpečným se plaví, a všecky lidi dovézti má do bezpečného přístavu spásy věčné. Lodička Církve Kristovy, Církve katolické, často zmítána bývá bouří pronásledování a příkoří rozličných. V případech takových zdá se, jakoby Pán Ježíš spal, jakoby lodičku Církve Své zůstavoval ve hru větrům burácejícím. Veliká bouře na moři světovém stala se i za věku našeho. Lodička Církve Kristovy, lodička Církve katolické, přikrývá se vlnami závisti, nenávisti a zloby nevěrecké. Avšak nesmíme býti malověrnými! Pán Ježíš pečuje o Církev Svou i za zdánlivého spánku Svého, a v příhodný čas dá se zbuditi prosbou věrných učeníků a vyznavačů Svých, aby přikázal větrům a moři, aby přítrž učinil strastem Církve Své. Každý z nás pečuj svědomitě o to, aby v něm nespal Ježíš Kristus, aby v něm neusnula samospasná víra v Božství Ježíše Krista; pak zajisté sebe větší bouře neuškodí nám! Pevně věříce, že Ježíš Kristus jest Syn Boží a pravý Bůh, nebuďme malomyslni a nebojme se, kdykoli bouře stane se na moři vezdejšího života. Ježíš Kristus, Syn Boží a pravý Bůh, zůstává s Církví Svou po všecky dny až do skonání světa. Kdykoli v duši člověka, nebo v rodině, nebo v národě usne a vyhyne víra v Božství Kristovo: pak ovšem v člověku tom, v rodině té a v tom národě povstávají nebezpečné bouře zlých a záhubných náruživostí, a tudíž každým dnem zrůstá neštěstí a bída v nešťastném člověku, v nešťastné rodině, v nešťastném národě. Proto bez ustání prosme Boha, proto usilovně pečujme, aby víra v Boha Jesu Krista neusnula v nás, aby zjevno bylo ze všech řečí a skutkův našich, že živ jest v nás Kristus. Onť pak všemocnou a nejvýš dobrotivou rukou Svou tak bude spravovati lodičku života našeho na moři vezdejšího putování, aby šťastně dostala se do přístavu blaženosti věčné.

Dne 17. ledna.

1. Svatý Antonín, poustevník, arciotec mnichů v Egyptě.

Svatý Antonín, arciotec mnichů, kterého dějiny „Velikým“ pojmenovaly, narodil se roku 251. po Kristu z nábožných a bohatých rodičů křesťanů v Komaně u Herakley (nyní Erekli) v Horním Egyptě. Otec jej bedlivě doma střežil, aby se mu nepokazil ve společnosti od jiných dětí. Antonín za svých chlapeckých let žádného člověka neviděl mimo otce, matku a mladší sestřičku. Do školy nechodil, ale od rodičů svatým pravdám křesťanským svědomitě vyučován a dobře vychován byl. Později zabýval se prací rolnickou a pilně navštěvoval veřejné služby Boží v kostele. Živé slovo Boží, pozorování přírody, čistota mravů a odloučenost od světa s milostí Božskou tak mu osvítily ducha, že nikterak nepostrádal vědeckého vzdělání.

Ve svém 20. roce osiřel Antonín po otci i po matce, převzal hospodářství a pečoval o sestru. Když pak v kostele uslyšel slova Kristova: „Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej co máš, a rozdej chudým, a budeš míti poklad v nebi, a pojď a následuj mne,“ Mat. 19, 21: ihned dle písmeny i ducha výrok ten uskutečnil, polovici statku otcovského odevzdal sestře, druhou polovici prodal a chudým rozdal, sám pak Kristu Pánu sloužil a Jej následoval za chudoby úplné.

Odebral se k poustevníkovi ctihodnému, aby se poučiti dal, kterakby Pánu Bohu sloužiti měl spůsobem dokonalým. Pak zvolil sobě poustevnu nedaleko domu otcovského, kdežto se ve všech cnostech cvičil a statečně bojoval se zlým duchem, nepřítelem neviditelným, a s vlastní tělesností svou. Velika byla pokušení, jimiž zlý duch zvrátiti chtěl jeho svatý úmysl; ale Antonín s Boží pomocí zvítězil horlivou modlitbou a tuhým zapíráním sebe, a v díle započatém nejen setrval, nébrž ještě více vzdálil se od příbytků lidských na děsnou poušť, a tam sobě za obydlí obral tmavou jeskyni, kteráž bývala pohanskou hrobkou.

V té strašné samotě oddal se životu ještě tužšímu, trvaje dnem i nocí na modlitbách a rozjímaje o věcech svatých. I tam nepřítel člověka trápil jej rozličným pokušením, jímžto se však poustevník Antonín zastrašiti nedal, neboť nepodvratna byla jeho důvěra v Boha, jenž mu dával potřebnou útěchu a sílu.

Po mnohém vítězném bojování přešel na protější břeh řeky Nilu, vylezl na horu vysokou, na jejíž hřbetě byl rozvalený hrad, a v hradě tom zatarasiv se přebýval dvacet roků. Po všechen ten čas neviděl žádného člověka, neboť o skrýši jeho věděl jenom jediný nábožný poustevník, jenž každého půl léta mu přinášel chleb, kterýž přes zeď do hradu vhodil, anižby Antonína viděl nebo s ním mluvil.

Konečně roku 305. vypátrali jej staří přátelé jeho. Shromáždivše se u hradu dotírali na něj prosbami, aby je přijal za učeníky, a byl jim vůdcem k dokonalosti křesťanské. Svatý Antonín vykročil ze skrýše své. Přátelé podivili se, vidouce jej zdravého, bodrého a spokojeného jako před dvaceti léty. I sestoupil s nimi s hory do údolí Thebaiského, kdežto vystavěli sobě klášter k společnému přebývání.

Svatý Antonín byl pravým otcem řeholníkům těm a vzdělával je vlastním příkladem i živým moudrým slovem. Obyčejným pokrmem byl mu kousek chleba ve vodě namočeného a posoleného; jen málo kdy požil k tomu několik datlí.[1]) Začasté tři i čtyry dny ničeho nejídal, ale před každým jídlem pomodlil se dvanáct žalmů. Jedinou radostí byla mu modlitba s rozjímáním v uzavřené komůrce. Při tom neobmeškával poučovati učeníky své a dávati jim moudrá pravidla, kteráž nám po něm písemně zachoval svatý Athanasius. Stůjtež tuto některé moudré výroky jeho k našemu prospěchu.

„Nejvíce užitečno jest křesťanu každodenně pomysliti sobě: Dnes teprvé počínám Bohu sloužiti, a dnešek jest poslední den života mého."

„Čistotný život a živá víra v přítomnost Boží jest nejlepší zbraní proti hříchu."

„Proti vlažnosti jest nejlepším prostředkem uvážení, že krátký est život náš a nejistý konec jeho."

„Každé pokušení snadno překoná, kdo nedůvěřuje vlastní své síle, ale za to má velikou důvěru v Boha."

„Nepřítel zlý duch slabý jest, umíme-li jej odzbrojiti; onť

---

[1]) Datle jsou ovocem palmy datlové (Phoenix dactylifera), která se pěstuje podél Středozemního moře, na březích Nilských a na ostrovech Kanárských pro nesmírnou užitečnost, ješto obyvatele své vlasti živí a odívá.

se bojí postu, modlitby, pokory a dobrých skutků. Znamením svatého kříže maří se jeho šalby a nástrahy."

„Nebojte se ďábla; bodrostí ducha a stálým myšlením na Pána Jesu Krista přemůžete jej."

Tato a mnohá jiná naučení dával svatý opat Antonín žákům svým, jenž výklad jeho slov spatřovali v jeho skutcích. Velika a ryza byla pokora svatého Antonína. Co dobrého viděl u jiných, to chválil a tomu se obdivoval; to následoval, jakoby byl učeníkem a začátečníkem v dokonalosti křesťanské. Poznav svatého poustevníka Pavla vyznal, že nehoden jest jména „mnich". Kdekoli pak jednalo se o čest Boží a o pravou víru, osvědčoval velikou zmužilost a neohroženost.

Když vypuklo pronásledování křesťanů za císaře Římského Maximina[1]) roku 311., opustil svatý Antonín poustevnu svou a spěchal do Alexandrie, aby ve víře v Krista utvrzoval křesťany v žalářích a na popravišti. Roku příštího, když po porážce válečné a po násilné smrti císaře Valeria Maximina pronásledování přestalo, navrátil se do samoty, kdežto poustevny a kláštery vedlé svědectví svatého Athanasia, jenž je často navštěvoval, byly pravými chrámy, neboť v nich ustavičně zněla chvála Boží, a každý mnich měl na mysli výhradně toliko modlitbu, čtení nábožných knih, posty, bdění a ruční práci k podpoře chudých. Původcem tohoto poustevnického života, soustavně a řádně zřízeného, jest svatý Antonín.

Avšak správa sboru tak velikého překážela mu v nerušené klidné službě Boží; proto odešel opět, aby sobě v nejskrytější pustině vyhledal obydlí pokojné. Po třech dnech a nocích přišel k hoře Kolzin, kteráž po něm sluje horou Svato-Antonínskou. Pod horou tou nalezl čistou studánku ve stínu palmových a jiných stromů. Zbudoval tam tři chyšky a děkoval Bohu za příbytek tak klidný. Avšak i tam vypátrali jej učeníci jeho, jimžto nařídil, aby ve vzdálenosti několika mil od něho vystavěli sobě

---

[1]) Kajus Valerius Maximinus, s příjmím Daza, Ilyr nízkého rodu, Galeriem povýšen byl na kaisara r. 305. Spravoval libovolně Orient, zuřil proti křesťanům, a přijal titul císařský r. 307. Po smrti Galeria rozdělil se o císařství s Konstantinem Velkým a Liciniem r. 311., ale znepřáteliv se s nimi, poražen byl Liciniem u Adrianopole, a na útěku v Tarsu zavraždil se.

klášter a různé chatky, kdežto je každoročně jednou navštěvoval a poučoval. Ostatní čas trávil ve své poustevně modlitbou, rozjímáním a prací. Obdělávalť si kousek pole a malou zahrádku, v nížto pěstoval luskoviny pro bratry jej navštěvující, a zhotovoval rohožky, ježto se prodávaly ve prospěch chudých.

Bylť u veliké vážnosti netoliko ve sboru mnichů a u lidí rady a pomoci u něho hledajících a nalezajících, nébrž také u všech učenců a velmožů, jenž jej poznali. Osvícená prostoduchost jeho přivedla k mlčení mudrce, filosofy pohanské, jimž přesně vyložil a odůvodnil poměr pravé víry v Boha k bajkám a smyšlénkám řecké vědy pohanské. Císař Konstantin Veliký a oba synové jeho Konstancius a Konstans psali mu vlastnoruční listy a poručeny se činili přímluvným modlitbám jeho. Svatý Antonín ve své odpovědi pochválil je pro víru v Krista, a prosil, aby se pro svou císařskou důstojnost nad jiné nevynášeli, majíce vždy na paměti, že jsou lidé podrobení rozličným křehkostem a vadám, a že je Kristus bude souditi. Konečně pak důrazně napomínal je, aby se vlídně chovali k poddaným a laskavě pečovali o chudé.

Dle svědectví svatého Jeronýma z vnuknutí Božího ve svém 90. roce nalezl poustevníka svatého Pavla 113 let starého, a jej v Pánu zesnulého pochoval.[1])

Ve vysokém stáří svém svatý Antonín ještě putoval do Alexandrie, aby lid utvrdil v pravé víře proti bludům Arianským. Brzy po svém návratu do poustevny zpozoroval, že se mu blíží konec. S veselou tváří pravil k učeníkům svým: „Vidím, že mne Hospodin volá k Sobě. Bděte, abyste nepozbyli ovoce mnoholeté práce. Následujte Krista a důvěřujte se v Něho.“ Vzkázal pak všechněm bratřím, aby neobcovali s takovými lidmi, jenž se od Církve svaté byli odloučili, nébrž aby přilnuli k Bohu a svatým Jeho, by je po smrti jako přátely a známé přijali do stánkův věčných.

Přikázav učeníkům, aby plášť jeho odevzdali svatému Athanasiovi, ovčí kožich svatému biskupu Serapionovi, žíněný šat jeho však aby podrželi pro sebe na památku, a dav „s Bohem“ milým učeníkům odevzdal duši svou Bohu dne

---

[1]) Sv. Pavel dne 15. ledna.

17. ledna roku 356., maje 105 let věku svého, z nichžto jako svatý Pavel poustevník téměř 90 ztrávil na poušti.

Roku 561. bylo tělo svatého Antonína do Alexandrie přenešeno. Když pak Mahomedáni roku 635. Egypt vybojovali, přišlo tělo jeho do Konstantinopole (do Cařihradu), odkud na začátku jedenáctého století převeženo jest do biskupství Vienneského, kdežto uložilo se v napotomním hlavním sídle řádu svatého Antonína „La Motte-Saint-Didier". Roku 1491. konečně tyto ostatky svatého Antonína dány jsou do farního kostela St. Julien v Arelatu (Arles).

Růže, čili kožní zánět po větší části těla rozšířený, jmenuje se „svatým ohněm", nebo také „ohněm svatého Antonína", poněvadž od roku 1089. následkem modlitby u svatých ostatků a na přímluvu svatého Antonína zázračně mizela strašná nemoc ta.

2. Svatý Sulpicius Pius, biskup Bourgeský v Galii.

Svatý Sulpicius od mladosti pobožný (Pius) a v Písmech svatých učený učil mladé i staré dokonalosti křesťanské. Na základě bezúhonné čistoty panické stavěl skvělou budovu cností; zařizoval kláštery, okrášloval kostely, sloužil nemocným, pečoval o chudé, poučoval neumělé.

V rodném městě Vatanu okresu Biturického (nyní Bourgeského), v kostele nedaleko domu otcovského v rouše kajicníkův trávil noci na modlitbách, a vycházel na úsvitu v šatech svých světských. Ješto pak i milostinami zaskvíval se, povolal jej biskup Biturický [1]), Austresigil, k sobě, přijal ho do stavu duchovního a vysvětil za jahna. Král Chlotar [2]), poznav jeho svatost, na hradě svém zařídil klášter, a Sulpicia učinil v něm opatem, kterýž bráť svou vzorně spravoval, a těžce nemocnému králi modlitbou a postem zázračně zdraví navrátil.

Po smrti svatého Austresigila zvolen byl Sulpicius

---

[1]) Bourges (Burž), hlavní město depart. Cherského ve Francii, Gallům starým slulo Avariko, za času Římské vlády „Avaricum civitas Biturigum." — [2]) Chlotar II. syn Chilpericha a Fredegundy v Soissonu od r. 584—628, zmocnil se r. 613. Austrasie a vládl spravedlivě.

za biskupa Biturického, a jako dobrý pastýř každému sloužil, aby všecky spaseny učinil. I mnoho židů obrátil na pravou víru. Velikými cnostmi a zázraky oslavený stařeček přidružil sobě Vulfelenta za pomocníka v úřadě biskupském a dokonal záslužný život svůj dne 17. ledna roku 647.

3. Svatí bratří trojčata: Speusip, Eleusip a Meleusip, jejich bába Leonila, a Jonila, Neon i Turbon, mučeníci Galští.

Lingonové, národ v Galii (Francii) Celtické na hranici Belgické, na poříčí Sekvany, měli hlavní město Antematunum. Země ta byla jevištěm slavného mučenictví vyjmenovaných světců a světic za panování Římského císaře Aureliána Domicia (270—275).

Bratří trojčata: Speusip, Eleusip a Meleusip, znamenití krotitelové koní, byli dvacet pět roků stáři. Téměř denně koňmo navštěvovali chrám bohyně Nemesis, panny s tváří vážnou a přísnou, jejíž odznaky obyčejnými byly: bič, uzda a meč. Jednoho dne pozvali bábu svou Leonilu k sobě na oběd, a předložili jí k jídlu pokrmy modle obětované. Leonila poučila je o ničemnosti modloslužby pohanské a zvěstovala jim pravého Boha Krista řkouc: „V té víře vyučila jsem vaši matku, kteráž tři roky po vašem narození zemřela. Otec váš, pohan, spůsobil, že vy nepoznali jste pravdu. Já pak nyní prosím vás, obraťte očí svých k nebesům a odřekněte se modloslužby, abyste vešli do radostí věčných.“ Stateční vnuci žasnouce naslouchali bábě, uvěřili v Krista, rozbili bůžky domácí, a maso jim obětované hodili psům. Leonila poklekla, a hlasitě velebila Boha Krista za milost propůjčenou vnukům.

Co učinili, vyzradilo se. Kvadrát soudce povolal je k soudu. Nemoha je přemluviti, aby Krista zapřeli, pozval jejich bábu Leonilu a pravil: „Jdi, a řekni vnukům, aby obnovili bohy v domě svém.“ Leonila šla a utvrdila vnuky v pravé víře křesťanské. Soudce Kvadrát rozkázal všecky tři na strom zavěsiti a jim oudy přeukrutně roztahovati. Bratří jednomyslně chválili Boha. Eleusip ale zvolal: „Jedna matka jednoho dne dala tré synů tomuto světu, jeden strom dává tré mučeníků Bohu!“

Kvadrát a spolusoudcové Palmát a Hermogenes dali

zapáliti hranici velikou. Svatí mučeníci prosili bábu, aby se za ně modlila. Leonila odvětila jim: „Vaše krev obmyje vás, a vyznání vaše dá vám roucho skvoucí, jímžto přioděni jsouce vejdete do večeřadla Krále svého.“ Na nohou i na rukou svázané uvrhli katané do plamenů. Oheň neuškodil jim. Svatí mučeníci napomínali soudce, aby poznali všemohoucnost Boží, klekli na kolena, a modlíce se odevzdali duše své Bohu.

To vidouc Jonila, přítomná žena a matka, do té chvíle pohanka, odevzdala robátko své manželovi a prohlásila, že jest křesťankou. Nadarmo ji přemlouval manžel. Jonila statečně vyznala Krista a společně s Leonilou mečem usmrcena jest.

Neon, zapisovatel soudní, odběhl a zničil sochu bohyně Nemesis i ostatních bůžků. Strážcové chrámu pohanského ukamenovali jej. Turbon pak, jenž dokončil zápisy Neonovy o slavném tom mučenictví, brzo potom sám také jako křesťan umučen byl.

4. Svatá Milvida, princesna, panna Anglická.

V Anglii, zvláště v obvodu arcibiskupství Kentrberyského [1]), připomíná se dnes výroční památka svaté Milvidy, panny, dcery Mervalda, krále v Mercii, sestry svaté Milburgy a Milredy, panen.

Milvida odřekla se všech světských radostí a statků, a svatě žila v klášteře, jejž svatý král Ethelbert byl vystavěl nedaleko města Kentrbery v království Kentském. Milvida vyznamenávala se láskou k Bohu a bližnímu a blaženě v Pánu zesnula okolo roku 676.

Neděle V. po Zjevení Páně.

Mat. 13, 24—30.

V městě Kafarnaum často zdržoval se Pán Ježíš. Za vedra poledního býval v domě bratří apoštolů Petra a Ondřeje; na večer pak chodíval k jezeru Genesaretskému, kde zástupové mnozí

---

[1]) Canterbury (Kentrbery), u starých Durovernum neb Cantuaria, něm. Kandelberg, druhdy hlavní město království Kentského, dvanáct mil od Londýna vzdálené.

kolem Něho scházívali se, aby slyšeli nebeské učení Jeho. Aby snadněji a volněji vyučovati mohl, vstoupil Pán Ježíš na lodičku, odkud mluvil k lidu na břehu shromážděnému. Mluvil jim mnoho v podobenstvích o rozsevači semena, kteréž padlo dílem vedlé cesty, dílem na skálu, dílem mezi trní, a dílem v zemi dobrou. Mluvil k nim v podobenstvích o koukolu, o horčici, o kvasu, o pokladu, o perle a o síti.

První podobenství o rozsévači mohli židé vykládati o veškerých národech pohanských, a o svém národě židovském. Půdu ušlapanou, skalnatou a trnitou mohli snadno vykládati o národech pohanských, půdou dobrou pak mohli jmenovati sebe a vyvolený národ svůj. Za tou příčinou bylo potřebí, opraviti tento úsudek jejich, neboť velmi často stává se, že i v dobré půdě mezi žitem plevel, mezi pšenicí koukol se rodí. K tomu konci pověděl jim Pán Ježíš dnešní podobenství o koukolu, a jiná dvě podobenství. Potom „rozpustiv zástupy, přišel do domu (Petrova v Kafarnaumu), a tam přistoupili k Němu učeníci Jeho řkouce: „Vylož nám podobenství o koukolu na poli.“ Mat. 13, 36. Pán Ježíš ochotně vyhověl prosbě jejich, a vyložil jim podobenství to. Onen výklad Kristův i my zde rozebereme zevrubněji.

Slova podobenství byla: „Podobno jest království nebeské člověku, kterýž nasel dobrého semene na poli svém.“ Výklad Páně zněl: „Rozsévač dobrého semene jest Syn Boží, Syn člověka; pole jest svět, a dobré símě jsou synové království.“ Rozsévačem dobrého semene nazývá Kristus Pán Sebe, neboť jenom od Krista dostává každý člověk potřebné síly k působení dobrého. Odtud také svatý apoštol a evangelista Jan píše o Kristu: „Bylo světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět.“ Jan 1, 9. Pán Ježíš pravil: „Polem“ není toliko země zaslíbená a národ vyvolený, národ židovský, jak se byli domnívali židé někteří, nébrž veškeren svět, který se přivinouti má k Církvi Kristově podle věčného zámyslu Božího. „Dobré símě jsou synové království“, lidé dobří, praví ctitelové Boží, živí a zdraví údové Církve svaté, jakýmiž býti mají a býti mohou všickni lidé.

Avšak slyšme další znění dnešního podobenství. „Když pak lidé spali, přišel nepřítel jeho (nepřítel rozsévače dobrého semene), nasel koukolu mezi pšenici a odešel.“ Výklad Páně slov těchto

jest: „Koukol jsou synové zlého, a nepřítel, kterýž jej rozsíval, jest ďábel.“ Zámyslu Božímu, aby všickni lidé v Církvi Kristově dosáhli blaha časného a spásy věčné, odporuje úhlavní nepřítel člověčenstva, zlý duch, jenž pozbyv vlastní svou vinou blaženost nebeskou, závidí jí lidem, a tudíž usiluje, aby je za sebou strhl do záhuby věčné. Nejlíp daří se zloduchu práce záhubná tenkráte, když lidé usnou, to jest: když přestanou bdíti a střežiti semeno slova Božího, svatou víru Kristovu, v duších svých; když se oddávají nebezpečné nevšímavosti, netečnosti a nedbalosti.

Kterak sobě počíná zlý duch v šeredné činnosti své? Přichází za Pánem a padělá za Ním. Vida, že Pán nasel dobrého semena na poli Svém, seje také, ale seje koukol mezi pšenici; a jak byl, když lidé usnuli, nepozorovaně přišel, tak také nepozorovaně odchází, přesvědčen jsa, žeby lidé zhrozili se špatného semene, kdyby věděli, že jest ze zásoby ducha zlého, nepřítele člověkova. Zlý duch jenom padělá, jenom nápodobí; kde nemá co padělati a nápodobiti, tam ničeho nevyvede; paděláním a nápodobením zamýšlí zloduch tím spíše svésti a zkaziti lidi neostražité a ospalé. Proto praví Pán Ježíš v podobenství dnešním, že zlý duch nasel do pšenice zvláštní druh koukolu čili plevele, který se nazývá matonoha čili jílek. Matonoha čili jílek jest tráva jedovatá, kteráž, není-li jí mnoho, málo rozeznává se od pšenice; bývát poznána teprvé tenkráte, když bylina již vzrostla a se vymetala. V příčině té řekl Pán Ježíš: „Když pak bylina vzrostla a užitek učinila, tehdy ukázal se i koukol jílek.“

Podobně z vnuknutí zlého ducha jednají nástrojové a tovaryši jeho, lidé zlí, nevěrcové, protivníci Boží, nepřátelé národa, škůdcové pravého blaha a spasení lidského. Oni dovedou dobré věci bořiti, ale nedovedou tvořiti. Jejich záhubná a škodná činnost jest pouhým paděláním a nápodobením, aby lidi méně soudné a neprozřetelné tím spíše od pravdy odvrátili a ke lži naklonili. Rozsáhlá činnost zapřisáhlých nepřátel Církve Kristovy a všeho společenského řádu na základech křesťanských zbudovaného jeví se tím spůsobem, že na počátku za heslo své prohlašují slova a věty vzaté z učení Kristova, aby křesťany zaslepili; ale později podkládají slovům a větám těm křivý a lichý smysl. Lhouce volají do světa: „My šíříme bratrství, rovnost a svobodu ve společnosti lidské.“ Ale jak mile tato jejich bylina vzejde a ovoce

plodí, vychází na jevo, že to není dobrá pšenice křesťanského bratrství, křesťanské rovnosti a svobody, ale že to jest koukol jílek, jenž strašně hubí společnost lidskou.

Pán Ježíš učí, že jsme všickni synové a dcery jednoho Otce nebeského, že jsme vespolek bratří a sestry, a že každého člověka, bližního svého, jako sebe milovati máme. Nepřátelé Církve Kristovy jenom ústy a jazykem padělají a nápodobí bratrství, skutkem však, jak mile moci dodělají se, olupují jednotlivce a celé stavy, třídy a národy společnosti lidské o všeliká práva, o všechen spravedlivě nabytý majetek, a takovým spůsobem velmi nebratrsky nakládají s lidmi.

Pán Ježíš učí, že jsme všickni k obrazu Božímu stvořeni, a pro věčné království nebeské vykoupeni; že Bůh nehledí na osobu lidskou; před Bohem že všickni rovni sobě jsme. Nepřátelé Církve Kristovy jenom ústy a jazykem padělají a nápodobí rovnost, skutkem však, jak mile slávy dodělají se, podrobují sobě jednotlivce, rodiny, obce, ba celé národy, všemožně je utiskují a beze všeho studu prohlašují, oni že jsou k tomu, aby panovali, ostatní pak aby se podrobovali nešetrné libovůli jejich.

Pán Ježíš učí, že všickni máme vůli svobodnou, a že v pravdě svobodni jsme, pakli vůli svou dobrovolně nejsvětější vůli Božské podřizujeme a svatá přikázání Jeho svědomitě zachováváme; proto výslovně pravil židům, jenž byli Jemu uvěřili: „Zůstanete-li v řeči mé, právě učeníci moji budete; poznáte pravdu, a pravda osvobodí vás.“ Jan 8, 32. Nepřátelé Církve Kristovy, kteří nezůstali v řeči a víře Pána Ježíše, jenom ústy a jazykem padělají a nápodobí svobodu či volnost, skutkem však, jak mile se moci dodělají, osvědčují vedlé slov svatého apoštola Petra, „že svobodu jiným slibují, ješto sami jsou otroci nepravosti.“ II. Petr. 2, 19. Nepřátelé Církve Kristovy „mají svobodu jenom za zástěru zlosti své.“ I. Petr. 2, 16. Jejich svoboda nepravosti jest nevázanost a potupování všech zákonů Božských i lidských. Oni svobodu přivlastňují jenom sami sobě, jiným pak přisuzují otroctví a služebnost bez všelikých práv.

Kristus Pán pravil: „Když lidé spali, přišel nepřítel, nasel koukolu mezi pšenici, a odešel.“ Kdyby křesťané katolíci nebyli usnuli, kdyby nebyli nevšímaví a neteční k Církvi Páně a k vlastnímu blahu a spasení svému: nebyloby se nepřátelům podařilo, takové

množství koukolu, jílku jedovatého, takové množství špatného a lichého bratrství, vylhané rovnosti a svobody nasíti mezi dobrou pšenici křesťanského bratrství, křesťanské rovnosti a svobody. Komu na pravém blahu společnosti lidské a na vlastním spasení záleží, musí procitnouti ze spánku a z dřímoty, musí bdíti nad největším pokladem svým, nad věrou křesťanskou, musí slovem i skutkem, modlitbou a cnostným životem zaháněti nepřítele od sebe, od rodiny své a od národa svého. „Společnost lidská musí obnoviti se na základech křesťanských“ — toť heslo každého křesťana katolíka za věku našeho.

„Když bylina vzrostla a užitek učinila, tehdy ukázal se i koukol. Přistoupivše pak služebníci hospodářovi řekli jemu: „Pane, zdaliž jsi nenasel dobrého semene na poli svém? Odkudž tedy má koukol?“ I řekl jim: „Člověk nepřítel to učinil.“ Služebníci pak řekli jemu: „Chceš-li, půjdeme a vytrháme jej?“ I řekl: „Nikoli, abyste snad trhajíce koukol, spolu s ním nevytrhali i pšenice. Nechtež, ať obé spolu roste až do žně, a v čas žně dím žencům: „Sebeřte nejprvé koukol a svažte jej ve snopky ku spálení; ale pšenici shromážděte do stodoly mé.“

Tať jsou slova podobenství, kteráž na žádost apoštolů Kristus Pán sám vyložiti ráčil řka: „Žeň jest skonání světa, a ženci jsou anjelé. Jakož se sbírá koukol a pálí se ohněm: takť bude při skonání světa. Pošleť Syn člověka anjely Své, a vyberou z království Jeho všecka pohoršení a ty, kteříž činí nepravost, a uvrhou je do peci ohnivé; tamť bude pláč a skřípění zubů. Spravedliví pak tehdáž skvíti se budou v království Otce nebeského. Kdo má uši k slyšení, slyš!“ Mat. 13, 39—43.

Výklad Páně jest jasný a srozumitelný. Mně nezbývá než málo slov přidati k poučení našemu. Kteraká laskavost a shovívavost Boží jeví se v tomto učení svatém! Bůh trpí v Církvi Své na zemi zlé mezi dobrými, hříšníky mezi cnostnými, a nedovoluje, aby každý hříšník ihned vyhlazen byl z počtu živých náhlou smrtí. Proč? Poněvadž hříšník ještě může se polepšiti, pokání činiti, a takovou měrou může dobrou pšenicí státi se. Tímto rozkazem Božím spravuje se Církev svatá. Církev svatá dobře ví, že má právo vytrhovati koukol z dobré pšenice, to jest: že může z lůna svého vyvrhovati lidi zlé, vzdorovité, urputné, nepošlušné a kacířské, jakož přikazoval svatý apoštol Pavel Ko-

rintským: „Vyvrzte zlého sami ze sebe;“ I. Kor. 5, 43; a Galatům: „Ó kéž by odřezáni byli, kteří vás pobuřují.“ Gal. 5, 12. Avšak Církev svatá vždy prohlédá ke slovům Páně, že často nebývá lze vytrhati koukol bez uškození pšenici dobré. Proto, kdykoli vyskytne se blud, bojuje proti bludu a zavrhuje ho, ale člověka bloudícího poučuje, napomíná a zachrániti hledí; a teprvé tenkráte, když člověk nechce podrobiti se výroku Církve, vyloučen a vyobcován bývá z lůna Církve, aby nenakazil a do záhuby za sebou nestrhl dobrých a věřících.

Úplné oddělení dobrých ode zlých stane se teprvé na konci světa, na posledním, všeobecném soudu, kdy k rozkazu Syna Božího, Jesu Krista, anjelové jako snopy koukolu odevzdávají do trestu věčných nešlechetníky, jenž ve hříchu bez pokání s tohoto světa odešli, cnostné pak, kteří v milosti Boží vykročili ze života vezdejšího, oslavené uvedou do radostí nebeských.

Dne 18. ledna.

I. Sídlení svatého apoštola Petra v Římě.

Náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus vyvolil Sobě z učeníků Svých dvanácte apoštolů, mezi nimiž prvním byl svatý Petr. Mat. 10, 2. Pro lásku a víru, kterou svatý Petr měrou výtečnou ke Kristu Pánu v srdci nosil, udělil mu Pán Ježíš prvotenství v Církvi, Mat. 16, 16., a na něm jako na skále vzdělal Církev Svou. Jemu dal přední moc svazovati a rozvazovati. Jemu odevzdal klíče království Svého. Jemu později, na počátku utrpení Svého, zamluvil se vyprositi moci a síly u Otce nebeského, aby se nezviklala víra jeho, ale aby obrátiv se posiloval bratry své. Luk. 22, 31. Po svém z mrtvých vstání obnovil mu Pán přednost v Církvi, když se byl netoliko ve víře, nébrž také v lásce ke Kristu prvním býti osvědčil. Tehdá mu nejen beránky, nébrž i ovce pásti poručil, a jej celé Církvi, i samým apoštolům ostatním, za hlavu ustanovil. Proto hned po nanebevstoupení Páně přednost svatého Petra přede všemi apoštoly všady a ve všem jevila se, a veškero řízení Církve spatřovalo se v rukou jeho.

Když pak za rozkazem Páně: „Jdouce, učte všecky národy“, Mat. 28, 19., svatí apoštolové rozešli se po veškerém

světě, připadlo na svatého Petra, aby v hlavním městě světovém, v Římě, světlo víry Kristovy rozžehnul, sídlo své jako nejvyšší biskup v Církvi založil, a odtad Církev svatou spravoval. Vedlé svědectví Eusebia svatý Petr za prvního léta císařování Klaudiova, tedy roku 42. po narození Páně, do Říma přibyl, a tam Církev křesťanskou založil. Napořád však nápotom svatý Petr v Římě nezdržoval se, nébrž opět se vrátil do svaté země. Vímeť, že léta Páně 51. v Jerusalémě na veřejném všeobecném církevním sněmu rozhodl, že pohané, přecházejíce na víru křesťanskou, nepotřebují obřízky židovské.

Nedlouho po sněmu Jerusalémském zdržoval se svatý Petr s Pavlem a Barnabou v Antiochii, hlavním městě Syrie, kdežto kvetoucí obec křesťanskou založil a po několik roků jako biskup řídil. Dle svědectví starších otců církevních, a jmenovitě svatého Chrysostoma, bývalého kněze Antiochijského (Hom. 2. Act. mar. 6.) církev, Antiochijská odváděla původ svůj od svatého Petra, ač tam svatý Pavel a Barnabáš mocně a snažně byli pracovali na vinici Páně.

Mezi tím časem, jak dotvrzuje Origenes (Euseb. hist. círk. 3, 1) a svatý Jeroným, kázal Petr evangelium Kristovo v Pontu, v Galatii, v Kapadocii, v Asii a v Bithynii. Později napsal křesťanům rozptýleným po krajinách těch dva listy čili dvě epištoly.

Do Říma na svou Stolici apoštolskou odebral se svatý Petr za panování ukrutného císaře Nerona (54—68) dle svědectví Laktancia (mort. pers. 2), a za jeho pronásledování křesťanů tam také umučen byl.

Roku 42. po narození Páně založil svatý Petr Církev v Římě, a roku 67. dle svědectví Kájova (Euseb. hist. círk. 2, 25) na Vatikaně ukřižován byl, připodobněn jsa smrti Páně, jak Tertulian ku chvále Církve Římské vypravuje. Origenes pak praví (Euseb. hist. círk. 3, 1), že byl svatý Petr hlavou dolů na kříži pověšen.[1]) Tedy celých 25 roků byl svatý Petr biskupem Římským a papežem Církve svaté; celých 25 roků spravoval jakožto nejvyšší viditelná hlava všecky obce křesťanské. Po

[1]) Písmo svaté Nového Zákona od Dra. Frant. Sušila, listy sv. Petra.

jeho smrti pak nástupcové jeho, biskupové Římští, s apoštolské Stolice řídili a posud řídí celou Církev po oboru zemském.

Onen den, ve kterýž svatý Petr v Římě založil stolici papežskou, odjakživa slavil se v Církvi pod jménem: „Kathedra", t. j. „stolice, sídlo, sídlení, nastolení svatého Petra v Římě." Až do devátého století křesťanského slavilo se „Nastolení svatého Petra" vůbec dne 22. února, anižby se byl činil rozdíl mezi nastolením jeho v Římě a nastolením v Antiochii. Od devátého století ale obě ty slavnosti od sebe dělily se, a sice nastolení svatého Petra v Antiochii dne 22. února, kterýžto den byl svátkem zasvěceným;[1]) a nastolení svatého Petra v Římě v rozličných zemích na rozličné dny v roce. Teprvé papež Pavel IV. ustanovil[2]) pro slavnost nastolení svatého Petra v Římě po celé Církvi stálý den, a sice 18. den měsíce ledna.

Je-li výroční památka nastolení každého apoštola a biskupa důležita pro křesťana katolíka: tím důležitější pro veškero křesťanstvo jest slavnost nastolení svatého Petra v Římě, ješto Římskému biskupu a papeži dána jest plná apoštolská moc a důstojnost, a poněvadž papež Římský jest živým středištěm jednoty víry a mravů křesťanských. Za všech věků bylo, jest a bude známkou pravověrnosti sjednocenost a obcování s posvátnou Stolicí Římskou, s papežem jakožto nástupcem svatého Petra, sjednocenost a obcování ve víře a lásce. Odpadnutí od Říma jest odpadnutím od pravého křesťanství.

Svatý Lev papež[3]) o založení Církve Římské mluvil takto: „Když dvanácte apoštolů, přijavše od Ducha Svatého dar mluvení všemi jazyky, a rozdělivše sobě částky oboru zemského, podnikli zasvětit evangeliem svět: bylť jest přeblahoslavený Petr, kníže řádu apoštolského, ustanoven pro hlavní město říše Římské (pro Řím), aby světlo pravdy ku spáse všech národů zjevené tím vydatněji rozlévalo se z hlavy samé po veškerém těle světa. A kterého národa lidé tenkráte v městě tom nebyli? Nebo kteří národové na světě by byli nevěděli, čemu je Řím naučil? Zde (v Římě) musely domněnky filosofie (pohanské) rozšlapány, zde

---

[1]) Nařízením sněmu Kolínského a Lutišského v XIII. století. — [2]) Bullou „Ineffabilis" r. 1557. — [3]) Serm. 1. de ss. apost. Petro et Paulo. Lectiones II. Nocturni.

musely nepravdy moudrosti zemské zničeny, zde muselo uctívání zlých duchů udušeno, zde musela bezbožnost všelikého rouhání vyhubena býti, kdežto nejhorlivější pověrou bylo nashromážděno, cokoli a kdekoli bludem a podvodem bylo povstalo. A do města toho ty, přeblahoslavený Petře apoštole, vjíti se nebojíš, a se společníkem slávy své, Pavlem apoštolem, kterýž řízením i jiných církví zaměstnán byl, vstupuješ do toho lesa mručících šelem a do moře nejbouřlivějších hlubin s větší neohrožeností než tenkráte, kdy jsi po moři kráčel. (Mat. 14, 29.) Již jsi byl vyučil národy, jenž byli z obřízky uvěřili (židy); již jsi byl založil církev Antiochijskou, kde nejprvé povstalo důstojné jméno „křesťan“: již jsi byl naplnil Pont, Galatii, Kappadocii, Asii a Bithynii zákonem evangelia hlásaného: a tu jsi, nemaje pochybnosti o zdaru díla, a neznaje lhůty věku svého, vítězný prapor kříže Kristova vnesl do města Římského, kdež tě řízením Božím očekávala i čest moci, i sláva umučení.“

2. Svatá Priska, panna, mučenice Římská.

Svatá Priska, panna z vzácného rodu Římského, teprvé třináct roků stará, za panování císaře Klaudia II., příjmím Gothika (naroz. 214, † 270), obžalována byla pro víru křesťanskou. I přivedli ji k rozkazu soudce pohanského do chrámu Apolova, aby vykonala oběť modloslužebnou. Poněvadž rozhodně odporovala, zpoličkovali a do žaláře uvrhli ji. Opět k soudu přivedena statečně vyznala svatou víru, a tudíž ji zbičovali a zase uvěznili. Po třech dnech v divadle hladovému lvu za potravu dána byla; avšak lev, jakoby byl zapomněl na svou divokost a na svůj hlad, krotce ulehl jí k nohoum. Když pak ji tři dny a tři noci o hladě v žaláři nechali, přivázali ji na skřipec, rozsápali jí železnými drápy panenské tělo, a vhodili ji do plamenů, z nichžto vyvázla bez porušení. Konečně za městem sťata byla, a takou měrou ke koruně panenské přijala i korunu mučenickou léta Páně 270. Tělo svaté mučenice křesťané uctivě pochovali vedlé silnice Ostijské, kdežto brzy potom jí ke cti kostel vystavěn a zasvěcen byl.

3. Blahoslavená Blažena (Beatrix) Estenská.

Italský rod Este znamenitě oslaven byl císařem Jindřichem III., jenž dal Azzonovi z Este krajinu Rovigo, Pontremoli a jiné pozemnosti v léno. Týž Azzo Estenský měl dva syny: Velfa a Fulka. Rod Velfský žije v Brunšvicku, Hanoversku a v Angličanech. Fulko zůstal v Italii, zemřel roku 1133., a stal se otcem rodu, který slavně vládl v Modeně a ve Ferraře. V boji mezi Guelfy a Ghibeliny stál rod Estenský při papežích. Zvláště činný byl markrabě Azzo za císaře Fridricha II., mocně odpíraje Ezzelinovi III. „Divokému," vůdci Ghibelinů, až jej v bitvě u Kasana na řece Addě roku 1259. přemohl, a papeži Alexandru IV. platné služby prokázal.

Tento markrabě Azzo Estenský IX. měl dceru Blaženu (Beatrix), pannu překrásnou a bohabojnou, kteráž provdala se za mocného knížete Benátského, Galeacia Manfreda. Knížecí manžel brzo umřel. Blažena, nedadouc přemluviti se ani od otce, ani od příbuzných, vstoupila do kláštera svatého Antonína u Ferrary, dne 25. března 1254 učinila řeholné sliby, v kruhu přemnohých vzácných jeptišek Bohu sloužila, a nepříteli spásy lidské zmužile odporovala.

Velmož Ezzelin svrchu jmenovaný nadarmo snažil se, aby ji dostal za choť pro svého sestřence Jana. Blažena od každého ctěná a od Boha velikými milostinami obdařená dokonala obětavý život svůj v klášteře tom dne 18. ledna 1262. Klášter svatého Antonína u Ferrary nazývá v listinách blahoslavenou Blaženu zakladatelkou svou.

4. Blahoslavený Fácius, zlatník Kremonský.

Blahoslavený Facius narodil se ve Veroně, městě Italském v Benátsku, kde provozoval řemeslo zlatnické. Roku 1226., maje třicet let věku svého, pro mnohá pronásledování odešel do Kremony, města Lombardského v Itálii, a tam hojný výdělek svůj věnoval kostelům a chudině. Městská rada učinila jej otcem chudých.

Navrátiv se do Verony, aby usmířil protivníky své, byl zase osočen a uvězněn Do žaláře přicházeli mnozí, znajíce svatost

jeho, a přiváděli k němu nemocné, aby je modlitbou uzdravil. Pro veliké zázraky na přímluvu Kremonských na svobodu propuštěn byv odešel do Kremony, kde vystavěl kostel a založil bratrstvo mužův, kteří zavázali se nemocné a vězny navštěvovati, nahé odívati, hladové nasycovati a jiné dobré skutky konati. Družstvo to nazývalo se „řádem Ducha Svatého.“

Mimo práce zlatnické horlivě se modlil, často do kostelů chodil, poutní místa navštěvoval, i do Říma a do Kompostely ve Španělsku [1]) putoval, biskupskému kostelu daroval kalich a jiné zlatnické práce, kteréž i v požáru zázračně zachráněny byly. Nemocnému, jemuž lékaři rady nevěděli, radil, aby učinil slib, že vykoná pouť k svatému Jakobu. Jak mile tak učinil, hned zdráv s lůžka svého povstal k úžasu všem domácím. Pouť tu pak s ním sám Fácius také vykonal.

Biskup Kremonský ustanovil jej za dozorce klášterů mnišských i panenských.

Konečně přijav svátosti dokonal život záslužný léta Páně 1272., a pochován byl v biskupském velechrámu.

5. Svatá Liberáta a Faustina, sestry, panny Kómské.

Italský velmož Jan, majetník hradu a města Rocca d' Alges zvaného, jenž byl dvacet tisíc kroků od Piačenzy vzdálen, měl dvě dcery: Liberátu a Faustinu. Panny ty viděly ženu, kteráž oplakávajíc manžela zemřelého nedala se potěšiti. Ihned umínily sobě, že se nebudou vdávati, ale že oddají se životu dokonalejšímu. Tajně, aby o tom otec nevěděl, odešly do města Kóma, tři dni cesty vzdáleného.[2]) Otec rmoutil se maje za to, že dcery mu utekly z lehkovážnosti. Dověděv se, kde jsou, psal jim list laskavý a napomenul je, aby se vrátily a v řádná manželstva vstoupily. Mají-li však opravdový úmysl věnovati se výhradné službě Boží, aby v něm setrvaly. Když pak obě dcery písemně ubezpečily jej, že úmysl jejich nezvratný jest, poslal jim mnoho peněz, aby sobě klášter zbudovaly a v něm svatě žily.

---

[1]) Sant Jago de Compostella, hlavní město krajiny Galicie ve Španělsku, čelné poutní místo svatého Jakoba Většího, jehož hrob jest v podzemním kostele pod velechrámem biskupským. — [2]) Comum, také Novum Comum, město v Italii, v tak zvané Gallii Cisalpinské.

Nábožné sestry před biskupem Komským, svatým Agripinem[1]), učinily slib ustavičného panenství, oblékly se v roucho řeholnic Benediktinek, a zbudovaly u městské zdi kostel ke cti blahoslavené Rodičce Marii Panně, jenž později nazván byl kostelem svatého Ambrože. Když pak mnoho panen k nim se přidružovalo, vystavěly mimo město klášter znamenitý, kdežto po mnoho roků tuhý a svatý život vedly, mnohými zázraky prosluly, a konečně zaslouženou odplatu v nebesích vzaly. Mladší Faustina zemřela dne 15. ledna, a starší Liberáta po třech dnech, 18. ledna 580. Obě pochovány byly v jednom hrobě v klášterním kostele později kostelem svaté Markéty nazvaném.

Za nastalé války Milánských s Kómskými těla jejich do města Kóma přenešena a v biskupském velechrámu Mariauském umístěna byla léta Páně 1096. za biskupa Kvidona.

6. Svatá Archelaa, Thekla a Susana, panny, mučenice Nolské.

Okolo roku 293. za panování císařův Diokleciana a Maximiana umučeny byly tyto tři panny. O několik let dříve přišly panny Bohu zasvěcené od Říma do Noly[2]), kde společně Bohu sloužily modlitbou, postem, tuhou kázní a láskou k bližnímu. Archelaa obdařena byla mocí zázračnou; proto odevšad přicházeli nemocní, aby její přímluvou od Boha nabyli zdraví. Nabyvše ho uvěřili v Krista Boha. Okolo roku 293. poslán byl náměstek císařský Leoncius do Noly, aby vyhubil víru křesťanskou. Nadarmo snažil se odvrátiti Archelau od Krista. Ona neohroženě setrvala ve víře svaté, a dovodila učeně, že modly pohanské slepy jsou, a zaslepeni všickni ti, kdožkoli se jim klanějí. Vyzvala i náměstka císařského, aby přijal křest svatý. On však vida, že hrozby jeho neprospívají, dal ji lvům předhoditi, rozpuštěnou smolou polévati a pod ohromný kámen položiti. Avšak anjel Boží ve všech mukách bez úrazu zachoval ji. Leoncius tedy rozkázal, aby Archelaa a obě společnice její Thekla i Susana, za městem sťaty a zahrabány byly. Stalo se. Později

---

[1]) Svatý Agripin dne 17. června. — [2]) Nola, město v Neapolské provincii Terra di Lavoro, jedno z nejstarších měst Kampanie v Italii.

těla jejich do města Noly přenešena a v klášterním kostele svatého Jiří mučeníka k úctě všeobecné umístěna byla.

7. Ctihodný Djurdj (Jiří), vladař Srbský.

Ctihodný Djurdj, Jiří, syn svaté Anjeliny [1]), od mladosti liboval sobě ve svatém čtení. Panické čistoty vážil sobě tou měrou, že statečně odolal dceři císařově, kteráž krásného jinocha svésti chtěla k hříchu. Král Uherský učinil jej vladařem Srěmským a dal mu za choť svou dceru Sabelu. Ješto pak Sabela na víru katolickou přestoupiti nevolila, zůstavil ji nedotknutu, vstoupil do kláštera, a přijal jméno Maxim. Sabela pak, obdivujíc se rekovnosti jeho, sama také stala se katoličkou a šla do kláštera ženského. Vladařem Srěmským byl po něm bratr Ivan. [2]) Když pak Ivan roku 1503. zemřel, přinutili velmožové Djurdje Maxima, aby zase zasedl na trůn. Uposlechl. Brzo však nepřátelé cizozemci vypudili ho. Djurdj utekl k Radulovi (Radu IV.), knížeti Valašskému (1493—1508), jejž smířil s vévodou Bogdanem. Smíření tito vladařové společně pozdravili Djurdje Maxima jako arcibiskupa Valašského. Po delší dobu pak trval u krále Uherského, od něhož se navrátil do kláštera Krušedolského, kdežto, viděním nebeským oblažen byv, šťastně v Pánu zesnul roku 1516.

Neděle VI. po Zjevení Páně.

Mat. 13, 31—35.

Svatý evangelista Matouš ve svém evangeliu často odvolává se k výrokům prorockým o Vykupiteli světa, a k obrazům i podobenstvím, jimiž zaslíbený Spasitel za Starého Zákona předznačován a předpovídán byl; a ovšemť tyto styčnosti Zákona Starého se Zákonem Novým pokládá za svrchovaný důkaz Božského původu náuky a Církve Kristovy. I v dnešní části svého evangelia odvolává se svatý Matouš k Zákonu Starému. Když

---

[1]) Svatá Anjelina dne 30. července. — [2]) Ctihodný Ivan dne 10. prosince.

byl napsal mnohá překrásná podobenství, podobenství významná, kteráž mluvil Pán Ježíš shromážděným zástupům, udává jednu příčinu tohoto vyučování v podobenstvích řka: „Toto všecko mluvil Pán Ježíš v podobenstvích k zástupům, a bez podobenství nemluvil jim, aby se naplnilo, což (o Něm) povědíno bylo skrze proroka řkoucího: Otevru v podobenstvích ústa svá, a vypravovati budu skryté věci od ustanovení světa.“ Toto předpovědění o Kristu nalezáme v Žalmu 77, 2.

Dnes máme dvě podobenství před sebou, abychom je bedlivě a zbožně uvážili; podobenství o zrnu horčičném, a podobenství o kvasu. Tato dvě podobenství příbuzna sobě jsou, neboť obě zobrazují nám moc a sílu učení Kristova; jen v tom od sebe se liší, že podobenství o zrnu horčičném vyznačuje, kterak náuka a Církev Kristova zevně po oboru zemském v člověčenstvu vždy více a více rozšiřuje a rozprostírá se, a podobenství o kvasu projádřuje vniternou, ducha lidského proměňující a přetvořující moc náuky Kristovy.

První z těch dvou podobenství přednesl Pán Ježíš takto: „Podobno jest království nebeské zrnu horčičnému, kteréž vzal člověk a nasel na poli svém; kteréžto sice nejmenší jest mezi všemi semeny, ale když vzroste, jest větší nežli všecky byliny, a bývá strom, tak že ptáci nebeští přilétají a bydlejí na ratolestech jeho.“

Hořčice[1]) má semeno malé, kulaté, barvy žlutohnědé. V Palestině mnoho se ho sází, poněvadž semeno to potřebuje se na olej, na okořeňování jídel, a zvláště pro lékařství. Těsto z mouky hořčičné při zaníceninách všeobecně známo jest. Z malého semena horčičného vyrůstá keř větevnatý až osm stop vysoký, tak že se vyrovnává stromu, v jehož větvích bydlí ptactvo.

---

[1]) Hořčice, sinapis, sluje pokolení rostlin z čeledi křížatých, cruciferae, a podčeledi přímořasných, orthoploceae. Obsahuje rostliny jednoduché, jedno- nebo dvouleté s květy žlutými, kapustovým velmi podobnými. Plody jsou čárkovité šešulky s dvěma pouzdry mnohosemennými; semena jsou žlutohnědá, kulatá, často slabě tečkovaná. Listy jsou buď všecky, aneb alespoň dolejší lyrovité, a více neb méně chloupkované. Hořčice bílá, sinapis alba, roste v jižní Evropě, a pěstuje se hojně pro semena, z nichž dobývá se známé koření „hořčice;“ dosahuje výšky tří stop čili střevíců; v západní Asii však osm stop tento hořčičný keř větevnatý.

Smysl podobenství o zrnu horčičném jest snadno pochopitelný. Církev Kristova byla na počátku menší než každé jiné království zemské, neboť záležela z dvanácti apoštolů, z dvaasedmdesáti učeníků, a nevelkého počtu roztroušených vyznavačů Kristových. Ale jako z malého zrna horčičného vyrůstá větevnatý strom, tak dle předpovědění Kristova Jeho Církev na počátku malá měla se rozšířiti a rozvětviti po celém oboru zemském. Toto předpovědění Páně ovšem dokonale naplnilo se. Po Svém z mrtvých vstání přikázal Pán Ježíš apoštolům: „Tak se musí kázati ve jménu mém pokání a odpuštění hříchů mezi všemi národy, počnouce od Jerusaléma;“ Luk. 24, 47; a brzo uskutečnilo se Starozákonné proroctví o Kristu: „Panovati bude od moře až k moři, a od řeky (Eufratu) až do končin okršleku země.“ Žalm 71, 8.

Jako ptáci nebeští přilétají a bydlejí na ratolestech stromu vyrostlého z malého zrna hořčičného: tak nyní téměř veškeří národové světa pod ochranou a pečováním Církve Kristovy ubytovali se, pravé vzdělanosti a blaženosti hledajíce a nalézajíce v ní. I za našich časů bez ustání strom Církve Kristovy působením apoštolských misionářů rozprostírá větve a ratolesti své mezi národy zbloudilými neb divokými v Asii, v Africe, v Americe a v Australii, jimžto takovou měrou dostává se místo tmy světla, místo pověry pravé víry, místo bludu pravdy, místo nepravosti cnosti, místo rozervaného a nepořádného obcování míru blaživého a štěstí. To ovšem stává se výhradně toliko slovem Božím, samospasným učením Kristovým, kteréž očišťuje duši a rozehřívá srdce člověka, jako hořčice očišťuje a zahřívá choré tělo lidské.

Druhé podobenství Páně zní: „Podobno jest království nebeské kvasu, kterýž vzala žena a zadělala do tří měřic mouky, až jest zkysalo všecko.“ Toto podobenství o kvasu zobrazuje nám vniterné účinky, kteréž nebeským učením Kristovým v člověčenstvu provedeny jsou, a až do skonání světa prováděny býti mají. Jako kvasem všechna mouka a všechno těsto kysá, a takořka ve kvas proměňuje se: tak učením Kristovým, kteréž jest původu nebeského, působí a tvoří se v jednotlivých osobách, v rodinách a v celých národech povaha nebeská, to jest: smýšlení, mluvení a jednání nebeské. Jako kvas prostoupá a proniká všechno těsto, do něhož se dal, tak učení křesťanské prostoupá a proniká svou vniternou nebeskou silou a mocí každé srdce a každou

mysl, kteráž učení to do sebe přijímá, jemu se oddává a jím se říditi dá. O tom každý člověk sám na sobě může přesvědčiti se. Slovo pravdy věčné, slovo Zjevení Božího, přijme-li se sluchem a duchem rozvážným: podivnou změnu působí v něm. Myšlénky dobré napřed jako blesky kmitají se, náklonnosti dobré probouzejí se, citové nábožní v duši oživují se. Znenáhla, přičiní-li se člověk s milostí Boží, myšlénky se ustálují, náklonnosti se utvrzují, a nábožní citové nabývají síly a mohutnosti, tak že celou povahu člověkovu přetvořují. Kvas učení nebeského mění i člověka doposud zemského a smyslného v člověka nadzemského a duchovního, v člověka cnostného a nebeského.

Pravda, kterou Pán Ježíš podobenstvím o zrnu horčičném a o kvasu hlásal, a změna, kterou kvas Zjevení Božího v člověku působí, předůležita jest pro každého z nás. Považme, kteraký rozdíl byl mezi Marií Magdalenou hříšnicí, a Marií Magdalenou kajicnicí? Považme, kterakýto rozdíl mezi Zacheem nespravedlivým, a Zacheem dobročinným a nahražujícím? Odvracujeme li s politovaním a se žalostí zraků svých od Magdaleny hříšnice a od Zachea nespravedlivého: pohlížíme s radostí a s úctou k Magdaleně kajicnici a k Zacheovi spravedlivému. Vědouce pak, že změnu tu a obrození to spůsobilo v nich nebeské učení Kristovo: nemusíme-li se rozumně roztoužiti po tom, abychom samospasné učení Páně čím dál tím důkladněji poznávali, a tak rozhojňovali se v křesťanské cnosti a dokonalosti? Ó jak dobře bude nám, bude-li se moci také o nás říci slovo svatého apoštola Pavla k Soluňanům: „Evangelium Páně k vám nebylo toliko v řeči, ale i v moci i v Duchu Svatém, a v plnosti mnohé . . . Vy učiněni jste následovníci Páně, přijavše slovo s radostí Ducha Svatého, tak že učiněni jste příkladem všechněm věřícím . . . . Od vás rozhlásila se řeč Páně . . . . a po všelikém místě roznesla se víra vaše.“ I. Thes. 4, 5—8.

Ve světle Božského učení Kristova blaženě kráčeti budeme životem vezdejším; ve světle Božského učení Kristova šťastně překročíme i práh věčnosti, a octneme se v nekonečných radostech rajských.

Dne 19. ledna.

I. Svatý Kanut, král Dánský, mučeník.

Svatý Kanut čili Knut IV., syn krále Svenda Estrithsona, nábožně vychován byv, od mladosti skvěl se cnostmi křesťanskými. Nastoupiv roku 1080. na trůn královský k radosti všeobecné, horlivě počal konati úkol života svého, který záležel v tom, aby hříšné obyčeje pohanské nadobro vykořenil z lidu většinou pokřtěného již za předků jeho. K tomu konci přede vším sám byl vzorem a příkladem poddaným. Vedl život tuhý častými a přísnými posty, žíněné roucho nosil ustavičně na těle, horlivě trval na modlitbách a v nábožném rozjímání, almužny hojné dával chudým, a spravedlnost každému svědomitě hájil a vykonával.

Proti útokům sousedních národů pohanských chrabře a vítězně hájil říši svou a národ svěřený. K národům přemoženým vypravoval hlasatele víry Kristovy, aby z bludů a neřestí pohanských do Církve svaté převedeni byli, a poznali zjevenou pravdu a cnosti křesťanské. On sám pak vítězstvími nestal se hrdým, nébrž navrátiv se z války, první cestu vážil do chrámu Božího; tam královskou korunu složil před křížem svatým, a tak veřejně osvědčil, že uznává Krista za Krále všech králů, a za Pána všech panovníků.

Na chrámy katolické mnoho vynakládal. Kostely starší opravoval a zdobil, nové pak vedlé potřeby stavěl a bohatými dary opatřoval. Duchovní stav měl ve vážnosti veliké, a zjednával mu zvláštní přednosti Za jeho panování osm Dánských biskupů vstoupilo do nejvyšších stavů říšských a na roveň postaveno bylo se členy rodu královského. Od té doby byli biskupové prvním stavem na sněmích říšských i zemských, a nezřídka spatřovali se jakožto kancléři v nejvyšší radě královské.

Toho času žádali Anglové, aby jim Kanut, král Dánský, poslal vojsko na pomoc proti nepřátelům. Svatý Kanut svěřil válečnou výpravu svému bratru Olausovi, který již déle bažil po koruně královské, a tudíž vojsko i lid proti němu bouřil. Vhodnou příčinu poskytoval mu zákon královský, jímžto přikázáno bylo, aby se kostelům desátky odváděly a přísně vymáhaly.

Povstání šířilo se v království každým dnem, tak že král předzvídaje blízkou smrt svou, odešel do kostela svatého Albana v městě Odensee, kdežto přijav svaté svátosti před oltářem kleče a modle se od spiklenců ozbrojených kopím prohnán byl dne 10. července 1086. Země Dánská pro nepravost tu mnohými tresty od Boha pokárána byla; svého věrného služebníka Kanuta oslavil Hospodin zázraky velikými, pro kteréž za svatého v Církvi Páně prohlášen byl.

2. Svatí Marius a Martha, manželové, Audifác a Abach, jejich synové, mučeníci Římští.

Svatý Marius, bohatý Peršan, a manželka jeho Martha s dvěma syny, Audifácem a Abachem, připutovali do Říma za panování císaře Marka Aurelia Antonína (161—180), aby uctili hroby svatých mučeníků. Za pobytu svého v Římě navštěvovali a obsluhovali křesťany žalářované, podporovali je svým jměním, a pochovávali těla umučených. Za tou příčinou byli polapeni a vyzváni, aby obětovali modlám. Ješto pak ani hrozby ani muky přebolestné nedovedly je od Krista odvrátiti, vyvedli je po silnici Korneliově za město, aby popraveni byli. Martha matka důrazně napomínala manžela i syny, aby statečně podstoupili smrt pro Krista. Martha první, po ní pak Marius manžel, a konečně oba synové Audifác a Abach mečem sťati byli. Těla svatých mučeníků katané položili do ohně.

Svatá Felicitas, šlechetná paní Římská, dala ohořelé kosti jejich sebrati a na statku svém pochovati. [1])

3. Svatý Vulstan, biskup Vorcesterský v Anglii.

Léta Páně 1062. Vulstan stal se biskupem Vorcesterským. [2]) Narodil se v Mercii, jednom ze sedmera království v jižním Britansku z rodičův nábožných, a vychován kyl v znamenitém klášteře Burgu. Rodiče jeho: Eastan a Vulgeova,

---

[1]) Svatá Felicitas dne 10. července a 23. listopadu. — [2]) Vorcester (Uuster), hlavní město v hrabství Vorcesterském v střední Anglii.

zavázali se slibem zdrželivosti dlouho před smrtí svou. Za jejich příkladem i syn Vulstan v tom klášteře, kde otec jeho Bohu sloužil, roucho mnišské přijal a jahnem učiněn byl. Zastával v klášteře rozličné služby svědomitě; tuze postil se; dnem i nocí na modlitbách trval, a maličko spával, maje pod hlavou knihu modlitební. Brzo stal se převorem, a když biskup Vorcesterský, Aldred, zvolen byl za arcibiskupa Yorkského, jednomyslně povýšen byl Vulstan za jeho nástupce na biskupském prestolu Vorcesterském za souhlasu přítomných jednatelů papežských. Nepokládaje se hodným té důstojnosti odporoval, až Vulfius, poustevník už čtyřicet roků v jeskyni dlící, jej přísně pokáral, z neposlušnosti vinil, a tak ku svolení přinutil.

Jako biskup neohroženě hájil práva a statky církevní naproti Vilémovi Normanskému, „Podmaniteli“, jenž sobě Anglii roku 1066. podrobil a rukou železnou vládl. S Boží pomocí volnost a statky biskupské stolice Vorcesterské uhájil před králem, jeho miláčkem Lanfrankem, arcibiskupem Canterburyským,[1]) a předními velmoži. Odbojnému panstvu domácímu brannou mocí postavil se, věren králi svému, roku 1074. Podruhé svou věrnost ke králi osvědčil roku 1088., kdy velmožové znovu srotili se proti panovníku Vilémovi. Požehnal vojínům pro krále do boje jdoucím, a ti dobyli vítězství zázračného.

Nashromáždiv sobě znamenitých zásluh o Církev, o svěřence své a o krále, klidně zesnul v Pánu dne 19. ledna 1095.

4. Svatá Eufrasia, panna Nikomedijská, mučenice.

V Nikomedii, hlavním městě Maloasijské země Bithynie, narodila se a žila křesťanská vznešená panna Eufrasia za času biskupa Nikomedijského svatého Anthima,[2]) a za spolucísařův Římských, Diokleciána a Maximiána (286—305). Nevolíc obětovati modlám pohanským, byla ukrutně zbičována a pohanskému muži odevzdána, aby ji zneuctil. Jak mile ji zavřeli ve světnici s nemravníkem pohanem, pomyslila sobě: „Zachovám-li víru svatou, nemine mne smrt; raději tedy podstoupím smrt, pokud jsem nezhano-

---

[1]) Blah. Lanfrank, dne 28. května. — [2]) Svatý Anthim dne 27. dubna.

bena." I řekla k muži tomu: „Slyš, neporušíš-li panenství mé, zjevím ti prostředek, aby ti nemohla uškoditi v boji rána ani střelná ani sečná. Chceš-li zkoušku učiniti, hned ti to dokážu." Pohan svolil. Eufrasia rozpustila svíci v oleji, mastí tou namazala sobě hrdlo a pravila: „Chop se meče, a celou silou udeř na šíji mou, aby se's přesvědčil o působnosti masti té." Pohan uposlechl, ťal a jedinou ranou uťal svaté rekyni hlavu. Tou měrou podstoupila mučenictví pro Krista a zachránila panenství.

Dne 20. ledna.

1. Blahoslavený Benedikt, mnich, poustevník Valumbroský.

Zakladatel řádu Valumbroského, svatý Jan Gualbert[1]), blaženě umřel roku 1073. Za sedmého generála (vrchníka) téhož řádu, svatého Bernarda[2]), žil mnich řádu toho v klášteře svatého Vavřince v Etrurii[3]), jmenem Benedikt, kterýž několik roků ztráviv ve společností bratří mnichův, s povolením svého přednosty odešel do lesa nedalekého, a tam v chatrné poustevně postem, modlitbou a častým bičováním tělo krotil a Bohu sloužil. Jenom na veliké slavnosti církevní přicházel do kláštera. Léta Páně 1107. v příčině té navštívil klášter o slavnosti vánoční, vyzpovídal se skroušeně, přijal nejsvětější Svátost, setrval tam přes slavnost svatých tří králů, jádrně a laskavě napomínal bratry mnichy, a navrátil se do ponstevny, v nížto pokleknuv a ruce pozdvihnuv k nebesům odevzdal Bohu duši. Té hodiny zvony klášterní samy od sebe zvonily. Mniši uhodli význam zázraku toho, šli do poustevny, odnesli tělo blahoslaveného poustevníka Benedikta do kláštera svého, a pochovali ho v kostele. Po 323 létech tělo blahoslavence toho neporušené k úctě všeobecné vystaveno bylo na místě příhodnějším.

---

[1]) Svatý Jan Gualbert, dne 12. července. — [2]) Svatý Bernard, general řádu Valumbroského, biskup Parmský, kardinal, dne 4. prosince. — [3]) Etruria, později Tuscia, Toskana, země papežská na pravém břehu Tibery.

2. Svatý Fabian I., papež, mučeník.

Po svatém Anterovi zvolen byl za biskupa a papeže Římského Fabian léta Páně 236., poněvadž křesťané k volbě papeže shromáždění spatřili holubici, která se mu byla posadila na hlavu.[1]) Zastávalť pak úřad nejvyššího pastýře v Církvi čtrnáct roků horlivě a požehnaně, jak o něm pochvalně svědčí svatý Cyprian. V Římě ustanovil sedm jahnů (diakonů), aby pečovali o chudé, a sedm podjahnů (subdiakonů), aby sbírali důležité události ze života svatých mučeníků Božích, sepsané od sedmi notářů; potvrdil usnešení sněmu čili synody biskupů v Africe proti bludaři Privátovi, a pečoval o křesťanské obce v Galii zřízením misie, vysýláním kněží a hlasatelů svatého evangelia. Svatý Řehoř Túrský[2]) vypravuje, že za panování papeže Fabiana v Galii mnoho kostelů zbudovalo se, a jmenuje výslovně města: Paříž, Tours, Toulouse, Narbonne, Arles, Clermont a Limoges.

Úřadování svatého papeže Fabiana bylo velmi nesnadné a nebezpečné, poněvadž toho času vypuklo jedno z nejkrutějších pronásledování křesťanů za císaře Římského Decia od roku 249., jehož obětí slavnou stal se také sám papež Fabian dne 20. ledna léta Páně 250., byv umučen mezi prvními, kteréž zastihly nelidské zákony vydané na začátku toho roku císařem Deciem proti křesťanům. Rozkázalť císař Decius všem úřadům a soudům, aby mučením všeho spůsobu ctitele jména Kristova vyhubili, a je strachem a trýzněmi opět k domácí (pohanské) bohoslužbě donutili; spolu také hrozil úřadům pokutami děsnými, kdyby rozkazu onoho neuposlechli.[3])

Tělo svatého Fabiana pochováno bylo na hřbitově svatého Kalista u silnice Apiovy vedoucí z Říma do Kapuy, kterouž sami Římané nazvali „královnou silnic," ješto ze samých velkých kamenů vystavěna byla.

Za papežování svatého Fabiana bludař Novatus v rozepři s Cyprianem opustil Afriku a přišel do Říma, aby tam nad Cyprianem zvítězil; avšak blud jeho zavržen byl.

---

[1]) Euseb. histor. círk. kap. 29. — [2]) Tours (Túr), město na levém břehu Loiry ve Francii. Sv. Řehoř v městě tom byl biskupem od r. 574. do r. 595. Histor. Franc. I. 28. X. 31. — [3]) Sv. Řehoř, biskup v Nysse r. 371. In vita Gregorii Thaumat. Opp. Tom. III. pag. 567.

Výroční památka svatého Fabiana od nejstarších časů v Církvi Boží slaví se společně s památkou svatého Sebastiana dne 20. ledna, kteréhož dne i svatý Sebastian, ovšem o třicet osm roků později, korunou mučenickou ozdoben byl. Svatý Fabian i Sebastian vzývají se platně v čas moru, jenž vícekráte zapuzen byl na jejich přímluvu.

3. Svatý Sebastian, plukovník, mučeník Římský.

Svatý Sebastian počítá se mezi mučeníky nejslavnější. Jeho slavnost světila se už za času svatého Ambrože v Miláně, a za čtvrtého století v Africe. I Řekové slaví jeho výroční památku.

Svatý Sebastian narodil se v Narbonně, a v Miláně vychován byl. Jako křesťan vstoupil do vojska Římského, nikoli z náklonnosti k vojančině, nébrž za tou příčinou, aby křesťanům nápomocen byl za nebezpečného pronásledování. U císaře Diokleciána, kterýž nevěděl, že Sebastian jest křesťan, byl pro svůj vzácný rod a pro statečnost i chrabrost v takové vážnosti, že učiněn jest plukovníkem a vůdcem pluku prétoriánského, čili tělesné stráže císařovy. Papež Kájus pak, znaje horlivost jeho pro víru Kristovu, jmenoval jej „obhájcem Církve“, kterýžto název tenkráte poprvé objevil se. Svatý Sebastian skutečně jména toho zasloužil sobě.

V domě Římského měšťana Nikostráta pro víru v Boha Jesu Krista uvězněni byli dva bratří, Marek a Marcelian.[1]) Jak mile pak oba na smrt odsouzeni byli, přiběhli k nim rodiče a manželky, aby je prosbami a pláčem od Krista odvrátili a na živě zachovali. Matka roztrhla roucho své a plačíc mluvila k nim: „Synové moji, smilujte se nad životem, kterýž vás nosil! Kdybyste byli upadli v ruce nepřátel, vrhla bych se na meče jejich, abych vás zachránila. Kdybyste byli v zajetí, nedbajíc zámků a závor, vedrala bych se do žalářů podzemních. A vy dobrovolně vzdáváte se života a chcete jíti na smrt?“ — Stařičký otec Trankvilin, maje hlavu prachem posypanou, mluvil k nim hlasem slabým: „Přicházím se s vámi rozloučit. Nadál jsem se, že vy

[1]) Svatí Marek a Marcelian dne 18. června.

mne pochováte a oplakávati budete, a zatím musím já vám prokázati poslední čest. Ó vy podpory mého velkého stáří, možno-li, aby vám smrt byla milejší než otec váš? Plačte, mužové, nad umírajícími soudruhy svými; pomozte mi, starcové, oplakávati tvrdošíjnost dítek mých! Ó kéžby osleply oči mé, abych neviděl syny své umírati rukou katovou!" — Potom manželky obou odsouzenců, majíce dítky v náručí, úpěnlivě volaly: „Co z nás bude? Co bude z vašich dítek? Kdož bude dědicem našich překrásných statků? Ó vy nemilosrdní mužové, pohrdáte svými rodiči, zahanbujete své přátely, zavrhujete své manželky, odříkáte se dítek svých, dobrovolně vrháte se v meč katův!"

Což divu, že takovými nářky a výtkami znenáhla měknouti počínalo srdce vyznavačův? Znamenaje to vojevůdce Sebastian, prodral se davem diváků a zvolal: „Stateční bojovníci Kristovi! Prosím vás, nedávejte koruny nebeské za milkování zemské! A vy příbuzní, nechovejte se tak zle! Tito neloučí se s vámi navždy; odcházejíť, aby vám připravili stánky v nebi. Život vezdejší není životem pravým; onť klame naděje naše, posmívá se přání našemu, a šálí tužby naše. Bídníkem jest, kdož důvěřuje v život vezdejší! Věřte mi, kdo miluje život vezdejší, ztratí život věčný; kdo ho rekovně Bohu obětuje, získá ho na věčnosti!"

Zoa[1]), manželka domácího pána Nikostráta, po řeči té padla svatému Sebastiánu k nohoum, a poněvadž byla již šest roků němá, posunky a znameními prosila ho za požehnání. Svatý Sebastian zvolal: „Abyste věděli, že jsem služebník Kristův, a že pravda jest, co jsem mluvil: nechť Ten, kterýž proroku Svému Zachariáši ústa otevřel, rozváže jazyk i ženě této!" — V tom okamžiku počala Zoa mluviti: „Požehnána jest řeč úst tvých, a požehnáni jsou všickni, kdož věří slovům tvým! Aj, viděla jsem anjela stojícího u tebe, jenž měl v rukou knihu, v nížto bylo všechno to psáno, co jsi mluvil!"

Nikostrát, vida, že choť jeho zázrakem nabyla mluvy, rozvázal pouta mučeníkům Markovi a Marcelianovi, a kázal jim, aby volně odešli. Oni však nechtěli vzdáti se koruny mučenické. Byliť nejen oni řečí Sebastianovou zase ve víře utvrzeni, ale také jejich rodiče, manželky a příbuzní mocí jeho slov na víru

[1]) Svatá Zoa dne 5. července.

obrátili se. Kněz Polykarp udělil všechněm křest svatý, a všickni dosáhli koruny mučenické. Víru Kristovu přijali také někteří věznové, vladař a soudce Chromacius a jeho syn Tiburcius.

Dioklecian císař, dozvěděv se, že Sebastian Krista hlásá, předvolal jej a řekl: „Ty's byl mezi prvními v paláci mém, a mezi nejbližšími srdci mému. Živil jsem hada za ňádry, nepřítele svého blaha, pohrdatele bohů!“ — Sebastian odpověděl: „Právě k vůli blahu tvému klaním se Kristu, prose ve dne v noci Boha nebeského za spásu říše.“

Rozhněvaný císař, nemoha jej nižádným spůsobem od víry Kristovy odvrátiti, naporučil, aby Sebastian u prostřed ležení vojenského šípy usmrcen byl. Ihned vojáci odvedli a přivázali Sebastiana k sloupu. Svatý mučeník obrátil oči k nebesům a radostivě očekával smrt. Množství šípů vjelo mu do těla. Krváceje omdlel a zůstal v poutech svých viset. Vojáci vrátili se do stanů.

Křesťanka jménem Irena, vdova po mučeníku Haštalovi, chtěla tělo jeho pochovati, ale shledala, že ještě živ jest. I odnesla jej do domů svého, a tam Sebastian zase pozdravil se za několik dnů.[1]) Křesťané Římští radovali se z uzdravení jeho a prosili ho, aby se skrýval. Sebastian však objevil se veřejně před císařem Dioklecianem a zvolal: „Slyš, císaři! Jak dlouho ještě necháš se sváděti zaslepenými modloslužebníky? Jak dlouho ještě budeš jim věřiti, když pomlouvají nevinné křesťany? Věz, modlitby křesťanů zachraňují říši tvou; neboť oni nepřestávají modliti se za tebe a za vojsko tvé!“ — Císař zděsil se těch slov a pravil: „Jsi-li ty Sebastian, jejž jsem zastřeliti dal šípem?“ — Svatý mučeník odvětil: „Ano, ten jsem! Bůh mne uzdravil, abych ještě jednou vydal svědectví pravdě před tebou. Proto před tebou, císaři, a přede vším lidem dosvědčuji, že křesťané jsou nevinni, a vaše usudky o nich jsou nespravedlivy.“

Dioklecian zuřil a dal stráži rozkaz ukrutný, aby jej holemi ubili. Takovým spůsobem krvavým dobyl sobě svatý Sebastian koruny mučenické dne 20. ledna roku 288.

Jeho mrtvolu vhodili pohané do stoky, aby ji křesťané nenalezli a v úctě neměli. Svatý Sebastian však zjevil se ve snách nábožné křesťance Lucině, řekl jí, kde tělo jeho leží,

---

[1]) Svatá Irena dne 22. ledna.

a přikázal, aby je pochovala v katakombách, v podzemních Římských pohřebištích křesťanských. Lucina pochovala tělo, a modlila se třicet dnů u jeho hrobu.

Již na počátku pátého století byl v Římě nad hrobem svatého Sebastiána chrám vystavěn. Jahen Pavel vypravuje, že roku 680. zuřil v Římě mor, kterýž přestal, jak mile v kostele svatého Petra „u okovů“ ke cti svatému Sebastiánu vzdělal se oltář. Od té doby vzývá se svatý Sebastian po veškerém světě křesťanském jako patron proti moru. Vzývání svatého Sebastiana platně osvědčilo se také v Miláně za času svatého Karla Boromejského roku 1575., a jindy v čas moru. Ostatky z těla svatého Sebastiana jsou na mnohých místech. Jmenovitě za Ludvíka Pobožného roku 826. dostal opat Hilduin částku ostatků těch od papeže Eugena II. pro opatství svatého Medarda v Soissonsu (v Soasonu), v okresním městě francouzského kraje Aisneského.

Neděle Devítník.

Mat. 20, 1—16.

Drahý kámen má do sebe tu vlastnost, že na vše strany vylévá záři svou a blesk svůj, a pořád v jiné barvě objevuje se zrakům našim. Drahokamu podobá se Písmo svaté sepsané vnuknutím Ducha Svatého, zvláště pak řeči a podobenství Pána našeho Jesu Krista. Čím více nábožná mysl pozoruje a uvažuje slovo Boží, řeč Kristovu, tím více stránek překrásných a náuk výborných nalézá. I z dnešního podobenství o vinici Páně odevšad zaskvívá se význam hluboký, odevšad prýští se naučení překrásné.

„Podobno jest království nebeské člověku hospodáři, kterýž vyšel na úsvitě, aby najal dělníky na vinici svou.“ Mat. 20, 1. Hospodář jest Bůh“, kterýž chce, aby všickni lidé spaseni byli a k poznání pravdy přišli.“ I. Tim. 2, 4. Vinice Boží jest Církev, světový ústav ku spasení všech lidí a všech národů. Rozličné hodiny znamenají rozličné věky člověčenstva, za kterýchž Bůh povolává národy do služby Své.

Tu pak již, obrátíme-li zřetel nejprvé k veškerému člově-

čenstvu, hodinou první jest doba předpotopná, od stvoření světa, od prarodičův našich Adama a Evy, až do Noema, jejž Hospodin s celou rodinou spravedlivou zachránil v korábu obrovském, když byl vyhubil celé ostatní člověčenstvo hříšné všeobecnou potopou světa. — Hodinou třetí rozumí se doba od Noema až do Abrahama, kteréhož po zmatku Babylonském Hospodin vyvedl ze země modloslužebné, a novou úmluvu učinil s ním. — Hodinou šestou jest doba od Abrahama, Isáka a Jakoba až do Mojžíše, velikého vůdce a zákonodarce národa židovského. — Hodina devátá počítá se od Mojžíše až do narození zaslíbeného Vykupitele světa, Jesu Krista. — Hodinou jedenáctou pak jest celý věk křesťanský až do skonání světa, kdy nastane večer života vezdejšího a poslední všeobecný soud, aby pro veškeru věčnost přijal každý člověk, každý dělník na vinici Páně, svou zaslouženou mzdu.

Najímání dělníků na vinici Páně za rozličných hodin denních však vyznamenává netoliko povolání celého člověčenstva do Církve Kristovy, k poznání pravdy, ale také povolání jednotlivých lidí. Hodina první na úsvitě jest nejoutlejší věk člověka. Hodina třetí jest věk panický a panenský. Hodina šestá a devátá jest věk dospělý. Hodina jedenáctá pak jest stáří, kdy člověku už připozdívá se, kdy život jeho už kloní se ke konci. Večer života jest odchod z tohoto světa, kdy lidé dělníci po různu na soukromém soudu přijímají mzdu za práci života svého podle zásluhy, jak píše svatý apoštol Pavel: „Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý, jak činil, buďto dobré nebo zlé.“ II. Kor. 5, 10.

Jsouť lidé šťastní, kteří hned na úsvitě života svého zemského počínají pracovati na vinici Páně. Dle svědomitého naučení a dobrého příkladu moudrého otce a nábožné matky mnohdykráte již outlé dítko rádo spíná ručinky, rádo Bohu se modlí, rádo o Pánu Ježíši slyší a Boha všude na paměti má. Hodné a výborné dítě takové hned na úsvitě života svého platně a záslužně pracuje na vinici Páně. S dětmi takovými zhusta potkáváme se v životopisech světcův a světic Božích.

Jsouť však také děti, kteréž za outlé mladosti své málo nebo nic dobrého neviděly a neslyšely v domě otcovském, a tudíž až do hodiny třetí zahálely. Tu pak nastává jim doba školního

učení a navštěvování chrámu Božího. Nejdobrotivější Bůh volá a najímá je na vinici Svou. Blaze dětem takovým, jenž bedlivým spolupůsobením rodičů dokonale užijí let školních, a pilně pracovati počnou na vinici Páně, v Církvi Kristově.

Avšak mnoho bývá těch, jenž doby učení a vychování školního neužívají dobře, jenž školu a chrám Boží zanedbávají, a tou měrou až do hodiny šesté a deváté, až do věku panického a mužného zůstávají zaháleči na trhu života vezdejšího. Ani těch Pán Bůh nezavrhuje, ale najímá je na vinici Svou, nabízí jim spůsobem rozmanitým milost. Za toho věku má už každý člověk užívání rozumu svého. Šťasten každý, kdož rozumu svého skutečně užívá k tomu, aby jako panic a muž, jako panna a žena nahradili, což byli promeškali a zanedbali za mládí útlého!

Ale divno a téměř nepochopitelno! Jsou i lidé, kteří jako děti, jako panicové a panny, jako mužové a ženy pořád ještě zahálejí a bez činnosti záslužné zůstávají na trhu života zemského, kteříž pořád ještě nepracují na vinici Páně v Církvi Boží — a co při tom ještě divnějšího? Shovívavý Pán Bůh nezhrdá ani těmito posavádními lenochy, ale v hodinu jedenáctou, kdy už hlava počíná jim šedivěti, přichází k nim a mluví: „Co tu stojíte celý den zahálejíce? Jdětež i vy na vinici mou!“ Mat. 20, 7. A to zajisté jest věcí nejdivnější; obrátí-li se člověk i teprvé za stáří svého celým srdcem k Bohu, činí-li pokání, pracuje-li svědomitě a žije-li jako křesťan věrný a spravedlivý: i jemu dá smilovný Bůh odplatu nebeskou, i jej přijme do věčného království Svého. Jak jasně v podobenství našem zračí se shovívavé milosrdenství Boží, jež byl už za Starého Zákona zvěstoval prorok Ezechiel řka: „Živ jsem já, praví Pán Bůh; nechci smrti bezbožného, ale chci, aby se odvrátil bezbožný od cesty své a živ byl.“ Ezech. 33, 11.

Nechtějmež se podobati těm, kteří v práci na vinici Páně nesli celodenní břímě horka, a tudíž při výplatě mzdy reptali proti hospodáři, vidouce, že i dělníkům pracovavším jenom hodinu jednu dal peníz smluvený za práci celodenní. Dobřeť uvážiti dlužno, že Bůh nečiní ničeho bez příčiny; ale člověk krátkozraký nechápe vždycky svrchovaných záměrů Božích. Odplata v království nebeském nezávisí na tom, jak dlouho kdo Bohu sloužil, nébrž s jakou horlivostí kdo službu tu konal. V knize

Moudrosti 4, 13. čteme: „Dokonav v krátku vyplnil časy mnohé;“ to jest: ač krátký měl život, učinil tolik dobrého, jakoby byl mnohé a drahné časy živ býval.

Mimo to pak z toho, že stejný peníz dán byl dělníkům všechněm, nesluší za to míti, jakoby odplata v nebesích stejna byla pro všecky světce a světice. Jeden peníz jest jeden život věčný pro spravedlivé i kajicníky, a jedno do pekla odsouzení pro hříšníky nenapravené. Všickni svatí dojdou spásy věčné, a to jest ten stejný peníz; ale jako týž peníz mívá větší nebo menší, jasnější nebo temnější lesk: tak podle zásluh rozličných také bude větší nebo menší stupeň slávy a blaženosti jejich. V příčině té výborně učí svatý apoštol Pavel: „Jiná jest jasnost slunce, jiná jasnost měsíce, a jiná jasnost hvězd; nebo hvězda od hvězdy dělí se jasností. Tak bude i vzkříšení mrtvých.“ I. Kor. 15, 41. Podobně píše svatý Augustin: „Nebude tam život jednoho delší než druhého; život věčný bude všem společný; ale jinou mzdu obdrží tam panenská čistota, jinakou utrpení mučenické, a jinakou jiné zásluhy.“ [1])

Kdožkoli tedy za věku nejoutlejšího nebyl horlivým dělníkem na vinici Páně jako svatý Vít, svatý Alois a jiní, a kdožkoli ani za věku dospělého k poznání pravdy nepřišel a život svůj nenapravil opravdovým pokáním jako svatý Augustin a svatá Maria Magdalena: ten a ta zpamatuj se alespoň na sklonku života svého, procitni ze spánku hříšného, a pracuj usilovně na vinici Páně o věčné spáse své. Bůh jestiť milosrdný; Onť v nekonečné dobrotě Své na soudu soukromém i veřejném neocenitelnou mzdu dá v království nebeském každému věrnému dělníku Svému. Vyloučeni z království věčného budou jenom ti, jenž po veškeren život svůj najímáním na vinici Boží pohrdali, a tvrdošíjně od Boha odvracovali se až do skonání svého. Praví Kristus Pán: „Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených.“ Mat. 20, 16. Mnoho jest povolaných, to jest: všickni jsou povoláni; neboť „za všecky umřel Kristus,“ II. Kor. 5, 15., „jenž přišel povolat hříšníků.“ Mat. 9, 13.

Kristus, náš Spasitel a budoucí Soudce, dnešním podobenstvím zmužilosti dodává i těm, kdož byli promařili posavádní

---

[1]) S. August. Serm. 57. d. v. d.

život svůj. Komu bez užitku pro věčnost naprázdno uplynul úsvit života, věk mladistvý: slyš volání Boží o hodině třetí, za věku jinošského a panenského, a bedlivě pracuj na vinici Páně. Kdo snad už prozahálel život svůj až do hodiny šesté a deváté, zloupiv věk panický a panenský květu bohumilého: dej se najmouti na vinici Páně jako muž a otec, jako žena a matka; s milostí Boží ještě dá se nahraditi, co bylo promeškáno a pronedbáno. I ten a ta, jenž v nečinnosti a zahálce hříšné vyčkali svou hodinu jedenáctou, jimžto už jenom jediná hodina zbývá ke hrobu, pokoř se nekonečné shovívavosti a smilovnosti Boží. Nebeský Otec do práce a do služby Své přijímá i slabé starce a chatrné stařenky s řídkými šedinami, a hotov jest dáti jim odplatu radostí nebeských, opravdově-li se na sklonku života svého k Němu obrátí, a upřímně-li káti se budou za hříchy promařeného života, věnujíce zbytek dnů svých svému povolání, své nesmrtelné duši a svému Bohu nejlaskavějšímu. Při každé obtíži cestou započatého pokání povzbuzujte se slovy svatého apoštola Pavla: „Utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, která se zjeví na nás v nebesích.“ Řím. 9, 18.

Poznámka. Neděle Devítník, neděle devátá před Velikonocí, latinsky: Septuagesima, sedmdesátý den před Velikonocí. Touto nedělí počíná v Církvi kající čas, ač nikoli ještě tak přísný a tuhý jako od středy popelečné. Od neděle Devítník užívá se při službách Božích barvy fialové, barvy kajicné, a přestává se zpívati alleluja o mši svaté a o hodinkách církevních, což pak trvá až do Božího hodu Velikonočního, kterýž v předchozí sobotu bílou slaví se trojím alleluja.

Svátek Modlitby Pána našeho Jesu Krista v zahradě Getsemanské.

V úterý po neděli „Devítník“ zvané.

Pán Ježíš ustanoviv při poslední večeři velikonoční nejsvětější Svátost, a předpověděv zapření Petrovo, odešel s učeníky Svými do zahrady Getsemanské u paty hory Olivetské za potokem Cedronem u Jerusaléma, aby se modlitbou připravil na Své umučení a na výkupnou smrt Svou. V zahradě rajské

počalo se otroctví člověkovo, v zahradě Getsemanské počalo osvobození z otroctví onoho Kristem Vykupitelem.

Svatý evangelista Matouš 26, 36—46. vypravuje o veliké události té takto: „Ježíš přišel s učeníky Svými na popluží, kteréž slove Getsemany (lis olivný), a řekl učeníkům Svým: Poseďte tuto, až odejdu tam a pomodlím se. A pojav Petra a dva syny Zebedeovy, počal se rmoutiti a teskliv býti řka jim: „Smutnáť jest duše má až k smrti; pozůstaňtež tuto a bděte se mnou.“ A poodešed maličko, padl na tvář Svou, modle se a řka: Otče můj, možno-li, nechť odejde ode mne kalich tento; ale ne jak já chci, ale jak Ty chceš!“ — Do zahrady Getsemanské následovali Pána toliko tři nejdůvěrnější učeníci: Petr, Jan a Jakob, aby byli očitými svědky Jeho bolesti a modlitby. Tito tři apoštolové viděli Božskou slávu Kristovu na hoře Táborské, proto měli také patřiti na Jeho unížení. Už cestou do zahrady Getsemanské zmocnila se Pána veliká tesklivost a zarmoucenost; proto pravil k učeníkům: „Smutnáť jest duše má až k smrti!“ Hrůza a bolest smrtelná valila se na Pána Ježíše. Onť vševědoucností Svou předvídal Své muky a Svou smrt do podrobna, a hříchové veškerého člověčenstva, za kteréž trpěti a umříti volil, tížili na duši Jeho břemenem nesmírným. K tomu pak ještě přičísti dlužno bolest pro ty člověky, jenž nedojdou věčné spásy, a kterýmž neplatna zůstane ta překrutá smrt Jeho. Za těmi příčinami tak náramně vzrostla mdloba a tesknota Páně, „že učiněn jest pot Jeho jako krůpěje krve tekoucí na zemi.“ Luk. 22, 44. Syn Boží vcházeje na tento svět, mluvil k Otci svému: „Oběti a darů nechtěl jsi, ale tělo spůsobil jsi mi. Aj, jdu, abych činil, Bože, vůli Tvou!“ Žid. 10, 5. 7. Přijav samovolně na Sebe přirozenost lidskou, samovolně podrobil se pocitům nesmírných oněch muk, aby Svou lidskou přirozenost dokázal a neocenitelných zásluh z toho pro Sebe a pro člověčenstvo dobyl. Ponořil se Pán v propast smutku proto, aby odňal hrůzu, kterouž do sebe má smrt, a smrt nám snesitelnou, ba žádoucí učinil, jak u mnohých světců a světic spatřujeme. Nad to pak též ponořil se Pán v propast smutku proto, abychom věděli, jak trpělivě všechna zla snášeti, a jak na modlitbách pro ně potěchy hledati máme.

„Pozůstaňtež tuto a bděte se mnou,“ přikázal Pán učeníkům Svým, „a poodešed maličko,“ na dohození kamenem (Luk. 22, 41),

aby Jej viděli a slyšeli, „padl na tvář Svou," a pokořil se před Otcem nebeským, poslušnost Svou na jevo dal, a modlil se řka: „Otče můj, možno-li, nechť odejde ode mne kalich tento, avšak ne jak já chci, ale jak Ty chceš." Tato svrchovaná poslušnost Kristova měla svrchovanou cenu. Z poslušnosti prýští se všeliká hodnota a zásluha smrti Jeho. „Ne jak já chci, ale jak Ty chceš" — touto modlitbou podává Kristus vítěznou zbraň všechněm těm, kdož strádati a trpěti musejí; zbraní tou překonávají se veškery hrůzy pronásledovatelů a veškery bouře pokušitelů.

Modlitba Kristova prodloužila se. „Když pak přišel k učeníkům Svým, a nalezl je, ani spí, řekl Petrovi: Tak-li jste nemohli jedné hodiny bdíti se mnou? Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení! Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno." — Učeníci, smutkem a tesknotou přemoženi, usnuli, a tudíž naplnilo se Kristu Pánu proroctví: „Očekávám, zdali by mne kdo politoval, a nebylo nikoho; a zdali by mne kdo potěšil, a nenalezám žádného." Žalm 68, 21. Pán vida se opuštěna k Petrovi mluvil, který se byl toho večera nejvíce kasal řka: „Byť se všickni pohoršili nad Tebou, jáť se nikdy nepohorším;" Mat. 26, 33; k Petrovi mluvil, kterýž mezi apoštoly prvním byl, a tudíž před jinými bdíti měl: „Tak-li jste nemohli jedné hodiny bdíti se mnou, který jsem za vás a za celé člověčenstvo se modlil, bděl a krví se potil?" — Vyzval je opět, aby s Ním bděli, ale nad to ještě přikázal jim, aby se modlili, jakoby jim říci chtěl: „Nyní už jde o vás; o spasení vaše tu běží; nastává půtka pro vás veliká a nebezpečná: kterak bez bdělosti a modlitby můžete se nadíti vítězství? Bděte a modlete se, aby vás křehké a slabé člověky minulo pokušení. Duch váš hotov sice jest, ochoten a volen, aby bděl a se mnou se modlil; ale tělo vaše skleslé jest, a tudíž ne může duchu postačiti." Od pádu Adamova nedobrý poměr vládne mezi duchem a tělem člověka; chce-li duch bdíti, tělo vypovídá poslušnost, nemohouc pro nestateč činiti toho, čeho žádá duch; a pro tuto slabost lidskou potřebí jest modliti se, aby nás Bůh všeho pokušení ostříhal a zbavoval, a nám klesnouti nedával v pokušení na nás skutečně nadešlém.

Zase odstraniv se od apoštolův „podruhé modlil se Pán řka: „Otče můj, nemůže-li tento kalich minouti mne, než abych jej pil, staniž se vůle Tvá!" — Tak vlastním příkladem potvrdil Pán Ježíš učení

Své: „Což pak Bůh nezastane vyvolených Svých, kteříž k Němu dnem i nocí volají?“ Luk. 18, 7. Tak vlastním příkladem učí nás, že na modlitbách vytrvávati a neustávati máme.

„I přišel opět a nalezl učeníky, ani spí; bylyť oči jejich obtíženy; a nechav jich, odešel opět, a modlil se potřetí, touž řeč říkaje. Potom přišel k učeníkům Svým a řekl jim: Spětež již a odpočívejte! Aj, přiblížila se hodina, a Syn člověka vydán bude v ruce hříšných! Vstaňtež! Pojďme; hle, přiblížil se, který mne zradí!“

Kristu Pánu modlícímu se k Otci nebeskému „ukázal se anjel s nebe, posiluje Ho.“ Luk. 22, 43. A Pán spatřiv učeníky potřetí spící, bolestně domlouval jim: „Nyní ovšem již nelze déle spáti vám a odpočívati, an jiná příhoda bude vám brániti v tom; neboť už blíží se můj zrádce, Jidáš Iskariotský, aby mne vydal v ruce hříšníků.“

Anjelem od Otce posilněn byv, Pán Ježíš v ústrety šel nepřátelům a vrahům Svým; vedlať Ho poslušnost k Otci a svrchovaná láska k lidem, a tudíž odhodlaně vydával se ve smrt jistou a neodvratnou, aby dokonal spásu lidstva. [1])

Na svátek Modlitby Páně na hoře Olivetské zpívá se následná píseň v hodinkách církevních: [2])

Slovo Otce milované,
Jež k nám věčnou láskou plane,
viz tu k spáse nám se strojiť,
by náš neduh mohlo zhojiť!

Vidouc plačné světa řády,
a chtíc spraviť naše pády,
sehnutým se čelem modlí:
„Otče, hříchy lidstvu prodli!“

V bolestech se hrozných zmítá,
an vše hříchy lidstva čítá:
„Buď ta tíž mně, prosí, sňata,
však staň Tvá se vůle svatá!“

---

[1]) Viz „Překlad a výklad Nového Zákona“ od Fr. Sušila Mat. 26, 36 —
[2]) Sušilovy hymny církevní, druhé vydání, str. 64.

Zármutek Ho těžký trápí,
v moři bolu duši stápí,
s údů svatých, s obličeje
krevný pot se na zem leje.

Anjel s nebe k Němu plíí,
klečícího Pána sílí;
tu zas v Něm se život sbíhá,
v nové síle Pán se zdvíhá.

S Otcem Synu chvála svědčí,
Jenž všech jmen má jméno větší,
Duchu také Těšiteli
sláva, čest se stejně dělí.

Dne 21. ledna.

I. Svatá Anežka Římská [1]), panna, mučenice.

Svatá Anežka hned po svém slavném umučení takové úcty docházela po celém světě křesťanském, že vedlé svědectví svatého Jeronýma[2]) „chvála života její ozývala se všemi jazyky ve všech chrámech.“ Památku její oslavují pochvalně svatí otcové církevní: Ambrož, Augustin, papež Damas, Martin Túrský, Venancius, Fortunat, Řehoř Veliký a jiní. Jmeno svaté Anežky vzývá se v každé mši svaté se jmeny spravedlivých, aby nás Bůh nejvýš milosrdný přijmouti ráčil do jejich společnosti.

Anežka narodila se v Římě z rodičů bohatých. Byla po křesťansku vychována a od mladosti skvěla se bázní Boží a dítěcí zbožností. Z vroucné lásky k Vykupiteli Kristu zavázala se slibem panenství věčného. Mimo to vyznačovala se velikou rozumností, ušlechtilými spůsoby a neobyčejnou krásou.

Když jí bylo třináct roků, spatřil ji syn měšťanosty Symfronia, a zahořev láskou k ní, sliboval jí zlato, perly, drahokamy, skvostné šaty a celé dědictví po otci, stane-li se chotí jeho.

---

[1]) Nazývá se Anežka „Římská“ na rozdíl od blahoslavené Anežky České dne 2. března. — [2]) Epistola od Demetrium.

Anežka odvětila jemu: „Nikdy nemohu chotí tvou býti, neboť jinému již zasnoubena jsem.“ Mladý šlechtic Římský namítal jí: „Kdož by se rovnal vznešeným rodem, krásou a bohatstvím mně, jedinému synu otce, kterýž jest první po císaři?“ — Anežka jala se vychvalovati chotě svého Krista řkouc: „Ženich můj jest krásnější nade všecky mládence smrtelné. Jeho kráse diví se slunce i měsíc. Matka Jeho jest Panna, a Otec Jeho bez ženy. Ženich můj jest nejmocnější; před Ním chvějí se knížata, anjelové Mu slouží, nebesa Mu jsou trůnem, a země podnožím. Dotkne-li se hor, vydávají kouř ze sebe; pohrozí-li moři, utiší se vlny jeho. Dechem Svým léčí a uzdravuje nemocné, slovem Svým křísí mrtvé k životu novému. Ženich můj sám jediný v pravdě bohat jest. Jeho jsou poklady zemské a vzácnosti mořské. Jeho jest zlato všech hor, Jeho jsou perly všech řek, a drahokamy od východu slunce až na západ. Ženich můj sám jediný má lásku pravou; Onť dal všechno za choť Svou. Mně k vůli opustil blaženost nebeskou, za mne život Svůj položil a zvolil Sobě nejbolestnější smrt. On mi dal prsten víry na prst; On mne oblekl v pestré roucho svatých cností; On mne opásal pásem statečnosti; On mi zavěsil náušnice poslušnosti; On mi ozdobil hrdlo perlami Svých milostí; On mi dal přeskvostné náramnice dokonalé sjednocenosti s Ním; On mi ověnčil hlavu nevadnoucím věncem panenským. Krom toho ještě mnohem větší poklady ukázal a slíbil mi, zůstanu-li Jemu věrna. Kterak bych mohla opustiti chotě takového, s Nímžto sloučena jsem věčnou věrností a láskou?“

Mladý šlechtic smutně odešel, a samou touhou roznemohl se. Lékaři přivolaní uznali, že láska ranila mu srdce. Otec s nejvzácnějšími přátely svými ihned odebral se k Anežce, aby ji požádal za manželku synu svému. Anežka však odpověděla: „Jsouc jinému zasnoubena, nemohu státi se chotí syna tvého!“ — Symfronius otec snažil se, aby ji vábnými sliby a děsnými hrozbami odvrátil od Krista. Vida se ale sklamána odešel a dal ji přivésti před stolici soudnou. Anežka ochotně šla. Když ji vyzvali, aby se Krista odřekla a bohům pohanským obětovala, pravila: „Mám-liž hlavu kloniti před vašimi bůžky nesmyslnými, a uraziti velebnost jediného Boha svého? Jakož nemohu syna tvého za chotě míti, tak nemohu mrtvým modlám obětovati.“

Symfronius řekl: „Kdybych nešetřil mladosti tvé, přísně potrestal bych urážku spůsobenou bohům!“ — Anežka pak odvětila: „Nevymlouvej mladost mou, neboť víra nesídlí v letech, nébrž v duchu nesmrtelném. Hrozíš mi hněvem bohů svých; nuže, učiň, aby mluvili a mně rozkázali klaněti se jim!“

Symfronius rozhněval se a zvolal: „Vol sobě; buď půjdeš mezi panny vestálské a staneš se kněžkou,[1]) nebo v tom okamžení zavedena budeš do domu hanby.“ — Anežka odvětila: „Kristu zasnoubena jsem a sloužím Bohu všemohoucímu. Známť moc a sílu Pána Boha svého, a nelekám se hrozby tvé. Anjel Páně mocnou rukou bude mne chrániti. Kristus, Jejž neznáš, jest mi hradem nedobytným. Bohové tvoji jsou z mědi, z níž by se nádoby, a z kamene, z něhož by se dlažba měla hotoviti. Bůh nepřebývá v mědi a kameně, nébrž na nebesích.“

Rozzuřený soudce kázal, aby odvedena byla do domu hanby a hříchu. K tomu konci dal ji do naha svléci. Anežka modlila se, a hned narostly jí vlasy tak hojné a dlouhé, že jako řásné roucho kryly jí celé tělo. Ani zázrak ten neobměkčil Symfronia.

Jakmile svatá panna vkročila do domu hříchu, anjel Boží stál při ní a nebeskou září zaskvěla se komnata. Syn soudcův s několika smělými soudruhy přišel do domu toho. Soudruzi, spatřivše dům ozářený a klečící pannu rouchem sněhobílým zahalenou, zděsili se a utekli. Syn měšťanostův ale odvážil se až k ní, a anjel ihned usmrtil jej.

Otec Symfronius, uslyšev to, zoufale přiběhl a pannu prosil, aby se modlila k Bohu svému, a jedinému synu vyžádala život. Anežka modlila se, mrtvý syn obživnul, a odcházeje mluvil k lidu: „Jediný jest Bůh na nebi, Bůh křesťanův! Sláva Bohu a Jeho Synu Ježíši Kristu!“

Symfronius zázrakem tím změněn, propustiti chtěl pannu svatou. Ale pohané hrozili, že jej obžalují. Jako druhdy Pilát slaboch, vyhověl i Symfronius lidu zaslepenému a odevzdal soud Aspasiovi, kterýž upokojil lid slibem, že pannu bohům rozhněvaným v oběť dá. Na hranici zapálenou dal ji uvrhnouti,

---

[1]) Vestě, bohyni rodinných poměrů a obce, již druhdy král Římský, Numa Pompilius, ustanovil kněžky čili panny vestalky, slavnými obřady posvěcené, aby opatrovaly posvátný oheň bohyně té.

ale plameny uhasly. Na kolébku rozpálenou vložili ji, ale Anežka nepocítila bolesti, nébrž usmívajíc se, pravila: „Nyní opět jsem tím, čím jsem bývala — dítětem. Ó blaze mně! Maličkých jest království nebeské!“ — Konečně pak odsouzena byla na smrt mečem. Kat se chvěl, ale svatá panna dodala mu zmužilosti řkouc: Nenech nebeského Ženicha mého, Jesu Krista, déle čekati na mne! K Němu, k Němu pospíchám! Proč prodléváš? Slituj se nade mnou, kteráž touhou neukojitelnou práhnu po nebi, a veškerou silou svou zasaď mi ránu!“ Sklonila hlavu a statečně přijala ránu smrtelnou.

Stalo se léta Páně 304. Rodiče pochovali tělo dcerušky své na zahradě, a modlívali se do půlnoci u hrobu drahého. Jedné noci zjevila se jim svatá Anežka se sborem panen, majíc beránka na ruce a pravila: „Neoplakávejte mne, jako bych byla zemřela; ale radujte se, neboť s těmito pannami mám skvoucí sídlo v nebi u Toho, kterého jsme na zemi celým srdcem milovaly.“

Nad hrobem svaté Anežky brzo zbudován byl chrám, doposud památný pro mnohé starožitnosti křesťanské. Tam každoročně světí se dva beránci, z jichžto vlny zhotovují se pallia arcibiskupská. Jsouť to pásy vetkanými křížky ozdobené, kteréž papež posýlá arcibiskupům na znamení úřadu vznešeného.

V hodinkách církevních ke cti svaté Anežky jsou vyňatky z její umučení, jež pocházejí od svatého Ambrože. Svatá Anežka vyobrazuje se s beránkem na pravici a s lilijí v levici. Výroční památka její koná se v Církvi Boží dne 21. ledna.

V církevních hodinkách ku chválám zpívá se píseň svatého Ambrože jak jindy na svátek panen:

Koruno všech panen, Kriste,
narozený z děvy čisté,
jenž jsouc matkou byla pannou,
poslyš prosby, co ti planou.

Chodíš mezi lilijemi, [1])
obdán čistých panen sněmy,
a jsa chotěm slávou strojným,
chotím splácíš darem hojným.

---

[1]) Píseň Šalomounova, 2, 16.

Kamkoli Tvá láska ráčí,
panen sbor vždy s tebou kráčí,[1])
chválu Tvoji s plesem jeví,
sladké Tobě hudou zpěvy.

Pokorně zde prosíme tě,
smyslům našim uděl v světě
nepoznati rány žádné
od nákazy nepořádné.

Nechť čest, chvála, moc i sláva
Otci, Synu vždy se dává;
Svatému též Duchu vděky
vzdávejte se po vše věky.[2])

2. Svatý Epifanius, arcibiskup Salamiský, učitel církevní.

Svatý Epifan narodil se okolo roku 310. ve vesnici Besandukn nedaleko města Eleutheropolis v Judsku, v Palestině. Za jeho věku chlapeckého svatý Hilarion zaváděl v Palestině mnichy, jenž rychle šířili se a veliké úcty požívali. Epifan byl od mnichů vyučován, obcoval se svatým Hilarionem, a tudíž záhy umínil sobě, že bude mnichem. Za tou příčinou odebral se do Egypta, kde toho času bylo mnichů nejvíce a nejvýtečnějších. Tam brzo proslavil se přetuhým životem a horlivým pěstováním bohovědy. V Egyptě stýkal se s bludaři Gnostiky, jenž jej zvláště svými ženskými členy přilákati hleděli, tak že jednoho dne nástrahám vymknul se jen spůsobem Josefa Egyptského.

V Egyptě mnoho roků pobyl, pak ale v otčině své založil zvláštní klášter, který po třicet let jako opat spravoval a na kněžství vysvěcen byl.

Pověst o jeho svatém životě rozhlásila se z Palestiny do zemí sousedních, tak že biskupové ostrova Cypru jej okolo roku 367. zvolili za arcibiskupa pro město Salamis, tenkráte „Konstancia“ zvané, poněvadž ho císař Konstantin po silném zemětřesení nově zbudoval.

Jako arcibiskup podržel Epifan roucho mnišské a život mnišský. Časem dle možnosti navštěvoval i svůj klášter v Palestině. Bylť pak v takové vážnosti, že lid, kdekoli ho spatřil, k němu se tlačil, a nitky z jeho roucha trhal, aby je jako ostatky v uctivosti měl. Mnozí líbali mu ruce i nohy, a matky prosívaly

[1]) Zjev. 14, 4. — [2]) Hymny církevní od Sušila. Druhé vydání str. 182.

ho, aby dětem jejich požehnal. Byl obdařen darem zázraků. Bludaři Ariáni ze všech pravověrných biskupů jen na něho neodvážili se. Chudým a nuzným neunavně dobře činil. Bludy až vášnivě nenáviděl, tak že na př. od každého pravověrce odvrátil se, byl-li ctitelem Origena, ač každý čtenář ze spisův Origenových mnoho dobrého mohl sobě vybrati, a při tom nemusel přisvojiti sobě jeho chyby, poklésky a omyly. Z toho mu nemilé spory vzešly. Proti Origenistům svolal biskupy ostrova Cypru na poradu, a s uchvalami porady té odebral se i na sněm do Cařihradu. Ale nedočkav se zahájení jeho, odešel, a pravil biskupům k lodi jej doprovodivším: „Zůstavuji vám město a odcházím. Mámť pilno, velice pilno!“ Tušil blízkou smrt svou, a zemřel tou cestou zpáteční roku 403.

Svými spisy pojistil sobě svatý Epifan trvalou a vděčnou památku v potomstvu. Napsalť dílo věroučné, jež bylo křesťanům pravou kotvicí v bouřích Arianských. V jiném hlavním díle svém vyvrátil všechny tehdejší bludy, aby křesťany zachránil před pobloužením ve víře. Krom toho sepsal také pojednání o měrách a váhách, o nichžto v Písmě svatém zmínka se děje.

3. Svatý Epifanius, biskup Pavijský.

Svatý Epifanius narodil se v Pavii, městě Italském roku 439. z rodičův šlechtických. Matka jeho, Fokaria, byla příbuzna svatému biskupu Myroklovi.[1]) Epifanius učiněn lektorem (čtenářem) při kostele v Pavii, a za dozoru horlivého biskupa Krispina krásná duše v krásném těle výborně prospívala vědou a pobožností. Biskup přijal jej do počtu notářův (zapisovatelův), osmnáctiletého jinocha vysvětil za podjahna a po dvou létech za jahna. Tudíž jahen Epifanius spravoval jmění církevní a starému biskupovi jako věrný pomocník po boku byl. Nuzní a utiskovaní měli v něm laskavého podporovatele a orodovníka.

Po smrti biskupa Krispina 466[2]) sedmadvacetiletý Epifanius jednomyslnou volbou lidu a duchovenstva na stolici biskupskou povýšen a v Miláně vysvěcen byl.

Mluvě ponejprv jako biskup k duchovenstvu svému pravil:

---

[1]) Svatý Myrokles dne 12. září. — [2]) Svatý Krispin dne 7. ledna.

„Šetřte obcování moje. Vidouce na mně něco nedůstojného, napomeňte mne, nestrachujíce se knížete církevního.“ Svěřencům svým byl pastýřem dobrým. Sám na sebe přísný — jenom v poledne jídal trochu zelenin a píval maličko vína. Noci z větší části trávíval na modlitbách; služby Boží konal vzorně. Takových biskupů bylo Církvi potřebí, an Západní říše Římská dodělávala, aby strany se potírající smiřovali a záhubu od národů odvraceli. Biskup Epifanius byl pravým anjelem míru. Jako poslanec požehnaně působil u velmožů, králů a císařů. Když roku 476. Odoaker, velitel žoldnéřův německých ve službě císařů Západořímských, dobyl Pavie a ji vydrancoval, přijav jméno krále Herulů, Skirů a Turcilingů: biskup Epifanius z poroby vyprostil své sestry: Luminosu a Honorátu [1]), jeptišky, a mnoho měšťanů i měšťanek; neboť král Odoaker, ač byl Arián, u veliké vážnosti měl biskupa svatého.

Mocná jeho láska nejskvěleji osvědčila se za války mezi Odoakrem a králem Ostrogotův, Theodorichem. Král Theodorich spatřiv biskupa Epifania poprvé v Miláně, zvolal: „Ajhle muž, jemuž rovného nemá veškeren Východ!“ K jeho přímluvě propouštěl zajatce na svobodu a slevoval daně. Už za Odoakra obnovil rozbořené kostely v Pavii; po vítězství Theodorichově znovu vystavěl pobořené město.

Maje teprvé 58 let věku svého, dokonal činný a záslužný život svůj roku 497.

Léta Páně 962. převezl biskup Otvín tělo svatého Epifania do Hildesheimu, hlavního města v německém knížectví Hildesheimském, nyní okresu Hanoveránského.

4. Svatý Patroklus, mučeník Troyeský.

Troyes (Troá), nyní hlavní město kraje Aubeského (Obského) ve Francii na řece Sekvaně, jest rodištěm svatého Patrokla. Za Římského císaře Aureliana dne 21. ledna 275. podstoupil mučenictví pro Krista.

Patroklus, znamenitý muž, měl dům po rodičích zděděný asi dvě stě kroků za městem. Byl učený a nábožný; horlivě trval

[1]) Svatá Honoráta dne 11. ledna.

na modlitbách, každé hodiny klekaje před Hospodinem. Jednou za den dobou večerní jídal. Vdovy a sirotky hojně podporoval. Křesťané všickni milovali jej tím více, ješto Bůh obdařil ho darem zázrakův.

Císař Aurelian, přišed do Troyesu (Troá) a uslyšev o Patroklovi, dal jej k sobě přivesti a neslušně mluvil o náboženství křesťanském. Patroklus mlčel. K otázkám císařovým pak odvětil: „Jmenuji se Patroklus a klaním se Bohu živému a pravému.“ Císař sliboval mu důstojnost a bohatství, bude-li se bohům jeho klaněti. Ješto pak Patroklus věren zůstal Kristu, kázal jej spoutati a do žaláře odvesti.

Čtvrtého dne opět postaven byl před stolici soudnou. Císař vyzval jej, aby bohům obětoval a sebe zachránil. — Patroklus připomenul mu soud Boží a tresty věčné. — Císař: „Tělo tvé, krev tvá a všeliké tresty v moci mé jsou.“ — Patroklus: „Tělo mé můžeš mučiti; ale duši mou nezničíš!“ — Císař: „Nebudeš-li se klaněti Apolovi, Joviši a Dianě, dám tě mučiti a usmrtiti.“ — Patroklus nedal se zviklati, a odsouzen byl na smrt mečem.

Odváděli ho na břeh Sekvány. Patroklus modlil se. Biřicové poraženi byli slepotou, a Patroklus přešel na protější břeh chvále Boha. Kati, bojíce se hněvu císařova, vyhledali, mečem usmrtili jej, a zůstavivše tělo jeho odešli. Dva starcové, jimž Patroklus almužny dával, odnesli tělo jeho. Za tmavé noci pochovali je Eusebius kněz a Liberius jahen. Jak mile pak přestalo pronásledování křesťanů, kněz Eusebius zbudoval nad hrobem jeho kapličku.

5. Svatý Pavel I., papež.

Papež Pavel I. byl nástupcem svého bratra Štěpána III. na Stolici Římské roku 757. Pavel I. měl důkladné vědecké vzdělání, založil několik kostelů, zaváděl ve Francii kostelní zpěv Římský, noční dobou navštěvoval nemocné, chudé a vězny, aby je těšil a jim almužny přinášel. Vynasnažoval se, aby Byzantského (Cařihradského) císaře Konstantina Kopronyma (Necudu) odvrátil od rouhavého pronásledování ctitelův obrazů posvátných.

Nemoha se po dobrém ubrániti lsti a násilí Longobardův za Desideria krále, hledal papež Pavel pomoci u Pipina ve Francii,

jehož dceři Gislaně byl kmotrem křestným. Roku 767. vypravil papež Pavel šest vyslanců svých do sněmu v Gentilech francouzských, jejž byl Pipin svolal, aby se uklidil spor s císařem Byzantským v příčině ctění obrazů a věrouky o Duchu Svatém. Pravé učení katolické v obou těchto otázkách statečně hájilo dvanáct nejučenějších biskupů francouzských i na sněmu Římském, jejž brzo po synodě Gentilské slavil papež Pavel I., kterýž dne 21. ledna 768 v Pánu zesnul, a pro své cnosti rekovné za svatého prohlášen byl. Výroční památka jeho připadá v Římě na den 28. července.

Dne 22. ledna.

I. Svatý Vincenc, jahen, mučeník, a jeho biskup Valerian, Španělové.

Španělové za prvních věků po narození Páně náleželi k nejvzdělanějším národům v říši Římské. Dle ústného podání hlásal tam svatý apeštol Jakob, syn Zebedeův, evangelium Kristovo, kteréž nalezlo mnoho horlivých vyznavačů, tak že země ta vykázati se může četnými mučeníky z prvních dob křesťanských. Za císaře Nerona (54—68.) křesťané i ve Španělsku byli pronásledováni, o čemž svědčí nápis na pomníku, jenž císaři tomu díky vzdává za to, že prý očistil zemi od těch, kteří lidstvu novou pověru vnucovali. V národě tak vzdělaném arciť navzdor tomu křesťanství brzy opět šířilo se, tak že na konci třetího století již každé větší město Španělské mělo biskupa. Na začátku čtvrtého století (za panování císaře Diokleciána (284—305), jmenovitě pak za dvou posledních roků vlády jeho (303—305). množství křesťanů obětovalo život pro Krista, v jichžto čele skví se svatý Vincenc v Saragose.[1]) Jeho umučení sepsáno hned po ukončeném pronásledování Diokleciánském. Souhlasně s tím sepsáním opěvá svatého Vincencia Prudencius[2]), a slaví jej

---

[1]) Saragosa, za nejstaršího času Salduba. — [2]) Prudentius narodil se roku 348., byl advokátem a dvakrát náměstkem císařovým ve větších městech; pak vojenským dvorním důstojníkem u císaře Theodosia I., a konečně spisoval básně pro starý věk křesťanský velmi důležité; mezi nimi jsou chvalozpěvy o svatých mučenících.

svatý Augustin i jiní otcové církevní mnohonásobně. Jest pak obsah oněch zápisů mučenických tento:

Vincenc narodil se v Saragose. Otec jeho jmenoval se Euthicius a matka Enola, manželové velice vážení. Za útlého mládí požíval pečlivého vychování v domě otcovském, později pak, pod správou biskupa Saragoského Valeriana oddával se vědám duchovním i světským s pilností vzornou a s prospěchem velikým. Pro své cnosti a vědomosti vysvěcen byl za arcijahna čili arcidiakona. Biskup Valerian těžko a nejasně mluvil, Vincenc pak znamenitou výmluvností obdařen byl; proto mu biskup svěřil úřad kazatelský a učitelský, jejž horlivě a požehnaně zastával.

Toho času nastalo za císaře Diokleciána strašné pronásledování křesťanů, kteréž více méně zuřilo ve všech zemích říše Římské. Ve Španělsku stal se vladařem Publius Dacianus, a měl vladařské sídlo své v městě Valencii.[1]) Vladař maje od císaře nejpřísnější rozkazy proti křesťanům vůbec, a zvláště proti kněžím, dal biskupa Valeriana a jeho arcijahna Vincence těžkými řetězy spoutati a do Valencie přivesti. Po cestě úmorné zavříni byli do žaláře, anižby se jim bylo popřálo sebe menšího občerstvení.

Vladař Dacian obávaje se, žeby zajatci mohli po trapné cestě v žaláři umříti a tak vyhnouti se mukám pro ně už vymyšleným, dal je postaviti před soudnou stolici. Vida pak, že jsou zdrávi a spokojeni, pokáral žalářníka za to, že je tak dobře živil. Bláhovec nevěděl, že Bůh živí a sílí ty, kdož Ho milují. Pak vytýkal biskupovi Valerianovi činnost jeho, připomenul mu zákony císařovy, a vyzval jej, aby zákonů těch pro příklad ostatním křesťanům poslušen byl. Vincenciovi projevil soustrast svou pro jeho vzácný rod a mladý věk. Oběma pohrozil mučením a smrtí, kdyby neuposlechli a Krista nesřekli se.

Biskup Valerian mlčel. Vincenc pak promluvil k němu řka: „Otče, dovolíš-li mi, odpovím soudci!“ Biskup pravil: „Již dávno svěřil jsem tobě hlásání slova Božího; nyní nařizuji, aby's mluvil za oba nás!“

---

[1]) Valencia, hlavní město provincie téhož jména ve východním Španělsku na pravém břehu řeky Guadalaviaru, asi hodinu cesty od jeho ústí do Středozemního moře.

Svatý Vincenc obrátiv se k Dacianovi řečnil: „Vyzval jsi nás, abychom zapřeli víru svou. Věz, že pro křesťana největším jest zločinem, odstoupí-li v nejmenším ode ctění Boha pravého. My jsme křesťané, služebníci jediného Boha pravého, jenž jest věčný. Nelekáme se tvých hrozeb a trestů, a jsme hotovi, život svůj vydati za pravdu. Muky pojistí nám korunu, a smrt dá nám život věčný. Mučiž to tělo naše smrtelné; náš nesmrtelný duch zachová nezlomnou víru ve Stvořitele věčného. Had jedovatý, jenž záviděl blaženost prvním lidem v ráji, pohání vás, abyste muky a smrt strojili nevinným křesťanům. On zařídil na světě modloslužbu místo ctění Boha pravého, poněvadž nepřeje lidem blaženosti nebeské, z nížto pro pýchu svou byl vyvržen. Ano ďábel jest hlavním protivníkem křesťanův! Ponechej sobě bohy ze dřeva a z kamene; my máme jen jednoho Boha, jen jednoho Spasitele, Jesu Krista!“

Popuzený soudce Dacian potrestal biskupa Valeriana vyhnanstvím, Vincence však hroznými obsypal mukami. Dalť mu tělo až ku vnitřnostem rozsápati, bičovati, páliti, a konečně s nohama do špalku sevřenýma na ostré střepiny ve tmavém žaláři uvrhnouti. V děsném utrpení tom svatý Vincenc statečně vyznával jediného Boha Otce, Syna a Ducha Svatého, a vybízel ukrutníka, aby neustával v ukrutnosti své.

V žaláři zjevila se na něm milost a všemohoucnost Boží. Žalář zaskvěl se nebeským světlem, špalek oddělil se mu od nohou, ostré střepiny posypány byly něžnými květinami, anjelové Boží těšili jej korunou života věčného.

Strážníci, vidouce zázraky ty, obrátili se na víru v Krista. Dacian ale tím více rozvzteklil se, dal svatého mučeníka na dobré lůžko přenesti a pěstovati, aby jej později ještě hůře trýzniti mohl. Nedočkal se však této pekelné radosti. Svatý Vincenc blaženě skonal a duši svou Bohu odevzdal.

Křesťané, jimž obrácení strážníci přístupu k němu přáli, líbali rány mučeníka svatého, a namáčeli šátky své v jeho krvi, aby je potomkům k uctění zůstavili. Marna byla snaha Dacianova, aby svaté tělo jeho křesťanům odcizil, a jej o čest mučenickou oloupil. Kázal tělo mučeníkovo vyhoditi za stravu dravcům; ale dravci nedotekli se ho. Poručil uvrhnouti ho do hlubiny mořské; ale vlny vynesly ho na břeh, odkud jej křesťané odnesli, a nejprvé

v malé kapličce, a po ukončeném pronásledování Diokleciánském v kostele u Valencie uctivě pochovali.

Umučení svatého Vincencia událo se léta Páně 304. Na obrazech představuje se v rouše jahna, maje u sebe rožeň a krkavce, jenž byl tělo jeho bránil proti dravcům.

2. Svatý Anastasius, mučeník, Peršan.

Svatý Anastas, Peršan, nežli přijal křest svatý, jmenoval se Magundat, a sloužil ve vojsku Khosrua, krále Perského. Za císaře Byzantského (Cařihradského) Heraklia, putoval do svaté země a do Jerusaléma. Toho času v Cesaree Palestinské pro Krista byl žalařován a bit.

Navrátiv se do Persie, říše Asijské, pro víru křesťanskou, kterouž horlivě zvěstoval krajanům svým, rozličným spůsobem trápen a mučen, konečně ale k rozkazu krále Khosrua spolu s jinými sedmdesáti křesťany sťat byl léta Páně 628.[1])

Ostatky tělesné tohoto svatého mučeníka nejprvé přenesly se do klášterního kostela v Jerusalémě, jehož řeholu byl jako poutník přijal, a později do Říma, kdežto uloženy jsou ve chrámě kláštera „ad aquas Salvias."

3. Svatý Gaudenc, biskup Italský.

Brescia, starořímská Brixia, krajské město v Lombardii při patě Alp u řek Mella a Garza, měla na konci čtvrtého a na začátku pátého století svatého biskupa Gaudence. Po smrti biskupa Filastra[2]) roku 387. byl za biskupa zvolen, ale nechtěl důstojnost tu na sebe vzíti; přijal však konečně břemeno, jehož se lekal, když jej k tomu donutila láska lidu a prosba biskupův Italských, zvláště pak prosba svatého Ambrože, biskupa Milánského. Svatý Gaudenc byl vždy přítelem svatého Ambrože.

---

[1]) Khosru Parvis čili Chosroes II., vnuk a nástupce Khosrua Nuširvana, velikého panovníka a slavného dobyvatele. Khosru Parvis proslavil se válkami výbojnými; vojsko jeho leželo dvanáct let táborem u Cařihradu; byl nesmírně bohatý a rozmařilý; měl sídlo své v Dastagerdu východně od Tigrisu. Císař Heraklius jej přemohl, a svrženého s trůnu zavraždil nejstarší syn Siroa (Šerny) roku 628. — [2]) Sv. Filaster dne 18. července.

Roku 404. a 405. s jinými biskupy latinskými poslán byl do Cařihradu, aby se přimlouval za pronásledovaného svatého Jana Chrysostoma. Svatý Gaudenc dokonal běh života záslužného léta Páně 427. Některá příležitostná a věroučná kázaní jeho dochovala se až na naše doby a pojistila mu jméno starokřesťanského spisovatele.

4. Svatá Blesila, vdova Římská.

Blesila, nejstarší dcera svaté Pauly[1]), již po sedmém měsíci ovdověla v Římě. Později těžce onemocněla, a za nemoci své poznala hrůzy smrti a marnost věcí pozemských. Když opět vyzdravěla, vydala se na život nový. Dříve trávívala mnoho času před zrcadlem, aby se dala od služebných strojiti. Nyní byl jí Kristus zrcadlem. Hlavu zahalila sobě závojem; šatila se prostince jako služky její; šperky své prodala a peníze ztržené rozdala chudým. Ve dne v noci modlila se a říkala žalmy. Jak od nemoci své zbožně a kajicně žila, tak i šťastně v Pánu zesnula roku 383.

5. Svatí mučeníci: Manuel, Jiří, Petr, Lev, biskupové; Parod, kněz; Jan, Lev, setníci; Gabriel, Sionius a jiných 377 v Bulharsku.

Na počátku devátého století objevil se na poli dějin mohutný panovník Bulharský Krumus. Říše, nad níž panoval, zahrnovala v sobě nejen Bulharsko a Valachii, ale také celé Potisí až k Pešti a Tatrám. Krumus založiti chtěl říši Bulharskou, kterážby se rozkládala od Bosporu přes celý poloostrov Balkánský až k pramenům Tisy. Proto mínil dobyti Cařihradu (Konstantinopole). Za války s Řeky Krumus zmocnil se důležitého města Srědce, nyní Sofie, roku 809. Císař Řecký, Nikofor, vpadl do Bulharska a vypálil Krumův Dvorec knížecí, byl však v úbočí Balkánu zaskočen a tak sevřen, že zvolal: „Nestaneme-li se ptáky, neznikneme nebezpečí.“ Dne 25. července 811 skutečně zahynul císař zbraní Bulharskou s táborem veškerým. Z lebky jeho stříbrem obložené bojarové Bulharští na hodech bývali častováni. Krumus

[1]) Svatá Paula, vdova, dne 26. ledna.

dobyl města Debelty, nynější Zagory, zmocnil se Mesembrie roku 812., a u Adrianopole 22. června 813 porazil Byzantince. Maje vyjednávati s Byzantskými jen rychlým koněm ušel zrádnému úkladu. Rozlícení Bulharové poplenili okolí Byzantské a jiných měst, schytali mnoho zajatých po Thrácii a Macedonii, a odvedli je do Uher roku 813.

Zajatci, mezi nimi biskupové a duchovníci nahoře jmenovaní, horlivě šířili křesťanství mezi Bulhary pohanskými. Krumus vypravil se s vojskem velikým, složeným z Bulharů, Avarů a Slovanů na Konstantinopoli, kdežto zemřel dne 13. dubna 815.

Krumův nástupce, Mortagon, vida, že Bulharové stávají se křesťany, zahořel hněvem a povolal k sobě zajatého arcibiskupa Adrianopolského, Manuela a soudruhy jeho. Snažil se nejprvé slovy pochlebnými od víry křesťanské je odvrátiti. Vida pak, že toho nedosáhne žádnými sliby a hrozbami, dal je zmrskati a zavražditi léta Páně 818. Manuelovi usekli obě ruce a pak mu tělo rozpoltili mečem, jímžto i ostatní spolumučeníci pro víru zahynuli.

6. Svatá Irena, vdova Římská.

Svatý Haštal (Kastulus), dozorce v paláci Diokleciána císaře, hostitel vyznavačův Kristových, dne 26. března podstoupil smrt mučenickou, a zůstavil po sobě vdovu Irenu, ženu nábožnou. Svatý Sebastian[1]) byl mnohými šípy ustřílen a jako mrtvý zůstal ležeti. Svatá vdova Irena[2]) v noci chtěla tělo jeho odnesti a pochovati. Vidouc však, že jest ještě živ, odvedla jej do domu svého a pečlivě starala se o něj, tak že během několika dnů dokonale pozdravil se. Zemřela-li také smrtí mučenickou nebo smrtí klidnou, o tom nemáme žádných zpráv. Památka její světí se v Římě dne 22. ledna.

---

[1]) Svatý Sebastian dne 20. ledna. — [2]) Svatá Irena v rozličných rukopisích má rozličná jména: Herena, Aerena, Syrena.

Dne 23. ledna.

I. Zasnoubení blahoslavené Panny Marie.

Maria Panna, Matka Pána našeho Jesu Krista, tak ouzce sloučena jest s veškerým Božským dílem vykoupení člověčenstva, že předůležita jest každá událost z její života pro celou Církev svatou vůbec, a pro každého věrného křesťana zvlášť. Tudíž ovšem i zasnoubení Marie Panny svatému Josefovi právem vyznamenáno jest zvláštní výroční slavností církevní dne 23. ledna. O významu svátku toho hleďiž každý křesťan katolík náležitě poučiti se, aby víra jeho a cnost utvrzena byla. Pravdy zjevené a věrouky Církve svaté v příčině této vyžadují uvažování bedlivého.

Prvním hříchem v ráji pozbylo veškero člověčenstvo milost Boží a blahoslavenství věčné. Přišlo v moc nepřítele člověkova a v záhubu, z nížto nemohl je vysvoboditi a vykoupiti nižádný člověk, poněvadž každý sám hříchem dědičným znetvořen byl a v porobě vězel. Ani anjel žádný nemohl člověčenstvo vykoupiti, poněvadž jako tvor obmezený nemohl zadost učiniti a náhradu dáti neobmezené, nekonečné a věčné spravedlnosti Boží, kteráž hříchem uražena byla. Jenom Bůh mohl Bohu náhradu dáti, jenom Bůh mohl Boha rozhněvaného smířiti, jenom Bůh mohl člověčenstvo vykoupiti a spasiti.

Avšak Bůh nejvýš svatý nemohl člověkem státi a naroditi se z obyčejné, hříchem prvotným poskvrněné ženy. Ješto pak každý potomek prarodičův, Adama a Evy, ješto každý člověk hříchem dědičným zohyzděn a obřemeněn na svět přichází: musela vyvolená Máteř Spasitelova obzvláštní milostí Boží vyjmuta býti ze zákona toho všeobecného, musela bez hříchu dědičného v životě matky své počata býti. Obzvláštní milostí tou od Boha obdařena byla Maria Panna, kterouž neomylná Církev Kristova za tou příčinou nazývá „Pannou bez prvotného hříchu počatou.“

Bůh nejvýš svatý ale také nemohl spůsobem přirozeným, působením muže hříchem prvotným ztíženého, státi se člověkem; nébrž musil spůsobem mimořádným, nadpřirozeným, z panny čisté a neporušené všemohoucností Božskou naroditi se na svět. Proto dal Hospodin veliké tajemství vtělení a na-

rození Spasitele zaslíbeného předpověděti prorokem Isaiášem řkoucím: „Pán sám dá znamení vám! Aj panna počne a porodí Syna, a nazváno bude jméno Jeho Emanuel, t. j. Bůh s vámi!“ Isai 7, 14.

S druhé strany však byla by těhotností poctivost panny ve zlou pověst u lidu židovského přišla, a dle svědectví svatého Jeronýma „židé byli by ji jako cizoložnici ukamenovali.“ [1]) Byloť tudíž nezdatnou potřebou, aby panenská Máteř Kristova zasnoubena byla muži, kterýžby byl svědkem a prokazatelem čistoty její, svědkem nad všelikou pochybnost vyvýšeným.

Mimo to panenské Matce Kristově bylo potřebí opatrovníka a zástupce na cestách života vezdejšího. Vševědoucí Bůh předvídal, že Augustus, císař Římský, naporučí, aby popsán byl veškeren jeho svět. I Maria musela z Nazareta jíti do města svého rodného, do Betléma, aby se přiznala; a hle, už tenkráte doprovodil Josef zasnoubenou sobě manželku těhotnou. Luk 2, 5.

Vševědoucí Bůh předvídal, že podezřivý král Herodes bude hledati bezživotí Božského Dítěte. Proto opatřil panenské Matce Jeho ochránce svatého Josefa. Když nastalo nebezpečenství, „ukázal se anjel Páně Josefovi ve snách a pravil: Vstaň a vezmi Dítě i Matku Jeho, a utec do Egypta, a buď tam, až povím tobě; neboť bude Herodes hledati dítě, aby zahubil je.“ Mat. 2, 13.

Již z těchto příčin musela panenská Matka Spasitelova zasnoubena býti muži. Ale třetí příčinu zasnoubení Marie Panny udává svatý Ignát[2]) tu, aby narození Páně tajno zůstalo ďábla domnívajícího se, že Ježíš Kristus obyčejem jiných lidí, totiž ze ženy, se narodil; a tudy aby ten škůdce a nepřítel lidí nehleděl hned na počátku Dílo Boží zkaziti; nesnad jakoby moc Boží tomu vyhověti nemohla, ale poněvadž Bůh všady poznávati dává moudrost Svou.

V týž rozum vysvětlil věc naši i svatý Bernard[3]) řka: „Bylo potřebí, aby Maria Josefovi zasnoubena byla, poněvadž tím svaté tajemství přede psy (ďábly) ukryto, snoubencem a chotěm panenství její dosvědčeno, stydlivosti Panny šetřeno, a o její dobrou

---

[1]) Homil. s. Hieronymi Presbyteri Lib. I. Comment. in cap. 1. Matth. — [2]) Epist. ad Ephes. c. 19. — [3]) Čtvrté čtení v církevních hodinkách: „Ex homilia secunda super „Missus est.“

pověst postaráno bylo. Což jest moudřejšího, což důstojnějšího Božské prozřetelnosti? Jedinou tou radou k tajemstvím nebeským připuštěn svědek (svatý Josef), vyloučen nepřítel (ďábel), a bez úrazu zachována dobrá pověst Panny Matky."

Zasnoubencem a chotěm Marie Panny, Matky Boží, od Boha učiněn jest byl Josef, „muž spravedlivý," Mat. 1, 19, poctivý tesař Nazaretský z rodu Davidova.

U židů bylo obyčejem, že nevěsta po zasnoubení celý rok ještě ostávala u rodičů svých, nebo v příbytku svém, nežli uvedena byla do domu ženichova. Za toho času po zasnoubení „dříve nežli se sešli" Mat. 1, 18, t. j. dříve nežli Josef Marii Pannu do domu svého přijal, zvěstoval archanjel Gabriel z rozkazu Božího Panně Marii, „že počne v životě a porodí Syna, a nazve jméno Jeho Ježíš." Luk. 1, 31. Poněvadž pak Maria Panna už před svým zasnoubením zavázala se Bohu slibem ustavičného panenství, řekla žasnouc k anjelovi: „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?" — Anjel Boží ubezpečil ji, že se to stane všemohoucností Božskou, tak že, ač matkou bude, přece pannou býti nepřestane. Jsouť pak slova anjelova tato: „Duch Svatý sestoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tobě; proto, co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží." Luk. 1, 35. Maria pak svolila věčně památným výrokem: „Aj, děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého!" Luk. 1, 38.

Snoubenec Josef, poznav, že Maria nalezena jest mající v životě, chtěl tajně propustiti ji. Tu ale anjel Páně ukázal se mu ve snách, a poučil jej o zázračném tajemství vtělení Syna Božího řka: „Josefe, synu Davidův, neboj se přijmouti Marie, manželky své; nebo což v ní zrozeno jest, z Ducha Svatého jest. Porodíť pak Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš; Onť zajisté vysvobodí lid Svůj od hříchů jejich." Mat. 1, 20. 21.

K tomu rozkazu Božímu vzal svatý Josef Marii Pannu, zasnoubenou manželku, do domu svého, a byl z vůle Boží svědkem a prokazatelem panenské čistoty její, svědkem nad všelikou pochybnost vyvýšeným, byl jí opatrovníkem a zástupcem na cestách života vezdejšího, byl pěstounem a živitelem Božského Dítěte z Marie Panny všemohoucností Božskou narozeného.

Zasnoubení Marie Panny svatému Josefovi vykonáno bylo

vzájemným slibem závazným, že Maria i v manželství tom nedotknuté zachová panenství, a manžel svatý Josef neporušené panictví. Dnes nám Církev svatá na uváženou dává ono důležité a za těch časů mimořádné, ba neslýchané zasnoubení, jehož vyžadovalo vtělení a narození Boha Vykupitele světa Jesu Krista.

Církevní svátek zasnoubení blahoslavené Panny Marie nejprvé počal se slaviti v řádě svatého Františka za papeže Pavla III. (od 13. října 1534 do 10. listopada 1549), kterýž naporučil Dominikánu Petrovi Doré-ovi, aby složil náležité pro slavnost tu hodinky církevní. Papež Benedikt XIII. pak výroční svátek zasnoubení blahoslavené Panny Marie rozšířil po celé Církvi Boží bulou ze dne 22. srpna léta Páně 1725.

2. Svatá Emerenciana, panna, mučenice.

O svaté Emerencianě vypravuje svatý Ambrož, že byla soukojenkou slavné panny a mučenice Anežky Římské, jejíž výroční památka světí se dne 21. ledna.

Svatá Emerenciana připravovala se na křest svatý, a jednoho dne s jinými křesťany modlila se u hrobu svaté Anežky. I přiběhli pohané, a kamením pronásledovali křesťany nábožné, jenž se ihned rozutíkali. Emerenciana sama jediná zůstala tiše a statečně státi, vytýkala pohanům zločinné jednání, a byla od nich ukamenována. Takovým spůsobem došla svou vlastní krví pro Krista vylitou křtu svatého a koruny mučenické.

Na začátku šestnáctého století obnovoval se chrám ke cti svaté Anežce před dávným časem vystavěný, a tu kardinál Pavel Emilius Sfondratus nalezl těla obou panen a mučenic, svaté Anežky Římské a svaté Emerenciany. Papež Pavel V. je vyzdvihl, k veřejné úctě vystavil, a pak opět na starém místě slavně uložil.

Výroční památka svaté Emerenciany koná se v Církvi Páně dne 23. ledna.

3. Svatý Ildefons, biskup Toledský.

V Toledě[1]) z rodičův šlechtických narodil se Ildefons roku 607. Vychován byv ve škole svatého Isidora v Sevile,[2]) vstoupil jako mnich do kláštera Agli v Toledě, a stal se tam opatem.

Po smrti svého strýce Eugena II.[3]) povýšen byl za arcibiskupa Toledského roku 658. Vedlé svědectví jeho nástupce Juliana složil Ildefons mnoho výborných knih, z nichžto se nám dochoval jenom spis „o panenství blahoslavené Panny Marie“, a „o církevních spisovatelích“. Svatý Ildefons zemřel roku 667.

4. Svatá Řehořka (Gregoria), panna Římská.

Za století šestého žila svatá Řehořka v Římě. Proti vůli své měla se vdáti. Den svatebný už byl ustanoven. Utekla do kostela blahoslavené Marie Panny, a žádala, aby v klášteře za jeptišku přijata byla. Ujal se jí ctihodný muž Isák, a pomocen jí byl, aby se jí naplnila žádost její. Nechtíc míti chotě na zemi zasloužila sobě míti Chotě na nebesích.

5. Svatá Markéta Ravenská, panna.

Roku 1442. narodila se Markéta v městysi Ruffio mezi Faenzou a Ravenou.[4]) Jsouc tři měsíce stará oslepla. Od svého pátého roku v letě v zimě chodila bosa, a sotva blížil se jí rok sedmý, už se postila, chudobu milovala, všelikého majetku se odřekla a výhradně toliko z almužen živa byla. Kratičkého spánku užila pouze na holé zemi, větší část noci trávíc na modlitbách. Po celých čtrnáct let Bůh ji tříbil rozličnými chorobami, za kterýchž osvědčovala trpělivost anjelskou. Zlovolné pomlouvače a utrhačky milovala jako dobré bratry a sestry. Svatost děvy

---

[1]) Toledo, hlavní město provincie Toledské ve Španělích v Nové Kastilii na pravém břehu Taja, u starých Římanů Toletum. — [2]) Svatý Isidor arcibiskup Sevilský, dne 4. dubna. — [3]) Svatý Eugen, arcibiskup Toledský, dne 13. listopada. — [4]) Faenza, u starých Faventia, město v Italské delegaci Ravenské mezi Boloní a Jakýnem. — Ravena, hlavní město Ravenské provincie v Italii, bývala sídlem králů Východogotských.

slepé rozhlásila se, a přemnozí přicházeli, aby její slovem a příkladem vedeni jsouce, dopracovali se dokonalosti křesťanské. Mezi těmi byla také svatá Gentila.[1]) Obzvláštní soustrast jevila Markéta s nebohými hříšníky. V lidech zoufalých probouzela důvěru v Boha. Přemnohým vštípila bázeň a lásku Boží. Nikdo neodcházel od ní bez dobré rady, bez útěchy, bez poučení neb pomoci. Chvále vzdávané pečlivě vyhýbala se; z potupy ovšem nespravedlivě jí činěné měla radost. Úžasem naplňovalo každého předpovídání věcí budoucích a konání zázraků, jimiž ji oslavoval Bůh. Markéta Ravenská založila družstvo „Dobrého Ježíše." Členům družstva toho bylo přikázáno: aby vykonali životní zpověď; aby denně rozjímali o věcech svatých; aby často přistupovali ke stolu Páně; aby se chránili pokrytství, marných, planých řečí, lehkovážného posuzování bližních, ješitnosti a pýchy, zlých myšlenek; aby všechno z lásky k Bohu činili a snášeli, aby panny, manželky a vdovy stavu svému přiměřeně dbaly čistoty tělesné i duchovní; aby zlé náklonnosti přemáhaly, zlým příležitostem a společnostem se vyhýbaly; aby byly pokorny; aby se postily a za zemřelé modlily.

Majíc 63 roků po důkladné přípravě vesele a klidně odevzdala duši svou Hospodinu.

6. Svatá Mesalina, panna, mučenice Foliňská.

Mesalina, dcera vznešených rodičů ve Folignu[2]), narodila se léta Páně 236. Za dozoru biskupa Foliňského, svatého Feliciana[3]), vychována byvši, stala se vzorem křesťanských cností zemi veškeré. Roku 249. vojskem zvolený císař Římský Kajus Messius Quintus Trajanus Decius ubíral se vítězně do Říma a meškal několik dnů v krásném Folignu. Uslyšev o horlivé činnosti biskupa Feliciana, odsoudil jej do žaláře tuhého, kdežto pod trestem smrti nikdo nesměl mu poskytovati pokrmu a nápoje. Obyvatelstvo zastrašeno bylo rozkazem tím. Jenom mladistvá

---

[1]) Svatá Gentila dne 28. ledna. — [2]) Foligno (Foliňo), staré Fulginia, město v delegaci Perugia na patě Apenin, kde se křižují silnice z Florencie přes Perugii, z Bologny přes prosmyk Furla, a z Ankony do Říma. — [3]) Svatý Felician dne 24. ledna.

panna Mesalina měla za povinnost svou, aby pro biskupa a učitele svého i život nasadila. Vykonala v kostele svatého Jana Křtitele vroucnou modlitbu, zmužile přinášela mu pokrm a nápoj, a sama také zahořela touhou po mučenictví pro Krista. Svatý Felician vzdal jí díky, utvrdil ji v životě svatém a požehnal jí.

Několikátého dne po tom žoldnéři ji polapili. Soudcové lichotivě přimlouvali jí, aby zapřela Krista. Svatá panna ale podávala jim šíji svou a vyznala, že volí státi se obětí pro Chotě svého nebeského. Katané tak dlouho bili klečící mučenici, až vypustila čistou duši svou za přítomnosti přivedeného biskupa Feliciana, jenž se modlil a jí žehnal.

Křesťané tělo její za tmavé noci odnesli a pochovali v kostele Svato-Janském, kterýž nyní jest chrámem biskupským svatému Feliciánu zasvěceným. Její vlasy doposud ukazují se ctitelům.

Neděle I. po Devítníku.

Luk. 8, 4—15.

Dobou podvečerní scházel se mnohý zástup k Ježíšovi u jezera Genesaretského. Pán vstoupil na lodičku, aby učil lid stojící na břehu. Za první podobenství delšího vyučování posloužilo Pánu pole před Ním se rozprostírající. Na poli tom pozorovati bylo čtverou povahu půdy: s jedné strany stýkalo se pole to s cestou, s druhé strany zabíhalo na skálu, s třetí strany končilo se v trní, a čtvrtá část byla půdou velmi dobrou.

Vševědoucí oko Ježíše Krista, „jenž zpytuje srdce a zkouší ledví člověka,“ Jer. 17, 10., spatřovalo také v zástupu na břehu mořském čtverou povahu srdcí; spatřovalo ji v celém člověčenstvu; a tudíž zástup ten a veškero člověčenstvo objevilo se před Ním jako pole světové, kteréž od počátku až do konce světa osívá se Zjevením Božím. Bůh chce, aby všickni lidé spaseni byli, a proto všady seje; ale spásy věčné skutečně docházejí jenom lidé ti, jenž spolu přičiňují se, jenž s milostí Boží spolu působí, majíce k tomu od Boha rozum a vůli svobodnou.

Vida před Sebou pole se čtverou povahou půdy, a zástup se čtverou povahou srdcí, mluvil Pán Ježíš v podobenství: „Vyšel

rozsevač, aby rozsíval símě své; a když rozsíval, padlo jedno vedlé cesty, a pošlapáno jest, a ptáci nebeští sezobali je." Luk. 8, 5. Jak pravdivo a ze skutečného života vzato jest každé slovo Kristovo, nejlépe ví rolník a zahradník z vlastní zkušenosti. Ztraceno a zmařeno jest každé zrno, každé semeno, kteréž při rozsívání padne na cestu nebo vedlé samé cesty. Cesta nepřeorává a nepřekopává se; semeno tudíž nedostane se do země, a tak buď rozšlape se nohou lidskou, nebo sezobáno bývá ptactvem přilétajícím; užitku žádného nepřináší semeno na cestu hozené.

Dále praví Kristus Pán: „Jiné padlo na skálu, a vzešlé uvadlo, proto že nemělo vláhy." Luk. 8, 6. Skála pokryta bývá jen mělkou zemí a prstí. Padne-li semeno na skálu takovou, vzejde a vzroste rychle, pokud vláha trvá. Vzejde a vzroste rychle, nebo nemohouc dolem rozprostírati kořeny své pro mělkost půdy, tím mocněji žene do vrchu; proto v zemích horkých a častým deštěm zvlažovaných veliké stromy mají mělké a malé kořeny. Jak mile pak nastane sucho, rostlina na skále vadne a schne pro nedostatek vláhy.

A zas pokračuje Pán: „A jiné padlo mezi trní, a trní spolu vzrostlé udusilo je." Luk. 8, 7. Kolem trní bývá dobrá země valně nahromaděna; proto semeno mezi trní vhozené libuje sobě a bujně vzrůstá. Ale jak dlouho? Pokud trní samo nepočne se oživovati a rozvíjeti. Jak mile trní všechnu potravu ze země pro sebe vyssaje a zpotřebuje, každé jiné semeno chřadne, a nemajíc ani potravy dostatečné, ani vzduchu a světla, udušeno bývá.

Konečně pak řekl Pán Ježíš: „A jiné vpadlo v zemi dobrou, a když vzešlo, učinilo užitek stonásobný." Luk. 8, 8. Ovšemť; je-li země dosti hluboka a řádně vzdělána, a má-li dostatek slunečného tepla a potřebné vláhy: pak činí semeno do ní zaseté užitek mnohonásobný. Kristus Pán jmenoval užitek „stonásobný," maje před očima tehdejší velikou úrodnost svaté země, Palestiny, kde jediné zrno druhdy také sto zrn vydalo. Pohanský spisovatel Herodot vykládá, že v Babyloně žeň bývala dvěi třistanásobná; a Plinius píše, že z Byzacké Afriky císaři Augustovi poslán byl pšeničný keř o čtyrech stech klasích, čemu se všickni divili.

Vyloživ osud semena na čtyrech rozdílných půdách, zvolal Pán: „Kdo má uši k slyšení, slyš!" Luk. 8, 9. Těmi slovy pro-

hlásil Pán velikou důležitost podobenství Svého, a vybízel veškeren zástup, aby všemožně usiloval vniknouti ve smysl podobenství toho.

Učeníci dobře sobě všimli pobídky té, a nemohouce sami ze sebe pochopiti hluboký smysl řeči Jeho, „otázali se Ho, jakéby to bylo podobenství?" Pán ochotně a milostivě odpověděl jim: „Vám dáno jest znáti tajemství království Božího; ale jiným v podobenstvích, aby vidouce neviděli a slyšíce nerozuměli." Luk. 8, 10. Kristus Pán udává v odpovědi Své povahu lidu židovského za hlavní příčinu, proč k němu v podobenstvích mluví, a spolu také předpovídá pokutu, kterouž Bůh uvalí na lid ten pro jeho zlou povahu. Větší část lidu Israelského, a téměř všickni učenci a knížata jeho, byli takové povahy, že nejenom neschopni ale i nehodni byli pochopiti tajemství království Božího. Bůh vyvolil národ židovský k tomu, aby z něho vyšla spása všem ostatním národům. Národ židovský měl býti středem, k němuž ostatní národové pohanští měli se připojovati a přivtělovati v jednu svatou Církev Kristovu. Avšak většina národa židovského tak byla nakažena a pokažena zemskými předsudky a nevěrou, že se ani Božským učením Kristovým, ani hrozbami, ani velikými divy a zázraky napraviti nedali, a tudíž vlastní svou vinou větší částka židů odstrčena a vyloučena býti musela od účastenství a podílu ve spáse Kristem připravené. Pro tu zatvrzelost lidu židovského jindy nařídil Pán Ježíš učeníkům Svým: „Nedávejte svatého psům, aniž mecte perel svých před svině, aby snad nepošlapaly jich nohama svýma, a obrátivše se nerozsápaly vás." Mat. 7, 6. A dnes praví: „Lidu tomu jenom v podobenstvích mluvím, aby vidouce neviděli, a slyšíce nerozuměli." Ve slovích těchto však také lidu židovskému dána byla výstraha, aby, což na nich jest, všemožně se přičinili, aby, pokud ještě čas, do Církve Jeho vstoupili, a tak zaviněný zlý osud od sebe odvrátili. Nikdy zajisté Bůh člověku svobody vůle neodjímá, a nikdy jej k zarytosti neurčuje, nébrž raději všelikým spůsobem k pokání vybízí jej.

To pověděv o národě židovském jal se Pán Ježíš k žádosti Svých milých učeníků vykládati důležitý smysl a význam přednešeného podobenství řka: „Jestiť pak podobenství toto: Símě jest slovo Boží." Luk. 8, 11. Slovo Boží jest jako semeno, kteréž pučí a užitek vydává. Přijde li do země dobré, je-li země

náležitě připravena: dobré semeno v ní roste a množí se. Slovo Boží jest semenem živým; onoť pučí v srdci, vpouští kořeny, stává se bylinou, a vydává ovoce. Slovo Boží není mrtvým písmenem, kteréžby mělo jenom mrtvě v paměti ležeti, kteréžby mělo jenom vědomosti člověkovy rozmnožovati; slovo Boží musí v duši člověkově oživnouti, musí růsti, musí ovoce vydávati. Slovo Boží musí člověka osvítiti, ze tmy ke světlu vésti, musí jej obnoviti a přetvořiti. Proto napomíná nás svatý apoštol Jakob: „Odvrhnouce všelikou nečistotu a zbytečné zlosti, s tichostí přijímejte vsaté slovo, kteréž může spasiti duše vaše.“ Jak. 1, 21.

Slovo Boží jest tedy semenem výborným. A což pak ovoce jeho? Pán praví, že ovoce slova Božího rozličné jest. Jaké pole, takové ovoce. Pole, kde semeno slova Božího rozsívá se, jest pokolení lidské, jak píše svatý apoštol Pavel: „My zajisté Boží dělníci jsme, a vy jste Boží rolí.“ I. Kor. 3, 9.

Rozličné částky role Boží, pole Božího, totiž: cesta, skála, trnina a půda dobrá, jsou jednotliví lidé, čemuž učí Pán Ježíš sám u výkladu podobenství Svého.

1. „Vyšel rozsevač, aby rozsíval símě své; a když rozsíval, padlo jedno vedlé cesty, a pošlapáno jest, a ptáci nebeští sezobali je . . . Kteří pak vedlé cesty, jsou ti, jenž (slovo Boží) slyší, ale potom přichází ďábel, a vyjímá slovo ze srdce jejich, aby věříce spaseni nebyli.“ Luk. 8, 12. To jsou lidé, kteří slovu Božímu svou nevšimavostí a netečností hned na samém počátku překážky činí, aby v nich působiti nemohlo. Oni slyší slovo Boží, oni se proti němu nevzpírají; vždyť se jim slovo Boží všady ozývá a v cestu staví: v kostele, ve škole, doma, v Písmě svatém, v dobrých knihách, z úst nábožných křesťanů, při každém křestu svatém, při každých oddavkách, při každém pohřbu, při každé slavnosti církevní; avšak lidé tohoto druhu, ač slyší slovo Boží, nikdy ho neuvažují, nikdy o něm nepřemýšlejí, nikdy ho v srdce své neukládají; u nich padá semeno slova Božího jako na cestu ušlapanou; onoť jim vniká sice do uší, ale do rozumu nevniká, do srdce nevniká, do života nevniká; cokoli pravdivého a vznešeného slovo Boží v sobě chová, oni toho necítí a nechápají. Jako na poušti volání osamělého poutníka na prázdno ztrácí se, tak se v nich ztrácí volání Syna Božího; vybízení a napomínání, prosby a hrozby, výstrahy a pokuty, dobro-

diní a kříže — všecko od jich srdcí odpadá jako hrách o stěnu házený. V této nevšimavosti a netečnosti člověk ovšem napořád udržeti se nemůže; srdce člověka slovem Božím zhrdajícího jest jako veřejná cesta; čeho on sám nevšímá sobě, co na povrchu ležeti nechává, to lidé nad něj ještě zkaženější pošlapají, to nepřítel člověka, ďábel, odejímá, aby semeno slova Božího přece snad časem kořínky své do srdce jeho nevpustilo, a on by uvěřil a spasen byl. Ano, nepřítel ten hledí všelikou mocí slovo Boží ze srdcí chladných a tvrdých vychvátiti, a za to do srdcí těch natrousiti semena jedovatého: zlých myšlének a náchylností, lichých zásad, náruživostí a bludů. K jakým koncům pak takový nevšimavec, takový netečník a otupělec přichází, patrně vidíme na Jidáši Iškariotském. Jidáš byl jeden ze dvanácti apoštolů Páně; on často slyšel slovo Boží z úst samého Spasitele, Syna Božího; on viděl Jeho zázraky; on konal s Ním modlitby a služby Boží; on z rukou Jeho přijal a požíval živé Tělo Páně; ale všeho toho nevšímal sobě; neukládal slovo Boží do srdce svého, nébrž nechával je ležeti na ušlapané cestě duše své. Tu pak již, jak nám svatý Lukáš 22, 3. vypravuje, „všel satanáš v Jidáše, kterýž sloul Iškariotský, i odešel a mluvil s knížaty a představenými, kterak by jim Ježíše zradil.“ Za třicet stříbrných vydal Pána a Mistra svého v ruce nepřátel Jeho. Vida pak, že Kristus odsouzen jest, želel toho a navrátil třicet stříbrných knížatům a starším řka: „Zhřešil jsem, zradiv krev spravedlivou,“ a odešed osidlem se oběsil. Mat. 27, 3—5. Cesta nestává se hodinou nebo dnem cestou tvrdou; ale když se po ní dlouho chodí, stvrdne hrozně; netečnost, nevšimavost ke slovu Božímu na počátku svém také nebývá tak hrozna na pohled; ale kdo v ní setrvá: spustne, a nezřídka stává se zrádcem svého Boha, zrádcem a zhoubcem nesmrtelné duše své. „Kdo má uši k slyšení, slyš!“

2. Druhou část lidí poněkud lepší povahy představuje nám Pán Ježíš podobenstvím tímto: „Jiné semeno padlo na skálu, a vzešlé uvadlo, proto že nemělo vláhy . . . A kteří padli na skálu, jsou ti, jenž slovo Boží slyší a s radostí přijímají; ale kořenů nemají, a proto jenom na čas věří, a v čas pokušení odstupují.“ Luk. 8, 13. Padne-li semeno na půdu skalnatou, kteráž zemí čili prstí pokryta jest, ujímá se rychle a vzrůstá; ješto pak na

skále není země dosti hluboka, v nížtoby rostlina kořeny své vpustiti mohla: jak mile slunečné vedro nastane, brzo vadne a usychá. To jsou lidé, jenž nejsou nevšimavi spasení svého, nébrž slyší slovo Boží s radostí, libují si v něm, a ochotně podrobují se jemu; ale jejich vůle není dosti upevněna a ukořeněna. Přijde-li vedro, nastane-li pokušení, mají-li pro svou víru, pro Krista, snášeti protivenství, nesnáze, posměch nebo ztrátu pozemských statků: hned se horší nad slovem Božím a odpadají od něho ve službu zlých žádostí svých; semeno slova Božího v nich uvadá, rostlina samospasné víry v nich usychá, a lidé takoví berou zkázu na svých duších. Celé křesťanství takových lidí bylo pouze povrchní, bylo pouze předmětem jejich citů; ale pravé obrácení, skutečné znovuzrození nespůsobilo v nich. Pokud se jim dobře vedlo, měli dostatek víry a nábožnosti; jak mile však víra a nábožnost žádá od nich zapření sebe, žádá statečnost, odhodlanost, bojování a obětavost: veta jest po víře a nábožnosti jejich. — Herodes král dobře věděl, že jest Jan Křtitel muž spravedlivý a svatý; „i chránil jej, a slýchaje ho činil mnoho a rád ho poslouchal.“ Mat. 6, 20. Avšak Jan káral jej pro nedovolené obcování s Herodiadou, manželkou bratra jeho; a Herodiada proto skládala lest proti Janovi, a chtěla jej o hrdlo připraviti. Tu pak stalo se, že při hostině dcera Herodiady tancem svým zalíbila se králi a knížatům hostům jeho. I zapřísahal se jí: „Začkoli prositi budeš, dám tobě, byť by to byla polovice mého království.“ Dcera vyšla a řekla mateři své: „Zač budu prositi?“ A lstivá Herodiada užila vhodné chvíle a pravila: „Pros za hlavu Jana Křtitele!“ I zarmoutil se král; pro přísahu a pro spoluhodovníky nechtěl ji zarmoutiti. On měl statečně říci: „Nespravedlivou a nelidskou věc po mně žádáš; já vím, že Jan Křtitel jest muž spravedlivý a svatý; jak doposud i budoucně chrániti ho budu.“ Avšak srdce Herodovo bylo půdou skalnatou, a tudíž slovo Boží slýchané z úst Janových nemohlo se zakořeniti v něm. Bylby musel zarmoutiti obratnou tanečnici; bylby musel zrušiti svou lehkovážnou přísahu; spoluhodovníci byli by ho snad měli za slabocha nedůsledného — ó tak pevna nebyla jeho víra, tak mocně v něm nepůsobilo slovo Boží! Zarmoutil se sice, „ale přece poslal kata, a rozkázal mu, aby přinesl hlavu Janovu na míse.“ Mark. 6, 27. Za našich časů

nezřídka bývá slyšeti a čísti hany, posměchy a potupy kydané na svatou víru. Knížecí i neknížecí hodovníci, pouzí smyslníci a tělesníci, jmenují člověka nábožného obmezencem, zatemnělcem; vytýkají mu nedostatek osvěty a volnomyslnosti; někdy musí křesťan pro víru svou obávati se, aby nepřišel o svůj výdělek, o svou výživu, o svůj úřad; co si počne? Zarmoutí se jako Herodes; a zapře-li také jako Herodes dobré přesvědčení své? Odpadne-li v čas pokušení od víry a zbožnosti své? „Kdo má uši k slyšení, slyš!“

3. Třetí druh lidí vypisuje Pán Ježíš těmi slovy: „Jiné semeno padlo mezi trní, a trní spolu vzrostlé udusilo je... A to jsou ti, kteří slovo Boží slyšeli, ale jdouce po pečování a zboží a rozkošech života, bývají udušeni a nepřinášejí užitku.“ Luk. 8, 14. Semeno koukolové, náklonnost k zlému, jest dědictvím hříchu prvotného, kteréž se v každém srdci ozývá a objevuje. Jsouť pak lidé, jenž slovo Boží, zjevenou pravdu, záhy slyšeli a do srdce přijali; blaživé slovo Boží zakořenilo se v kypré půdě jich srdcí, ba již i vzrostlo, květlo a ovoce nasazovalo. Později pak pouštějí se lidé ti do proudu vezdejšího života, zapomínají na bdění a na modlitbu, v duších rodí se jim všelijaké zlé myšlénky: a tu z nenadání koukol a trní bujně zrůstá v jich srdcích, zpotřebuje všecky potravní šťávy pro sebe, a dusí krásnou bylinu slova Božího. Bývalé dobré myšlení ochabuje, zlé žádosti sesilují se, a vyšší, šlechetnější, duchovní život v Bohu a v Kristu — vadne, usychá, udušen bývá výhradným toliko pečováním o zboží časné; vadne, usychá a udušen bývá rozkošemi života zemského a tělesného. Pečování praví: „Co budu jísti? Co budu píti? Čím se budu odívati? Co mi přinese zejtřejší den?“ Přílišné a nemírné pečování nemá důvěry v Otce nebeského, jenž ptactvo krmí a liliji polní odívá krásou roucha Šalomounova. Přílišné a nemírné pečování chřadne a zžírá se samou úzkostlivostí pohanskou. Když pak Pán volá: „Pojďte, neboť vše připraveno jest,“ odpovídají lidé přílišným a nemírným pečováním dušení: „Prosím Tě, mějž mne vymluvena; dnes nemohu přijíti.“ A zejtra zas nemohou přijíti; a po roce zas nemohou přijíti; a po desíti létech zas nemohou přijíti — až přílišné a nemírné pečování na čisto v nich udusí slovo Boží a všelikou vznešenější snahu. Zboží, bohatství bývá také trním, kteréž dusí vzešlé slovo Boží v duši člověkově. O tom napsal svatý apoštol Pavel:

„Kteříž chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení a v osidlo ďáblovo, a v žádosti mnohé neužitečné i škodlivé, kteréž pohřížují lidi v zahynutí a zatracení.“ I. Tim. 6, 9. Neníť ovšem zboží a bohatství samo v sobě hříšné; ale kdo k němu přiloží srdce své, stává se neschopným pokladů nebeských, a jmenovitě lásky k Bohu. V tom člověku jako trním dusí se vzešlé semeno slova Božího. Takový člověk raději vzdává se pokladů nebeských, nežliby se rozloučil s bohatstvím svým. Boháč přistoupil k Pánu Ježíši a pravil: „Mistře dobrý, co budu dobrého činiti, abych měl život věčný?“ Pán Ježíš řekl jemu: „Chceš-li vjíti do života, ostříhej přikázaní.“ Boháč otázal se: „Kterých?“ Pán Ježíš odpověděl: „Nezabiješ, nezcizoložíš, nepokradeš, nepromluvíš křivého svědectví, cti otce svého i matku svou, a milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ Mládenec bohatý řekl: „Všeho toho ostříhal jsem od své mladosti. Čeho se mi ještě nedostává?“ I pravil Pán Ježíš: „Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej co máš, rozdej chudým, budeš míti poklad v nebi, a pojď a následuj mne.“ Uslyšev pak slovo to mládenec boháč, odešel smuten, neboť měl mnoho statků. Tedy řekl Ježíš učeníkům Svým: „Zajisté pravím vám, že bohatý nesnadno vejde do království nebeského.“ Mat. 19, 16—23. Mládenci tomu bohatství jako trní dusilo slovo Boží, že nemohlo vydávati ovoce dobročinnosti. Raději vzdal se nabízeného života věčného nežli velikých statků svých. — Rozkoše života nazývá Pán Ježíš trním na místě třetím. Který jest počet těch, jimžto tělo a duši otravuje každým rokem rozkoš života? Rozkošnost hříšná po některý čas vedlé zbožnosti a služby Boží pěstuje se, jako bylina vedlé trní a v trní po některý čas žije; ale dlouhého trvání společnost taková míti nemůže. Jak trní dusí semeno spolu vzrostlé: tak dusí konečně rozkoš hříšná všelikou víru a zbožnost. Vysílenost tělesná, suchoparnost duchovní, omrzelost a zoufalost bývá děsným koncem života rozkošnického. „Kdo má uši k slyšení, slyš!“

4. Trojí druh srdcí a povah lidských probíral dosud Pán Ježíš v podobenství Svém. První druh slyší slovo Boží, ale nevnímá ho. Druhý druh slyší a vnímá, ale nepodržuje slovo Boží. Třetí druh slyší, vnímá a podržuje, ale nevydává žádného užitku a ovoce. První slyší slovo Boží, ale nevěří; druhý slyší a věří, ale jen na čas; třetí slyší a věří, ale ovoce neplodí. Podobenstvím

tím zobrazuje se nevěra, víra dočasná a víra bezčinná, neplodná.

Jinak jest se čtvrtým druhem lidí, o nichž praví Pán Ježíš: „A jiné semeno vpadlo v zemi dobrou, a když vzešlo, učinilo užitek stonásobný .... A ti jsou, kteří slovo Boží slyší, v srdci dobrém a výborném je chovají, a užitek přinášejí v trpělivosti.“ Luk. 8, 15. Ó přešťastní lidé druhu tohoto! Oni slyší slovo Boží ochotně, a v srdci dobrém a výborném, v srdci věřícím ukládají a chovají ho, aby jím spravovali a šlechtili všecky své myšlénky, žádosti, řeči a skutky; a tudíž ovšem přinášejí užitek, jak ho vypisuje svatý apoštol Pavel: „Ovoce ducha jest: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobročinnost, shovívavost, tichost, věrnost, mírnost, zdrželivost, čistota.“ Galat. 5, 22. 23. Bohatý a drahocenný užitek ten přinášejí „v trpělivosti;“ osvědčujíť vytrvalou zmužilost v překážkách a protivenstvích, v potupách a pronásledováních, v bouřích vniterných i zevnějších, nedadouce se ničím odloučiti od lásky Kristovy a mluvíce se Šimonem Petrem: „Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného Ty máš! My jsme uvěřili a poznali, že Ty jsi Kristus, Syn Boží.“ Jan 6, 69. 70.

Čtverý jest druh lidí na světě. Do jednoho z nich náleží každý člověk. Do jednoho z těch čtyř druhů náleží také každý z nás. Do kterého z těch druhů kdo náleží, může neklamně poznati z výkladu dnešního svatého evangelia. Podobá-li se cestě ušlapané, tvrdé, srdce tvé, do něhož nemůže vniknouti slovo Boží? Či jest srdce tvé skalou, kteráž jen povrchně pokryta jest úrodnou prstí, tak že v něm nemůže kořenů svých zapustiti slovo Boží? Či snad jest tvé srdce zarostlé trním přílišného pečování a vyhledávání zboží a rozkoší smyslných, tak že v něm musí udusiti se vzešlé slovo Boží? Není divu, že se zarmoutí a děsí každý, kdož shledává sebe v některém z těchto tří druhů nešťastných! Avšak ještě není vše zmařeno a ztraceno! Špatná půda na polích dá se napraviti a zúrodniti. Ušlapaná cesta dá se rozryti. Skalnatá půda dá se rozkopati a tvrdého kamení sprostiti. Trní dá se vytrhati, aby povstala půda dobrá a užitečná. Podobně i srdce pílí vytrvalou napraviti se dá; a slovo Boží, svaté Zjevení, má do sebe zázračnou moc a sílu, kterouž každé srdce obrátiti se dá v půdu dobrou a výbornou,

ježto v trpělivosti vydává užitek mnohonásobný za života vezdejšího pro veškeru věčnost.

Památka Umučení Pána Jesu Krista.

V úterý po neděli první po Devítníku.

Přehořké umučení Pána a Spasitele našeho Jesu Kristu bylo přemnohým světcům a světicem Božím nejoblíbenějším předmětem nábožného rozjímání. Kristus Pán netrpěl za Sebe, ale trpěl za nás! Onť jest Beránek Boží, který snímá hříchy světa! Kdo vážně rozjímá o bolestném utrpení Páně, vždy více poznává lásku Boží k nám lidem, a vidí se puzena milovati Boha. Kdo upřímně uvažuje žalostné umučení Páně, nabývá vždy jádrnějšího přesvědčení o veliké ceně své nesmrtelné duše, pro jejíž ospravedlnění a věčnou spásu musel Bůh státi se člověkem, aby za ni trpěl a na kříži umřel. Kdo rozumně přemýšlí o hrozném utrpení Páně, vždy jasněji pochopuje šerednost hříchu, pro kterýž Bůh a spolu člověk, Kristus, musel podrobiti se nejkrutějším mukám, aby za něj zadost učinil věčné spravedlnosti Boží; a tudíž křesťan každý hřích, nekonečnou urážku Boha svého, zošklivuje sobě, bolestně želí hříchův spáchaných, milerád za ně pokání činí, aby sobě přivlastnil neobmezené zásluhy Kristovy, a jako jedu smrtícího pro budoucnost chrání se každého nového hříchu.

Církev svatá, jsouc řízena Duchem Svatým, dobře zná ty nesmírné prospěchy a užitky, kteréž prýštějí se z častého rozjímání o přehořkém umučení Pána Ježíše Krista. Za tou příčinou tak důrazně schvaluje a odporoučí nám, bychom začasté během roku církevního vážně připomínali sobě umučení Páně. K tomu konci schvaluje nám růženec bolestný; k tomu konci na oči nám staví obrazy představující křížovou cestu; k tomu konci dává říkati a zpívati v kostele v neděli květnou, v úterý a ve středu po neděli květné a na velký pátek „Umučení Pána našeho Jesu Krista“ podle sepsání svatých evangelistů: Matouše, Marka, Lukáše a Jana. K tomu konci také před časem svatopostním ustanovila „památku umučení Páně“ v úterý po první neděli po Devítníku, kterouž duchovenstvo koná při-

měřenými modlitbami a příhodným čtením ve svých církevních hodinkách a ve mši svaté. O nešporách památky té zpívá Církev píseň dojemnou, kterouž tuto klademe v překladu českém k hojnému duchovnímu užitku milovaných čtenářů a čtenářek svých.

Píseň církevní

na památku umučení Páně v druhý úterek po Devítníku.[1])

Truchleto a plačte oči nad zlým skutkem,
celá srdcí hloubka ozývej se smutkem;
hlásámť ony strasti, a ty hrozné rány,
jimiž údy Páně sklány.

Ozbrojená chátra nebes Pána jímá,
meči, kyji hrozí, zlostně na Něj hřímá,
v obličej Ho bije, urputně Ho tahá,
trestmi na hlavu Mu sahá.

Útrap těch pak vrahům ještě není dosti,
dávají Ho katům k nové zuřivosti;
bez prodlení míří katan v divém hluku
v nebes Pána s bičem ruku.

Užasni se, světe, nad tou velkou vinou,
ze všad proudem z Pána krevné toky řinou,
zběsile se sápá zloba biřicova,
a Pán nerce ani slova.

Kdožby neměl vzplakať při tom hrozném vidu?
Novou muku strojí krutost zlého lidu;
v přeposvátnou hlavu vbíjí potřeštěnec
z ostrých trní Pánu věnec.

Ó té nepravosti! Lůza zlobou vzteklá
Vládce nebes s křikem na popravu vlekla,
a tam skonal život, zlé se poddal moci,
odevzdal Svou duši Otci.

---

[1]) Františka Sušila „Hymny církevní," druhé vydání, v Brně 1859 Strana 66.

Již se ozývejte Pánu díky slušné,
ráčilť na Se vzíti muky za nás krušné;
po veškery věky svaté Jeho jmeno
od lidstva buď vděčně ctěno!

Pobožnost křížové cesty.

První za Božským Synem svým konala křížovou cestu bolestná Máteř Jeho, Maria Panna. Později ze všech končin světa věrcové putovali do Jerusaléma, aby uctili a zlíbali všechna ta místa, kteráž byl zasvětil Syn Boží mukami Svými a přesvatou krví Svou. Poutníci a ctitelové křížové cesty Kristovy nabývali odpustkův. Ješto pak jen pramálo jest těch, jenž putovati mohou do svaté země, aby vykonali za Spasitelem cestu křížovou, započali Františkáni v kostelích svých znázorňovati křížovou cestu Páně zvláštními sochami nebo obrazy, aby křesťané ve vlasti své měli náhradu za skutečnou křížovou cestu Jerusalémskou. Řád svatého Františka moudře také o to staral se, aby Stolice apoštolská obdařila nábožné vykonavatele křížové cesty v jejich chrámích těmi odpustky, kterých dosahují poutníci v Jerusalémě. Žádosti té vyhověl papež Inocenc XI. dne 5. září 1686 a jeho nástupcové. Papež Klément XII. dne 16. ledna 1731 ustanovil, že odpustků těch nabyti se může u každé křížové cesty, kterouž vysvětil některý kněz z řádu svatého Františka.

Obrazů nebo soch křížové cesty jest obyčejně čtrnácte. Obrazy a sochy ty představují následné události z umučení Páně: 1. Odsouzení Pána Krista na smrt kříže, prohlášené vladařem Pilátem. — 2. Pán Ježíš béře kříž na ramena. — 3. Pán Ježíš padá poprvé pod křížem. — 4. Pán Ježíš nesa kříž potkává se s Matkou Svou. — 5. Šimon Cyrenský pomáhá Pánu Ježíši kříž nésti. — 6. Svatá Veronika podává roucho potní Pánu Ježíši. — 7. Pán Ježíš padá podruhé pod křížem. — 8. Pán Ježíš napomíná plačící ženy Jerusalémské. — 9. Pán Ježíš padá po třetí pod křížem. — 10. Pán Ježíš roucha zbaven a hořkým vínem napájen. — 11. Přibíjení Pána Ježíše na kříž. — 12. Pán Ježíš umírá na kříži. — 13. Tělo Kristovo s kříže sňaté skládá se na klín Mateři bolestné. — 14. Tělo Páně klade se do hrobu.

Kde křížová cesta má patnácte stanic, představuje obraz 15. nalezení svatého kříže císařovnou Helenou.[1])

Národ náš katolický tak dobře zná velikou cenu pobožnosti křížové cesty, že málo kde v kostele schází vyobrazení její. Pobožnost křížové cesty zvláště za posvátné doby postní věrní a vzdělaní křesťané rádi konají buď po různu, buď společně. K tomu konci mívají vyobrazení křížové cesty s náležitými modlitbami a písněmi buď v modlitebních knihách, buď ve zvláštních knížečkách.

Odpustkův nabývá každý, kdož stanice, obrazy neb sochy křížové cesty navštěvuje, trpícího a umírajícího Pána Ježíše sobě živě představuje, a opravdově napraviti a polepšiti se míní. Nemá-li kdo tištěnou pobožnost křížové cesty, může před každým obrazem nábožně a kajicně rozjímati o znázorněném utrpení Páně, a pomodliti se tři Božské cnosti, modlitbu Páně a pozdravení anjelské.

V obvodu arcibiskupství Vídeňského má křížová cesta, Kalvárská cesta, jenom jedenáct stanic.[2]) Obrazové nebo sochy této křížové cesty představují: 1. Krista modlícího se k Otci nebeskému v zahradě Olivetské; 2. Krista od Jidáše zrazeného a jatého; 3. Krista bičovaného; 4. Krista trním korunovaného a tupeného; 5. Krista od Piláta na smrt odsouzeného; 6. Krista od Šimona Cyrenského v příčině nesení kříže podporovaného; 7. Krista plačící ženy kárajícího a poučujícího; 8. Krista žlučí napájeného; 9. Krista na kříž přibíjeného; 10. Krista na kříži pnícího a umírajícího; a 11. pochování Těla Kristova.

Dne 24. ledna.

I. Svatý Timotheus, biskup Efeský, mučeník.

Svatý Timotheus pocházeje z Lystry (Skutk. apošt. 10, 1.) byl syn z otce pohana a z matky Israelitky Euniky.[3]) Matka jeho a jeho bába Loisa nábožně jej vychovaly a záhy s Písmem

---

[1]) Nalezení svatého kříže dne 3. května. — [2]) Nařízení arcibiskupského ordinariátu ze dne 25. února 1799. — [3]) Sličně a důkladně sepsaný život svatého Timothea pérem Františka Sušila vyňali jsme z jeho „Překladu a výkladu Nového Zákona", list I. k Timotheovi.

svatým Starého Zákona obeznámily. II. Tim. 1, 5. — 3, 14. Jak obě matrony tyto, tak dle jejich příkladu i Timotheus obrátil se na víru křesťanskou. Svatý apoštol Pavel o své léta 52. předsevzaté pouti apoštolské po Malé Asii sešel se s ním v Lystře. (Skut. apošt. 16, 1.) Slyše o něm pověst předobrou vyvolil jej sobě za stoupence, druha a spolusluhu na cestách evangelických. Pro upřímnou pobožnost, horlivost ve víře a pro zvláštní přítulnost vroucně sobě zalíbil v něm. K tomu nemálo přispělo i to, že Timotheus od svatého Pavla ku křesťanské víře byl přiveden, buď bezprostředně hned při prvém svatého Pavla do Lystry příchodu (Skut. apošt. 14, 16.) obrácen byv od něho, buď prostředečně skrze matku a bábu od svatého Pavla obrácené pro víru Páně byv získán. Jmenujeť jej svatý Pavel synem, (I. Tim. 1, 1. — II. Tim. 1, 1. — I. Kor. 4, 17.) a jméno to předpokládá, že svatý Pavel v příčině víry jej pro Krista zplodil. Ješto ale svatý Pavel, kdekoli evangelium hlásal, všady se nejdřív dával do sbornic židovských, vidělo se mu Timothea obřezati, aby žádná překážka nebyla mu v cestě, aby mohl svatého Pavla všady do sbornic následovati, aby se mu vůbec všady k službě evangelia směl propůjčovati.

Nyní provázel Timotheus svatého Pavla na cestách evangelických. Nejprvé skrze Galatii a Frygii do Evropy s ním se podal do Filip, do Soluna a do Berého, kdež po čas pobyl se Silvánem, když svatý Pavel do Athén se pustil. Než ale s apoštolem Pavlem sešel se, poslán byl do Soluna, aby tam dílem potvrdil nově povstalou církev, dílem aby zprávy došel, v jakém stavu nachází se církev Solunská. (Skut. apošt. 17, 14. — I. Thess. 3, 1.) Vyřídiv rozkaz ten, vypravil se Timotheus za svatým Pavlem, jejžto ne již v Athénách, jak se mělo státi (Skut. ap. 17, 15. — I. Thess. 3, 1.), nébrž v Korintě zastihl. (Skut. ap. 18, 5.) Dva listové, jež svatý Pavel z Korintu Soluňanům poslal, nesou jméno Timotheovo spolu se jménem Pavla a Silvána. Napotom se Silván od Pavla odloučil, Timotheus ale s tím větší přítulností k Pavlovi přilnul, ač nevíme, kam se potom odebral, když apoštol Pavel po půldruhaletém v Korintě pobytu na Efes do Jerusaléma, a odtud přes Antiochii a Galatii opět do Efesu vydal se. V Efesu potrval svatý Pavel déle než dvě léta a tři měsíce. (Sk. ap. 19, 1. —

8, 10. 20. 21.) Tu ale přibyl k němu také Timotheus, kdy a odkud, nevíme. Užil ho svatý Pavel k poselství do Korintu (I. Kor. 4, 17. — 16, 10.), kam přes Macedonii (Sk. ap. 19, 22.) odejíti měl. Apoštol Pavel mezi tím viděl se nucena vyhotoviti a odeslati list ke Korinťanům, jenž nyní prvním se klade; ovšem domnívaje se, že Timotheus, ač byv dříve vyslán k nim, teprvé po přijetí od nich dotčeného listu přijde.

Když svatý Pavel po vzniklé skrze Demetria zlatníka kramole do Macedonie přibyl, a druhý list ke Korinťanům psal, sešel se tam s Timotheem, jenž se s ním do Korintu odebral. Viděti obojí tu věc odtud, že druhou epištolu ke Korinťanům píše spolu pode jménem Timotheovým (II. Kor. 1, 1.), a že z Korintu v listu k Římanům poslaném od Timothea pozdravení vyřizuje. (Řím. 16, 21.) Když svatý Pavel po třech měsících z Korintu na Macedonii a Maloasii do Jerusaléma putoval, byl v průvodu jeho také Timotheus (Sk. ap. 20, 4.), jenž ale s jinými z Filip svatého Pavla do Troady předešed, tam na něho počkal. (Sk. ap. 20, 6.)

Odtad se v životě Timothea veliká mezera nalezá, aniž víme, kam se odebral a kde byl, když apoštol Pavel v Jerusalémě jat byl, v Césarée se po dvě léta zdržoval, a napotom do Říma se plavil. Nenalezáme o něm zprávy, leč z Pavlova prvního zajetí Římského. Tehda zajisté u svatého Pavla meškal, jak z listů tam Kološanům, Filipanům a Filémonovi daných viděti, v nichž svatý Pavel Timothea k sobě tou měrou připojuje, že listy dotčené opět ve svém a Timothea jménu vypravuje. I toho se v listu k Filipanům dovídáme (Filip. 2, 19.), že Pavel Timothea k nim co nejdříve pro vyzvědění stavu církve jejich poslati umínil. Také vidíme z listu k Hebreům 13, 23., že se v zajetí octnul, a vybaviv se z něho s Pavlem Hebréy (židy) navštíviti hodlal.

Ze dvou listů Pavlových k Timotheovi psaných vysvítá ještě, že ho Pavel, do Macedonie cestuje, v Efesu zanechal, k úřadu biskupskému jej u přítomnosti presbyterů (kněží) slavně posvětiv. (I. Tim. 4, 14.) K tomu jej zvláštní výpověd prorocká nad Timotheem vzešlá přiměla (II. Tim. 1, 6.), a Timotheus při tom dobré vyznání před mnohými svědky vykonal. (I. Tim. 6, 12.)

Když později svatý Pavel podruhé do zajetí Římského přišed

smrt svou blížiti se spatřoval, pozval Timothea k sobě do Říma, dada mu rozkaz, aby ještě před zimou k němu zavítal, vzav s sebou věci v Troadě zanechané a Marka. (II. Tim. 4, 9. — 13, 21.)

Tolik z Písma svatého víme o Timotheovi. Co ještě z tradice o něm se praví, není mnoho. Byl ovšem, jak svědčí Eusebius (Hist. círk. 3, 5.), prvým biskupem nebo arcibiskupem v Efesu, čemuž i konstituce apoštolské 7, 46. nasvědčují. Spisy o jeho životě z věku pozdějšího praví, že léta 97., když při katagogii, slavnosti pohanské, modlářskému počínání Efešanů odporoval, od nich ukamenován byl. Ostatkové jeho léta 356. spolu s ostatky svatého Lukáše a Ondřeje do Konstantinopole (Cařihradu) přenešeny byly, a jak svatý Jan Chrysostom vece, zázraky prosluly.

Timotheus byl mužem vysoce pobožným, a o rozšíření víry velice zasloužilým. Celá chvála jeho shrnuje se od svatého Pavla v pojmenování „mužem Božím“ (I. Tim. 6, 10.), mužem Bohu docela oddaným, jakož pak i některé ctnosti jeho v listech k němu daných vyličují se, především asketická jeho přísnost, kterouž ani v chorosti své zachovávati nepřestával. (I. Tim. 5, 23.)

V Církvi Řecké dne 22., v Církvi Latinské dne 24. ledna den jeho slaví se.

2. Svatý Jan Almužník, patriarcha Alexandrijský.

Svatý Jan, od roku 606—616. patriarcha, arcibiskup Alexandrijský[1]), má v dějinách církevních čestné jméno „Almužník“, jehož sobě plnou měrou zasloužil podivuhodnou dobročinností k chudým a nuzným.

Narodil se na ostrově Cypru.[2]) Panic Jan spatřil ve snách před sebou překrásnou pannu s věncem olivovým[3]) na hlavě, kte-

[1]) Alexandria, město v Egyptě, založené roku 331. př. K. od Alexandra Velkého, krále Macedonského, jedno z největších obchodních měst na světě, má za naší doby přes 100,000 obyvatelů. — [2]) Cyprus, ostrov ve východní části Středozemního moře, deset mil od břehů Maloasijských, a deset mil od břehů Syrských vzdálený, má 100,000 obyvatelů, mezi nimi 70,000 Řeků. Náleží nyní k říši Turecké. Roku 1879. nabyli tam Angličané vlivu velkého. — [3]) Oliva obecná, strom 20—40 stop vysoký, bílé vrbě se podobající, pěstuje se od nejstarších dob nejvíce v krajinách kolem Středozemního moře. Ovoce olivy jest peckovice poněkud podobná švestce. Z ovoce olivového robí se olej nevysýchavý, olej dřevěný, čili olivový. Nejlepší jest tak zvaný olej panenský, jasně bílý, dobývaný jemným lisováním zralých plodů.

ráž přívětivě se usmívajíc pravila k němu: „Já jsem první z dcer Králových. Vyvolíš-li mne sobě za přítelku, dovedu tě před obličej Krále. Mámť u Něho největší moc, neboť já jsem pohnula Jej k tomu, aby se člověkem stal a člověčenstvo vykoupil. Jméno mé jest Milosrdenství.“ Od té chvíle, kdy vidění to měl, oddal se Jan celou duši milosrdné dobročinnosti.

Byl ženat, a jako vdovec pro výtečné cnosti své zvolen jest za patriarchu Alexandrijského, kterýžto úřad vznešený započal tím, že přikázal služebníkům svým: „Jděte, a sepište mi všecky mé pány v celém městě. Ale hleďte, ať mi žádného nevypustíte!“ — Když pak služebníci nevěděli, kdo ti jeho páni jsou, řekl jim arcibiskup: „Chudobní a nuzní jsou páni moji. Jsouť praví pomocníci naši, jenž nám zjednávají království nebeské.“ — Sepsali mu 7000 chudých, jimžto denně dával almužnu a podporu.

Z ohromných příjmů svých nepodržel pro sebe ničeho, a neměl ani řádné pokryvky ložní. Všecko rozdal chudobným. Jistý bohatý měšťan daroval mu drahocennou pokryvku, jížto svatý Jan užil jenom jedné noci. Pod tou pokryvkou nemohl nikterak usnouti, poněvadž jej po celou noc trápila myšlénka ta: „Přemnozí nuzní nemají ničeho; a ty máš pokryvku tak vzácnou!“ Hned příštího dne pokryvku prodal, a ztržené peníze rozdal chudým. Onen boháč však pokryvku tu koupil a zase ji patriarchovi daroval. On však podruhé i potřetí ji prodati dal, peníze rozdal, a dobrodinci měšťanu řekl: „Uvidíme, kdo z nás dvou dříve unaví se darováním; ty-li nebo já!“

Založil několik domů a útulen pro chudé, i jiných ústavů dobročinných. Do nemocnic chodil dvakrát i třikrát za týden, a ochotně přisluhoval umírajícím. Jednou do téhodne přijímal jakékoli prosebníky. Když jedenkráte nepřišel k němu žádný žadatel, plakal hlasitě. Úřadníkům svým přísně zapověděl, aby žádných darů nepřijímali. Kárával důrazně takové pány, jenž nevlídně nakládali se služebníky svými, a vykupoval otroky na svobodu. Lidi, kteříž před Peršany hledali útočiště v Alexandrii, všemožně podporoval, a bohatě obdaroval křesťany Jerusalémské od Peršanů utiskované.

Když se mu přílišná dobročinnost a štědrost vy-

týkala, odvětil: „Mnozí prolili krev svou za bližního, a já bych neměl rád aspoň almužny dávati jemu?“

Začasté ovšem nedostávalo se mu peněz. Té příležitosti užil jednoho dne velice bohatý, ale nemravný muž, jenž prosil patriarchu, aby jej za jahna vysvětil a nabízel mu za to množství peněz a obilí. Svatý Jan Almužník ale řekl jemu: „Oběť tvá jest sice veliká, ale není čistá.“ Nepřipustil jej ku svěcení.

Jedenkráte obžalován byl u něho mnich, že dal pohoršení životem svým. Svatý Jan jej potrestal. Avšak brzo přesvědčil se, že mnich ten byl nevinný. Přesvědčiv se, že nevinného trestal, bolestně zarmoutil se. Od té doby nenáviděl každého podezřívače, pomlouvače a žalobníka tak, že nesměl k němu přijíti, kdožkoli vlídně napomenut byv, znova opovážil se někoho podezřívati a pomlouvati.

Pomluvy a urážky, jež někdo jemu učinil, trpělivě snášel. Nestydatý žebrák potupil patriarchu. Sluhové chtěli se bídníka chopiti; avšak patriarcha jim to zakázal, řka: „Po šedesát roků urážel jsem hříchy svými Krista Pána; a já bych neměl snésti urážku učiněnou?“

Hostinský v Alexandrii potupil bratrovce svatého Jana Almužníka. Patriarcha bratrovce uraženého uchlácholil slibem, že hospodskému něco učiní, čemu se celé město podiví. Pak objal uspokojeného bratrovce svého a pravil: „Chceš-li v pravdě býti bratrovcem mým, snášej trpělivě každou potupu.“ Hospodského povolal k sobě, a osvobodil jej od všelikých dávek povinných, aby jej napravil a získal, čemu se ovšem podivilo celé město.

S prospěchem požehnaným pracoval svatý Jan Almužník o smíření sporných a nepřátelských stran. Vzácný měšťan Alexandrijský nikterak nevolil smířiti se s nepřítelem svým. Svatý patriarcha Jan pozval jej k sobě, a šel s ním a jediným služebníkem do kaply domácí, aby tam sloužil mši svatou. Vzácný měšťan říkal modlitby z knihy své společně s arcibiskupem, kterýž po pozdvihování v „Otčenáši“ náhle umlknul, tak že hněvající se měšťan sám odříkával slova: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme svým vinníkům.“ Po těch slovích obrátil se patriarcha k němu a pravil: „Uvaž dokonale, co jsi této vážné chvíle byl vyslovil!“ Smíření bylo hotovo.

Na pořádek při službách Božích přísně dohlížel, a každého vypověděl z kostela, kdo se opovážil šeptati nebo neslušně chovati se. Značná část lidu měla špatný obyčej, že z kostela vycházeli po přečtěném svatém evangeliu, a venku se bavili rozmluvami. Zpozorovav to svatý Jan Almužník jednoho dne vyšel zároveň s nimi před kostel, posadil se mezi ně, a když se tomu divili, řekl jim: „Kde ovečky jsou, tam musí i pastýř býti.“ Lidé zarděli se, a nikdy více z kostela nevycházeli před ukončenými službami Božími.

Patriarcha Jan hned po nastoupení stolce biskupského nařídil, aby se pro něj hrobka chystala, ale nikoli hned nedokončila. Kdykoli o velikých slavnostech s kněžstvem svým kráčel v nádherném oděvu biskupském k oltáři, musel jahen k němu přistoupiti a zvolati: „Hrobka tvá ještě není dohotovena. Rozkaž aby se dohotovila, neboť nevíš, kdy přijde tvá smrt!“

Neumřel však v Alexandrii, kde sobě hrobku svou chystati dal, nébrž na ostrově Cypru, kamž před Peršany uprchnouti musel. Leže na smrtelné posteli velebil Boha řka: „Děkuji Tobě, ó Pane, že jsi vyslyšel modlitbu mou, a dal's mi, abych ničeho po sobě nepozůstavil mimo jediný halíř. I ten odkazuji chudým.“

Svatý Jan Almužník svatě žil a svatě v Pánu zesnul dne 11. listopada roku 616., zůstaviv nám výmluvný příklad, kterak lásku k bližnímu skutkem prokazovati můžeme a máme.

3. Svatá Eusebia (Xena), panna Mylaská.

Za pátého století žila v Římě panna rodu vznešeného, Eusebia. Rodiče usnesli se, že ji provdají, a strojili svadbu. Eusebia s dvěma děvečkama prchla z domu otcovského, aby zachovala panenství. Dala se přes moře přeplaviti, v rozličných městech zdržovala se, přijala jméno Xena, t. j. cizinka, aby se nevyzradila, a konečně usadila se v Mylase, v Maloasijské krajině Karii. V Mylase městě vystavěla ke cti svatému Štěpánu prvomučeníku kostelíček, u kteréhož nábožně žila s dvěma svýma děvečkama a s několika pannami, které se k ní přidružily, opovrhujíc všemi radostmi zemskými, a toužíc výhradně toliko po vlastech nebeských. Svatost její při smrti osvědčil Bůh zázrakem velikým. O polednách objevil se na obloze kříž hvězdnatý, hvěz-

dami korunovaný, na znamení, že od Boha korunovány jsou svaté Eusebie tuhé posty, horlivé modlitby a neporušené panenství. Hvězdy ty zmizely, jakmile panenské tělo její do hrobu uložili.

4. Svatý Felician, biskup Foliňský, mučeník.

Svatý Felician, nabyv v domě otcovském vychování křesťanského, v Římě oddal se vědám. Papež Eleuther[1]) odevzdal jej do škol arcijahna Viktora.[2]) Navrátiv se do vlasti, hlásal Felician víru křesťanskou krajanům, kteříž jej sobě za biskupa zvolili a od papeže svatého Viktora vysvětiti dali. Jako biskup Foliňský[3]) kázal ve městě svém a ve všech městech obvodu biskupského. Mnoho pohanů uvedl do Církve Kristovy. Městu Interamna (nyní Terni) s povolením papeže Viktora vysvětil jahna Valentina za biskupa.[4])

Římský císař Decius roku 249. za pochodu válečného meškal několik dnů v krásném Folignu. Dal horlivého biskupa Feliciana v kostele svatého Jana Křestitele polapiti, uvězniti a rozmanitým spůsobem mučiti. Mladistvá panna Mesalina[5]) donášela mu pokrm a nápoj, a za jeho přítomnosti podstoupila mučenickou smrt. Po ní i svatý Felician, kmet čtyřiadevadesátiletý ozdoben byl korunou mučenickou. Kostel svatého Jana Křestitele přijal tělo jeho, učiněn jest později velechrámem biskupství Foliňského, a sluje chrámem svatého Feliciána.

5. Svatý Parmen, prvojahen Jerusalémský.

Svatý Parmen byl jeden ze sedmi jahnů zvolených od prvokřesťanů Jerusalémských a posvěcených od apoštolův modlitbou a vzkládáním na ně rukou. Skut. apošt. 6, 1—6. Svatý Parmen výborně konal úřad kazatelský, až pak za císaře Římského Trajana (98—117) dodělal se mučenické slávy ve Filipách, městě Macedonském, kdežto od prvopočátku slavně konávala se výroční památka jeho.

---

[1]) Svatý Eleuther (180—192) dne 26. května. — [2]) Svatý Viktor, nástupce svatého Eleuthera, dne 28. července. — [3]) Foligno (Foliňo), stará Fulginia, v nynější delegaci Perugia v Italii. — [4]) Svatý Valentin dne 14. února. — [5]) Svatá Mesalina dne 23. ledna.

Dne 25. ledna.

I. Obrácení svatého Pavla, apoštola.

Šavel narodil se v Tarsu, znamenitém městě Cilicie. Jeho zámožný otec měl veliké právo měšťana Římského a byl horlivým přívržencem řádu farisejského. Šavel pak byl v Jerusalémě žákem a chovancem moudrého Gamaliela[1]), pod jehož vedením docela oddal se hlubokému zkoumání Zákona Starého, a vynikal mezi vrstevníky neobyčejnou horlivostí pro Zákon Starý a pro jeho výklady ústné. Proto zahořel prudkou nenávistí proti křesťanství, z něhož ovšem největší nebezpečenství nastávalo zakrnělému židovství. Při kamenování prvomučeníka svatého Štěpána netoliko z blízka přítomen byl, nébrž také pod svou stráž přijal oděv svědků, jenž svatého Štěpána kamenovati měli, aby dílo hrozné a ukrutné tím volněji provedli.

Když ale pozoroval, že ukamenováním svatého Štěpána snahy křesťanů Jerusalémských nejsou zastaveny, vcházel do domů, kde křesťané bydleli, a násilně do vězení odváděl je, opatřiv se mocí úřadní. Skutk. apošt. 8, 3.

Vida pak, že pro takové pronásledování vyznavači Ježíše Krista z Jerusaléma rozprchli se, a že nejen sami Kristu věrni ostávají, nébrž víru křesťanskou i na cestách svých hlásají a šíří, „pohrůžkami a vraždou soptě proti učeníkům Páně, přistoupil ke knížeti kněžskému, a žádal od něho list do města Damašku a do škol, aby svázané přivedl do Jerusaléma křesťany muže a ženy, kdyby je tam nalezl.“ Skut. apošt. 9, 1. 2.

Avšak nemělo jeho zuření proti křesťanům dlouho trvati. Onť nepronásledoval Církev Páně ani z úmyslu zlého, ani z pouhé tvrdosti a ukrutnosti, nébrž z plamenné horlivosti pro Zákon Mojžíšův, bez něhož vedlé jeho zdání by se obejíti nemohl národ židovský. Proto sklonilo se k němu milosrdenství Boží, poněvadž z nevědomosti v Krista Ježíše uvěřiti nechtěl a Jemu se protivil. I. Tim. 1, 13.

„Když byl na cestě a již přibližoval se k městu Damašku, tu rychle obklíčilo jej světlo s nebe. I upadl Šavel na zem

---

[1]) Gamaliel dne 19. prosince.

a uslyšel hlas řkoucí k sobě: „Šavle! Šavle! Co mne pronásleduješ?“ — Šavel uzřel Ježíše oslaveného před sebou, I. Kor. 15, 8, a chvěje se pravil: „Kdo jsi, Pane?“ — A Pán odpověděl jemu: „Já jsem Ježíš, kteréhož ty pronásleduješ. Tvrdoť jest tobě proti ostnu zpěčovati se.“ Hlas Kristův byl hlas lásky a milosrdenství, jenž porazil nepřítele Šavla, aby povstal přítel Pavel. Světlo, kteréž obklíčilo jej, bylo oznakem světla, jímž duše jeho měla osvícena býti, a v němž napotom choditi a jímž veškery národy osvěcovati měl. Že poražen byl k zemi, stalo se proto, aby poznal slabotu svou, aby poznal, že snaha lidská sebe horlivější nic nemůže proti pravdě Boží. II. Kor. 13, 8. Pán zřejmě řekl Šavlovi: „Já jsem Ježíš, kteréhož ty pronásleduješ,“ aby spatřil na vlastní oči, že Kristus nezůstal ve smrti, jak Šavel klamně domníval se, nébrž že vstal z mrtvých a živ jest v nebesích. Pán zřejmě řekl Šavlovi: „Já jsem Ježíš, kteréhož ty pronásleduješ,“ aby věděl on a každý sužovatel věřících, že Kristus útrapy Svých věrných tak přijímá a pociťuje, jakoby On sám je snášel; a že ovšem takovou měrou přiřkne zasloužený trest pronásledovníkům, a bohatou odplatu všechněm těm, jenž pro Něho na světě tomto trpí protivenství.

Šavel uslyšev slova ta a vida, že v křesťanech nepronásleduje nepřátely Boží, jak se byl domníval, nébrž právě přátely a miláčky Jeho, třesa se a žasna pravil: „Pane, co chceš, abych činil?“ Slávou a září světla nebeského zničena byla pýcha a hrdost Šavlova, jenž poslušně Kristu se věnoval a Jemu k službám nabízel se. Z nepřítele Kristova náhle apoštol Kristův učiněn jest. Ze lva stal se beránek.

Při tomto zázračném obrácení měli však i služebníci Církve Kristovy spolupůsobiti; proto přikázal Kristus Šavlovi: „Vstaň, a jdi do města, a tam bude tobě povědíno, co činiti máš.“ — „Ti pak muži, kteří s ním šli, stáli ohromeni, hlas zajisté slyšíce, ale žádného nevidouce.“

Podle rozkazu Páně „vstal Šavel se země, a otevřev oči nic neviděl,“ neboť oslepnul, a oslepnutí to několik dnů potrvati mělo, aby se naučil duševní zrak svůj zavříti věcem zemským, a otevříti věcem nebeským.

An pro osleplost sám jíti nemohl, „pojali ho za ruce“ ti, co

s ním šli do Damašku, „a uvedli jej“ do města toho, „kdežto byl po tři dny nevida, a nejedl a nepil.“ Takto odbyl aspoň z části pokutu za to, čím dříve, ač nevědomky, proti Bohu a Kristu Jeho provinil se, a spolu též postem tím a rozjímáním připravoval se k tomu úkolu, jenž na něj složen býti měl. Skroušenost a lítost nedala mu ani jísti ani píti, a osleplost ponořila jej v život vniterný; obraz Kristův v úplné jasnosti a velebnosti na mysli mu ostával. Té doby byl Kristus vniterným učitelem jeho. Gal. 1, 1. — I. Kor. 11, 23. Té doby ve třech dnech Šavel zrodil se znova, k čemuž u jiných mnoho roků potřebí bývá. V těch třech dnech zemřel v něm starý člověk, a člověk nový v něm povstal. Jinak vešel do města Damašku, nežli se byl nadál. Chtěl křesťany vléci do Jerusaléma, zatím pak sám vlečen byl, nemoha do Damašku dojíti, ač již u samého města toho nalézal se.

Byl pak v Damašku jeden učeník Kristův jménem Ananiáš, jehož památka také dnes připadá. I řekl k němu Pán u vidění: „Ananiáši!“ — A on řekl: „Aj, já, Pane!“ — A Pán k němu: „Vstaň a jdi do ulice, kteráž slove „Přímá,“ a hledej v domě Judově Šavla, příjmím Tarsenského; neboť aj, modlí se!“ — Ananiáš ten byl v Damašku domovem. Víme o něm, „že byl mužem podle Zákona, maje svědectví ode všech tam přebývajících židů;“ Skut. apošt. 22, 12., jakož tehdáž vůbec židé na víru křesťanskou obrácení zachovávali předpisy Starého Zákona. Nejlepší svědectví však dáno jemu od Pána, jenž mu svěřil úlohu tak důležitou, aby křestem svatým posloužil Šavlovi osleplému.

Aby pak Ananiáš nebál se jíti k Šavlovi, řekl mu Pán u vidění: „Aj, modlí se!“ A viděl muže jménem Ananiáše, an vchází a vzkládá naň ruce, aby přijal zrak.

Přece však Ananiáš ještě neodložil veškeru bázeň, jakož vidno jest z odpovědi jeho: „Pane, slyšel jsem od mnohých o tom muži, kterak mnoho zlého činil svatým Tvým (totiž křesťanům v Jerusalémě); a tenť má moc od knížat kněžských, aby zjímal všecky, kteří vzývají jméno Tvé.“

Pán ale nenechal Ananiáše v bázni té a v pochybnosti o Šavlovi, nébrž příkaz svůj opakoval řka: „Jdi, neboť nádobou vyvolenou jest mi on, aby nesl jméno mé před pohany, i králi, i syny Israelskými. Já zajisté ukáži mu, jak mnoho on musí

trpěti pro jméno mé." — Nádobou vyvolenou či nástrojem vyvoleným nazval Pán Šavla již v Pavla obráceného, poněvadž ho Bůh vyvoliti ráčil k velikému úkolu, aby nesl jméno Kristovo ku všechněm národům, aby duchovně vybojoval takořka celý svět pro Krista; při čemž pro jméno Kristovo snášeti musel mnoho útrap a svízelů, velikých nesnází a nebezpečenství. Ten, jenž z kořene vyvrátiti chtěl křesťanství, musel mu po všem světě proklestiti cestu, a více než ostatní apoštolové pracovati a trpěti. I. Kor. 15, 10.

Ananiáš, od Pána poučen a uspokojen, „šel a všel do domu, a vloživ naň ruce řekl: Šavle, bratře, Pán Ježíš, jenž se ti ukázal na cestě, kterou jsi šel, poslal mne, aby's prohlédl a naplněn byl Duchem Svatým."

Když byl Ananiáš takto vedlé nařízení Páně Šavla „bratrem" nazval, poněvadž v srdci svém již ke Kristu obrátil se, a když byl na něj ruce vložil na znamení, že Církev jej, čekatele křestu, již přijímá pod ochranu svou: „hned spadly Pavlovi s očí jako lupiny, a přijal zrak; i vstav pokřtěn jest byl." I slepota Šavlova, i uzdravení slepoty té byly nadpřirozeny. Slepota značila svévolnost a lichou moudrotu, kteráž srdce Šavlovo obtáhla kůrou tmy a tvrdosti, tak že pravdu Boží poznati nemohl; když ale závoj ten spadl, jasně zasvitla mu pravda Boží, a ihned milerad nabídl se k službě Páně, a především přijal křest svatý, bez něhož nikdo nemůže spasen býti, lečby mu udělen býti nemohl.

Když takto Pavel obrácen byl, přestalo nadpřirozené vedení Boží, a on navrátil se opět do koleje obyčejného života. „Požil pokrmu a posilnil se," neboť již po tři dny se postil, a mimo to i duchovní obrat musil jej nesmírně vysíliti. „Zůstal s učeníky, kteříž byli v Damašku, po několik dnů, a hned kázal ve školách Ježíše, že tenť jest Syn Boží." Potvrzoval, co dříve pronásledoval; za pravdu svrchovanou vyhlašoval, čemu se dříve byl protivil; a co hlásal, neměl od lidí, nébrž od samého Krista Ježíše; mohl-li se tajiti s věcmi takovými?

Obyvatelé města Damašku, jenž o jeho zázračném obrácení ještě nevěděli, ovšem „náramně divili se a pravili: Zdaliž to není ten, kterýž hubil v Jerusalémě ty, jenž vzývali jméno toto, a kterýž proto sem přišel, aby je svázané vedl ke knížatům kněžským?"

Šavel pak mnohem více sílil se a zahanboval židy, kteříž bydleli v Damašku, dotvrzováním, že ten jest Kristus." Skut. apošt. 9, 21. 22. Důkazy pravdy té bral z vlastního vidění Páně, a z Písma Starého Zákona dovodil, že všecky předpovědi o Mesiáši vyplnily se na Kristu Ježíši Nazaretském.

Židé nemohli odporovati jemu, nemohli zapříti, co svatý Pavel hlásal, a čehož na mnoze oni sami svědkové byli; a přece všickni nepokořili a neobrátili se ke Kristu, ba v zarputilosti své radili se, kterakby usmrtili nového učeného hlasatele pravdy Kristovy, svatého Pavla.

Takových zarputilců i náš věk ještě rodí. Oni nemohou zapříti pravdu evangelia Kristova; nemohou zapříti mnohočetná obrácení na cestu dobrou a cnostnou, kteráž i za doby naší dějí se milostí Božskou a samospasným učením Kristovým; a přece v hnusné pýše své nevolí se pokořiti pravdě, nevolí se podrobiti Kristu, a raději čím dál tím zuřivěji radí se, kterakby vždy novým spůsobem pronásledovali Krista a Jeho služebníky, kterakby oklamali lidi neobezřetné o největší dar nebeský, o svatou víru, o pokojné svědomí, o spásu věčnou.

Kterak zachováme se k těmto nepřátelům kříže Kristova, víry svaté a spásy? Svatý apoštol Pavel nám to jasně řekl: „Neodplacujme jim zlého za zlé; může-li býti, což na nás jest, i s nimi pokoj mějme." Řím. 12, 16. 18. Avšak víru svatou sobě podrývati, naději na spásu věčnou sobě podvraceti nedejme! U věci té jde pravda svatá nad zhnilý pokoj a nad svornost záhubnou! Tu nastává nám povinnost hájiti víru svou živým slovem a cnostným skutkem. Tu nastává nám povinnost sjímati lupiny s očí protivníkům pravdy zjevené; a nedají-li se sprostiti slepoty duchovní, vyhýbati se společnosti jejich a modliti se za ně Bohu, Otci milosrdenství, aby On sám ráčil je přivesti na dobrou cestu, na kteréžby i sami k poznání pravdy přišli, i bližním svým k tomu poznání pravdy nápomocni byli, a takovou měrou aby s námi stali se dědici blahoslavenství věčného.

2. Svatý Ananiáš, mučeník v Damašku.

Damašek, o němž mluveno v článku předchozím: „Obrácení svatého Pavla, apoštola", byl městem starožitným, už za Abrahama slavným. I. Mojž. 15, 2. Město to leželo v krajině

přeúrodné a překrásné. Toho času přislušelo k zemi Syrské. Od Jerusaléma vzdáleno bylo asi pět dní cesty, ale trvalo v živém spojení s Jerusalémem, poněvadž četní židé v Damašku osazení s Jerusalémem vedli obchody znamenité a putovávali tam k slavnostem a svátkům. Do Damašku přinesli víru křesťanskou obrácenci z pohanů i židů, jenž po ukamenování svatého Štěpána z Jerusaléma rozprchli se. Obec křesťanská musela se v Damašku mocně zmáhati, an Šavel mínil nejprvé tam křesťany vypátrati, svázati a do Jerusaléma k soudu přivesti.

V Damašku byl učeník Páně, Ananiáš, milovník Zákona, mající dobré svědectví ode všech židů, poněvadž zachovával předpisy Starého Zákona, jak tehdá vůbec činili židé obrácení na víru křesťanskou Tento Ananiáš došel veliké cti, že se mu Pán Ježíš zjevil a jemu přikázal, aby Šavla osleplého, ale už věřícího, vyhledal a pokřtil. Ananiáš vložil ruce své na Šavla už věřícího v Krista, a Šavel osleplý nabyl opět zraku svého.

Svatý Ananiáš napotom horlivě hlásal Krista Boha v Damašku a v jiných městech, až pak pro tuto spasnou činnost svou polapen a k soudci Liciniovi přiveden byl. Licinius pro neohrožené vyznání svaté víry dal jej býkovci rozšvihati a konečně ukamenovati. Výroční památka tohoto svatého mučeníka slaví se v Damašku a v celé zemi na den obrácení svatého Pavla.

3. Svatí Juventin a Maxim, setníci, mučeníci.

Julian, syn Julia Konstancia, nevlastního bratra Konstantina Velikého, křesťan, pilně čítával ve spisech pohanských, přenesl svůj hněv proti strýci Konstantinu Velikému na křesťanství, a když jej Konstantin učinil císařem v Galii, v Španělsku a v Britanii roku 355., zneužil důvěry té proti němu, a dal se roku 360. od vojska v Paříži za císaře prohlásiti. Z jara příštího roku vedl vojska svá proti císaři Konstantinu, který mezi tím zemřel, a tudíž Julian stal se samovládcem v říši Římské. Nyní zjevně od víry křesťanské odpadl a chtěl říši svou zbudovati na starých základech pohanských. Stavěl modly, přinášel jim hojné oběti zápalné, pohanské kněžstvo zařídil po spůsobu křesťanském, a žádal, aby křesťané vesměs odpadli od víry. Roku 362. pobral duchovenstvu křesťanskému statky od Konstantina Velikého

přiřknuté, zapověděl křesťanům navštěvovati vyšší školy, povolal vypovězené bludaře nazpět, a křesťanům na vzdory vyzval židy, aby sobě opět vystavěli rozbořený chrám Jerusalémský, čemu však na odpor postavilo se zemětřesení nastalé a oheň ze země vycházející. Kdo nechtěl za nepřítele císařova považován býti, musel modlám obětovati kadidlo. Císařští náměstkové a soudcové, aby se pánu svému zalíbili, pronásledovali křesťany věrné, z nichžto mnozí dobyli sobě koruny mučenické.

Dva setníci stráže císařské, Juventin a Maxim, stěžovali sobě o hostině na bezpráví křesťanům činěné. Soudruzi vyzradili to císaři Julianovi, kterýž je předvolal a jich se otázal, co o něm byli mluvili? Setníci neohroženě odvětili: „My křesťané musíme naříkati sobě, vidouce, kterak pokrmy a nápoje nám dávané poskvrňují se spůsobem pohanským.“ Císař rozkázal, aby oba mučeni a usmrceni byli. Stalo se dne 25. ledna roku 363.

Trest Boží dostavil se brzo. Císař Julian trávil zimu z roku 362. na 363. v hlavním městě Východním, v Antiochii, a v měsíci červnu téhož roku 363. ve válce s Peršany usmrcen byl kopím nepřátelským. Křesťané naučili se za toho pronásledování svornosti, a Církev slavně vítězila nad novým pohanstvím Julianovým.

Dne 26. ledna.

I. Svatý Polykarp, biskup Smyrnenský, mučeník.

Svatý Polykarp[1]) hned za svého mládeneckého věku obrátil se na víru křesťanskou, byv v ní vyučen od svatých apoštolův, s nimiž důvěrně obcoval jako s mnohými jinými prvokřesťany, jenž byli Pána Krista viděli na vlastní oči. Obzvláště pak přátelsky tovaryšil se svatým apoštolem Janem, Miláčkem Páně, od něhož ustanoven byl za biskupa ve Smyrně, znamenitém a překrásném městě v Jonii před rokem 95. po narození Páně.

Jak svatě a horlivě, a jak požehnaně zastával Polykarp

---

[1]) „Spisy svatých otcův apoštolských“ od Františka Sušila, II. vydání, str. 157. V Brně 1849.

svůj posvátný úřad biskupský po celých 70 roků, o tom dávají nám zprávu svědkové nad všelikou pochybnost vznešení, mezi nimiž přede všemi vyznamenává se svatý Irenej, jeho učeník, svatý Ignát, mučeník, a církev Smyrnenská.

Svatý Irenej (Euseb. dějiny círk. 5, 20) praví o svatém Polykarpovi: „Mohu i místo udati, na kterémž Polykarp sedě učíval. Mohu udati jeho chůzi, celý života spůsob, tvárnost těla, řeči, jež k lidu míval, a cokoli vypravoval o svém důvěrném obcování s Janem a s jinými, jenž Pána viděli, o jejich řečích a všech jejich výpovědích Pána se týkajících. I o zázracích, o učení Páně, jakož toho došlechl od těch, jenž Slovo života spatřovali, podobným spůsobem přednášel, ve všem srovnávaje se s Písmem svatým.“

Po smrti svatého Jana apoštola celá přední Asia Menší k Polykarpovi přilnula, a jak píše svatý Jeroným, „v něm knížete svého ctila.“

Léta 107. po narození Páně svatý Ignát, biskup Antiochijský [1]), jejž císař Trajan odsoudil k divokým zvířatům pro víru křesťanskou, v okovech do Říma veden jsa ve Smyrně přistál. Polykarp s celou církví Smyrnenskou uvítal jej, jak slušelo na muže, jenž měl krev svou pro Krista vycediti; ulíbal okovy jeho, a po delší čas zacházel s ním. Svatý Ignát píše (Ign. Efes. 21. Magn. 15, Trall. 12., 13. Rom. 10. Polyk. 1.) o zbožnosti a milosti Polykarpově: „Poznav zbožný smysl tvůj jako na skále založený, přetékám vděčností, že odůstojněn jsem byl spatřiti svatou tvář tvou.“ Polykarpovi také poručil svatý Ignát osiřelou církev Antiochijskou.

Za našeho věku až tam vystoupila vlažnost a netečnost náboženská, že křesťané nejen k lidem bloudícím shovívavi jsou, což jest chvalitebno, ale že i samých bludů lehounce snášejí, což káráno býti musí. Jinak počínal sobě svatý Polykarp. Svatý Irenej o něm píše: „Zaslechnul-li učení kacířské, uši sobě zacpával a zvolal: Bože dobrý, jakých časů dal's mi se dočkati! a hned utekl s místa, na kterémž seděl nebo stál.“ Jednoho dne v Římě potkal se s bludařem nebezpečným, Marcionem, kterýž jej oslovil: „Znáš-li nás?“ — Svatý Polykarp odpověděl

---

[1]) Svatý Ignát dne 1. února.

jemu do očí: „Znám tebe prvorozence satanova.“ Tudíž dokládá svatý Irenej (haer. 3, 3): „Tak pečlivi bývali apoštolové a jejich učeníci, že ani ve slovích nespolkovali se žádným z těch, jenž pravdu podvracují.“ V tom smyslu i svatý apoštol Pavel napomíná nás: „Člověka kacíře po jednom i druhém napomenutí varuj se, věda, že převrácený jest.“ Tit. 3, 10.

Do Říma putoval svatý Polykarp okolo léta 160. za papeže Aniceta za příčinou sporných otázek o slavení svátků velikonočních, a tam dle svědectví Ireneova (Adv. haer. 3, 3.) veliký zástup bludařů, Valentinianů a Marcionitů, svatým Polykarpem Církvi navrácen byl, neboť nemohli odolati vážnosti velebného starce, jenž tenkráte sám jediný mohl o sobě říci, že z úst svatých apoštolů přijal učení Kristovo.

Svatý Polykarp byl 70 roků biskupem Smyrnenským, a takovou úctu a lásku získal sobě, že i pohané o něm soudili jako o muži podivném; a křesťané, kdekoli spatřili svatého stařečka, potřeba-li toho kázala, o závod obuv mu vyzouvali a jej líbali.

Slavný život pro Krista vedený dokonal svatý Polykarp slavnou smrtí. Za císaře Římského Marka Aurelia popuzováním luzy pohanské v Malé Asii povstalo pronásledování křesťanů, kteréž roku 166. obnoveno bylo obzvláště ve Smyrně. O pronásledování tom, a jmenovitě o mučenické smrti svatého Polykarpa máme zprávu hodnověrnou v listu, jejž církev Smyrnenská nedlouho po umučení jeho vyhotovila a poslala církvím přespolním.

Pohanský lid žasnul nad ušlechtilostí a bohabojností křesťanů pro Krista mučených, ale rekovností jejich ještě více rozzuřen volal: „Polykarpa hledejte!“ Svatý biskup uslyšev o tom chtěl v městě setrvati; ale k žádosti věřících ustoupil na stateček nedaleko ode Smyrny vzdálený, a tam dnem i nocí modlil se za všecky křesťany po světě rozptýlené. Na těch modlitbách svých měl vidění, že poduška jeho hoří. I pravil k těm, jenž byli s ním: „Mám za živa upálen býti!“

Po třech dnech jej pohané vyslídili, jali, a do závodiště odvedli. Když svatý Polykarp ozbrojence uslyšel před chaloupkou svou, pravil: „Staniž se vůle Páně.“ Vyšel k nim, roz-

mlouval s nimi, pohostil je, a vyprosil sobě u nich hodinu, aby se svobodně modlil. I modlil se stařeček stoje a hlasitě, pln jsa milosti Boží, tak že se ozbrojenci podivili a želeli toho, že na takového nábožného stařečka vyšli. Když byl vykonal modlitbu svou za celou Církev katolickou, posadili jej na osla a vedli ho do města na Bílou sobotu.

Přijel mu naproti smírce městský Herodes a jeho otec Nikétes. Pojavše ho k sobě na kočár, přimlouvali mu sedíce podle něho: „Což to zlého říci císaři „pane", kadidla nasypati, konati, co s tím spojeno, a takto zachovati sebe?" — Z počátku jim svatý Polykarp neodpovídal. Když pak na svém trvali, pravil jim: „Neučiním, co mi radíte!" A když se jim nepovedlo přemluviti jej, obořili se na něj tvrdými slovy, a nakvap s vozu ho shodili, tak že sobě ubohý nohu vytknul. On pak, jakoby ničeho nebyl utrpěl, radostně kráčel k závodišti, k divadlu, kdež takový povyk povstal, že nemohl nikdo slyšán býti.

Prokonsul[1]), jemuž představen byl, napomínal ho řka: „Ušetři stáří svého; přísahej Štěstěnou (Fortunou) císařovou; usmysli sobě, uhaň Krista, a propustím tebe!" Svatý Polykarp odpověděl slova přepamátná: „Šest a osmdesát roků Jemu sloužím, a nikterak mi neublížil. Jak mi možno, abych rouhal se Králi svému, jenž mne vykoupil?"

Opět doléhal na něj prokonsul, aby přísahal Štěstěnou císařovou. Polykarp ale pravil: „Já jsem křesťan; chceš-li blížeji poznati nauku křesťanskou, urči den a slyš!" — Prokonsul řekl: „Namluv na to lid!" — Polykarp pak odslovil: „S tebou mluviti za hodné kladu; neboť naučeni jsme vrchnostem a mocnostem od Boha zřízeným prokazovati slušnou úctu, kteráž svědomí našeho neuráží; těchto pak neuznávám hodných, abych před nimi hájiti se měl."

Prokonsul mu hrozil: „Mám divoká zvířata, těm tebe dám předhoditi, neusmyslíš-li sobě." — Polykarp odvětil: „Dejž jim přijíti! Naše mysl nepřecházívá z lepšího na horší; ale slično jest pro mne, od zlého obrátiti se k tomu, co spravedlivo."

Opět pravil prokonsul: „Ohněm dám tě ztráviti, pohrdáš-li

---

[1]) Prokonsulem nazýval se za času Římských císařů místodržitel čili náměstek v zemích k říši náležitých, jenž byl i soudce a vojevůdce.

zvířaty divokými!" — Polykarp řekl: „Hrozíš ohněm chvilku hořícím a brzo hasnoucím; neznáš zajisté ohně budoucího soudu a věčného trestu, jenž jest uchován zlým. Avšak nač prodléváš? Dejž přijíti, cokoliv ti libo!"

To a jiné mluvě svatý Polykarp naplněn byl důvěrou a radostí; milost Boží rozplynula po tváři jeho. Tak málo tím, co mu řečeno bylo, pomásti a polekati se dal, že raději prokonsul zmužilosti pozbýval, a hlasatele na prostřed závodiště poslal, aby třikráte provolal: „Polykarp vyznal se býti křesťanem!" — Tu veškero množství pohanů a židů ve Smyrně bydlících nahlas vzkřikli v náramné vzteklosti: „Tento jest učitel Asie, otec křesťanů, hroutitel našich bohů, jenž mnohé učí bohům neobětovati a jim se neklaněti!" I žádali kněze pohanského Filipa, aby lva pustil na Polykarpa. Když ale slyšeli, že mu to dovoleno není, zvolali jednohlasně, aby Polykarp za živa upálen byl. Musiloť se vyplniti vidění o podušce hořící a vlastní jeho předpovědění: „Mám za živa upálen býti!"

Nyní všecko kvapněji se dálo, nežli slovy lze vypověditi. Všechen lid snášel z lázní a dílen polena a roždí. Obzvláště židé jak obyčejně (tak výslovně čteme v listu církve Smyrnenské) projevili se k tomu přeochotnými. Když hranice dohotovena byla, Polykarp sám svléknul se, a pak mu přičiněno nástrojův při upalování obyčejných. Když pak ho také pevně přibíti chtěli, pravil: „Nechte mne tak. Ten, jenž mi dá oheň snésti, dá mi také bez útuhy vašich hřebů nepohnutě na hranici ostati." Tedy ho nepřibili hřeby, ale svázali jej. On pak jako ustrojená bohumilá obět k nebesům hledě mluvil: „Pane Bože všemohoucí, Otče milého a požehnaného Syna Svého Jesu Krista, skrze Něhož jsme dosáhli poznání Tebe, Bože anjelů a mocností . . . velebím Tebe, že's mne hodným učinil, abych v tento den a v tuto hodinu v počtu mučeníků Tvých podíl vzal v kalichu Krista Tvého ku vzkříšení k životu věčnému duše i těla . . . k nimžto kéž dnes přivtělen jsem před Tebou v tučné a líbezné oběti . . . Budiž Tobě se Synem a v Duchu Svatému čest nyní a na věky. Amen."

Ledva „Amen" z úst vypustil a modlitbu dokonal, biřicové zanítili oheň. Když valný plamen se vyblesknul, oheň jako klenba obdával tělo mučeníkovo, jenž stoje uprostřed, nebyl podoben

hořícímu tělu, ale chlebu propekávanému, aneb zlatu a stříbru v peci rozžhavenému, a zápach jako vůni kadidla neb jiného drahého koření vnímali diváci přítomní.

Vidouce bezbožníci, že tělo jeho ohněm ztráveno býti nemohlo, rozkázali konfektorovi, jemuž bývalo zraněného nebo umírajícího v závodišti doraziti, aby dýkou tělo jeho probodnul. Co když učinil, vyvalila se krev v takovém množství, že i oheň uhasila, a celý zástup žasnul, že takový jest rozdíl mezi nevěrci a vyvolenci.

Když pak křesťané chtěli tělo jeho odnésti, setník Římský k žádosti a na doléhání židů rozjitřených mrtvolu do prostřed ohně položiti a spáliti dal. Křesťané pak přece pozůstalé kosti, vzácnější nad kamení drahé a výbornější nad zlato, sebrali, a na slušném místě uschovali, aby se tam v radosti a slasti shromažďovali, a výroční den jeho umučení oslavili.

Tak vypsala utrpení a smrt svatého Polykarpa církev Smyrnenská v listu daném církvi ve Filadelfii.

2. Svatá Paula, vdova, učenice svatého Jeronýma.

Svatá Paula pocházela ze starého a slavného rodu Římského. Manželovi svému Toxociovi dala čtyry dcery: Blesilu, Paulinu, Eustochiumu a Rufinu, a syna Toxocia. Jako panna i jako manželka skvěla se zbožností a cudností. Po smrti manžela milovaného výhost dala věcem zemským, a zdobila se pro nebe kajicností a dobrými skutky. Chudobným byla štědrou matkou; nemocné navštěvovala, těšila a podporovala; chudáky zemřelé zaopatřovala rubášem.

Roku 382. hostila v domě svém svatého Epifania a ostatní biskupy, jenž připutovali do Říma k papeži Damasovi v záležitostech církevních, a svatého biskupa Antiochijského, Paulina, vícekráte navštívila.

Když byl svatý Jeroným z Říma odešel, aby se vyhnul jazykům utrhačným, vypravila se i Paula se svou dcerou Eustochiumou do svaté země, odevzdavši dříve většinu statků svých ostatním dětem. Na poušti té uctila chyšku, v nížto na ostrově Poncii svatá Flavia Domitila jako vypovězenka za císaře Domiciána dlouho strádala. Na ostrově Cypru několik

dnů ztrávila u svatého Epifania, a v Antiochii u svatého Paulina. Vykonalą pobožnost v Jerusalémě a v Betlémě. Navštívila poustevníky v Egyptě, odkud do Betléma se navrátila, a tam po tři roky zůstala s dcerou Eustochiumou. Tam založila klášter pro mnichy a tři kláštery pro jeptišky. Jeptišky sama vyučovala a řídila za pomoci svatého Jeronýma. I jazyku řeckému a hebrejskému naučila se. Svatý Jeroným nadšeně chválí její pokoru, kajicnost, cudnost, trpělivost, statečnost a dobročinnost. Svatě zemřela roku 404. Biskupové Palestinští nesli tělo její do kostela vystavěného nad jeslemi, v nichžto se byl narodil Kristus Pán.

Dcera Blesila provdala se, ale po sedmi měsících ovdověla, vstoupila do kláštera, a zemřela před matkou, svatou Paulou. Památka její koná se v Církvi dne 22. ledna.

Paulina, provdaná za Římského senatora Pamachia (dne 30. srpna), zemřela r. 397.

Výroční památka svaté Eustochiumy světí se dne 28. září.

Také syn Toxocius, otec Pauly Mladší, zasvětil život svůj Bohu a cnosti.

3. Blahoslavená Haseka, panna, poustevnice.

Blahoslavená Haseka pocházela z krajin Rýnských. Svědomitě střežila čistotu a slávu panenskou, oblekla se v roucho Cisterciaček, a třicet šest roků ztrávila uzamčena v chatce u kostela nedaleko kláštera Sichemského ve Vestfálsku. Přijímajíc z kláštera denní stravu, pracovala dle sil svých, vyznamenávala se mimořádnou prostomyslností a trpělivostí, bedlivě skrývajíc před lidmi veliké milosti, jimiž ji Bůh dařil. Bůh propůjčil jí dar zázraků. Modlitbou máslo staré, jehož odpornou vůni služebná sestra Berta snésti nemohla, učinila čerstvým a chutným, tak že obé po mnoho dnů Boha chválíce požívaly ho.

Vedlé přání za živa projeveného po blažené smrti dne 26. ledna 1261 pochována byla v kostele kláštera Sichemského. Stařenka zemřelá v tvářích zčervenala jako panna mladistvá. Přemnozí důvěrně vzývali a vzývají blahoslavenou Haseku s dobrým prospěchem za přímluvu u Boha.

4. Svatá Bathilda, královna Francká, a Radegunda, panna, její křestěnka.

Roku 421. povolali Římané své poslední pluky z Britanie (Anglie). Jejich moc tam přestala. Britové zřídili svůj vlastní stát a povolali roku 449. proti sousedním Piktům a Skotům germánský národ Sasů bytujících v krajinách nynějšího Holštýnska. Sasům zalíbilo se v Britanii, a tudíž jali se tam sami panovati. Jejich vůdce Hengist založil království Kentské. Za Sasy do Britanie přistěhovali se jejich sousedé Anglové. Tou měrou v Britanii vznikalo germánské království za královstvím: roku 477. Sussex (jižní Sasko), Vessex (západní Sasko), Essex (východní Sasko), Estanglia (východní Angly), Mercia, a roku 547. Northumberland. Těchto sedmero anglosaských království v Britanii v dějepisu nazývá se Heptarchie, to jest: sedmeropanství.

Z těchto Anglosasů v Britanii pocházela svatá Bathilda. Mořští loupežníci polapili, odvezli a do Galie (Francie) prodali ji za otrokyni. Francký kníže Archinoald ji koupil, a tou měrou zalíbil sobě v její dobrotě, cudnosti, mondrosti, vážnosti a kráse, že ovdověv mínil ji učiniti chotí svou. Ale Bathilda pokorná přestrojila se v šaty sprosté a skrývala se potud, až kníže Archinoald jinou manželku vyvolil sobě.

Pokora Bathildiua došla rychlé odplaty. Nevolivši za knížete provdati se, učiněna jest manželkou Chlodvíka II., krále Franckého (638—656), jenž vládl v Neustrii a v Burgundu. Jako královna považovala chotě svého za pána, knížata za syny, kněze křesťanské za otce, mnichy za bratry, panice za chovance, chudinu za dítky své, jimžto rukou svého almužníka, opata svatého Genesia, dávala almužny hojné.

Po smrti krále Chlodvíka II. 556 vládla moudře a spravedlivě královna vdova Bathilda za nedospělého nejstaršího syna Chlotara III. Ebroin pověstný byl hlavním domovním správcem a vladařem královským. Mimo jiné výtečníky povolala královna Bathilda ke dvoru a do rady své svatého Leodegara [1]), a povýšila jej roku 659. za biskupa Autunského (Oténského).

---

[1]) Svatý Leodegar dne 2. října.

Založila a potřebnými důchody opatřila několik klášterů, jmenovitě panenský klášter Chelleský v kraji Pařížském, do něhož roku 665. i sama odebrala se, jak mile Chlotar syn stal se dospělým a samostatným panovníkem. Za abatyši ustanovila svatou Bertilu [1]), jížto pokorně a poslušně podrobila se. Sestry jeptišky jako matka milujíc a ode všech milována jsouc zbožně a svatě dokonala život v klášteře tom léta Páně 685.

Dlužno zmíniti se, že svatá Bathilda za živobytí svého v obzvláštní úctě chovala svatého Eligia, zlatníka, později biskupa Noyonského.[2])

V kostele kláštera Chelleského na oltáři v ozdobných schránkách jsou hlavy svatého Eligia a svaté Bathildy; nad oltářem pak umístěna jsou těla svaté Bathildy, svaté Bertily, první abatyše, a svaté Radegundy panny.

Královna Bathilda byla křestnou kmotrou Radegundě. Svatá kmotra svatě vychovala křestěnku svou. Předvídajíc pak nedalekou smrt svou, prosila královna Bathilda, aby ráčil Bůh nevinnou panenku, sedmiletou Radegundu, před ní k Sobě povolati do sboru panen neposkvrněných na nebi, obávajíc se, žeby snad po její odchodu z tohoto života o nevinnost mohla okradena býti. Bůh vyslyšel modlitbu její. Radegunda klidně zemřela. Bathilda pochovala panenské tělo její, kteréž s povolením biskupa Pařížského po smrti královny Bathildy uloženo bylo u těla vznešené kmotry.

Jinde výroční památce svaté Bathildy ustanoven jest den 30. měsíce ledna.

5. Svatý David III., král Iberský.

Svatý David III., král Iberie[3]), příjmím „Obnovitel," syn krále Jiří II., nastoupil roku 1089. Nad Davida III. nebylo v Georgii krále o Církev a o vlast zasloužilejšího. Té doby, kdy sedmnáctiletý David těžkou korunu přijal, byla Iberia v nepořádku děsném. Zevně doráželi na ni nepřátelé, uvnitř byly

[1]) Svatá Bertila slaví se dne 4. listopada. — [2]) Svatý Eligius dne 1. prosince. — [3]) Iberia, Georgia, nyní Gruzia, kterouž Arabové, Turci a Peršané jmenují Gurdžistan, jest země v Ruském náměstnictví Kavkazském.

spory domácí a nářky všeobecné. Vlast Karthlů či Gruzínů podobala se poušti smutné. Král David nejprvé uklidil válku domácí, pak chystal se na Turky, jenž měli nadvládu v zemi jeho. Jak mile uslyšel, že vojska křesťanská vyrvala Turkům Jerusalém, odepřel odváděti jim poplatek roční. Zatím zemřel Gabriel patriarcha, jejž Iberové nazývali důrazně „katolíkem," a nástupcem jeho stal se Jan III. Král David s patriarchou Janem svolal sněm do Mzcheta, sídla králova i patriarchova, aby se nalezly prostředky k napravení mravů porušených. Úchvaly sněmu toho vyryly se na kamenném sloupu postaveném v kostele Mzchetském, a navrácen mír Církvi, za nímž brzo následovala znamenitá vítězství občanská. Kaketské území a město Gandžu (nyní Jelisavetpol) s újezdem příslušným podmanil sobě.

Král David velikostí těla i ducha převyšoval všecky. Ve válce byl chrabrým bojovníkem, doma nábožným křesťanem a milovníkem Písem svatých, v nichžto bedlivě čtával i na cestách a válečných výpravách. Byl horlivým ctitelem svatého Jiří, čelného patrona Georgie (Iberie), a o jeho úctě k Marii Panně, pomocnici ve válkách s Turky, svědčí chrám jí ke cti od něho vystavěný v Gelatě (staré Genati) v zemi Imeretii, v němžto vděčně ukládal ukořistěné prapory nepřátel a dary drahocenné. U kostela toho zbudoval také klášter a nemocnici, v kteréž začasté osobně sloužíval neduživcům. Chudinu poděloval po královsku, pokládaje se za nešťastného, kdykoli měšec svůj přinesl nevyprázdněný domů. Proslavil se také přísnou spravedlností a zdrželivostí, zapíráním sebe. Porazil a vyhnal z království svého Seldžucké podmanitele, přitáhl vítězně roku 1124. až do Tiflisu, opanoval Širvan, celý pruh podél Černého moře až k Trapezuntu, a dobyl i Ani, hlavního města celé Armenie. Aby zabránil na budoucnost vpády Turkův, spojil se s bojovnými Kapčaky (Kipčaky) mezi Donem a Volhou, a spojení to utvrdil manželstvím s Golinduchou, dcerou knížete Kapčakův, kteréžto věrné spolubojovníky své obrátil na víru křesťanskou. V městě Ani účastnil se druhého sněmu za předsednictví patriarchy Jana, na kterémž však nedosáhlo se zamýšleného sjednocení s Armeny.

Když byl Iberii uspokojil, odevzdal korunu a žezlo synu svému Demetriovi, a po čtyři a třicetiletém panování blaženě zemřel v klášteře Gelatském roku 1126., maje 54 let věku svého.

Tělo jeho pochovali u samého vchodu do kostela klášterního, kdežto náhrobní kámen má nápis tento: „Toť jest odpočívání mé, tu přebývati budu, neb jsem zvolil je.“ Žalm 131, 14.

Dne 27. ledna.

I. Svatý Jan Chrysostom, Zlatoústec, arcibiskup Cařihradský, učitel církevní.

Svatý Jan Chrysostom narodil se roku 347. v Antiochii, hlavním městě Syrském v Asii. Řekové nazývali Antiochii „městem krásným.“ Za vlády Římské byla Antiochia třetím městem v říši, a Plinius nazval ji „královnou Východu.“ Za času svatého Jana Chrysostoma měla Antiochia 300.000 obyvatelů.

Otec Sekundus, plukovník ve vojsku Římském, zemřel nedlouho po narození synáčka Jana. Matka Anthusa pečovala svědomitě o jeho křesťanské vychování. Později postarala se mu také o znamenitého učitele v řečnictví, Libania. Chrysostom tak horlivě a s takým prospěchem učil se vědám, že Libanius nazval jej nejlepším nástupcem svým, kdyby nebyl křesťanem.

Dokonav učení stal se Chrysostom advokátem. Avšak jeho přímá a spravedlivá povaha nedovolila mu spřízniti se s nepoctivými prostředky, jichžto advokáti toho času zhusta užívali. Proto odešel do samoty mezi mnichy v okolí Antiochijském, oddal se tuhému životu, a čtával neunaveně v Písmech svatých pod správou Diodora, napotomního biskupa v Tarsu.[1])

Tuhou kázní, jížto se podroboval, ochuravěl, a musel se navrátiti do Antiochie. Biskup Antiochijský, Meletius, udělil mu křest svatý, když mu bylo 23 let, a posvětil jej za lektora, čtenáře kostelního. Od té chvíle Chrysostom nikoho úmyslně ani slovem neurazil, a nikdy žertu neslušného nebyl účastníkem.

---

[1]) Tarsus, město v nynějším Turecku Asijském, bývalé hlavní město Cilicie. Za vlády Římské byla tam veliká zámožnost a vzdělanost. Tarsus jest rodištěm svatého apoštola Pavla.

Pro úžasnou horlivost, lahodné mravy a veliké vlohy chtěli křesťané Jana čtenáře po smrti Meletiově zvoliti za biskupa. On však tajně vzdálil a skryl se u mnichů v okolí Antiochie, a v úkrytu tom trval celých osm roků za tuhé kajicnosti v hlubokém učení. V samotě té rozvil se jeho podivuhodný život vniterný, rozžehnula se jeho důkladná znalost povah lidských, rozkvetla jeho znalost Písem svatých.

Navrátiv se do Antiochie stal se roku 380. jahnem, a roku 386. od biskupa Flavia na kněžství vysvěcen byl. Biskup ten svěřil mu úřad kazatelský, v němžto již roku 387. osvědčil vítěznou výmluvnost. Obyvatelstvo Antiochijské, tížené přílišnými daněmi, zvrátilo sochu císaře Theodosia[1]), kterýž v prchlivosti umínil sobě, že pro zločin ten zahubí i město i obyvatelstvo jeho. Stařičký biskup Flavius cestoval k němu do Říma, a přímluvou dojemnou udobřil jej. Kněz Jan pak v Antiochii shromažďoval lid kolem sebe, kázal jedenadvacetkrát o sochách, přivedl odbojníky k pokoji a nevázance k pokání. Pro ten dar úchvatné výmluvnosti dáno mu jméno „Chrysostom," t. j. „Zlatoústý."

Pověst Chrysostomova roznesla se daleko široko. V Cařihradě zemřel arcibiskup Nektarius, a lid s některými dvořany pomýšleli na Chrysostoma, jenž skutečně proti vůli své a navzdor pletichám svých protivníků od císaře Arkadia zvolen byl za arcibiskupa Cařihradského, a vysvěcen dne 26. února 397 od Theofila, patriarchy Alexandrijského.

Za těžkých poměrů u zkaženého dvoru císařského a za panující rozháranosti v lidu k úřadu tomu vznešenému výborně hodil se

---

[1]) Theodosius I., Velký, narodiv se roku 346. v severním Španělsku vzdělal se za Valentiniana I. ve věcech vojenských, stal se výtečným vojevůdcem a miláčkem císaře Gratiana roku 378.; a již po roce, poraziv dotěravé Němce, povýšen byl od téhož císaře za panovníka říše Východní, kterouž byl šťastně obhájil. Přijav křest svatý vtáhl s vojskem vítězným do sídla svého Cařihradu, vydal zákony Církvi katolické příznivé, krotil sveřepé Ariány a vypuzoval zbytky pohanské. Po smrti Valentiniána II., jehož sestru Galu za manželku měl, stal se i císařem říše Západní, a tak opět spojil celou říši Římskou pod žezlem jediným. Říši tu pak před brzkou smrtí svou zase rozdělil mezi syny své tak, že starší, Honorius, učiněn jest císařem Západu se sídlem v Římě, a mladší, Arkadius, císařem Východu se sídlem v Cařihradě 395—408.

Chrysostom svou horlivou činností, svou přesvědčivou výmluvností, svou nezávislostí na náhledech jiných, svou pevnou vůlí a umírněností, kdežkoli dobrý záměr jeho nedal se rychle uskutečniti. Jeho působení v Cařihradě bylo obrovské a všestranné. Lidu zavděčil se častým kázáním a slavnou bohoslužbou; o chudé a nemocné obětavě pečoval zařízením nemocnic, útulen, lázní a ústavů zaopatřovacích; o Církev staral se odchováním důstojného duchovenstva; do západní Asie a do Fénicie vypravil věrověsty; bludaře Ariany, Novatiany a Anomey odkázal do mezí zákonem vyměřených; Gotům pravověrným ustanovil kněží potřebných dostatek, a odvrátil rozdvojení Východu ve věcech náboženských. Od zábav při dvoře císařském moudře vzdaloval se, velmožům pak neohroženě mluvil pravdu do očí.

Nadšeně naslouchal císař Arkadius, dvořané, vojínové a všechen lid úchvatné řeči svého arcibiskupa, tak že vícekráte pochvalu svou projevili mu tleskáním v ruce. Svatý Chrysostom ihned domluvil jim řka: „Vaší pochvaly nepotřebuji, ale žádám, abyste činili, co vám kážu. Pochvalné volání náleží do divadla, a nikoli do kostela!“ — Avšak císař Arkadius byl slaboch. Jeho choť Eudoxia panovala a dovolovala sobě a přívržencům svým každou nespravedlnost. Tudíž muselo brzo povstati nedorozumění mezi dvorem císařským a statečným arcipastýřem. Eudoxia bezprávně odejmula statky jakémus Theognostovi, čemuž Chrysostom se příčil. Vrchní komoří Eutrop zrušil posud platné útočištné právo chrámův křesťanských. Chrysostom odporoval usnešení tomu, a dožil se toho, že Eutrop sám, byv pronásledován Gainasem, králem Gotův, ve chrámě útočiště hledal. Eudoxia byla by ráda Chrysostoma zapudila. Příležitost k tomu z nenadání udála se. Chrysostom musel jako patriarcha odebrati se do Asie, aby tam urovnal spor povstalý mezi biskupem Eusebiem ve Valentinopoli a Antoninem v Efesu. V Cařihradě ustanovil za náměstka svého Severiana, biskupa Gabalského, který za jeho nepřítomnosti sbíral tam stranu svou, a příznivce Chrysostomovy k sobě lákal. Chrysostom, zvěděv o tom, co nejdříve možno navrátil se, a Severian donucen byl lidem rozhněvaným z města se vytratiti. Později smířil se na oko s Chrysostomem; v pravdě pak spolčil se proti němu s Theofilem Alexandrijským, jenž byl té doby spůsob vyučování Origenova

odsoudil, a žádal, aby odsouzení to i mniši podepsali. Když mu podpis odepřeli, vyhnal je, a oni odebrali se do Cařihradu, kde je Chrysostom přátelsky přijal. Theofil vyzval Chrysostoma, aby mnichy zapudil a odsouzení Origenovo potvrdil. Když pak Chrysostom obé odepřel, Theofil přišel s 29 biskupy Egyptskými do Cařihradu, získal císařský dvůr pro záměr svůj, svolal kněze na Chrysostoma sobě stěžující do městečka „u dubu" nedaleko Chalcedonu, a pozval do sněmíku toho i Chrysostoma roku 403. Chrysostom ovšem nedostavil se, dobře věda, že úhlavní nepřátelé mají býti jeho soudci, a tudíž za nepřítomnosti své odsouzen byl pro smýšlené malicherné poklésky. Theofil, muž ctižádostivý, jenž jiného arcibiskupa v Cařihradě míti chtěl, an Chrysostomova skromnost a přísnost se mu nelíbila, dosáhl účelu svého, neboť císař Arkadius dopustil, aby odsouzený Chrysostom byl s důstojnosti své sesazen a do vyhnanství poslán. Svatý arcipastýř, aby rotící se lid Cařihradský potěšil a upokojil, mluvil k němu slova přepamátná: „Vlny počínají se zdvihati; ale já nebojím se, že utonu, neboť stojím na skále. Nechť se moře pění, skálu neotřese. Nechť vlny vystupují, lodičku Kristovu nepohltí! Domýšlí-li se kdo, že se něčeho bojím? Čeho? Smrti? Mně živu býti Kristus jest a umříti zisk. (Filip. 1, 21.) Vyhnanství? Celá země náleží Pánu a vše, co na ní jest. Odejmutí statků? Ničeho jsme na svět nepřinesli, a nic nevezmeme s sebou se světa. Hrozbami světa opovrhuji, a lákadlům jeho se směji. Bohatství sobě nežádám, chudoby se neštítím, smrti se nestrachuji. Veškeren život můj věnován jest spáse vaší. Proto, nejmilejší, prosím vás, abyste věci protivné trpělivě snášeli!" Lid se upokojil a Chrysostom přeplavil se do Bithynie.

Po jeho odchodu však lid znova se bouřil. Nastalo zemětřesení, jímžto několik komnat v paláci císařském popukalo. Eudoxia císařovna strachovala se, a sama císaře prosila, aby Chrysostom nazpět povolán byl. Se svolením císařovým laskavý Chrysostomu psala list. Chrysostom slavně a k radosti všeho lidu navrátil se do Cařihradu, ale nikoli na dlouho.

Nedaleko hlavního chrámu svaté Žofie postavila se ke cti císařovně Eudoxii socha stříbrná. Lid při slavnosti té oddal se radovánkám bezuzdným, téměř pohanským. Chrysostom pokáral takové chování lidu, a tím zase popudil na sebe hněv císařovny.

Nový sněm byl svolán. Skládal se ze samých nepřátel Chrysostomových, a tudíž roku 404. odsouzen byl z té příčiny, že prý biskup sněmem sesazený úřadu svého navždy pozbývá, odváží-li se bez svolení sněmu ho zastávati. Chrysostom prohlásil, že tentokráte ustoupí jen zjevnému násilí. Císař mu vzkázal, že ozbrojenci jsou hotovi, aby jej vypudili. I odešel arcibiskup, aby se lid nebouřil, a přeplavil se dne 9. června 404. do Bithynie. Byltě vypovězen do Kukusu, městečka mezi Isaurií, Cilicií a Armenií. Za nejparnější doby letní prošel část Frygie, Galatie, Kapadocie a Cilicie. Bolest z vypovězení, obtíže cesty daleké a rozmanité útrapy spůsobily mu nemoc povážlivou, kteráž jej déle zdržela v Cesaree. S těží, byv od nepřátel pronásledován, dorazil do Kukusu, kde spokojeně ztrávil rok 406.

Aby však s věrnou stranou svou v Cařihradě ani písemně obcovati nemohl, a poněvadž nevinného odsouzence ujímati se počal císař Honorius v Římě a papež Innocenc: vypovězen byl až na nejzazší kraj říše Římské na břehu Černého moře.

Tentokrát však již nedošel na místo vykázané. Utrmácen a vysílen přišel až ke chrámu svatého Basilika za Komanou, kdežto ve snách svatý mučeník Basilik se mu zjevil a pravil: „Zítra sejdeme se!“ — Chrysostom prosil žoldnéře, aby mu tam popřáli odpočinku; oni však nutili jej, aby dále šel. Museli ho nazpět dovleci do kostela svatého Basilika, kde přioděv se rouchem bílým svátosti přijal, a dne 14. září roku 406. svatě skonal v 60. roce věku svého. Tělo jeho pochováno ve chrámě svatého Basilika u Komany. Odtud po 31 létech s velikou slávou do Cařihradu převezeno bylo. Nyní kosti jeho v povinné úctě chovají se v Římě ve chrámě Vatikanském. Církev svatá ctí jej jakožto velikého světce a osvěcovatele svého, vážíc doposud z bohatého pokladu jeho knih poučení a utvrzení ve víře svaté.

2. Svatý Vitalian, papež.

Svatý Vitalian po Eugenu I. za papeže zvolený dne 30. července 657 vysvěcen byl. Roku 663. pobyl císař rozkolník Konstans II. dvanácte dnů v Římě. Papež Vitalian slušně uvítal jej. Odcházeje z Říma císař vzal s sebou strhané střechy měděné s budov veřejných, a odvezl je s jinými poklady uměleckými

do Syrakus na Sicilii, kdežto probuzeným svědomím mučen smutně trávil poslední dny života svého. Pro nespravedlnosti všeho druhu ode všech nenáviděn, a roku 668. v lázni zavražděn byl od služebníka svého.

Papež Vitalian statečně bděl nad kázní církevní, potvrdil na rozličných místech devadesát sedm biskupů, a zemřel v lednu 672. Jenom jedenáct listů papeže Vitaliana dochovalo se nám.

3. Svatá Devota, panna, mučenice, Korsikánka.

Za panování spolucísařův Římských Diokleciana a Maximiana (287–305) žila na ostrově Korsice[1]) panna, od věku dítěcího křesťanka, jménem Devota. Roznesla se zpráva, že Barbar, císařský náměstek, přišel na Korsiku, aby hubil křesťanství. Devota odstěhovala se do domu radního Euticia, aby bezpečna byla před pohany. Dnem i nocí zpívala žalmy, čítávala v Písmech svatých a tuze postila se. Euticius, radní pán, pohan, otázal se jí: „Děvo, proč se trápíš takovými posty a duši svou sužuješ?“ — Devota: „Nesužuji duši svou; odepírám sobě některých radostí, a Bůh nebeský den co den blaží mne dary Svými.“ — Euticius polekal se, nemoha snésti nadzemského pohledu panny svaté.

Zatím přijel Barbar, náměstek císařský, na ostrov Korsiku, a zařídil slavnost ke cti bůžkům pohanským, jimžto obětovali velmožové všickni, i radní Euticius. Devota doma žalostně vzdychala nad modloslužbou. Barbar dozvěděv se o Devotě mluvil k radnímu Euticiovi: „Slyším, že v domě svém máš děvu, kteráž nevolí obětovati bohům našim?“ — Euticius: „Ano, děva ta nikterak nechce hlavy své skloniti před boby našimi.“ — Barbar: „Vydej mi ji, a já naučím ji klaněti se bohům našim.“ — Euticius: „Za veškero bohatství tvé nevydám ti dobrou děvu tu.“

Náměstek císařský nemoha se zjevně odvážiti na vznešeného radního Euticia, dal jej tajně otráviti a rozkázal, aby mu přivedli Devotu. Svatá panna cestou hlasitě zpívala a prosila Boha

---

[1]) Korsika, ostrov Středozemního moře, náleží jako zvláštní departement (kraj) k Francii. Korsika jest otčinou Bonapartův (Napoleonův).

za pomoc. Barbar vyzval ji: „Obětuj bohům!“ — Devota: „Každodenně sloužím Bohu pravému, ale nenávidím vašich slepých a hluchých bohů voskových, měděných a kamenných.“ — Soudce rozhněvav se, dal ji kamenem tlouci v ústa, a svázanou vláčeti po kamení. Devota velebila Boha Hospodina, a prosila, aby ráčil mezi vyvolence Své vzíti Euticia, jejž Barbar, ctitel zloduchů, byl usmrtil. To slyše Barbar, kázal ji na skřipec natáhnouti. Svatá mučenice vzývajíc Jesu Krista odevzdala Bohu duši.

Pohanský soudce naporučil, aby tělo její příštího dne spáleno bylo. Kněz Benenát a jahen Apolinář smluvili se s Gracianem lodníkem, převezli tělo svaté panny a mučenice do Monaka[1]), a pochovali je v kostele svatého Jiří. Výroční památka její slavně koná se doposud v kostele a městě tom. Sám biskup toho dne přichází oslavit svatou patronku.

4. Svatý Efrem, biskup Perejaslavský, metropolita Kyjevský.

Svatý Efrem, rodem Rus, dvořan velkého knížete Jaroslava, zaměnil knížecí dvůr za komůrku (pečeru) mnišskou v Kyjevě, v nížto po nějakou dobu obýval společně se svatým Antonijem mnichem.[2]) Přijav od svatého společníka svého požehnání odebral se do Cařihradu, kde v klášteře přepsal řeholu pro svatého Theodosia, jenž ji v klášteře Kyjevském uvedl, odkud pak po celé Rusi rozšířila se.

Svatý Efrem z Cařihradu vrátil se do vlasti a do pečery své, z nížto však po smrti biskupa Petra na prestol Perejaslavský povýšen byl roku 1079. Perejaslav[3]) byla sídlem metropolity, jenž roku 1054. přeložen byl do Kyjeva; avšak Perejaslav zůstala sídlem biskupa. Biskup Efrem obnovil biskupský chrám svatého Michaela, a přistavěl k němu kaplu

---

[1]) Monaco, hlavní město knížectví Monackého na poloostrově nad mořem Středozemním, východně od Nizzy, od roku 1861. náleží k Francii, jížto postoupeno bylo za 4 milliony franků od Sardinska. — [2]) Svatý Antonij, mnich Kyjevský, dne 10. července, žil v jeskyni (pečeře), odkud i klášter pak nazván „Kyjevo-Pečerskou lavrou.“ — [3]) Perejaslav, krajské město v Ruské gubernii Poltavské u řek Trubeže i Alty.

křestnou, kaplu svatého Theodora a kaplu svatého Ondřeje, apoštola Ruského.

Roku 1092. zvolen byl za metropolitu Kyjevského, kteroužto hodnost vzorně zastával až do blažené smrti své léta Páně 1097. Tělo jeho v úctě chová se v pečeře čili jeskyni svatého Antonije v klášteře Kyjevském.

Roku 1089. k rozkazu papeže Urbana II. počal slaviti se výroční den přenešení těla svatého Mikuláše z Myry do Bari v Neapolsku v měsíci květnu.[1]) Svatý Efrem, metropolita Kyjevský, zavedl svátek ten již roku 1093. na Rusi, z čehož zřejmo jest, že Kyjevský tento metropolita s apoštolskou Stolicí sjednocen a jí poslušen byl. Za živa i po smrti oslavoval Bůh světce toho zázraky mnohými.

5. Ctihodný Daniel Vojtěch Hájek, děkan Litomyšlský, a Pankrác Skribe, farář Litrbašský.

Litomyšle jest královské okresní město České v kraji Chrudimském. Župní hrad Litomyšle míval kostel svatého Klémenta, jejž vystavěli věrověstové svatí Cyrill a Method. Kníže Břetislav II. založil tam roku 1098. klášter řádu svatého Benedikta s kostelem Marie Panny. Vladislav II. roku 1141. uvedl do kláštera toho Premonstráky. Otakar II. učinil Litomyšli městem dle spůsobu novějšího 1259., a Karel IV. s povolením papeže Klémenta VI. založil roku 1344. v Litomyšli biskupství. Poslední z devíti biskupů Litomyšlských byl Albrecht (Aleš z Březí 1416—1438), za něhož biskupské statky rozebrány byly ve válkách Husitských. Kapitola Litomyšlská ve Svitavě na Moravě zvolila ještě biskupa Matěje † 1474. a Jana Bavora † 1479., poněvadž se nadála obnovení biskupství toho. Lid v městě i po panství zvykl bludům Husitským a bludům Českých bratří. Později kališníci stali se Luterány, Čeští bratří pak Kalvinci. Od roku 1567. měl panství Litomyšlské pán Vratislav z Pernštýna, horlivý katolík, který Církvi svaté získati chtěl obyvatelstvo. Roku 1582. pět tisíc lidí navrátilo se do Církve katolické jeho pečí šlechetnou. Po jeho smrti 1583

[1]) Svatý Mikuláš dne 6. prosince.

působila v té příčině jeho choť Maria z Laru † 1608. Její dcera Poliksena, manželka Zdeňka z Lobkovic, nejvyššího kancléře v království Českém, spravovala panství Litomyšlské k rukoum nezletilého Vratislava z Pernštýna. Katolíci zakoušeli mnoho křivd od domácích Luteránů a Kalvínců. Poliksena statečně ujala se katolíků, jimž po smrti Jakoba Franka dala za děkana Daniela Vojtěcha Hájka roku 1618.

Daniel Vojtěch Hájek narodil se v Litomyšli roku 1590. Otec Jan byl tkadlcem, nábožná matka jmenovala se Markéta Kruchtovna. Syn Daniel byl ve školách u Jesuitů v Olomouci, a stal se mistrem mudrctví i bohosloví. Roku 1616. byl na kněžství posvěcen, a 27. února 1618 uvedl jej v děkanský úřad Pankrác Skribe, farář v Litrbaších na panství Litomyšlském.

Po smrti císaře a krále Matiáše II. dne 20. března 1619 Luteráni a Kalvíni zrušili přísahu věrnosti Ferdinandovi II. a válčili s ním i s katolictvem. Děkan Daniel Hájek se stádečkem ztenčeným zažil hrozných útrap. Bludaři zmocnili se špitálského domu a kostela roku 1619. Děkana Daniela sužovali a týrali na potkání. I v domě děkanském a v kostele hledali bezživotí jeho. Dne 19. května 1619 znesvětili bezbožníci chrám „Povýšení svatého kříže“, a v měsíci červnu téhož roku v tom chrámě katolíky na smrt zranili, do domu děkanského se vedrali, děkana Daniela Hájka a jeho výbornou macechu Annu provazy svázali, ulicemi tahali, tloukli a kopali rouhavě pokřikujíce. Do naha svlečeného a jak se domnívali, dobitého, nechali ležeti a šli drancovat děkanství. Macecha Anna bitím ztýraná procitla ze mdlob, vstala a ukryla se. Bludařky u polomrtvého děkana stráž mající za nastalé bouřky odešly domů. Chudobná katolička odnesla děkana Daniela do světničky své a vzkřísila jej. Úřadník panský dal jej, přítele svého, odvézti do Svitavy na Moravě.

Dne 12. června hledali zběsilí bludaři tělo děkanovo. V Litrbaších mučili stařičkého faráře Pankráce Skribu jako dříve děkana Hájka. Umučili, a v blízké rokli zahrabali jej a faru vyloupili.

Dne 8. listopada 1620 zvítězil císař a král Ferdinand II. v bitvě Bělohorské. Dne 2. ledna 1622 Daniel Hájek

vrátil se ze Svitavy na děkanství své, vykopal tělo umučeného faráře Pankráce Skriby, a uložil ho v kostele svatého kříže v Litomyšli.

Děkan Daniel Hájek následkem krutých muk chřadnul, blaženě v Pánu zesnul dne 27. ledna 1630, a v témž kostele pochován byl vedlé umučeného faráře Pankráce Skriby. Na místě tom, kde děkan Daniel polomrtev ležel, u brány Zahradské v ulici Moštění, katolíci brzo postavili kříž. Otec děkanův zemřel roku 1633., macecha Anna dne 29. října 1649. Na přímluvu dvou kněží mučeníků obyvatelstvo Litomyšlské poznalo a vyznalo pravdu svatou. Roku 1651 bylo na panství tom katolíků jen 1343, nekatolíků 8160; ale už roku 1653. bylo katolíků 9066, a nekatolíků jenom asi 400.

Neděle II. po Devítníku.

Luk. 18, 31—43.

Osm dní před Svou proměnou na hoře Táboře nasytil Pán Ježíš pět tisíc mužů zázračně pěti chleby a dvěma rybama, odešel s učeníky Svými na místo soukromé, a modlil se sám. Po modlitbě vyučoval učeníky, a zamýšleje utvrditi je ve víře, otázal se jich řka: „Kým mne praví býti zástupové?“ Oni odpověděli a řekli: „Janem Křtitelem, a jiní Eliášem, jiní pak jedním z předních, z mrtvých povstalým prorokem.“ I řekl jim: „Vy pak kým mne býti pravíte?“ Odpovídaje Šimon Petr řekl: „Ty jsi Kristus, Syn Boží.“ Pán Ježíš zřejmě pravil Šimonovi Petrovi, že toto pravé poznání a vyznání Jeho Božství přímým vnuknutím a zjevením Boha Otce nebeského dáno jest jemu, a užil ihned vhodné příležitosti, aby učeníkům Svým předpověděl utrpení Své, řka: „Syn člověka musí mnoho trpěti a zavržen býti od starších a knížat kněžských i od zákonníků; Onť bude zabit, ale třetího dne vstane z mrtvých.“ Luk. 9, 12. Předpověděltť učeníkům Svým blížící se utrpení a umučení s tím úmyslem, aby se nad Ním nepohoršili, aby se ve víře v Jeho Božství nedali mýliti a viklati, až Jej spatří v nejhlubším tom snížení.

Druhého dne po Své proměně uzdravil pouhým toliko slovem pacholíka posedlého duchem nečistým, a navrátil jej

otci jeho. Když pak zástupové, vidouce zázrak ten, divili se velikosti Boží a všem věcem, kteréž byl činil Pán Ježíš, řekl učeníkům Svým: „Složte vy v srdcích svých řeči tyto, neboť Syn člověka vydán bude v ruce lidské.“ Luk. 9, 44. Vyzývalť je, aby všecky o Jeho Božství svědčící věci, kteréž viděli a slyšeli, zachovali dobře v paměti pro tu hroznou dobu, kdy s Ním nakládáno bude jako se zločincem.

Když pak již poslední cestu vážil z kraje do hlavního města Jerusaléma, pojal dvanácte učeníků Svých, a po třetí předpověděl jim blízké utrpení Své řka: „Aj. vstupujeme do Jerusaléma, a dokonají se všecky věci, které jsou psány skrze proroky o Synu člověka. Nebo vydán bude pohanům, a bude posmíván, i bičován, i uplván; a když jej ubičují, zabijí jej, a třetího dne z mrtvých vstane.“ Luk. 18, 31—33. I tentokráte předpověděl Pán Své utrpení proto, aby učeníci Jeho neuráželi se na kříži a na smrti Pána a Mistra svého, aby nemohli říci: „Ten-li jenž tolik divů činil, jenž pravil, že prozřetelnost Boží o vrabce pečuje, jenž Synem Božím býti osvědčen byl: ten-li nevěděl, že mu trpěti nastane?“ Proto Pán Ježíš odvolával se ku svatým prorokům Starého Zákona, aby učeníci Jeho věděli a nám s plnou jistotou zvěstovali, že Kristus, Vykupitel světa, dobrovolně podrobil se tomu, co Bůh již napřed předpovídati poručil. Isák, syn Abrahamův, sám sobě dříví k zápalné oběti na horu Morii nesoucí a na hranici dřev ležící byl obrazem Krista Pána, jenž kříž Svůj na horu Golgothu Sobě nesl, a na něm za veškero člověčenstvo zemřel. I. Mojž. 22. — Had měděný, Mojžíšem na sochu vyzdvižený na poušti, předobrazoval Krista na kříži pnícího. IV. Mojž. 21. Jan 3, 14—16. — Beránek Velikonoční, v němž nesměly se zlámati kosti, jasně předznačoval Krista, Jemuž na kříži proti obyčeji kosti zlámány nebyly. II. Mojž. 12, 47. Jan 19, 36. Jan 1, 29. I. Kor. 5, 7. — Mimo to pak krom jiných proroků jasně předpovídali o umučení a smrti Kristově Žalmista Páně David Žalm 21., Isaiáš 53., a Daniel 9, 24—27.

Ačkoli však Pán Ježíš již třikráte mluvil o Svém utrpení a k prorokům se odvolával, „učeníci přece ještě tomu nic nerozuměli, a bylo slovo to skryto před nimi, a nerozuměli, co se pravilo.“ Luk. 18. 34. Slovům Páně sice rozuměli, ale věci vyrozuměti nemohli. Nechápaliť, že by a proč by osud Páně tak

strastný a hrozný býti měl. Jejich láska k Němu, jejich víra v Jeho divotvornou moc, a jejich dosavadní předsudek o slavném pozemském království Mesiášském nedaly jim vniknouti v pravý smysl slov Páně, ačkoli zřetelně i jednotlivé muky utrpení Svého vypočítal jim: „Syn člověka vydán bude pohanům (Římanům), a bude posmíván, bičován, uplván a zabit; třetího dne pak vstane z mrtvých.“

Pán Ježíš těmi slovy oznámil učeníkům Svým, že dobře zná všecky věci, kteréž Jemu stanou se, a že s dobrým vědomím a dobrovolně v ústrety jde utrpení Svému. Vše, co v Písmech prorockých psáno bylo o Vykupiteli světa, živě spatřovalo vševědoucí oko Kristovo; proto tak určitě i jednotlivé muky vypočítal před učeníky a ostatními vyznavači Svými.

Svatá Církev vhodně předkládá nám dnes, před nastávajícím postem čtyřicetidenním, touto částí svatého evangelia utrpení Páně v rysech všeobecných, aby nás připravila k zevrubnému rozjímání toho utrpení za posvátné doby postní, doby kajicné. Kajicnost každému přepotřebnou nejlépe probouzí v duši člověkově vážné rozjímání o tom, co trpěti musel Syn Boží, aby nás hříchů sprostil a spásy věčné účastnými učinil.

Za předpovídání Svého blízkého umučení přibližoval se Pán Ježíš s apoštoly a se zástupem k městu Jerichu, „kde slepý jeden seděl vedlé cesty žebře. Ten, když uslyšel zástup mimo jdoucí, otázal se, co by to bylo? I řekli mu, že Ježíš Nazaretský tudy jde. I zvolal řka: Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou! A kteří napřed šli, domlouvali mu, aby mlčel. Ale on mnohem více volal: Synu Davidův, smiluj se nade mnou! Tedy zastaviv se Ježíš, rozkázal ho k Sobě přivesti. A když se přiblížil, otázal se ho řka: Co chceš, ať tobě učiním? On pak řekl: Pane, ať vidím! A Ježíš řekl jemu: Prohlédni, víra tvá tě uzdravila. A hned viděl a následoval Jej, velebě Boha. A všecken lid, když to uzřel, vzdal chválu Bohu.“ Luk. 18, 35—43. Blažen slepec ten, že ho uzdravil Pán Ježíš; ale stokrát blaženější, že prohlédl i duchovně, že uvěřil v Krista Boha a Spasitele, že následoval Ho a nikdy více nespustil se Ho.

Kdožkoli poznává slepotu ducha svého, ten volej ke Kristu a nepřestávej Ho prositi za pomoc. Nedej si v tom brá-

niti ani zástupem zlých myšlének, které začasté při modlitbách ozývají se v nás, ani zástupem zlých lidí, jenž neradi vidí kajicnost hříšníků. Hlas srdce tvého ozývej se tím hlasitěji, aby k mlčení přivedeny byly i zlé náruživosti vlastní i zlé řeči svůdníkův špatných. Laskavý Kristus dá se uprositi, vyléčí tvou slepotu ducha, obdaří tě světlem milosti Své, abys Ho ku blahu svému následovati mohl. Nedejž minouti nastávajícímu času postnímu bez užitku svého! Čiň, co činiti máš, aby i tobě říci mohl Kristus: „Prohlédni, víra tvá tě uzdravila!“

Dne 28. ledna.

I. Svatý Cyrill, patriarcha Alexandrijský, církevní otec.

Svatý Cyrill Alexandrijský vyučen byl bohovědě od svého strýce Theofila, patriarchy Alexandrijského. Po delší dobu žil mezi poustevníky. Roku 403. byl také v sněmíku „u dubu“, na kterémž náruživému strýci Theofilovi podařilo se svrhnouti svatého Jana Zlatoústého, arcibiskupa Cařihradského.[1]) Po smrti Theofila roku 412. byl příbuzný jeho Cyrill za patriarchu Alexandrijského zvolen.

Dosednuv na prestol arcipastýřský počínal sobě až ku podivu horlivě pro Církev katolickou a proti nekatolíkům. Ačkoli působením svého strýce, vášnivého Theofila, byl vždy odpůrcem svatého Chrysostoma, jakmile se přesvědčil o pravdě a právu jeho, ihned přijal jej do zápisů velikých o Církev zasloužilých katolíků při kostele svém.[2])

Největší zásluhu získal sobě svatý Cyrill Alexandrijský vyvrácením bludu Nestoriova. Bludař ten tvrdil, že v Kristu jsou dvě osoby vedlé sebe, osoba Božská a člověcká, kteréž jen mravně spojeny jsou. Svatý Cyrill ihned vysvětlil mnichům pravé učení katolické tímto podobenstvím: „Matka, ač z ní rodí se jen tělo, a nikoli i duše, kteráž od Boha stvořena jest,

---

[1]) Srovnej životopis svatého Jana Chrysostoma, dne 27. ledna. — [2]) Zápisy ty byly dvoje: živých obhájců a podporovatelů Církve, a v Pánu zesnulých výtečných katolíkův. Zápisy ty jmenovaly se v Církvi Východní „diptichy“, a jména zapsaná čítávala se při mši svaté, jakož posud připomínají se jména živých před pozdvihováním.

přece nazývá se matkou nikoli těla, nébrž dítěte, člověka celého. Tak i Maria Panna, ačkoli Kristus toliko dle přirozenosti lidské od ní pocházel, přece porodila nikoli člověka, ale Syna Božího.“ Nestorius v bludu svém přece liboval sobě, a proto psal mu svatý Cyrill Alexandrijský důvěrný list a prosil ho, aby odvolal bludy své. Když pak žádosti jeho nevyhověl, podal o tom zprávu papeži Celestinovi I., kterýž bludné učení Nestoriovo na sněmu Římském (roku 430.) odsoudil, a Cyrillovi nařídil, aby Nestoria přiměl k tomu, by bludy své veřejně odvolal. Patriarcha Cyrill tudíž svolal synodu (církevní sněm) do Alexandrie, a poslal Nestoriovi usnešení sněmovní, list papežův a dvanáctero vět pravou víru katolickou vyjadřujících, kteréž měl podepsati, a tak bludy své odvolati a zavrhnouti. Nestorius však neučinil toho; proto sněmem všeobecným v Efesu roku 431., jemuž Cyrill Alexandrijský předsedal, jako tvrdošíjný bludař do vyhnanství odsouzen byl, a učení jeho znova slavně zavrhlo se.

Tento sněm Efesský vykonal velikou, rozhodnou úlohu pro všecky časy. Biskupové Východní, do té doby přívrženci Nestoriovi, se svatým Cyrillem a s pravověrci sjednotili se v tomto článku víry: „Vyznáváme, že Kristus jest pravý Bůh a pravý člověk; obě přirozenosti sloučeny jsou; jeden jest Kristus, jeden Syn, jeden Pán. Svatá Panna jest Matka Boží, poněvadž Slovo tělem učiněno jest, a v okamžiku početí s ním spojilo se.“

Úchvaly všeobecného církevního sněmu Efesského brzo v celé Církvi svaté byly přijaty, a staly se všeobecně závaznými.

Svatý Cyrill Alexandrijský o tomto učení mnoho psal tak jasně a určitě, že Církev katolická věty a výpovědi ty uznává za pravý výraz víry své v příčině článku spojení obou přirozeností v Kristu. Z jeho spisů jmenujeme zde: „Dvě rozmluvy o vtělení Páně, patero knih proti Nestoriovi; tré pojednání o víře“ (věnovaných císaři Theodosiovi a jeho třem sestrám). Proti Ariánům psal: „Poklad o nejsvětější Trojici.“ Velikou cenu má jeho „Desatero knih proti Julianu Odpadlíku“, kteréž také císaři Theodosiovi věnoval. Mimo to psal výklady Písma svatého Starého i Nového Zákona.

Svatý Cyrill blaženě skonal dne 28. června 444.

2. Svatý Paulin, patriarcha Akvilejský.

Akvileja[1]), má za patrona svatého Paulina, svého bývalého patriarchu od roku 774. do 804. Svatý Paulin byl u veliké vážnosti u císaře Karla Velikého pro svou horlivost církevní a pro hlubokou učenost. Císař užil rady a pomoci jeho, aby odklidil spory v příčině ctění obrazů svatých. Svatý Paulin dopisoval sobě s největšími muži věku svého. Zemřel dne 11. ledna 804. Pozůstalé spisy jeho roku 1737. v Benátkách Italských tiskem vydány byly.

3. Svatý Karel V., Veliký, císař Římský.

Karel Veliký narodil se dne 2. dubna 742 z pomazaného a korunovaného (papežem Štěpánem II.) krále franckého Pipina Krátkého a jeho choti Berthy. Po smrti Pipinově roku 768. rozdělena byla říše Francká mezi oba syny jeho Karla a Karlmanna. Když pak Karlmann roku 771. zemřel, uznali Frankové Karla za jediného krále svého. Vdova Karlmannova, Gerberga, odebrala se i s dětmi k svému otci Desideriovi, králi Lombardskému, jemuž Karel toho času navrátil druhou dceru Desideratu Irmengardu, kterouž byl manželkou svou učinil, ač mu to papež Štěpán zrazoval.

Desiderius žádal, aby papež Adrian I. královské pomazání dal synům Karlmannovým, jeho vnukům, a ješto papež proti volbě národa Franckého toho učiniti nemohl, chtěl se mu Desiderius pomstíti, z čehož povstaly války Lombardské. Papež Adrian povolal proti Desideriovi na pomoc Karla, jenž právě chystal válku proti pohanským, bojovným a surovým Sasům, znepokojujícím říši jeho. Karel vyhověl žádosti papežově, dobyl Pavie, přemohl roku 774. Desideria, potvrdil a rozmnožil papeži darování Pipinovo, a když Desiderius později v klášteře zemřel, místo Lombardských vévodů ustanovil Francká hrabata.

---

[1]) Aquilea, nyní slov. Voglej, městys v Gorickém kraji dvě míle od moře Siného, byla za doby Římských císařů bohatým a pevným městem obchodním, a nazývala se „druhým Římem.“ Atilla r. 452 Aquileji zbořil. Patriarchát Aquilejský trval až do roku 1751.

Nyní obrátil se Karel proti Sasům, u nichž pohanství křesťanským národům nebezpečné vyhubiti a křesťanství zavesti chtěl ku pravému jich blahu. Pokořil vévodu Furlandského a přinutil několik Saských knížat, aby uznali svrchovanost jeho.

Roku 778. odňal Arabům Španělským území mezi Ebrem a Pyreneji, kteréž jakožto marku čili krajiště připojil k říši Francké.

Roku 781. šel Karel do Italie, a dal své syny: Pipina za krále Italského, a Ludvíka za krále Akvitanského korunovati od papeže Adriana I. Musel však podniknouti novou válečnou výpravu proti Sasům. Po několika bitvách knížata Saská, Vitekind a Albion, přijali křest svatý.

Vévoda Bavorský, Thasilo II., podněcován svou chotí Luitbergou, dcerou Desideria Lombardského, několikráte vymknouti se chtěl z povinnosti ke koruně Francké, až jej velmožové jeho z věrolomnosti obžalovali, a Karel roku 788. sesadil. Bavorsko dal spravovati hrabaty Franckými.

Roku 796. založil proti vpádům Avarův marku východní, zárodek nynějšího Rakouska.

Roku 880. táhl Karel do Italie k žádosti papeže Lva III. proti odbojné straně. Na Boží hod vánoční posadil mu papež na hlavu korunu císařskou za všeobecného jásání Římanův: „Karlu od Boha korunovanému, velikému a mírumilovnému císaři Římskému, život a vítězství!“ Tím obnoveno bylo bývalé Západní císařství Římské.

V Akvitanii pojištěna vláda Francká dobytím Barcelony. Se Sasy roku 803. učiněn konečně mír, jímž Sasové pohanské modloslužby dokonale se vzdali, všelikých poplatků mimo desátky církevní sproštěni byli, a s Franky stejných práv obdrželi.

Jako u Sasů tak i u Slovanů Polabských veden byl Karel hlavně snahou, aby národům pohanským zjednal největší dobrodiní víry a jediné pravé osvěty křesťanské. Škoda, že Slované Polabští, nesvorností a řevnivostí různých kmenů svých zaslepení, nepoznávali, jak později Moravané a Čechové, že přijetí víry křesťanské toho času bylo jedinou podmínkou zachování samostatnosti a národnosti. Bodrci byli v záhubném sporu s Lutici, spojili se s Karlem přivolaným, a přispěli ku přemožení společných nepřátel, Sasů a Dánů roku 798. Karel

pak obrátil se proti Luticům, sokům spojenců svých Bodrců, a donutil jich krále Drahovíta, aby žádal za pokoj a jemu platil roční daň.

Tou měrou zbudoval Karel říši Franko-německou, která zaujímala téměř celou západní Evropu, a kterouž mohutný, světlem víry Kristovy osvícený duch jeho dovedl spravovati k časnému i věčnému blahu národův. Karel podporoval obchod a průmysl; zveleboval orbu vysušováním močálů a mýtěním pralesů; zakládal vesnice a města; podnikl stavbu průtoku mezi Rýnem a Dunajem; pečoval o vědy; liboval sobě ve společnosti učencův Alkuina, Theodulfa a jiných; kněžím odporoučel pilné študování; zakládal školy a chrámy; odměňoval a vyznamenával muže učené. On sám byl nad míru skromně živ, a skvěl se všemi cnostmi občanskými.

Roku 806. rozdělil Karel ohromnou říši svou mezi tři syny: Pipina, Karla a Ludvíka. Když pak Pipin roku 810., a Karel roku 811. zemřel, vyvolil sobě, tuše blízkou smrt svou, roku 813. Ludvíka I. za spoluvladaře a nástupce svého. Dne 28. ledna 814. zesnul v Pánu a pochován byl v Cachách, kdežto podnes ukazuje se náhrobek jeho s jednoduchým nápisem: „Carolo Magno“, t. j. „Karlu Velikému.“

Karel zasluhuje jméno „Veliký.“ Pojav dokonale úlohu panovníka křesťanského, považoval se za správce lidu křesťanského. Výborné to mínění utvrzoval v něm učenec Alkuin, papež Adrian I. a Lev III. V mínění tom navždy upevnila jej koruna císařská, anaž mu ukládala povinnost, aby Církev chránil, právo a spravedlnost konal, pokoj pokud možno zachoval, a rozšiřování říše své s rozšířením křesťanství spojoval. Proto hleděl Karel všemožně, aby zákony říšské s církevními zákony shodovaly se, a nepokládal za věc sebe nedůstojnou, aby svým poddaným byl vzorem poslušnosti zákonův Spasitele Krista. V jednom nařízení z roku 789. vyjádřil se v ta slova: „Pokoj, svornost a jednomyslnost pannj ve všem lidu křesťanském: mezi biskupy, opaty, hrabaty, soudci, mezi všemi a všude, poněvadž Bohu bez pokoje nic nelíbí se, a poněvadž přikázáním pokoje synové Boží od synův ďáblových rozeznávají se.“ — Biskupy sprostil povinnosti vojenské v čas války; zakázal jim křivditi

a připomínal svým, že mnoho říší zaniklo, poněvadž odjímaly kostelům, co jim náleželo. On sám sebe nazýval „oddaným svaté Církve obhájcem a pomocníkem Stolice apoštolské ve všech věcech.“ V tom spatřoval své povolání, svou velikost, svou životní úlohu. Národům podrobeným: Bavorům, Lombardům, Sasům, ponechal zákony národní a šetřil jich zvláštností, zvyků a svobod, neboje se, že jednota říše neobstojí při národních různostech. Hubení života národního přenechával duchům malým, kteříž domnívali se, že v budově z kostí složené mají dílo života schopné. On také lišil se od těch, jenž v krátkozrakosti mají za to, že papež nebo biskup, konaje úřad svůj apoštolský, skracuje moc státní; an právě zamýšlená státní všemohoucnost hubí práva jiných, a jest hrobařem pravého blaha národův.

O bludech v říši vzniklých psával papeži, ale nerozsuzoval o nich sám po spůsobu císařů Byzantských, nébrž dal o nich rozhodovati sněmům svolaným. Jak mohl, pečoval o zevnější a vniternou jednotu víry, a sám upřímně lnul ku středu života církevního — k papeži, což vidno z jednoho nařízení řkoucího: „Apoštolská Stolice musí ctěna, a pokora i mírnost k ní zachovávána býti.“

Karel byl v pravdě veliký, neboť šířením své říše šířil jedinou pravou osvětu a vzdělanost křesťanskou, a tudíž papež Lev III. právem nazval jej „milovaným synem Církve Jesu Krista.“

Císař Karel Veliký nejen otcovsky pečoval o časné i věčné blaho národův, nébrž i o spasení duše své. Svých poklésků za let mladších spáchaných upřímně litoval a pokáním napravoval za věku pokročilého; velmi střídmě žil; chudým hojných almužen dával; denně chrám Páně navštěvoval; horlivě v knihách posvátných čítával, a také při jídle dával sobě čísti z knihy svatého Augustina „O městě Božím.“ [1]) Pro pokání to a pro nesmírné zásluhy o Církev Kristovu za svatého prohlášen byl.

---

[1]) Knihu tu na jazyk český přeložil náš Čelakovský.

4. Blahoslavená Markéta Uherská, panna, Dominikánka.

Ve Vesprimě [1]) za století třináctého byl mimo jiné klášter Dominikánek, jenž vyznamenával se vzornou kázní a nábožností. Pravou perlou kláštera toho byla blahoslavená Markéta Uherská, dcera krále Bely IV. a jeho choti Marie, sestra blahoslavené Kunhuty, královny Polské. [2]) Bojovný a divoký národ Mongolů či Tatarů porazil 1237—1240 několik knížat Ruských; roku 1241. dobyl Sandomíře a Krakova, a jeden proud jeho vypravil se proti Uhrům. Mongelové, byvše u Olomouce od spojených Moravanů a Čechů přemoženi hnali se k Pešti. Král Bela IV. roku 1241. zaslíbil nejmladší dítě své Bohu, odvrátí-li hrozné nebezpečenství; a tudíž Markéta novorozená věnována byla řádu svatého Dominika. Po třech létech dali ji na vychování Dominikánkám Vesprimským. Za půl roku čtyrletá Markétka už říkala hodinky Marianské společně, a místo hry sama modlívala se v kostele. Pokorné děvčátko horlivě ctilo kříž Páně, nejsvětější Svátost a blahoslavenou Rodičku Boží. Prospívajíc věkem prospívala i cnostmi. Odívala se rouchěm hrubším nežli ostatní družky; nosila kající pás žíněný, denně bičovala se jednou, a na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu každou hodinu za dne i za noci. Tuze postila se; nejsprostší práce ochotně konala; nemocným přelaskavě sloužila; poslušností a vlídností ke každému skvěla se; zvláště pak chudým byla štědrou pomocnicí. Zahálky štítila se; na modlitbách hojné slzy prolévala a z lásky ke Kristu umučenému žádala sobě koruny mučenické. Svatost její osvědčil Bůh četnými zázraky. Předpověděla otci vítězství ve válce s Bedřichem II., vévodou Rakouským, jenž ho byl na útěku před Mongoly o celé jmění připravil; a skutečně padl Bedřich v bitvě u Nového Města za Vídní roku 1246. Předpověděla také, jsouc úplně zdráva, že na den svaté Prisky, dne 18. ledna zemře, což se po veliké přípravě naplnilo léta Páně 1252., když jí bylo 28 let. I po smrti oslavil Bůh služebnici Svou Markétu velikými divy. Dne 28. ledna slaví se přenešení blahoslavenky této.

---

[1]) Vesprim, stoličné město v Uhrách, v Zadunají na řece Sedu, sídlo biskupské. Za dob Římských Cimbriana. — [2]) Blah. Kunhuta dne 14. července.

5. Svatá Gentila, vdova Ravenská.

Gentila byla ochotnou učenicí svaté Markéty Ravenské [1]), jejíž příkladem a slovem svědomitě spravovala se. Gentila provdaná měla dva syny, z nichžto jeden sedmiletý zemřel, druhý pak dva roky před matkou život svůj dokonal. Ješto ustavičně obírala se s Bohem, manžel rozhněval se na ni maje za to, že buď jím opovrhuje, nebo mu jest nevěrna. Manželství bylo jí konečně pravým mučenictvím. Gentila pokojně a ráda snášela jeho hrubosti a rány, nikomu nikdy nestěžovala sobě, a pečlivě konala rozkazy manžela zlého. On jako posedlý i u biskupa žaloval na ni, a když se dokázala nevina a rekovná trpělivost její, odešel do Padovy, a choť svou zůstavil v největší bídě. Avšak Bůh začasté zázračně postaral se o ni.

Po několika létech manžel se navrátil, život svůj napravil a polepšen kajicně umřel.

Aby ještě větších zásluh nashromáždila sobě, vdova Gentila bolestnou nemocí navštívená a z města Raveny [2]) vypovězená musela bydleti s lidmi morem zachvácenými. Svatá trpitelka za protivníky své vroucně modlila se; mnohým u Boha potřebné pomoci vyprosila; jiné ve cnostech utvrdila a na dobrou cestu přivedla; zvláště pak vštěpovala lásku k panické a panenské cudnosti. Ona sama tuze postila se, maličko spávala, často se zpovídala a nejsvětější Svátost přijímala. Svatým životem svým zasloužila sobě od Boha milostin, zvláště daru zázrakův a proroctví. I svou vlastní smrt předpověděla. Svůj dům darovala k tomu konci, aby v kostel přeměněn byl. Připravila se na odchod z údolí slzavého, a radostně skonala dne 28. ledna 1530.

6. Blahoslavený Manfred, poustevník, Italian.

V Miláně narodil se rodičům šlechtickým syn Manfred. Jako kněz rozdal, co měl, chudým, odebral se do hor v biskupství Kómském, ubytoval se v jeskyni, živil se lesními bylinami, a po

---

[1]) Svatá Markéta Ravenská, dne 23. ledna. — [2]) Ravena, hlavní město Italské provincie Ravenské, druhdy papežské delegace, nyní jako část Aemilie k Italskému království přivtělené.

mnoho roků poučoval a k pokání napomínal zástupy přicházející k poustevně. Když byl po svatém živobytí svatě zemřel, tělo jeho převezeno bylo do Rivy[1]), a tam v kolegiátním chrámu Páně svatého Vitála nad hlavním oltářem umístěno bylo léta Páně 1430.

7. Svatý Julian, biskup Kuencký, Španěl.

Nynější Kuenca (Cuença), Španělské město v Nové Kastilii, hlavní město provincie Kuencké a sídlo biskupa, za středověku Concha (Konča) zvané, roku 1220. odňato bylo Maurům. Za jejich panování v městě tom slavně biskupoval Julian, syn rodičů vzácných a rozšafných z Burgosu.[2])

Julian, narodiv se, byl robátkem tak krásným, že se mu každý podivil. Rodiče ho nábožně vychovali a do škol dali. Vyznamenával se životem cnostným a výmluvností takovou, že vydatně působil na celé Španělsko. Alfons VIII., král Kastilský (1158—1214)[3]), donutil Juliana, aby na sebe vzal biskupský úřad v Kuence.

Biskup Julian byl pravým otcem chudině. Příjmy své vynakládal na obživu nuzných, vdov a sirotků, a na opravy i ozdoby chrámův. On sám chudě žil a horlivě se modlil. K jeho modlitbě Bůh spůsobem zázračným seslal pomoc za nastalého hladu v zemi, a odvrátil děsný mor od lidu. Jako dobrý pastýř statečně odháněl od stáda svěřeného vlky hltavé — škůdce nábožnosti a cnosti, blaha časného i věčného. Ovečky věrné osvěcoval a v pravdě utvrzoval slovem Božím a příkladem svým. Dosáhnuv téměř osmdesátého roku svého blaženě zemřel dne 28. ledna 1208. Bůh i hrob jeho v kostele biskupském zjevnými zázraky oslavoval. Za tou příčinou nařídil papež Lev X. roku 1518., aby tělo jeho z pobočné kaply slavně přenešeno bylo na příhodnější místo u hlavního oltáře.

---

[1]) Riva či Ripa, ves v někdejší Lombardii u severního cípu jezera Chiavenského, stanice všeho zboží, které jde z Italie přes jezero Kómské. — [2]) Burgos, město ve Španělích, druhdy hlavní město království Starokastilského. — [3]) Alfons VIII. vítězstvím u Tolosy r. 1212. navždy zničil moc Maurů Mahomedánských ve Španělích.

Dne 29. ledna.

I. Svatý František Saleský, biskup Genevský, učitel církevní.

Svatý František narodil se dne 21. srpna 1567 na zámku Sales zvaném, odkud jméno jeho Saleský. Zámek čili hrad Sales v Savojském vévodství náležel k biskupství Genevskému. Toho času (od roku 1526) město Geneva bylo již členem spolku Švýcarského. Bohatí měšťané většinou odpadli od víry katolické, přijali bludy stoupencův Zvingliho, vypudili roku 1533. katolické Savojany a biskupa, a dali se v bludech svých utvrditi roku 1541. Kalvínem. Od té doby byla Geneva školami svými středištěm protestantských jinochů z Francie, ze Španělska, z Anglie a z jižního Německa. Na věci ty ovšem s nelibostí hleděli vévodové Savojští, jenž teprvé roku 1602. vzdali se nároků na Genevu.

Za doby tak rozhárané narodil se a výtečně působil svatý František Saleský, kterýž do sedmého roku svého nalézal se v domácím vychování otce hraběte Františka Saleského a matky Františky Sionaské, paní velice bohabojné, která, když se měla státi matkou, modlila se: „Ó Bože, jenž jsi se zálibou shledl na modlitbu Anny obětující Tobě prvorozence svého Samuela: přijmiž i moje dítě v oběť milou, a dejž mu plnost požehnání Svého. Ó Vševědoucí, kdyby's viděl, žeby dítě mé škodu utrpělo špatným vychováním, nebo žeby svodem a hříchem otrávilo se mu srdce: vezmi je po křtu svatém ihned k Sobě.“ Matka taková ovšem dovede zbudovati pevný základ dobrého vychování dítěti svému.

V sedmém roce vypraven byl František do Annecy, města tři hodiny cesty od hradu Salesu vzdáleného, kde v koleji proslavené vzdělávaly a rozvíjely se jeho bohaté vlohy a dary ducha i srdce.

Záliba v práci vážné a milovnost čistoty mravní byly po veškeren čas mocnými vůdkyněmi a ochranitelkami spanilého panice. Roku 1578. odebral se František ve společnosti cnostného a učeného kněze Jana do Paříže, studoval řečnictví a filosofii u otcův Tovaryšstva Ježíšova, v bohosloví měl kněze Maldonata za hlavního učitele, a jazykům učil se u Genebrarda, učeného kněze řádu svatého Benedikta. Rostoucí učenost jeho zdobena byla bezúhonnou čistotou srdce, kterouž všude neporušenu

zachoval. K tomu konci, pro větší jistotu uprostřed lákavého života velkoměstského, učinil slib věčné čistoty v kostele svatého Štěpána v Paříži.

Po šestiletém pobytu na vysokém učení Pařížském odebral se František roku 1584. na vysoké školy Padovanské v Italii, kteréž byly neméně slavny. Dokončil tam učení, a nabyl hodnosti doktorské v bohosloví i v právech. Vzdělání své pak dovršil cestováním po Italii, a navrátil se k rodičům v Savojsku.

Dle úmyslu otcova měl do stavu manželského vstoupiti a v úřadech světských vyhledávati slávy své. Avšak výhradná láska k Bohu a k bližnímu už opanovala srdce mladého muže tou měrou, že sobě vyvolil nejvznešenější, ale spolu také nejtěžší stav kněžský. Od roku 1535. bylo, jak z předu zmíněno, následkem tak zvané reformace v Genevě, biskupství Genevské přenešeno do Annecy. Tam vysvětil biskup Genevský, Klaudius Granier, Františka Saleského dne 8. prosince 1593 na kněžství, a svěřil mu právě uprázdněné proboštství při svém biskupském kostele. František zastával vznešený úřad svůj s horlivostí mimořádnou a požehnanou. Jmenovitě v Savojské krajině Chablaiské[1]) za pomoci svého strýce, kněze Ludvíka Saleského, přivedl obyvatelstvo bludem Kalvínovým ošálené opět do lůna samospasné Církve katolické. Počítalo se navrácenců 72,000, mezi nimi mnoho převzácných a učených mužů. Když byl k tomu konci přišel do Chablaisu, nabízena mu silná stráž ozbrojená, aby byl mezi bludaři životem jist. Svatý František ale pravil: „Raději vzdal bych se úlohy své, než bych připustil, aby Kalvínští roztrušovali, že obrácení jejich vynutilo se. Za příkladem svatých apoštolů nevolím míti jiné zbraně proti pobloudilcům mimo slovo Boží.“

Když byl tuto obtížnou a s mnohým nebezpečenstvím spojenou úlohu nade vše očekávání šťastně vykonal, žádal si ho biskup Klaudius míti za pomocníka (koadjutora) a nástupce svého. K tomu konci vypravil jej do Říma, kde ovšem s přízní zaslouženou potkal se, a odkud jako potvrzený pomocník, světící biskup Genevský a titulní biskup Nikopolský, na-

---

[1]) Chablais (Šablé), latinsky: Provincia Caballica, od níž za XIV. století hrabata Savojští měli titul vévodů Chablaiských.

vrátil se. Avšak Prozřetelnost Božská uvedla jej přímo v důstojenství biskupa Genevského. Zpáteční cestou z Paříže, kamž poslán byl v záležitostech církevních, dověděl se, že jeho biskup Klaudius Granier zemřel. Ihned vzdálil se do rodného zámku Salesu, a tam po celých jedenadvacet dní v úplné odloučenosti připravoval se na svatý úřad svůj. Dne 12. prosince 1602 přijal v nedalekém městysi Tharensu svěcení biskupské.

Biskup František Saleský hleděl přísným sebe zapíráním a obětavým vyhledáváním spásy svěřenců svých každého Kristu získati, vyznamenávaje se vroucnou láskou ke každému bez rozdílu, lahodným a něžným jednáním s kněžími podřízenými, štědrou pečlivostí o chudé, nemocné, pobloudilé a trpící všeho druhu, ryzou pokorou a podivuhodnou prostomyslností, kteráž, nehledajíc věcí velikých a kromobyčejných, volí vždy svědomitě konati povinnosti všední a na pohled nepatrné.

Vzorné bylo jeho nakládání se služebnictvem. Volilť sobě jenom lidi cnostné a bezúhonné, a choval se k nim tak laskavě a přívětivě, že ho jako otce milovali a ve vážnosti měli. Potřeboval-li služby jejich, pokaždé za ni prosíval, řka: „Buď tak laskav, a udělej mi to!“ Zanedbáním nějaké služby a práce nedal se nikdy k hněvu popuditi. Jednoho dne pracoval v pokoji svém s úřadníkem vévodovým až do tmy. Služebníci jejich zatím odešli a zapomněli na pány, tak že biskup, nadarmo čekav na světlo, musel sám uřadníka po tmavých schodech dolů vésti a domovní dvéře mu otevříti. Když pak sluha zahanbený přiběhl se světlem k němu, řekl mu biskup mírně a lahodně: „Příteli, trojníkovou svíčičkou byli bychom sobě dnes oba zjednali čest.“

Úžasná byla jeho dobročinnost. Princezna Piemontská dala mu diamant převzácný na památku řkouc: „Dar ten mně k vůli zajisté uschováte sobě!“ — Svatý biskup odpověděl: „Ó zajisté uschovám, pokud ho nebudou potřebovati lidé nouzi trpící!“ — Skutečně brzo jej prodal, a peníze rozdal chudým. Princezna darovala mu drahokam ještě krásnější, o němž později mluvila s jistým šlechticem z Annecy, kterýž ji řekl: „Viděl jsem diamant ten, ale on nenáleží biskupu Genevskému, nébrž všem žebrákům.“

Roku 1610. vzala mu smrt matku nejvíce na světě milovanou. Tušíc blízký odchod svůj odešla do Annecy, aby pod

správou syna svého v posvátné odloučenosti připravila se náležitě na cestu poslední. Navrátila se pak domů do Salesu a raněna byla mrtvicí. Svatý František ihned spěchal k ní, sloužil jí se slzami v očích, ale s patrnou odevzdaností do vůle Boží. Když pak skonala, odvětil těm, jenž chtěli jej těšiti: „Milovaná matka má více náležela Bohu nežli mně. Bůh Si vzal, co Jeho jest, a já nemohu dosti děkovati za to, že mi tak nábožnou matku dal a tak dlouho ponechal.“

Jak upřímně přede všemi cnostmi zamiloval sobě křesťanskou prostotu a přímost, patrno jest z jeho jádrných slov o výroku Páně: „Buďte opatrní jako hadové, a sprostní jako holubice.“ Mat. 10, 16. Slova jeho jsou: „Nevím, čím mi ukřivdila ubohá opatrnost; musímť se namáhati, abych ji miloval; a miluji cnost tu jenom z potřeby, poněvadž jest solí a světlem života. Krása sprostnosti však naplňuje mne rozkoší, a vždy bych milerád dal sto hadů za jednu holubici.“ V této svaté křesťanské prostomyslnosti zakládala se velikost a vznešenost svatého Františka Saleského, jížto se každý obdivoval.

Zrakem jasným a nezkaleným poznával a spravedlivě posuzoval rozmanité poměry rodinné, a tudíž i za doby rozervané s velikým úspěchem zastával přetěžký úřad svůj, neboť každý věděl, že jej miluje biskup František Saleský. Pomníkem lásky jeho jest řád po něm pojmenovaných Salesianek, jichžto úkolem jest péče o chudé a nemocné, a jichž první představenou byla v duchu svatého Františka Saleského vzdělaná svatá Františka Chantalská.

Poklady své Boha milující duše uložil obzvláště ve své knize: „Filothea, čili navedení k životu bohomyslnému“, [1]) v nížto dovodí, že nábožnost není výhradným vlastnictvím zvláštního stavu nebo povolání, nébrž že dobře hodí se do všech poměrů životních.

Svatý František, předvídaje a vícekráte opovídaje smrt svou, vydal se na cestu v potřebách církevních do Paříže. Tou cestou svatě, jak žil, zesnul v Pánu v Lyonu, druhém hlavním

---

[1]) Nejnovější překlad knihy té: „Filothea, čili navedení k životu bohomyslnému,“ od Františka Sal. Poimona, nákladem Bedřicha Grosse, kněhkupce v Olomouci a Prostějově na Moravě, 1865.

městě Francouzském, dne 28. prosince léta Páně 1622., v 56. roce věku svého. Umíraje nábožně říkal modlitbu následnou: „Trojjediný Bože, čímkoli jsem z milosrdenství Tvého, všechno obětuji Tobě. Svou pamět a své myšlénky obětuji Tobě, věčný Bože Otče! Svůj rozum a slova svá obětuji Tobě, Synu Boží! Svou vůli a činy své obětuji Tobě, Duchu Svatý! Své srdce, své tělo, svůj jazyk a smysly své obětuji svatému člověctví svého Vykupitele Jesu Krista, jenž z lásky ke mně vydati se ráčil na bolestnou smrt kříže."

Tělo jeho z Lyonu převezené do Annecy pochováno bylo v klášteře od něho založeném. Papež Alexander VII. prohlásil jej roku 1661. za blahoslaveného, a roku 1665. za svatého.

2. Svatý Sever Sulpicius, kněz, církevní spisovatel.

Svatý Sever pocházel z rodu bohatého a slovutného v Akvitanii. Jako právník byl ženat. Po smrti manželky své vstoupil do stavu duchovního. Svatý Martin Túrský[1]) byl mu učitelem, a svatý Paulin z Noly[2]) důvěrným přítelem.

Kněz Sever Sulpicius, zvaný „křesťanským Salustiem"[3]), napsal „posvátné dějiny" čili kroniku, zajímavý životopis svatého Martina Túrského, tré rozmluv a tři listy. Svatý Paulin z Noly psal mu patnáctero listů, jenž se zachovaly. Zemřel roku 591., a nalezá se v kalendáři Římském ke dni 29. ledna.

3. Svatí Maxim a Sekunda, manželové, Marek a Kalendin, synové, Severa, dcera jejich, a Flávian, soudce, mučeníci Římští.

Maximian Herkuleus, přítel a spolucísař Dioklecianův, roku 305. spolu s Dioklecianem složil důstojenství císařské, ale již roku 306. opět je přijal se svým synem Maxenciem, před kterýmž brzo prchnouti musel do Galie Maxen-

---

[1]) Svatý Martin, biskup Tourský, dne 11. listopada. — [2]) Svatý Paulin z Noly dne 20. června. — [3]) Sallustius Crispus, slavný dějepisec Římský, narodil se roku 86. před Kristem v Amiternu, a zemřel roku 35. před Kristem.

cius, válčiv v Africe, vrátil se do Říma, padl v nenávist pro tyranství a ukrutné pronásledování křesťanů, a poražen byv Konstantinem Velikým roku 312. pode zdmi Římskými na útěku utopil se v Tibeře.

Za panování obou císařův Římských, Maximiana i Maxencia, umučeni byli vyjmenovaní svatí a světice.

Svatý Maxim, velitel vojenský, tisícník, od mladosti křesťan, sto padesát vojínů svých obrátil na víru křesťanskou, jimžto papež Marcel (304—310) udělil křest svatý.[1]) Císař Maximian, dověděv se o tom, dal Maxima i s vojíny křesťany odvesti do dolů pískových. Ostatní bývalí podřízenci Maximovi, vojáci, přicházeli k němu a také přijali víru křesťanskou. Proto byl Maxim uvězněn, bit, oslepen a konečně se stodvaceti vojíny z dolů pískových sťat. Ostatní křesťané z jeho pluku v dolech pískových upáleni byli. Těla těchto svatých mučeníků papež Marcel a kněz Jan pochovali na hřbitově u silnice Solné.

Po dvou měsících zemřel vypuzený císař Maximian. Jeho syn, císař Maxencius, uslyšev, že choť Maximova, Sekunda, a synové i dcera její jsou křesťané, dal je do žaláře odvesti a k soudu pohnati. Matka Sekunda zemřela v rukou žoldnéřův. Náměstek a soudce císařský, Flávian, spatřiv anjely nad hlavami její synův: Marka a Kalendina, a dcery Severy, uvěřil v Krista a s celou rodinou svou přijal křest svatý od kněze Theodora. — Císař Maxencius Fláviana se všemi domácími dal odpraviti, Marka, Kalendina a Severu za městem ubičovati. Těla těchto mučeníků křesťané pochovali u města Pygri v Etrurii. Etruria, později Tuscia, za novější doby Toskána, a země papežská na pravém břehu Tibery v střední Italii, nyní jest provincií království Italského.

Dne 30. ledna.

1. Svatá Martina, panna, mučenice Římská.

Svatá Martina pocházela z rodu vzácného. Otec její byl členem městské rady Římské. Pozbyla rodičův hned za věku

---

[1]) Svatý Marcel dne 16. ledna.

útlého. Zahořela nábožností a horlivostí křesťanskou, a tudíž štědře rozdávala chudobným statky zemské, jimiž oplývala.

Za vlády císaře Alexandra[1]) byla Martina vyzvána, aby uctila bohy liché. Neohroženě prohlásila, že se nikdy a nikterak nedopustí té hrozné nepravosti. Za tou příčinou ji opětně zbičovali, spárami železnými trhali, a mnohonásobně trýznili, konečně pak dravcům v divadle předhodili. Avšak zázračnou mocí Božskou bez porušení nechala ji zvířata dravá, a bez ublížení zůstala i na hranici podpálené.

Někteří z katanův, vidouce zázraky, působením milosti Boží přijali a vyznali víru Kristovu, vytrpěli děsné muky, a dosáhli slavné koruny mučenické mečem.

Svatá panna Martina modlila se, a za modlitby její povstalo zemětřesení. Za hromobití dopadal na zem strašný blesk, pohanské chrámy pukaly a modly řítily se, an z její ran vycházela zář přejasná a vůně nejlíbeznější. Mezitím spatřovali ji přítomní svědci, ana sedíc na vyvýšeném královském křesle spolu s nebešťany Boha velebí chvalozpěvem.

Těmito zázraky, zvláště pak její stálostí ve víře svaté, rozhněvaný soudce pohan rozkázal, aby mečem sťata byla. Jak mile hlava sletěla, slyšán byl s nebe hlas, jenž ji volal do výšin rajských. Celé město zatřáslo se a mnoho modloslužebníků obrátilo se na víru křesťanskou.

Umučení to událo se za panování svatého Urbana I. papeže. Tělo svaté Martiny s těly svatého Konkordia, Epifania a spolumučeníků pochováno bylo u žalářů Mamertinských pod horou Kapitolskou, kdežto ke cti svaté Martině brzo vystavěn byl chrám.

Za papeže Urbana VIII. (od 6. srpna 1623. do 29. čer-

---

[1]) Alexander Severus (Markus Aurelius) od r. 222. do 235. po Kristu Pánu. Císař ten byl panovníkem vzorným ale přísným. Bojoval r. 226. s Ardišírem, zakladatelem říše novoperské, nešťastně, a když pro vpád Němcův do Galie k Rýnu se odebral, zahynul i s výbornou matkou Mammeou ve vzpouře vojska. Nebyl osobním nepřítelem křesťanův, neboť mezi jeho bůžky rodinnými nalezal se také obraz Abrahamův a Kristův; avšak úřadníci pohanští i za jeho panování, jmenovitě pak za jeho nepřítomnosti krvavě pronásledovali křesťany, tak že mimo jiné i papež Urban I. roku 231. dne 25. května umučen byl.

vence 1644) těla svaté Martiny a spolumučeníků vyzdvižena, a za hojného účastenství všeho obyvatelstva Římského do týchž hrobů náležitě upravených a ozdobených s velikou slávou opět uložena byla.

Svatá Martina jest patronkou města Říma. K slavnosti jmenované nábožný a učený papež Urban VIII. složil píseň v jazyku latinském, která se od té doby v církevních hodinkách zpívá, a jejíž překlad tuto podáváme.

Píseň církevní. [1])

O Martině slavné, Římští měšťanové,
pějte chvalozpěvy, pějte písně nové;
slavte cnosti její, pějte o děvici,
o Kristově mučenici.

Pocházela panna z výtečného rodu,
při rozkoši vábné lichotivých hodů
oplývala hojně ve svém mládí jarém
bohatosti každým darem.

Avšak leskem světa panna opomítá,
docela se v službu Pánu Bohu skýtá,
zemským statkem štědře chudé Páně blaží,
po nebeském jenom baží.

Trýzně, spáry, biče, vztěky divých šelem,
hrdinskou jí duši neplnily želem,
anjelové s nebe přišli k ní v tom davu,
skýtali jí rajskou stravu.

Statná mysl její i lva krutost toulí,
aj lev skrotnuv k ní se lichotivě choulí,
až jí mečem ostrým hlava byla sťata,
duše v nebes slávu vzata.

[1]) Hymny církevní od Dra. Frant. Sušila, II. vydání, str 142.

Oltář, s něhož vonná pozdvihá se pára,
prosbou vroucnou, panno, nyní k tobě hárá, [1])
přeblaženě známku jména tvého strastnou
vyvracuje věštbou šťastnou. [2])

Vlast svou vždycky mívej platně pod ochranou,
pokoj Církvi zjednán budiž tebou pannou;
zažeň od nás hrůzu, nouzi, lomoz zbrojný,
a vše co jde z divé vojny.

Pod praporem kříže spoj všech králův pluky,
vymoz Jerusalem z nepřátelské ruky,
nevinnou krev pomsti z křesťanských těl teklou,
vrahovu znič sílu vzteklou. [3])

Ó ty chloubo naše, vlasti svojí hrade,
viz, jak lid tvůj věrný v službu se ti klade;
vyslyš v rajské slávě láska tvoje přímá
vřelé prosby tvého Říma.

Zapuď od nás, Pane, každou rozkoš slízkou,
Ty, jenž mučeníky sílíš mocí blízkou;
Trojjediný Bože, dejž nám ve Tvé vlasti
věkověké dojít slasti.

2. Svatý Felix IV., papež.

Felix IV. vyvolen byl na Stolici Petrovu roku 526. Vyznamenal se ozdobováním kostelův svatých mučeníků, pokorou, prostomyslností a dobročinností k chudým. Chrám svatých Kosmy

---

[1]) Papež Urban VIII. složil píseň tu, když tělo svaté Martiny v Římě nalezené na oltáři jí zasvěceném vystaveno bylo, při čemž ovšem modlitby se konaly a kadidlo pálilo se. — [2]) „Martina," pochodíc od slova „Mars" (bůžek války) značí vojnu; básník tudíž prosí, aby světice přímluvou svou Církvi a světu křesťanskému pokoj zjednala, a tak dokázala, že liché a nepravé jest znamení a předpovídání z její jména vzaté. Tenkráte nejvíce zuřila válka třicetiletá. — [3]) Turkův vzteklých, jenž za Urbana VIII. hroznými sužovateli byli říši křesťanské.

a Damiana v Římě stavěl znova. Zachoval se nám jeho list k Césariovi Arelatskému. Svatý Felix IV. zemřel roku 529.

3. Svatá Savina (Sabina), vdova Lodiská.

V Miláně a v okolí slaví se výroční památka svaté Saviny (Sabiny) vdovy. Savina, paní Lodiská[1]), za hrozného pronásledování křesťanů, které spůsobil Římský císař Maximian (286—305), vyznamenávala se rekovnými skutky lásky křesťanské. Ve svém rodném městě Lodi za noci vonnou mastí pomazala a v domě svém pochovala těla svatých mučeníků Nábora a Felixe[2]), statečných bojovníků Kristových, a nedadouc se od pohanů zastrašiti hrozbami, neohroženě vyznávala víru svatou. Později těla svatého Nábora a Felixe pozorně naložila na vůz, převezla je do Milána, kdežto v kostele svatého Filipa umístěna byla, a v tom kostele, modlíc se u hrobu jmenovaných mučeníků, zemřela v Pánu.

4. Svatá Seréna (Jasna), panna, mučenice Kordovská.

Svatá Seréna v Kordově[3]) za pronásledování křesťanů pod císařem Dioklecianem okolo roku 300., navštěvovala a těšila uvězněné mučeníky. Proto i ona jata, všelijak ukrutně mučena a konečně usmrcena byla pro Krista. Biskup Metský[4]), Theodorich, příbuzný a přítel císaře Oty I. (936—973), pobyv s ním tři roky v Italii, mimo jiné ostatky také tělo svaté Serény ze Spolety[5]) přenesl do vlasti své francouzské a do chrámu Metského, kde se doposud chová v úctě mnohé.

---

[1]) Lodi Vecchio (Lodi Staré), za dob Římských Laus Pompeji nyní vesnice, druhdy město založené Pompejem, kteréž Milánští vyvrátili roku 1158. Leží v Italské provincii Milánské. Tři míle východně povstalo Nové Město Lodi, sídlo biskupa. — [2]) Svatí Nábor a Felix dne 12. července. — [3]) Cordova, Corduba, starobylé město ve Španělích. — [4]) Mety (něm. Metz), pevné město na stoku Scilly a Mosely, za posledních let od Němců odňaté Francouzům. — [5]) Spoleto, Italské město v provincii Perugii, dříve v delegaci papežské téhož jména.

5. Svatá Adelgunda, panna, a její sestra Valdetruda.

Svatá Adelgunda narodila se za vlády Franckého krále Dagoberta I. (622—638) v Henegavsku. [1]) Pocházela z Merovingů, prvého královského rodu Franckého v Galii. Její rodiče: Valdebert a Bertila za let pozdějších žili jako bratr a sestra. Podobně zachovala se jejich dcera Valdetruda (sestra Adelgundina) s chotěm Madelgarem, Franckým šlechticem; oba vstoupili do klášterů, jež vystavěli — Madelgar v Haumontu, Valdetruda v Monsu.

Adelgunda od mladosti mívala vidění nadpřirozená, z nichžto některá sama napsala. Matka chtěla, aby se provdala. Adelgunda živou mocí nechtěla přivoliti. Teprvé když pokusila se o útěk z domu otcovského, přestala ji matka donucovati. Adelgunda říkávala: „Nechci za chotě míti člověka hříšného a smrtelného. Choť můj musí býti nesmrtelným majetníkem nebes a země.“ Také Adelgunda založila panenský klášter v Henegavsku, a byla s Valdetrudou, sestrou, pravým anjelem strážným všem nuzným, nemocným a trpícím. Svatá Adelgunda blaženě zemřela dne 30. ledna 694, o dvě léta později svatá Valdetruda.

Dne 31. ledna.

1. Svatý Petr Nolaskus, zakladatel řádu Matky Boží na vykupování vězňů.

Svatý Petr Nolaskus pocházel z jedné z nejpřednějších rodin v Languedoku [2]) roku 1189. Rodiče vychovávali jej spůsobem přiměřeným jeho stavu. Když mu bylo patnáct let, zemřel mu otec, a matka pěstovala v něm přede vším nábožnost. Nastala doba, kdy matka chtěla, aby Petr vstoupil do stavu manželského. On však zdráhal se a nevyhověl vůli matčině, maje vyšší úkol životní před sebou.

---

[1]) Hennegau (lat. Hannovia), provincia v Belgii sousedící s Francií, má hlavní město Mons, a hlavní řeku Šeldu. — [2]) Languedoc (Langdok) nazývala se druhdy jedna provincia jižní Francie, kteráž obsahovala nynější kraje: Lozère, Gard, Ardeche, Aude, Hérault, a Hořejší Garonny.

Od své maličkosti rozdával peníze od rodičův darované chudým a nešťastným, a horlivě navštěvoval služby Boží. Časté uvažování nestálosti věcí zemských vzbudilo a upevnilo v něm úmysl, že se úplně sřekne všeho světa, v dokonalé zdrželivosti žíti bude, a statky své výhradně toliko ke cti a slávě Boží vynaloží. Říkávalť začasté sám u sebe: „Nic není na světě tomto, coby se mohlo pravým dobrem nazývati. Apoštolové všecko opustili a následovali Pána. Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, a rozdej chudým, a následuj mne.“ Mat. 19, 21.

Důvěrně očekávaje, že Bůh naznačí mu povolání jeho, odebral se zatím k hraběti Šimonu Montfortskému, jemuž byl Petr II., král Aragonský, svěřil svého syna Jakoba v čas války. Když ale král Petr v nešťastné bitvě u Muretu zahynul, odevzdal hrabě Šimon Montfortský osiřelého, teprvé šestiletého kralevice Jakoba Petrovi Nolaskovi na vychování, a vypravil roku 1215. vychovatele i svěřence do Barcelony, velikého námořního města ve Španělích. Petr Nolaskus byl tenkráte 25 roků stár. Vychovával kralevice Jakoba v bázni Boží a v úctě k Církvi svaté. Hodiny mimoúřadní vynakládal na modlitbu, na čtení Písma svatého a jiných náboženských knih, a na konání skutkův kajících, tak že při dvoře královském za vzor všelikých cností pokládán byl.

Žalostný stav přemnohých křesťanů, jenž tenkrát za vlády Maurů Mahomedánských[1]) ve Španělích a v Africe veliké útrapy snášeli, svíral bolestně srdce svatého Petra Nolaska, jenž byl zahořel ryzou láskou k bratřím svým. Viděltě veliká nebezpečenství, v nichžto nalézala se víra a cnost křesťanských otroků těch; proto kde a jak mohl, napomínal je k věrnosti a stálosti ve svaté víře a cnosti křesťanské Jen jich bída a všeho druhu strast vynucovala mu časté slzy outrpnosti. Vroucně modlíval se k Bohu za jejich vysvobození a za vypuzení Maurů.

---

[1]) Maurové byli temnobarevní kočovníci severní Afriky a západní Asie, hlavně tedy Arabové, někdy také Berberové a smíšenci jich. Obyčejně pak slují Maury někdejší Arabové Španělští, kteří za sedmého století stali se mocnými, a ze severní Afriky víru Mahomedánskou a krutou vládu svou přenesli do Španělska, kdežto v krajinách rozsáhlých po mnohá století panovali a křesťany sužovali.

Mluvil-li o nešťastných křesťanech těch, začasté nadšeně zvolal: „Vizte, kterak sobě může člověk nehynoucích a nepomíjivých pokladů zjednati!“

Slova svá dotvrzoval i skutkem. Všecky statky své věnoval na vykupování otroků, a když mu i jiní dobrodincové značné příspěvky k tomu účelu poskytovali, tak že již mnoho nešťastníkův těch z otroctví vykoupil, umínil sobě, že založí náboženský řád, jehož úlohou bylo by vykupování věznů a otroků. V úmyslu tom vznešeném utvrzen byl viděním za noci dne 1. srpna 1218., v němž jej Maria Panna povzbudila k uskutečnění záměru šlechetného. Radil se u věci té se svým zpovědníkem, svatým Rajmundem Penafortským, a oba dva společně požádali krále, aby záměr jeho schválil a podporoval. Král tím ochotněji svolení dal a podporu svou přislíbil, an touž dobou měl to samé vidění.

Petr Nolaskus děkoval Bohu, že mu zjevil svatou vůli Svou a jej zvolil za nástroj ku zvelebování svaté věci. Král mimo to vymohl k tomu konci potřebné svolení biskupa Barcelonského, Berengara de la Palu.

Od roku 1192. bylo již v Katalonii[1]) družstvo šlechticů a kněží, jenž nemocným v nemocnicích sloužili, vězny navštěvovali, almužny na vykoupení křesťanů sbírali, a pobřeží Středozemního moře proti Maurům a Saracenům[2]) střežili. Družstvo to spojilo se nyní se svatým Petrem Nolaskem tou měrou, že zamýšlený nový řád k činnému životu a ke službě bližnímu k radě svatého Rajmunda přidal také hned život rozjímavý a službu Boží v užším smyslu.

Založení řádu toho skutkem stalo se na den svatého Vavřince dne 10. srpna 1218. Jeho zakladatele Petra Nolaska vedl svatý Rajmund a král do biskupského chrámu svatého kříže, kde po slavných službách Božích před biskupem učinil tré slibů řeholných, k nimžto připojil slib čtvrtý, že vydá na vykoupení zajatců a věznů své statky, a kdyby potřeba kázala, i svobodu

---

[1]) Katalonia, knížectví, nejprůmyslnější provincie Španělská, s hlavním městem Barcelonou. — [2]) Saracení, prvotně jistý kmen Arabský (dle Plinia), později totožní s Beduiny; konečně pak Saraceny jmenovali se Arabové, kteříž přijali islam, víru Mahomedánskou.

svou. Svatý Rajmund oblekl mu roucho řeholné a prohlásil jej za prvního generála (vrchníka) řádu, jehož pravidla on sám sepsal. Po svém generálovi skládali sliby řeholné ostatní členové, šest kněží a sedm rytířů. Roucho i škapulíř jejich byly barvy bílé, a na prsou měli znak královský se stříbrným křížem.

Král a ochránce řádu vykázal Petrovi Nolaskovi a soudruhům jeho jedno křídlo paláce svého za obydlí, a dvorní kaplu za kostel. Když pak řád ten rozmnožil se mnohými šlechtici z Francie, z Německa, ze Španěl, z Anglie a z Uher, dal jim král z vděčnosti za vybojování Valencie[1]), a za vítězství dobyté nad Mahomedány roku 1232., důvěřuje hlavně účinné modlitbě svatého Petra Nolaska, vystavěti překrásný klášter v Barceloně, zasvěcený Matce Boží, a patronce města Barcelony, svaté mučenici Eulalii. Král Jakob později zbudoval ještě více klášterů toho řádu.

Po třech létech obdržel svatý Rajmund Penafortský, a jednatel řádu Rajmund Nonatus od papeže Řehoře IX. písemné potvrzení řádu pod jménem: „vykupování věznů“ s rozkazem, aby zachovávali řeholu svatého Augustina. Následkem toho dal generál řádu, Petr Nolaskus, členům v Barceloně přítomným znova sliby skládati, že řeholu tu zachovávati budou, a nepřítomným zatím potvrzení ono oznámil. Ve shromáždění všech členů v Barceloně po dvou létech dal i ostatním zavázati se slibem novým.

Jak mile se Petr Nolaskus oddal životu klášternímu, ničím více pohnouti se nedal, aby život dvorní vyměnil za samotu svou. Z kláštera vyšel jen jednou, aby smířil dva velmože, jichžto spor ohrožoval mír země.

Řád svatého Petra Nolaska horlivě vykupoval křesťany zajaté. Avšak za první doby nevycházeli rytíři jeho ze zemí knížat křesťanských. Tu pak Petr Nolaskus, připomínaje sliby na stupních oltáře učiněné, důrazně žádal, aby se dva členové vypravili k vysvobozování zajatých bratří křesťanů k nevěřícím.

---

[1]) Valencia, bývalé království s hlavním městem téhož jména ve východním Španělsku. Město Valencia leží na pravém břehu řeky Guadalaviaru, přes kterou vede pět dlouhých kamenných mostů. Z mnohých kostelů nejpamátnější jest chrám biskupský, jenž byl za dob Římských chrámem Diany, za Gotů křesťanským kostelem a za Saracenů mečetou.

On sám a s ním jiný člen řádu zvolen byl k této přeobtížné a nebezpečné výpravě. Zvolenci ti jmenováni jsou „vysvoboditelové“.

První cesta jejich do království Valencie, kteréž toho času měli Saracenové v moci své, a druhá cesta do Granady vykonala se s prospěchem velikým. Asi 400 otroků bylo vysvobozeno. Ani útrapy, ani okovy nedonutily světce toho k mlčení na cestách těch. Všude neohroženě vytýkal nevěřícím bezbožnost a pošetilost jejich bludů; radoval se, když pro Krista trpěti musel; toužil po mučenictví; slovem i skutkem naplňoval Mahomedány obdivem.

Když po mnohém pronásledování zázračnou ochranou Boží na děravé lodičce bez vesla a bez plachet z Afriky do Barcelony se navrátil, měl do svaté země doprovázeti Ludvíka Svatého[1]), s nímžto sobě dopisoval. Avšak churavost a slabota překážela mu v tom. Následkem přílišného namahání a tuhé kajicnosti zrůstala každým dnem choroba jeho. Roku 1249., byv 31 let generálem řádu, složil úřád ten i úřad „vysvoboditele,“ a vykonával nejnižší služby v klášteře. K tomu také převzal rozdávání almužen u vrat klášterských, aby mohl nuzné a žebráky poučovati a těšiti.

Navštívil ještě hrob svatého Rajmunda Nonáta, jenž byl již 15 let mrtev. Klášterníci v Celsonu, jimžto náležela kapla, ve kteréž ostatky onoho světce uloženy byly, nabídli Petru Nolaskovi kaplu tu, aby tam vystavěl klášter svého řádu. Petr Nolaskus nabídnutí přijal.

Za poslední nemoci jevil Petr Nolaskus jako vždy velikou trpělivost. Napomínal soudruhy ku stálosti a věrnosti v zachovávání řeholy, a skončil těmi slovy: „Hospodin seslal lidu Svému Spasitele, a utvrdil smlouvu Svou s lidem na věčné časy.“ Pak odporučil duši svou Bohu a zesnul v Pánu roku 1256. na slavnost Narození Páně v 66. roce věku svého.

Zázrakové, jenž přihodili se po jeho pohřbu „u otcův vysvobozování zajatcův,“ byli příčinou, že papež Urban VIII. jej prohlásil za svatého v Církvi Boží. Výroční památku jeho položil papež Klément X. na den 31. měsíce ledna.

Při smrti svatého Petra Nolaska měl řád už daleko

---

[1]) Ludvík IX., Svatý, král Francouzský 1226—1270., dokonal život svůj na nešťastném křižáckém tažení roku 1270.

široko kláštery své; nejvíce jich bylo v Katalonii a ve Valencii.

2. Svatá Marcela, vdova Římská.

Život svaté Marcely známe ze spisův církevního otce svatého Jeronýma. Marcela, šlechtična Římská, po smrti otce svého provdala se, ale již osmého měsíce ovdověla. Vysoký úředník chtěl s mladou a krásnou vdovou do stavu manželského vstoupiti, a jí veliké jmění své pojistiti. Marcela však umínila sobě, že veškeren ostatní život obětovati bude Bohu. Šatila se prostince. Zlata nikdy více na sobě neměla. Chudým dávala, čeho jim potřebí bylo. Obcovala jenom s osobami hodnými. Lehkovážných služek nikdy netrpěla v domě svém. Ve slovu Božím měla největší zalíbení, a jím spravovala veškeren život svůj.

Jakmile svatý Jeroným v Římě se usadil, navštěvovala jej, aby z úst jeho naslouchala výkladům Písma Svatého. Zdokonalila se v této vědě tou měrou, že po odchodu svatého Jeronýma z Říma začasté rozhodovala a řešila otázky sporné. Čím více pak rostly vědomosti její, tím svatější bylo její obcování. Mnoho pobloudilcův přivedla na cestu pravdy a cnosti.

Alarich, král Gótův, dobyl dne 24. srpna 410. Říma, pro kterýž císař Honorius v pevnosti Ravenně ukrytý ničehož nečinil. Už za obléhání nastal hrozný hlad v Římě. Když pak divoké vojsko Alarichovo do města se vedralo, tekla krev jako voda, a nebylo lidí, jenž by mrtvoly pochovávali. Zuřiví válečníci vkročili také do domu svaté Marcely, a žádali po ní peníze. Ješto peněz nemajíc, dáti jim jich nemohla, byla ukrutně bita. Svatá Marcela na kolenou prosila, aby ušetřili její schovanku Principii. Bůh obměkčil srdce surovců těch. Odvedli Marcelu i Principii do chrámu svatého Pavla, kdež byly bezpečny.

Svatá Marcela brzy potom zemřela blaženou smrtí téhož roku 410.

3. Svatí Cyrus a Jan, svaté panny Theoktista, Theodosia, Eudoxia, a jejich matka Athanasia, mučeníci Kanopští v Egyptě.

Svatý Cyrus, mnich, rodem z Alexandrie v Egyptě, a svatý Jan, vojín, rodák z Edesy, znamenitého města v Mesopotamii čili

v Meziříčí, zemi mezi řekami Eufratem a Tigrem v přední Asii, byli horlivými šiřiteli svaté víry křesťanské. Bůh, maje zalíbení v činnosti té spasitelné, podporoval a oslavoval je velikými zázraky.

Tu pak stalo se za pronásledování křesťanů císařem Dioklecianem a Maximianem (286—305), že v Kanopu[1]) pro víru v Boha Krista uvězněny byly sestry panny: patnáctiletá Theoktista, třináctiletá Theodosia, a jedenáctiletá Eudoxia s matkou Athanásií. Svatí Cyrus a Jan, obávajíce se, žeby outlé panny z bázně před mukami odpadnouti mohly od víry, bez odkladu vypravili se na cestu do Kanopu, aby jim dodali zmužilosti v boji nastávajícím. Soudce Syrian, dověděv se o tom, předvolal oba křesťany a vytýkal jim, že neposlušni jsouce zákonův císařských sami Krista vyznávají a uvězněné křesťanky ve víře té potvrzují. Ale brzo přesvědčil se, že nikterak nezviklá neohrožené vyznavače. Ihned dal je bičovati, pochodněmi páliti, a rozpuštěnou smolou polévati. Mladistvé panny s mateří svou musely dívati se na hrozné útrapy, aby se zhrozily a Krista zapřely. Avšak žádná z nich nedala se zastrašiti. Soudce Syrian kázal je spůsobem rozmanitým mučiti, a když ani to nepůsobilo, mečem odpraviti.

Po nich pak zase Cyrus a Jan přemlouváni byli, a ješto ovšem i oni setrvali ve víře samospasné, byli mečem sťati.

Křesťané těla těchto mučeníků a mučenic tajně odnesli a v kostele svatého Marka pochovali, odkud za dob pozdějších přenešena byla do Říma.

4. Svatý Metras, stařeček, mučeník Alexandrijský.

Nežli ještě úřadně prohlášeno bylo pronásledování křesťanů za císaře Decia, spůsobil přehrozné vzbouření v hlavním Egyptském městě Alexandrii pohanský hadač roku 249.[2])

Popuzený lid pohanský nejprvé polapil křesťanského stařečka Metrasa, a nutil jej, aby vyslovil rouhání. Metras

---

[1]) Kanopus, město v Egyptě při ústí řeky Nilu. — [2]) Viz Svatá Apolonia a spolumučeníci dne 9. února.

arciť zdráhal se rouhavá slova pronesti, a proto bili jej pohané holemi do tváří a do očí, vyvlékli ho za město a ukamenovali.

5. Blahoslavená Ludovíka, Františkánka.

V Římě dnes koná se památka blahoslavené Ludovíky, vdovy Římské, kteráž vstoupila do třetího řádu svatého Františka, a proslavila se cnostmi rekovnými.

OBSAH

Měsíc prosinec.

Stránka

Předmluva 3
Rok církevní 9
Neděle I. adventní 15
1. pros. 1. Svatý Eligius, zlatník, biskup Noyonský ve Francii 22
2. Svatá Natalia, vdova po vojevůdci 26
3. Svatý Ansan, mučeník Římský 27
4. Nahum, prorok Starozákonný 28
2. pros. 1. Svatá Bibiana a Demetria, sestry, panny a mučennice, a jejich rodiče, svatý Flavian a svatá Dafrosa v Římě 28
2. Svatý Chromác, biskup Voglejský 31
3. Ctihodný Štěpán Uroš, car Srbský 31
4. Svatý Nonus, biskup Balbecký v Syrii 33
3. pros. 1. Svatý František Xaverský, apoštol Indův 33
2. Svatý Kasian, soudní písař, mučeník Tingiský 40
3. Svatý Lucius, král v Britanii, první biskup Churský, věrověst v Noriku, Vindelicii a Rhaetii, a jeho sestra Emerita, panna a mučenice 40
4. Sofoniáš, prorok Starozákonný 42
4. pros. 1. Svatá Barbora, panna, mučenice Nikomedijská 43
2. Čtrnácte svatých „Pomocníků“ 46
3. Svatý Ano II., arcibiskup Kolínský 48
4. Svatý Krispus, biskup Eginský 49
5. Svatý Diviš (Dionys Areopagita), biskup Athénský, mučeník, a jeho choť Damara 49
5. pros. 1. Svatý Petr Chrysolog, arcibiskup Ravenský, učitel církevní . 50
2. Svatý Sabas, poustevník Palestinský 53
3. Svatý Mikuláš I., papež 56
4. Blahoslavená Alžběta, Dominikánka Pařížská 59
5. Judita, rekovná vdova z pokolení Zabulonova 59
6. pros. 1. Svatý Mikuláš, biskup Myrský 60
2. Svatý Adrian II., papež 64
3. Svatý Petr Paschal, biskup Jaenský, mučeník Španělský . . 65
7. pros. 1. Svatý Ambrož, biskup Milánský, učitel církevní 66

Stránka

2. Svatý Eutychian, papež, mučeník 70
3. Svatý Marutas, biskup Tagritský 70
4. Svatá Bohumila (Filothea), panna, mučenice Valašská 72

Neděle II. adventní 74

Svatí patronové království Českého 79

8. pros. 1. Slavnost neposkvrněného Početí blahoslavené Marie Panny, Mateře Boží 81
2. Svatí Hyparch, Filotheus, Jakob, Paragrus, Habib, Roman a Lolian, mučeníci Samosatští 88
3. Svatý Theobald, opat Cisterciák 90
4. Svatý Macer, mučeník Alexandrijský 91
5. Svatý Patapius, mnich Cařihradský 91

9. pros. 1. Početí svaté Anny, matky Bohorodičky 91
2. Svatá Leokadia, panna Toledská 91
3. Blahosl. Petr Fourier, zakladatel „Školních sester chudobných“ 92
4. Svatá Gorgonia, manželka a matka vzorná 93

10. pros. 1. Svatý Melchiades I., papež, mučeník 94
2. Svatá Eulalia z Meridy a Julia, panny, mučenice 96
3. Svatí Menas, Hermogenes a Eugraf, mučeníci Alexandrijští . 97
4. Ctihodný Ivan, vladař Srbský 99
5. Přenešení chaty Marie Panny z Nazareta do Loreta 99

11. pros. 1. Svatý Damas I., papež 101
2. Blahoslavená Germana Kusinova, pasačka 103
3. Blahoslavená Ida Nyvelská, panna Cisterciačka 104
4. Svatý Daniel, Sloupovník Cařihradský 105
5. Svatý Sabín, biskup v Piačenci 106
6. Svatá Maria, otrokyně, panna, mučenice Římská 106

12. pros. 1. Svatý Synesius, lektor, mučeník Římský 107
2. Ctihodná Přibislava, vdova, kněžna Česká 108
3. Svatý Epimach, Alexander, obě Ammonarie, Merkuria a Dionysia, mučeníci Alexandrijští 109
4. Svatý Jošt (Jodok), opat, poustevník, Angličan 109
5. Svatý Vicelin, věrověst Bodrcův, biskup Stargardský 110

13. pros. 1. Svatá Lucia, panna, mučenice Syrakuská 114
2. Svatá Otilia čili Odilia, panna, abatyše Francko-Elsaská . . 116
3. Svatý Nikodem, prvokřesťan 120

14. pros. 1. Svatý Spiridion, rolník, biskup Trimitský 120
2. Blahoslavený Berthold Řezenský, Františkán 123
3. Svatý Nikas, arcibiskup Remešský, Eutropia, panna, Florens a Juvind, mučeníci 124
4. Svatý Serapion, Heron, Ater, Isidor a Dioskor, mučeníci Alexandrijští 124
5. Ctihodný Genadij (Gennadius), arcibiskup Novogorodský . . . 125

Neděle III. adventní 126

Stránka
15. pros. 1. Svatá Kristina, panna, služka, věrověstka Iberská 129
2. Svatý Epafrodit, biskup Filipanův 133
3. Ctihodný Vrbata, šlechtic Český 134
4. Svatý Eleuther, biskup Ilyrský, a jeho matka Anthia, mučeníci 135
16. pros. 1. Svatý Eusebius, biskup Verčelský, mučeník 135
2. Svatá Adéla, císařovna Římsko-Německá 138
3. Ananiáš, Azariáš a Misael, mládenci Starozákonní 141
4. Svatá Albína, panna, mučenice Formijská 142
5. Svatý Ado, arcibiskup Vienneský 142
6. Blahoslavená Maria Anjelská, panna, Karmelitánka 143
7. Svatá Theofania, císařovna Byzantská 144
17. pros. 1. Svatý Lazar vzkříšený, biskup Marsilijský 144
2. Svatá Olympias, vdova, úřadnice Cařihradská 146
3. Svatý Fortunat, básník, biskup Poitierský 149
4. Svatý Sturmius, prvý opat Fuldský, věrověst Sasův 150
18. pros. 1. Očekávání porodu blahoslavené Panny Marie 153
2. Svatý Vunibald, zakladatel kláštera Heidenheimského 155
3. Blahoslavený Heřman (Hereš) Vavřinec, bratr Karmelitán . . 156
4. Svatý Gacian, biskup Túrský 157
5. Svatý Josef „Kómes“ Palestinský 158
Čtvero suchých čili kvatembrových dnů 161
19. pros. 1. Svatí Timotheus a Maura, manželové, mučeníci Perapští . . 162
2. Blahoslavený Konrad Šeuber, poustevník Švýcarský 164
3. Svatý Nemesius, mučeník Alexandrijský 166
4. Svatý Gamaliel, prvokřesťan Jerusalémský 166
5. Svatá Pelagia, herečka Antiochijská, kajicnice 166
20. pros. 1. Blahoslavený Petr Klaver, Jesuita, otrok otroků 168
2. Svatý Sapor, biskup Betniktorský, Isák, biskup Karchaský, Mánes, Abraham a Simeon, mučeníci Perští 172
3. Svatý Dominik Siloský, opat 173
21. pros. 1. Svatý Tomáš, apoštol Páně, mučeník 174
2. Svatá Eugenia, panna, mučenice Alexandrijská 176
3. Svatý Petr, metropolita Kyjevský 178
Neděle IV. adventní 179
22. pros. 1. Svatý Flavian, mučeník Římský 186
2. Svatý Servulus, žebrák Římský 186
3. Svatá Božena (Beata), panna francouzská 189
4. Svatý Zeno, vojín, mučeník Nikomedijský 189
23. pros. 1. Svatá Viktoria, panna, mučenice Tivolská 189
2. Svatý Malchus, poustevník Syrský 192
3. Blahoslavený Petr Pisanský, Jeronymita 193
24. pros. 1. Adam a Eva, prarodiče naši 194
2. Abel, syn Adamův a Evin 197
3. Svatá Tarsila a Emiliana, sestry, panny, jeptišky 197

Stránka

25. pros. 1. Slavný den Božího Narození. Hod Boží Vánoční 199
Staročeská píseň vánoční 203
2. Blahoslavený František s Jesulátkem, Španěl 204
3 Svatá Anastasia a svatý Chrysogon, její učitel, mučeníci Římští 206
26. pros. 1. Svatý Štěpán, prvomučeník Jerusalémský 207
2. Svatý Zosim, papež 212
3. Svatá Jacinta (Hyacinta), panna, Františkánka, Italka 212
27. pros. 1. Svatý Jan, apoštol, evangelista, Miláček Páně 214
2. Svatá Anysia, panna, mučenice Solunská 219
3. Ctihodný Reinhold, vévoda Dordogneský, Francouz 220
28. pros. 1. Svatá Mlaďátka, mučeníci Páně Betlemští 221
2. Blahoslavený Mikuláš do Mello, Augustinian, Indian, spoluřeholník, a Barbora, paní Polská, mučeníci 224
Neděle po Narození Páně 226
29. pros. 1. Svatý Tomáš, arcibiskup Canterbury-ský 232
2. Svatý Krescent, prvý biskup Vienneský 235
3. Svatý Zenobius, kněz, mučeník Tyrský 236
4. Svatý Trofim, žák svatého Pavla, apoštola 236
30. pros. 1. David, král, Žalmista Páně 237
2. Svatá Kolumba, panna, mučenice Senská 238
3. Svatý Ignácius (Ignát), patriarcha Cařihradský 241
31. pros. 1. Svatý Silvester, papež 243
2. Svatá Melania Starší, vdova Římská, bába 246
3. Svatá Melania Mladší, vnučka 247
4. Svatý Melito, biskup Sardeský 249
5. Svatý Mikuláš, vojín, panic, klášterník 251

Měsíc leden.

1. ledna. 1. Slavnost Obřezání Páně. (Nový rok občanský) 252
2. Svatý Fulgenc, biskup Ruspenský v Africe 255
3. Svatý Odilo, opat Clugnyský 257
4. Ctihodná Zdislava, paní Česká 258
5. Svatý Eugend, opat Kondatský v Jursku 259
Neděle po Obřezání Páně 260
2. ledna. 1. Svatý Makarius, poustevník Egyptský 264
2. Svatá Genovefa, falckraběnka Brabantská 267
3. Svatý Leonian, opat Vienneský v Galii 268
4. Svatý Adelard, opat Korbijský, spisovatel 268
5. Svatá Theodota, matka svatých Kosmy a Damiána 269
3. ledna. 1. Svatá Genovefa, panna, patronka města Paříže 269
2. Svatý Anter, papež, mučeník 272
4. ledna. 1. Svatý Gordius, setník, mučeník Cesarejský 273
2. Svatá Dafrosa, mučenice Římská 275

Stránka
3. Svatý Rigobert, biskup Remešský ve Francii 275
4. Svatá Fausta, panna, mučenice Gaskoňská 276
5. Ctihodný Eustathius, arcibiskup Srbský 276
5. ledna. 1. Svatý Simeon Starší, Sloupovník 278
2. Svatý Telesfor, papež, mučeník 280
3. Svatá Talida Amáta, panna, abatyše Egyptská 281
4. Svatá Synkletika Apolinára, panna 281
6. ledna. 1. Slavnost Zjevení Páně čili svatých tří králů 282
2. Svatý Maximin, biskup Trevírský 287
3. Svatá Makra, panna, mučenice Soissonská 287
4. Svatý Abo, voňavkář, mučeník Tifliský 288
5. Svatý Ermenold, Benediktinský opat Brunfeningský 288
6. Svatý Nilamon, poustevník Egyptský 290
Neděle I. po Zjevení Páně 291
7. ledna. 1. Svatý Lucian, kněz Antiochijský, mučeník 294
2. Svatý Valentin, biskup Pasovský 297
3. Svatý Krispin, biskup Pavijský v Italii 297
4. Svatý Senator, biskup Veronský 297
8. ledna. 1. Svatý Lucian, mučeník a žák svatého Petra 298
2. Svatý Severin, apoštol Norický 299
3. Svatý Erhard, biskup Řezenský 303
4. Svatá Gudila, panna, patronka Bruselská 304
5. Svatá Dominika, panna, poustevnice Cařihradská 305
6. Svatý Garibald (Gaubald), biskup Řezenský 305
7. Ctihodný Jiří, mnich Kyjevský 305
9. ledna. 1. Svatí Julian a Basilisa, manželové, Antonín kněz, Celsus školák, a spolumučeníci Antiochijští 306
2. Svatý Petr, biskup v Sebastě 310
10. ledna. 1. Svatý Agathon, papež 311
2. Svatý Petr Abselam, mučeník Cesarejský 312
3. Svatá Oringa (Kristiana), panna, Italka 312
4. Svatý Salvius, biskup Amienský ve Francii 313
5. Svatá Thekla, panna, Sicilianka 315
11. ledna. 1. Svatý Theodosius, opat Palestinský 315
2. Svatý Hygin, papež, mučeník 318
3. Svatý Pietro Urseolo II., dože Benátský 318
4. Ctihodná Maria Elekta, Karmelitánka v Praze 319
5. Svatá Honorata, panna Tičinská v Italii 321
Neděle II. po Zjevení Páně 321
Slavnost nejsvětějšího jména Ježíš 325
Píseň o nejsvětějším jménu Ježíš 330
12. ledna. 1. Svatý Arkadius, měšťan Cesarejský, mučeník 331
2. Svatý Meinard (Menhart, Menrád,) poustevník Švýcarský . . 334
3. Blahoslavený Arnošt, (Ernest, Ernst) opat, mučeník 335

Stránka
4. Svatý Probus, biskup Veronský 336
5. Svatá Cesaria, panna abatyše Arelatská 336
6. Ctihodný Reinhold, vévoda Dordogneský 337
13. ledna. 1. Svatá Veronika Milánská, panna Augustiniánka 337
2. Blahoslavený Bohumír, hrabě, Premonstrát 339
3. Svatá Glafyra, komorná, panna 341
4. Svatý Vivenc, kněz apoštolský 341
14. ledna. 1. Svatý Hilarius, biskup Poitierský, učitel církevní 343
2. Svatý Felix Nolský, kněz, mučeník 345
3. Svatý Barbašmín, biskup Perský, a spolumučeníci 349
4. Svatý Dácius, biskup Milánský 350
5. Svatá Makrina, bába svatého Basilia 350
6. Svatý Theodul, poustevník 351
7. Malachiáš, prorok Starozákonný 351
15. ledna. 1. Svatý Pavel, poustevník Thebaiský 351
2. Svatý Makarius Alexandrijský, poustevník 354
3. Svatý Maurus, opat a zakladatel klášterů v Galii 357
4. Svatá Ita (Ida), panna, abatyše Irská 357
5. Svatá Maura a Brita, panny Túrské 358
6. Svatá Sekundina, panna, mučenice Anagnijská 359
7. Svatý Rabulas, biskup Edeský 360
8. Micheáš, prorok Starozákonný 360
9. Habakuk, prorok Starozákonný 360
Neděle III. po Zjevení Páně 361
16. ledna. 1. Svatý Marcel I. papež, mučeník 365
2. Svatý Honorát, biskup Arelatský 367
3. Svatí Berard, Petr, Akurs, Adjut a Ota, prvomučeníci z řádu svatého Františka 371
Neděle IV. po Zjevení Páně 372
17. ledna. 1. Svatý Antonín, poustevník, arciotec mnichů v Egyptě 375
2. Svatý Sulpicius Pius, biskup Bourgeský v Galii 379
3. Svatí bratří trojčata: Speusip, Eleusip a Meleusip, jejich bába Leonila, a Jonila, Neon i Turbon, mučeníci Galští . . 380
4. Svatá Milvida, princesna, panna Anglická 381
Neděle V. po Zjevení Páně 381
18. ledna. 1. Sídlení svatého apoštola Petra v Římě 386
2. Svatá Priska, panna, mučenice Římská 389
3. Blahoslavená Blažena (Beatrix) Estenská 390
4. Blahoslavený Fácius, zlatník Kremonský 390
5. Svatá Liberáta a Faustina, sestry, panny Kómské 391
6. Svatá Archelaa, Thekla a Susana, panny, mučenice Nolské . 392
7. Ctihodný Djurdj (Jiří), vladař Srbský 393
Neděle VI. po Zjevení Páně 393
19. ledna. 1. Svatý Kanut, král Dánský, mučeník 397

Stránka
2. Svatí Marius a Martha, manželové, Audifác a Abach, jejich synové, mučeníci Římští 398
3. Svatý Vulstan, biskup Vorcesterský v Anglii 398
4. Svatá Eufrasia, panna Nikomedijská, mučenice 398
20. ledna. 1. Blahoslavený Benedikt, mnich, poustevník Valumbroský . . . 400
2. Svatý Fabian I., papež, mučeník 401
3. Svatý Sebastian, plukovník, mučeník Římský 402
Neděle Devítník 405
Svátek Modlitby Pána našeho Jesu Krista v zahradě Getsemanské 409
21. ledna. 1. Svatá Anežka Římská, panna, mučenice 413
2. Svatý Epifanius, arcibiskup Salamiský, učitel církevní 417
3. Svatý Epifanius, biskup Pavijský 418
4. Svatý Patroklus, mučeník Troyeský 419
5. Svatý Pavel I., papež 420
22. ledna. 1. Svatý Vincenc, jahen, mučeník, a jeho biskup Valerian, Španělové 421
2. Svatý Anastasius, mučeník, Peršan 424
3. Svatý Gaudenc, biskup Italský 424
4. Svatá Blesila, vdova Římská 425
5. Svatí mučeníci: Manuel, Jiří, Petr, Lev, biskupové; Parod, kněz; Jan, Lev, setníci; Gabriel, Sionius a jiných 377 v Bulharsku 425
6. Svatá Irena, vdova Římská 426
23. ledna. 1. Zasnoubení blahoslavené Panny Marie 427
2. Svatá Emerenciana, panna, mučenice 430
3. Svatý Ildefons, biskup Toledský 431
4. Svatá Řehořka (Gregoria), panna Římská 431
5. Svatá Markéta Ravenská, panna 431
6. Svatá Mesalina, panna, mučenice Foliňská 432
Neděle I. po Devítníku 433
Památka Umučení Pána Jesu Krista 442
Pobožnost křížové cesty 444
24. ledna. 1. Svatý Timotheus, biskup Efeský, mučeník 445
2. Svatý Jan Almužník, patriarcha Alexandrijský 448
3. Svatá Eusebia (Xena), panna Mylaská 451
4. Svatý Felician, biskup Foliňský, mučeník 452
5. Svatý Parmen, prvojahen Jerusalémský 452
25. ledna. 1. Obrácení svatého Pavla, apoštola 453
2. Svatý Ananiáš, mučeník v Damašku 457
3. Svatí Juventin a Maxim, setníci, mučeníci 458
26. ledna. 1. Svatý Polykarp, biskup Smyrnenský, mučeník 459
2. Svatá Paula, vdova, učenice svatého Jeronýma 464
3. Blahoslavená Haseka, panna, poustevnice 465

Stránka
4. Svatá Bathilda, královna Francká, a Radegunda, panna, její křestěnka 466
5. Svatý David III., král Iberský 467
27. ledna. 1. Svatý Jan Chrysostom, Zlatoústec, arcibiskup Cařihradský, učitel církevní 469
2. Svatý Vitalian, papež 473
3. Svatá Devota, panna, mučenice, Korsikánka 474
4. Svatý Efrem, biskup Perejaslavský, metropolita Kyjevský . . 475
5. Ctihodný Daniel Vojtěch Hájek, děkan Litomyšlský, a Pankrác Skribe, farář Litrbašský 476
Neděle II. po Devítníku 478
28. ledna. 1. Svatý Cyrill, patriarcha Alexandrijský, církevní otec 481
2. Svatý Paulin, patriarcha Akvilejský 483
3. Svatý Karel V., Veliký, císař Římský 483
4. Blahoslavená Markéta Uherská, panna, Dominikánka 487
5. Svatá Gentila, vdova Ravenská 488
6. Blahoslavený Manfred, poustevník, Italian 488
7. Svatý Julian, biskup Kuencký, Španěl 489
29. ledna. 1. Svatý František Saleský, biskup Genevský, učitel církevní . . 490
2. Svatý Sever Sulpicius, kněz, církevní spisovatel 494
3. Svatí Maxim a Sekunda manželové, Marek a Kalendin, synové, Severa, dcera jejich, a Flavian, soudce, mučeníci Římští . . 494
30. ledna. 1. Svatá Martina, panna, mučenice Římská 495
2. Svatý Felix IV., papež 498
3. Svatá Savina (Sabina), vdova Lodiská 499
4. Svatá Seréna (Jasna), panna, mučenice Kordovská 499
5. Svatá Adelgunda, panna, a její sestra Valdetruda 500
31. ledna. 1. Svatý Petr Nolaskus, zakladatel řádu Matky Boží na vykupování vězňů 500
2. Svatá Marcela, vdova Římská 505
3. Svatí Cyrus a Jan, svaté panny Theoktista, Theodosia, Eudoxia, a jejich matka Athanasia, mučeníci Kanopští v Egyptě 505
4. Svatý Metras, stařeček, mučeník Alexandrijský 506
5. Blahoslavená Ludovíka, Františkánka 507

Abecední ukazatel

I. dílu „Církevního Roku,“

pro měsíc prosinec a leden.

Strana

Abach, mučeník Římský, dne 19. ledna 398
Abdenago (Azariáš), panic Israelský, dne 16. pros. 141
Abel, syn Adamův a Evin, dne 24. pros. 197
Abo, voňavkář, mučeník Tifliský, dne 6. ledna 288
Abraham, mučeník Perský, dne 20. prosince 172
Abselam Petr, mučeník Cesarejský, dne 10. ledna 312
Adam a Eva, prarodiče lidstva, dne 24. prosince 194
Adéla, císařovna Římsko-Německá, dne 16. prosince 138
Adelard, opat Korbijský, spisovatel, dne 2. ledna 268
Adelgunda, panna, princezna, dne 30. ledna 500
Adjut, Františkán, mučeník, dne 16. ledna 371
Adrian II., papež, dne 6. prosince 64
Aemiliana (Emiliana), panna jeptiška, dne 24. pros. 197
Agathon (Dobroslav), papež, dne 10. ledna 311
Akurs, Františkán, mučeník, dne 16. ledna 371
Albina, panna, mučenice Formijská, dne 16. prosince 142
Alexander, mučeník Alexandrijský, dne 12. prosince 109
Alžběta (Eliška) Pařížská, Dominikánka, dne 5. pros. 59
Amáta Talida, panna, abatyše, dne 5. ledna 281
Ambrož (Brožek, Brož), biskup Milánský, dne 7. prosince 66
Amonaria, panna, mučenice Alexandrijská, dne 12. prosince 109
Ananiáš (Sidrach), panic Israelský, dne 16. prosince 141
Ananiáš, mučeník v Damašku, dne 25. ledna 457
Anastasia (Nestázka), mučenice Římská, dne 25. prosince 206
Anastasius, mnich, mučeník, Peršan, dne 22. ledna 422
Anežka (Agnes) Římská, panna, mučenice, dne 21. ledna 413
Anno, arcibiskup Kolínský, dne 4. prosince 48
Ansan, mučeník Římský, dne 1. prosince 27
Anter, papež, mučeník, dne 3. ledna 272
Anthia, vdova, mučenice Ilyrská, dne 15. prosince 135

Strana
Antonín, kněz, mučeník Antiochijský, dne 9. ledna 306
Antonín, poustevník Egyptský, otec mnichů, dne 17. ledna 375
Anysia (Anyše), panna, mučenice Solunská, dne 27. pros. 219
Apolinara Synkletika, panna, dne 5. ledna 281
Archelaa, panna, mučenice Nolská, dne 18. ledna 392
Arkadius, měšťan Cesarejský, mučeník, dne 12. ledna 331
Arnošt (Ernest), opat, mučeník, dne 12. ledna 335
Ater, mučeník Alexandrijský, dne 14. prosince 124
Athanasia, matka, mučenice Kanopská, dne 31. ledna 505
Audifác, mučeník Římský, dne 19. ledna 398
Augend (Eugend), opat Kondatský, dne 1. ledna 259
Aura, abatyše Pařížská, dne 1. prosince 24
Azariáš (Abdenago), panic Israelský, dne 16. prosince 141

Barbašmín, biskup Perský, mučeník, dne 14. ledna 439
Barbora, panna, mučenice Nikomedijská, dne 4. pros. 43
Barbora, paní Polská, mučenice, dne 23. prosince 224
Basilisa a Julian, manželové, mučeníci, dne 9. ledna 306
Bathilda, královna Francká, dne 26. ledna 466
Beata (Božena), panna Francouzka, dne 22. pros. 189
Beatrix (Blažena) Estenská, dne 18. ledna 390
Benedikt (Beneš), mnich Valumbroský, dne 20. ledna 400
Berard, Františkán, mučeník, dne 16. ledna 371
Berthold Řezenský, Františkán, dne 14. pros. 123
Bibiana, panna, mučenice Římská, dne 2. pros. 28
Blažena viz: Beatrix dne 18. ledna 390
Blesila, vdova Římská, dne 22. ledna 425
Bohdana (Theodota), matka, dne 2. ledna 269
Bohumil (Filotheus), mučeník Samosatský, dne 8. pros. 88
Bohumila (Filothea), panna, muč. Valašská, dne 7. pros. 72
Bohumír, hrabě, Premonstrát, dne 13. ledna 339
Božena viz Beata, panna Francouzka, 22. pros. 189
Brita a Maura, panny Túrské, dne 15. ledna 358

Celsus, školák, mučeník Antiochijský, dne 9. ledna 306
Cesaria, panna, abatyše Arelatská, dne 12. ledna 336
Cousinova Germana, pasačka, dne 11. prosince 103
Cyrill Alexandrijský, patriarcha, dne 28. ledna 481
Českého království patronové svatí 79
Čtrnácte svatých Pomocníků, dne 4. prosince 46
Čtvero suchých dnů kvatembrových 161

Dacius, biskup Milánský, dne 14. ledna 350
Dafrosa, mučenice Římská, dne 4. ledna 275
Damas I., papež, dne 11. prosince 101
Daniel (Daněk), Sloupovník Cařihradský, dne 11. pros. 105
Daniel Vojtěch Hájek, děkan Litomyšlský, dne 27. ledna 476

Strana
David, král, Žalmista Páně, dne 30. prosince 237
David III., král Iberský, dne 26. ledna 467
Demetria, panna, mučenice Římská, dne 2. pros. 28
Devota, panna, mučenice Korsikánka, dne 27. ledna 474
Dionys (Diviš) Areopagita, biskup Athénský, dne 4. pros. 49
Dionysia (Diviška), mučenice Alexandrijská, dne 12. pros. 109
Dioskor, mučeník Alexandrijský, dne 14. prosince 124
Djurdj (Jiří), vladař Srbský, dne 18. ledna 393
Dobroslav (Agathon), papež, dne 10. ledna 311
Dominik Siloský, opat, dne 20. prosince 173
Dominika, panna, poustevnice Cařihradská, dne 8. ledna 305
Duchoslav (Spiridion), biskup Trimitský, dne 14. prosince 120

Efrem, biskup Perejaslavský, dne 27. ledna 475
Elekta Maria, Karmelitka Pražská, dne 11. ledna 319
Eleusip, krotitel koní, mučeník, dne 17. ledna 380
Eleuther (Elevter), biskup Ilyrský, dne 15. pros. 135
Eligius, zlatník, biskup Noyonský, dne 1. prosince 22
Eliška (Alžběta) Pařížská Dominikánka, dne 5. prosince 59
Emerentiana, panna, mučenice Římská, dne 23. ledna 430
Emerita, panna, mučenice Churská, dne 3. prosince 40
Emiliana, panna jeptiška, dne 24. prosince 197
Epafrodit, biskup Filipanů, dne 15. prosince 133
Epifan, arcibiskup Salamiský, dne 21. ledna 417
Epifan, biskup Pavijský, dne 21. ledna 418
Epimach, mučeník Alexandrijský, dne 12. prosince 109
Erhard (Heralt), biskup Řezenský, dne 8. ledna 303
Ermenold, opat Brunfeningský, dne 6. ledna 288
Eudoxia, panna, mučenice Kanopská, dne 31. ledna 505
Eufrasia, panna Nikomedijská, muč., dne 19. ledna 398
Eugend (Augend), opat Kondatský, dne 1. ledna 259
Eugenia, panna, mučenice Alexandrijská, dne 21. pros. 176
Eugraf, mučeník Alexandrijský, dne 10. prosince 97
Eulalia Meridská, panna, mučenice, dne 10. prosince 96
Eusebia (Xena), panna Mylaská, dne 24. ledna 451
Eusebius, biskup Verčelský, dne 16. prosince 135
Eustathius, arcibiskup Srbský, dne 4. ledna 276
Eutropia, panna, mučenice Remešská, dne 14. pros. 124
Eutychian, papež, mučeník dne 7. prosince 70
Eva a Adam, prarodiče člověčenstva dne 24. pros. 194

Fabian I., papež mučeník, dne 20. ledna 401
Facius (Fác), zlatník Kremonský, dne 18. ledna 390
Fausta, panna, mučenice Gaskoňská, dne 4. ledna 276
Faustina, panna Kómská, dne 18. ledna 391
Felician, biskup Foliňský, mučeník, dne 24. ledna 452

Strana
Filip Nolský, kněz, mučeník, dne 14. ledna 345
Felix IV., papež, dne 30. ledna 498
Filothea (Bohumila), panna, muč. Valašská, dne 7. pros. 72
Filotheus (Bohumil), mučeník Samosatský, dne 8. pros. 88
Flavian, mučeník Římský, dne 22. prosince 186
Flavian, soudce, mučeník Římský, dne 29. ledna 494
Florens, mučeník Remešský, dne 24. prosince 124
Fortunat, básník, biskup Poitierský, dne 17. pros. 149
Fourier Petr, zakladatel školních sester, dne 9. pros. 92
František Xaverský, apoštol Indie, dne 3. pros. 33
František s Jesulátkem, Španěl, dne 25. prosince 204
František Saleský, biskup Genevský, dne 29. ledna 490
Fulgenc, biskup Ruspenský, dne 1. ledna 255

Gabriel, mučeník Bulharský, dne 24. ledna 425
Gacian, biskup Túrský, dne 18. prosince 157
Gamaliel, prvokřesťan Jerusalémský, dne 19. pros. 166
Garibald (Gaubald), biskup Řezenský, dne 8. ledna 305
Gaudenc (Radim), biskup Italský, dne 22. ledna 424
Genadij, arcibiskup Novogorodský, dne 14. prosince 125
Genovefa, falckraběnka Brabantská, dne 2. ledna 267
Genovefa, panna, patronka Pařížská, dne 3. ledna 269
Gentila, vdova Ravenská, dne 28. ledna 488
Germana Kusinova, pasačka, dne 11. prosince 103
Glafyra, panna, komorná, dne 13. ledna 341
Gordius, vojín, mučeník Cesarejský, dne 4. ledna 273
Gorgonia, vzorná matka a manželka, dne 9. prosince 93
Gregoria (Řehořka), panna Římská, dne 23. ledna 431
Gudila, panna Bruselská, dne 8. ledna 304

Habakuk, prorok Starozákonný, dne 15. ledna 360
Habib, mučeník Samosatský, dne 5. prosince 88
Hájek Daniel Vojtěch, děkan Litomyšlský, dne 27. ledna 476
Hanno II., arcibiskup Kolínský, dne 4. prosince 48
Hanuš, Heník, viz: Jan, Joannes.
Haseka, panna poustevnice, dne 26. ledna 465
Heřman (Hereš) Vavřinec, Karmelitán, dne 18. prosince 156
Hermogenes, mučeník Alexandrijský, dne 10. pros. 97
Heron, mučeník Alexandrijský, dne 14. prosince 124
Hilarius, biskup Poitierský, dne 14. ledna 343
Hod Boží Vánoční, dne 25. prosince 199
Honorát, biskup Arelatský, dne 16. ledna 367
Honoráta, panna Tičinská, dne 11. ledna 321
Hyacinta (Jacinta), panna Františkánka, dne 26. pros. 212
Hygin, papež, mučeník, dne 11. ledna 318
Hyparch, mučeník Samosatský, dne 8. pros. 88

Strana
Chromác, biskup Voglejský, dne 2. prosince 31
Chrysogon, mučeník Římský, dne 25. pros. 206
Chrysolog (Zlatořečník) Petr, biskup Ravenský, dne 5. pros. 50
Chrysostom (Zlatoústec) Jan, arcibiskup Cařihr. 27. ledna 469
Ida Nyvelská, panna Cisterciačka, dne 11. prosince 104
Ida (Ita), panna abatyše Irská, dne 15. ledna 357
Ignácius (Ignát), patriarcha Cařihradský, dne 30. pros. 241
Ildefons, arcibiskup Toledský, dne 23. ledna 431
Indian, mučeník v Rusku, dne 28. prosince 224
Irena, vdova Římská, dne 22. ledna 426
Isak, biskup, mučeník Perský, dne 20. prosince 172
Isidor, mučeník Alexandrijský, dne 14. prosince 124
Ita (Ida), panna, abatyše Irská, dne 15. ledna 357
Ivan, vladař Srbský, dne 10. prosince 99
Jacinta (Hyacinta), panna, Františkánka, dne 26. pros. 212
Jakob (Jakeš, Jakša, Jašek), muč. Samosatský, dne 6. pros. 88
Jan Evangelista, apoštol, Miláček Páně, dne 27. prosince 214
Jan, setník, mučeník Bulharský, dne 22. ledna 425
Jan Almužník, patriarcha Alexandrijský, dne 24. ledna 448
Jan Chrysostom (Zlatoústec), arcib. Cařihrad., dne 27. ledna 469
Jan, vojín, mučeník Kanopský, dne 31. ledna 505
Jasna (Serena), panna, mučenice Kordovská, dne 30. ledna 499
Jiří, mnich Kyjevský, dne 8. ledna 305
Jiří (Djurdj), vladař Srbský, dne 18. ledna 393
Jiří, biskup, mučeník Bulharský, dne 22. ledna 425
Jmena „Ježíš“ v II. neděli po Zjevení Páně 325
Jodok (Jošt), král Britský, kněz, poustev., dne 12. pros. 109
Jonila, matka, manželka, mučenice Galská, dne 17. ledna 380
Josef Kómes Palestinský, dne 18. prosince 158
Jošt (Jodok), král Britský, kněz, poustev., dne 12. pros. 109
Judita, rekovná vdova v Bethanii, dne 5. pros. 59
Julia, panna, mučenice, dne 10. pros. 96
Julian a Basilisa, manželové, mučeníci, dne 9. ledna 306
Julian, biskup Kuencký, dne 28. ledna 489
Juventin, setník, mučeník, dne 25. ledna 458
Juvind, mučeník Remešský, dne 14. prosince 124
Kalendin, mučeník Římský, dne 29. ledna 494
Kanut (Knut), král Dánský, mučeník, dne 19. ledna 397
Karel Veliký, císař Římský, dne 28. ledna 483
Kasian, mučeník Tingiský, dne 3. prosince 40
Kašpar, hvězdář, král od Východu, dne 6. ledna 282
Klaver Petr, Jesuita, otrok otroků, dne 20. prosince 168
Knut (Kanut) král Dánský, mučeník, dne 19. ledna 397
Kolumba Senska, panna, mučenice, dne 30. pros. 238

Strana
Konrad Šeuber, poustevník Švýcar., dne 19. pros. 164
Králův svatých. Zjevení Páně, dne 6. ledna 282
Krescent (Rostislav), prvý biskup Vienneský, 29. pros. 235
Krispin, biskup Pavijský, dne 7. ledna 297
Krispus, biskup Eginský, dne 4. prosince 49
Kristiana (Krištanka) Oringa, panna, dne 10. ledna 312
Kristina, služka, věrověstka Iberská, dne 15. prosince 129
Kusinova Germana, pasačka, dne 11. prosince 103
Kvatembrových, suchých čtvero dnů 161

Lazar vzkříšený, biskup Marsilijský, dne 17. prosince 144
Leokadia, panna Toledská, dne 9. prosince 91
Leonian, opat Vienneský, dne 2. ledna 268
Leonila, vdova, mučenice Galská, dne 17. ledna 380
Leo (Lev), biskup, a Leo (Lev) setník, mučeníci 22. ledna 425
Liberáta, panna Kómská, dne 18. ledna 391
Lolian, mučeník Samosatský, dne 8. prosince 88
Lucia, panna, mučenice Syrakuská, dne 13. prosince 144
Lucian, kněz, mučeník Antiochijský, dne 7. ledna 294
Lucian, žák svatého Petra, mučeník, dne 8. ledna 298
Lucius, král, biskup, věrověst, dne 3. prosince 40
Ludovika, Františkánka, dne 31. ledna 507

Macer, mučeník Alexandrijský, dne 8. prosince 91
Makarius Egyptský, poustevník, dne 2. ledna 264
Makarius Alexandrijský, poustevník, dne 15. ledna 354
Makra, panna, mučenice Soissonská, dne 6. ledna 287
Makrina, bába sv. Basilia Velikého, dne 14. ledna 350
Malachiáš, prorok Starozákonný, dne 14. ledna 351
Malchus, poustevník Syrský, dne 23. prosince 192
Manes, mučeník Perský, dne 20. prosince 172
Manfred, poustevník Italian, dne 28. ledna 488
Manuel, arcibiskup Adrianopolský, mučeník 22. ledna 425
Marcel, papež, mučeník, dne 16. ledna 365
Marek (Mareš, Mařík, Markus), mučeník Římský, 29. ledna 494
Marie Panny „Neposkvrněné Početí,“ dne 8. prosince 81
Marie Panny „Očekávání porodu,“ dne 18. prosince 153
Marie Panny „Zasnoubení,“ dne 23. ledna 427
Maria, otrokyně, panna, mučenice Římská, 11. prosince 106
Maria Anjelská, panna, Karmelitka Turinská, 16. prosince 143
Maria Elekta, Karmelitka Pražská, dne 11. ledna 319
Marius a Marta, manželové, mučeníci Římští, 19. ledna 398
Markéta Ravenská, panna, dne 23. ledna 431
Markéta Uherská, panna, Dominikánka, 28. ledna 487
Martha a Marius, manželové, mučeníci Římští, 19. ledna 398
Martina, panna, mučenice Římská, dne 30. ledna 495

Strana

Marutas, biskup Tagritský, dne 7. prosince 70
Maura a Timothej, manželové, mučeníci Perapští, 19. prosince 162
Maura a Brita, panny Túrské, dne 15. ledna 358
Manrus, opat, zakladatel klášterů, dne 15. ledna 357
Maxim, setník, mučeník Římský, dne 25. ledna 458
Maxim, tisícník, mučeník Římský, dne 29. ledna 494
Maximin, biskup Trevírský, dne 6. ledna 287
Meinard (Menrád, Menhart), poustevník Švýcar., 12. ledna 334
Melania Starší, vdova Římská, bába, dne 31. prosince 246
Melania Mladší, manželka, vnučka, dne 31. prosince 247
Meleusip, krotitel koní, mučeník, dne 17. ledna 380
Melchiades I., papež, mučeník, dne 10. prosince 94
Melito, biskup Sardeský, spisovatel, 31. prosince 249
Menas, mučeník Alexandrijský, dne 10. prosince 97
Merkuria, mučenice Alexandrijská, dne 10. prosince 109
Mesalina, panna, mučenice Foliňská, 23. ledna 432
Metras, kmet, mučeník Alexandr., 31. ledna 506
Micheáš, prorok Starozákonný, 15. ledna 360
Mikuláš (Michek, Mik, Mikeš, Nikolaus) I. papež, 5. pros. 56
Mikuláš, biskup Myrský, dne 6. prosince 60
Mikuláš de Mello, Augustinian, Španěl, 28. prosince 224
Mikuláš, vojín, panic, klášterník, 31. prosince 251
Milvida, panna, princesna Anglická, 17. ledna 381
Mísael (Misach), panic Israelský, dne 16. prosince 141
Mlaďátka, mučeníci Betlémští, 28. prosince 221
Modlitby Kristovy v zahradě Getsemanské památka 409

Nahum, prorok Starozákonný, 1. prosince 28
Narození Páně, Boží hod Vánoční, 25. prosince 199
Natalia, vdova po vojevůdci v Nikomedii 1. prosince 26
Neděle I. adventní 15
Neděle II. adventní 74
Neděle III. adventní 126
Neděle IV. adventní 179
Neděle po Narození Páně 226
Neděle po Obřezání Páně 260
Neděle I. po Zjevení Páně 291
Neděle II. po Zjevení Páně 321
Neděle III. po Zjevení Páně 361
Neděle IV. po Zjevení Páně 372
Neděle V. po Zjevení Páně 381
Neděle VI. po Zjevení Páně 393
Neděle Devítník 405
Neděle I. po Devítníku 433
Neděle II. po Devítníku 478

Strana
Nemesius, mučeník Alexandrijský, 19. prosince 166
Neposkvrněné „Početí Marie Panny," dne 8. prosince 81
Nikas, arcibiskup Remešský, dne 4. prosince 124
Nikodem, prvokřesťan Jerusalémský, 13. prosince 120
Nilamon, poustevník Egyptský, dne 6. ledna 290
Nonnus, biskup Balbecký, dne 2. prosince 33
Nový rok občanský dne 1. ledna 252
Novoroční píseň Staročeská 254

Obrácení svatého Pavla apoštola, 25. ledna 453
Obřezání Páně. Nový rok občanský, dne 1. ledna 252
Očekávání porodu Panny Marie, 18. prosince 153
Odilo, opat Clugnyský, 1. ledna 257
Olympias, vdova Cařihradská, dne 17. prosince 146
Oringa (Křištanka), panna, Italka, dne 10. ledna 312
Ota, Františkán, mučeník, dne 16. ledna 371
Otilia, panna, abatyše Francká, dne 12. prosince 116

Pankrác Skribe, farář Litrbašský, dne 20. ledna 476
Parmen, jahen, mučeník, dne 24. ledna 452
Paragrus, mučeník Samosatský, dne 8. prosince 88
Parod, kněz, mučeník, dne 22. ledna 425
Paschal Petr, biskup Jaenský, 6. prosince 65
Patroklus, měšťan Troyeský, mučeník, 21. ledna 419
Patronové království Českého dne 31. prosince 79
Paula (Pavla), vdova, učenice sv. Jeronýma, 26. ledna 464
Paulin (Pavlin), patron Akvilejský, 28. ledna 483
Patapius, mnich Cařihradský, 8. prosince 91
Pavel, poustevník Thebaiský, dne 15. ledna 351
Pavel I., papež, dne 21. ledna 420
Pavla apoštola obrácení, dne 25. ledna 453
Pelagia, herečka Antiochijská, kajicnice, 19. prosince 166
Petr (Pech, Pešek) Chrysolog, biskup Ravenský, 5. prosince 50
Petr Paschal, biskup Jaenský, mučeník, 6 prosince 65
Petr Fourier, zakladatel „Škol. sester," 9. prosince 92
Petr Klaver, Jesuita, otrok otroků, 20. prosince 168
Petr, metropolita Kyjevský, dne 21. prosince 178
Petr Pisanský, Jeronymita, Italian, 23. prosince 193
Petr, biskup Sebastský, dne 9. ledna 310
Petr Abselam, mučeník Cesarejský, dne 10. ledna 312
Petr Urseol II., dože Benátský, dne 11. ledna 318
Petr, Františkán, mučeník, dne 16. ledna 371
Petr, biskup, mučeník, dne 22. ledna 425
Petr Nolaskus, zakladatel řádu, dne 31. ledna 500
Pietro Urseolo, dože Benátský, dne 11. ledna 318
Píseň o nejsvětějším jmenu „Ježíš" 330

Strána
Pius Sulpicius, biskup Bourgeský, 17. ledna 379
Početí blahoslavené Panny Marie, 8. prosince 81
Početí svaté Anny, mateře Marie Panny, 9. pros. 91
Polykarp, biskup Smyrnenský, 26. ledna 459
Pomocníků svatých čtrnácte, dne 4. prosince 46
Přenešení chaty Mariiny do Loreta, 10. pros. 99
Přibislava, vdova, kněžna česká, 12. prosince 108
Priska, panna, mučenice Římská, 18. ledna 389
Probus, biskup Veronský, dne 12. ledna 336
Rabulas, poustevník, biskup Edeský, 15. ledna 360
Radegunda, panna Francká, 26. ledna 466
Reinhold, vévoda Dordogneský, dne 12. ledna 337
Rigobert, arcibiskup Remešský, dne 4. ledna 275
Roman, mučeník Samosatský, dne 8. prosince 88
Rostislav (Krescent), prvý biskup Vienneský, 29. pros. 235
Řehořka (Gregoria), panna Římská, 23. ledna 431
Sabas, poustevník Palestinský, dne 5. pros. 53
Sabin, biskup Piačenzský, dne 11. prosince 106
Salvius, biskup Amienský, dne 10. ledna 313
Sápor, biskup, mučeník Perský, 20. pros. 172
Savina, vdova Lodijská, 30. ledna 499
Sebastian (Šebestian, Šebek), plukovník, mučeník Římský, 20. ledna . . . 402
Sekunda, choť tisícníkova, mučenice, dne 29. ledna 494
Sekundina, panna, mučenice Anagniská, 15. ledna 359
Senator, biskup Veronský, dne 7. ledna 297
Serapion, mučeník Alexandrijský, 14. prosince 124
Serena (Jasna), panna, mučenice Kordovská, 30. ledna 499
Servul, žebrák Římský, dne 22. prosince 186
Sever Sulpicius, kněz, spisovatel, 29. ledna 494
Severa, panna, mučenice Římská, 29. ledna 494
Severin, apoštol Norický, dne 8. ledna 299
Sídlení svatého Petra v Římě, dne 18. ledna 386
Sidrach (Ananiáš), panic Israelský, 16. pros. 141
Silvester I., papež, dne 31. prosince 243
Simeon, mučeník Perský, dne 20. prosince 172
Simeon Starší, Sloupovník, dne 5. ledna 278
Sionius, mučeník Bulharský, dne 22. ledna 425
Skribe Pankrác, farář Litrbašský, 27. ledna 476
Sofoniáš, prorok Starozákonný, 3. prosince 42
Speusip, krotitel koní, mučeník, 17. ledna 380
Spiridion (Duchoslav), bisk. Trimitský, 14. pros. 120
Sturmius, opat Fuldský, věrověst Sasů, 17. pros. 150
Sulpicius Pius, biskup Birutický, 17. ledna 379
Sulpicius Sever, kněz, spisovatel, 29. ledna 494

Strana
Susana Nolská, panna, mučenice, 18. ledna 392
Synesius, mučeník Římský, 12. prosince 107
Synkletika Apolinára, panna, dne 5. ledna 281

Šeuber Konrad, poustevník Švýcar, 19. pros. 164
Štěpán Uroš, car Srbský, dne 2. prosince 31
Štěpán, prvomučeník Jerusalémský, 26. prosince 207

Talida Amáta, panna, abatyše, dne 5. ledna 281
Tarsila, panna, jeptiška, dne 24. prosince 197
Telesfor, papež, mučeník, dne 5. ledna 280
Thekla, panna, Sicilianka, dne 10. ledna 315
Thekla Nolská, panna, mučenice, dne 18. ledna 392
Theobald, opat Cisterciák, dne 8. prosince 90
Theodosia, panna, mučenice Kanop., dne 31. ledna 505
Theodosius, opat Palestinský, dne 11. ledna 315
Theodota (Bohdana), matka, dne 2. ledna 269
Theodul, poustevník, dne 14. ledna 351
Theofania, císařovna Byzantská, dne 16. prosince 144
Theoktista, panna, mučenice Kanopská, dne 31. ledna 505
Timothej a Maura, manželové, mučeníci, dne 19. prosince 162
Timothej, biskup Efeský, mučeník, 24. ledna 445
Tomáš, apoštol Páně, dne 21. prosince 174
Tomáš, arcibiskup Kentrberyský, dne 29. prosince 232
Trofim, žák svatého Pavla, dne 29. prosince 236
Turbon, soudní zapisovatel, mučeník, 17. ledna 380

Umučení Páně, památka, v úterý po I. neděli po Devítníku 442
Uroš Štěpán, car Srbský, dne 2. prosince 31

Valdetruda, panna, dne 30. ledna 500
Valentin, biskup Pasovský, dne 7. ledna 297
Valerian, biskup Saragoský, dne 22. ledna 421
Vánoční hod Boží, dne 25. prosince 199
Vánoční píseň Staročeská 203
Vavřinec (Laurentius) Heřman, Karmelitán, dne 18. prosince 156
Veronika (Veruna) Milánská, panna, August., dne 13. ledna 337
Vicelin, věrověst Bodrců, biskup, dne 12. prosince 110
Viktoria, panna, mučenice Tivolská, dne 23. prosince 189
Vincenc, jáhen, mučeník Španělský, dne 22. ledna 421
Vitalian, papež, dne 27. ledna 473
Vivenc, kněz apoštolský, dne 13. ledna 341
Vrbata, šlechtic Český, dne 15. prosince 134
Vulstan, biskup Vorcesterský, dne 19. ledna 398
Vunibald, zakladatel klášterů, dne 18. prosince 155

Strana
Xaver (Xavier) František, apoštol Indie, dne 3. prosince 33
Xena (Eusebia), panna, dne 24. ledna 451

Zasnoubení Panny Marie, dne 23. ledna 427
Zdislava, paní Česká, dne 1. ledna 258
Zeno, vojín, mučeník Nikomedijský, dne 22. prosince 189
Zenobius, kněz, mučeník Tyrský, dne 29. prosince 236
Zjevení Páně. Svatých tří králů, dne 6. ledna 282
Zlatořečník Petr (Chrysolog), dne 5. prosince 50
Zlatoústec (Chrysostom) Jan, dne 27. ledna 469
Zosim, papež, dne 26. prosince 212